Bartiger ~~Gyökgy~~ Gergely

ötvös Nagyneben

Körnagyötvj. 235 l.

1298

Gregorius (Greger) Bartiger, M 1553. (A: I,8. Gy: 9.)

Műve nem ismeretes. — *Arbeit nicht bekannt.*

A MŰCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

AZ ÜNNEPI KÖNYVHÉT ALKALMÁBÓL RENDEZETT
FOTÓKIÁLLÍTÁS MEGNYITÓJÁRA

AZ ENGELHARD-HAGYATÉK

KORTÁRS MAGYAR ÍRÓPORTRÉK

1996. MÁJUS 29-ÉN, SZERDÁN 6 ÓRÁRA

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA

MORCSÁNYI GÉZA
A MAGVETŐ KÖNYVKIADÓ IGAZGATÓJA

BARTIS FERENC · BODOR ÁDÁM · DARVASI LÁSZLÓ · ESTERHÁZY PÉTER
GARACZI LÁSZLÓ · HÁY JÁNOS · KEMÉNY ISTVÁN · KERTÉSZ IMRE · KARDOS
G. GYÖRGY · KORNIS MIHÁLY · KUKORELLY ENDRE · MÁNDY IVÁN
MÉSZÖLY MIKLÓS · NÁDAS PÉTER · NAGY ATILLA KRISTÓF · NÉMETH
GÁBOR · PARTI NAGY LAJOS · PÉTERFY GERGELY · POÓS ZOLTÁN · TANDORI
DEZSŐ · TÉREY JÁNOS · TOLNAI OTTÓ · VÖRÖS ISTVÁN · WIRTH IMRE

DOROTTYA GALÉRIA, BUDAPEST V., DOROTTYA UTCA 8.
A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ 1996. MÁJUS 31-ÉN 18 ÓRÁIG

A MEGNYITÓT A TÖRLEY TÁMOGATJA

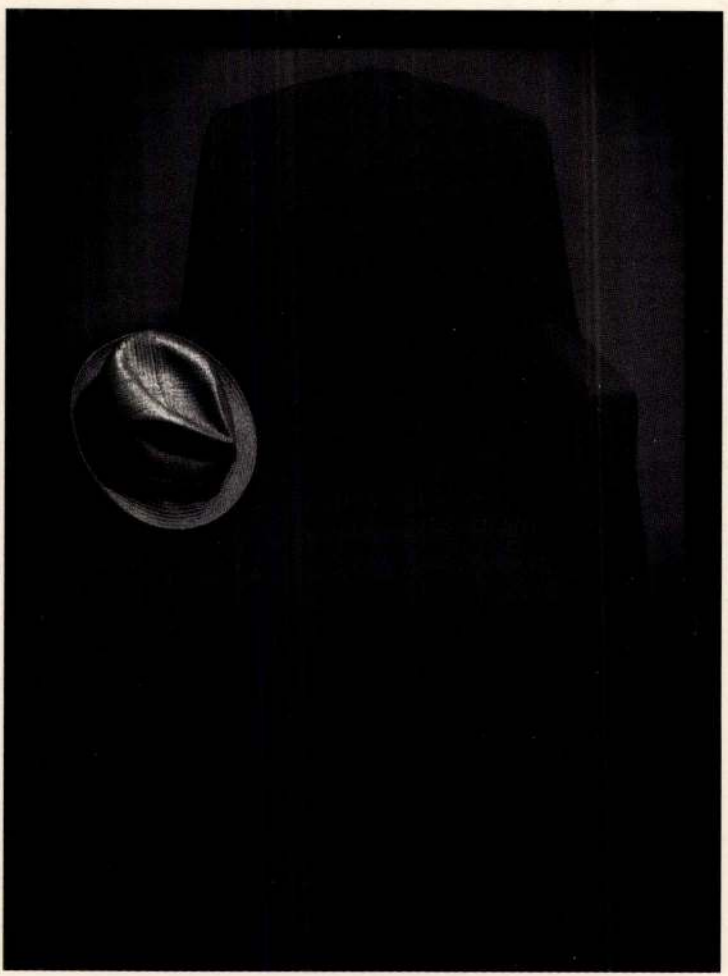

IN MEMORIAM MÁNDY IVÁN

BARTIS ATTILA

1968-ban született Marosvásárhelyen
1984 óta él Budapesten. Író és fotóművész.

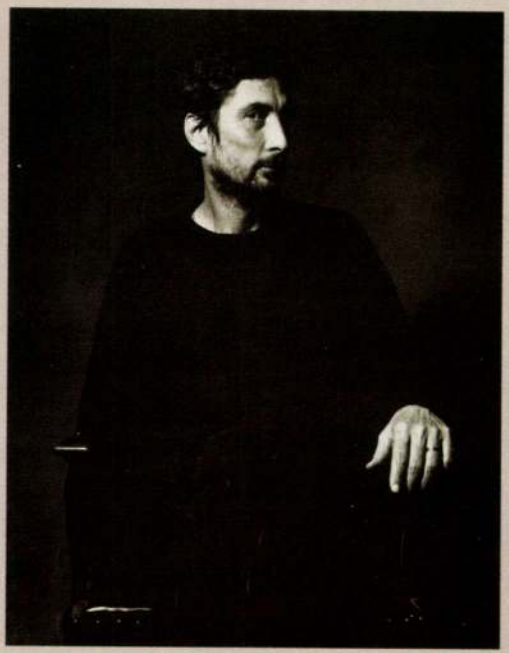

Morcsányi Géza, 1999

Díjak, ösztöndíjak

1995 Móricz Zsigmond irodalmi ösztöndíj
1996 NKA irodalmi ösztöndíj
1997 Soros irodalmi ösztöndíj
1997 Déry Tibor díj
1998 Pécsi József ösztöndíj
1999 NKA irodalmi ösztöndíj
1999 Hajnóczy Péter Irodalmi ösztöndíj

Könyvek

1995 A séta (regény) JAK-Balassi Kiadó
1998 A kéklő pára (novellák) Magvető Kiadó

Fordítás

1999 Der Spaziergang (A séta) Suhrkamp Verlag

Válogatott kiállítások

1996 Az Engelhard-hagyaték, Dorottya Galéria, Budapest
1996 13 portré, Frankfurti Könyvvásár, Frankfurt
1998 Photo Pygmalion, Vintage Galéria, Budapest
1999 Az Engelhard-hagyaték, Literaturhaus, Frankfurt

A Pécsi József Fotográfiai Ösztöndíjasok Kiállítása 2000. III 8-26-ig
Bp. Vagmerő u. 20

PÉCSI JÓZSEF FOTOGRÁFIAI ÖSZTÖNDÍJ

ÖNARCKÉP KAKTUSSZAL (1932) – A MAGYAR FOTOGRÁFIAI MÚZEUM TULAJDONA

- PÉCSI JÓZSEF 1889–1956

- ÁDÁM JÓZSEF
- BARTIS ATTILA
- MOLNÁR ZOLTÁN
- VANCSÓ ZOLTÁN

Barthy László, festő

A Pécsi Janus Pannonius Múzeumban rendezett művészeti kiállitások 1945-1974 között:

1967-ben rendezett kiállitas: Barthy László képei
386.old

Sarkadi Eszter: A Jan.Pann.Máz.vázlatos története a Felszabadulástól napjainkig 373.old

A Jan.Pann.Máz. Évk. XIX. 1974. Pécs

Barthy László

festőmüv. kiállitása, Pécs. - Ism: Zolnay Láazló, Müvészet,1968.7.sz.36-37.l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Ért. 1971.2.sz.149-182.l.

167.l.

Barthy László

MDK

Szerepelt a tárlaton

"Aluminiumkohász"
"Kohász"
"Szigligeti park"

Cserhát József: Balatoni nyári tárlat.

MRLO/V NAPLO/Veszprém/ 1962. jul. 24.

M.D.K.

Barlics Elek, föv. mérnök

a főv. tanács felhivására részt vett az elhalt Kammermayer Károly polg. mester sírcsarnokára kiirt pályázaton.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1898. XIX évf.
jun. 22. sz. 6. old.

Barticsek Sándor.

~~Edvi Illés Aladár nőrendéke.~~

Munkája szerepelt a Képzőművé-
szeti Főiskola kiállításán, a Mű-
csarnokban.

Nemzeti Ujság, 1928. Máj. 20.

Bartick Levente

Nyári Štletek / 3 karikatura rajzó /

Magyar Hjuság 1962 VII. 21

megirva

Bartiger ~~[illegible]~~ Gergely

ötv.

l. Kömagyötvi.

1298. 7.

Szendrei-Szentvi

BARTIS Attila

A Kortárs Művészeti Múzeum / Ludwig Múzeum Budapest meghívja Önt az ***antológia*** **című kiállítás** megnyitására **1998. március 19-én 18 órára**

valamint az ***antológia*** **című kötet** bemutatójára **1998. április 16-án 18 órára**

A kiállítás megtekinthető 1998. április 19-ig
hétfő kivételével 10-18 h között Kortárs Művészeti Múzeum / Ludwig Múzeum Budapest
Budapest, Budavári Palota „A" épület

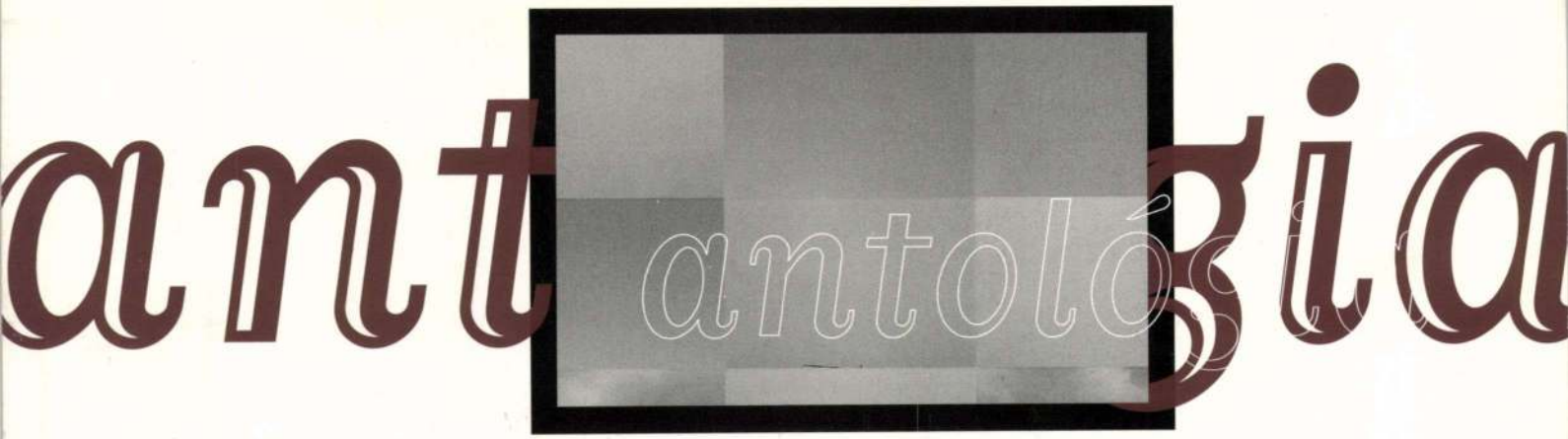

The Museum of Contemporary Art / Ludwig Museum Budapest

invites you to the opening of the exhibition ***anthology*** on **19 March 1998 at 6 pm**

and to the presentation of the book

anthology on **16 April 1998 at 6 pm**

The exhibition is open till 19 April 1998. from 10 am to 6 pm. Closed on Mondays.
Museum of Contemporary Art / Ludwig Museum Budapest Budapest, Royal Palace, Building "A"

Támogatók / Sponsored by Kecskés Pince, Villány, Magyarországi Ludwig Alapítvány, Budapesti Tavaszi Fesztivál , Kulturkontakt Austria

ÁDÁM ZOLTÁN–BÓNA LÁSZLÓ BRAUN ANDRÁS–NAGY ATTILA KRISTÓF
ERDÉLYI GÁBOR–HAY JÁNOS
GÁL ANDRÁS–PÉTERFY GERGELY

HAJDÚ KINGA–VÖRÖS ISTVÁN
KÓSA JÁNOS–BARTIS ATTILA V.

antológia

KÖVES ÉVA–TÓTH KRISZTINA NEMES CSABA–GALÁNTAI ZOLTÁN

SZABÓ DEZSŐ–KUN ÁRPÁD
SZALAI ATTILA–TÉREY JÁNOS
SZARKA PÉTER–PEER KRISZTIÁN

SZÉPVALVI ÁGNES–KUKORELLY ENDRE SZŰCS ATTILA–KEMÉNY ISTVÁN
WEBER IMRE–ABODY RITA

BARTIZEK LÁSZLÓ, festő, szobrász

Lásd: Bars László néven

SZIGETI ISTVÁN: Bars László festőművész érmei 35.old

AZ ÉREM, XXVIII.évf. 1977.1.szám, Bp.

Bartizek László
Kompozició-vázlat, rajz

O.M.Kir. Képzőműv. Főisk. kiáll. 1924. 22 l.

Bartizek Lánló

Szerepel a Budai Szép-
művészeti Társulat
öni tárlatán.

P. H. 934.XI.4.

Bartizek László

Művével szerepel a Budai
képművészeti Társulat ősi
tárlatain.

P. H. 934. XI. 4
M. 934. XI. 4

Bartizek László.

Edvi Illés Aladár és Borauszki László vízfestészeti csoportján,

Akvarelljei szerepelnek a Képzőműrészeti Főiskola növendékeinek kiállításán, a Műcsarnokban.

Budapesti Hírlap, 1928. Máj. 20.

MDK

Bartizek festőmüv.

Oláh Gy: Uj művésztelep Sárospatakon. Magyarság. 1924. okt. 19. 9.l.

MDK

Bartizek László

Kompozició-vázlat, rajz

Képzőm.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst Muz. 1924.

22. l.

megírva

Bartsch ~~Lajos~~ László

Havastaj c. képe
regr.

Képzőművészet

1935. 82. sz. 69. l.

A Budai Képzőművészeti Társulat téli reprezentatív Tárlatáról

kr.
vörös

5 kr.
oxiddlt

10 kr.
sötétkék

Bartizek László
raptanár

l

Erődi-Bodnár

144. l.

FŐSZÉKES KINC

Bartizek László

Képzőm. főiskola
1922/3 – 1925/26.

1902 juli 21
Bpest

Rajztanár
Bosznay István
tanítványa

Minkor és hol nőletett?

Notolva

r. részére szenet kísérni	8.500	
sz akta vétele	8.500	
sz akta vétele	8.500	
mu aktákért	8.500	
mu tisztázat vétele	8.500	
1 számú iratok vétele	8.500	
64 arb diapozitiv. ért	8.500	
z iratok vétele	8.500	
" elhozatala	8.500	
kat vétele	8.500	
ratok vétele	8.500	

Átvétel 161.500 Korona

Bartizek László

1922/23 – 1925/26

Tanképzőműintézet

65. l.

szet), hogy helyi különbségekkel Erdélytől és a Balkántól kezdve egészen Ázsia legkeletibb részéig uralkodott. Indiában is otthonos volt. Tudjuk azonkívül ma már néhány leletből, hogy a sumir műveltség és művészet elhatolt Indiába is. A nagy művészet fennmaradt legrégibb emlékei Asóka királynak (273—232 Kr. e.), a buddhizmus lelkes hívének korából valók. Ezek az ú. n. Asóka-oszlopok. (L. *Sztambha, Látsz)*. Stílusuk egyrészt a korábbi faszobrászat és építés magas fejlettségi fokára, másrészt nyugatázsiai (mezopotámiai, asszír és perzsa) hatásokra enged következtetni. Ilyen oszlopok, tetejükön oroszlánnal vagy elefánttal, különösen a Gangesz vidékén láthatók (Delhi, Allahabad, Tirhut, Szánkisz stb.). Ettől kezdve az állapítható meg, hogy az I. csaknem kizárólagos vallásos jellegű. Mondhatni, az indiai vallások, a brahmanizmus (hinduizmus), a buddhizmus és a dzsainizmus megtestesítője. Legközelebb áll e művészetek közül a nyugati emberhez és mindazokhoz, kik a művészetet emberi szempontból nézik, a buddhizmus művészete (l. *Buddhista művészet)*, míg a hindu művészet (l. o.) elvont és teológiai vonatkozásokkal túlterhelt, minek következtében megértéséhez sok esetben különös teológiai és filozófiai ismeret szükséges. A *dzsain művészet* (l. o.) előírások korlátai közé szorított és ezért nem ad helyet az egyéni érzésnek és felfogásnak. Közös jellemző vonása miden I.-nek az eszményítés és a díszítő jelleg. Az indiai díszítő formák

D Bartkó Béla

1922/23 – 1924/25

Ferképrőmfőiskérk

65. l.

hegyen lévő Dzsogimara-barlangtemplomban lévő falfestmények, melyeken feliratok is olvashatók. Ezek a Kr. e. II., vagy legkésőbb az I. századból valók. Meztelen alakjaik arra vallanak, hogy inkább dzsain, mint buddhista emlékek. A dzsain vallásban és különösen a kolostori életben kifejlődött ugyanis a meztelenség kultusza.

A Dzsainokat is a Buddháktól eltérőleg, meztelenül szokták ábrázolni (meditáló helyzetben). A nyugatindiai adzsantai barlamgtemplomokban lévő falfestmények közt is lehetnek olyanok, amelyek esetleg a Kr. e. II. század régibb felében készültek. Ezek a buddhisztikusak. Mindezek a festmények al fresco készültek, de sajátos indiai módon. (A freszkó és tempera kombinációja.) Orisszában csak fekete és vörös emberi alakok láthatók fehér alapon, fekete körvonalakkal. Ruháik fehérek, vörös körvonalakkal. A mi időszámításunk kezdetén lépett fel északnyugati Indiában és a vele szomszédos területeken, a régi Gandharában, a későhellenisztikus művészet hatása. Ennek alapján kezdték el Buddhát (Apollo mintájára) emberi alakban ábrázolni. (Azelőtt csak jelképesen ábrázolták kerék, oroszlán stb. formájában.) Pallasz, Athéne, Laokoon és más típusok is bejutottak ekkor az indiai művészetbe a görög akanthusszal és egyéb ékítményes formákkal, valamint az antik redőzettel együtt, anélkül azonban, hogy az indiai szobrászat vagy építés szellemét megváltoztatták volna. Az ú. n. *Gandhara-művészet* területe kiterjedt a mai Peshaur-kerületre, a Kabul völgyére, Szvatra, Bunerre, más szomszédos területekre, a Pandzsab nyugati részére az Indus és Jihlam közt és Afghanisztánra. A régi Gandhara-királyság fővárosa Purushapura (Peshaur) volt. Ezen a területen legfeljebb Kr. u. [illegible] mutatható ki a hellenisz-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

EGÉSZSÉGÜGYI DOLGOZÓ

1971 NOV 1

Bartl András

1021

Bartl József: Napraforgók

1970-ben
építik a
az 1969.
tésügyi é
tés Veszp
ÉVM fen
tük, azóta
így történ
az építési
dást idézr
tervezésre

bosszankodott hat évig — feleslegesen, mert lakásra 1970-ben még kevesebb reménye volt, mint 1964-ben. (Ezalatt a Kiss Lajos lakótelep minden háza — tucatnyi vagy még több — megnőtt egy emelettel, csak a Hóvirág utca 1. szám nem...)

2 Le se zárult az építkezés első fejezete, máris megkezdődött a második. Az építőközösség képviselői 1969-ben felkeresték *Papp* Jánost, az MSZMP megyei első titkárát, aki az 1. számú Tanácsi Építőipari Vállalathoz utasította őket, a vállalat vezetőinek figyelmébe ajánlva az építkezést. Ez a cég sem vállalta a Hóvirág utcát (akkor már a statika közbeszólt), hanem *társasház* építését javasolta.

Amit innentől kezdve tudok, azt két építtető, *dr. Pákozdy* János és *Nagy* Sándor elbeszéléséből meg levelekből, jegyzőkönyvekből tudom. 99 000 forintért előnyös fekvésű telekhez jutottak, amelyre négyszintes, 16 lakásos társasház építését tervezték. Az 1. számú Tanácsi Építőipari Vállalat igazgatója, *Goreczky* Kálmán 1969. október 23-i levelében azt ígérte: 1971. évi kezdéssel, 1972. decemberi átadással vállalja az építkezést. Pákozdyék ennek hatására engedélyezési tervet készíttettek, és hozzáfogtak a telekrendezéshez. 1970. március 12-én megtörtént a tervek szerkezeti egyeztetése, 1970. október 16-án átadták a teljes tervdokumentációt a vállalat jogtanácsosának, és várták a szerződéskötést.

Szerződés azonban nem született, az építtetők idegeskedtek, 1970. december 4-én megint tanácskozás: az építővállalat kikötötte, hogy a lakók 1971-ben végeztessék el az összes szint [illegible] december 24-i befejezéssel vál-

BARTL DÓRA

Tisztelettel meghívjuk Önt, Kedves Családját és Barátait 1999. december 3-án 17 órára az Erdész Galéria & Design első emeletén tartandó

Ezüstékszer kiállítás

megnyitójára.

A kiállítást megnyitja **Szalai András** művészettörténész.

Kiállító művészek: *Bartl Dóra, Egri Zoltán, Fördős László, Holló István, Kecskés Orsolya, Kaintz Regina, Király Fanni, Kuhár Róbert, Jermakov Katalin, Majoros Katalin, Marosi László, Orlai Balázs, Pataki Mátyás, Péter Vladimír, Sáray Ákos, Stomfai Krisztina, Tóth Zoltán, Váradi Bence.*

A galériában bemutatásra kerülő 18 művész munkái korunk ezüstékszer designjának keresztmetszetét adják.

A kiállítás megtekinthető 1999. december 3-tól 2000. január 10-ig.

A galéria nyitva: hétfő kivételével minden nap, 10 és 18 óra között. Zárva: december 25-én és 26-án, valamint 2000. január 1-én.

○GALLERY△ERDÉSZ&DESIGN○
Szentendre H-2000 Bercsényi u. 4 Tel/Fax.:+36 26 317 925 E-mail:gallerye@elender.hu
Mobil Ilosvai: 06-309-665-855.

Tisztelettel meghívjuk Önt, kedves Családját és Barátait 1999. december 3-án 17 órára az Erdész Galéria & Design első emeletén tartandó

Ezüstékszer kiállítás

megnyitójára.

A kiállítást megnyitja **Szalai András** művészettörténész.

Kiállító művészek: Barti Dóra, Egri Zoltán, Fördős Lászlo, Holló István, Kecskés Orsolya, Kaintz Regina, Király Fanni, Kuhár Róbert, Jermakov Katalin, Majoros Katalin, Marosi László, Ohai Balázs, Pataki Mátyás, Péter Vladimír, Sáray Ákos, Stomfai Krisztina, Tóth Zoltán, Váradi Bence.

A galériában bemutatásra kerülő 18 művész munkái korunk ezüstékszer designjának keresztmetszetét adják.

A kiállítás megtekinthető 1999. december 3-tól 2000. január 10-ig.

A galéria nyitva: hétfő kivételével minden nap, 10 és 18 óra között. Zárva: december 25-én és 26-án, valamint 2000. január 1-én.

GALLERY ÉRDÉSZ & DESIGN
Szentendre H-2000 Bercsényi u. 4 Tel/Fax.:+36 26 317 925 E-mail:gallery@elender.hu
Mobil ilosvai: 06-309-885-855

BARTL DÓRA

Magyar Spanyolv.
2003/2.

8. old.

l miatt nem teheted, akkor iró-
ızna, akkor az Isten verje meg

issza kellene jönnöd ide, mert,
ınk kellene, ez a mostani suta

gy nem jössz, megismétlem kéré-
zése felől,[5] amit ugyan megigér-
n is megnyugtatnál róla. De ha
i miatt hivatkoznod kell rá,
ld el hozzám azt a cikket, nem
hanem mert mégiscsak én ismerem
nek milyen echoja és hatása van,

BARTL DÓRA

Magyar Spartacus.

2003/3.

13. old.

- MOLNÁR ANTALNAK

|Zengővárkony, 1938.| II. 11. ——→|

yva nem küldöm örömünket a B./aum-
zán megérdemelted, használd is

a hirt, rögtön irni akartam, de
mint aztán ilyenkor történni szokott,
onyosan tudtad, hogy Veled örülünk.
ttőnk szeretetét küldve

—— ölel

Lajos ——————→|

BARTL, Ferdinand, kőfaragózegéd Pozsonyban

F. B. Steinmetzgesell † 64 éves korában, Pozsony, 1841 április 10. (1841, 145 l)

Preßburger Zeitung
(Gentkon)

Ø Bartl Géza

Krisztus siratása, olajf.,
másolat Van Dyck után
500 Ev.
Nemzeti szalon 1900. tavaszi
kiáll.

Vasvármegye X. 220

4. Mino intézkedés történt a

5. Az okiratra kelló bélyeg;

6. Mino bélyeggel láttatott

A Muzeumok és Könyvtár

/Budapest, VIII. Fő

Láttam és igazolom:

MDK

Barthl György, épitész
megh. 1883-ban Nagyváradon.

Vas. Ujs. 46.sz. 1883.XXX.évf. 781-78[illegible].1.

BARTL JÓZSEF

ÖNFESTŐ KÉPEK

Koronczi Endre új művei • Faa Balázs

Festményekkel lévén dolgunk, természetes és helyesnek vélhető, ha megnézzük őket. Első pillantásra szembetűnik, hogy minden kép több darabból áll. Kézenfekvő ebben az „egész" megragadhatatlanságának jelét látni. Minden emberi törekvés ezzel kezdődik: az egész részekre való széttagolásával. Szinte minden világmagyarázatban és misztériumban, a felvilágosodás misztériumában, a logikában is e részek két pólus szerint rendeződnek. A fénnyel szemben a sötét, az igazzal a hamis, a fejjel a farok, az Urobos kígyóé, melynek harapása tán az újból egésszé válás önokozta fájdalmát ábrázolja. A dolgoknak két felük, az érmeknek két oldaluk van.

Néhány kép négyosztatú, s ez az alakzat az általános világszimbolika része. Ez az alakzat jelenik meg a földfelszínre merőleges gravitációban, a horizont vonalára merőlegesen növekvő fák képében, melyek gyökere és lombkoronája tükörkép; Krisztus keresztjében, ahol az irányok középpontjában ott a test, a geometriában használatos koordinátarendszer szálkeresztjében, melynek origója az egyetlen biztos pont a matematikai univerzumban, s e pontból *Arkhimédész* hite szerint kimozdítható a világ.

Az egész osztásának variációi jelennek meg a képeken — egyenes folyományaként a pithagoreusi számmisztikának, a kabbalának, a rózsakeresztes hagyománynak, a kvantummechanikának, vagy akár *Friedkin* a biteken alapuló kozmogóniai elméletének. Mindezen osztások a kört szabdalják részekre — híven követve minden emberi világelképzelés alapját és alakját.

A visszafogott színvilág és a vásznak gazdag, érzéki felülete, a hatalmas ívű, fegyelmezett gesztusok elmélyült, koncentrált alkotómunkára utalnak. Mintha a művész, szembenállva vásznával, makacsul azt a pillanatot festené, amelyben meditációjának eredményeként megnyílik a világ, vagy az idő, melyet *Thomas Mann* mélységes mély kúthoz hasonlított, vagy a jungi kollektív tudattalan pokla. S hogy el ne vesszék benne, rákényszeríti azt az alakot, azt a formát, amely az ember egyetlen fegyvere a rátörő káosszal szemben, amióta világ a világ. Ámen.

Valami mégsem stimmel ezekkel a képekkel.

Befogadásukhoz fontos az őket létrehozó módszer ismerete. Ideális esetben a látvány és a festményekről való tudás egyszerre hat. Nem állítom, hogy a képek szemléléséből nem érthető meg a módszer, amelyet valószínűleg a festő sem igyekezett elrejteni, sőt amelyet bizonyos mértékig a képek egyenesen deklarálnak. Azt is lehet mondani, hogy a módszer szemlélés közbeni megértése lényeges eleme a befogadásnak. Mégis a módszer ismertetésébe fogok, mert az alátámaszthatja gondolataimat — a „képmagyarázó" szerepét mindazonáltal szeretném elhárítani. Azt állítom tehát, hogy ez esetben módszer és tárgya nem alá- és fölérendelt viszonyban vannak egymással, hanem szintézist alkotnak.

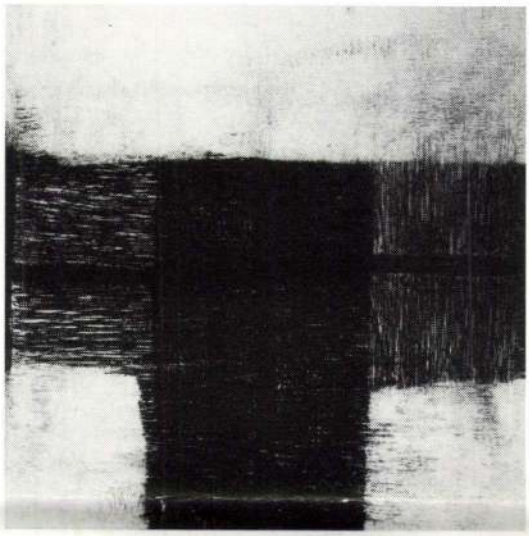

Koronczi Endre: 590140NR35, 1990, egyedi rézkarc, 48×48 cm

A festő két üres vásznat fordított egymással szembe. Közéjük került a festék. A két vásznat egymáshoz képest szabott pályán mozgatta. E mozgás rendezte el a festéket az egymáshoz szorított vásznakon, hogy a „festődés" befejeztekor egy képpé egyesüljenek. A vásznakat nem érintette ecset.

A festő megkerülte azt a hagyományos helyzetet, amelyben a művész ecsettel a kezében szembesül az üres vászonnal, majd a lehetségességig közelít a benne rejlő ideálishoz, miközben a valós kép és az ideális állandó kölcsönhatásban van. Ha szabad egy metaforával próbálkoznom: Koronczi Endre rövidre zárta az áramkört. A vásznakat önmagukkal szembesítette, így azok az ecset szerepét is betöltötték, s némileg az övét is. Lehetetlen, pontosabban értelmetlen lenne megkülönböztetni, va-

Bartl József: Pettyezett kép, 1991, olaj, vászon, 200×120 cm (Fotók Benyó Pál)

retek, dimenziók között csak néha, egy-egy műnél jelenik meg támpont gyanánt a képsík alsó széle, amelyre a művész építőelemeit, formáit mintegy felállítja, felsorakoztatja.

A hetvenes-nyolcvanas évek fordulóján újabb változás figyelhető meg Bartl József festészetében: a kompozíciók téri hangsúlyai eltűnnek, s a képsík festői berendezése, a négyzet és az álló vagy fekvő téglalap alakú képfelület szabályos felosztása és motívumokkal való benépesítése, telítése lesz a művész célja. A festői építkezés alapeleme a négyzet: a teljes felület kissé ívelt körvonalakkal határolt, vánkosszerű négyzetformával betelepített, mozgalmas mezővé formálása esetén ikonosztázszerű, egymással feleselgető jelekkel zsúfolt kompozíciókat szemlélhetünk, míg a rovátkolt és/vagy pettyezett felületek és a négyzetek, négyzetsorok kialakításával, váltakozásával megfestett művek sajátos arányrendszereket, hangsúlyokat teremtenek, ritmikus ütemeket hordoznak. E periódus meghatározó eleme a fehér szín: a világos alapon, a fehér párna-négyzeteken piros, kék, fekete, barna oromdíszek, bábok, háromszögek, keresztek, pontok, nyilak, korongok villannak fel; a szuverén, sérthetetlen síkokban megjelenített geometrikus alakzat jel, s a jel egyben geometrikus alakzat a Bartl-vásznakon. Jelentést hordozó, tartalmilag árnyalt formák együttesei dekoratív, absztrakt, fegyelmezett rendet sugalló, de mégis játékossá formált festői kompozíciókként jelennek meg: e kettősségek — minden önmaga és önmagán túlmutató egyszerre: konkrét és elvont, jel és dísz, rendezett és szabálytalan, fegyelmezett és játékos — villódzása élteti, dinamizálja a Szentendréhez oly erős szálakkal kötődő művész nyolcvanas évtizedben festett alkotásait. Az értelmezési lehetőségek közötti választási lehetőség feszültséggel teliti a műveket. A végső soron szűk, de valójában gazdag, s nagy változatossággal felsorakoztatott motívumkincs nyomán visszafordulhatunk a valóság jelenségei, elemei felé, és elrugaszkodhatunk az elvonatkoztatások, asszociációk szabad birodalmának irányába; bármelyik lehetőséget választjuk, szép és dús befogadói élményekkel gazdagodhatunk.

Napjainkhoz közeledvén a pályaképben ismét váltást, módosulásokat konstatálhatunk. Az 1991—1992-ben alkotott nagyméretű vásznakról és középméretű táblákról tovatűntek a játékos elemek, az üde színek, a könnyedséget sugárzó formák. A legújabb alkotói szakasz eszközhasználata egyszerűsödött, letisztult, egyszersmind a művek atmoszférája nyomasztóvá vált. A kolorit besötétedett: a fekete és a sötétbarna egységes felületeit aligalig bontja meg az egy-egy sávba, egy-egy mezőbe rendezett, gyengéden ívelt körvonalakkal közrefogott és felosztott négyzetsorozat, amely most már leginkább színek, jelzések és díszek, díszítések nélküli hangsúly, csupán a képsíkból kiugró, fakturális kiemelkedéssel jelzett motívum. A fekete-barna képek komorságát, monotóniáját, tragikus sűrítését csak néhány kompozíción töri meg a korábbi alotószakaszokból oly ismerős jel felbukkanása: itt barna vagy arany szív- és ékforma. A *Fekete mezők, Fekete kapu, Négyzetek barnában* című képek a fekete-barna periódus 1992-ben létrejött, már-már a legszűkebb festői kifejezésekre redukált művei, eklatáns példái. A drámaisággal telített, szomorúságot, végső lemondást sugárzó képek kiúttalanságát a közelmúltban újra fellelt fehér szín alkalmazása oldotta fel: a legújabb kompozíciókon a képmező kivilágosodott általa, de a dísztelenség, a motívum nélküliség nem változott, megmaradt. A szentendrei tárlat egyik záróképe a *Faktúra* című, a fehér monokrómiájával tüntető alkotás volt: kisméretű mű felületén négyszer négy kis négyzet sorakozik, egységes rendszerbe, geometrikus rendbe szervezve, a képsíkból kiugró-kidomborodó határolóvonalakkal. A szemlélő nehezen döntheti el, hogy a szabályossá, szabályozottá formálódó-formált szabálytalanság, vagy a szabályosság felbomlásának tükre e kompozíció. A Bartl József hatvanadik születésnapjára rendezett, összegző igényű szép tárlat egyik fontos talánya volt ez a kép, a benne megfogalmazott problematika, mintegy pillanatnyi, ám korántsem végleges lezárása a nagyívű festői munkásságnak. Mert a *Faktúra* titka, rejtvénye Bartl József számára minden bizonnyal egy újabb alkotói szakasz kiindulási pontja lesz — művészi válaszadási kényszerek gyújtópontja.

Bartl József: Szék, 1962, olaj, karton, 60×30 cm

BARTL József

Új Művészet 1993/3

NÉGYZETEKRE OSZTOTT NÉGYZETEK

Bartl József festőművész szentendrei életmű-kiállítása • *Wehner Tibor*

Miként az 1951-es keltezésű *Barackvirág* és az 1953-as keltezésű *Soroksári határ* című gimnáziumi, főiskolai stúdiumok, az ötvenes-hatvanas évtizedfordulón született *Csendélet, Barka, Birsek* című kisméretű olajképek sem vetítik még elénk — valósághűségük, posztimpresszionista témaválasztásuk, tradicionális formarendjük és színkezelésük miatt — Bartl József festőművész szentendrei hagyományokhoz kapcsolódó, a nonfiguratív, jelszerű képépítés áramlatához közeledő, később kibontakozó piktúrájának jellegzetességeit. Ám az ugyanezen, korai alkotóperiódusban született *Gyár, Külváros, Építmények, Szék* című kompozíciók konstruktivitásának mélyén, a megragadott, ábrázolt — vagy inkább: feldolgozott — motívum lényeges vonásainak feltárásában és hangsúlyozásában már ott munkálnak a művész későbbi munkásságát meghatározó karakteres szándékok és módszerek, fel-feltünedeznek a jellemző jegyek. E következtetéseket bátran levonhattuk az 1992 őszén a Szentendrei Képtárban megrendezett életmű-kiállításon: a közelmúlt, a jelen alkotásait összevethettük a korai művekkel, s a negyven év terméséből válogatott anyagot áttekintve könnyen meghatározhattuk a festőpálya fejlődési ívét, egymásra épülő szakaszait, és pontosan regisztrálhattuk az immár törvényszerűnek minősíthető változásokat, módosulásokat.

Mint a Bartl József festészetét elemzők — így *Keserü Katalin, Mucsi András, Hann Ferenc* — már korábban oly pontosan rámutattak, az alkotóút során meghatározó jelentőségűnek, éles fordulópontnak bizonyult az 1972-es esztendő: a művész ekkor telepedett meg Szentendrén. A hagyományos ábrázolásmódtól való eltávolodásban és elszakadásban fontos szerepet játszottak a Duna menti városka elevenen ható művészeti tradíciói, a művésznek otthont adó régi művésztelepen létrejövő új és új alkotások, a szentendrei múzeumokban és kiállítótermekben bemutatott kitűnő kollekciók. Bartl József festészetében a stilizált népművészeti motívumok és az elvont geometrikus formák váltották fel a valóságelemeket. A művész népművészethez való vonzódása — amely elsősorban a szülőhelyhez, a soroksári gyökerekhez köthető — a népi-paraszti kultúra mozzanataiból, részletelemeinek szabad felhasználású metódusa, értelmezése és újrafogalmazása révén manifesztálódott, s így olyan alkotókkal jött létre lazább vagy szorosabb szellemi kapcsolat, mint *Korniss Dezső, Bálint Endre, Anna Margit*. A hetvenes évektől létrehozott alkotások hátterében ott munkálnak a *Vajda-* és a *Barcsay*-életmű Bartl József számára fontos tanulságai is, amelyek természetesen nem konkrét, formai jellegzetességekként jelölhetők meg: e találkozások rejtetten, szellemi síkon realizálódnak. A Bartl-műveken dekoratív, tőmondatszerű jelek, jelzések, jelképek léptek a figurák, a tárgyak, a természeti jelenségek leképezésének helyére. A hetvenes évtized alkotásait vizsgálva megállapítható, hogy a képtér még egységes: az erőteljes, tiszta színekkel megformált motívumok mélységeket érzékeltetnek, jelölnek ki, vagy rejtélyes térviszonyokat teremtve elfedik, áthatják egymást: fontos rendezőelv a képelemek egymáshoz való kapcsolódása. A szív- és tulipánformák, az ékek, a négyzetek, a keresztekkel metszett körlapok, a stilizált fejfák, virágszirmok illuzionisztikus, végtelen terekben lebegnek, s a pontosan be- és lehatárolatlan ke-

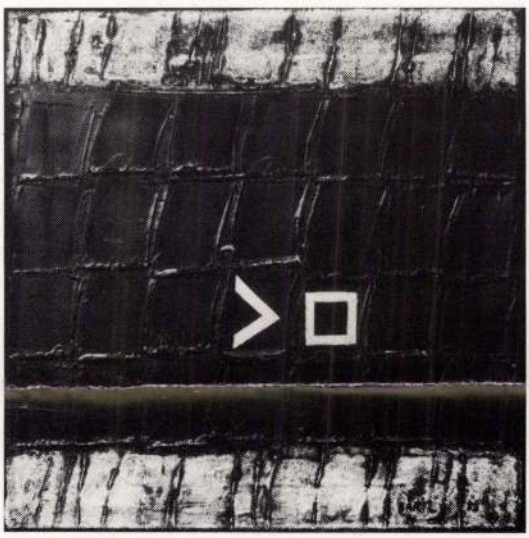

Bartl József: Két jel, 1992. olaj, vászon, 40×40 cm

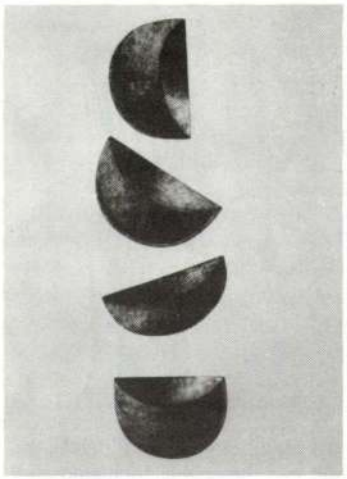

Szőnyi Krisztina: Zsebek,
vegyes technika

díszítő elemként, máshol pedig önálló, uralkodó motívumként vannak jelen a csúzlik. A vékony, girbegurba, faágakra emlékeztető három nyúlvány hol a számokkal és a térrel való játékot erősíti meg, hol pedig a világoskék, hártyavékony felületek repedéseinek szép kontúrjaként szolgál.

A *Négyzet és a hegy* és a *Sebzett felület* című grafikákon a háromszög jelenik meg mint domináns elem. A négyzetek és háromszögek csúcsai lehetetlen módon találkoznak, ami képtelen geometrikus formákat, kicsavart, eltorzult síkokat teremt, amelyekben a színek, a sötét, világos tónusok váltakozása nyújthat támpontot.

Szőnyi Krisztina munkáira egyaránt jellemző a szabad asszociációra épülő formai kötetlenség, a misztikus elemek (számok, korábbi munkáiban sárkányok, festett kövek) használata, és az ezzel ellenkező puritán színek és alakok világa, a rendezettség és a rendszeresség keresése, megvalósítása. A *Mozaik-ábrák* szisztematikusan épülnek fel a már leírt geometrikus elemekből, az összeillesztett, egyforma mozaikdarabok képről-képre sokféle mintázatot alkotnak. Másként jelenik meg a puritánság a *Zsebek* című három képen. Egyforma kidolgozású, hasonló méretű, félhold alakú zsebeket helyezett el a művész a papíron. A zsebek egy egyenes mentén rendeződnek, hullanak alá, hol fegyelmezett sorokban az egész síkot betöltve követik egymást. A képek rendkívül erős hatását a zsebek durva anyagszerűsége adja (mintha fából lennének kifaragva): keménységükben, egyszerű formájukban, üresség ükben, a papír és a sötét zsebminta kontrasztjában van valami megfoghatatlanul tragikus.

Talán a zsebekkel rokonítható leginkább a művész által pajzsoknak keresztelt körciklus. A körök mintázata inkább sejthető, mint egyértelműen felismerhető; halványan elkülönülő csigavonalak, karcolatok díszítik a sötétszürke pajzsokat.

Végül külön említem az írásos műveket, a *Levelek*et. A kompozíciókon különböző stílusban írott szövegek olvashatók, amelyek látványos kaligráfiával, összefolyt, elmosódott betűkkel, egymásra írt sorokba vannak rendezve. A betűk és a sorok sűrűsödése, ritkulása, akárcsak a háromszögek vagy a zsebek, szintén geometrikus formákat alkotnak.

Szőnyi Krisztina mostani kiállítása korábbi stílusától való elmozdulásról árulkodik. Régebben inkább az apró részletekre való figyelés jellemezte, műveinek fő témáit mindig kiegészítették pici, figurális minták is, melyen gyakran terelgették a nézőt, emészthetőbbé próbálták tenni a látványt. Ezeken a rajzokon-grafikákon már nyoma sincs az utalgatásoknak, nincs is rájuk szükség, a tiszta formák, a végtelenül sok asszociációra módot adó tér-játékok önmagukért szólnak.

(Duna Galéria, 1994. XII. 7–25.)

■ *KOVÁCS ÁGNES VERONIKA*

Egy mágus műhelyében

SEJBEN LAJOS SZEGEDI TÁRLATA

1994 legfontosabb szegedi kiállítása – ha lenne ilyen elismerés – akkor azt feltétlenül *Sejben Lajos* festőművész tárlatát illetné. Nem mintha a bőség, a változatosság gyönyöre, a műfajok sokszínűsége eleve megbabonázná az embert. Eddig is tudtam: a művész amolyan ördöngös próteuszi természet. Hol az egri akvarellbiennálén tűnik fel egy-egy érdekes munkájával, hol a Groteszk-seregszemlén találkozunk szellemes tárgykollázsaival. Mi több: papírnyomataival nemrégiben ezüstdíjat nyert a nemzetközi design kiállításon Japánban. Ennek ellenére csak most derül ki igazán: mennyi ,,egyneműség'', következetesség és szellemi frissesség rejtőzik Sejben többrétegű munkásságában.

Sejben Lajos eredendően mérnökember, aki körülbelül húszéves korától autodidakta módon foglalkozik rajzolással, festéssel. Később tagja lett a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának, majd a Magyar Alkotóművészek Egyesületének, de ragaszkodik polgári hivatásához. Nem akar ugyanis kiszolgáltatott lenni, nem akarja, hogy az anyagi, pénzügyi bizonytalanság beleszóljon legszemélyesebb, legféltettebb művészi törekvéseibe.

Sejbent kezdettől fogva az absztrakt, mágikus kifejezés alternatívái érdeklik. E tekintetben egységes műegyüttessel szembesülünk a szegedi képtárban. Még akkor is, ha az olaj- és vegyes technikájú képek szomszédságában organikus vagy konstruktív jellegű objektek, tárgykollázsok láthatók, másfelől pedig finom, visszafogott hatású papírnyomatok. Persze szó sincs itt valami szorosabban vett formai, stiláris együtthangzásról. Inkább azt mondhatnám: ezúttal egy átfogó, nyitott, de konzekvens művészi szemlélet biztosítja a művek szellemi egységét.

Sejben Lajosnak van egy korai, már-már programadó festménye, a *Fekete mágia*. A képen archaikus, gyermekies figura, akinek a kezében valami misztikus ,,fényszóró'' vibrál. Előadásmódja is e sajátos motívumhoz igazodik, mindenfelé dúsan örvénylő, spontán vonalfutamokat látunk. E színes, játékos vonalfirkák viszont korántsem a konkrétabb formák megszilárdításán munkálkod-

Soroksár, Szentendre

BARTL JÓZSEF FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSA

Kevés ellentétesebb, festőiművészeti szempontból eltérőbb hangsúlyokkal és atmoszférával megérintő tájat, közeget találhatunk, mint Soroksár és Szentendre, s kevés olyan, művészeti hagyományokban különböző – szűkölködő és dúskáló – települést, mint a délpesti városrész és a Duna menti kisváros. Ezekből az ellentétekből – hiányokból és gazdagságokból – építkezik már több mint két évtizede – mintegy kiegyenlítő érvényességgel – a *Bartl*-piktúra; a soroksári népművészeti hagyományokra és a szentendrei, mély festészeti tradícióra épülő jelrendszer látszólag egyszerű szerkezetű, de természetesen roppant bonyolult struktúrájú képekben ölt testet.

***B**artl József* alkotásainak felszíni síkja könnyen olvasható: csíkozott és pontozott, vagy egynemű felületeken egy-egy ék, korong, négyzet, kereszt, bábuforma, virágdísz jelenik meg, és néhány szín villan fel; a fehér és a barna, a sárga, a vörös, a fekete és a kék váltogatják egymást. A vissza-visszatérő képalkotó elemek variációs lehetőségeinek száma minden bizonnyal a végtelent közelíti, s a képet alkotó mozaikkockákat összefogó rendszer is – az arány, a ritmus, a méret – változik, módosul.

A valósághű, konstruktív hangsúlyokkal megoldott táblaképek együttesét a hetvenes évek elején zárta le Bartl József, akkor, amikor műtermet kapott a szentendrei régi művésztelepen. Az ezekben az években még aktívan dolgozó *Anna Margit*, *Bálint Endre* és *Korniss Dezső* művészete, alkotásai radikális váltásra késztették. Az 1978-as kiadású művészkalauz még – kissé megkésetten – így jellemezte törekvéseit: ,,Modern, franciás szellemű festészetében magáról, környezetéről, szülőhelyének tárgyi és hangulati emlékeiről beszél emelkedő, lírai tónusban. Egy-egy festői gondolatkört sokféle variációs lehetőségben körültapogat, megkeresi a leginkább kifejező képszerkezetet, beállítást''; ám ekkor már a valóságkivágatok, a valóságelemek leképezése helyett a geometria, a népművészet díszítőmotívumai, a stilizált, egyszerűsített jelzések, a jelentéseket tömörítő jelképek kerültek festői érdeklődésének középpontjába. Egy-egy festői problémára, kérdésre változatlanul számtalan variációs lehetőséggel, megoldással válaszolt, de képalkotását a hetvenes évek második harmadától racionális elvek és dekoratív szándékok együttesen vezérelték.

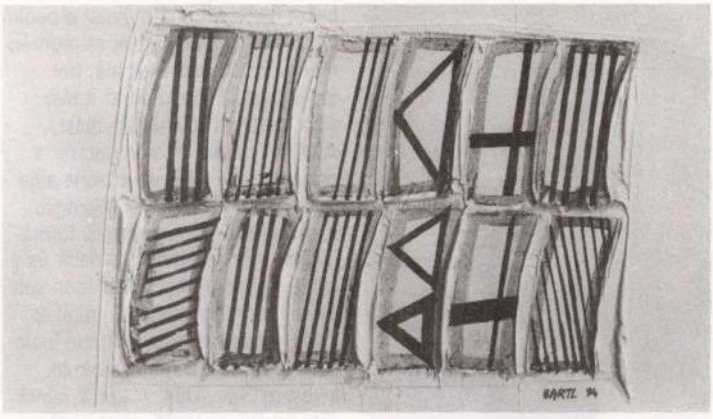

Bartl József: Variáció kékre, 1994, olaj, falemez, 25×42 cm (Fotó Tahin Gyula)

A budapesti *Körmendi Galéria* kiállításán a közelmúlt terméséből válogatott képek kerültek falakra.

A mintegy tíz esztendős alkotóperiódus – talán használhatjuk a kifejezést – a festő fehér és barna korszakának kis-, közép- és nagyméretű, olajjal festett vásznain, a világos és sötét tónusú műveken a négyzet, a négyzetsorozat a kompozíció alapeleme, illetve a szabályos sorokba rendezett, kissé ívelt körvonalakkal határolt, vánkosszerű forma, amely a vastagon felvitt festékréteg által már-már relief-hatást kelt. A puha párna-négyzeteken dekoratív-geometrikus alakzatokként és jelekként, jelentéssel átitatott képalkotó elemekként sorakoznak a jellegzetes Bartl-motívumok. A fehér, és a barna alaptónusú alkotások együttesét is ,,üres'' táblák zárják le; a motívumaiktól megfosztott párna-formák kiürült, kifosztott ikonosztázokként jelennek meg. A dekorativitás hiányával, a jelentésnélküliséggel tüntetnek ezek a művek: a rendszer áll, a rendszer szilárd, de a rendszer kongón üres. *(Budapest, Körmendi Galéria, 1995. január)*

■ *WEHNER TIBOR*

Térjátékok

SZŐNYI KRISZTINA KIÁLLÍTÁSA

Szőnyi Krisztina grafikus. Különböző technikákkal dolgozik: repesztéssel, hidegeljárással, gyakran színezi, ecsettel is megfesti munkáit. Téli, *Duna Galéria*-beli kiállításán szereplő alapmotívumai a négyzet, a kör és a háromszög, ezek nyúlnak meg, terebélyesednek ki hasábokká, gömbökké és gúlákká. Ez a játék, ahogy a síkidomok formálódnak térbeli idomokká és viszont, szinte minden kompozíción megtalálható. A *Bűvös négyzet* sorozatban például egy nagyobb hasábot képez több hasábszelet, amelyeknek szembenlévő oldala számozott és összegük minden irányban megegyezik. A közös síkban végződő felületből egyik-másik hasáb kilóg vagy beljebb tolódik, a számok logikus rendjét így megtöri, felborítja a térbeli ugrálás.

Már a négyzetes képeken is feltűnő

Buhály József: 1945-ben született a kelet-magyarországi Nyírtasson. Középiskoláit Nyíregyházán végezte. 1971-77: Tanulmányait a Képzőművészeti Főiskolán végezte, a mesterei Szentiványi Lajos és Kokas Ignác. 1978- tól A Művelődési Minisztérium ösztöndíjasa Moszkvában, a Szurikov Akadémián. Ezévtől Szentendrén dolgozik a Régi Művészkolónián. Tagja a Magyar Művészeti Alapnak és a Képző- és Iparművész Szövetségnek. 1980-83: Derkovits-ösztöndíj. 1988: A polgármester meghívására három hónapig a nyugatnémet Reichelsheimban dolgozik. 1975 óta rend-szeresen részt vesz kül- és

---

Szakács Imre: 1948- ban született Budapesten. 1963- 67: A budapesti Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola növendéke. 1975-78: A hamburgi Képzőművészeti Főiskola vendéghallgatója. 1973-76: Az Alsó-Szászországi Képzőművészek Szövetségének tagja. 1981-től Tagja a Magyar Köztársaság Művészeti Alapjának. 1992-től a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének és 1993-tól a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségének tagja.
Műveivel 1969 óta vesz részt hazai és nemzetközi kiállításokon. Jelenleg Szentendrén él és dolgozik.

Rácz András: Kolozsváron születtem 1926-ban. A Budapesti Képzőművészeti Főiskolát 1946 és 1951 között végeztem. Utána mint szabadúszó dolgoztam. falimozaikokat terveztem és kiviteleztem. relief-mozaik táblaképeket készítettem és egy általam kidolgozott műgyanta technikával un. hidegzománcképeket festettem. Mindmáig ezeken dolgozom, részben Budapesten, részben Szentendrén a Régi Művésztelepen. Falikép mozaikokat készítettem Budapesten több helyen, Miskolcon, Pécsen, Dunaújvároson, Ozdon, Békéscsabán. Egyéni kiállításaim Budapesten Műcsarnok, Dorottya utca, Vizuálart galéria, stb. Szentendre vidéken Szekszárd, Pécs, Kőszeg stb. Németországban Hamburg, Frankfurt M.Karlsruhe

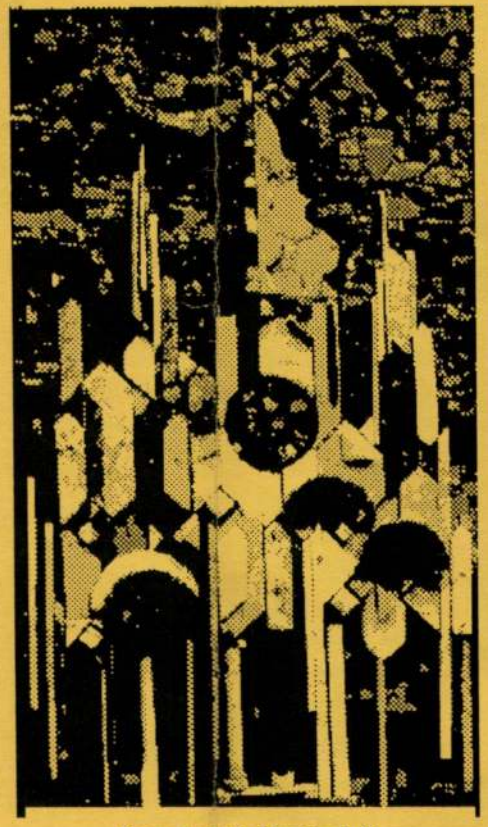

Rácz András Kompozíció

Szakács Imre Tövisek között

MEGHÍVÓ

BARTL József

Petőfi Művelődési Ház

Csömör, Vörösmarty u. 1.

Kor-Szellem-Kör Galéria

tisztelettel meghívja Önt, családját és barátait

Bartl József, BuhályJózsef, Hegyi György, HoldasGyörgy, Rácz András, Szakács Imre.

Mérték, arány, expresszió

című kiállítás megnyitó ünnepségére

A tárlatot
Hegyi György
a szentendrei művésztelep alapító tagja és vezetője nyitja meg,

1995. november 18- án szombaton 17 órakor.

Bartl József: A festői építkezés alapeleme a négyzet: a teljes felület kissé ívelt körvonalakkal határolt, vánkosszerű négyzetformával betelepített, mozgalmas mezővé alakítása esetén ikonosztázszerű, egymással feleselgető jelekkel zsúfolt kompozíciókat szemlélhetünk, míg a rovátkolt és vagy pettyezett felületek és a négyzetek, négyzetsorok váltakozásával megfestett művek sajátos arányrendszereket, hangsúlyokat teremtenek, ritmikus ütemeket, ütemezéseket hordoznak. E periódus meghatározó eleme a fehér szín: világos alapon, a fehér párnanégyzeteken piros, kék, fekete, barna oromdíszek, bábok, háromszögek, keresztek, pontok, villannak fel, a szuverén, sértetlen síkokban megjelenített geometrikus alakzat jel, s a jel egyben geometrikus alakzat a Bartl vásznakon.

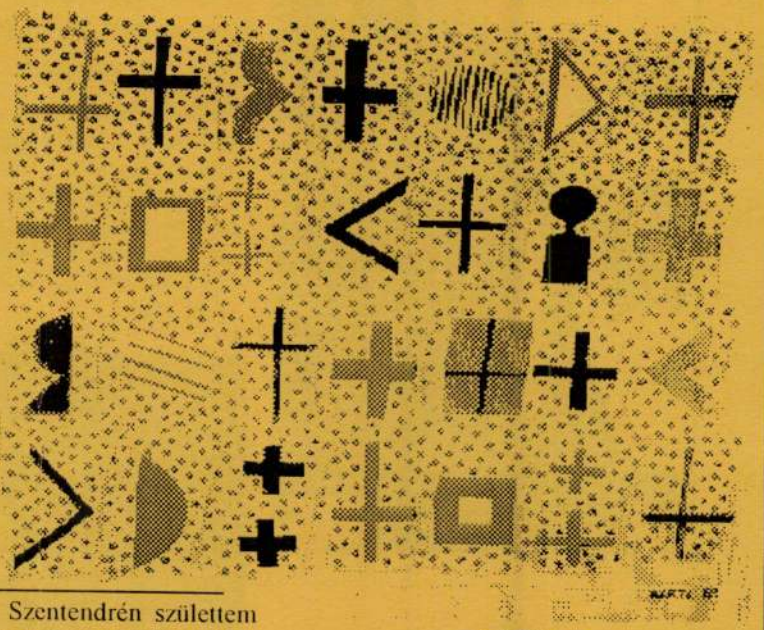

Bartl József Pettyezett kép

Hegyi György: Budapesten születtem 1922-ben. 1946-51 között a Képzőművészeti Főiskolán Berény Róbert, Barcsay Jenő és Fónyi Géza növendéke voltam. 1962 óta a Szentendrei Művésztelep tagja vagyok. 1946 óta több mint harminc önálló kiállításom volt idehaza és külföldön. Ebből nyolc a Képcsarnok keretén belül./ Munkásságom fő vonala a monumentális mozaik, melyek szerte az országban / Dunaújváros, Budapest, Pápa, Pécs, Szentendre, Újszilvás/ megtalálhatók. Az itt látható munkáim "táblaképpé szelidített mozaikok" , ahogy egyszer egy kritikusom írta.

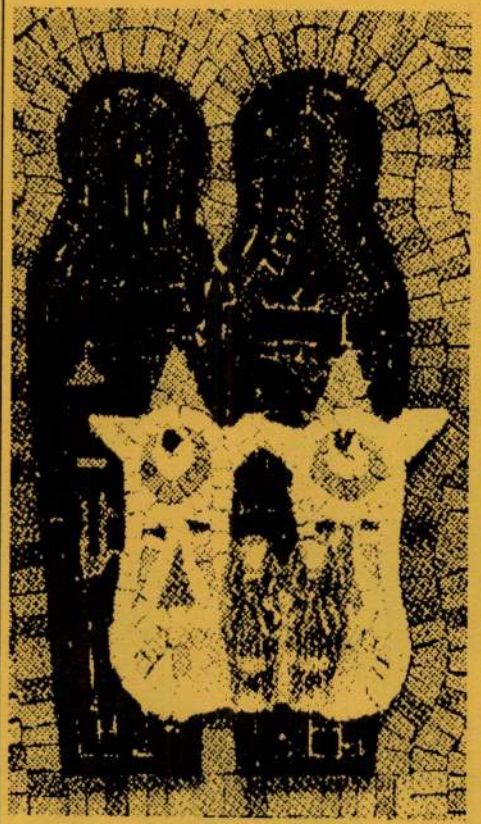

Hegyi György Ikrek

Holdas György: Szentendrén születtem 1944-ben. Mesterem Szamosi Soós Vilmos volt. 1961 óta foglalkozom képzőművészettel. Kifejezésem eszközei: tömörség, simaság, kerekség, felülnézetiség, távolságtartás, irónia, emelkedettség, megrendíthetetlenség, rendszerűség.

Egyéni kiállításaim: Tata Művelődési Központ 1976. Szentendre Vajda Lajos Stúdió/ 1976. Budapest Lila Iskola 1977. Sárospatak Vármúzeum 1977. Budapest Óbuda Galéria 1982. Toronto Moos Galéria 1986. Szentendre Szentendrei Képtár 1989.

Holdas György Mutatványosok IV.

A kiállítás 1996. január 3- ig tekinthető meg a Petőfi Művelődési Ház

KOR- SZELLEM- KÖR GALÉRIÁBAN.

Az OTP BANK Rt. tisztelettel meghívja Önt
1997. március 18-án 16.30 órára
az OTP BANK Galéria
ünnepélyes megnyitására és az azt követő fogadásra.

A kiállítás helyszíne:
Budapest V. ker., Szabadság tér 7-9.
BANK CENTER épület

Kiállító festőművészek:
Bartl József
Fischer Ernő
Fóth Ernő
Gerzson Pál
Kóka Ferenc
M. Novák András
Várady Róbert
Wágner János

A kiállítást megnyitja:
WOLF LÁSZLÓ,
OTP Rt. Vezérigazgató-helyettes

A kiállítás megtekinthető:
március 14-től március 30-ig
naponta 10-től 18 óráig.

OTP
BANK
GALÉRIA

Bartl József, festőművész 5.) Folytatás.
Ciss Joakim Margit: Fej a négyzetben.

Bartl József: Vonalas mezők, olaj, vászon, 180 × 140 cm, 1986

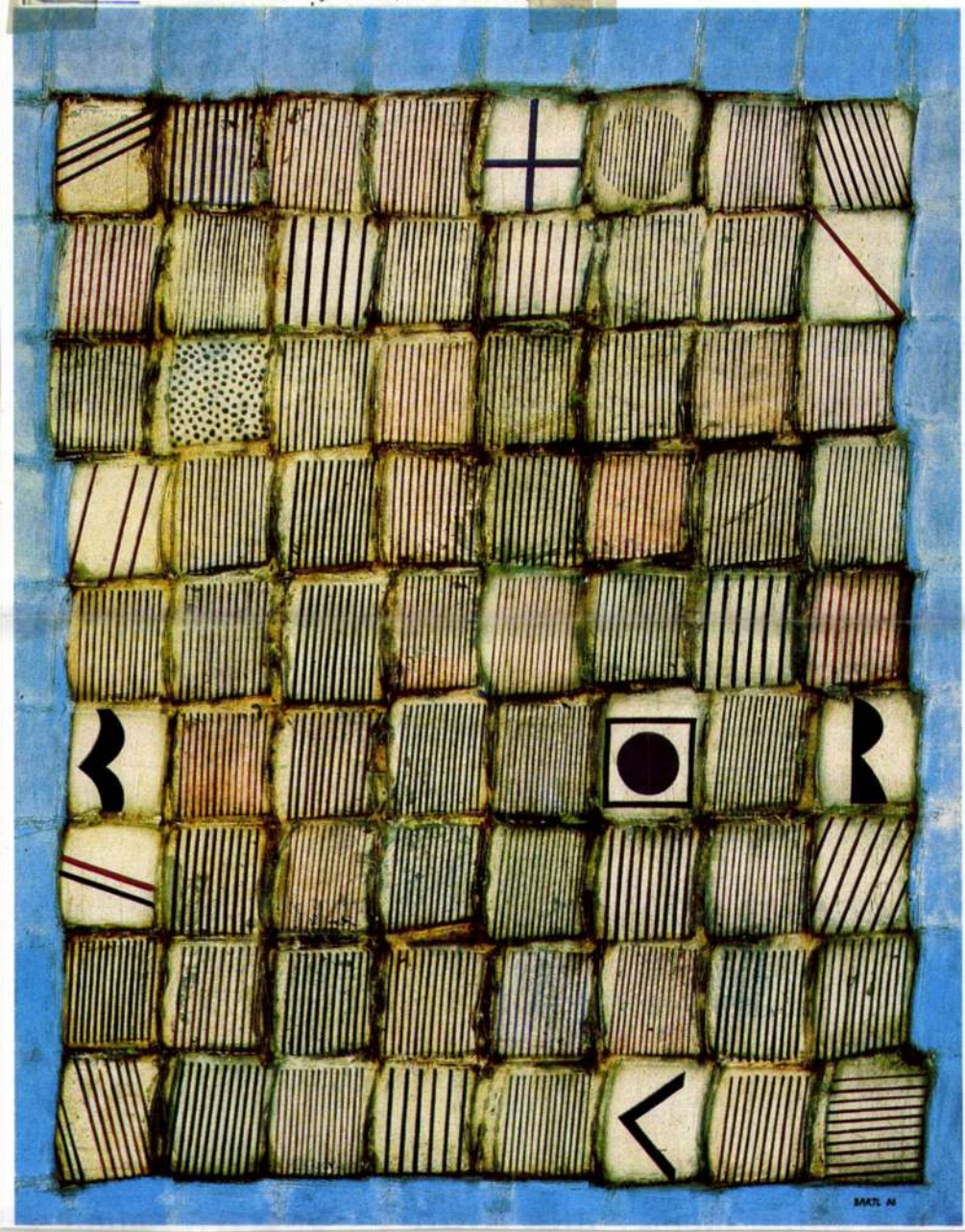

Művészet, 1989, 7, 31-old

meditációs objektumokká válnak. A színhasználat soha nem direkt, hanem választékos, modulált, egymáson áttűnő. Túlságosan személyes, majdhogynem lélegző.

A *személyes érintettség* leginkább a fejsorozatban észlelhető. A négyzetes keretbe foglalt körök, félkörök félreismerhetetlenül fejet és vállat jelölnek. „Mellképek", melyek végletekig egyszerűsített alakjukban is az „arc" körfelületére koncentrálnak: világosabb színezéssel, pettyezéssel, csíkozással. A fejeket a négyzetes keretekben olyankor fejfa formák helyettesítik, olykor szívformák. Olykor hiányzik a négyzeten belüli alakzat. Ily módon lépésről lépésre maga Bartl vezet el bennünket motívumainak kulcsához: mégpedig egymás mellé rendeléseivel, melyek azonosságokat jelentenek: fej, fejfa, szív, üres négyzet: ember, volt-ember, szív-ember, ember-hiány.

A motívumkapcsolásnak a személyes és antropomorf jellege 1980-ban (a művész műcsarnoki bemutatkozása után) új távlatokat nyitott: a lírai, történésre utaló, szabad motívumkapcsolás és a lebegő alap eltűnt, helyette megjelentek a fehér alapozású vásznak. Az alapozás fehér színe Kornisstól is, *Tóth Menyhért*től is ismert volt a művész számára utóbbi szűkebb pátriájából, Pesterzsébetről. Míg Kornissnál a fehér a benne

Bartl József: Szívek, olaj, vászon, 75 × 55 cm, 1988

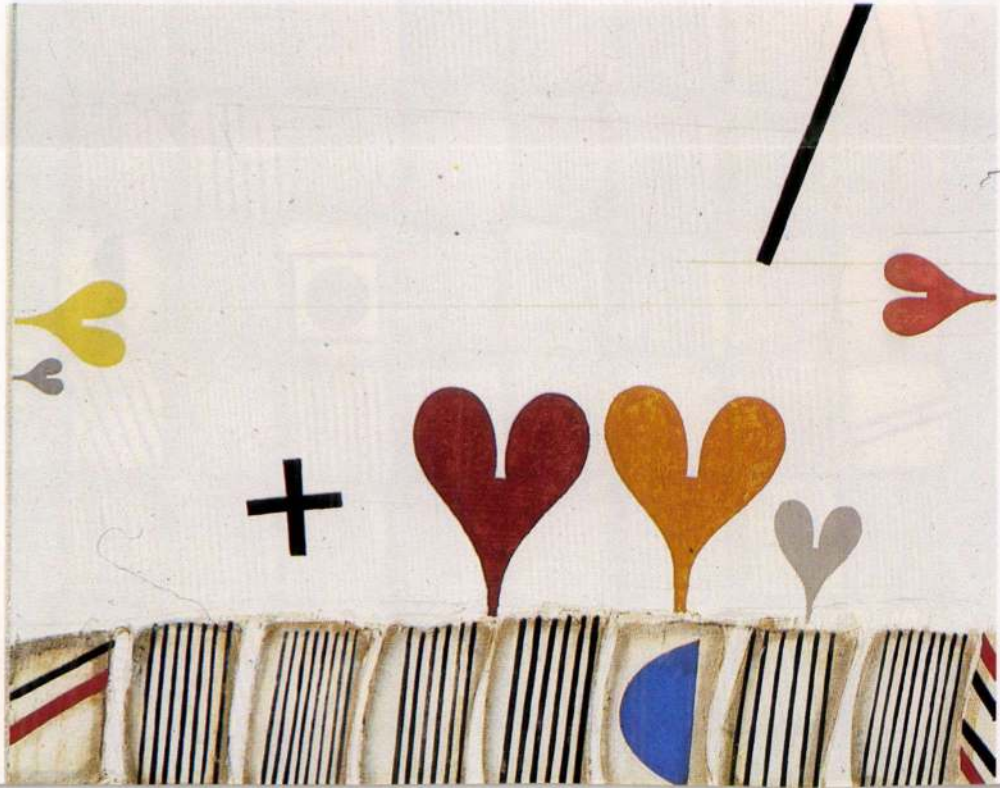

A Budapest Főváros XII. kerületi Önkormányzat 1999. évi költségvetéséről szóló 2/1999.(III.10.) Budapest Főváros XII. kerületi Önkormányzat rendelete

A Budapest Főváros XII. kerületi Önkormányzat (a továbbiakban: Önkormányzat) Képviselő-testülete az államháztartásról szóló, többször módosított 1992. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Áht.) 65. §-ában kapott felhatalmazás, valamint a helyi önkormányzatokról szóló, többször módosított 1990. évi LXV. törvény 10. §-ának d) pontjában és az államháztartás működési rendjéről szóló 217/1998.(XII.30.) Korm.rendeletben foglaltak alapján az Önkormányzat 1999. évi költségvetéséről az alábbi rendeletet alkotja:

Az Önkormányzat bevételei és kiadásai

1. §

(1) Az Önkormányzat Képviselő-testülete az Önkormányzat 1999. évi költségvetését

5.828.066 ezer forint bevételi főösszeggel és
5.828.066 ezer forint kiadási főösszeggel

állapítja meg.

(2) Az (1) bekezdésben megállapított bevételi és kiadási főösszeg előirányzatait címenként, ezen belül költségvetési szervenként e rendelet melléklete tartalmazza.

2. §

Az 1. § (1) bekezdésben megállapított bevételi és kiadási főösszeg tartalmazza a helyi kisebbségi önkormányzatok határozattal megállapított 1999. évi költségvetését is a következők szerint:

a) Cigány Kisebbségi Önkormányzat	530 ezer forint bevételi főösszeg 530 ezer forint kiadási főösszeg
b) Görög Kisebbségi Önkormányzat	530 ezer forint bevételi főösszeg 530 ezer forint kiadási főösszeg
c) Horvát Kisebbségi Önkormányzat	2.020 ezer forint bevételi főösszeg, 2.020 ezer forint kiadási főösszeg,
d) Német Kisebbségi Önkormányzat	7.727 ezer forint bevételi főösszeg, 7.727 ezer forint kiadási főösszeg,
e) Örmény Kisebbségi Önkormányzat	2.980 ezer forint bevételi főösszeg, 2.980 ezer forint kiadási főösszeg,
f) Ruszin Kisebbségi Önkormányzat	530 ezer forint bevételi főösszeg, 530 ezer forint kiadási főösszeg,
g) Szerb Kisebbségi Önkormányzat	530 ezer forint bevételi főösszeg, 530 ezer forint kiadási főösszeg,
h) Szlovák Kisebbségi Önkormányzat	985 ezer forint bevételi főösszeg, 985 ezer forint kiadási főösszeg.

Az Önkormányzat költségvetésének végrehajtási szabályai

3. §

(1) Az Önkormányzat költségvetési szerveinek, a Polgármesteri Hivatalnak és a helyi kisebbségi önkormányzatoknak költségvetési alapokmányait – e rendelet hatálybalépését követő 8 napon belül – az e rendeletben meghatározott költségvetési előirányzatokkal kell elkészíteniük.

(2) Az Önkormányzat Képviselő-testülete felhatalmazza az Önkormányzat költségvetési szerveit és a Polgármesteri Hivatalt a saját költségvetésében előírt bevételek beszedésére és a jóváhagyott kiadási előirányzatokon belül a kiadások időarányos teljesítésére, azzal a megkötéssel, hogy az Önkormányzat költségvetési szerveinél 1999. április hó1-jét követően bármilyen okból megüresedő álláshely költségvetési előirányzata a polgármester engedélyének beszerzéséig zárolásra kerül.

(3) A helyi kisebbségi önkormányzatok saját költségvetésük végrehajtásáról – a jogszabályi előírások figyelembevételével – önállóan döntenek.

4. §

(1) A Polgármesteri Hivatal az Önkormányzat költségvetési szervei működési kiadásainak fedezetére az időarányos támogatást a tényleges kiadások felmerülésekor és annak fedezete mértékéig folyósítja. Az ehhez szükséges 1 hónapos időtartamra szóló likviditási tervet a költségvetési szerv havonta két alkalommal, minden hónap 15-ig és 28-ig köteles megküldeni a Polgármesteri Hivatal Pénzügyi és Költségvetési Osztályára.

(2) A Képviselő-testület felhatalmazza a polgármestert, hogy az átmenetileg szabad pénzeszközöket a számlavezető pénzintézetnél lekösse, vagy azoknak rövid lejáratú – kizárólag állampapírokban történő – lekötéséről döntsön.

(3) A helyi kisebbségi önkormányzatok állami és egyéb támogatását, az Önkormányzat számlájára történő átutalást követő 3 munkanapon belül kell folyósítani.

(4) A költségvetésben elkülönített, a helyi kisebbségi önkormányzatok részére önkormányzati forrásból biztosított – a kisebbségi önkormányzati feladatok finanszírozását szolgáló – pénzügyi hozzájárulás elnyerésére a helyi kisebbségi önkormányzatoknak 1999. április hó 1-jéig feladattervet kell benyújtaniuk. A benyújtott feladattervek alapján a Nemzeti és Etnikai Kisebbségekkel Foglalkozó Bizottság dönt az egyes kisebbségi önkormányzatok pénzügyi hozzájárulásának mértékéről. A Bizottság által a feladattervek elbírálásával jóváhagyott pénzügyi hozzájárulást a kisebbségi önkormányzatok részére negyedévenként, a tárgy negyedév utolsó hónapja 30. napjáig kell folyósítani.

5. §

(1) Az Önkormányzat költségvetési szervei a jóváhagyott költségvetésükben megtervezett, az eredeti előirányzatot meghaladó és a térítési díjon felüli saját többlet-bevételüket – a bevétel megszerzése érdekében felmerült költségek levonása után – szabadon használhatják fel. A befolyt tényleges többletbevételről – az előirányzatok módosítása céljából – negyedévente, a tárgy negyedévet követő hó 15-ig tájékoztatást kell adni a Polgármesteri Hivatal Pénzügyi és Költségvetési Osztálya részére. Az önállóan gazdálkodó költségvetési szervek ezen adatszolgáltatásnak közvetlenül, a részben önállóan gazdálkodó költségvetési szervek a GAMESZ-on keresztül tesznek eleget.

(2) Az Önkormányzat költségvetési szervei térítési díjat kizárólag a jogszabályok és a Képviselő-testület rendelete alapján, az azokban meghatározott feladatokkal, célokkal összefüggésben és az ott rögzített mértékben szedhetnek be.

(3) Az önkormányzati költségvetési szervek működési bevételeik közül

a) a térítési díjakat, kivéve a házi segítségnyújtás személyi térítési díját,

b) az alaptevékenységükkel összefüggő egyéb bevételeket, valamint

c) az egyéb sajátos bevételeket

készpénzátutalási megbízás (csekk) formájában kötelesek elszámolási számlájukra beszedni.

6. §

(1) Az 1999. évi költségvetési rendeletben jóváhagyott kiemelt előirányzatok módosításának jogát az Önkormányzat Képviselő-testülete gyakorolja. A Képviselő-testület negyedévenként, de legkésőbb a zárszámadási rendelet-tervezet Képviselő-testület elé terjesztéséig, december 31-ei hatállyal dönt a költségvetési rendelet módosításáról.

(2) Ha évközben az Országgyűlés, a Kormány, illetve valamely költségvetési fejezet vagy elkülönített állami pénzalap az Önkormányzat számára pótelőirányzatot biztosít, arról a polgármester a Képviselő-testületet tájékoztatja.

(3) Ha évközben az Országgyűlés előirányzatot zárol az Önkormányzatnál, a polgármester haladéktalanul a Képviselő-testület elé terjeszti a költségvetési rendelet módosítását.

(4) Az Önkormányzat Képviselő-testülete felhatalmazza a polgármestert, hogy

a) évközben, bevétel elmaradása esetén, a költségvetési gazdálkodás biztonsága és egyensúlyának megtartása érdekében kiadási előirányzatokat zároljon;

b) a feladatok hatékony ellátása érdekében a költségvetési szervek között, az érintett szervek kezdeményezésére esetenként és legfeljebb 5 millió forint erejéig átcsoportosítást engedélyezzen.

(5) A (3) bekezdés és a (4) bekezdés a) pontja szerinti előirányzat zárolásáról a polgármester a Pénzügyi Bizottságot annak soron következő ülésén tájékoztatja.

(6) A költségvetési szervek a rész-előirányzataik között kizárólag a polgármester előzetes engedélyével csoportosíthatnak át. Az engedélyezett átcsoportosításokról – a beszámolókhoz kapcsolódóan – a Képviselő-testületet tájékoztatni kell.

7. §

(1) Az Önkormányzat nem tervezett többletbevételét általános tartalékként kell kezelni. Annak felhasználását az Önkormányzat Képviselő-testületénél a jegyző javaslata alapján a polgármester kezdeményezi. A felhasználásról az Önkormányzat Képviselő-testülete dönt.

(2) Az Önkormányzat Képviselő-testülete a költségvetésben az Önkormányzat költségvetési szerveinek évközi energia és bér többletigénye pótlására céltartalékot különít el. A tartalékkal való rendelkezés jogát a polgármester gyakorolja.

(3) A költségvetésben elkülönített polgármesteri tartalékkeret időarányos részével a polgármester önállóan gazdálkodik. A felhasználásról a jogszabályokban előírt költségvetési beszámoló keretében kell az Önkormányzat Képviselő-testületét tájékoztatni.

8. §

(1) A költségvetésben az önkormányzati költségvetési szervek részére elkülönített fejlesztési és működési célú keret felhasználására a polgármester 1999. április hó 1-jéig pályázatot köteles kiírni. A pályázati feltételekről a szakmailag illetékes bizottság véleményének kikérése mellett a polgármester határoz.

(2) Az (1) bekezdés szerint benyújtott pályázatokat a szakmailag illetékes bizottságok véleményének kikérése mellett a polgármester bírálja el. Az elnyert támogatás hatékony felhasználása érdekében a polgármester a teljesítések végrehajtásához bevonhatja a Polgármesteri Hivatalt. Az elnyert támogatásról az eredményhirdetést követő 3 munkanapon belül kell tájékoztatni az érdekelteket. A támogatás kizárólag a megjelölt célra és a tárgyévben használható fel. Az elnyert támogatást a likvidítási tervben megjelölt időpontban kell folyósítani.

(3) A költségvetésben elkülönített, a társasházak felújítására, a társasházak biztonságtechnikai céljaira és előkertjeinek kialakítására, továbbá a helyi (kerületi) jelentőségű építészeti értékek felújítására szolgáló keret felhasználására 1999. április hó 1-jéig a polgármester pályázatot köteles kiírni. A pályázati feltételekről és az el[illegible]rálás rendjéről a Városépítési és Városfejlesztési, valamint a V[illegible]gyongazdálkodási és Vagyonhasznosítási Bizottságok véleménynek kikérése mellett a polgármester dönt. A benyújtott pályázato[illegible] elbírálása a kiírásban foglaltak szerint történik.

(4) Az (1)-(3) bekezdésben említett keretek felhasználásáról pályázatok elbírálását követő testületi ülésen kell az Önkormányza Képviselő-testületét tájékoztatni.

9. §

Az Önkormányzatnál bekövetkező költségvetési hiány miatt szükségessé váló esetleges hitelfelvételt a Képviselő-testületnél a polgármester kezdeményezi. A hitelfelvételről a Képviselő-testület dönt.

Vegyes és záró rendelkezések

10. §

Az Önkormányzat Képviselő-testülete a köztisztviselők illetményalapjának mértékét 1999-ben 30.000.- Ft/hóban állapítja meg.

11. §

(1) Ez a rendelet kihirdetése napján lép hatályba; rendelkezései az Önkormányzat 1999. évi költségvetésének végrehajtása sorá kell alkalmazni. A rendelet 10. §-át 1999. január 1-jétől, 5. §-ána (3) bekezdését 1999. július 1-jétől kell alkalmazni.

(2) A rendelet hatálybalépésével egyidejűleg

a) a Budapest Főváros XII. kerületi Önkormányzat tulajdonáb[illegible] álló lakások és nem lakás céljára szolgáló helyiségek bérbeadás[illegible]nak feltételeiről szóló, többször módosított 24/1993.(XII.23.) Budapest Főváros XII. kerületi Önkormányzat rendelete 5. §-ának (2)-(3) bekezdése hatályát veszti;

b) a Polgármesteri Hivatal köztisztviselői közszolgálati jogviszonyának egyes kérdéseiről szóló, többször módosított 13/1995.(X.25.) Budapest Főváros XII. kerületi Önkormányzat rendelete 16. §-ának helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„16. § (1) A köztisztviselő havonta – az illetmény kifizetésével egyidejűleg – étkezési hozzájárulásra jogosult étkezési utalvány vagy élelmiszer-vásárlási utalvány formájában.

(2) A köztisztviselő egy adott hónapban csak egyféle – választása szerinti – étkezési hozzájárulás igénybevételére jogosult.

(3) Az étkezési hozzájárulás havi értéke megegyezik a magánszemélyek jövedelemadójáról szóló törvényben a természetben nyújtott étkezésre és a készétel vásárlására megállapított mindenkori adómentes összeggel.

(4) A köztisztviselőt tartós távollét esetén az étkezési hozzájárulás nem illeti meg.

(5) A köztisztviselőt a tárgy hónap 15-éig létesített közszolgálati jogviszony esetén egész havi, a tárgyhónap 15-ét követően létesített közszolgálati jogviszony esetén pedig fél havi étkezési hozzájárulás illeti meg.

(6) A felmentési idejét töltő köztisztviselőt csak a munkavégzési kötelezettség teljesítésének idejére illeti meg az étkezési hozzájárulás."

dr. Patyi András sk. — jegyző

dr. Mitnyan György sk. — polgármester

BARTL József

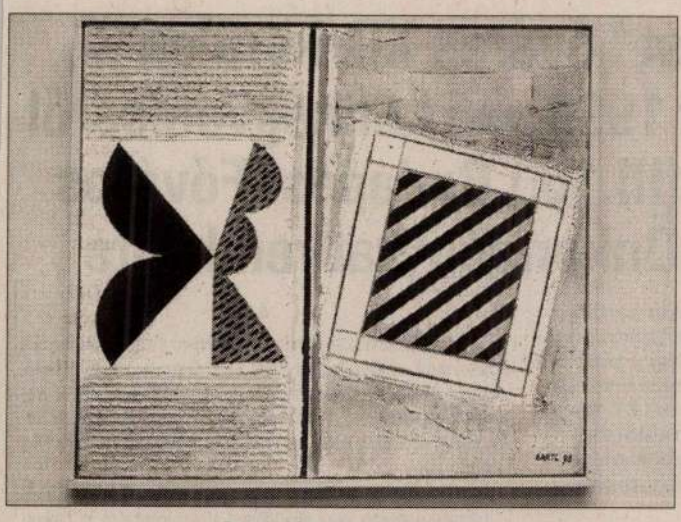

Bartl József festménye

Bartl József festőművész a Német Kisebbségi Önkormányzatnál

„Svábhegyi beszélgetések"

Egy új rendezvénysorozat első találkozójára került sor a Svábhegy Német Kisebbségi Önkormányzat Költő utcai székházában. Délután a kiállításszervezőké volt a főszerep, no meg a vendégváró önkormányzati képviselőké, azután megérkezett a Munkácsy-díjas Bartl József festőművész és jöttek az érdeklődők, a meghívott vendégek is, köztük a Német Nagykövetség Kulturális és tudományos attaséja, Christine Godknehct. A hegyi, a Budakeszi Német Kisebbségi Önkormányzat, valamint a Budapesti Német Iskolaegylet közösen rendezte meg, ezentúl havonta tervezi a „Svábhegyi beszélgetések" című sorozatot, azaz minden alkalommal egy magyarországi német képzőművész mutatkozik be műveivel a kamara-kiállításon, beszél életéről, munkájáról. Majd vetítésre kerül a róla készült mintegy 30 perces portréfilm, amely a német nemzetiségi magazin, az „Unser Bildschirm" megrendelésére és munkatársainak részvételével, pályázati támogatással készült.

Dicsőné Helmly Mária és Mikó Gergely alpolgármester

Christine Godknecht kulturális és tudományos attasé, Mikó Gergely alpolgármester. Mögöttük: Fehérvári József óbudai és Major Gyula budavári német kisebbségi önkormányzati elnökök

Bartl József soroksári származású művész, akinek 1970 óta van műterme a neves szentendrei művésztelepen, ahol nyaranta dolgozik, egyébként a XI. kerületi Móricz Zsigmond körtéren található műtermében alkot. A 66 éves művészt nagy érdeklődéssel vették körül a jelenlévők, beszélt képeiről, munkamódszeréről, művészi hitvallásáról. Sikere volt a róla készült portréfilmnek is.

Az elkövetkező hónapokban vendég lesz még a Svábhegyen Hock Ferenc dunabogdányi festőművész, König Róbert grafikus, Trischler Ferenc pécsi szobrász, Szily Géza, a Magyar Vízfestők Társaságának elnöke, festőművész, Lux Antal Berlinben élő art-viedo művész. És természetesen az alkotók: Háda Sándor HSC operatőr, M. Markó Judit rendező, Mayer Éva és Stangl Márta szerkesztők.

lasztópolgárok a fentieket nem tekintenék burkolt panasznak. Csupán tájékoztatásra törekedtem, és a ha ez nem sikerült egészen világosra, annak egyetlen oka: lelkesen összehívott üléseinken mi is egyre inkább úgy érezzük, hogy homályban ücsörgünk.

Mindennek ellenére még egyszer köszönjük szavazataikat, és biztosíthatjuk Önöket, a magunk részéről mindent megteszünk annak érdekében, hogy a választók előtt tett ígéreteinket megvalósíthassuk.

Tisztelettel:

Sztankay Ádám
Ruszin kisebbségi képviselő

ZAT Főváros kormányzat t hirdet Intézmény llásának sére

rület egészségügyi alapellátákmai irányítása, az új egészialakítása, az intézmény alarint.

követelmények:

ság,
és, illetve jártasság az egész-

ó kapcsolatteremtő készség,
lat.

lő egészségügyi intézmények

t(ok) másolatát,
irat(ok) másolatát,
csi bizonyítványt,
ozó elképzeléseit, terveit (kükozási lehetőségeire), szerve-

: a megjelenéstől számított 30

nányzat Polgármesteri Hivatal
zörményi út 23–25. fszt. 22.)
rdeklődni lehet: Nyitrai Im-
355-0973 és a 224-5991 tele-

A Közrendvédelmi Közalapítvány felhívása

Tisztelt XII. kerületi Lakótársunk! Polgártársunk!

A Budapest XII. kerületi Közrendvédelmi Közalapítvány Kuratóriuma tisztelettel kéri a kerületben élőket, lakókat és dolgozókat, hogy támogassák személyi jövedelemadójuk 1%-ával a Közalapítványt.

A Közalapítvány célja:

A Budapest XII. kerület területén a közrend, közbiztonság; a bűnmegelőzési feladatok anyagi fedezettel való támogatása, ezen belül a kerületi Rendőrkapitányság, valamint a Polgárőrség tevékenységének segítése anyagi eszközökkel.

A Közrendvédelmi Közalapítvány címe:
1126 Bp., Böszörményi út 23–25.
Adószáma: 18007277-1-43

A felajánlásra vonatkozó nyilatkozatukat az 1999. március 20-án esedékes adóbevallásba, – zárt borítékban – kell elhelyezni a Közalapítvány nevének és adószámának feltüntetésével.

Köszönjük, hogy az 1997. évi személyi jövedelemadójuk 1%-ával (246.703,- Ft) támogatták közalapítványunkat, amit teljes egészében bűnmegelőzésre fordítottunk.

Budapest XII. kerületi
Közrendvédelmi Közalapítvány Kuratóriuma

Soroksár, Szentendre

BARTL JÓZSEF FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSA

Kevés ellentétesebb, festői-művészeti szempontból eltérőbb hangsúlyokkal és atmoszférával megérintő tájat, közeget találhatunk, mint Soroksár és Szentendre, s kevés olyan, művészeti hagyományokban különböző – szűkölködő és dúskáló – települést, mint a délpesti városrész és a Duna menti kisváros. Ezekből az ellentétekből – hiányokból és gazdagságokból – építkezik már több mint két évtizede – mintegy kiegyenlítő érvényességgel – a *Bartl*-piktúra; a soroksári népművészeti hagyományokra és a szentendrei, mély festészeti tradícióra épülő jelrendszer látszólag egyszerű szerkezetű, de természetesen roppant bonyolult struktúrájú képekben ölt testet.

Bartl József alkotásainak felszíni síkja könnyen olvasható: csíkozott és pontozott, vagy egynemű felületeken egy-egy ék, korong, négyzet, kereszt, bábuforma, virágdísz jelenik meg, és néhány szín villan fel; a fehér és a barna, a sárga, a vörös, a fekete és a kék váltogatják egymást. A vissza-visszatérő képalkotó elemek variációs lehetőségeinek száma minden bizonnyal a végtelent közelíti, s a képet alkotó mozaikkockákat összefogó rendszer is – az arány, a ritmus, a méret – változik, módosul.

A valósághű, konstruktív hangsúlyokkal megoldott táblaképek együttesét a hetvenes évek elején zárta le Bartl József, akkor, amikor műtermet kapott a szentendrei régi művésztelepen. Az ezekben az években még aktívan dolgozó *Anna Margit*, *Bálint Endre* és *Korniss Dezső* művészete, alkotásai radikális váltásra késztették. Az 1978-as kiadású művészkalauz még – kissé megkésetten – így jellemezte törekvéseit: ,,Modern, franciás szellemű festészetében magáról, környezetéről, szülőhelyének tárgyi és hangulati emlékeiről beszél emelkedő, lírai tónusban. Egy-egy festői gondolatkört sokféle variációs lehetőségben körültapogat, megkeresi a leginkább kifejező képszerkezetet, beállítást''; ám ekkor már a valóságkivágatok, a valóságelemek leképezése helyett a geometria, a népművészet díszítőmotívumai, a stilizált, egyszerűsített jelzések, a jelentéseket tömörítő jelképek kerültek festői érdeklődésének középpontjába. Egy-egy festői problémára, kérdésre változatlanul számtalan variációs lehetőséggel, megoldással válaszolt, de képalkotását a hetvenes évek második harmadától racionális elvek és dekoratív szándékok együttesen vezérelték.

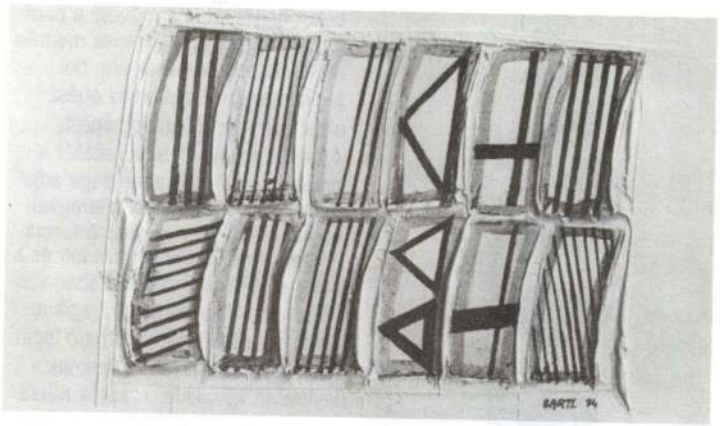

Bartl József: Variáció kékre, 1994, olaj, falemez, 25×42 cm (Fotó Tahin Gyula)

A budapesti *Körmendi Galéria* kiállításán a közelmúlt terméséből válogatott képek kerültek falakra.

A mintegy tíz esztendős alkotóperiódus – talán használhatjuk a kifejezést – a festő fehér és barna korszakának kis-, közép- és nagyméretű, olajjal festett vásznain, a világos és sötét tónusú műveken a négyzet, a négyzetsorozat a kompozíció alapeleme, illetve a szabályos sorokba rendezett, kissé ívelt körvonalakkal határolt, vánkosszerű forma, amely a vastagon felvitt festékréteg által már-már relief-hatást kelt. A puha párna-négyzeteken dekoratív-geometrikus alakzatokként és jelekként, jelentéssel átitatott képalkotó elemekként sorakoznak a jellegzetes Bartl-motívumok. A fehér, és a barna alaptónusú alkotások együttesét is ,,üres'' táblák zárják le; a motívumaiktól megfosztott párna-formák kiürült, kifosztott ikonosztázokként jelennek meg. A dekorativitás hiányával, a jelentésnélküliséggel tüntetnek ezek a művek: a rendszer áll, a rendszer szilárd, de a rendszer kongón üres. *(Budapest, Körmendi Galéria, 1995. január)*

■ *WEHNER TIBOR*

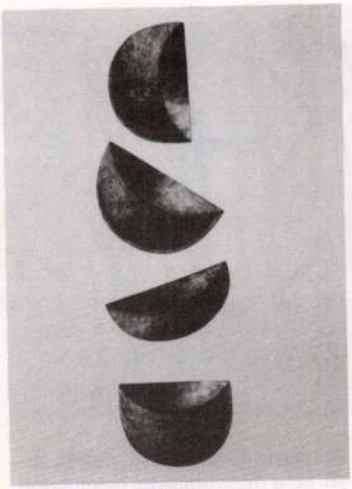

Szőnyi Krisztina: Zsebek,
vegyes technika

díszítő elemként, máshol pedig önálló, uralkodó motívumként vannak jelen a csúzlik. A vékony, girbegurba, faágakra emlékeztető három nyúlvány hol a számokkal és a térrel való játékot erősíti meg, hol pedig a világoskék, hártyavékony felületek beket helyezett el a művész a papíron. A zsebek egy egyenes mentén rendeződnek, hullanak alá, hol fegyelmezett sorokban az egész síkot betöltve követik egymást. A képek rendkívül erős hatását a zsebek durva anyagszerűsége adja (mintha fából lennének kifaragva): keménységükben, egyszerű formájukban, ürességükben, a papír és a sötét zsebminta kontrasztjában van valami megfoghatatlanul tragikus. Talán a zsebekkel rokonítható leginkább a művész által pajzsoknak keresztelt körciklus. A körök mintázata inkább sejthető, mint egyértelműen felismerhető; halványan elkülönülő csigavonalak, karcolatok díszítik a sötétszürke pajzsokat. Végül külön említem az írásos műveket, a *Leveleket*. A kompozíciókon különböző stílusban írott szövegek olvashatók, amelyek látványos kaligráfiával, összefolyt, elmosódott betűkkel, egymásra írt sorokba vannak rendezve. A betűk és a sorok sűrűsödése, ritkulása, akárcsak a háromszögek vagy a zsebek, szintén geometrikus formákat alkotnak.

Szőnyi Krisztina mostani kiállítása korábbi stílusától való elmozdulásról árulkodik. Régebben inkább az apró részletekre való figyelés jellemezte, műveinek fő témáit mindig kiegészítették pici, figurális minták is, melyen gyakran terelgették a nézőt, emészthetőbbé próbálták tenni a látványt. Ezeken a rajzokon-grafikákon már nyoma sincs az utalgatásoknak, nincs is rájuk szükség, a tiszta formák, a végtelenül sok asszociációra módot adó tér-játékok önmagukért szólnak.

(Duna Galéria, 1994. XII. 7–25.)

■ *KOVÁCS ÁGNES VERONIKA*

Egy mágus műhelyében

SEJBEN LAJOS SZEGEDI TÁRLATA

1994 legfontosabb szegedi kiállítása – ha lenne ilyen elismerés – akkor azt feltétlenül *Sejben Lajos* festőművész tárlatát illetné. Nem mintha a bőség, a változatosság gyönyöre, a műfajok sokszínűsége eleve megbabonázná az embert. Eddig is tudtam: a művész amolyan ördöngös próteuszi természet. Hol az egri akvarellbiennálén tűnik fel egy-egy érdekes munkájával, hol a Groteszkseregszemlén találkozunk szellemes tárgykollázsaival. Mi több: papírnyomataival nemrégiben ezüstdíjat nyert a nemzetközi design kiállításon Japánban. Ennek ellenére csak most derül ki igazán: mennyi ,,egyneműség'', következetesség és szellemi frissesség rejtőzik Sejben többrétegű munkásságában.

Sejben Lajos eredendően mérnökember, aki körülbelül húszéves korától autodidakta módon foglalkozik rajzolással, festéssel. Később tagja lett a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának, majd a Magyar Alkotóművészek Egyesületének, de ragaszkodik polgári hivatásához. Nem akar ugyanis kiszolgáltatott lenni, nem akarja, hogy az anyagi, pénzügyi bizonytalanság beleszóljon legszemélyesebb, legféltettebb művészi törekvéseibe.

Sejbent kezdettől fogva az absztrakt, mágikus kifejezés alternatívái érdeklik. E tekintetben egységes műegyüttessel szembesülünk a szegedi képtárban. Még akkor is, ha az olaj- és vegyes technikájú képek szomszédságában organikus vagy konstruktív jellegű objektek, tárgykollázsok láthatók, másfelől pedig finom, visszafogott hatású papírnyomatok. Persze szó sincs itt valami szorosabban vett formai, stiláris együtthangzásról. Inkább azt mondhatnám: ezúttal egy átfogó, nyitott, de konzekvens művészi szemlélet biztosítja a művek szellemi egységét.

Sejben Lajosnak van egy korai, már-már programadó festménye, a *Fekete mágia*. A képen archaikus, gyermekies figura, akinek a kezében valami misztikus ,,fényszóró'' vibrál. Előadásmódja is e sajátos motívumhoz igazodik, mindenfelé dúsan örvénylő, spontán vonalfutamokat látunk. E színes, játékos vonalfirkák viszont korántsem a konkrétabb formák megszilárdításán munkálkod-

legpontosabban kifejező emberi tevékenység, a játék minden öröme, a játékhoz szükséges, folytonos újrakezdést jelentő, fáradhatatlan kísérletező kedv és az a komoly, emberi méltóság, amely az igazi játéknak és a mesterségbeli mívességnek egyaránt feltétele.

Mucsi András

Bartl József

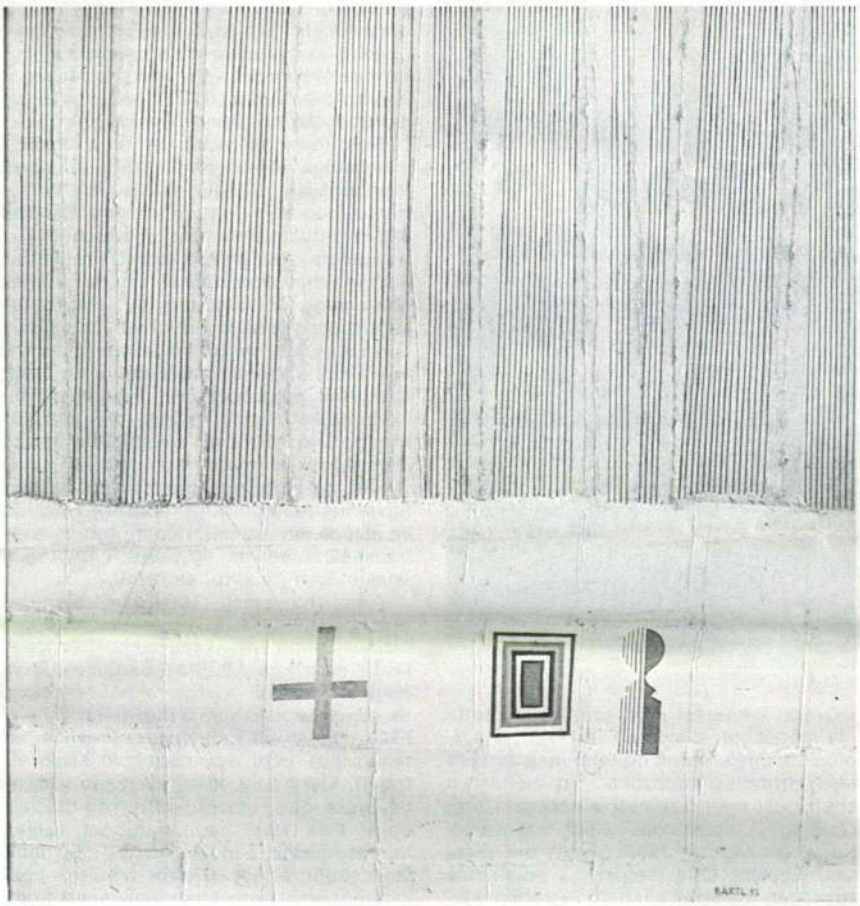

Bartl József: Két világ határán, olaj, vászon, 110x100 cm, 1983
Bartl József: Parcellázás, olaj, farost lemez 40x50 cm, 1983 (fotók Pálinkás L.)

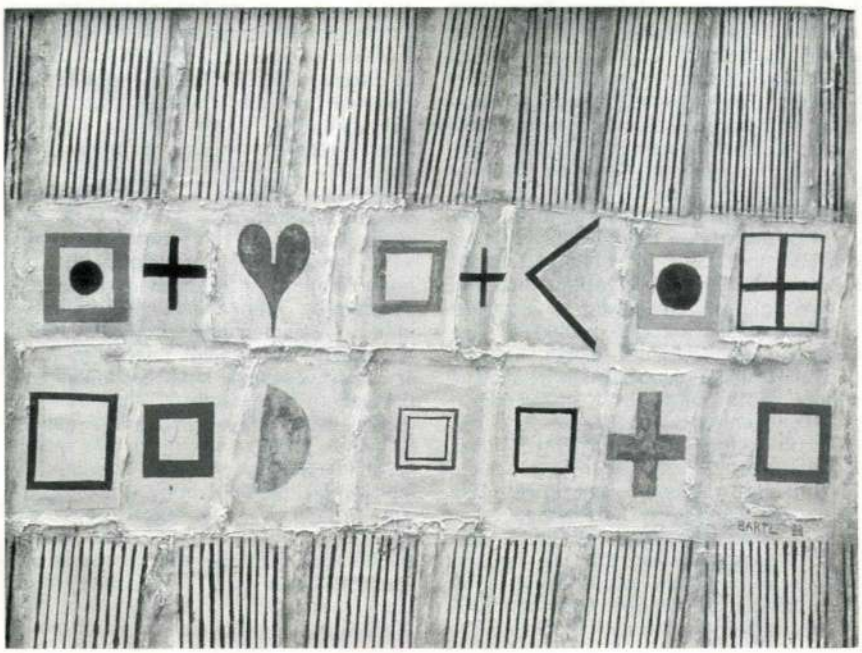

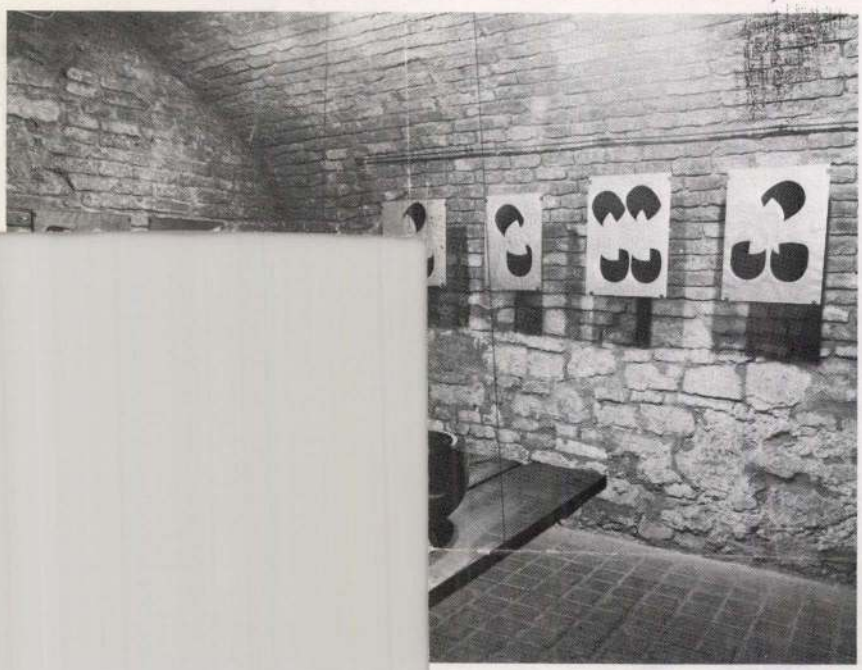

művészi kifejezési mód sem módosította oly mértékben a nyugati festészet princípiumait, egyik sem rendítette meg annyira alapjait, mint a kubizmus." Így méltatja a kubizmust mint történeti jelenséget *John Golding*. A mozgalom céljait már *Kahnweiler* is világosan látta: „Hogy mit akartak? Egyrészt újra meglelni a műalkotás egységét, másrészt a lehető legtöbbet közölni az ábrázolt tárgyról is." Az ő gondolatához csatlakozik, az emeli eszmetörténeti nívóra *Werner Hofmann* (a modern művészet legelmélyültebb interpretátora), amikor így folytatja: „cél a formatartalom és a tárgyi tartalom hasonló mértékű intenzitása. Több alaki tömörséget és tényszerű valódiságot kívántak a festménytől – szabadságot, de nem mint önkényt, hanem mint fegyelmet. Nagyobb történeti összefüggésekre vonatkoztatva, annak az igényes kísérletnek lehetünk tanúi itt, mely az idealizmust és a naturalizmust kívánja összebékíteni. Mivel ezt a tág ívű szándékot nem módszeresen valósítják meg, hol a valóságközeli, hol pedig a szigorúan formai vonások kerülnek előtérbe." Egy különben jól forgatható lexikon megengedi magának azt a lapszust, hogy a jelenséget szinte önmagával magyarázza: „Kubizmusnak nevezik azt az esztétikai és technikai forradalmat, amelyet *Picasso, Braque, Juan Gris* és *Léger* hajtott végre 1907 és 1914 között." Egy ügyes olasz zseblexikon pedig így: „Festészeti mozgalom, amely Párizsban jött létre 1907 elején Picasso (aki ebben az esztendőben festette *Az avignoni kisasszonyok* című híres képét) és Braque festészetéből." Ez tehát egyértelműen csak festészeti kubizmusról tud, miként egy lengyel monográfia is kételyeit hangoztatva írja: „Lehet-e egyáltalán a szobrászatban kubizmusról beszélni vagy pedig az lényegében festészeti jelenség?" (Igaz, ez a kétely is lényegében Goldingtól származik.)

Nem mondtuk volna így föl a leckét – s láthatóan nem is törekedtünk tökéletes fölmondására, hiszen inkább csak vaktában csipegettünk innen-onnan –, ha nem azt kívántuk volna ezzel jelezni, hogy a mozgalom immár meglehetősen alapos irodalommal dicsekedhet. Ennek jelentős része, vagy fogalmazzunk így: a legfontosabbja magyarul is olvasható, aki pedig ismer egy-két nyugati nyelvet, jószerivel egy életet szentelhet akárcsak a publikált kutatások megismerésére, földolgozására is. Ez jelenti egyfelől, hogy a kubizmus megbízható történeti távlatból is fontos jelenségnek számít, jelenti másfelől azt is (kivált, ha Hofmann gondolatait követjük figyelmesebben), hogy elérkezett az idő az alaposabb eszmetörténeti szemrevételezéshez, mert az egyszerű kronológiai áttekintésen jóval túl vagyunk.

Azaz: ha most, 1984-ben Magyarországon megjelenik *Albert Gleizes A kubizmus* című munkája, akkor az legkivált mint egy 1928-as Bauhaus-könyv magyar nyelvű változataként érdekes, de semmiképpen sem a mozgalom autentikus monográfiájaképpen. Érdekes és tanulságos mint egy résztvevő kissé elfogult, kissé naiv, kissé szertelen visszatekintése, de az igazság azért mégicsak az, hogy már 1928-ban is többet tudtak az érdeklődők a dolog lényegéről, mint ami ebből a két Gleizes-tanulmányból kihámozható. Annyit mindenképpen, hogy nem érdemes a kubizmus másfél évtizedéről beszélni, mert ennyi időt ez a mozgalom (de a többi se) nem ért meg. Ez persze nem azt jelenti, hogy 1925-ben ne festettek volna kubista képeket. Éppen az illusztrációkból láthatjuk, hogy készültek ilyen munkák, ám ezek jelentőségének megítélésére, úgy tetszik, egyetlen pillantás is elég – a fekete-fehér másolatra. És ezzel a megjegyzéssel nagyjából el is mondtuk a lényeget. A kubizmus a rövidlélegzetű mozgalmak között is a legrövidebbek közül való: éppen forradalmi változékonyságának a leglényege az, hogy fölgyorsítja az eseményeket, megszüntetésén munkálkodó elképzeléseket indít be. Akár még úgy is, hogy alapvetően konstruktív természetét föladva expresszív törekvéseknek kínál technikai lelemények. Természetesen tisztában vagyunk vele, hogy mozgalmak, irányok futhatnak párhuzamosan egymás mellett (akár ellentétesek is), attól azonban kár lenne eltekintenünk, hogy a legjelentősebb újítások, újdonságok megukhoz vonzzák a figyelmet. 1910-ben ugyanis *Kandinszkij* megfesti első absztrakt akvarelljét, közzé teszi *Tartalom és forma* című tanulmányát, amely nagyjából *A szellemiről a művészetben* vezérfonalá-

Bartl József született 1932-ben Soroksárott. Középiskoláit a Budapesti Művészeti Gimnáziumban végezte. A Képzőművészeti Főiskolára 1952-ben nyert felvételt. Mesterei Papp Gyula, Fónyi Géza és Bernáth Aurél voltak. A főiskolát 1959-ben fejezte be, azóta a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának tagja. Műveivel 1960-tól szerepelt a fontosabb vidéki és fővárosi kiállításokon, valamint Moszkvában és Szófiában. Kiállított munkái az utolsó 2 év termése.

KÉPEK JEGYZÉKE

1. Kútnál		olaj
2. Csendélet hegedűvel		„
3. Táj		„
4. Trombitás csendélet		„
5. Hagymavirág		„
6. Régi kályha		„
7. Napraforgók		„
8. Csendélet		„
9. Férfi portré		„
10. Fiú portré		„
11. Önarckép		„
12. Anyám		„
13. Kislány		„
14. Kút		„
15. Kis csendélet		„
16. Komódos csendélet		„
17. Csendélet trombitával		„
18. Csendélet napraforgókkal		„
19. Mama		„
20. Tűzfal		„
21. Trombita		„
22. Táj	I.	aquarell
23. Táj	II.	„
24. Táj	III.	„
25. Táj	IV.	„
26. Táj	V.	„
27. Táj	VI.	„
28. Táj	VII.	„
29. Táj	VIII.	„
30. Táj	IX	„
31. Táj	X.	„

F. k.: Dr. Balázs Istvánné
63,2932 Pátria nyomda, Budapest. - 400 példány

A
KÉPCSARNOK VÁLLALAT
ÉS A
FIATAL KÉPZŐMŰVÉSZEK STÚDIÓJA

Kiállításai

MEDNYÁNSZKY TEREM
V., TANÁCS KÖRÚT 26

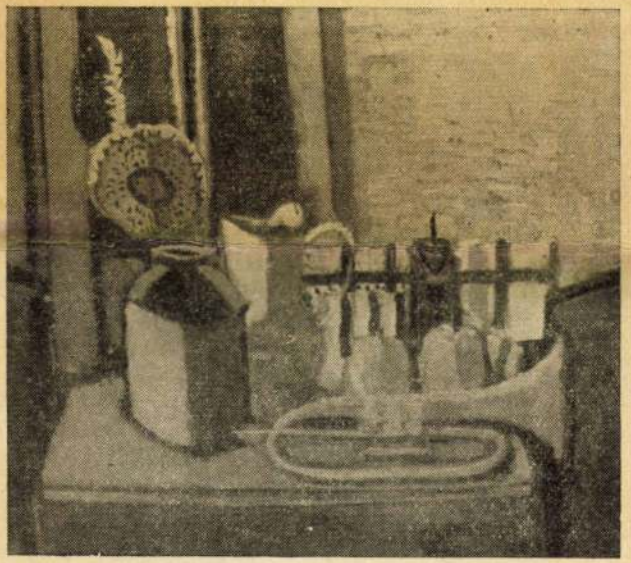

BARTL JÓZSEF

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSA

1963. MÁJUS 11—25-IG

A festői szenvedély, ami egyes művészek vásznain gyakran, mint vad nyerseség van jelen, Bartl művészetében kiegyenlített, leszűrt harmóniává lesz. Kedves színe az ultramarinkék, ennek is a violák felé lágyuló néhány árnyalata, mely dekoratívan és derűsen valami kellemes, munkával eltöltött délelőttöt sugall. Világa a soroksári rétek, a Duna, a mészfehér házak s távolabb a komoly gyársziluettek, aztán a csendéletek és enteriörök — többnyire ugyanazon néhány tárgy vagy bútordarab finoman átgondolt varációi. Keményen mintázott alakjait színekkel oldja fel; ezek a figurák általában statikusok, de nem úgy, mint a szobrok, hanem inkább, mint az elgondolás pillanatában megmerevült emberek, akikre a fény és árnyék hull s mély kapcsolatba kerülnek környezetük tárgyaival.

Hangszereket ábrázoló csendéletein a trombiták és hegedűk csendje szinte meglepő, mint ahogy halkra fogottak a tálak, a terítők, a gyümölcsök, a fák vagy a szénakazlak, amelyek e rokonszenvesen zárkózott művész témái közt oly gyakoriak.

Voltaképpen a gyakorlatiasságig objektív, pillanatra sem akar zavarbahozni, mindig pontosan eligazít, líraisága is teljesen szándékolatlan. A fények és árnyékok drámai kontrasztjai helyett hagyja a színeket élni egymás mellett, valőrjei sem alá- vagy fölérendeltek, hanem általában egyenrangúak és bársonyosak, mint a pasztell.

Bartl a világos nappalok festője, nyugodt pillantása olyan biztosan méri fel a festésre alkalmas témát, akár egy asztalos a bútorkészítésre kiválasztott fát. Egészséges ízlésének köszönhető, hogy képeit sohasem rontja el, mert amint úgy érzi, nem tud megoldani, inkább befejezetlenül hagyja.

Ritka és példamutató vívódás szülöttei a kiállított művek Bartlnál az **esztétikailag helyes és helytelen** disztinkciója már-már az önkínzásig konkrét, lényege az a világos céltudatosság, mely mindig pontosan tudja, hogy jó-e vagy rossz, amit fest.

És ebben a tárgyilagosságban van Bartlnak az ereje is. A szó legáltalánosabb és legszemélyesebb értelmében a **fejlődés** embere, akiből azonnal ösztönös tiltakozást vált ki minden zavarosság, öncélúság, szubjektivizmus. Társadalmi felelősségtudatról tanúskodik Bartl művészi világnézetének másik lényeges eleme az **érték**-ről vallott felfogása is. Számára egy rossz műnek nincs létjogosultsága, egyszerűen azért, mert értéktelen.

Látja hát a célt maga előtt, mely felé haladnia kell és igen alaposan és becsületesen megszenved minden akadályt, mely útjába kerül. Azok közé tartozik, akik nem voltak hajlandók elfogadni azt a — főleg fiatalabb művészek körében divatozó felfogást —, hogy a művészet valamiféle csatorna, melyből az ösztön mélyáramlásai szabadon bugyognak elő, egyáltalán nem érzi szükségét, hogy eddigi lefojtott ösztöneit most aztán mintegy **kiélje.** Elve, hogy jó mű véletlenül nem születik, alkotási folyamatának lényege a tervezés.

Humanisztikus meggyőződésről tanúskodik, hogy képein az ember és a környező táj, vagy ember és az őt körülvevő tárgyak viszonya mennyire arányos, az objektív világot nem személyesíti meg jobban, mint amennyire az abban élő ember megszemélyesíti azt a maga számára, mégpedig azzal, hogy felméri, berendezi, civilizálja.

Az öncélúság vélt és valóságos veszélyeit sohasem ismerte, mert ő a művészi szépet legbensőbb meggyőződése szerint mindig valami **örvendetes dolog**nak tartotta, lett légyen az egy duzzadó őszibarack vagy mintás terítő. Festés közben valóságos örömet érez, mint ahogy örömet érez akkor is, ha egy jó műben gyönyörködhet.

Tudatos művész, de óvakodik attól, hogy elméleteket gyártson a maga vagy a világ számára, talán egyetlen elvet vall csak kategórikusan: örömtelen alkotásból semmi jó sem születhet.

S a korszerű művészi kifejezési formáért vívott harcában, túl stílusvitákon és múló divatokon, a legkülönfélébb hatások kereszttüzében hisszük, hogy ez a meggyőződés továbbra is jó iránytűje lesz.

KOVÁSZNAI GÁBOR GYÖRGY

Bartl József, festőművész 2) Folytatás

Napló

Bartl József: Lebegő formák, olaj, vászon, 120x120 cm, 1979 (fotó Markovics)

Művészet, Budapest, 1981. März. 16. old.-on

barna tinta, ceruza, papír, 41,7x64,9 cm, 1779

rajz, a világos körvonal, a harmónia és az egyszerűség egyre inkább követelménnyé válik. Az autonóm, független rajz egyre szélesebb körben terjed, egyre többen gyűjtik. Az érzelmi ihletésű, intim tájábrázolás mellett (mint Salomon Gessner műve) a klasszicista törekvések megerősödésével kialakult a klasszikus, historizáló tájképtípus (például J. Ph. Hackert rajza). Johann Heinrich Füssli (1741–1825) költőien ihletett színes akvarellje – felesége képmása – már a XIX. század polgári arcképeinek irányát mutatja.

lapjainak elhelyezése a rajzok mellett. Aki e szövegeknél többre kíváncsi, az feltétlenül olvassa el Garas Klára könyvét, melyből az egyes művészek tevékenysége mellett még érdekes adalékokat tudhat meg a rajztechnikákról, a vázlatok különböző fajtáiról, a művészi gyakorlatról és az oktatásról. A kíváló reprodukciók nagyban elősegítik a művek helyes megismerését és értékelését.

Barkóczi István

Bartl József kiállítása
Műcsarnok, 1980. XI. 21.–XII. 15.

Bartl József stílusváltása Szentendrére költözése óta (1972) látszólag hirtelen játszódott le. Korábbi és újabb képei között mégis van egy szoros összekötő kapocs: a festői eszközök önálló kifejezőerejébe, gazdagságába vetett hit, ami képeinek színvilágában, a formák játékos kialakításában és elrendezésében mindig jelen van. Természetesnek tarthatjuk ezért örömét, amit a népművészet gazdag világának felfedezése jelentett számára. A népművészeté, amiből először a rejtőző játékosság ragadta meg figyelmét. Ennek hatására születtek első, a kiállításon nem látható művei: a bábufejek. Ezeken a festményeken hasonló húrt pendített meg, mint egykor Korniss Dezső és Anna Margit. De – szemben az ő szimbolikus fejsorozataikkal – Bartl Józsefet elsősorban a puha, tarka, gyöngyökkel ékes naiv bábufej festői visszaadásának lehetősége ragadta

Bartl József

1024

Műcsarnok, Budapest, 1994. 9.

Bartl József: Növények

Bartl József

Szivforma

Keserü Katalin: Bartl József kiállitása.
Müvészet,1981.március - 55.lap.

Bartl József: Lebegő formák, olaj, vászon, 120x120 cm, 1979 (fotó Markovics)

mányához, de ahhoz képest változást is mutat: nem a színek, formák szürrealisztikus társítása és nem is konstruktív rendbe szedése jellemzi munkáit. Megvan bennük mindkettő, de a formák elmozdulásaival, méreteik, arányaik, mennyiségük változtatásával kötetlenebbnek látszanak kompozíciói. Így jöttek létre sorozatokba szerveződő képei is. A játékos elmozdulások, elfordulások, átfedések, csoportosítások és szaporítások egy-egy alkotáson belül a képi ritmus megteremtésének eszközei.

barna tinta, ceruza, papír, 41,7x64,9 cm, 1779

rajz, a világos körvonal, a harmónia és az egyszerűség egyre inkább követelménnyé válik. Az autonóm, független rajz egyre szélesebb körben terjed, egyre többen gyűjtik. Az érzelmi ihletésű, intim tájábrázolás mellett (mint Salomon Gessner műve) a klasszicista törekvések megerősödésével kialakult a klasszikus, historizáló tájképtípus (például J. Ph. Hackert rajza). Johann Heinrich Füssli (1741–1825) költőien ihletett színes akvarellje – felesége képmása – már a XIX. század polgári arcképeinek irányát mutatja.

lapjainak elhelyezése a rajzok mellett. Aki e szövegeknél többre kíváncsi, az feltétlenül olvassa el Garas Klára könyvét, melyből az egyes művészek tevékenysége mellett még érdekes adalékokat tudhat meg a rajztechnikákról, a vázlatok különböző fajtáiról, a művészi gyakorlatról és az oktatásról. A kíváló reprodukciók nagyban elősegítik a művek helyes megismerését és értékelését.

Barkóczi István

Bartl József kiállítása
Műcsarnok, 1980. XI. 21.–XII. 15.

Bartl József stílusváltása Szentendrére költözése óta (1972) látszólag hirtelen játszódott le. Korábbi és újabb képei között mégis van egy szoros összekötő kapocs: a festői eszközök önálló kifejezőerejébe, gazdagságába vetett hit, ami képeinek színvilágában, a formák játékos kialakításában és elrendezésében mindig jelen van. Természetesnek tarthatjuk ezért örömét,

Keserű Katalin

ban. (1980-ban festett portré-viziója, *A programozó,* akinek fejében számtalan, megvalósulásra váró kép ötlete lebeg, akár a festő ironikus önarcképe is lehetne.)

Bartl Józsefnek a népművészethez, a peremvárosi folklórhoz kötődő régi motívumkincse letisztultabb, és még határozottabb formában jelentkezik 1981 óta festett „fehér" képein. A legtöbbször plasztikus élekkel lehatárolt, festőkéssel alakított négyzetes képmezők megannyi motívumra váró fehér ablakfolt – a kompozíció ökonomikus koncentráltságát, szigorúságát, a festői mondanivaló világos kifejezését követelik meg. A szabálytalan négyzetekből álló, néha lebegő, mozgékony mezőket monokróm vagy váltakozó, pasztellszerű színes sávok pásztázzák, ahol a kisimuló, csíkos abrosszal terített asztal, hol egy véget nem érő sárkánykígyó mozgását, vagy egy vidám lobogó dekoratív hangulatát hordozva. A vonalkázott mezők fölött felnyíló fehér ablakokban fekete vagy színes motívumok jelennek meg. A lekerekített és szögletes, antropomorf és geometrikus formák, valamint a számukra fenntartott üres mezők helyének váltakozása adja meg a képek jellegzetes, játékos hangulatát és zeneiségét.

Néhol a motívumok váratlanul a táblakép alsó sávjára hullanak az üresen maradt, vagy a pedánsan kisimított „abroszról". Ilyenkor – a festő ikonosztázszerű rendben osztott képei után – a váratlan aszimmetria szokatlan töltést, feszültséget ad a kompozíciónak.

A csíkozott fehér felületek olykor ugyancsak színes pettyekkel díszített fehér mezőkkel váltakoznak. Néhány predella formájú keskeny táblaképén a négyzetes mezőket, a vonalkázást és a finoman színezett motívumokat is a festékbe történő bekarcolással alakítja ki, a művész ezáltal még dekoratívabb, grafikus jelleget ad kompozíciójának. Színes képein a pettyegetett felületek alkalmazása, a finom vonalhálók dekoratív alakítása, a fehér felületek domináns szerepe Vajda Lajos műveire vezethető vissza. A spektrum minden színét magába foglaló, jelképes jelentőségű fehér szín a középkori festőktől Vajdáig, vagy Tóth Menyhértig, a színérzékenység és a színkultúra legérzékenyebb fokmérője és próbaköve. A fehér jelenlétében, a fehér felületek szomszédságában a színek összhangjában levő legkisebb hiba is azonnal érzékelhetővé válik. Bartl József fehér korszaka – a szentendrei Műhely Galériában rendezett tárlata szerint – kiállta ezt a próbát. Színvilága tisztult, finomodott, érzékenyebbé vált. A mesék és a gyermekkor vásári céllövöldéinek stilizált, mozgó figurái, jelképes ábrái színekben is élnek a bemutatón szereplő, új utakat kereső képein. Festészete nem sejtet olyan mélységeket, mint a művészi példaképének tekintett Paul Klee vagy Miró művészete, vagy akár az Európai Iskola Szentendréhez kötődő mesterei, de az ő képeiben is ugyanúgy megtalálható az egyéniséget`

Bartl József kiállítása 1021
a szentendrei Műhely Galériában

BARTL JÓZSEF legújabb képein is érződik, hogy egyéni stílusának, festői nyelvének kialakításában az Európai Iskola mestereit tekintette követendő példának. A festő Műcsarnokban rendezett 1980-as (majd a következő években Szolnokon és Debrecenben is bemutatott) gyűjteményes kiállítása világosan jelezte, hogy kifogyhatatlan termékenysége mellett milyen megújuló képesség rejlik piktúrájá-

bizonnyal napjainkban is léteznek. Egyébként mint a rettenet figurája először a XVI. század táján jelenik meg, „akinek" nyelve alól a chelni Élijahu rabbi egy hétvégén elfelejtette kivenni az isten nevét tartalmazó papirtekercset, ami az agyagóriást működtette. Ez meg, mivel már teljesen megszokta szombati és vasárnapi pihenőjét, ennek elmaradtán dührohamot kapott és törni-zúzni kezdett. Ez az első irodalmi megnyilvánulása annak, hogy rombolónak és félelmetesnek ábrázolják. Gólem és Góliát rokon „szótőről" fakadnak. Talán ez is hozzájárul, hogy majd mindenki óriásnak képzeli. Pedig nem feltétlenül az, mint ahogy Ádám, avagy mi, akik hasonlítunk Ádámra, sem vagyunk óriások. Thúrynál meg aztán egyenesen Hüvelyk Matyivá változik. Elég széles a skála. Végül is mit nevezhetünk gólemnek, kérdezhetjük. Talán minden olyan figurát, amibe valami módon életet leheltek, vagy amibe életet lehelni szándék. Thúry Levente ebből következően teljesen magától értetődő szabadsággal választja meg gólem arénáját, amiben a kisujjnyi figurák éppúgy helyt kapnak, mint negyedméteres torzók, háttöredékek, netán az opálos fényű szexzónák, míg másutt gólemet tart gólem, mintha csak egy századnyi méretű lemenőjét mutatná be, azt, hogy ilyen viszony is lehetséges az „élők" között. Van ebben a kötetlen és nem konzekvens felfogásban valami, ami a figura újraértelmezését is jelenti. Egyben a szabad választásból adódó jó értelmű elkülönülést, azt, hogy bár Thúry felvetésében minden lehet gólem, gólem azért mégiscsak az, amit ő csinál. S mindez nem azért van így, mert valamiféle monopóliumhoz akar jutni, csupán abból következően, mert mondandóját képes volt belevinni a maga által megszabott konceptusba, abba a megnevezési aktusba, miszerint „gólem az, amit most és én annak akarok". Ezt mondja, vagy még inkább gondolja. S milyen érdekes. Ezáltal a szabad esztétikai vállalással kiszabadítja alkotmányait a mitológia hagyatékából, s a nyugati világra jellemző művészeti tárgyakat formál belőlük.

Tárgyakat? Nem is egészen ... Egy korábban önmagával készített interjúban (amiben a szálakat igyekszik összekuszálni) nem éppen róluk beszél. „A masinák ontják a tárgyakat és ezért én nem tárgyakat akarok. Ellenükben még a kutyareflexet, azt is vállalom, hogy belém marjanak." Persze azért ő is csak kiontja az ideával azonosítható formaváltozatok lehetséges tárházát, de olyan szándékkal, hogy az a tárgyiasság látszatát is elkerülje. Mindez elég valószerűen igazolódik be a kiállításon, ahol a vékony fehér posztamenseken ülő szobrocskák olyannyira képesek felszívódni környezetükbe, hogy ennek csökkentésére a rendező kénytelen volt nagyítót adni a kiállításlátogatók kezébe, hogy a néző e felszívódásra hajlamos tárgyi közeget a méretek legalább illuzórikus

Bartl József festőművész

Részt vesz műveil a szentendrei Pest Megyei Tárlaton

(cikket l. „Barcsay Jenő festőművész" cimszó alatt

Losonci Miklós cikke: Pest Megyei Tárlat 1978" cimmel

Pest Megyei Hirlap 1978. X. 15.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

'978 NOV 19

NÉPSZAVA

Bartl József

8 1021

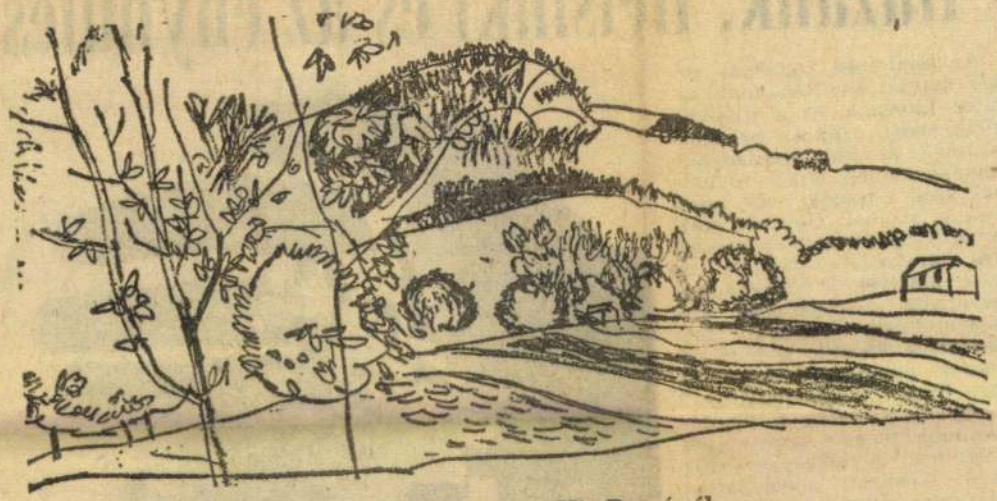

Bartl József: Tavasz a Kis-Dunánál

Hazánk, Helsinki

Az enyhülési folyamat nehéz napjait éli. Rendkívül sajátos időszaka ez a második világháború utáni békekorszaknak. A tőkés országokban egymás mellett élnek, és hatnak azok a polgári erők, amelyek kitartanak Helsinki szelleme, a békés egymás mellett élés gyakorlata mellett és azok, amelyek a hidegháború legvadabb szovjetellenes, antikommunista jelszavait felelevenítve feszítik a húrt. *A frontok gyakran összemosódnak*, hiszen a „nagypolitika" formálása nemcsak a felvilágosultabb polgári szárny privilégiuma. A tőkés országok belső válságai, megoldatlan problémái növelik *a jobboldal manőverezési terepét*, s féke-

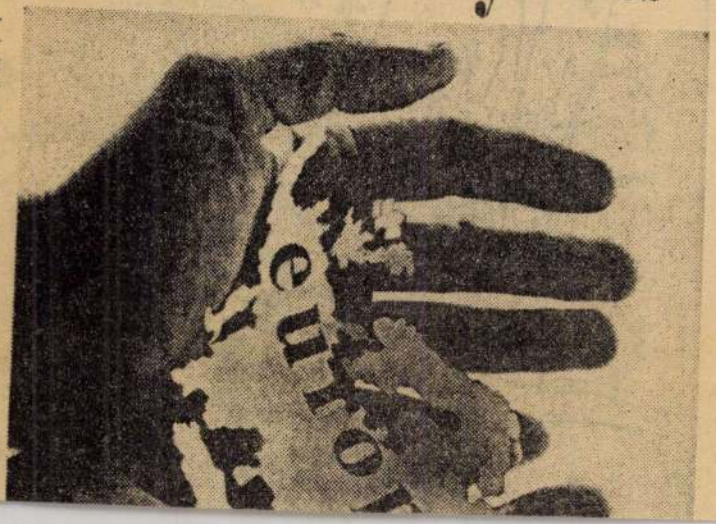

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

NÉPSZAVA

1917 NOV 12

Bartl József

1021

NEPSZAVA

Bartl József: Tanulmány

ÖZELET

iczi Pál, a Magyar társaság Elnöki inak elnöke az Népi Köztársaság sának második lója alkalmából an üdvözölte dr. ho Neto elnököt.

iczi Pál, az Elnöki elnöke, Aczél , a Minisztertanács lyettese és Apró az országgyűlés el-

nöke fogadta Vadász Frigyest, hazánk Nigériába akkreditált rendkívüli és meghatalmazott nagykövetét, aki a közeljövőben utazik állomáshelyére.

A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága táviratban üdvözölte Nagy-Britannia Kommunista Pártja szombaton kezdődő 35. országos kongresszusát.

Wolfgang Rauchfuss Budapesten

ang Rauchfuss, a Demokratikus Köz- Minisztertaná- elnökhelyettese, a —NDK gazdasági iszaki-tudományos űködési bizottság gozatának elnöke n Budapestre ér- bizottság elnökei- ilkozójára. A Ferihegyi repülőtéren *Szekér Gyula* miniszterelnökhelyettes, a bizottság magyar tagozatának elnöke fogadta a vendéget.

Pénteken délelőtt a Parlamentben megkezdődtek Szekér Gyula és Wolfgang Rauchfuss tárgyalásai.

— á

A családi költs egy, *mennyi* ha vagy a leg lesz a lakás. *milyen mértékb zelőanyagot házt tő- és fűtőkészül* gi méretekben rintjaink, vagy *sokmilliós tétel* nösen akkor, ha egy két és fél m tűzhelyeket és zéseinket soroljt gyobb, a *közös* tóit is figyelemb esetleg több sz kiszolgáló nagy s folytatva a k mezőgazdasági s vókkal, a külö más egyebekkel.

A háztartások, konyhák, valami gazdaság említett energiaátalakító mintegy *9 millió értékű tüzelőanya* si mennyiség ez, amennyi olajat sen feldolgozunk,

Bartl József, festő

□ BARTL JÓZSEF festőművész munkáiból nyílik kiállítás holnap délután 5 órakor a Csili Galériában (Bp. XX., Baross utca 55.). Megnyitja Keserű Katalin művészettörténész.

— : □ Bartl József, . .
Esti Hírlap, Bp. 1978 febr. 16.

2.

Bartl József, festő

„Sorsforduló" c. kiállítást Egerben rendezték a Nagy Októberi Szocialista Forradalom tiszteletére. – Szerepel a művész bolondos és vidám „Variáciok" c. sorozata. (szulítve)

F. Ludányi Gabriella: Tárlat Egerben. Népújság (Heves), 1977. nov. 2.

Bartl József, festő

a Művészeti Alap tárlatot rendezett a Műcsarnokban, az 1978-as vásárlásokból. A művészek műve szerepel e tárlaton, – meg jan. 14-ig látogatható. – Bartl József és Baska József piros kompozíciói vigalmasak. (említve)

Losonci Miklós: Pest Megyei Alkotók a Művészeti Alap tárlatán.

Pest Megyei Hírlap, 1979. jan. 10.

Bartl József

Horváth Gábor a Csepel Galériában márc. 11.-ig, Kereszty Kornél a Fővárosi Művelődési Házban március 11.-ig /bio-art kiállitás/ Ágotha Margit és Rékassy Csaba a Magyar Épitőművészek Szövetségében március 13.-tól, Szüts Miklós a váci Madách Művelődési Központban március 15.-ig, Gellér B. István a pécsi Ifjuségi Házban március 15.-ig, Szatmári Béla a debreceni Technika Házában március 16.-ig, Maurer Dóra a karcagi Déryné Művelődési Közp.-ban márc. 18.-ig/ rajzolás kamerával c. kiállitás./ Bartl József, Lux Antal és Misch Ádám a Pécsi Galériában március 26.-ig mutatja be müveit. Élet és Irodalom, Bp. 1979. márc. 10. XXIII. évf. 10. sz. 8. lap.

Bartl József, festőművész

Minden hónapban új mű várja a látogatókat, ezúttal Paál László 1874-ben festett alkotása, a „Békák mocsara" c. –
Az eredeti festmények sorából kiemelkedik Vaszary, Mednyánszky, Fémyes, Csik J., Bartl J., képvilága, mely jól szolgálja a képzőművészeti közízlés alakítását, különös tekintettel az ifjúságra.

Losonci Miklós: Látogatás a Nemzeti Galériában;
Pest Megyei Hírlap, 1979. jan. 20.

Barth József: Séta

„Interiőr, mézeskalácshuszárral," olaj, vászon, 1940-es évek. [repr.]

Művészet, 1978. dec. 24. old.

Bartl József

Szerepelt a Ferenczy Muzeum tárlatán Szentendrén.

barokkos, kiméretü festménnyel.

Magyar Hirlap 1978-89-9

Wagner: Szentendrei festészet

Bartl József

1932, Soroksár –

1117 Bp. Móricz Zs. körtér 16.
2000 Szentendre, Vörös Hadsereg út 51.

1948-52-ben a Művészeti Gimnázium festőszakán Kántor Andor növendéke volt. A Képzőművészeti Főiskolán Papp Gyula, Fónyi Géza és Bernáth Aurél a mesterei. Önálló kiállításai: 1963 Medunyánszky-terem, 1973 Szigetbiológiai Intézet, Szentendre, Napy Kőrös, 1963 óta szerepel hazai és külföldi kiállításokon. 1964-67 Derkovits-ösztöndíjas. 1965 óta tagja a Képzőművészet Szövetségének. 1972-ben választottát a szentendrei művésztelep tagjává.

Kiállított művei:

	Madarak (Képzőműv. Alap t. o.v.)	90x110
	Magyaros motívumok (o.v.)	120x120
	Motívumok kékben (o.v.)	120x120
– repro –	Növényvilág (o.v.)	50x80
	Kompozíció (Képzőm. Alap. t.) o.v.)	110x150 cm

Szentendrei Művészet 1976

MNG 1976 május

Barth József

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Bartl József

PEST MEGYEI HÍRLAP

1979 SEP 23

grafika, művészet

1021

Kompozíció

Bartl József grafikája (vegyes technika)

FOGLALKOZÁSI
ÁRTALMAK

Az ellenőr

Az ügyintéző

Az ügyfél

Ha az olvasó kezébe vesz e
könyvet, fel sem tételezi, hogy n
abban a városban jelent meg, a
a címlap feltüntet. Pedig ez az e
egyáltalán nem ritka. Egy nén
bibliográfus, *Emil Weller* a m
század közepén összeállította
meghamisított és költött hely
megjelent könyvek jegyzékét. C
a latin, német és francia könyv
ket vette számba, felsorolásuk m
is két, együttesen több mint
lap terjedelmű kötetet töltött m

Delfin a horgony

A hamis nyomdahelyek haszná
tának okai nagyon különböző
Sokan nyereségvágyból vetemed
hamisításra. A XVI. század ele
egész Európában nagyra értékel
az *Aldus Manutius* velencei nyo
dász műhelyéből kikerült klass
kusokat. Ezt a keresletet haszná
ki néhány lyoni és más városb
nyomdász. Kiadványaikat *velen
gyanánt* jelentették meg és a cí
lapra rányomták Aldus kiadói
vényét is, a *horgony köré csavar
delfint*. Az 1600 körüli években
sonló okból a hollandiai *Elze*
nyomdák telephelyét és nevét
misították.

Egyes kiadók a jobb kelendő
érdekében távoli és néha a könyv
tartalmával valami összefüggés
álló városokat nyomattak ki n
jelenési helynek, *Tróját, Bagda
Bethániát*. Egy 1714-ben szírből
metre fordított anekdotagyűjtem

Bartl József

43. Bartl József: Madonna fehérben, 1973.
(fotó: Wágner)

és érzelmi elemeinek maradéktalan egyensúlya hosszú életet biztosít a Gadányi-oeuvre-nek, amelyet a XX. század magyar piktúrájában fontos hely illet meg.

Gadányi Jenő novellákat is írt (az egyiknek Michelangelo és II. Gyula pápa, a másiknak Rembrandt a főszereplője), továbbá verseket, elméleti fejtegetéseket, művésztársairól (pl. Crouy-Chanel Lászlóról, Vaszkó Erzsébetről, Frank Frigyesről) szóló jellemzéseket és szentenciákat is. Aforisztikus szűkszavúságú írásaiban hitet tesz a modern művészet életereje, legyőzhetetlensége, a progresszív társadalmi-politikai mozgalmakkal való – előbb-utóbb szükségszerűen megvalósuló – összetalálkozása, összebékülése mellett: „A társadalmi átalakulások természete, hogy előre és nem visszafelé haladnak. A művészet sem fordulhat vissza – nem lehet konzervatív. A művészetnek saját korát kell kifejeznie . . . Minden művészet idővel klasszikussá érik; a mi korunk művészete sem kivétel . . . A haladó művészet jövőjét a haladó társadalommal való egyesülésben látom." Írásaiban – közvetetten bár – önmaga szellemi-lelki komplexitásáról, sokféle emóciótól fűtött munkásságáról is vall: „Az igazi művész belső világa vulkanikus, nyughatatlan, viharokban és napsütésben változó." S más helyen: „A festő nemcsak festő; állandó kutató és feltaláló is."

Gadányi Jenő magas kvalitású festői és grafikusi hagyatékán végigpillantva Kassák Lajos szavai jutnak eszünkbe: „Gadányi egyike azoknak a nagyon kevés festőinknek, akik egész életükkel a művészetet szolgálták . . . Korszerű, modern festő, a szó nemes értelmében; műveihez fáradság árán is érdemes közelfér-

1021

Variationen auf die Trompete

In unserer Nummer vom 13. August stellten wir unseren Lesern den aus Soroksár stammenden berühmten Maler, Josef Bartl vor. Jetzt bringen wir eine Fotozusammenstellung über sein Lieblingsmotiv.

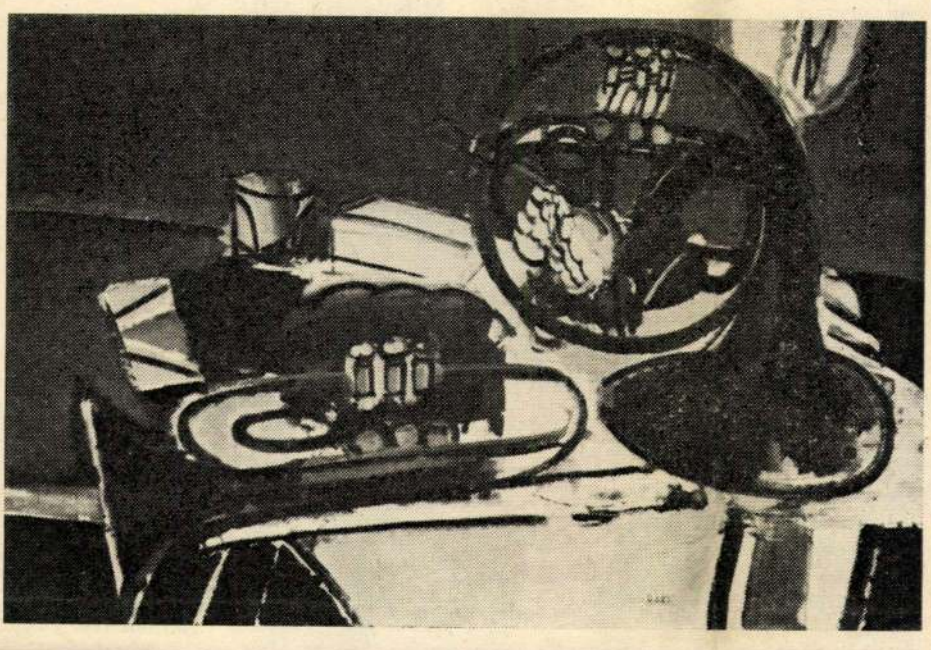

Stilleben mit Trompete

•

Junge mit Trompete, 1965

•

Lapkiadó Foto — Aufnahmen von János Fábián

•

Stilleben mit Trompete

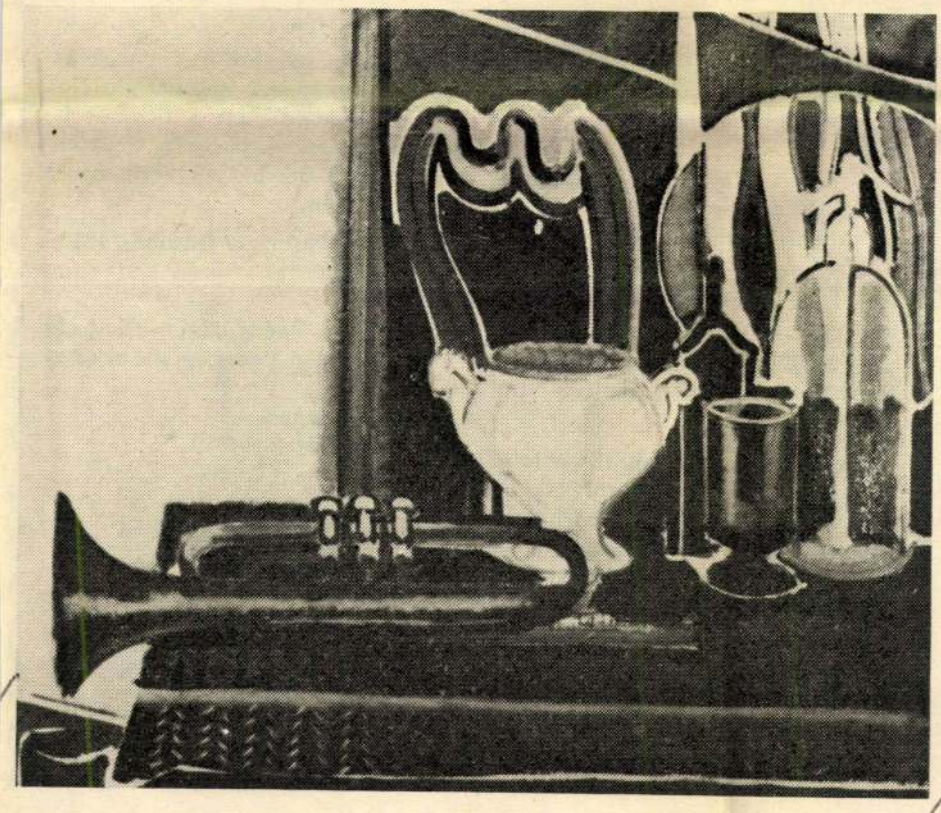

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRÓTÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1976 AUG 2 1
Neue Zeitung
Josef Bartl

Gehört — gese

Gemeinsame Sitzung de

Am 23. August hielten der Volksbildungsausschuss, der Ausschuss für Muttersprachunterricht sowie der Presseausschuss des Demokratischen Verbandes der Deutschen in Ungarn in Budapest im Haus der Gewerkschaft der Bauarbeiter eine gemeinsame Sitzung ab. Auf der Tagesordnung standen die Fragen der örtlichen Leitung und Lenkung des Nationalitätenvolksbildungswesens, zu dem Oberrat Josef Lantos, stellver-

t
t ... Baranya, Mitglied des Landesausschusses unseres Verbandes, eine komitatsbezogene Studie angefertigt hatte, die den Konferenzteilnehmern vorlag. Ein Korreferat hielt György Nyisztor, Staatspreisträger, Direktor des Eleker Kulturhauses, in dem er auch den deutschen Klub eingehend behandelte. Es folgte eine rege Diskussion. Über den Verlauf der Sitzung berichten wir in unserer nächsten Nummer ausführlich.

In dem Staatsgut Tamási wurde eine Schule für sozialistische Brigadeleiter organisiert. Die Kurse dauern drei Monate.

●

In **Palotabozsok,** Komitat Baranya, beschloss die Wasservereinigung, das jetzige Wasserleitungsnetz zu erweitern. Die Kosten betragen etwa 300 000 Forint. Durch die Erweiterung wird es möglich, die Kinderkrippe, die Schule, die Post, das Geschäft sowie den Ordinationsraum des Dorfes ins Wasserleitungsnetz einzuschalten.

SORGE UM DIE HAUSWIRTSCHAFTEN. Das Staatsgut in Dalmand, Komitat Tolna, hat etwa 400 Mutterschweine bei seinen Arbeiterr untergebracht. Die Handelsgenossenschaft in Dombóvár hat nun in den Betriebseinheiten des Staatsgutes von Dalmand Filialen ins Leben gerufen, wo die Arbeiter des Staatsgutes an Ort und Stelle spezielles Futter für die Mutterschweine kaufen können.

●

An der Bewegung „Für das lesende Volk" nehmen in Bátaszék sechs sozialistischen Brigade, mit 96 Mitgliedern, teil.

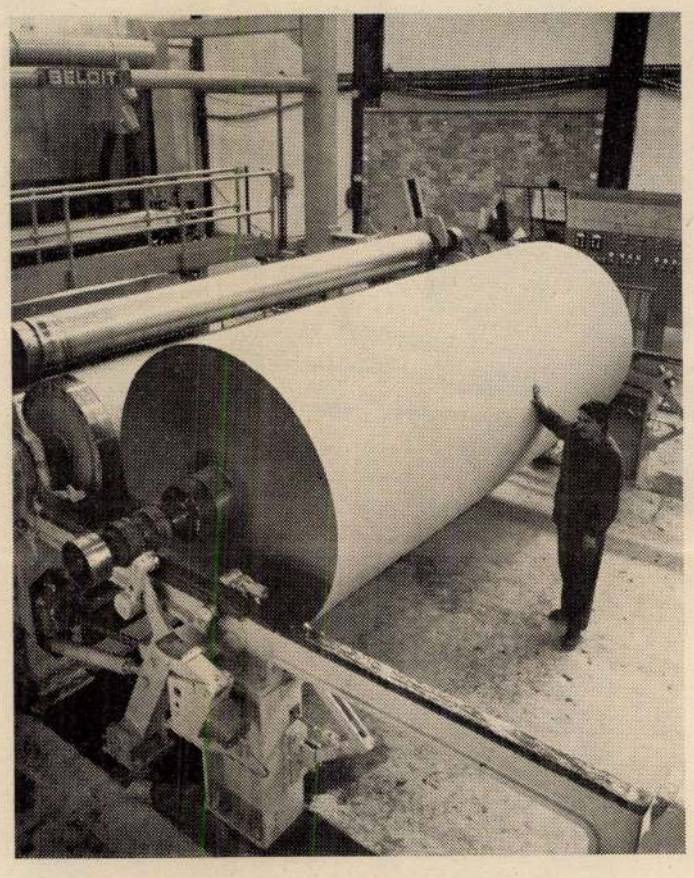

In der neuen Werkhalle der Papierfabrik in Dunaújváros wurde unlängst der Probebetrieb begonnen. Die neue Maschinenreihe wird jährlich 100 000 Tonnen Wellpappe herstellen

PREISAUSSCHREIBEN

Die Fachsektion für Nationalitätenpädagogik der Ungarischen Pädagogischen Gesellschaft und das Sekretariat des Nationalitäten-Unterrichtsausschusses des Ministeriums für Unterrichtswesen schreibt anlässlich des 30jährigen Bestehens der Pionierbewegung einen Wettbewerb aus.

Die Bewerber können ihre Arbeiten in einer der folgenden Themengruppen abfassen:

Wie, mit welchen Mitteln und Methoden hat die Pioniergruppe beigetragen

— zur Vertiefung des Nationalitätencharakters der Pioniergruppe und der Schule selbst,

— zur erfolgreicheren Gestaltung der Nationalitätenerziehung und des Nationalitätenunterrichts,

— zur Erhaltung und Pflege der Muttersprache, der Kultur und der Traditionen.

An dem Preisausschreiben können Pädagogen, Eltern, Pädagogen- oder Elterngemeinschaften mit Arbeiten teilnehmen, die bis dato im Druck noch nicht erschienen sind und an keinem Preisausschreiben beteiligt waren.

Der Aufsatz soll minimal 15, maximal 45 locker getippte Seiten füllen, und ist in 4 gleichlautenden Exemplaren einzusenden.

Die Aufsätze müssen unter einem Kennwort eingereicht werden, mit einem beigelegten geschlossenen Umschlag, auf den aussen das Kennwort geschrieben wird, im Umschlag muss Namen, Arbeitskreis und genaue Adresse des Bewerbers oder der Bewerber enthalten sein.

Die Aufsätze sind in ungarischer oder in einer der heimischen Nationalitätensprachen (kroatisch-serbisch, serbokroatisch, deutsch, slowenisch, slowakisch, rumänisch) einzureichen.

Einsendetermin: 1. Oktober 1976

Adresse:

Magyar Pedagógiai Társaság
Nemzetiségi Pedagógiai Szakosztály
1417 Budapest,
VI., Gorkij fasor 10

Preise:

ein I. Preis	**5 000 Ft**
zwei II. Preise je	**4 000 Ft**
drei III. Preise je	**2 000 Ft**

Das Ergebnis des Preisausschreibens wird bis Ende des Kalenderjahres 1976 veröffentlicht.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Bartl József

ÉLET ÉS IRODALOM

1966 JUN 1 8

1021

Bartl József: Leány napraforgóval

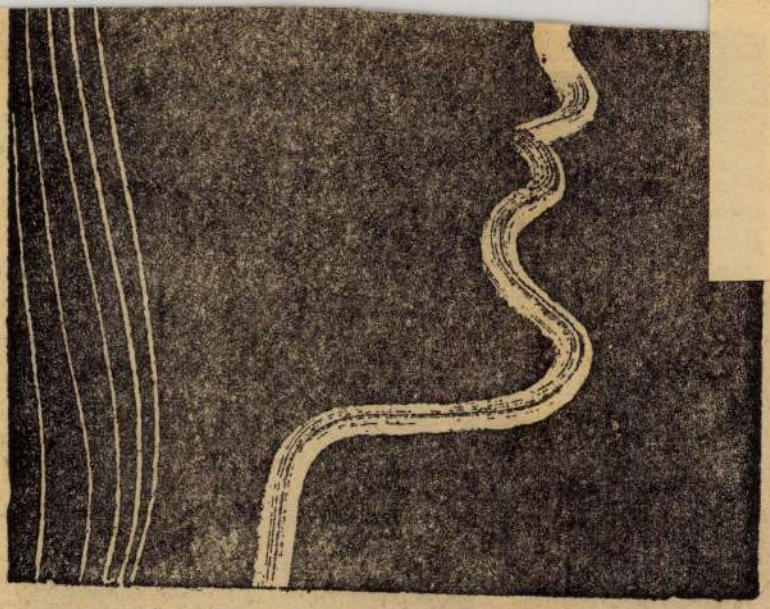

Rédey Endre: Női fej

Lapokban olvastuk

(11. oldal)

Sipos Gyula: Mi van a padláson?

(12. oldal)

VÉSZI ENDRE:

A családiasság kiterjedései

Mindnyájan otthonosak vagyunk egy-egy eszpesszóban, bisztróban, étteremben, vagy legalábbis azon iparkodunk, hogy otthonosak legyünk, magyarán: törzsvendégek. Merem állítani, hogy szerte a világon, bármilyen kontinensről is legyen szó, jó dolog törzsvendégnek lenni, látni, hogy amikor átlépjük a küszöböt, néhány ismert arc megvilágosodik az azonosító mosolytól s a pult mögött már készítik a nekünk és kizárólag nekünk szánt kávét.

Nos, ilyen jellegűen köznapi eszmecsere zonyos üzletbe és szinte föloldhatatlan közelségben érte a fiókvezetőt és pénztárosnőjét. Mások a Városliget sétányain látták őket, lírai időtlenségben. Akadt olyan rosszhiszemű idős vevő, aki úgy vélte, az önkényesen meghosszabbított ebédidő arra szolgál, hogy a színes műanyagroletták mögött tiltott szenvedélyüknek éljenek. Jelentette is a központnak, ajánlott levélben.

Akkor micsoda hát ez a szüntelen esz-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1978 MÁR - 4

ÉLET ÉS IRODALOM

Bartl József

1021

Bartl József kiállításáról

ismeretességnek, a
nek is. Az álló
oló munkást mé
őrizni munkateljes
szvezető már nap
megsértheti a közl
ait, mire irányítói
k. Hazánkban egy
zó évente hozzáve
forint termelési
5. Ez az érték maga
n s a mezőgazdaságban foglal-
ztatottak egy főre jutó átlagá-
l. Nos, a baromfigondozók több-
ge betanított munkás. Munkába
ásukat nem előzi meg tanulás,
adatuk nem igényel különösebb
yességet. Hanyagságukkal, fi-
elmetlenségükkel viszont igen
gy kárt okozhatnak. Kell-e
ngsúlyozni ezek után a nevelés-
k — ideológiai-politikai céljain-
n túli — praktikus hasznát?

Pár éve a szakmunkásképzőben
gedélyezték, hogy a testnevelő
nárok osztályozás nélkül oktat-
ssák tárgyukat. Két testnevelőnk
yike sem vállalta a tanításnak
a módját, mondván: „Tanulóink
y részében oly kevés a mozgás-
ény, hogy osztályzási kényszer
lkül a munkavégzéshez szüksé-
s fegyelem nem teremthető meg,
t maga a testnevelési óra is két-
gessé válnék."

Ugyanebben az időben városunk
yik általános iskolájában testne-

lenetileg minél többen fejezzék
az általános iskolát. Ennek „b
vált" eszközei: 1. Az irányítás al
szintjén elfogadottá vált, hogy
egyes iskolák értékmérője a buk
sok száma. 2. Júniusban a tanár
a bukásra álló tanulókat megpr
bálják egy hét alatt megtanítani
továbbhaladáshoz szükséges ism
retekre. Az eredmény: egyrészt
bukások számának csökkené
másrészt — még több olyan gy
rek a szakmunkásképző intézete
ben, aki beleizzad, mire egy old
végigolvas. Emlékedik azok szán
akiket a szakmunkásképző tanár
nak kell szeptemberben megta
tani a négy számtani alapművel
re, s akik — ha még egy évig e
gyűjtenek az általánosban — ta
nagyobb eséllyel vághatnak nek
szakma megtanulásának.

Deák Béla
tanár, Nagyigmá
Szakmunkáské

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1979 AUG 6

BUDAPESTER RUNDSCHAU

József Bartl

32/19..

1021

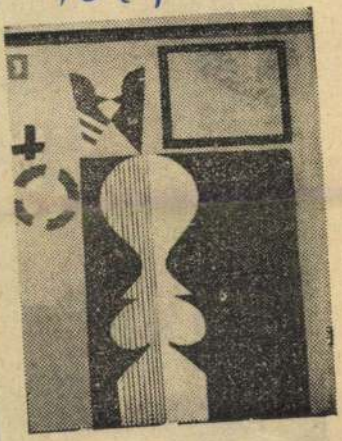

József Bartl: Weißes Grabmal

Szentendre-Ausstellung

János Kádár, Erster Sekretä
Dienstag im Parlament der

Barth József

L. M. Barth József - Pest m. Hírlap, 1974. szept. 8.
(Losonci Miklós)

Tóth Antal: Barth Józsefről - Művészet 1974. 15. évf. 7.
27-30 old.

A magyar művészettörténeti irodalom bibliogr. 1974.
Művészettörténeti Értesitő 1977/1.

76. old.

NOV 9.
1021

Bartl József: Napraforgók

ÉLET ÉS IRODALOM
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

SUGARAS ŐSZI NAP

Marconnay Tibor verseskönyve

ESEDÉKES VOLT már ez a kötet; a magunk irodalmi, irodalomtörténeti teljesség igényének tartoztunk vele. Meg aztán hát ne felejtsük, milyen választékos helyen és fogalmazásban bukkan elő a jellegzetes arcél az ifjú Németh László Ember és szerep című művében, mint az író első személyes költő-élménye, a költői vérmérséklet testet öltött jelképe.

A KÖTET válogatás, az anyaghoz képest nem túlságosan nagy, de a körülményekhez képest meglehetős terjedelemben. Némi szomorúsággal, de a költő jogába beletörődve tapasztalhatjuk, hogy a költemények jelentős részét átdolgozta. Ilyenformán a filológiai hitelesség mellett oda a fejlődés vagy visszafejlődés, győzelmek és buktatók kalandos grafikonja: az összes „véglegesített" szövegek a költő egyazon — a mostani — állapotához idomultak. Igaz viszont, hogy Marconnay ma jóval többet tud a világról, a jelenségek összefüggéseiről, hivatása mesterségbeli velejáróiról, mint húsz-harminc-negyven esztendővel ezelőtt, tehát sok esetben érettebbé, tartalmasabbá varázsolta, hitelesítette vagy magyarázta korai művészi „előlicitálásait".

ÖRÜLÜNK, hogy a kötet egésze nem okozott csalódást a hajdani — s már akkor is megszolgált — rangot reprezentálja. Úgy gondolom, azért értékes költő, mert hallatlan következetességgel, mondhatni rögeszmésen, megszállottan járja a maga útját, s szolgálja tehetsége logikáját, költői alkata törvényeit. Felületesen vizsgálva, s kivált pályakezdése éveibe, az irodalom akkori forrongó közállapotába helyezve konzervatívnak, olykor talán parnasszistának tűnik ez a költészet. Valójában azonban bizonyos értékek, meg-

érzésekkel, új tárgyú és irányú lendülettel, dinamizmussal telítődtek. Sőt a hangsúlyos formai szigor és tematikus zártság hallatlan belső feszültséget, nyugtalanságot, türelmetlenséget tart kordában. Szinte így fogalmazhatnánk: őrzik, védik műalkotásjellegűket. S *ahol ennyire szigorú az őrzés, alighanem van is mit őrizni.*

Ha indulásakor idősebbnek hatott, mint avele egykorúak, most határozottan fiatalabb a pályatársak jórészénél. S közben a valóság periférikus jelenségei, egységes jelképrendszerbe nehezen vonható csillogó törmelékei mégiscsak valamiféle összefüggő értelmet nyertek. Kibontották, megjelenítik az író lendületes életritmusát, tájszemléletét, s azt — legutóbbi versei bizonyítják —, hogy helyét keresi formálódó valóságunkban. Nem kötelességszerű beletörődéssel, hanem a kíváncsiságon, s a természetes művészi életösztönön jóval túlmutató életigenléssel. (*Magvető*)

ABODY BÉLA

KÖZSAS

Szini Gyu

TAVALY májusban volt Szini Gyula tragikus halálának harmincadik évfordulója, de a harminc év alatt bizony kevés szó esett a század első évtizedének írójáról és írásairól, amelyek legtöbbje lírától izzó, váratlan fordulatokban gazdag, az olvasót olykor meghökkentő kis novella. Jóbarátja, Elek Artur jelentette meg halála után elbeszélései jól válogatott gyűjteményét és kiadták Schöpflin Aladár bevezető tanulmányával az *Egy sápadt asszony* című kis regényét. Azóta alig esett szó róla, alig jelent meg újra valami írása is. Szini Gyulához nemcsak a kora, amelyben élt, hanem az utókor is hálátlan volt, amíg most — talán kicsit megkésett elégtételül — Vargha Kálmán válogatásában és az írót jól jellemző bevezető tanulmányával megjelent novelláinak egy kötete *Rózsaszínű hó* címmel.

AMIKOR a század elején írni kezdett, fénykorát élte az úgynevezett tárcanovella. A napilapok minden száma kö-

ALBERT ZSUZSA:

Pesterzsébet

Boráros tértől az Ady Endre térig
másik ország az,
másféle emberek laknak arra,
másképp beszélnek és
másképpen öltözködnek.
Esetthomlokú házak görnyednek ott,
poros kiskeretek mögött, ahol
virágok tengenek senyvedő gyökerekkel,
s betöltvén ifjúságukat,
kiszáradnak a fák.
Ez az én boldog földem,
hol szoknya-blúzban

BARTL József

Kiss Joakim Margit: Bartl József gyűjteményes kiállitása. [H.n.] [k.n.], 1992 [1] p.

Szenetendrei Képtár, 1992. szeptember 27-okt óber 25.

tás a Tölgyfa Galériában, 1992 október 4-8-ig. 1027 Henger u. 2.
negnyitja Lévay Jenő (performance) október 4-én 16 órakor.

•

Y.C., Robbin Ami Silverberg, Louise McCagg, Böröcz András, Szenes Zsuzsa,
örgy, Kovalovszky Márta, Révész László László, Molnár Éva, Várnagy Tibor.

Tervezte: Hübner Teodóra

BARTL József

kiáll. Bp. Szentendrei Képtár, 1992

ism. KISS Joakim Margit = Muzeumi Hirlevél, 13, 1992, 10. 273.

ljavaju gotovo cjelovitu *rekonstrukciju osnovnog izgleda portala.*

Kameni okvir vrata bio je izrađen od pažljivo klesane miljevine. Dovratnici su imali pravokutni presjek i jednostavne kapitele u vidu ojačanih gotičkih konzola. Luneta iznad portala bila je uokvirena kamenim vijencom, oblikovanim u trolisni gotički luk; vijenac je izveden od niza listova, a sam vrh lunete vjerojatno se završavao u formi ljiljanove krune. U unutrašnjosti lunete bio je smješten potpuni kraljevski grb.

Ovakva slika portala mogla se sačinit iz sačuvanih dijelova dovratnika (sa kapitelom), dijelova okvirnog vijenca lunete i dijelova kamenog grba (kacige i plašta) koji su nađeni u ruševinama portala. Zanimljivo je da su na dijelovima dovratnika zapaženi grafiti sa predstavama ljudskih figura i ćirilskim zapisima od pojedinačnih riječi i slova.

Samo *predvorje donje palače,* odnosno uže predvorje kraljevskog dvora, formirano je u obliku nepravilnog četverokuta i, da bi se prilagodilo terenskim uslovima, terasirano u tri osnovna horizonta, koji se postepeno dižu od juga (ulaza) prema sjeveru. Posebni bedemski zidovi opasuju zapadnu i južnu stranu predvorja; na sjevernoj strani je okomita litica koja se izdiže prema gornjoj palači i vrhu brda sa

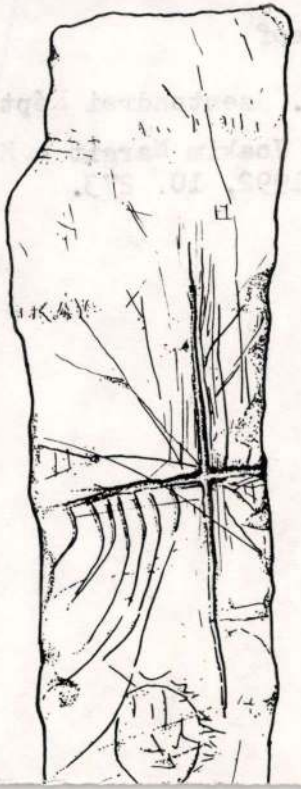

lenne, mint Esterházynak bármelyik kötete.

— Nagyon érdekes amit mond, legfeljebb annyit vethetek ellene, hogy ha jól ismerné Bella István életművét, akkor találna néhány nagy verset benne, például a *Szeretkezéseink* korszakalkotó nagy vers. De nem ez a lényeges, mert hiszen egy kitűnő prózaíróról vitatkozunk most. Nagyon nehéz lenne a dolgot megmagyarázni. Az összesítő listán sem szerepelt?

— Az eredeti listán szerepelt, az összesítőn már nem volt az Önök által javasolt öt ember között.

— Ez a választmány szavazási mechanizmusának eredménye, a választmányt és titkos szavazással választották. Meg kell mondnom, hogy nagyon sok kitűnő író- tagunk — bár én is biztattam őket — nem vállalta a tisztséget. Öreg vagyok, fáradt vagyok, sok a dolgom — mondták. Én ugyanis azt szerettem volna, ha jobban megoszlik fölfogások, stílusok, politikai nézetek szerint a választmány.

— És annak mi lehet az oka, hogy sokan nem vállalták az Írószövetség választmányi tagságát? Mintha valami baj lenne az Írószövetséggel, mintha az írók körében nem volna elég népszerű vagy fajsúlyos.

— Sokféleképpen lehet ezt a tü-neményt magyarázni, és minthogy én most már harmadik éve nyakig benne vagyok az Írószövetség dolgaban, teóriák helyett elég földönjáró gyakorlatiassággal nézem ezeket. Történeteket mesélhetnék például tagfelvételről. Előfordult, hogy egy társunk azt mondta: ő nem szaz, mert nem ismeri az illető írót. ondtam neki, hogy ez lehetetlen láspont, mert nekünk hivatalból telességünk ismerni az írótársaint. Vagy beválasztottak egy költőt a lasztmányba, ő el is fogadta a jelöt, majd egy hónap múlva írt nem, hogy nem érzi magát alkalasnak, és lemond. Vagy amikor a ttagú elnökségbe beválasztottak y költőtársat, ő két hónap múlva elet írt, vidéki az illető, hogy sajs neki ez túlságosan megerőltető, m tudja vállalni. Tehát valamiféle zönyt tapasztalok. A másik ok le-t az a magatartás is, — és erről is ugodtan lehet beszélni, hiszen tudonképpen igazolhatatlan, tehát k sejtés, — hogy az ilyen visszahúdzkodásokkal el lehet érni, hogy választmány egysíkú legyen. Mert gyon jellemző volt, hogy hova tarnak esztétikailag vagy politikailag k, akik azt mondták, hogy köszöm, nagyon megtisztelő, de rengeg dolgom van, nem tudom vállal- Ebben volt valamilyen egység.

— Milyen?

– Én nem tudom minősíteni, mintha ebben lett volna valami ös.

— Mégis mire gondol? Mert én nem tudom, kik azok, akik visszautasították a tagságot.

– Esztétikailag vagy politikailag t valami közös ebben a magasban. Vegyük a választmányt azt a megosztottságát, ami lául a rádió bojkottjával kapcsoan mutatkozott meg. Úgy tudk ebből kimászni — Réz Pali ötvel —, hogy a választmánynak a tagjai, akik amellett voltak, tegyünk közzé egy vad tiltakovelet Csúcs László ellen, azok sen szabadon közzétehettek ilaláírhattak egy tiltakozó leve- Nem próbáltunk meg az egész ztmány nevében nyilatkozni. mindenki elfogadta. De ez megmutatta, hogy a választmány ilyen szempontból megoszlik. Nagyon érdekes volt a megoszlás, mert a levelet nemcsak azok írták alá, akik liberálisok vagy posztmodernek, mert éppenséggel Pomogáts Béla is aláírta. Tehát még azt se mondhatom, hogy liberálisok állnak szembe népiekkel, vagy posztmodernekkel és modernekkel. De azért biztos, hogy ilyesfajta közös állásfoglalások, közös visszahúzódások tapasztalhatók.

— Vannak, akik azt mondják, hogy elsősorban azok számára fontos az Írószövetség, aki középszerűek, mert az igazán nagyoknak nincsen erre szükségük.

— Ez megint olyan általánosítás, amit el kell fogadni. Azt a nyolc, tíz, tizenöt nemzetközileg is elfogadott, kitűnő írót valóban nem érdekli, hogy az Írószövetségben mit csinálunk. Ennek ellenére, azt mondhatom, amikor most arról volt szó, hogy Fodor Gábor és Török András végre eljön ide tárgyalni, és szerettem volna, hogy a választmánynak a nem elnökségi tagjai is itt legyenek, megkértem például Konrád Gyurit, aki régi barátom, hogy jöjjön el. Azt felelte, mindenképpen jönne, ha éppen akkor nem volna Varsóban könyvbemutatója. Egyébként valóban ő sem vesz részt semmiféle írószövetségi dologban, de nagyon jólesett, hogy azt mondta, természetesen eljönne.

— Az Ön politikai elkötelezettsége nem nyomja rá túlzottan a bélyegét az Írószövetségre?

— Én valóban az MDF alapító tagjai közé tartozom. De semmiféle politikai befolyással nem lehetek az Írószövetségre, hacsak nem tekintik politikai befolyásnak a következő két dolgot: egyrészt minden olyan követelésnek, amelyben az állt, hogy ezt vagy azt az írót politikai okokból zárjuk ki, ellenálltam, mert azt mondtam, hogy akkor visszatérünk a sztálinizmushoz. Azt mondtam, hogy csak érvényes bíntetőjogi ítélet alapján lehet kizárni bárkit is a szövetségből. Ebből következően itt vannak régi kommunista írók, és mások is. A másik, amit talán az én politikai hatásomnak lehet nevezni, hogy azt mondtam: itt direkt politizálást ne folytassunk, mert akkor lehetetlenné válunk, hiszen megvan a helye és a reprezentációja mindenféle politikai nézetnek a pártokban, szakszervezetekben vagy bármilyen más társadalmi szervezetben. Ennek következtében az az álláspont, amit a 168 órában Balassa Péter fejtett ki, ha jól emlékszem, hogy én lefeküdtem az MDF kormányának, legalábbis megkérdőjelezhető, mert én csak annyit tettem, hogy igyekeztem az általam jól ismert MDF-es kormánytagokkal az Írószövetség érdekében jó viszonyban lenni, pedig vitáink bőven voltak. Másrészt nem helyeseltem, hogy ez a szövetség ellenzéki szervezet legyen, mint azelőtt. Mert akkor szembe kerültem volna azokkal, akik valóban nem ellenzékiek ebben a szövetségben. És a szövetségnek ma nem a direkt politizálás a dolga, és ebben teljesen egyetértettünk Radnóti Sándorral, amikor a bojkott ügyében beszélgettünk éppen a 168 óra című rádióműsorban. Ő azt mondta, hogy ez nem klub, ahol mindenkinek puszipajtás-barátságban kell lennie, hanem olyan szervezet, ahol az emberek szeretik az írást, és úgy érzik, hogy így megvédhetik az irodalom érdekeit. Tehát nem kell politikai egyetértés ahhoz, hogy az Írószövetségben egységben lehessünk.

— Hogyan lehetne mégis olyan választmányt létrehozni, amelyet elfogadnak az írók, pédául azzal, hogy választmányi tagságot vállalnak benne, vagy azzal, hogy mondjuk a Kossuth-, vagy a Széchenyi-díjjal kapcsolatos döntéseiket elfogadják mások?

— Ezt is a választmány kialakításával kapcsolatos eljárásnál kell kezdeni. A közgyűlés, amely az Írószövetségnek, mint minden egyesületnek a legfelsőbb testülete, megnevez egy jelölő bizottságot. Ennek a jelölőbizottságnak éppen a maga kérdéseinek megfelelően — az kell hogy legyen a dolga, talán jobban, mint eddig, hogy nagyon heterogén jelöltlistát állítson össze. Ez persze megint lehet madárjóslás, hiszen senkinek sincs a homlokára írva, hová tartozik.

— Messze kanyarodtunk a díjaktól, de nézzük át a József Attila-díj listáját is, mert itt is van egy-két furcsa dolog. Nekem például szemet szúrt az, hogy Eörsi István, aki sohasem kapott díjakat, nem került rá még a József Attila-díjasok végső listájára sem.

— Ő nem tagja az Írószövetségnek.

— Úgy érti, már az is szép, hogy egyáltalán felkerült valahogy a listára?

— Pesze. Vita volt arról, hogy nem tag, jelöljük-e? De mégis jelöltük. Úgy tűnik, mégsem tett jót neki, hogy nem tag.

— És még milyen szempontok voltak?

— Ugyanaz a gépezet működött. Szakoszályi javaslat után a javaslatokat megvitatta a választmány, és utána állt össze egy lista, amiről szavazni kellett.

— Akkor még általánosabban kérdezem: Ön szerint milyen szempontok szerint döntöttek a választmányi tagok, amikor valakit behúztak, másokat pedig ki?

— Én nem látok senkinek sem a lelkébe...

— Úgy érti, hogy a választmány nem képviselt egységes szempontrendszert?

— Azt hiszem, jobban tudnánk válaszolni ezekre a kérdésekre, ha a neveket néznénk, mert a József Attila-díjra javasoltakból, azt hiszem, két jelöltünk kivételével, minden írótársunk befutott. Itt teljes mértékben az Írószövetség felelősségéről van szó, mert nincs további bizottság, kivéve azt a négytagú kuratóriumot, ahol mindig elveszítünk egy-két embert, mert a másik három szervezet is jelöl valakit. Egyelőre csak négy írószervezet vesz részt ebben a munkában, pedig ez hiba, mert a József Attila-kört, a fiatal írók szervezetét teljesen kihagyja a miniszteri rendelet.

— És kik vannak benne?

— Az Írók Szakszervezete, az ún. Független Írók Szövetsége, az Írókamara és a Magyar Írók Szövetsége. A három másik szervezet két tagot küld, mi pedig négyet.

— Azt mondta az imént, csak név szerint lehet megmondani, ki miért kapott díjat. Akkor nézzük egyenként. Szakolczai Lajos.

— Ő tavaly kibukott ezen a bizonyos kuratóriumi szavazáson, és mint adósság került be újra, de ugyanazokkal az erényekkel. Ugyanez vonatkozik Módos Péterre is, vagy Radnóti Sándorra. Tavaly, amikor Radnóti és Módos kibukott, már elkezdődött a susmus, hogy egy népit meg egy liberálist szándékosan kihúzott valaki. És hiába mondtam, hogy itt egyszerűen szavazás volt, senki sem gondolt arra, hogy Módos kicsoda vagy Radnóti kicsoda, egyikük se kapta meg a kellő szavazatot.

— Milyen szerencse, hogy arányosan nem kapták meg.

— Igen, mégis megpróbáltak valamilyen ideológiát odacsapni mögé. Képzelje el, ha az idén véletlenül Módos vagy Radnóti nem akad fönn a rostán, akkor csakugyan úgy festett volna, hogy itt a népiek elleni vagy a liberálisok elleni maffia működik.

— Menjünk tovább. Szervác József.

— Ő abban az értelemben szintén adósság, hogy a költői szakosztálynak nagyon jó a véleménye róla és soha semmiféle díjat nem kapott. A költői szakosztály nagyon erősen támogatta Jóska jelölését.

— Vasy Géza.

— Megint egy nagyon sokat dolgozó, erősen jelen lévő író, igen megbecsült irodalomtörténész, kritikus.

— Tóth Erzsébet.

— Őt nem tudni, miért jelölték most. Lehet, hogy még annak is szerepe volt benne, hogy Erzsi odakerült rovatvezetőnek az ÉS-hez. Ő régóta megbecsült költő, és megvallom őszintén, kicsit csodálkoztam, mert Erzsi az utóbbi években nem nagyon írt, de remélem, hogy mostanában újra nekilendül majd, hiszen valamikor nagyon erős tehetségként jelentkezett.

— Ferdinandy György.

— Egészen különleges, kitűnő, most még rövid ideig Puerto Ricóban élő prózaíróról van szó, akinek mintha egzotikusak volnának a novellái, de közben nem azok, mert szinte naivan magyar szerző. Újabban egyre többet publikál itthon, három-négy éve állandóan jelen van a hazai irodalomban, és úgy látszik, teljes elismerést aratott. Tömör, mégis sokat mondó, kitűnő próza, amit Gyuri csinál.

— Tóth Judit.

(folytatás a 10. oldalon)

A Kossuth- és Széchenyi-díjak adományozási rendjét feltehetően mai formájában Glatz Ferenc egykori kultuszminiszter álmodta meg. (Az Állami díjat Széchenyi-díjra biztosan ő keresztelte át). Mindenesetre az a tény, hogy a szép emlékű Németh-kormány idejére tehető a struktúra kialakulása. A procedúra szervezője a Miniszerelnöki Hivatal, az illetékes szerv a Kossuth- és Széchenyi-díj Bizottság, titkára jelenleg Kiss Elemér államtitkár, az ügyek intézője Kreuz Éva tanácsos. Az eljárás rendje a következő: a Miniszerelnöki Hivatal felhívja a javaslattételre jogosult szervezetek, testületek és személyiségek figyelmét jogaik gyakorlására. A javaslattevő intézmények, tehát a szakmai szövetségek és jelentősebb szervezetek, az Akadémia elnöksége, az egyetemek tanácsai, illetve a javaslattételre jogosult személyiségek, mint a kormány tagjai, valamint a Kossuth-, Széchenyi- és Állami díjasok záros határidőn belül eljuttatják indítványaikat a Miniszerelnöki Hivatalhoz. A szervező a több száz nevet szakmák szerint szétbontva eljuttatja a húsz albizottsághoz.

Az albizottságok 5-5- tagját és az elnököket az együttműködésre a művelődési miniszter kéri fel évente, így az albizottságok összetétele bizonyos időközönként átalakul. Az irodalmi bizottság elnöke, Fodor András úgy véli, a bizottsági tagokra már így is akkora nyomás nehezedik, hogy jogos az igényük inkognitójuk megőrzésére. Az albizottságokhoz beérkező nevekre a javaslattevők általában arányosan (5-5 fő) tesznek indítványt, de alkalomszerűen ez a rend fel is borulhat. Vannak albizottságok, amelyek csak Kossuth-, illetve olyanok, amelyek csak Széchenyi-díjjakkal foglalkoznak, de az irodalmi és még néhány albizottság mindkettővel. Kossuth-díjra az idén 18 jelölt neve futott be az irodalmi albizottsághoz, Széchenyi-díjra ennél kevesebb. Az albizottsági ülésen a szakmai zsűrizés után a neveket rangsorba szedik. Fodor András szerint 5+4, Kiss Elemér szerint 8 főre tettek javaslatot az írók, de a jegyzőkönyv a többi nevet is tartalmazza. Az albizottsági döntéseket az elnökök képviselik a főbizottság ülésén, úgy, hogy a számukra is nyilvános első szakaszban válaszolnak a főbizottságiak kérdéseire, majd a meghallgatás után távoznak. A 21 tagú főbizottság ezt követően zárt ülésén készíti el ajánlását a kormány számára akképpen, hogy az elékerülő nevekből hetven-nyolcvanat kiválaszt, és rangsorol. A főbizottság ajánlásai kormányülésen rövid időn belül a kormánytagok elé kerülnek, de ekkor a miniszterek már nem javaslattevők, hanem döntnökök. Ugyanis ők jelölik ki azt a 30-35-40 főt, akik az adott évben Kossuth-, illetve Széchenyi-díjban részesülhetnek. A kormány döntését a miniszterelnök terjeszti fel aláírásra a köztársasági elnök elé. Göncz Árpád jóváhagy és adományoz. Szóbeszéd szerint a miniszterelnöknek külön jogosítványa lenne, hogy a végleges listáról valakit kihúzzon vagy egyes neveket előbbre soroljon. Így történhetett talán meg, hogy pár éve Antall József sajátkezűleg vett le a listáról egy Kossuth-díjra régóta érdemesnek tartott kitűnő írót. Kiss Elemér államtitkár, a Kossuth- és Széchenyi-díj Bizottság titkára szerint ezt a lehetőséget az eljárás rendje nem tartalmazza, ám talányosan azt is hozzátette, hogy a kormányülésen a mindenkori miniszerelnök szava nyilván nagyobb súllyal esik a latba, mint akármelyik miniszteréé.

L.G.

(folytatás a 9. oldalról)

— Judit Párizsban él ugyan, de nagyon szép versekkel van jelen a hazai magyar irodalomban: sajnálom, hogy kiesett. Hernádiék ugyanis befuttatták Tóth Sándort és még valakit, így kiesett Judit és Tótfalusi István is.

— Én még Földényi F. Lászlóról vagy Kovács András Ferencről tudnék szépeket mondni.

— Kovács csakugyan annyira jó költő, hogy itt a Szövetségben adtuk át neki a Füst Milán-díjat. És most kapta meg az Artisjus évi ösztöndíját is, tehát nagyon jól áll a fiú. Nem tudom, mi hatott ellene, lehet hogy nem ismerik eléggé. Én például állandóan olvasom.

— Akkor mondok mást, akit talán ismernek. Márton László vagy Petőcz András. Vagy Szkárosi Endre, vagy Thomka Beáta. Róluk is sok jót el lehetne mondani.

— Teljesen egyetértek. De végül is a szavazás dönti el, ki marad fönn a rostán, ami mindig azt jelenti, mert hiszen mindig egy a tízhez az arány, hogy tízszer annyi ugyanolyan jogosult író nem kapja meg a jelöléshez szükséges szavazatokat.

— Akkor nézzük ezt a személyes listát. Lázár Ervin.

— A mi ötös listánkon ő kapta a legtöbb szavazatot. Nagyon magasra értékelték a választmányban.

— Bella Istvánról már beszéltünk, Bodor Ádám.

— Hogyha van „leg", akkor Bodor Ádám, azt hiszem, az. Majdnem azt mondhatjuk, hogy ő a legjobb ma Magyarországon élő erdélyi prózaíró.

— Ilia Mihályról is beszéltünk. Lator László.

— Hadd idézzem Gergely Ágnest, aki azt mondta a szavazás előtt, „nonszensz", hogy Lacinak még nincs Kossuth-díja.

— Széchenyi-díjasok: Pomogáts Béla.

— Béla mindenütt ott van, állandóan ír, rendkívül aktív, azt hiszem, minden be van dobva a Béla mellett a kalapba.

— Lengyel Balázs.

— Ő az Új Holdasoknak, amely egy nagyon erős irányzat, a képviselője, kritikus, irodalomtörténész, szóval valaki. Balázs esetében, gondolom, még valamilyen rossz érzés is dolgozhatott. Az, hogy kompenzálni kell valamilyen mulasztást. És az is közre játszhatott, meg merem említeni, hogy sajnos nagyon beteg. Már volt egy szívinfarktusa, itt emberi motívumok is befolyásolhatták a választmányt.

— Ezt mind elismerve azért itt is felmerül néhány név, akiről az ember szintén azt gondolná, nonszensz, hogy nincs Kossuth-díja, mondjuk Petri György vagy Réz Pál.

— Itt is a számok durva beavatkozásáról van szó. Hogy öt díjazott lehet, és jó napot. Tavaly, amikor a József Attila-díjra 12 olyan jelöltünk volt, hogy mindenki a szívére tette a kezét, akkor írtunk egy javaslatot az akkori kulturális miniszternek, hogy ne csináljon már ebből dogmát, most ez egyszer, mivel külföldön lévő magyar írókat is akarunk díjazni, számukra tegyen lehetővé még két díjat. Tehát emelje fel tizenkettőre. És jött a válasz, hogy „nyet". Itt, a Kossuth-díjnál is „nyet".

— Rajtuk, a kormányzaton múlik?

— Ebben az értelemben mindenképpen. Persze őket is megértem, mert van egy fix összeg.

— Ön egyébként helyesnek tartja azt, hogy a művészeti díjak, a művészeti teljesítmény legmagasabb elismerése az állam kezében van?

— Egyáltalán nem. Az előző rezsimnek, nevezzük így az Antall-kormányt, több alkalommal javasoltam, hogy eleve társadalmi szervezetek együttesére kellene bízni a dolgot. És még azok is olyan módon fordítsák meg a díjosztás módszerét, hogy ne azt mondjuk, ennyi díj van, tehát keresünk hozzá díjazandókat, inkább mondjuk azt: megjelent Esterházy Péternek *A szív segédigéi* c. remek könyve, mindenki erről beszél. Ez régi példa, de konkrét akarok lenni. Tehát neki adjunk díjat abban az évben, és akkor senki sem mondhatja, amit most maga is teljesen jogosan mond, hogy Földényi F. vagy nem tudom ki, miért nem kapott ezt vagy azt. És ha abban az évben senki olyan nincs, akire mindenki egységesen, még az ellenségei is azt mondják: sajnos, ez volt a legjobb, akkor nem adunk díjat senkinek. De ma a módszer mechanikus, aminek a „sorbanállás" a következménye.

1995. III. 8.

DÍJAZOTTAK

Balázs Béla - díj:
Almási Tamás filmrendező, Bajusz József gyártásvezető, Bíró Yvette filmesztéta, Deák Krisztina filmrendező, Gurbán Miklós operatőr, Kende Tamás filmfotós, Pásztori Ottília maszkmester, Sas Tamás operatőr, Szász János filmrendező, Zentai János hangmérnök

Jászai Mari - díj:
Alföldi Róbert színművész, Bertalan Ágnes színművész, Fehér Anna színművész, Halasi Imre igazgató-főrendező, Kalocsai Zsuzsa magánénekes, Kovács Zsolt színművész, Mohácsi János rendező, Szegő György díszlettervező, Varga Zoltán színművész.

József Attila-díj:
Ferdinandy György író, költő, kritikus, irodalomtörténész, Körmendi Lajos író, költő, Megay László író, újságíró, Módos Péter író, szerkesztő, Szakolczay Lajos kritikus, szerkesztő, Szervác József költő, Tóth Erzsébet költő, Tóth Sándor műfordító, Vasy Géza kritikus, irodalomtörténész.

Erkel Ferenc - díj:
Komlós Katalin zenetörténész, egyetemi docens, Tolcsvay László zeneszerző.

Liszt Ferenc - díj:
Dohos László ezredes, főkarmester, Keller Vonósnégyes: Keller András, Gál Zoltán, Kertész Ottó, Pilz János, Kertesi Ingrid magánénekes, Maros Éva hárfaművész, Muzsikás Együttes, ifj. Sapszon Ferenc művészeti vezető.

Munkácsy Mihály - díj:
Bartl József festőművész, Benes József grafikusművész, Felsmann Tamás grafikusművész, Kéri Imre grafikusművész, Maurer Dóra grafikus- és festőművész, Palotás József szobrász- és éremművész, Roskó Gábor festőművész, Stefanovits Péter festő- és grafikusművész, Tolvaly Ernő festőművész, Záborszky Gábor festő- és grafikusművész.

Táncsics Mihály - díj:
Ágoston István, a Magyar Rádió, Nyíregyházi Stúdió vezetője, Fenyő Béla az Élet és Tudomány, nyugalmazott főszerkesztője, Leskó László, a Szabad Föld főszerkesztő-helyettese, Németh Péter, a Nap TV főszerkesztője, Szegvári Katalin, a Magyar Televízió szerkesztő-riportere.

Szabad Sajtó Alapítvány:
Megyesi Gusztáv, az Élet és Irodalom munkatársa, Pünkösti Árpád, az Újvidéki Híd, valamint a kolozsvári Korunk szerkesztőségének munkatársa.

Széchenyi - nagydíj:
dr. Kosáry Domokos akadémikus, Állami díjas történész, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke.

Kossuth - díj:
Babarczy László igazgató-főrendező, Békés András nyugalmazott főrendező, Foltin Jolán koreográfus, Gross Arnold festő- és grafikusművész, Jancsó Adrienne színművész, Lakatos István József író, költő, műfordító, Lator László műfordító, esszéíró, Molnár Piroska színművész, Schéner Mihály festőművész, Sinkó László színművész, Török Ferenc építészmérnök.

Széchenyi - díj:
dr. Balogh Kálmán geológus, dr. Bánk József érsek-püspök, dr. Bartha Adorján, az MTA levelező tagja, dr. Burger Kálmán akadémikus, drr. Czére Béla, a közlekedéstudomány doktora, dr. Csapodi Csaba az irodalomtudomány doktora, dr. Dávid Katalin kandidátus, dr. Dudits Dénes, az MTa levelező tagja, dr. Ferge Zsuzsa a szociológia tudomány doktora, dr. Glatz Ferenc, az MTA levelező tagja, dr. Heller Ágnes filozófus, dr. Ilia Mihály irodalomtörténész, dr. Jobst Kázmér akadémikus, dr. Kátai Imre akadémikus, dr. Kroó György, a zenetudomány doktora, Lengyel Balázs József Attila-díjas író, dr. Lipták András, az MTA levelező tagja, a Kossuth Lajos Tudományegyetem tanszékvezető egyetemi tanára, dr. Michelberger Pál akadémikus, Mikolás tibor építészmérnök, dr. Ormos Mária akadémikus, dr. Pataki Ferenc akadémikus, dr. Petrányi Gyula akadémikus, dr. Szépfalusy Péter akadémikus, dr. Tolmácsi Pál az MTA levelező tagja, dr. Tuschák Róbert akadémikus, Vikár László Erkel Ferenc-díjas népzenekutató.

UTASSY JÓZSEF:

Haikuk

Nagy süvegedtől,
mi árnyat von elmédre:
nem látom Istent.

Barackfavirág.
Hová, hé?! — Bandukolok
a tavasz iránt.

Cseresznyevirág.
Nézd elborult elmémet!
Csillapítsd le. Fáj.

Almafavirág.
Szórd fejemre szirmodat:
gyász lepi be, gyász.

Cigánymeggyvirág.
Cigány vagyok magam is,
cigány, de cigány!

Szilvafavirág.
Uszul rád ezer hernyó,
száz cserebogár.

Körtefavirág.
Istenem, milyen csúf kis
törpe a világ!

HORGAS BÉLA:

Bársonydzseki

ebben a bársonydzsekiben ha élne tegnap
L. napozott volna Gödön mániákusan ma
én ülök ki benne a téli-tavaszi fénybe
melegít hajlít hátra szemhunyásra

a szobából fuvolaszó huzalozza egyre
a hegyre épült levegő pajtáit s a fejem
belsejében villogó homályban képek:
hogyan is hunyorgó arcaink kik azok

annyi érthető komoly héj s a dolgok
kiszabott ár-apálya mintha tudnánk
hogy a hinta hova s meddig de a most
a nélküle is vele zajló vak változások

ahogy nem tud beleszólni bár ellenére
ezek a megállíthatatlan világcsuszamlások
s hogy ki-ki a részese lesz mind megteszi
kiül a téli-tavaszi hó kosaraiba s közben

hallja a lövéseket Grózsnijból Szarajevóból
halottvivők rémülten fölkalimpáló bakancsai
egy újságfotón mennyivel valószerűbbek
lázrózsás fantazmagóriáknál mi a lehetetlen

semmi sem az vagy minden az vagy üszkös
nyelvzavar a világ és dzsekiből dzsekibe
míg szét nem szakad hordják nyakamhoz
húzom fázós fényben fölhajtom bársonyát

SZENTENDREI RÉGI MŰVÉSZTELEP

BARTL József

AKNAY JÁNOS
BARTL JÓZSEF
BASKA JÓZSEF
BUHÁLY JÓZSEF
HAÁSZ ISTVÁN
HEGYI GYÖRGY
KISS ZOLTÁN LÁSZLÓ
RÁC ANDRÁS
RÉNYI KATALIN
SOMOGYI JÁNOS
SZAKÁCS IMRE
SZIKORA TAMÁS
SZIRTES JÁNOS
TZORTZOGLOU GEORGIOS
VINCZE OTTÓ

A Pest Megyei Múzeumok Igazgatósága
(Ferenczy Múzeum)
és a
Szentendrei Régi Művésztelep Tagjai
Tisztelettel meghívják Önt a

MŰVÉSZTELEP '95

című kiállításuk megnyitójára

1995. október 14-én (szombaton) 16 órára

A MŰVÉSZTELEPI GALÉRIÁBA
(Szentendre, Bogdányi u. 51.)

A kiállítást megnyitja
dr. Chikán Bálint
művészettörténész

A kiállítás megtekinthető
1995. október 14 - november 5-ig,
szerdától vasárnapig 11-től 17 óráig.

Meghívó

Tisztelettel
Bartl József

MHB IMMO
ART GALÉRIA

KÖRMENDI
GALÉRIA
BUDAPEST

MHB IMMO ART GALÉRIA

és a

KÖRMENDI GALÉRIA BUDAPEST

meghívja Önt

BARTL JÓZSEF

festőművész

kiállítására

MEGNYITÓ:

1995. január 9-én 17.00-19.00 óráig

MEGNYITJA:

Wehner Tibor

művészettörténész

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ:

1051 Budapest, V.ker., Deák F. u. 15.

Tel./fax:266-4857

1995. január 9-1995. január 22.

10-18 óra között

GALÉRIA
KAPOSFÜRED

tisztelettel meghívja

BARTL JÓZSEF

festőművész

kiállításának megnyitójára
1994. szeptember 10-én du. 5 órai kezdettel.

A kiállítást megnyitja:
GÉGER MELINDA
művészettörténész

A kiállítást támogatja:
„A magyarországi nemzeti és etnikai kisebbségekért" Alapítvány

A kiállítás megtekinthető: 1994. szeptember 10. – október 10.-ig

---

Szoborparkban
Kling József szobrászművész alkotásai láthatók

Nyitva hétfő kivételével naponta: 14 - 20 óráig

Galériatulajdonos: K. VÁRNAGY MÁRTA
Kaposvár – Kaposfüred, Kisközi u. 63.
Telefon: 82/315-670

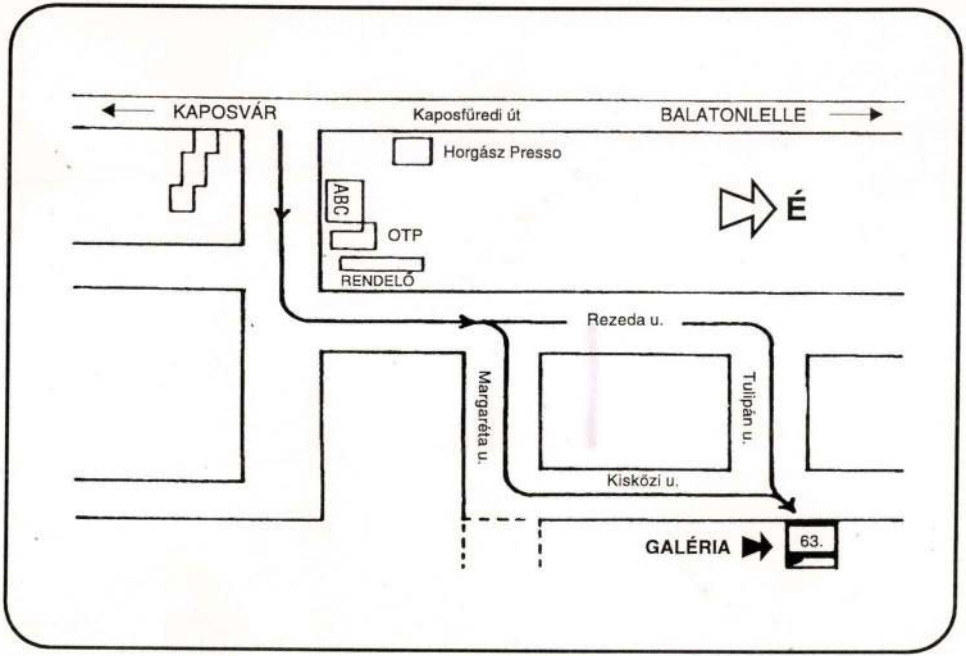
KAPOSVÁR
Kaposfüredi út
BALATONLELLE
Horgász Presso
ABC
OTP
RENDELŐ
É
Rezeda u.
Margaréta u.
Tulipán u.
Kisközi u.
GALÉRIA
63.

Meghívó

MHB IMMO
ART GALÉRIA

KÖRMENDI
GALÉRIA
BUDAPEST

MHB IMMO ART GALÉRIA

és a

KÖRMENDI GALÉRIA BUDAPEST

meghívja Önt

BARTL JÓZSEF

festőművész

kiállítására

© BARTL JÓZSEF

MEGNYITÓ:

1995. január 9-én 17.00-19.00 óráig

MEGNYITJA:
Wehner Tibor
művészettörténész

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ:

1051 Budapest, V.ker., Deák F. u. 15.
Tel./fax:266-4857

1995. január 9-1995. január 22.
10-18 óra között

Barth József

Barth József akvarell kiállítása, Bp. Kisdemus Galéria, 1985. jan. 20- . Bev. Fábián László. Bp. FSZEK, 1985 [8] p. ill

turgikus eredetük szerint, valamint az ékszereket, díszfegyvereket és a textileket külön csoportba helyezték. A teremben csak a vitrinek fénye világított, egyébként felső világítás nélküli a helyiség, ez igen előnyösen kiemelte az aranyozott tárgyak szépségét, a zománcok, ékkövek, hímzések csillogását.

A kiállítás megnyitására az edinburghi nyári fesztivál egyik fő eseményeként került sor, 1992. augusztus 14-én. Az ünnepségen részt vett és beszédet mondott Antalpéter L. londoni magyar nagykövet, valamint Dr. Fodor István, a Magyar Nemzeti Múzeum főigazgatója és az edinburghi Múzeum főigazgatója. Mindannyian méltatták annak jelentőségét, hogy a skóciai és a budapesti múzeumok között meginduló kapcsolatok egyik kézzelfogható bizonyítéka a magyar kiállítás skóciai bemutatása, mely a skót származású Clark Ádám után a második áthidaló kapcsolat a két ország között.

A megnyitó beszédek után a látogatók nagy tetszéssel tekintették meg a kiállítást, melyen részben általunk betanított vezetők rendszeresen vezetik a látogatókat.

A kiállítás katalógusa itthon készült, a Helikon Kiadó gondozásában, mely a megnyitóra elkészült, és a helyszínen megvásárolható.

A kiállítás megrendezésére dr. H. Kolba Judit és Kovács S. Tibor utaztak ki Edinburghba. A látogatók ez év végéig tekinthetik meg a kiállítást, melyet decemberben az európai külügyminiszterek nagy találkozásán fő kulturális eseményként akarnak bemutatni az edinburghiak.

Sajtótávirat

London, 1992. 08. 17.

A *The Times* az edinburghi fesztivál képzőművészeti eseményeiről szóló beszámolójában az *„Európa szívéből"* című Magyar Nemzeti Múzeum ötvösremekeit bemutató kiállításról a következőket írja:

„A The Royal Museum of Scotland anyaga csattanósan irányítja a figyelmet Európára, a közönség elé tárva a 896–1896 közötti évezred magyar műkincseit. A gyűjtemény a kezdetektől a pozitív dekadens művészetig kínál látnivalót, de a legjelentősebb és legnagyobb hatású része a magyar barokkot mutatja be. Láthatunk csodálatos gazdagságú fémmunkákat és tömör aranyozott ezüst fémkupákat, remekbeszabott érméket és pazarul díszített harci öltözékeket. Aranyból és ezüstből annyi van, hogy a legmohóbb kincskeresők étvágyát is kielégíti. De ami ennél fontosabb, a kiállítás bepillantást enged egy ország és egy korszak életébe és műveibe, amiből mi sajnálatosan keveset ismerünk. És az ilyen nemzetközi fesztiváloknak ez volna az egyik legfőbb küldetése."

*

1992. augusztus 19. és szeptember 17. között a Néprajzi Múzeum *„Magyarország címere a népművészetben"* címmel kiállítást rendezett a prágai Magyar Kulturális Központban dr. Selmeczi Kovács Attila és Nagy Istvánné rendezésében.

1992. szeptember 25. és november 1. között a Közlekedési Múzeum *„...még szebb, mint az eredeti"* című kiállítása látogatható a luzerni Verkehrshaus-ban, amely az elmúlt évben nagy sikerrel szerepelt Németország és a Cseh és Szlovák Köztársaság több múzeumában.

1992. október 4. és 1993. június 27. között a szekszárdi Wosinsky Mór Múzeum *a századforduló Szekszárdját* mutatja be történeti előzményekkel a németországi Bietigheim-Bissingenben, ahol a nemzetközi kiállításon angol, francia, japán és német testvérvárosok együtt szerepelnek.

MÚZEUMI PROGRAMAJÁNLAT

BUDAPEST

Bartók Béla Emlékház
(176-2100)
hangverseny:
18 órakor
2-án Kincses Veronika dalestje:
Bartók, Kodály, Lajtha dalok
közreműködik: Szűcs Lóránt (zongora),
Vajda Gergely (klarinét)
9-én a Bartók Vonósnégyes: Beethoven
Kvartettek-sorozat
16-án Szeverényi Ilona, Vékony Ildikó
cimbalom estje: Ph.E. Bach-, Haydn-,
Arányi György-, Károlyi Pál-,
Sári József-művek
30-án Fellegi Ádám zongoraestje: Kodály-művek

Budapesti Történeti Múzeum
(175-7533)
Történelmi játszóház:
„Gótikus művészet a Budai palotában"
10–13 óráig
31-én A korabeli viselet és a korszak
művészete

Legújabbkori Történeti Múzeum
(175-9575)
Tárlatvezetés:
A „Raoul Wallenberg kiállítást képzett, több nyelven beszélő tárlatvezetőkkel várja felnőtt és diák látogatóit
Előadássorozat:
A *„Magyarok az Újvilágban"* című kiállításhoz
Jegyek és bérletek a fenti telefonszámon igényelhetők!
1. előadás: november 17-én!

Közlekedési Múzeum
(142-0565)
Filmvetítéssel egybekötött tárlatvezetés:
11 órakor
3-án A közlekedés múzeumaiban (film)
A városi közlekedés kialakulása (tárlat)

PEST MEGYE

Szentendrei Képtár

Bartl József gyűjteményes kiállítása
IX. 27–X. 25.

Bartl József festőművész 1932-ben született Soroksárott – a magyarországi németség egyik központjában. Nemzedéke, a hatvanas években kibontakozó markáns életművekkel – Kondor Béla, Szalay Ferenc, Melocco Miklós, Csiky Tibor, Deim Pál, Keserű Ilona, Lakner László, Molnár Sándor, vagy az építész Makovecz Imre – jelzi, hogy milyen felszabadult, milyen nagy igényű, milyen újrakezdeni akaró ez a generáció. Nem véletlen, hogy ők azok, akik bátran nyúlnak az elődök – akár hazai, akár európai – hagyományaihoz, a népművészet motívumkincsének felhasználásához. Ma nem tűnik ez különösebb vállalkozásnak, a hatvanas évek elején azonban erőteljesen megváltoztatta a képzőművészeti életet ez a sokszínűség, az *identitás keresésének* ez az elődöket kereső megannyi egyéni próbálkozása.

Bartl Józsefet is erre késztette emberi és művészi igényessége. Az ország különböző tájaira szervezett gyűjtőútjai, melyeket a népművészet megismerésére és vásárlására fordított, vagy az évekig folytatott kortársi műteremlátogatások is erre vallanak. Önmaga megméréséhez, saját művészete formálásához ilyen tájékozódásra volt szüksége.

Nem kötődik főiskolai mesterének, Bernáth Aurélnak posztnagybányai stílusához, sem korábbi tanárainak, a szentendrei Kántor Andornak szerkezetelvűbb, vagy Ilosvai Varga Istvánnak elomló líraiságához. Azazhogy mindegyikükhöz egyformán – egyféle távolságtartással, lírai és szerkesztő, motívumhoz kötődő, ugyanakkor attól elrugaszkodó. Semmit nem kér és használ fel készen, minden eszközt a maga képére és hasonlatosságára formál. De távolságtartó a népművészet motívumkincsének felhasználásában is. A faragványokról, a bútorfestésekről, a babákról, a szakrális tárgyakról vett motívumai: szív, tulipán, kereszt, bábuforma – melyeket először csak színes csendélet-elemekként kezelt – Szentendrére kerülése után váltak festészetében önálló jelentésűvé, többértelművé. Megmaradt ezek népművészeti eredetének jelzéseként a színesség, az érzéki-konkrét szépség, ugyanakkor sterilebbé is váltak ezek a motívumok, intellektuális töltésük miatt.

A szakírók Bartl József művészete kapcsán konkrét hatásként Korniss Dezsőt, Barcsay Jenőt emlegetik, ugyanakkor felületeinek átírtsága, kalligrafikus megszervezettsége miatt Vajda Lajost is.

Mostani gyűjteményes kiállításán – a korai soroksári tájképektől, portréktól kezdve a 80-as évek szabad motívumszervezésű színes képein át jelenlegi ún. fehér és fekete képeiig – mindezt személyesen is megtapasztalhatják a látogatók. Szeretettel ajánlja minden érdeklődő figyelmébe a kiállítást.

Kiss Joakim Margit
művészettörténész
a kiállítás rendezője

SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG MEGYE

Jósa András Múzeum, Nyíregyháza

Képzőművészeti irányzatok a XX. században
IX. 11–XI. 15.

A Jósa András Múzeumban látható a Szépművészeti Múzeum vándorkiállítása, amely a neves angol műgyűjtő, mecénás, üzletember Bryan Montgomery kortárs képzőművészeti gyűjteményéből ad válogatást. Ebben megtalálható a három évtizedet átívelő absztrakció kaleidoszkópja (*a tiszta és geometrikus, minimalista és konceptuális, organikus és naturális, ikonszerű, sőt vallásos*). Kiállításunkon olyan jelentős művészegyéniségek szerepelnek, mint *Keith Milow, John Walker, Michael Ginsborg, Bill Jacklin, Mario Dubsky, Kestutis Zapkus.* A hagyományos táblaképek, olajképek mellett *újabb technikák* is helyet kaptak: olaj, ceruza, újságkollázs, letraset, vászon (Rita Donagh műve), videóképek fotópapíron *John Maybury*-től, alumínium, fa, plexi, dekorit lemez kombinációja *Mary Martin* relief-e, vagy fotósorozat *Joseph Benys*-től.
Bryan Montgomery gyűjteményében nincs a kiválasztásnak semmi szisztémája, vagy merev elve; a válogatás mindenekelőtt személyes jellegű. Mindazonáltal a művek nagy része absztrakt és a művészek nagy része brit: egy kis világ történelme.

Muraközi Ágota
művészettörténész

Magyar kiállítások külföldön

A Magyar Nemzeti Múzeum kiállítása

Edinburgh (Skócia), VIII. 14–XII. 31.
„From the heart of Europe"
Magyar Kincsek 896–1896 között
rendező: dr. Kolba Judit, Kovács S. Tibor

Edinburghban, Skócia fővárosában, magyar kiállítás nyílt, *„From the heart of Europe", Magyar kincsek 896–1896 között"* címmel. A kiállítást a Magyar Nemzeti Múzeum anyagából rendeztük, elsősorban a tavalyi hanaui barokk ötvöskiállítás tárgyaiból kiegészítve korábbi és későbbi ötvöstárgyakkal, a honfoglalás kortól a 19. század végéig. De bővítettük a sort néhány díszfegyverrel, történelmi festményekkel, valamint textillel, melyek a korszak magyar művészetét az ötvöstárgyak párhuzamaként mutatták be a látogatóknak.
A kiállítást az edinburghi Royal Museum of Scotland szervezésében, a múzeum főépületében állítottuk fel. A vitrineket szépen előkészítették, igen mutatós, üvegvitrinekben, lazán, plexidobozokon állítottuk ki tárgyainkat. A falakon néhány, a korszaknak megfelelő műemlék nagyított fényképét is elhelyezték.
A kb. 180 darabot részben időrendben, részben funkciójuk szerint csoportosították a korábbi korszak néhány darabja után a barokk kori anyagot, világi és li-

BARTL József.

A SZENTENDREI FERENCZY MÚZEUM
meghívja Önt

BARTL JÓZSEF

festőművész gyűjteményes kiállítására.

Megnyitó: 1992. szeptember 27-én délelőtt 11 óra
SZENTENDREI KÉPTÁR (Fő tér 5.)

A hatvan éves művészt köszönti

Dr. HANN FERENC
művészettörténész

A kiállítás megtekinthető október 25-éig, hétfő kivételével 10-16 óráig.

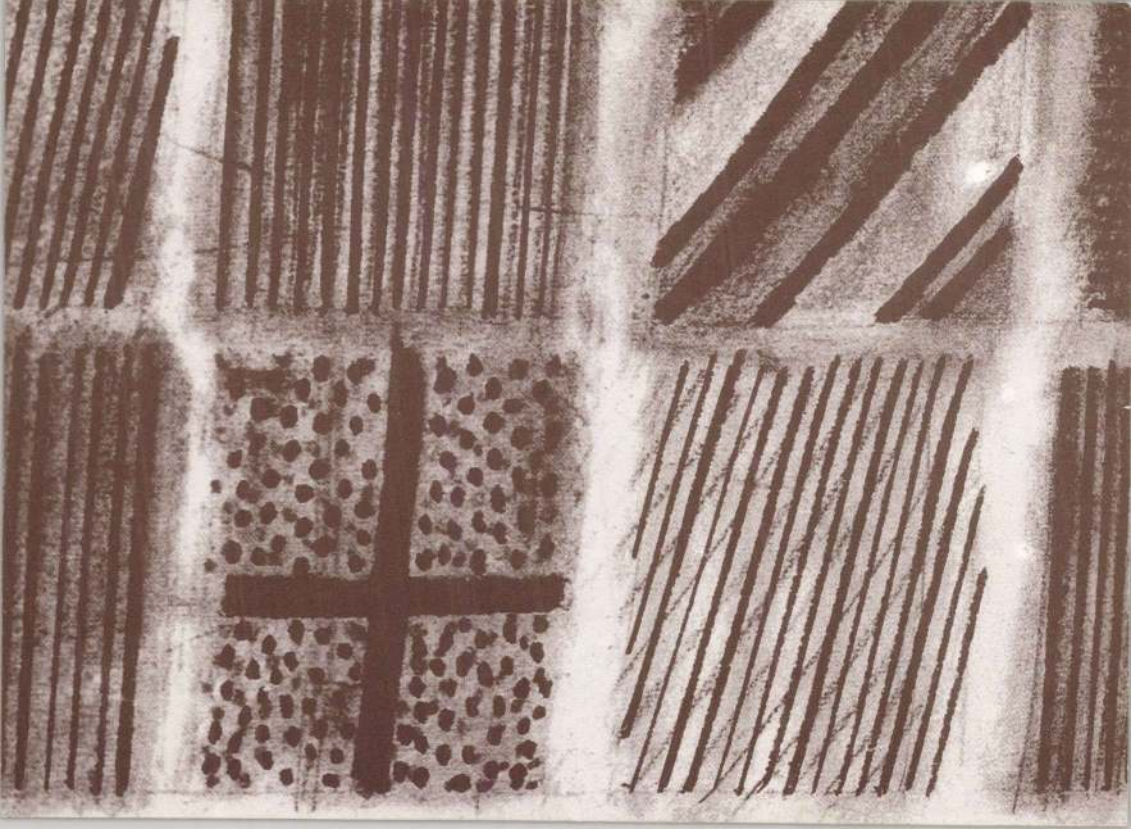

A SZENTENDREI FERENCZY MÚZEUM

meghívja Önt

BARTL JÓZSEF

festőművész gyűjteményes kiállítására.

Megnyitó: 1992. szeptember 27-én délelőtt 11 óra
SZENTENDREI KÉPTÁR (Fő tér 5.)

A hatvan éves művészt köszönti

Dr. HANN FERENC
művészettörténész

A kiállítás megtekinthető október 25-éig, hétfő kivételével 10-16 óráig.

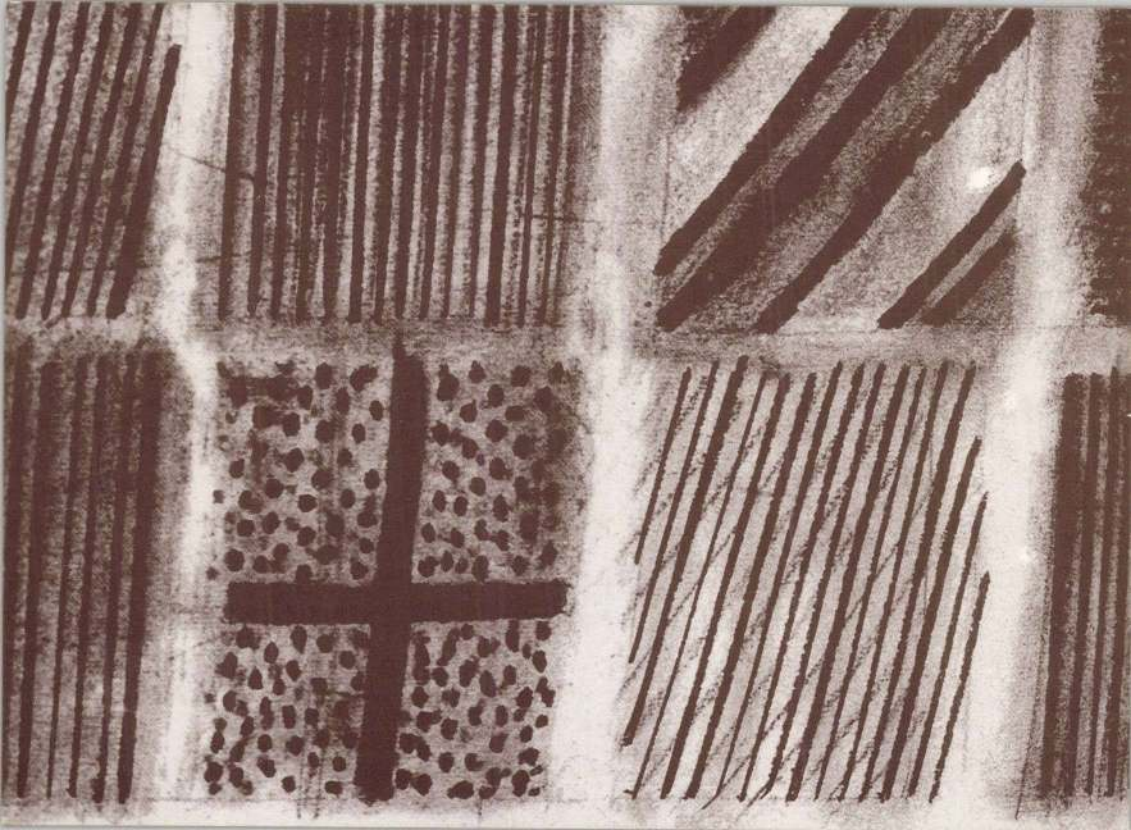

...nem az a rezzenéste-
... És egyfajta jóság.
... viszont nincs titka,
...szerű, mint Petőfi ver-
... áttetszó, mint a patak
... forrásnál.
...t a jóságot érzem meg-
...lni Menuhin hegedűjén.
...zt a vágyat, hogy köze-
...kerüljön, s vele minket is
...lebb vigyen a titokhoz.
...kát kerestem ennek, ami-
...lázasan olvasni kezdtem
... S akkor megtudtam,
... Menuhin évtizedek óta
...ik... Nem kellett több
...arázat.
...ár tudtam, miért kereste
... New Yorkban bujdosó,
...nytelenül magányos Bar-

... elmondani. De vajon gondolt-e valaki arra, mit jelentett ugyanez Menuhinnak? Aki zsidó létére vállalt koncertet itt, ebben az országban, ahonnan alig egy éve százezrével küldték gázkamrába hitsorsosait.

Igen, Menuhin más.

Védelmére kelt *Furtwänglernek* is, az utánozhatatlan tempójú dirigensnek, aki bizony a háború alatt is megszakítás nélkül vezényelte a Berlini Filharmonikusok zenekarát. Azzal vádolták, hogy nácibarát volt. Meg kellett jelennie a szövetséges hatalmak vizsgálóbizottsága előtt is... Menuhin a zenekar zsidó

– „Eljöttem, hogy mint zsidó beszéljek önökkel, s elmondjam, amit tettem, zsidóként cselekedtem... Nem feledhetjük, és nem is szabad elfelednünk a múltat. De az élethez való jogunkat és emberi nagyságunkat csak azzal bizonyíthatjuk, ha lelkierőről és erényekről teszünk tanúságot, nem pedig azzal, hogy gonosz tetteket utánzunk. Nem építhetjük jövőnket a gyűlöletre."

A döhödt csendet felváltotta az ujjongás s a kiáltozás:

– Yehudi, a mi Yehudink! Játsszál nekünk! Hegedülj!

És ő játszott: hegedült. Másként, mint bárki a világon.

Figaró és Marcellina (Haumann Péter, Törőcsik Mari)

A gróf a grófné szép komornájával (Bubik István, Ráckevei Anna)

Autópiac 25. számának tartalmából:

Autógyárak versenye Magyarországon

Ötvenezer kilométer Renault Clióval

Alkatrészért perelni

Az Audi 90 quattro tesztje

Mercedeseket a gyári dolgozóktól

Sport BMW-k a Vágóhíd utcából

AUTÓ PIAC

Karácsonyra festményt

Gyönyörűek a plüssköntösök a Centrum Csepel Aruházban. A csupa csipke kebeltartók nem kevésbé. Pár lépés ettől a műszaki osztály, ahol a legutolsó, még meg nem vásárolt mikrohullámú sütőt mutatják az érdeklődőnek. Francia, mindent tud, 39 ezer forint. Sok? Lehet részletre is venni. Előleg fizetése nélkül. Szezonja van a költekezésnek. Az emberek szabadulnak a pénzüktől. Idén például a mikrohullámú sütő a divat. Jövőre a festményvásárlás?

Aki feljön az emeletre, a bútorok közt nézelődni, csak odahúzza élete párját: gyere már, ezt is meg szeretném nézni... és körbejár a felfüggesztett képek mellett. *Deák Ilonáé*, az álomszerű, sejtelmes *Este*, vagy az *Árnyékok* a kamaszkuckóba illene. *Bráda Tibor* rosszcsont, pityókás *Kiki nénije* fiúknak, a *Bohócok kertje*, *Tóth Ernő* festménye egy gyerekszobába való. *Fábián Gyöngyvér* portréja, a *Lány gyöngysorral* egy öltözőasztalka, fésülködőtükör közelébe kínálkozik. *Bartl József* suta, bájos pilinckajelei világos nappaliba, vagy bárhová, ahol sok ember megfordul, hosszan bámészkodik – és nem kínos, ha eközben, a kép láttán el-elvigyorodik. *Marosvásári József* és *Bod László* csendéleteit jómódú vidéki otthonokba kívánom. *Jakab Eszterét* középkorú doktornék halljába. *Baráth Hajnal* kis gobelinjeit párosával venném meg „kék szobámba". Egyetlen szobám falán minden festmény másolat, szívesen lecserélném őket egy fiatalabbra...

A festmény a galériákban, múzeumokban csak megbámulható kiállítási tárgy volt a tárlatlátogatók számára. A nyugati galériákban mind sűrűbben fölbukkanó DunaPART a Csepel Áruházban éppolyan elérhetővé tette képeit, mind odébb a mikrohullámú sütőt. A képek ára tíz-húszezer forint

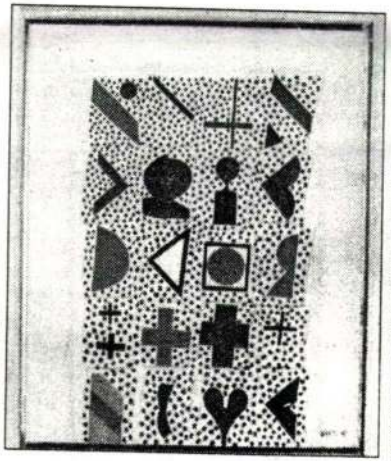

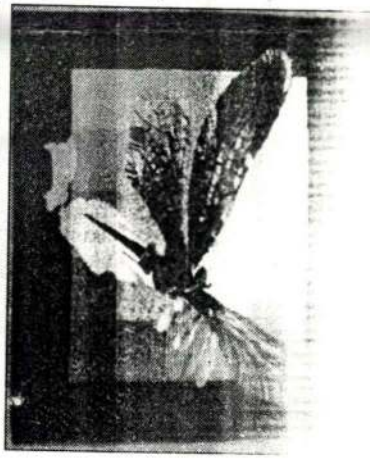

közt van, de a negyvenezerért kínáltért is csak csekély előleget kell a többit egy éven át részletben, kamatmentesen.

Meg merném-e tenni, hogy emberemnek a szeme színé... festményt vegyek karácsonyra, vásott gallérú kabátjának pótlása he...

Még gondolkodom. Ellejtek még vagy kétszer a képek előtt... házaspár kerülget, lecövekelnek egy helyen...

RE...

BARTL József

Kurir,1990.dec.10. 1o.p.

Bartl József

A hét filmje

Hisztérikus utazás

Az utazás, a száguldás kiragadja az embert az átlagosság tartományaiból. Az utazó versenyt fut a halállal, megpróbál minél több élményt sűríteni a percbe. Az út sűrűbbé, intenzívebbé varázsolja létünket. Az élményt szelídebb variációban öntötte szavakba Sterne Szentimentális utazásában, a vad változat irodalmi alapműve Kerouac Útonja, alapfilmjei Hopper Szelíd motorosokja vagy a Zabriskie Point Michelangelo Antonionitól. Még bonyolultabb a helyzet, ha művészek száguldoznak, kiknek mindennapjai is pattanásig feszültek és telítettek.

ereményi Géza új filmje, A turné egy ionstrehakni, egy negyven napig tarvidéki föllépéssorozat groteszk ekdotaikonosztáza. Író-rendezője A éd király című, 1970-es elbeszéléskövével robbant be fásult irodalmi éleakbe. A könyv kamaszos, fanyar erseségével és tragédialátó humoval néhány értő kritikusból, s a műlt olvasókból őszinte elragadtatást ltott ki. A jóval későbbi, 1978-as, Lendárium című regényről is mindenúgy beszélt, mint az egyik legeredebb stílusbravúrról: ha van posztmodern, akkor ez az – hallottuk léptenyomon (de nagyon kevesen írtuk le). Napvilágot látott még a Trilógia című drámakötete is, 1982-ben. Lényegében agyonhallgatott nagy tehetségeink között tarthatjuk számon, aki íróként viszonylag kevés szavú, de súlyos egyéniség. És „mellesleg" *Cseh Tamás* dalainak egyik versírója (*Csengey Dénes* volt a későbbi, másik). Az ember hitetlenkedve csóválta a fejét, amikor megtudta, hogy számos, álnéven majd valódi nevén is „jegyzett" dramaturgoskodás, forgatókönyv-készítés után saját rendezéssel is debütál. Tamáskodtunk – az Eldorádó megtekintéséig. Elementáris erejű, förgeteges játékfilmet teremtett egy író, akit még pár éve is, művészeti életünk kancsal időmértékének megfelelően, „fiatal" alkotóként emlegettek, bár 1946-ban jött e világra. A vérbő, lendületes alkotás egyik komponense volt *Eperjes Károly* szuggesztív és dinamikus szerepformálása. Az Eldorádó című film „magyar keresztapa"-figurája révén is – ha lesz még művészfilm és művészfilm-befogadó a kései századokban – minden szónál ékesebben bizonyítja majd Beremányi Géza és Eperjes Károly kivételes tehetségét.

Az új film, A turné egy *hisztérikus utazás* hiteles története, amelynek résztvevői impulzív, különlegesen érzékeny egyéniségek. Beremányi Géza kiválóan ismeri az utazás előtti lélekállapotokat, a színpad egyszerre vonzó és elrettentő világát, a hakninyüzsgést, azt a morbid humort, amivel az alkotó levezeti a föllépések előtti, utáni, közötti feszültségeket. A színész egészen különleges személyiség, akinél a föllépés pillanatában összeolvad az alkotás alanya és tárgya, aki saját magán kísérletezik, saját magán vezeti le örömét, fájdalmát, dühét. És természetesen a hozzá hasonlókon, a társain, kikkel osztozik sikerekben, balszerencsésnek bizonyult akciókban egyaránt. Szeretet és gyűlölet olykor egy és ugyanaz ebben a világban, a művész abba mar bele olykor legfájóbban, kit legjobban becsül, s azzal bánik úgy, mint a hímes tojással, akit legszívesebben megfojtana egy kanál vízben. Jól kitalálta hát Beremányi Géza, hogy a művészlét abszurditása, nyomorúsága – nyakon öntve a mi rettenetes kis „fin de siécle"-nk (századvégünk) művészetellenességével – a lehető legélesebben kristályosodik ki egy művészkörút panorámájából. Együtt utazva nyomorúságos és pompázatos kocsikon, összezárva fejedelmi és koldusi szállásokon mindenkiből fokozottan tör ki az ön- és közveszélyes őrület, a feketénél is feketébb humor, a kannibáli agresszivitás és a tolakodó jóság. Mindeme szálakat *Eperjes Károly*, mint a „húzó név", a befutott sztár tartja a kezében. Az ezerarcú, a kiismerhetetlen díva kaméleont a képünkön látható *Bordán Irén tán)*, aki iszonyatos gátlástalansággal vereksz be magát a társulat nagy bölényei közé is.

Bordán Irén mint ezerarcú díva

Egészében véve igazságtalan lenne, ha fölrónánk egy filmnek, hogy benne nem éri el az alkotó azt a csúcsteljesítményt, mint a korábbiban, az Eldorádóban. A turné tehetséges, erőteljes, lakható alkotás, méltó az író-rendező sokágú életművéhez.

A tragikus slusszpoén fölteszi a koronát a filmre. Ráadásul Beremányi „meg is duplázza" azzal, hogy a haknira kényszerült nagy tehetséget saját életének végső jelenetéből is kizárja. Századvégünk miszticista orientáltságára jellemző módon egy külföldi illuzionista (*Halász Péter* ragyogó epizódvillanása) jóvoltából. Mindenki a mágusra figyel, a színész agóniája észrevétlen marad... Mi csak imádkozhatunk: Istenem, csak ilyen véget ne adj, ha eljön az ideje...

Pósa Zoltán

Magyar színházát megtartja a „szerb Athén"?

Faragó Árpád Pro Cultura Hungarica emlékérmet kapott

Pro Cultura Hungarica emlékplakettel tüntették ki *Faragó Árpád* igazgatót, s személye által az Újvidéki Színházat, mely az idén, június 2-án ünnepelte fennállásának huszadik évfordulóját (Faragó előtt *Németh P. István*, majd *Gion Nándor* irányította). A kitüntetést *Kálmán Attila* művelődési és közoktatási államtitkár szerda este adta át Újvidéken, ünnepélyes keretek között.

Ennyi a hír. Rövid és tényszerű. Jelentősége viszont messze túlmutat önmagán. Jelzi ezt az a tény is, hogy e jeles eseményen a magyar államtitkáron és hazánk belgrádi nagykövetén kívül Újvidéken (melyet százvalahány évvel ezelőtt, a monarchikus állami keretekben szerb kulturális fellegvár szerepe okán „szerb Athénnek" becéztek) jelen volt *Vlasztimir Sztamenovics*, a szövetségi kulturális minisztérium helyettes államtitkára, *Dragan Gacsics* szerb kulturális miniszterhelyettes és *Rodoljub Etinszki*, a Vajdaság kulturális titkára. S ezzel mintegy hivatalosan is biztosították támogatásukról az Újvidéki Színházat. Azt a színházat, amelyet a helyi, radikális többségű hatóságok éppen a napokban kívántak mostani épületéből – melyben sok éve játszanak, s ez idő alatt sikerült ott egyfajta magyar kulturális-szellemi központot kialakítaniuk – egy felújításra szoruló mozihelyiségbe zsuppolni. Szerencsére valahol felsőbb szinten a dolgot leállították, nyilván félve az esetleges nemzetközi visszhangtól is.

Az 1973-ban a helyi képviselő-testület által létrehozott Újvidéki Színház (Novosadsko Pozoriste) ugyanis ma a Vajdaság egyetlen magyar társulata. Eredetileg ugyan a városi kamara társulataként az avantgárd színház szerepét töltötte be, de miután a sokak által zseninek titulált *Ljubisa Risztics* összevonta a szabadkai teátrum szerb és magyar tagozatát – elsorvasztva ezzel a magyar nyelvű előadásokat –, az újvidékieknek fel kellett vállalni a „tájolás" szerepkörét is. Repertoárjukat színesítve jelenleg (az időszakosan működő, magánkezdeményezésű Tanya-színház mellett) ők biztosítják – a maguk szerény anyagi lehetőségei szerint – a magyarlakta településeken a színházi kultúra jelenlétét.

A színháznak nincs állandó rendezője, így minden előadását vendégrendezéssel oldja meg. Ebből adódóan művészileg rendkívül nyitott, hiszen a legkülönfélébb művészi kezdeményezéssel találkozik. Számos jelentős „jugoszláv" és külföldi, köztük magyar rendező dolgozott már náluk, köztük *Székely Gábor, Babarczy László, Jancsó Miklós, Csiszár György, Harag György* és *Miszlay István*. Az elmúlt húsz esztendő alatt olyan szerzők előadásait sikerült színpadra vinniük, mint *Csehov* (Három nővér, Cseresznyéskert, Ványa bácsi); *Albee* (Nem félünk a farkastól); *Mrozek* (Mészárszék); *Molnár Ferenc* (Játék a kastélyban); *Gion Nándor* (Ezen az oldalon); vagy *Tolnai Ottó* (Bayer aszpirin).

A délszláv válság természetesen a színházat is súlyosan érintette. A katonai behívók elől a társulat vezető férfi színészei – *Soltis Lajos, Törköly Levente, Simon Mihály, László Sándor* – Magyarországra települtek át. A megmaradt kevesek – főiskolai hallgatók vagy idős korúak – miatt a vezetés egy ideig megoldhatatlannak tűnő akadályokkal találta szembe magát, amit csak fokozott az ország kulturális életét uraló általános pénztelenség. (Az elmúlt két esztendőben a színművészek szinte szimbolikus, havi ötezer forintnak megfelelő fizetést kaptak, s a színház sokáig a villanyszámláját sem tudta fizetni.) Ennek ellenére ebben az évben eddig hét bemutatót tartottak (*Faragó Attila:* A lappangó; *Camus:* A félreértés; *Németh László:* Papucshős; *Cowald:* A vidám kísértet; *Görgey Gábor:* Fejek Ferdinándnak; egy húsvéti kabaréösszeállítás; és *Bergman* szövegeire épülő három egyfevonásos); s még az idén (!) két premier (Mrozek Károlya és egy szilveszteri kabaré) várható.

Mint *Franyó Zsuzsanna*, a színház lelke és dramaturgja elmondta: jelenleg hat állandó színésszel, a vidéki fellépésekkel együtt évi százhúsz–százharminc előadást tartanak. A jubileumot méltóképpen meg kívánják ünnepelni, így vendégszereplésre hívnak több magyarországi, erdélyi és felvidéki színházat. (Ez alkalomból éppen a napokban a Vajdaságban játszott a Nemzeti Színház társulata is. Hétfőn Topolyán, kedden Zentán, szerdán Újvidéken, tegnap pedig Szabadkán mutatták be *Sütő András* Advent a Hargitán című drámáját *Sinkovits Imre, Agárdi Gábor, Bartal Zsuzsa, Rubold Ödön* és *Götz Anna* előadásában.)

Faragó Árpád igazgató a társulat legnagyobb eredményének azt tartja, hogy bárhová mentek vendégszereplésre, mindig zsúfolt ház fogadta őket, s ez erőt ad nekik. Kialakult a közösségi szellem, felébredt a közösségi tudat itt, a Pannonsíkságon – mondta. A közönség ragaszkodása mutatja, milyen nagy szükség van a színházra, amely magyar nyelven szól hozzájuk, s bizonyítja, hogy a Vajdaságban tovább él az anyanyelv.

Szerda este tehát az újvidéki színház továbbélése szempontjából rendkívül fontos eseménynek lehettünk tanúi. S mint *Kálmán Attila* rövid beszédében rámutatott: Ez a színház küldetéssel rendelkezik. Hidat jelenthet két nép, két ország, két kultúra között. S talán segíthet abban, hogy e politikától hangos térségben a kultúra közelebb hozza egymáshoz az embereket.

(jávorszky)

Ajánlati felhívás

A C. I. Privatizációs Tanácsadó Kft.,
mint az Állami Vagyonügynökség bizományosa
(az önprivatizáció II. ütemének keretében), a saját nevében,
nyílt, egyfordulós pályázat keretében értékesíteni kívánja
az 1993. augusztus 1-jén, a KIPSZER Energetikai Vállalat jogutódjaként megalakult (a cégbejegyzés folyamatban)

KIPSZER Kalorikus Kft.
(székhelye: Budapest X., Jászberényi út 24-36.)

llami tulajdonban levő üzletrészét

KIPSZER Kalorikus Kft. 97 950 000 Ft jegyzett tőkével, 12 268 000 Ft etartalékkal alakult meg, saját vagyona 110 218 000 Ft, amelynek legalább %-a kerül értékesítésre.

an hazai és külföldi ektetők jelentkezését ák, akik:

gyzett tőke legalább 50%-ára ijtanak be ajánlatot
zándékukat írásban nyújtják be
ajánlatukat a beadás napjától mított 90 napig fenntartják
ajánlott vételár 5%-át egy erre gjelölt számlára letétbe
lyezik (ez az összeg natpénzként, illetve sikeres lyázat esetén privatizációs ltségként funkcionál)
kapott információkra natkozóan titoktartási telezettséget vállalnak.

író az azonos ajánlati feltételek llett beérkezett ajánlatok közül az P ajánlatát preferálja.
író (VPI szerinti) kedvezményes gozóüzletrész-vásárlást biztosít.

Az ajánlat tartalma:
- az ajánlattevő üzleti céljainak részletezése, a vállalat jövőjével, valamint a munkavállalókkal kapcsolatos elképzelései
- a vételi ár, a megvásárolni szándékozott üzletrész nagysága
- a fizetés módja, határideje
- a fizetési garanciák.

Formai követelmények:
- az ajánlatok magyar nyelven, 3 példányban, az eredeti példány megjelölésével, zárt, feladó nélküli borítékban érkezzenek meg
- az ajánlat első oldala tartalmazza az ajánlati árat (a pénztnemét) és a megvásárolni szándékozott tulajdonhányadot
- az ajánlathoz mellékelni kell
  * a kitöltött pályázati adatlapot, a hozzá kapcsolódó függelékeket
  * a bánatpénz befizetésének igazolását
  * a bankgarancia-nyilatkozatot.

bályázat során lehetőség van egzisztenciahitel és kárpótlási jegy nybevételére, illetve MRP-program szervezésére.
ajánlatok beérkezésének határideje: 1993. december 20-án 16 óra,
lye: a C. I. Kft. irodája, Budapest, Eötvös út 13-15. 1121.
kiíró fenntartja a jogot, hogy eredménytelennek nyilvánítsa a pályázatot.
nek okán nem köt szerződést, és meghatározza
KIPSZER Kalorikus Kft. további privatizációját.
regisztráció kritériuma a pályázat feltételeit és a részletes eljárási rendet is talmazó ajánlati anyag 10 000 Ft + áfa összegért történő megvásárlása,
C. I. Privatizációs Tanácsadó Kft. irodájában
udapest XII., Eötvös út 13-15. 1121). Telefon: 155-8692.

Új kortárs művészeti lap

Balkon mint koncepció

Szerencsésebb művészettörténeti korszakoknak diadalív, a katedrális fölé magasodó kupola jutott. A romantika időszakának művészei kilátóra, hegycsúcsra hágtak, hogy tágas terek és a lélek mélységei felé kalandozhasson el pillantásuk. A *fin de siecle* Párizsának művészei öntöttvasból szerkesztett toronyból, a századforduló avantgárd alkotói Tatlin spirális emlékművének magasából szemlélték a világot. A kilencvenes évek elejének magyar művészei, műtörténészei számára a szolid polgári jólét jelképe kínálkozott megfigyelőpontul. Legalábbis azok számára, akik Balkon címmel indítottak alcíme szerint „kortárs művészeti folyóiratot".

Ha nem is a Balkán–balkon szavak egybecsengésén, lehetne ironizálni a képzeteken, amelyek a folyóirat címéhez kötődnek, de hát az egyetlen eddig létező magyar művészeti lap, az Új Művészet sem csak az új festészeti vagy éppen szobrászati törekvésekkel foglalkozik, mint neve mondaná, hanem számos más területtel is. Ironizálás helyett egyébként is sokkal fontosabb leszögezni a tényt: kifejezetten egészséges, ha nem egy, hanem két, esetleg több művészeti lap törekszik arra, hogy minél tárgyilagosabb képet alkothassunk arról, mi is történik a művészet világában.

Akkor is így van ez, ha az új lap, mint *Hajdú István* főszerkesztő és *Fitz Péter* szerkesztő a Kossuth Klubban, szerdán tartott sajtótájékoztatón egyaránt hangsúlyozta, nem akar konkurálni senkivel. A művészet fogalmát szélesen értelmezve, illetve a társművészetekre, például a filmre, a színházra is kitekintve kíván beszámolni a képzőművészeti eseményekről, jelenségekről, folyamatokról, jelentős teljesítményekről – mindenkor az aktualitás jegyében. A Művelődési és Közoktatási Minisztérium, a Fővárosi Önkormányzat és a Magyar Hitel Bank Sajtóalapítványa támogatásával készülő lap havonta jelenik meg az Enciklopédia Kiadó gondozásában duplex papíron, B4-es formátumban, kétszínnyomással, háromezer példányban. Egy szám ára 158 forint. A szerkesztők bíznak abban, hogy az olvasók a „színtelenséget" mintegy szerkesztői elvként értelmezve a közölt cikkekben, s rajtuk keresztül magában a művészeti életben keresik a sokszínűséget, tartalmi és formai gazdagságot. Hogy milyen is e sokszínűség? Nos, az első szám Hajdú István Megmentheti-e a művészet a világot..., *Perneczky Géza* A Patkánykirály és kora, *Körner Éva* Az abszurd mint koncepció című tanulmányát, Fitz Péter *Birkás Ákossal* készített, Fejek című interjúját ajánlja a címoldalon, s természetesen kritikákat, híreket, tudósításokat.

P. Szabó Ernő

Sváb művészek

Kiállítás a Csepel Galériában

Azzal kell kezdenem, nincsen magyarországi sváb képzőművészet, mindössze sváb képzőművészek élnek Magyarországon. Azért tartom fontosnak ezt a megkülönböztetést, mert a 14 VUDAK kiállításon a látogató képzőművészetet fog találni, amelyből aligha tud levonni olyan következtetéseket, aligha tud kiemelni olyan formajegyeket, amelyek alapján az itt látható képzőművészetet sajátosan sváb művészetnek lehetne nevezni.

És ez így is van rendjén, mert bármilyen jelzőt kanyarítunk a művészet elé, nyomban korlátozzuk a művészet hatósugarát, lehetőségeit, de minden bizonnyal értékeit is. Az a művészet ugyanis, amelyik rászorul a szűkítő megkülönböztetésre, valószínűleg nem teljes értékű művészet, kisebbrendűségi érzését kívánja a jelzővel palástolni.

Ennek már csak amiatt sem tudnék híve lenni, mert a kiállító művészek többségének a munkáit régtől fogva ismerem és becsülöm, alkotásaikat a magyar képzőművészet rangos teljesítményeként tartom nyilván. Számtalan alkalommal írtam, nyilatkoztam a rádióban például Bartl József, Lux Antal, Misch Ádám vagy Pantl Mihály munkásságáról, olykor akár úgy is, mint egy egészen más alkotói közösség tagjaiéról.

Megkérdezhetné valaki, ha ez így van, akkor miért állítanak ki magyarországi német képzőművészekként, mit adhat hozzá a róluk alkotott képhez egy ilyen kiállítás. Úgy gondolom, a magyarországi kisebbségek megbecsült helyzetéről tudósít ez a kiállítás. Arról, hogy ebben az országban igenis létezhetnek olyan közösségek, amelyek nemcsak magyarként, de távolabbi származásuk szerint is, joggal határozhatják meg magukat, élhetnek nemzetiségüknek, nyelvüknek és kultúrájuknak. Amikor pedig ezt teszik, egyúttal a magyar hazában való létezésükről is megnyilatkoznak, és ha ezen a rangos színvonalon nyilatkoznak meg, mint amit ez a kiállítás is mutat, akkor nagyon is helyénvalónak tartom nemzetiségi csoportként történő jelentkezésüket. Világos az is, hogy minél színvonalasabb munkákkal jelentkeznek a nemzetközi porondokon, annál hasznosabb közvetítői lesznek egyúttal az egyetemes magyar képzőművészetnek.

Ez a kiállítás tehát legalább annyira politikai gesztus, mint amennyire esztétikai élmény, a kettőt nem is igen illik elválasztanunk.

Fábián László

Pályázati felhívás

A Magyar Televízió

pályázatot hirdet

HÍRIGAZGATÓI

munkakör betöltésére

A hírigazgató a Magyar Televízió általános alelnökének irányítása alatt végzi munkáját.

Feladatai:

- szervezi a hírkabinet munkáját
- koordinálja a hírközlő részlegek hazai és nemzetközi kapcsolattartását
- ezen belül biztosítja a hír- és képanyagok cseréjét
- felügyeli a „híradó" típusú műsorok elkészítését, a programközi híradások és a rendkívüli hírműsorok szerkesztését, gyártását, lebonyolítását
- a műsorkészítési irányelvek betartásával, biztosítja a nézők tárgyilagos, hiteles és pontos tájékoztatását a hazai és a nemzetközi élet eseményeiről
- irányítja a Hírigazgatósághoz tartozó főszerkesztőségek munkáját és koordinál az együttműködő igazgatóságokkal.

Pályázati feltételek:

- magyar állampolgárság
- büntetlen előélet
- felsőfokú iskolai végzettség
- legalább ötévi újságírói és vezetői gyakorlat
- egy európai idegen nyelv tárgyalási szintű ismerete.

Illetmény: megegyezés szerint, a közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény alapján.

A pályázatnak tartalmaznia kell a pályázó:

- önéletrajzát, szakmai életútjának ismertetését
- diplomamásolatát és három hónaposnál nem régebbi erkölcsi bizonyítványát
- pályázati kérelmét, amelyben felvázolja elképzeléseit a leendő munkakörével kapcsolatban.

A pályázatot 1993. november 15-éig lehet benyújtani
a Magyar Televízió humánpolitikai irodájának címére:
Budapest, Szabadság tér 17. 1810.

A Magyar Televízió a pályázatokat 1993. november 20-áig elbírálja.
Az MTV a pályázatokkal kapcsolatos, minden adatot bizalmasan kezel.

A GÉP- ÉS SZERSZÁMÉRTÉKESÍTŐ VÁLLALAT

1101 Budapest, Kőbányai út 47/b.
nyilvános, egyfordulós pályázatot hirdet a

SIÓFOK, Posta utca 13 alatti üdülő
értékesítésére

AZ ÜDÜLŐ JELLEMZŐI:

Telek	1517 m²
Üdülőépület	549 m²
Tulajdoni lap száma:	3064
Helyrajzi száma:	3192
Telefonvonal	
Parkolási lehetőség	

A pályázat benyújtásának határideje: **1993. december 21. 10 óráig**.
A pályázat beadásának helye: **1101 Budapest X. Kőbányai út 47/b**.

A PÁLYÁZATNAK TARTALMAZNIA KELL:
- a megajánlott árat
- a fizetés módját

- Az ingatlan vásárlására kárpótlási jegy is igénybe vehető a letét napja szerinti kamattal növelt címletérték alapján
- A privatizációs költség csak készpénzben teljesíthető
- A pályázónak 90 napos ajánlati kötöttséget kell vállalnia
- A pályázatok felbontása nyilvános, közjegyző jelenlétében történik
- A pályázatok felbontásának ideje a beadási határidő utolsó napja
- A pályázatok elbírálásának határideje a benyújtási határidő lejártától számított 60 nap
- A kiíró a pályázóktól ajánlatuk módosítását, kiegészítését kérheti.
- A pályázaton való részvétel feltétele a részletes tenderfüzet titkossági nyilatkozat ellenében, 10.000 Ft + ÁFA összegért történő átvétele a pályázat beadásának helyén
- A kiíró fenntartja magának a jogot, hogy a pályázatokat eredménytelennek nyilvánítsa
- A vállalattal megkötendő Adás- Vételi Szerződés érvényességének feltétele a szerződés ÁVÜ általi jóváhagyása
- A jelen pályázati felhívásban nem szabályozott kérdésekben az ÁVÜ Versenyeztetési Szabályzatának rendelkezései az irányadóak

Részletes felvilágosítás :
a Gép- és Szerszámértékesítő Vállalat privatizációs biztosánál,
Fontana Györgynél szerezhető be a 127-1660/320 telefonon

Eredményhirdetés

A Tolna Megyei Tejipari Vállalat
(7100 Szekszárd, Keselyűsi út 26.)

ezúton teszi közzé, hogy az 1993. június 2-án kelt és az Új Magyarország 1993. június 10-i és 11-i, a Népszabadság 1993. június 9. és 14-i, valamint a Pesti Hírlap 1993. június 7-i számában meghirdetett ingatlanok értékesítése az alábbiak tekintetében eredményesen zárult:

☛ **Tamási Sajtüzem**
(7090 Tamási, Deák F. u. 6.)

A pályázatot elnyerte:
Dámtej Élelmiszerfeldolgozó és Kereskedelmi Kft. (7090 Tamási, Deák F. u. 6.)

A pályázó a legmagasabb árajánlatot tette és a pályázat minden tekintetben megfelelt a kiírásban és a jogszabályban foglaltaknak.

☛ **Tejüzem Szakály**
(7192 Szakály, Baross u. 452.)

A pályázatot elnyerte:
L és L Ipari és Kereskedelmi Kft. (7192 Szakály, Tanácsköztársaság u. 450.)

A pályázó a legmagasabb árajánlatot tette, és a pályázat minden tekintetben megfelelt a kiírásban és a jogszabályban foglaltaknak.

☛ **Volt Sajtérlelő Szekszárd**
(7100 Szekszárd, Kadarka u. 56.)

A pályázatot elnyerte:
V&V Borászati, Termelő és Kereskedelmi Betéti Társaság
(7100 Szekszárd, Munkácsy u. 41.)

A pályázó a legmagasabb árajánlatot tette és a pályázat minden tekintetben megfelelt a kiírásban és a jogszabályban foglaltaknak.

Szekszárd, 1993. október 28.

Koller Ferenc
igazgató

A GÉP- ÉS SZERSZÁMÉRTÉKESÍTŐ VÁLLALAT

1101 Budapest, Kőbányai út 47/b.
nyilvános, egyfordulós pályázatot hirdet a

SIÓFOK, Füredi utca 6 alatti üdülő
értékesítésére

AZ ÜDÜLŐ JELLEMZŐI:

Telek	716 m2
Üdülőépület	103 m2
Tulajdoni lap száma:	2657
Helyrajzi száma:	2771

A pályázat benyújtásának határideje: **1993. december 21. 10 óráig**.
A pályázat beadásának helye: **1101 Budapest X. Kőbányai út 47/b**.

A PÁLYÁZATNAK TARTALMAZNIA KELL:
- a megajánlott árat
- a fizetés módját

- Az ingatlan vásárlására kárpótlási jegy is igénybe vehető a letét napja szerinti kamattal növelt címletérték alapján
- A privatizációs költség csak készpénzben teljesíthető
- A pályázónak 90 napos ajánlati kötöttséget kell vállalnia
- A pályázatok felbontása nyilvános, közjegyző jelenlétében történik
- A pályázatok felbontásának ideje a beadási határidő utolsó napja
- A pályázatok elbírálásának határideje a benyújtási határidő lejártától számított 60 nap
- A kiíró a pályázóktól ajánlatuk módosítását, kiegészítését kérheti
- A pályázaton való részvétel feltétele a részletes tenderfüzet titkossági nyilatkozat ellenében, 5.000 Ft + ÁFA összegért történő átvétele a pályázat beadásának helyén
- A kiíró fenntartja magának a jogot, hogy a pályázatokat eredménytelennek nyilvánítsa
- A vállalattal megkötendő Adás- Vételi Szerződés érvényességének feltétele a szerződés ÁVÜ általi jóváhagyása
- A jelen pályázati felhívásban nem szabályozott kérdésekben az ÁVÜ Versenyeztetési Szabályzatának rendelkezései az irányadóak

Részletes felvilágosítás :
a Gép- és Szerszámértékesítő Vállalat privatizációs biztosánál,
Fontana Györgynél szerezhető be a 127-1660/320 telefonon

Bartl József
festő

Bartl József Soroksáron született
1932-ben. 1948-1952 között a
Művészeti Gimnázium felső sza-
kán Kántor Andor növendéke.

Tóth Antal: Bartl Józsefiel.
Művészet, 1974. július - 27 lap.

Bartl József
festő

"Madonna fehérben" 1973. } repró
"Trombitás csendélet".

Tóth Antal: Bartl Józsefről.
Művészet, 1974. július – 27 lap.

Barth József
festő

Barth a Képzőművészeti Főiskolán
Papp Gyula, Fényi Géza és Benkhard
Ágoston mesterek vezetése alatt tanult.

Tóth Antal: Barth József,
Művészet, 1974. július - 27 lap.

Bartl József
fesső

A nyitaigyak dekoratio hanal-
terének hiakmávásával Bartl na-
gyon dekoratio tekszetős festészeket
teremtett.

Toth Antal: Bartl Józsefiel.

Művészet, 1974 - július - 27 lap.

Bartl József
festő

Bartl festészete alapjában véve a
posztimpresszionizmusból sarjad.
Ezt nemesítette a kulizmus tanul-
mányozásával.

Toth Antal: Bartl Józsefről.
Művészet, 1974. július - 27 lap.

Bartl József
festő

Lakásának interiörjét, hártartásá-
nak csendéletekhe rendezett eszközeit,
tárgyait, hertje virágait, hiélőnösháp-
pen a napraforgóhat festette sok vál-
toratban Bartl József.

Toth Antal: Bartl Józsefnél
Művészet 1974. július - 27 lap.

Bartl József
festő

Bartl József képeinek legfőbb erénye a feszesen megszerkesztett kompozíció mellett gazdag koloritja és bensőséges lírája.

Tóth Antal: Bartl Józsefről
Művészet, 1974. július - 2 lap

Bartl József
festő

Bartl József falusi ember, Sorokszár-
ról származik. Szülőfalva sokat jelent
számára, döntő hatással volt fejlő-
désére. Bizonyítják korai akvarell táj-
képei, rajzai és tölt-portréja.

Tóth Antal: Bartl Józsefről.
Művészet, 1974. július - 27 lap.

Bartl József
festő

Bartl festészetében a népi tárgyak színességét, dekorativitását, rendszerét használja fel festői kultúrával.

Tóth Antal: Bartl József-ről.
Művészet, 1974. július - 27 lap.

Bartl József
festő

Bartl a látványból merítihiptérnáit,
legnagyobb részt csendéleteket fest.
Műtermét olyan tárgyakkal népéseti
be amelyek a festőnek értékes tulaj-
donságokkal bírnak.

Tóth Antal: Bartl Józsefnél
Művészet, 1974. július - 27 lap.

Bartl József
fuló

1972'ótól nyaranta Bartl József
Szentendrén a régi műveszteleje
műtermében van. Műtermet munka
helyje formálta amely inspiráló
forrása is műveinek.

Tóth Antal: Bartl Józsefről
Művészet, 1974 julius - 27 lap

Barth József
festő

Szentendrén gyűjtötte össze az legújabb képeit a művész az 1973
nyarán a Művésztelep Galériában
megrendezett kiállításához.

Tóth Antal: Barth Józsefről.
Művészet, 1974. július - 27 lap.

Barth József
festő

Barth 1973-ban a Realisták Festészet Nemzetközi Biennáléjan Szófiában vett részt, a belföldi tárlatok mellett.

Toth Antal: Barth Józsefről.
Művészet, 1974. július - 27 lap.

Barth József
festő

1964-ben Derkovits ösztöndíjat kapott Barth József. A Művész 1965 óta tagja a Képzőművészeti Szövetségnek.

Tóth Antal Barth Józsefről
Művészet, 1974. július - 27 kép.

Bartl József
festő

O. művészt 1972-ben beválasztották a Szentendrei Művésztelep tagjai közé.

Tóth Antal Bartl Józsefről.
Művészet, 1974. július - 27 lap.

Bartl József
festő

Bartl Józsefnek önálló kiállítása
volt 1973-ban Szentendrén az
Művésztelep Galériájában.

Toth Antal: Bartl Józsefnél.
Művészet, 1974. július - 27 lap.

Bartl József
festő

1963-ban Budapesten a Mednyánszky
teremben volt a művészek önálló
kiállítása, 1973-ban Budapesten a
Szigárkológia intézetben szerepelt.

Tóth Antal: Bartl Józsefnek.
Művészet, 1974. július - 27 lap.

Barta József
festő

Barta exportos kiállításon szerepelt
1963-ban a Párizsi Biennalen,
Belgiában Ghentben, Deinzében.

Tóth Antal: Barta Józsefről.
Művészet, 1974. július – 27 lap.

Bartl József
festő

Részt vett a művész a Csepeli Szabad-
Iskola munkájában is, Slosvay Varga
István vezetése mellett.

Tóth Antal Bartl Józsefről.
Művészet, 1974. július - 27 lap.

Bartl József festő

A mai festőnemzedék tagja közül Bartl József Szentendre-Sorokszár térségét váltogatja trombitás csendéleteivel és a két helység sajátos utcasoraival. (említve) a XX. ker. tavaszi tárlatán láthatók művei.

Sosonci Miklós: Tavaszi változatok a tárlatokon.
Pestmegyei Hírlap, 1974. ápr. 8.

Bartl József

A szentendrei fiatalok munkái
meglehetősen fantáziátlanok. A
produkciójuk meglehetősen egyen-
letlen, így a művészé is.

Tasnádi Attila: A kortárs szentendrei művészet
Népszava, 1967. május 28 - 5 oldal.

Bartl József

Omszkban rendeznek ápr. 4.-én nyíló, tárlatot, megjénk képzőművészeinek alkotásaiból, melyen szerepelni fog a művész csendélete. (emlétve)

Losonci Miklós: Pest megyei alkotások Omszkban.

Pest Megyei Hírlap, 1976. jan. 25.

Bartl József

Munkásportré

Népszava, 1976. október 30.
6. oldal.

Bartl József: Munkásportré

Bartl József

Müteremben

Népszava, 1976. augusztus 1.
9. oldal.

Bartl József: Műteremben

Barth József

Egyéni kiállítása volt a Medgyánszky-teremben.

B. S.: A Medgyánszky-terem; Műterem, 1970. 1. sz., 4. l.

Bartl József
grafikus

M.D.V

Rést vett a távlaton

Bolgár Kálmán: Gondolatok a Stúdió 66-ról
Művészet, 1966. december – 45 lap

M.D.K.

Bartl József
grafikus festő

A bizi alkotásban bemutatta a „Nagraforgó"-ját, „Bors" című vaszínat, valamint grafikai műveit is

Vezei Ottó: A XX. kerületi képző művészek...
Művészet, 1967. január – 47 kép

MDK

Bartl József

Csendélet napraforgóval, of., repr.

Fiatal képzőművészek szemléje. Ernst Muz.
1963. jun.

MDK

Bartl József

Csendélet, of.

" "

Portré, "

Fiatal képzőművészek szemléje. Ernst Múz.
1963. jun.

MDK

Bartl József

Anyám, of.

Önarckép, of.

9. Vásárhelyi őszi tárlat. 1962. okt. Hmvhely
Tornyai J. Muz.

Bartl József, festő

BARTL JÓZSEF Szentendrén élő festőművész gyűjteményes tárlatát tekinthetik meg az érdeklődők Szolnokon, a Tisza-parti Galériában. Az alkotó ötesztendei munkásságáról képet adó száznál több alkotás jellegzetesen népművészeti ihletésű.

–: Hl

8.

Népszabadság, Bp. 1981. jan. 13

Bartl József

Bartl József festményeiből november 21-én délután öt órakor nyílik meg kiállítás a Műcsarnokban.

80. XI. 18.

Magyar Nemzet 1980. XI. 18.

Barth József festőművész

Ötven évvel ezelőtt, 1929-ben alakult meg a szentendrei művésztelep. Itt mindenki szentendrei motívumokkal írta el saját, senki másához nem hasonlítható karakterét. Egyre jöttek az új rajok, új személyekkel, s a legújabbak közül talán Barth József, Klimó Károly.

Losonci Miklós: Szentendre festői világa. Pest Megyei Hírlap, 1979. jún. 10.

Bartl József, festő

□ BARTL JÓZSEF festőművész kiállítását dr. Hahn Ferenc művészettörténész nyitja meg ma délután 5 órakor a Műcsarnokban. Közreműködik a Modern rézfúvós együttes.

– □ Bartl József 2.

Esti Hírlap Bp. 1980. nov. 21.

Bartl József, [ ]

BARTL JÓZSEF alkotásaiból nyílt meg tárlat pénteken a Műcsarnokban. A kiállításon a művész ötévi munkájából több mint száz alkotása látható.

_: Hír

8

Nepszabadság, Bn. 1980 nov. 22.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1976 FEB 14

NÉPSZAVA

Bartl József
1021

Bartl József: Kohómunkás

vábbi elterjesztő
velni kell a m
Ezzel szembe
rendszert találtu
ledi Cementárui
lalatnál, ahol
prémiuma meg
selejtszinthez v
Ha a vállalati r
lenőr csupán ab
kelt, hogy ő m
kevesebb termé
sítsen rossznal
egyszerű megol
átengedi a selej

— A termelés
gosságában, a h
előzésében tekintélyes
szerep jut a *műszakiak-
nak*. Lehet-e őket is
anyagilag ösztönözni, ér-
dekeltté tenni?

A vezetők

— Lehetne például cél-
prémiumot adni azoknak,
akik átvizsgálnak egy-
egy konstrukciót, s mű-
szaki módosításokkal ja-
vítják a minőségét. Tág
tere van ennek például
az élelmiszeriparban, ahol
a receptúrák tökéletesíté-
se lehetne prémiumfeltét-
tel. Vagy a gépiparban,
ahol igen *sok a rajzvál-
toztatás*: egy-egy nagy-
vállalatnál évente tízez-
res nagyságrendben is
előfordul. A műszakiak
megfelelő premizálása
ezen is enyhíthetne. Vizs-
gálatunk során azonban
nem találkoztunk hason-
ló példával, ami viszont
nem zárja ki ennek elő-
fordulását.

— Milyen a gazdasági
vezetők anyagi érdekelt-

tárcák felügyelete alá
tartoznak, s ezért válhat-
nak elfogultakká.

A vállalati meósok
szervezeti hovatartozásán
ott célszerű változtatni,
ahol a termelési vezető
közvetlen alárendeltségé-
ben működnek. Az intéz-
zetek tárcafelügyelete *vi-
ta forrása*, mint ahogy vi-
tatkoznak azon is, med-
dig terjedjen hatósági
jogkörük, büntetési jogu-
kat. Mindezek azonban nem
zárják ki azt a követel-
ményt, hogy a jelenlegi
szervezetben is hatéko-
nyan működjenek.

Gyorsabban kell viszont
megoldani a termelésben
és a termelés irányításá-
ban részt vevők fokozott
anyagi ösztönzését a jó
minőség biztosítására. A
KNEB vizsgálata igazolja,
hogy ez ügyben még *sok
a teendő*. Ma ugyanis
még csak kevés üzemben
általános az a kívánatos
gyakorlat, hogy *jó termé-
kért több bért fizetnek*, a
selejtgyártásért pedig

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ROKKA

1974 APR 15
Bartl József festő

/1021

Tavaszi Tárlat Pesterzsébeten

A főváros e peremkerületében immár hagyománnyá vált, hogy minden évben megrendezik a XX. kerületi művészek Tavaszi Tárlatát.

A kerület művészei szűkebb hazájuk, Pesterzsébet és Soroksár mindennapjaiból merítik alkotásaik témáit, ihletet adó vízóit. Mint a kiállítások megrendezése úgy vált hagyománnyá, hogy a minden évben kiállítók mellett új arcokkal, fiatal tehetségekkel is találkozhat a múzeumlátogató közönség.

A kiállító művészek többnyire olajképekkel jelentkeztek. — *Bartl* Józsefet elsősorban a csendéletek festőjeként ismerik. Soroksáron él és alkot. „Soroksáron, hol számos trombita harsog szüntelen" — írja a kiállítás katalógusában Zsombók Tímár György. *Bakallár* József — Autós gyerekek és Nádasban című képekkel jelentkezett. *Darabont* Tamásnak — Mitosz, Bálványok, Ásatások a kiállított alkotásai, melyek közül a Mitoszt emelném ki (stílustörekvését tekintve olyan vonásokat visel magán, mint a másik két kép). Darabontnak ez a képe a szemet magára vonva helyezkedik el a kiállításnak talán egyik fő helyén. Színeiben és hangulatában egyaránt tükrözve a Mitoszt (hangulatát). Találkozhatunk még *Misch* Ádám, *Tóth* Menyhért, *Nopila* István Pál *Pánti* Mihály, *T. Lándor* Angéla, *Kovács* Gábor festményeivel.

Említésre méltóak *Czétényi* Vilmos vegyestechnikával készült grafikái, *Lednicczky* Gyula akvarelljei, *Rácz* Edit, *Tóth* Valéria, *Gyenei* Judit szobrai, plakettjei, és nem utolsó sorban *Zsigmond* Endre remek plakátjai

És ha csak azt tartjuk szemelőtt, hogy itt a kerületben van a múzeum közel mindenkihez, és olyan művészek alkotásait láthatjuk, akik nemcsak itt élnek, hanem környezetükből, a mindennapokból merítik témáikat. S ha a stílusokat tekintve vizsgáljuk a kiállított alkotásokat, akkor is biztosan mondhatom, mindenki megtalálja bennük a szépet, a gyönyörködtetőt.

Bármennyire is rohanó a világ az embernek szüksége van a szépre. Talán így közelebb kerülünk önmagunkhoz és egymáshoz. Megragadva az alkalmat felhívom a szocialista brigádok figyelmét a kiállításra, a XX. kerületi képzőművészek 11. Tavaszi Tárlatára. A kiállítás május 2-ig, hétfő kivételével naponta 10—18 óráig tart nyitva.

Kiss Faragó Sándor

vezett kereteken kívül
minden különösebb sportb
kvalitás nélkül lejárhassan
a sporttelepre, „csak úgy";
futkosni, labdázni, ugrál
Hasonló kezdeményezés v
már a fővárosban: a Lás
kórház pályájára néhány
rint térítés ellenében bem
hetnek a mozogni vágyó
Nyissuk ki mi is hetente né-
hányszor, egy-két órára a
sporttelep kapuit gyárunk dol-
gozói előtt, hadd ugráljanak
egy jót, csak úgy, verseny és
kupa nélkül.

kolin

Sülyánszki Dezsőné adta át a Fonó csapatkapitányának, valamint színes emlékplakettel jutalmazták a második helyezet Híradás csapatát.

Toldi Sándor

---

at

lására először a
maga II. Rá-
majd a béke-
1707. június 13-
ezt határozattá
ezte be az azóta
trónfosztás té-
sényi Miklós, a
embere és ezzel
agáról a Habs-

számára futárszolgálatot teljesítő magyar főurat, Zichy Ödön grófot elfogása, majd hadbíróság elé állítása után felakasztatott. Kossuth és a forradalom vezetőinek figyelmét ez a forradalom és szabadságharc történetében egyedülálló eset irányította Görgeyre.)

Madarászt, a „rendőrminisztert" a kivégzett gróf hagyatékában lefoglalt és a rendőrség őrizetére bízott ékszerek egy részének eltulajdonításával vádolták meg, hogy erkölcsileg lehetetlenné tegyék. A hiányzó ékszereket a valóságban Madarász a Honvédelmi Bizottmány diplomáciai küldetéseinek fedezésére fordította, amit azonban — a békepárt várakozásának megfelelően — nem akart a nyilvánosság elé tárni.)

Tudnunk kell, hogy az egyesülésen belül a két irányzat csak Magyarország független köztársasággá alakításának kérdéseiben volt ha a radikálisok meg akarták ehozott pártegységet, a forrada- l tovább nem léphettek. Maradt kra a parlamenti küzdőtér, az a utca, amelybe a párt keretei ék őket, s ahol az erőviszonyok a békepárt irányába tolódtak taktikája ezúttal nem vált be, a s a trónfosztás nem fordítottak uvókat Bécstől, éppen ellenkezőlehető módon igyekeztek kifeiket Ferenc József iránt. Egyetcsolt lehetőség kínálkozott talán n megmentésére: a jobbágyfeltovábbvitelére irányuló paraszt- maradéktalan teljesítésével a ségfront kiszélesítése a nép felé kkal, bomlasztókkal szemben alíméletlen diktatúra. De ennek áig csak Petőfi s a jobbágyszárcsics — április 21. lesz százhetogy született — jutott el.

ngels lapja a Neue Reinische Zeitung így írt 1849. ja- „Az 1848-as forradalmi mozga- óta először merészeli egy, az el- i túlerőtől körülvett nemzet a orradalmárok dühével szembeállradalmi szenvedélyt, a fehérterbeállítani a vörösterrort. Hosszú ször látunk igazi forradalmi jelleaki népe nevében vállalni merte lharcot, ki nemzete számára arnot egyszemélyben — Kossuth köznemes Kossuth már az emigpírra vetett válasza: „Talán, ha voltam volna. De ilyen nem tudkartam lenni..." **Bucsis Imre**

Budapest

Bartl József életé

1021

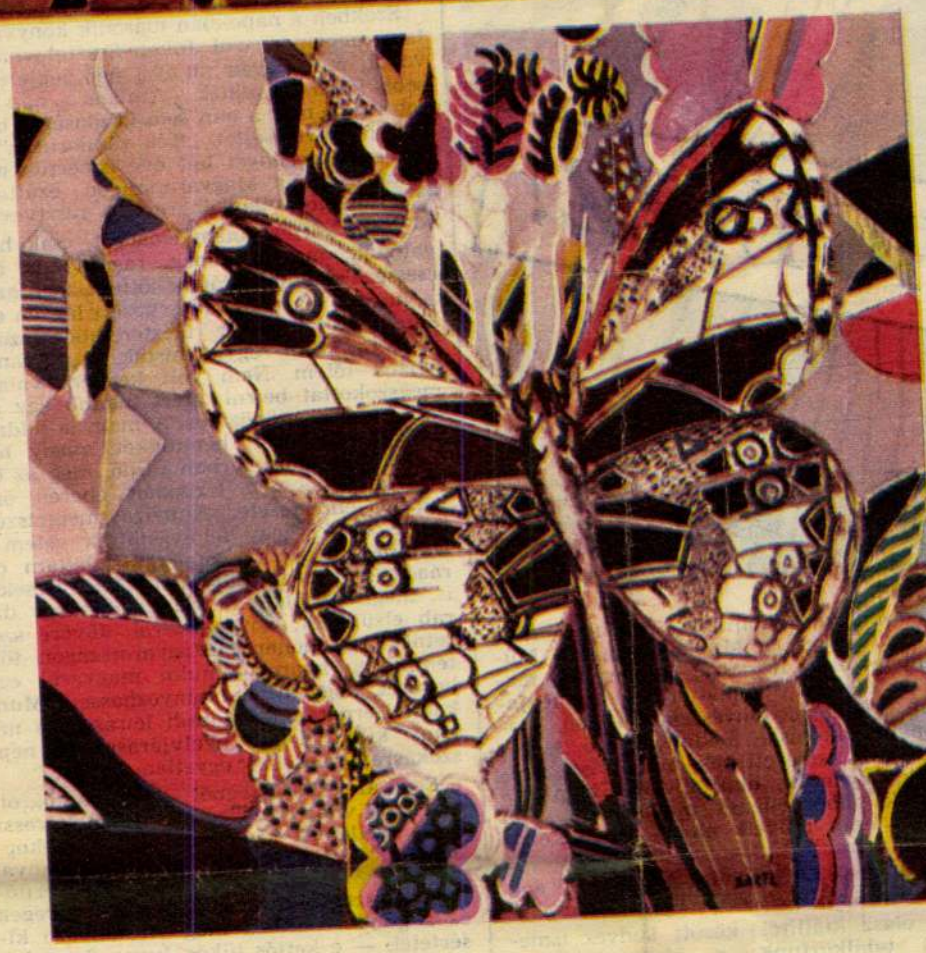

Bartl József műtermében

Festészetére a közönség főképp az 1973 nyarán, a szentendrei művésztelepi galériában rendezett kiállítása óta figyelt fel.

Az azóta eltelt időszakban munkái még inkább tükörképei belső világának. Annak a világnak, mely arra indítja, hogy főképp a népi tárgyak, eszközök között találja meg mondanivalóját. A népi tárgyak formája, esztétikuma nagy hatással van rá. Mégsem szolgai módon másolva tárja elénk: hozzájuk fűződő érzelmeinek, sajátos festői látásmódjának megnyilatkozásai ezek a képek.

A szentendrei kiállítás óta kompozíciói érettebbek lettek, rendezettséget és alapos végiggondoltságot mutatnak. A színek tiszta bbak, „csengőbb hangúak". A formákat egyszerűsíti, az élénk színfelületek egyre inkább dekoratív felfogásra vallanak. Absztrakt motívumok is fellelhetők nála, de ezek inkább térelemek. A kis részletek absztrahálásával olyan vizuális egységet teremt, mellyel a realizmus lehetőségeit is növeli. Absztrahálással csupán a részletek frissítésére szorítkozik, de a mértéket még így is a témától teszi függővé. A dekoratív látásmóddal nem „kívülről" akarja modernizálni a képeit — e látásmódot a magáénak érzi. Alkotásaiban a látvány színforma rendjét oly módon komponálja, hogy egyik sem szenved hátrányt a másik rovására; mégis inkább az erőteljes színkombinációk jellemzők rá. Nyaranként a szentendrei művésztelepen dolgozik, olyan kollégák társaságában, akik erősen hatnak az útkeresőkre. Bartl közöttük is megőrizte sajátos világát, melyben egyre jobban, bensőségesebben tudja kifejezni magát. Megpróbálkozott a gobelinnel is, és hogy ez mennyire sikerült, az a mátészalkai pártbizottság részére most készülő 160× 800 cm nagyságú, sok alakos kompozíciójából is kiderül.

Gyetvai Tamás

Fotó: Horváth Dávid

V. Karakasev plakátja: Békét a világnak

Oskar Kokoschka: Segítsétek a baszk gyerekeket (1937)

Nemzetközi politikai plakátkiállítás nyílt a Várban, a Munkásmozgalmi Múzeumban; ezen 18 ország képviseltetí magát fél évszázad plakáttermésének legjavával. Világhírű művészek (Picasso, Kokoschka) alkotásai mellett a szó szoros értelmében ismeretlenek művei is szerepelnek, olyanoké, akik illegalitásban készítették háborúellenes plakátjaikat, s a háborút csak műveik élték túl... Közülük a legszebb a spanyol ismeretlené; a címe, akár egy imádság: „Tisztítsd meg a fasisztáktól a mi országunkat!"

Az olasz kiállítók között kedves ismerőssel találkoztunk: a Magyarországon nemrégiben önálló plakátkiállítással szerepelt Gino Gallival. Belgium plakátokon kívül ellenállási mozgalmának kisnyomtatványait is — újságokat és röplapokat — küldte a kiállításra, amelyek egykor szabotázsakciókra szólítottak föl a németek ellen. Írásos dokumentumokkal egészül ki a szovjet kiállítási anyag is — megrendítő a leningrádi partizánok esküjének szövege. A francia plakátok között pedig, Picasso békegalambjának, spanyol plakátjának s a Rosenberg házaspárról készített művének társaságában de Gaulle tábornok felhívása olvasható a francia néphez, az általános mozgósítási parancs: „Fegyverbe a boche-ok ellen!".

A kiállítás magyar anyaga Ék Sándornak és Szilágyi Jolánnak a háború alatt készült műveitől a mai grafikusok szá-

mo
vés
A
tika
ma
har

-y

Fotó: Ács Irén

Egy vogul mesét mond

„Leveszi a polcról a medvefejet, és kiteszi a szúró fagyba. Összetört szerelméért hadd fagyassza a szél, az ősrégi ámításért hadd lepje be a hó".
(Juvan Sesztalov: A szerelem mindenre képes)

Amikor szaval, feje a vers dallamára ing, keze az ütem szerinti pályákat ír le, hangja kántál, énekel, mennydörög. Fakóbarna, vékony szálú göndör haj, acélkeretes szemüveg, a közepesnél alacsonyabb termet. „A mi nyelvünk zengő nyelv" — mondja, és újra, lehunyt szemmel, ökölbe szorított kézzel vogulul pergeti sorait. „Er"-ek ropognak, „el"-ek olvadnak, „há"-k súrlódnak, tisztán ejtett magánhangzók sokasága eszméltet a nyelvrokonságra.

Ezekben a napokban második könyve jelent meg magyarul Juvan Sesztalovnak, a vogul, más néven manysi nép legjelentősebb írásművészének. „Amikor a nap ringatott" — már a cím sem közönséges hangulatú művet sejtet. „Kék vándorutak" című emlékregényét hat éve ismertük meg. Sokadszor jár Magyarországon, ezúttal a IV. finnugor világkongresszus résztvevője.

„Nem kértek tőlem előadást, csak hallgatónak, megfigyelőnek, maradandó bölcsességek befogadójának jöttem, meg azért is, hogy a sok okos tudós között legyen egy érzelmes költő. Az ülésteremben szomszédaim, finn egyetemisták, autogramot kértek tőlem. Nem volt kedvem valami megszokottat beírni, ezért inkább egy rövid verset rögtönöztem. A magyar földről, amely összehozott bennünket, amely termékeny és napsugárban fürdő, meg az ősi földről, amelynek legendáit éberen őrzi népem emlékezete. Annyira megtetszettek e sorok, hogy felolvastatták velem a kongresszus résztvevőinek. Szavaltam ott ráadásként régi manysi nyelvű verseket is, megismertetve a nyelvészeket egy darab elsüllyedt, ősi folklórral. Jövőre szeretnék egy hónapot Magyarországon tölteni. Meg akarok tanulni magyarul egy keveset, hogy áttanulmányozhassam Munkácsi Bernát múlt századi leírásait, a néhány kihalt vogul nyelvjárásra és népszokásra vonatkozó egyetlen forrást."

Egy, az ősközösségből a mába ugrott nép az új világ mezsgyéjén: sámánok, rossz és jó szellemek kísértő árnya és helikopterrel, repülőgéppel, olajfúrótoronnyal szövetkező fiatal nemzedékek. Új kerítőhálót használó, kolhozba tömörülő öregek és a gondolataikban még ott tanyázó kísértetek — e kettős tükör Juvan Sesztalov költőin szárnyaló és tárgyiasan földönjáró művészetének eszmei színpada.

Anyanyelvén (amelynek írásbelisége jóformán vele egyidős) és oroszul felváltva ír, ahogy az ihlet diktálja. A kitágult szellemi látóhatárt művei sorsán is lemérheti. A Hanti-Manysi Nemzetiségi Körzetben nem egészen hétezer vogul él — Juvan Sesztalov műveiből hétmillió példányt adtak ki eddig a Szovjetunióban.

Ősei foglalkozását öröklő, választottja okosságától az élet új értékeire eszmélő fiatal vadász egyik legelső — a Szovjet Irodalom legutóbbi számában megjelent — gyönyörű elbeszélésének hőse.

Most eddigi leghosszabb munkáját írja. Egy manysi férfiról, aki tanító akar lenni, de mégis Tyumenyben lesz olajmunkás. Hazatérve egy napig az erdőt járja, de hiába csábítja mókus, hiába rémiszti

Bartl József

Művészet, Budapest, 1944. jül.

45. Bartl József: Trombitás csendélet (fotó: Wágner)

segükben alakítják a posztimpresszionista eszközöknek. Ezzel az eszköztárral, amely az előzőekben említett tiszta festői koncepcióval társul, könnyen meg lehet rekedni a látványfestésnél.

A népi tárgyak dekoratív karakterének kiaknázásával nagyon tetszetős dekoratív festészetet lehet teremteni, pláne azzal a magas fokú szakmai biztonsággal és az előadásban megmutatkozó eleganciával, sallangmentes felülettraktálással, amely Bartl festészetét jellemzi. De, tovább is el lehet jutni – és ez nemcsak lehetőség, hanem követelmény. Mindezt maga is tudja. Be is pillantott már nem egyszer a látvány mögé. Fellibbentette azt a függönyt, amely a tárgyak festői lényegének, igazságának a felületnél mélyebb és jelentősebb összefüggéseit takarja. Amit megpillantott, meg is igézte, de a vele született bátortalansága egyelőre visszatartja attól, hogy az így feltárulkozott lehetőség átgondolásánál tovább menjen. Pedig érzi, tudja, hogy ennek a felismerésének a konklúzióit kell megvalósítania, programszerűen végigvinnie festészetében. Ez a magaválasztotta útjából következő festői és társadalmi küldetése.

46. Bakallár József: Halászok
47. Prepelicza Katalin: Gobelin terv (fotó: Jaksity)
48. Bakallár József: Csendélet hálóval

Bartl József

BARTL JÓZSEF festőművész az elmúlt két évben alkotott műveiből nyílt tárlat kedden a Magyar Nemzeti Galériában. A kiállításon harminc szitanyomata, üvegkompozíciója, faplasztikája, egy nagyméretű és két kisebb gobelinje látható.

Magyar Hirlap 1981/6/10/8

A SZENTENDREI FERENCZY MÚZEUM
meghívja Önt

BARTL JÓZSEF

festőművész gyűjteményes kiállítására.

Megnyitó: 1992. szeptember 27-én délelőtt 11 óra
SZENTENDREI KÉPTÁR (Fő tér 5.)

A hatvan éves művészt köszönti

Dr. HANN FERENC
művészettörténész

A kiállítás megtekinthető október 25-éig, hétfő kivételével 10-16 óráig.

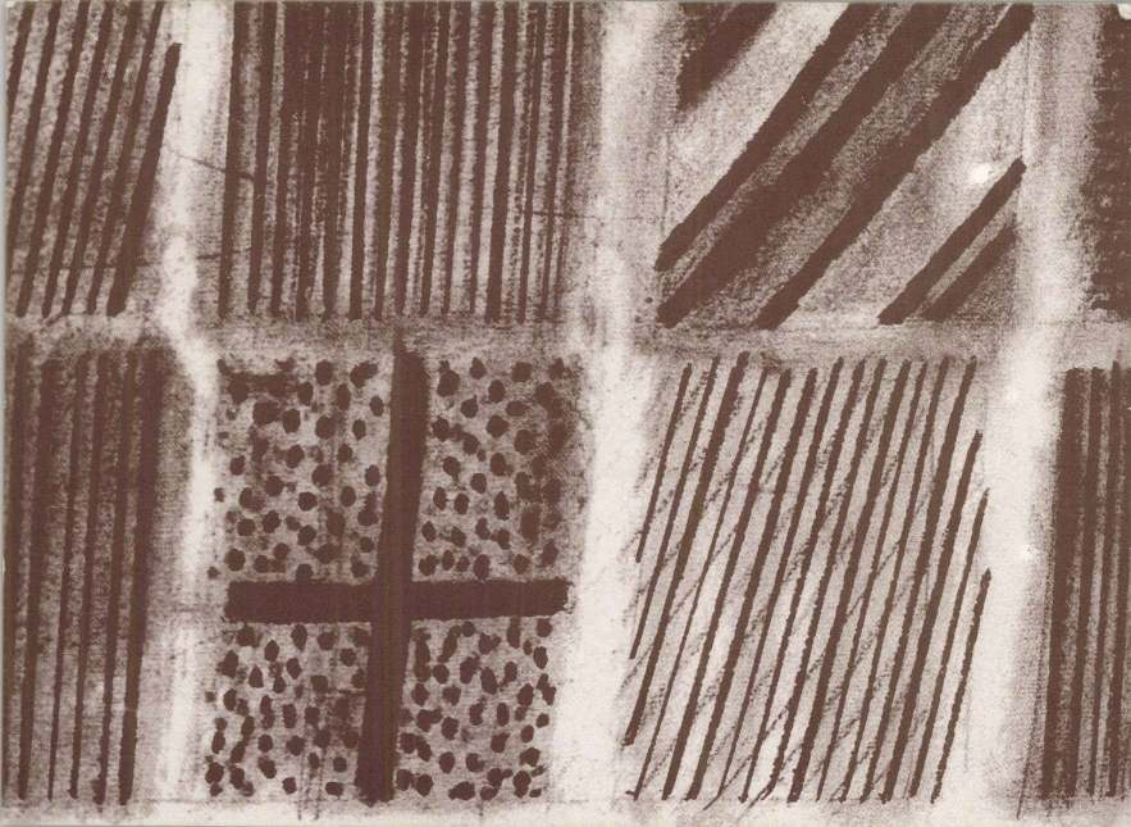

Bartl József, festőművész 2.) Folytatás.
Kiss Joakim Margit: Fej a négyzetben

Bartl József: Városlakók, olaj, vászon, 90 × 90 cm, 1980

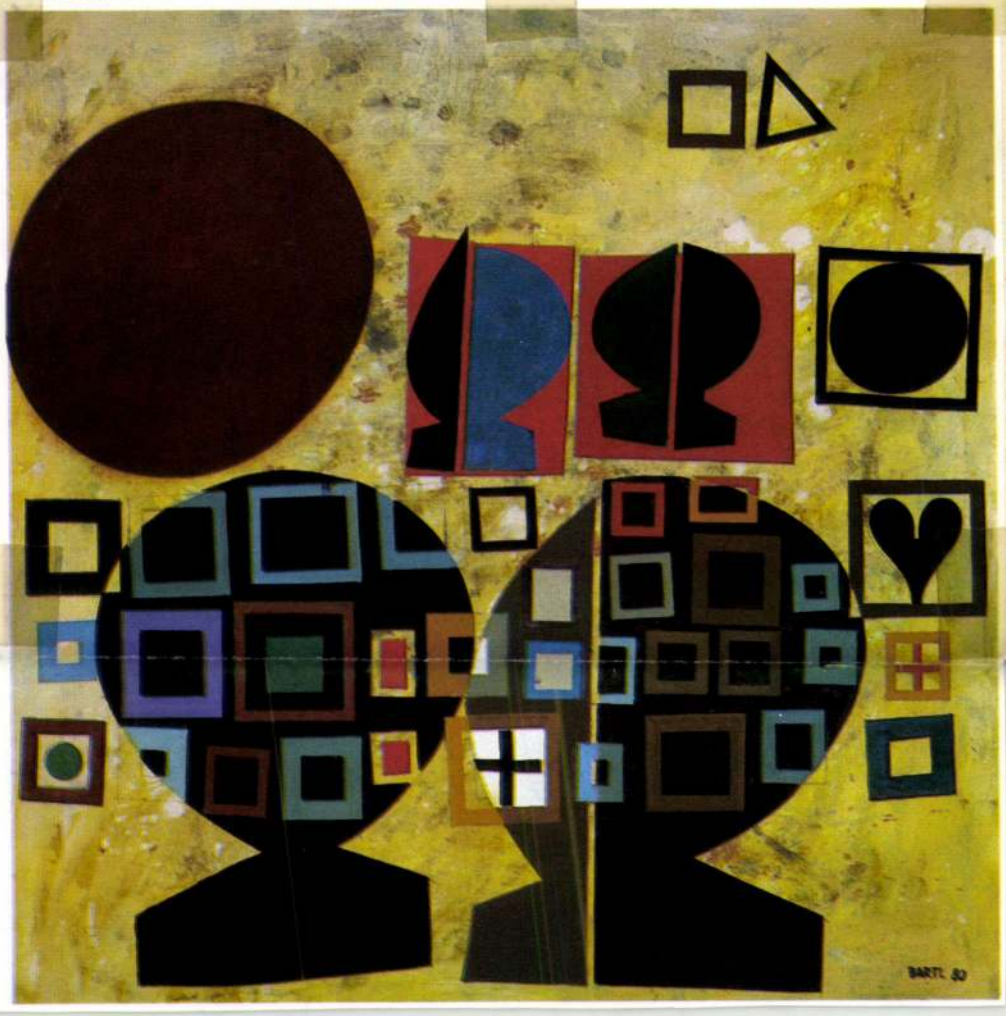

Művészet, 1989., 4., 29-old.

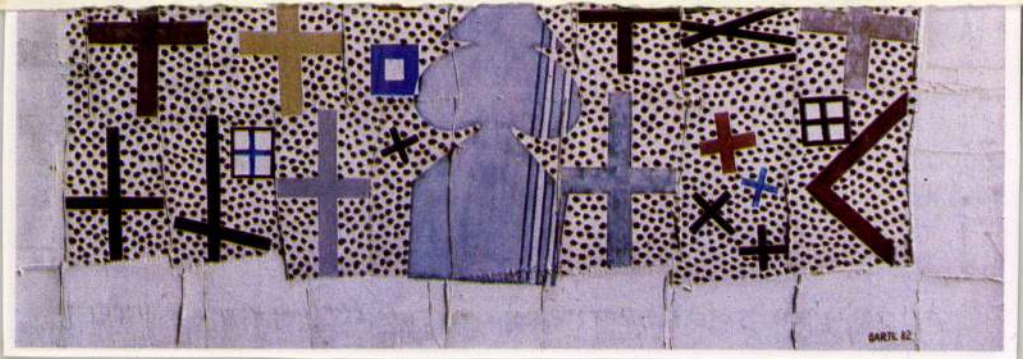
BARTH 82

Bartl József, festőművész 3. folytatás
Miss Joakim Margit: Fej a négyzeten.

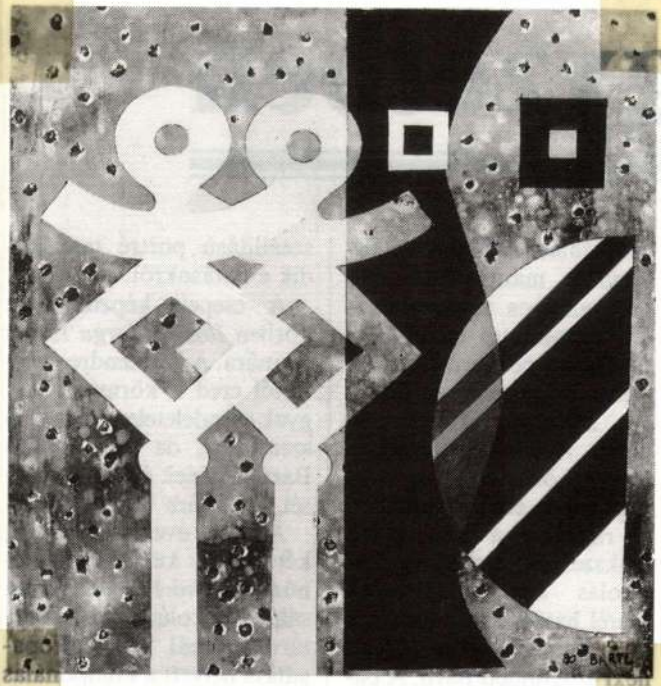

Bartl József: Ikrek hava, olaj, vászon, 50 × 50 cm, 1980

Művészet, 1989, 4., 30-old.

gyzetben

Bartl József, festőművész 4.2.) Folytatás.

Kiss Joakim Margit: Fej a négyzetben.

„Pettyezett kép", olaj, vászon, 100 x 100 cm, 1982. [repr.]

„Szivek", olaj, vászon, 75 x 55 cm, 1988. [repr.]

„Kompozíció", olaj, vászon, 50 x 40 cm, 1988. [repr.]

Művészet, 1989., 7., 30-old. 32-33-old.

Bartl József, festőművész 1.) Folytatás

Kiss Joakim Marjit: Fej a négyzetben.

Bartl József: Önarckép, farost, olaj, 41 × 29 cm, 1960

Művészet, 1989., 7., 29-old.

BARTL JÓZSEF

említve

ld. Gyarmathy Tihamér

Székely András: Türelmes támogatás
UJ TÜKÖR 1981/XVIII/6.sz.23.o.

előállitója, és legnagyobb fogyasztója, a városi polgárság gyakorlatias, józan izlése alakitotta évszázadokon át.

Az ónedény Magyarországon, a reformáció terjedése idején vált általánossá. Az egyszerüséget hirdető protestáns egyházközségek urasztali edényként többnyire ónedényt szereztek be, illetve ilyent kaptak a hivektől ajándékba. Ezek a körülmények együttesen olyan ónedénytipust alakitottak ki, mely a kor diszes, gyakran bécsi, vagy bécsi munkák hatása alatt készült nemesfém müveivel szembeállitva, egészen más szemléletet tükröz. Az ezüstmunkák diszes, főuri és egyházi barokk megjelenésével szemben az ónedények a barokk stilus polgári, illetve népi megjelenési formájának jellegzetes hordozói, — s igy szinte világnézet kifejezői. Hozzájárult ehhez az ónedények formaadásában jelentkező konzervativizmus, ami nem követi az általános stilusfejlődést, hanem egyes tipusok mellett évszázadokig megmarad.

A magyarországi ónedény jellemző vonásai: erőteljes, zömök test, logikusan tagolt, nagy sima felületekkel, — kevés diszités, nemes arányokban mutatkozó egyszerü, belső, tartalmi előkelőség, — jól elhelyezett, magyar nyelvü, helyi vonatkozásokat tartalmazó vésett feliratok, — a fejérmegyei ónedényeken is feltalálhatók.

Megmaradásuknak, sajnos, itt sem kedveztek a történelmi körülmények. A Dunántult élesen kettévágta a török hódoltsági terület s a habsburgi Nyugatmagyarország közötti határvonal. A két terület között sok volt a surlódás, abban azonban megegyeztek,

BARTL JÓZSEF

emlitve ld. Lacza Márta

Losonci Miklós: XX. kerületi képzőművészek. Ságvári Iskola Galéria

UJ TÜKÖR 1983. XX. évf. 17. sz. 4. o.

SZERZŐDÉS

munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony létesitéséhez

tt egyrészről a MTA Müvészettörténeti Kutató Csoport (Bp. I. Uri
srészről

ıkahelye:

ime:

ma:

özött az alábbi feltételekkel:

zendő feladat részletesen:

BARTL JÓZSEF

emlitve ld.Paiss László

Lóska Lajos: Meditíció.Bartók 32 Galéria

UJ TÜKÖR 1982.XIX.évf.15.sz.4.o.

451 kötetet, egyéb dokumentumból [mikro-
454-et.
könyvekről kivétel nélkül cimfelvé-
n párhuzamosan a revizió munkájával
őrendeztük az intézményünk tanácster-
is.
rditani köttetésre. Itt figyelembe
alálható és rendkivül értékes Kam-
állapotát, legnagyobbrészt ennek
ezésünkre álló összegből./216 db.

eink felülviszgálatát is elkezdtük.
ött figyelembe kellett vennünk-a
sségét nem feledve - a cserék ren-
ereink számának csökkentését

VIGADÓ GALÉRIA

A Magyar
Népköztársaság
Művészeti Alapja
meghívja Önt
és kedves családját
1988. december 16-án
16 órára
a Vigadó Galériába

BARTL
JÓZSEF

festőművész
kiállításának megnyitójára

A kiállítást megnyitja
Dr. Feledy Balázs

Közreműködik:
Geiger György és
Szekeres Béla
trombitaművész

BARTL József (festő)

Bicske, Bk. MGTSZ Nyomda

VIGADÓ GALÉRIA

A Magyar
Népköztársaság
Művészeti Alapja
meghívja Önt
és kedves családját
1988. december 16-án
16 órára
a Vigadó Galériába

péntek

BARTL JÓZSEF

festőművész
kiállításának megnyitójára

A kiállítást megnyitja
Dr. Feledy Balázs

Közreműködik:
Geiger György és
Szekeres Béla
trombitaművész

Bicske, Bk. MGTSZ Nyomda

BARTL József

Bartl József festőművész kiállitása, Szentendrei Képtár, 1992. szeptember 27-október 25. Bev. Hann Ferenc. A kiállitást rend. Kiss Joakim Margit. Szentendre : Szene-k.n., 1992 [16] p., ill. E G

Kis könyvek c. kiáll
A kiállítást r

Szervezők: Dobbin Books,N.
Judith Hoffberg, Galántai Gy

BARTL József

kiáll. Szentendre, Szentendrei Képtár, 1992
ism. CHIKÁN Bálint: Szántó Piroska és Bartl József képei. = Magyar Hirlap, 1992. okt.8. 13.

1981. II. 6. 17. 10. Kossuth

Láttuk, hallottuk...

1021

- Fábián László Szolnokon, a Damjanics Muzeumban Bártl József festőművész kiállitását látta.

- Lényegében ugyanazt a kiállitást, ami itt volt kiállitva a Mücsarnokban. Ez Bartlnak egy gyüjteményes kiállitása. Persze a gyüjteményest azt úgy mondom, hogy csak festmények voltak kiállitva. Abból viszont sok, tehát lényegében fölöleli Bartlnak a munkásságát.

- Mit jelez, mit sugall ez a munkásság?

- Hát a közép generációnak - ma már azt hiszem igy kellene ezt megitélnekm - a közép generációnak Bartl egy nagyon tehetséges, nagyon izgalmas alkotója, akinek az egyéni arca, talán markánsabban is rajzolódik ki, mint a legtöbbiké, azon egyszerü okmál fogva, mert sikerült egy sajátosan egyénitett formanyelvet találnia.

- És miben áll?

- Szerintem abban, hogy bizonyos jeleket gyüjtött magának össze, olyan jeleket, amelyek természetesen a mi életünkben szerepelnek, teszem föl, egy kereszt, egy madár rajzolat, esetleg egy valami sarokpántról átmentett motivum, amelyik itt szimbólikusabb, tágabb értelmet nyer. Aztán egy fejfa motivum, ami figuraként jelentkezik. És igy tovább. Ezeknek a különböző összevágása, egymás mellé állitása természetesen összetettebb mondatok képzésére is alkalmat ad.

- Mit mondanak ezek az összetettebb mondatok, különösen, hogyha jelek gyüjteményéről, mármint Bartl munkásságáról van szó, tehát akkor a jelek, mintegy jelrendszerek, mit mond tehát ez az összetett mondat?

- Föltétlenül az emberről beszélnek. Ez azért szembetlő, mert úgyszólván minden képén egyféle ilyen bábfigura, amelyik az embernek a legsematikusabb vázlata jelentkezik. Ez mintegy azt is mutatja, hogy körülbelül milyen az ember helyzete a világban. Tehát azt nem mondanám, hogy Bartl túlságosan optimista és túlságosan rózsaszin képet szeretne rajzolni, de azt igen, hogy

a világbunkban nem fordul elő olyan dolog, aminek ne lenne szenvedő vagy hát éppen gyönyörködő alakja az ember. Azt hiszem erről beszél, ehhez neki még egy kitünő eszköze van, a szinek világa. Szeretném is talán erre fölhivni a figyelmet, hogy ilyen koloristájával a mai festészetünknek ritkán találkozni.

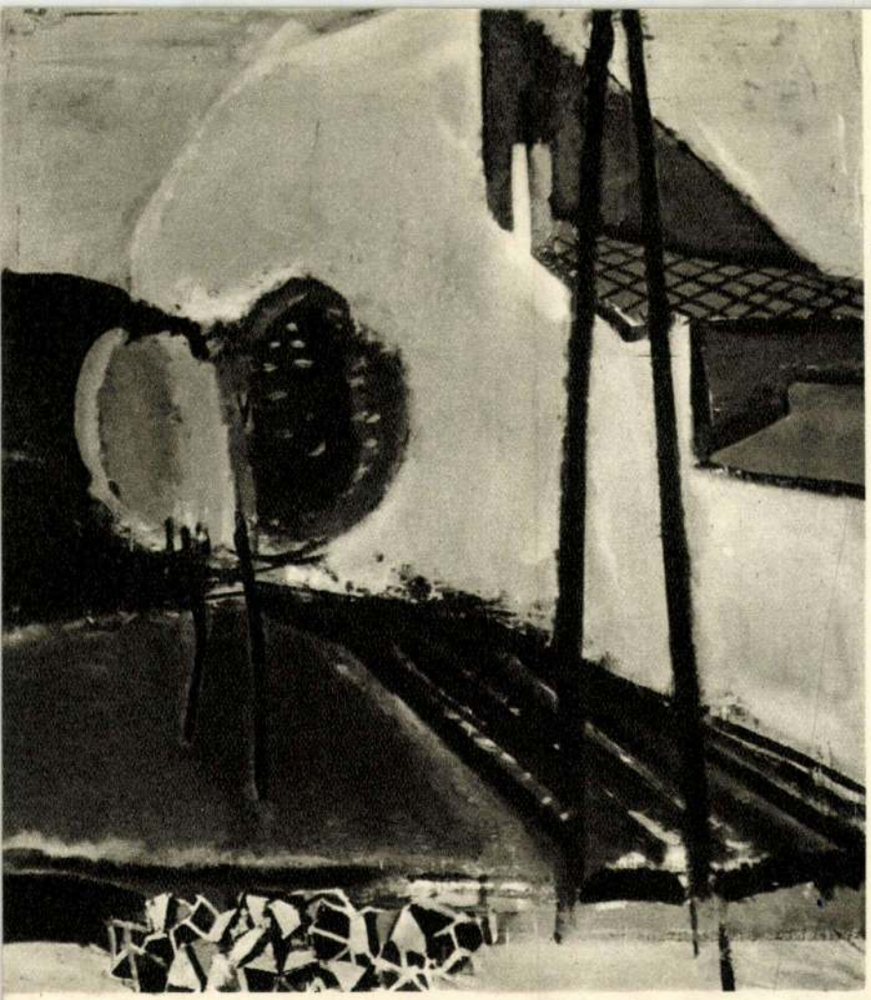

Bartl József
Tűzfal
Mur coupe-feu
Брандмауер

a munkásság életét választotta témakörül, a diósgyőri vasgyárban szerzett élményeit rajzolta meg. Ettől kezdve idehaza, majd emigrációba kényszerülten hű maradt jó ideig ehhez a tárgyi körhöz s belőle sarjadzott szocializmusához, bár kifejezési módjában lényegesen átalakult. Mai haladó művészeink között kétségtelenül különálló helyet foglal el.

Meg nem alkuvó áldozatos emberiességet hirdet, magasztalja a termelő munkát, a kölcsönös megértést, megdöbben az atomkorszak jelentkezésén, ünnepli az új embert. Mutatóba régebbi művei közül is bemutatott egyet-mást, hiszen már velük is sejtette, hogy merre kell haladnia. De akármekkora erkölcsi jelentőségű is állásfoglalása, még nem volna újszerű művészet, ha a formák, amelyekbe önti mondanivalóját, nem volnának újak.

A művészet terén manapság a megújhodás jelszavaként a szocialista realizmus szerepel. De — és ebben nyilvánul Kron Jenő művészetének jellegzetessége — az ő mondanivalója annyi eszmeiséggel telített, hogy szinte idealizmussá válik.

Alighanem nincsen semmi elvetendő abban, hogy a szocialista realizmus szocialista idealizmussá fejlődjék. Nem arról volna szó, hogy a valóságot meghamisító, elkendőző, édeskés hazugságot közöljön a világról, hanem, hogy minden külsőséges esetlegességtől mentes lényegét iparkodjék összefoglalni, úgy, hogy aprólékos részleteket mellőző allegóriákat, sőt szimbólumokat teremtsen. Ilyeneket máris bőven kínál Kron Jenő. Élemedett korát meghazudtoló elevenséggel, ötletességgel tért erre az útra és tör felfelé. Hogy pedig milyen bensőséggel és mennyire átszellemülve, arról önarcképe kitűnően tanúskodik.

Farkas Zoltán

Bartl József kiállítása (Mednyánszky-terem)

Derkovits-díjas fiatal művészünk tárlata az utóbbi két év munkásságát hozta nyilvánosságra.

Érdekes kettősség ejti gondolkodóba a szemlélőt, aki végignézte a két kis teremre való anyagot — olaj és aquarellképek együttesét. Ez a kétarcúság pedig sajátos módon műfaji kategóriákban jelentkezik. Valamiképp a régi egyiptomi írás megkülönböztetett fajtáit juttatja eszembe, a hieroglif és a kurzív írást — mely közül az első a fontos és reprezentatív mondanivalót rögzítette bonyolult rendszerű *dekoratív* jeleivel, a folyóírás pedig, mint ma is, a mindennapi érintkezés *közvetlen* eszköze volt. Így válik a festői közlés kettős célzatú írásrendszerré az aquarell és olajfestés eszközében, hogy az egyik bonyolultabb festői közölnivalót még kialakulatlan, *dekoratív—formai* nyelven reprezentáljon, a másik közvetlen, bár konzervatív stílusban sugározza intim hangulatát. Miért ez a kétarcúság, réginek és újnak, beváltnak és kialakulatlannak feltűnő megkülönböztetése, melyet már nem lehet vázlat és kidolgozás viszonylatában feloldani?

Először is milyen tematikai megnyilvánulások jellemzik műfajait? — Olajképei részben csendéletek, részben portrék, és e két kör metszéspontján levő „figurális kompozíciók". Ez utóbbit két darab képviseli, s mint ilyen, legtöbb tájékoztatást nyújt a művészi irányról, melynek jegyében született. E kettőnek közös témája a kút és a figura. Csendéleteinek kedvelt összetevője a napraforgó és a trombita, valamint néhány köralaprajzú tárgy négyszögesített változata. Portréinak azonban zárkózott, merev légkörében is együttérző hevület rejtett árama izzik.

Az aquarellek kizárólag tájképek, bensőséges, telt színvilágúak, alaposan mérlegelt, biztos felépítésűek.

Törekvéseinek pillanatnyilag a csendélet látszik legmegfelelőbbnek. E szilárd struktúrájú képek, határozott síkokra való tagolásukban, kellemes biztonság érzetében nyújtanak kiindulást érzések és színharmóniák visszafogott, megtorpanó hangulata felé . . .

Ezeknek az *objektivitás* igényével fellépő képeknek meggyőző erejét azonban nem segíti elő a színkompozíció túlságos szordinója. Magányosan induló, halk trombitahangja — bár sajátos szépséget csendít meg —, mégis, célja tekintetében bizonytalanságot árul el. Az egy körön belüli mozgás céltalanságának érzését.

Az ösztönösség, a líra vonzása, szemben a stílusigényű objektivitással, szándékolatlanság és dekoratív öncélúság keveredik e semlegesített témák festői világába. Ragaszkodása a csendélet tárgyszerűségéhez érthető: a *konkrétság* legkézenfekvőbb lehetősége az, ami fogva tartja nála a művészt, s ami hiányzik a „kútfigurák" — vagy más figurális témák — kísérleteiből. (Egyébként

egy festő vagy szobrász, aki életkoránál fogva könnyen hajlamos lehetne azokra a szertelenségekre, amelyek mai napság úgyszólván kötelezőek a még nem egészen „elaggott" művészek számára, — mindig bizonyos elégtételt érzünk, mondom, ha egy-egy ilyen festő vagy szobrász nem rébuszokkal, hanem becsületes és — ne szégyeljük kimondani — *normális* képekkel, vagy szobrokkal lép elénk.

Az „épater le bourgeois" jelszava rég elvesztette értelmét: a „polgár" (értsd: a közönség) ma már a világért sem hagyja magát elképeszteni, miután a művészet minden területén évtizedek óta alig igyekeznek más egyebet tenni festők, szobrászok, írók, muzsikusok. A „polgár" (értsd: a közönség) már régóta nem „képed el" semmitől, amit művészet címén elébe tálalnak: annyira megúnta az állandó elképedést. (Mondhatnók így is némi szójátékkal: a művészet fokozatos „elképtelenedését"!) Valóságosan elképedni — igaz, hogy örömmel — a mai közönség csak olyankor tud, ha végre — valahára olyan művészetet is kap, amelynek megértéséhez, élvezéséhez nem szükséges különböző zavaros művészeti teorémák ismerete, a „beavatottság" felsőbbséges arisztokratizmusa, hanem amely önmagától és önmagáért mindenkihez szóló

hogy legtöbb képének (pl. a „Pozsonyi udvar"-nak) spontán festőisége hevenyészettségnek, odavetettségnek, vagy zsúfolt komponálatlanságnak hat. Ma már — és itt ráeszmélünk, hogy *közvetve* talán még a non-figuratív festészetnek is marad majd végeredményében valami haszna — ma már nem ad teljes művészi kielégülést szemünknek a legfrissebb, legzamatosabb festőiségű kép sem, ha nem érezzük a színek mögött a rajzot, ha a festőiség nem épül konstruktív alapokra és nem adja meg királyi helyét a formának.

Viszont talán épp ez a tanulság az, ami Chován Lóránt kiállítását igazán érdekessé tette: épp „problématlanságával" vetett fel problémákat.

F. J.

Halápy János emlékkiállítása Pápán

A Pápa Városi Múzeum az 1960-ban elhúnyt Halápy János festőművész alkotásaiból rendezett emlékkiállítást „A Balaton fényei és virágai" címmel.

A Balaton legkiválóbb megörökítői — Mészöly Géza és Egry József — mellett számos festő vallott még őszintén érzéseiről a vizet, környezetét és az ottani embereket megörökítő műveiben. Közülük való volt Halápy János, aki életének nagy részét a tó mellett töltve vitte vászonra látomásait, megérzéseit. Nem tartozott a tájat dokumentációs hűséggel megörökítők közé. Egyik szóbeli vallomásában hangsúlyozta is, hogy a Balaton keltette érzéseit, gondolatait kívánta képpé formálni. Ennek megfelelően témáit is az év- és napszakonként változó világítás által keltett hangulatokból vette. A jelenségek közvetlen vagy átvitt értelmű megfogalmazásával, kevés tárgyi objektum alkalmazásával jeleníti meg őket. A „Vitorlások párában", a „Vitorlások fényben", a kékes-szürkés párából átderengő „Felhők" és „Téli napsütés", az előtérbe benyúló sötét fák ellentéteként a távoli vizen fehér vitorlásokat sejtető „Szurokfenyők", a nyüzsgő sokaságot ábrázoló „Füredi kikötő" és a „Hajóérkezés" című festmények mutatják legjobb eredményeit.

Kevés emberi alakot ábrázol, azokat is feloldja a tájban, mellőz minden karakterizálást, kiemelést. Néhány képén, pl. a „Tihany" címűn a nagybányai művészek hagyományait láthatjuk feltűnni. Akvarelljei nélkülözik az olajokon mutatkozó átgondoltságot, igényes megjelenítését. A virágcsendéletek közül a „Sárga tulipánokat" érezzük a legjobb tájakkal egyenrangúnak.

Halápy János piktúrája nem éri el Egry József átfogó szemléletű művészetét, mely korszerű eszközökkel varázsolta képpé az ember és táj egységét. A Balaton ábrázolóinak nagy együttesében a másodhegedűs megtisztelő rangja illeti meg.

Heitler László

Kron Jenő kiállítása

Kron Jenőnek, a grafikusnak a Derkovits-teremben elrendezett harminckét művét alighanem meglepődéssel fogadták a látogatók. Azok is, akik működését ezelőtt is figyelemmel kísérték, de éppen úgy azok is, akik vele itt találkoztak első ízben. Amazok megilletődnek azon az átszellemülésen, amelyen a legutóbbi évek során átment, emezek viszont, mert egyáltalában nem szokványos, hanem meglehetősen elkülönülő kifejezésmóddal jelentkezik.

Olgyai Viktor növendéke volt, majd Nagybányán fordult meg. Állami díjat nyert 1910-ben s ezzel müncheni, párizsi és londoni tanulmányútra indult. Hazatérve

Chován Lóránt
A Hradzsin felé
En allant vers le Hradschin
По направлению к Градчанам

Bartl József, festőművész

Egri Mária: a megújult Szolnoki Képzőművészeti Főiskola

5. Programozott kép, olaj, vászon, 120×120 cm. /rept./

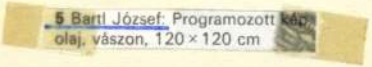

Művészet, 1974. nov., dec., 84-old.

MAHIR SAJTOFIGYELO
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

DUNAÚJVÁROSI HÍRLAP

1984 ÁPR 2 0

Bartl József, festőművész

8 dunaújvárosi HÍRLAP

1021

Bartl József: Pillangó

dunaújvárosi HÍRLAP 7

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

KISALFÖLD
1984 APR 21

Bartl József festőművész

1021

■ Bartl József: PILLANGÓ

sének emelkedéséről, s az közvetlen tartozó gabonakedelem fellendüléséről szám be.

Az időjárás alakulása ho kentette, hol növelte, hol elpusztította a terményt, mégis az évek során egyértelművé vált, hogy a megye gabonakereskedelme révén [illegible]árkózhat az ország azon megyéi közé, amelyek előmozdították az ország kereskedelmét.

„...*Győr a magyar gabonakereskedés központjává lett...*" olvashatjuk abban a tudósításban, amely arról számolt be, hogy a Bécs—győri vasút közforgalomnak átengedésével fellendítette az ország kereskedelmi életét. A vasút óriási lehetőséget tartogatott. Gyorsabbá vált a szállítás, s ez az új helyzet új lehetőségként hozta a győriek számára azt is, hogy a városban számosan telepedtek le kereskedők, akik itt vélték megtalálni számításukat. Nem kellett napokat várni az átrakással, különböző raktárakba való szállítással, a vasút lehetőséget adott, gyors és pontos szállítást. Több raktárra volt szükség, kora tavasztól késő őszig folytonos foglalkoztatást biztosítottak mindazoknak, akik gabonából, gabonakereskedelemből tartották fenn magukat.

A vasút ütemet, tempót diktált. Hozzászoktatta az embereket ahhoz, hogy az idő érték, az idő pénz. Jól voltak már a lassú ütemben

Wolfgang Amadeus Mozart, a nagy német zeneköltő már hatéves korában a (12. számú sor) gyermek sikerrel mutatkozott be Münchenben, Bécsben majd Párizsban, Londonban és Olaszországban. 13 éves korában komponálta első operáját. Első nagy műve (Vízszintes 10.) Bécsben született. Következő nagy operája (Függőleges 13.) majd a (Vízszintes 1.) ismertebb nevén „Don Juan". Forradalmi töltésű utolsó, monumentális operája a (71. számú sor.)

VÍZSZINTES: 1. (Beküldendő.) 10. (Beküldendő.) 13. Hadszíntér. 14. Becézett férfinév. 15. ...mihi, cros tibi (ma nekem, holnap neked). 16. Prémes állat bőre. 17. Erkölcstan. 19. Teleenged. 20. Kis állam India területén. 21. Észszel felfog. 22. Létezett. 24. Árvízi bárkás. 25. Annyi mint. 26. Táplálkozó. 28. Takarmánykeverék. 30. Azonos betűk. 31. Község Zenta alatt. 32. Nyom. 34. Seben képződik. 36. Becézett férfinév. 38. Beágyaz. 40. Ropogósra sütött. 42. (Beküldendő.) 43. Vermelte. 44. Ráma. 45. Férfinév. 46. Táncmulatság. 47. Sérülés. 49. Régi római pénz. 51. Szörny. 53. Jogtalanul elvesz. 55. CÁ. 56. Vissza: halom. 58. Község Pannonhalma mellett. 60. Vízi jármű. 62. Részutos. 63. A fesztelen. 65. Magaslat. 66. Gát betűi. 67. Kés, vágó része. 68. Éppen. 70. Férfinév. 71. (Beküldendő.)

FÜGGŐLEGES: 2. Érzékszervem. 3. Ámbár. 4. Tegnap része. 5. Fordított személynévmás. 6. Szállított. 7. Vonatkozó névmás. 8. A győzelem istennője

Bartl József

Képpraxe

1985. II. 23.

Egyszázotven évvel ezelőtt
ap, 1535. február 22-e az
gyik vagyonos pesti polgár-
aládnak. Az asszony egész-
ges fiúcskát szült, aki a
eresztségben a Péter nevet
apta. A család tagjai nem

ra!

Az egyik Élektra című drámafordítása, de nyugodtan mondhatjuk azt is, hogy drámája. A humanizmust és a reformációt összeegyezte-

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Bartl József
[illegible]

NÉPÚJSÁG (TOLNA)
1984 MÁJ 5

1021

Pillangó

Bartl József rajza

lárd anyagok
zerek gyártá
mint az opt
Vizsgáljuk a
lyekkel szem
ket támaszt:
könnyűnek k
csony hőmér
a szupraveze
működnek s
a villamosene
vonalú forrá
zásának azon
vannak.

— Mit kív
évezredben fog élni?

— Szép és érdekes munkát, amelyből neki és az egész emberiségnek is haszna van.

Vesszőből kés

A moldáviai szoroki erdőazdaság kosárfonó műhelyében szemet gyönyörködte- tárgyakat készítenek fűz- ahonnan elsősorban szőlős- kosarakat rendelnek.

A városi lakosság köré-

Bartl József

BARTL JÓZSEF festőművész kiállítása nyílt meg kedden Debrecenben, a Képcsarnok Medgyessy-termében. Több mint harminc olajképet, akvarellt és grafikát láthat a közönség; a művek többsége szentendrei tájakat, illetve virágcsendéleteket ábrázol. A kiállítás november 15-ig tekinthető meg.

Népszabadság, 1986. XI. 5

Bartl József, festőművész

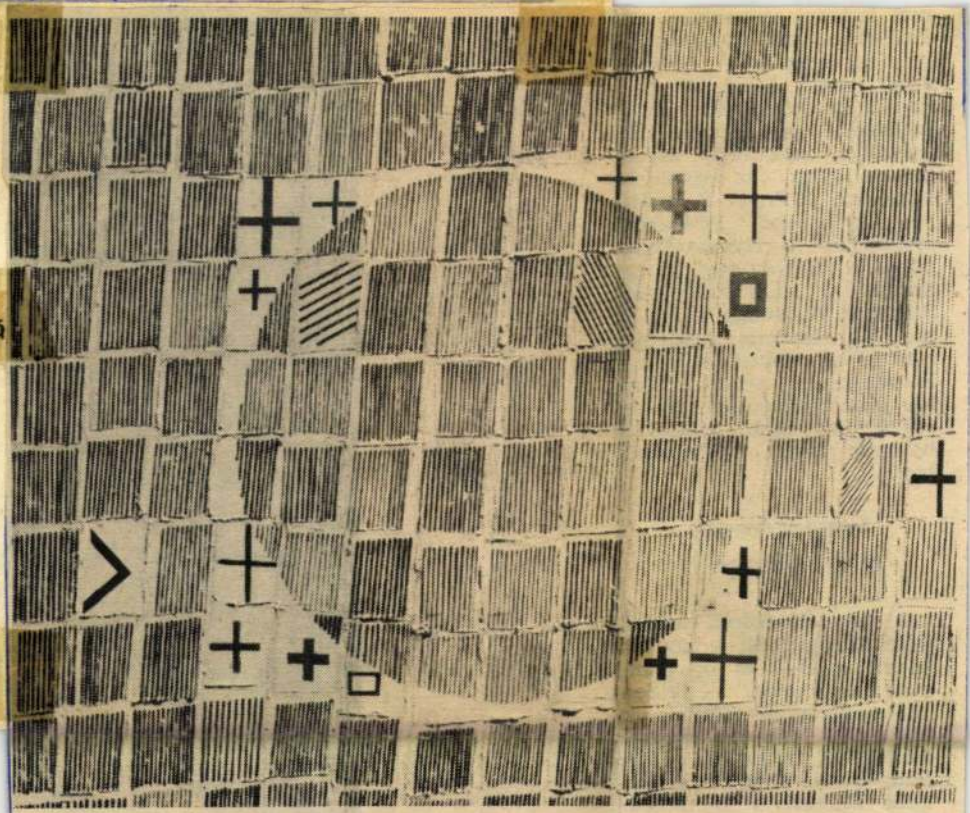

Bartl József: Háló

Népújság (Heves),
1984. március 24.

1.

nyu katonai versengés új területeire kell kiterjeszteni a fegyverkezést egyrészt azért, hogy „kimerítő" gazdasági erőfeszítésekre kényszerítsék a Szovjetuniót, másrészt azért, hogy ki lehessen vívni az egyoldalú hadászati fölényt. E törekvés egyik első lépéseként értékeljük a Nyugat-Európában a múlt év végén megkezdett rakétatelepítést. Szorosan összefügg ezzel az amerikai katonai doktrínának az az alaptétele, amely lehetségesnek, adott feltételek között egyenesen célszerűnek, mi több: megnyerhetőnek tartja az atomháborút.

Fegyverkezés a világűrben is

A már elfogadott haderőfejlesztési tervek — egyebek között a B—1-es új hadászati bombázók, a Trident haditengerészeti rakéta-nukleáris fegyverrendszerek, az MX-ek és az ezt követő Midgetman-rakéták szolgálatba állításával kapcsolatos döntések — mindenben rá-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-725
Bartók István, grafikus
ÉLET ÉS IRODALOM
1984 AUG 1 01

1021

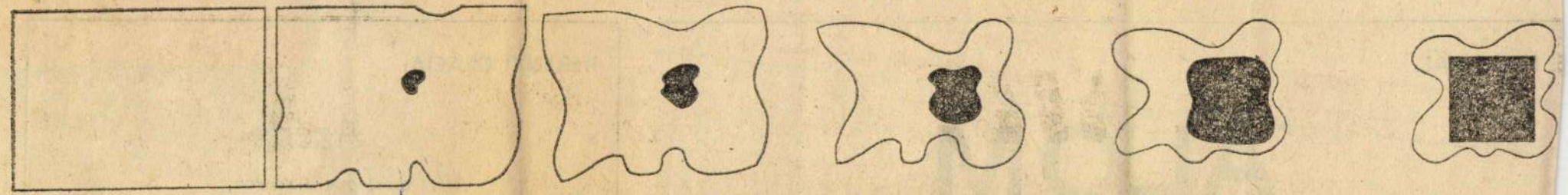

Bartók István: Szegregáció

É. FEHÉR PÁL:

ÁLOM

KERÉNYI GRÁCIA:

Azért

Azért mert gyereked van,
téged nem érdekel,
hogyan tanulja a kismacska a világot.

MAHIR MAGYAR HIRADÓ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1984 APR 21
NÓGRÁD

Bartl József festőművész

1921

Bartl József: Pillangó

LAJO

Majd még több kiállítás következett, az eddigi legteljesebb 1978-ban a Magyar Nemzeti Galériában. A művek végleges és méltó otthona a szentendrei *Vajda Lajos Múzeum* lesz. Művei közben Európa különböző országaiban és Amerikában keltettek figyelmet és visszhangot, de — amint arra *Frank János* is utal a hetvenes évek végén — a kor itthon csak most kezdi utolérni saját avantgarde-ját. Mint írja: *„Vajda nagysága messze túlszárnyalta a róla szóló legendát".*

Mándy Stefánia Vajda Lajos címmel közzétett tanulmánya nagyszabású vállalkozás, kitűnő mű, méltó a művészhez, aki Kassák Lajos után a hazai avantgarde második nemzedékének legkiemelkedőbb alakja volt. Munkássága a magyar művészeti látás történetében új fejezetet nyitott.

A szerző már az előszóban

gorú és föltétlenül tiszta, mint maga a kozmosz. Ezek után talán úgy vélnénk, ezt az életművet a kemény tudatosság hozta létre. Távolról sem. Tudatosság és ösztönösség együtt és egy időben van jelen, mint minden komolyan becsülendő művészeti produktumban.

Szinte csodálatra méltó, hogy ez a maga korát, az őt körülvevő történelmi közeget olyan pontosan érzékelő, az európai szellemiség bonyolult összefüggésrendszereit tisztán látó és ötvözni kívánó „névtelen" művész életművének javát nem egészen egy évtized alatt, 1933 és 1940 között alkotta meg, időnként fizikai nyomor közepette. Ráadásul, ez volt a világtörténelem eddigi leginkább válságszabdalta, iszonyú tragédiákba rohanó korszaka. Mit tehetett a művész, aki látott? Vállalta a tanulságot, ami a művészetben sem mindig a leghálásabb feladat. Tanúk nélkül azonban, tudjuk, még iszonyúbb dolgok is meg-

MAHIR
MAGYAR HIRADÓ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Bartl József
festőművész

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1984 ÁPR 2- 1

1021

Pillangó

Bartl József rajza

n hiányzik, ami nagy
lyen, városon megta
tó, viszont van, ami
ncs, s városon: nincs.
Ez pedig a jelenber
ában egy kicsit már a
csírája, reménye. Po
oban, olyan tény
ely ítéletet, döntést
t(hat), mond(hat), kis
k, alig-lakosú telep
ς sorsáról. Hogy Ter
nyére milyen jövő

eggyakoribbak a szív- és érrendszeri megbetegedések.
/érnyomásmérés közben Hagymási doktor

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Bartl József, festőművész

SOMOGYI NÉPLAP

1984 APR 21

1021

Bartl József: Pillangó

i. . .

években Gondos Jókapott kitüntetéseket t. Egyszer még a jára is került. Vizemágat hozott létre r a' jelszó még az en ne harangot önt-

tak a kártevők, de ő állomásnak nem vállalkoztunk, hogy gyét lepermetezzük. Így mondanák, szolüzemággal — másvereséget értünk el.

zo
gá

ne
ba
ko
ga
m
ra
gy
ba
fő

szemléletű és menedzsertípusú új vezetőideálnak sem árt egy kis józan paraszti ész, s ugyancsak nem nélkülözhető az emberekkel való azonosulás képessége. Idővel azt is kiszámolták, hogy az új stílusú dolgozó tsz-ek 80 mázsája kevesebb nyereséget hoz, mint a korábbiaknál 40... E realitások felismerésekor azonban Józsi bácsi már tolnai nyugdíjas volt.

Feleségével, három lányával, vejeivel és hat unokájával ma is itt él a megyehatáron. Sokat dolgozik a ház körül, neveli az unokákat, mégis úgy tartja, lomha életet él.

— Aki megszokta, hogy a hajnal a táblán találja, hogy percenként döntenie kell, hogy többszáz emberért felel, azt nem elégítik ki a tevés-vevés ezen a néhány négyszögölön. Meglepett, hogy egyáltalán még számon tartanak...

Beszéd közben néha fölállt, kiegyenesítette tagjait, s az ablakhoz ment. Az üvegen át a somogyi táblák irányába nézett...

MAHIR
MAGYAR HÍRADÓ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Bartl József, festőművész

DOLGOZÓK LAPJA

1984 ÁPR 2 1.

1021

natászati e
vállalatánál
múlt idősz
tunk országj
bontakozó
a jövőbeni

— Beveze
szegezze a
zárszámadó
legfőbb tar

— A szövetkezet
tői, szakemberei a tagsággal együtt szinte mindenütt — s nem csak a hat aszályos megyében — így fogalmaztak: rendhagyó esztendőt hagytunk magunk mögött. Több összetevő együttes hatására országosan jelentő-

pénzügyi hiány elérte a
milliárd forintot, ebből egy
milliárdot a szövetkezete
saját forrásból rendeztek.
fennmaradt veszteség ös
szesen 1,1 milliárd forin
amely csak külső forrásb
rendezhető, ez csaknem h

1984. április 21., szombat

Bartl József: Pillangó

Bartl József

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-72
1984 JUN 25

FEJÉRMEGYEI HÍRLAP

Bartl József: Pillangó 1021

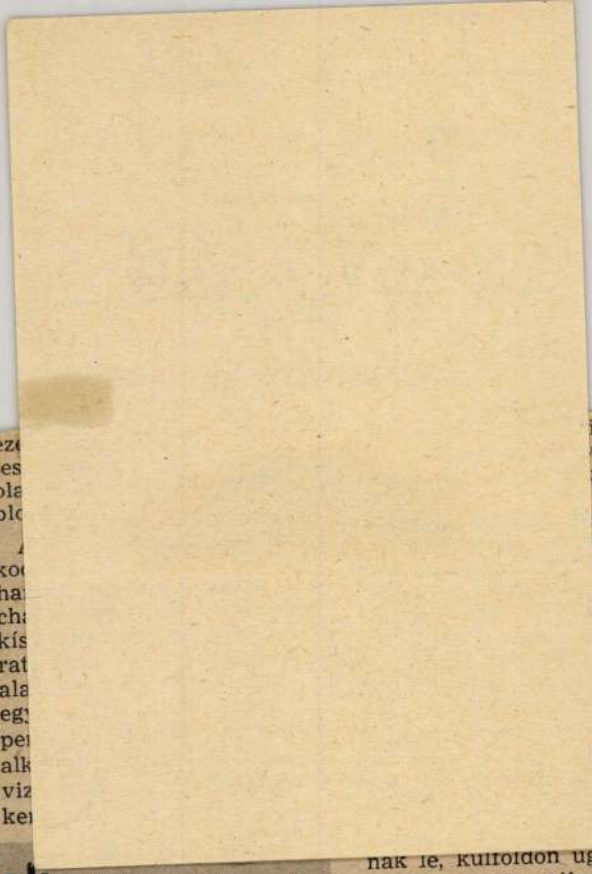

noz. Ezáltal ugyanis merhetően csökken a motorok mozgó alkatrészeinek energiát felemésztő súrlódása, illetve az egymással súrlódó gépelemek kopása. E feltétel teljesülésének csupán az a nyitja, hogy az adalékként használt kemény anyagszemcséknek rendkívül kicsiknek kell lenniök: átmérőjük nem haladhatja meg a kétezred millimétert! E parányi anyagszemcsék ugyanis könnyen gördülő-forgó „csapágygolyóként" viselkednek a sima felületek között. Mindez

is híján
i tőkés
zágnak.

ginkább
észtenek
mintegy
. Tőlük
i felvá-
az ér-
(A két-
hogy
egy. 20
ılat le-
k jövő-
enyész-
ogramm
adja-

nak le, külföldön ugyanis az ennél nagyobb súlyú nyulak húsa csak nehezen értékesíthető.

Bélyeggyűjtőknek

Bélyeglapocska

Gyakran használt szó a blokk. A politikában hatalmi csoportosulásokat, a mindennapi életben a panelházakat, az építőiparban a nagyméretű téglákat illetik így. A filatelisták szótárá-

Levélbélyeggyűjtők Első Hazai Egyesülete jubileumára utalnak.

A Magyar Posta a mai napig 164 blokkot adott ki. Az elsőtől a legutóbb megjelentekig érdekes témák különleges formában, méretben és kivitelben tárulnak

BARTI

BARTL JÓZSEF festőművész

1932-ben Soroksáron született. 1959-ben végzett a Képzőművészeti Főiskolán, Pap Gyula, Fónyi Géza és Bernáth Aurél növendékeként. Csoportos tárlatok mellett 1963-ban a budapesti Mednyánszky teremben, 1973-ban a Sugárbiológiai Kutató Intézetben és Szentendrén, 1976-ban a Csepel Galériában volt önálló bemutatkozása. Szerepelt a Párizsi Ifjúsági Biennálén (1963), kiállított Szófiában, Moszkvában, Berlinben, Belgrádban és Delhiben. 1964–66 között Derkovits-ösztöndíjas volt, 1976-ban megnyerte az egri Akvarell Biennálé nagydíját.

Képein harmónikusan egyesíti a természeti és elvont elemeket. Jellegzetes komponálású csendéletein a virágok és edények egy mesterségesen konstruált, geometrikus elemekkel díszített térbe kerülnek. Világos, keveretlen, élénk összhatású színeket használ.

BARTL JÓZSEF

Kohómunkás

NÉPSZAVA, 1976.február 14-e, 6.oldal.

Bartl József: Kohómunkás

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1977 ÁPR 2
NÉPSZAVA

Bartl József

1021

— M
volna?
— H
zem
egésze
értem
gazdas
— M
De mé
— A

járól, az asszonyok nehéz életéről, meg a lelkiismeretességükről sok példát tudnék fölsorolni. Még olyanokat is mertem volna mondani, hogy egymásért milyen nagy dolgokra is képesek vagyunk, magunk között.

— Milyen nagy dolgokra?

— Hogy például Zelenkáné tavaly meghalt és a

lémák fölemlegetése tette változatosabbá, érdekesebbé és valószerűbbé. Megoszlottak a véleménynyilvánítók: egy részük a leírt, sillabusz szöveget mondta, más részük meg szabadon beszélt. Azok mondtak többet, igazabbat, életízűbbet, akik elmondták saját véleményüket, mert ezek a gazdaság, termelés és az ember sor-

le
rt
a.
kö
ek
ba
dc
lh
él
be
vitatk
olyan
tük
mint
tikai,
formá
megn
körbe
gunk
a sill
többé
közna

Be

Bartl József: Tavaszi Duna

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR NÉPHADSEREG
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1977 ÁPR 16.

NÉPSZAVA

Bartl József

1021

Bartl József: Tanulmány

ian mennyiségben kapható. Ennél fogva a következő községig háromkilométernyi utat kell megtennie a tejvásárló közönségnek.

A Kereskedelmi Felügyelőség és a községi tanács intézkedésének eredményeként a termelőszövetkezet a községi tejgyűjtőből a lakosság részére a tejárusítást március 15-től

Bartl József

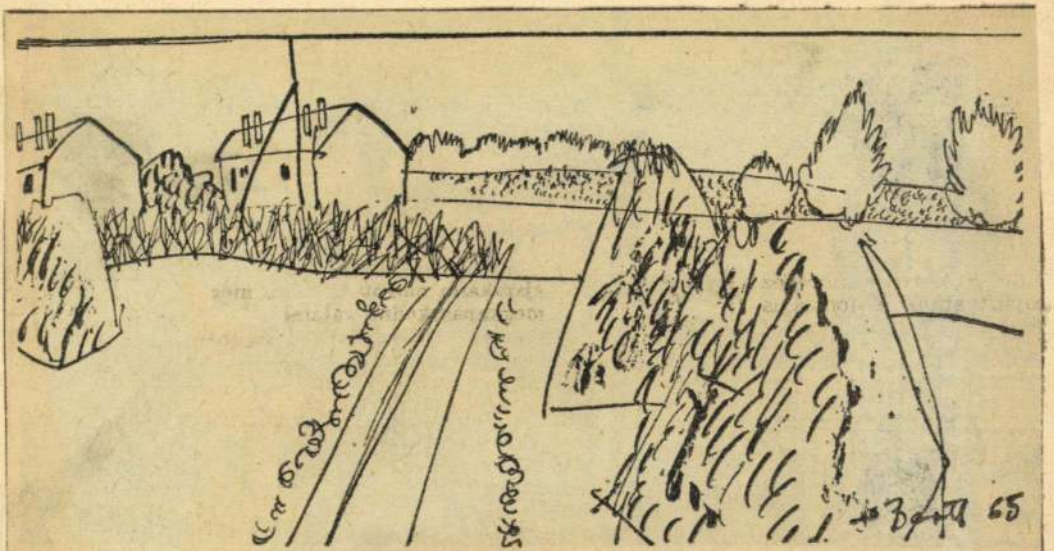

Bartl József: Tarló

Népnava, 1975. jún. 22. 103. évf. 145 sz. 8 p.

Bartl József, festő

A GALÉRIA MŰHELYEBEN

Bartl József

A *Budavári Palota* C épületének III. emeletén — a *Műhely* sorozat legújabb tárlatán — *Bartl József* munkáival ismerkedhet meg a látogató.

— Az utóbbi évek kiállításain elsősorban Bartl Józsefet, a festőt ismerhettük meg — mondja *Bolgár Kálmán*, a tárlat rendezője. — Ezúttal bemutatjuk a gobelintervezőt, a plasztikával, üvegfestészettel kí-

[illegible]

jöjjenek el szavazni, mert voksuk döntő lehet a szocialista előretörés további felerősítésében, vagy megállításában.

Mivel a jobboldal *közös jelöltéket* indított, már az első fordulóban megszerezte a voksok maximumát, erősítést csak azoktól remélhet, akik vasárnap pecáztak vagy kirándultak. A szocialisták éppen a

–: Bartl József

2.

Esti Hírlap, [illegible] jan. 16.

Bartl József
1984 JAN 21
1021

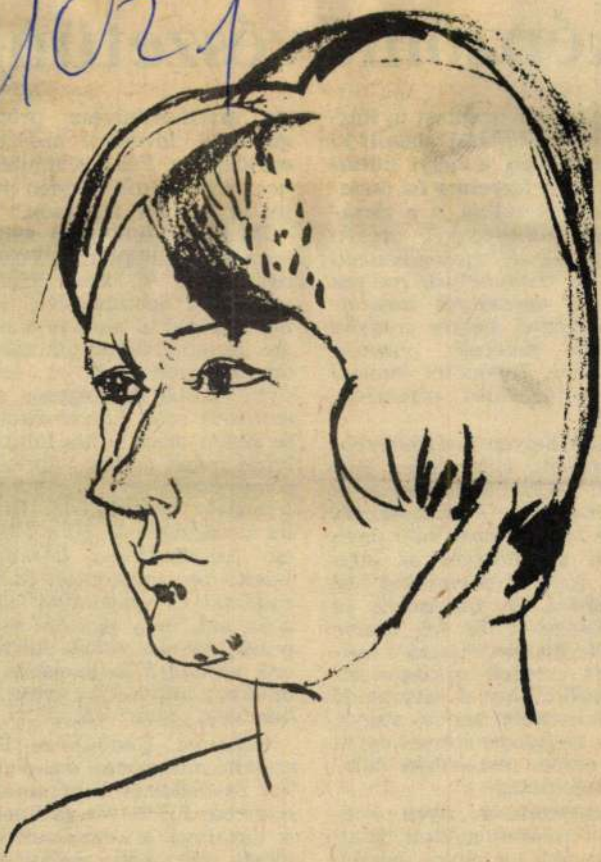

Bartl József

NŐI KÉPMÁS

Losonci M

Kép

Az elmúlt év
művelődési ha
az országban
rális erők fig
ogása jóvolt
lalmi koncentráció révén
étrejöttek a *képzőművészeti*
let új kisműhelyei, melyek
erős és egészséges hajszál-
gyökereikkel helyes irányba
endítik nemcsak vizuális
ultúránk fejlődését, hanem
közművelődés offenzívá-
át is.

A sok helyen intézményeke-
e, másutt áldozatkész em-
erek lelkes hozzáértésére és
gyszeretetére támaszkodó,
gyre tudatosabbá váló moz-
alom jelentőségét az adja
meg, hogy új energiákat hoz
mozgásba, új forrásokat és
lehetőségeket tár fel, illetve
selekvően járul hozzá a kul-
turális értékek országos el-
osztásához, így a teremtődő
új kincsekből kedve, vágya,
óhaja és igénye szerint egyre
több ember részesülhet Zalá-
ról Szabolcsig.

Természetesen ilyen jóté-
kony feltételek mellett ritkul
a sorvadás, s egyre inkább
kibontakozhat a tehetség,
csökken az ellentmondás a
vágyak és a lehetőségek kö-
zött. A képzőművészeti kis-
műhelyek tartalmat adnak,

De nemcsak Cegléd vált e
humánus szolgálat eredmé-
nyeképpen új hazai képző-
művészeti kisműhellyé, ha-
nem Kölesd is, ahol 14 ország-
gos rangú művész alkotásait
tanulmányozhatták a kör-
nyék iskolái és dolgozói, s a
serkentő erők közreműködé-
se révén mára e kis faluban
közel ötven ember vált képző-
művészeinket cselekvően
támogató műgyűjtővé. Hogy
mi a magyarázat? Itt is akadt
egy kovászember, *Baranyai*
László, aki megfontolt és fá-
radhatatlan munkával iga-
zolta azt, hogy egy kis tele-
pülés többet tehet olykor
erői tervszerű összefogásával,
mint egy művelődési értelem-
ben vett „alvó" város.

Kőbánya, Gödöllő és Vác
hasonló művelődési otthonok-
kal rendelkezik, s köztudott,
hogy bár Kőbányán és Vácott
is tartalmas a közművelődés,
mégis Gödöllőn alakult ki
képzőművészetünk új kis-
műhelye az itteni galé-
ria tudatosan szerkesztett és
hiányokat pótló, újszerű ki-
kiállítássorozata révén.

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Barth József, festő-
grafikusművész

NÉPÚJSÁG (TOLNA)

1982 JUL 24

1021

VII. országos nyári tá

Az „In memoriam Kodály Zoltán képzőművészeti pá'yázat" jegyében rendezték meg Debrecenben a VII. országos nyári tárlatot. Az egy hónapig nyitva tartó kiállításon — amelynek a Kossuth Lajos Tudományegyetem ad helyet — 131 alkotó 181 műve tekinthető meg.

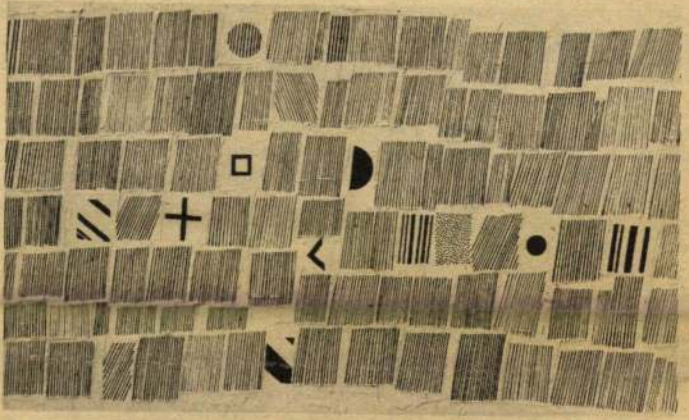

Bartl József: Dallamvilág

rlat Kodály emlékére

Úton az új KAMAZ-kocsik

épek

szénre, wolframra, ónra bukkantak a kutatók. A Mongol Népi Forradalmi Párt tavaly megtartott XVIII. kongresszusa nagy fontosságú határozatai célul tűzték ki, hogy Mongólia agrár-ipari országból ipari-agrár országgá váljon. Ennek előfeltétele a termelékenység növelése, a belső tartalékok mozgósítása, a munka minőségének javítása.

Hazánk és a Mongol Népköztársaság kapcsolatai kiegyensúlyozottan, a közösen kidolgozott terveknek megfele-

megerősítését szolgálta a két ország között 1965-ben megkötött barátsági és együttműködési szerződés. Az évek során Kádár János párt- és kormányküldöttséget vezetett az ázsiai baráti országba és Jumzsagijn Cedenbal, a Mongol Népi Forradalmi Párt KB főtitkára, ugyancsak ellátogatott hozzánk.

Legutóbb, néhány hete Zsambin Batmönh mongol kormányfőt láttuk vendégül. A látogatásról kiadott közös közlemény megelégedéssel állapította meg, hogy az elmúlt években az országaink közötti testvéri együttműködés töretle-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Bartl József, festő-

NÉPSZAVA művész

1981 JUL 2 6

1021

Bartl József

FEJTANULMÁNY

m kialszik,
pislákol, ha
A csonk mé
len potyába
gott a híd, (
vak, disznók
akkal véste e napot
ébe és e révre

cj új tüzet belőlem, kisanyácska,
dd rőzsém, gallyam, dugd szalmám alája:
tanultad módját ezredéven át.
hagyd, hogy tagjaim hűlve találja
és porcom, csontom úgy falja a láng.
Tűz hízzon tűzön, roppanjon az ág . . .

avaszy
oémi

LENGYELORSZÁGI EMLÉK

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 137-743, 340-728
Bartl József szobrászművész
1981 AUG 16
DOLGOZÓK LAPJA

és a szavak önmagukat megtisztítják Csak óvd magad. Leg

1021

Bartl József kárpitja az MSZMP mátészalkai székházában

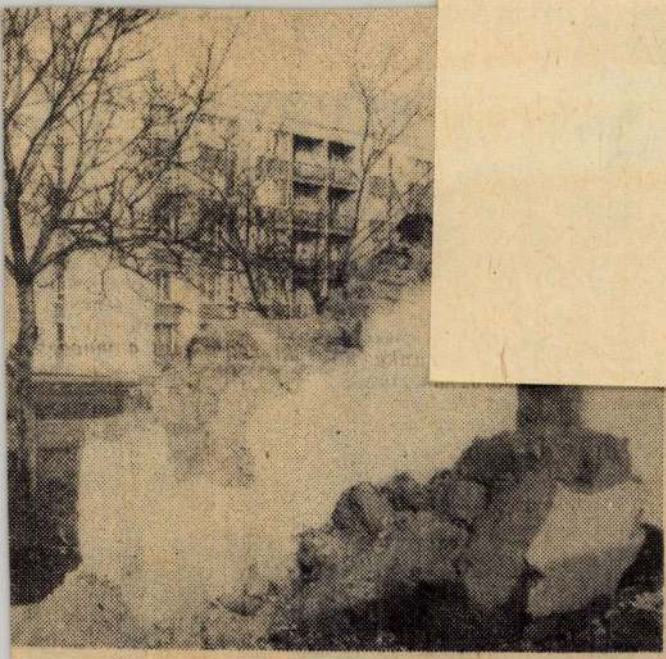

ültek — és épülnek a régi házak helyén. (Fotó: Jusztin T.)

Murabeket három évvel
lőtt kezdték építeni a K
Kum sivatagban. Az itt fe
gazdag gázlelőhelyek lehe
tették, hogy felépítsék a S
jetunió első olyan gázfeldo

MSAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Bartl József, kőfaragó

NAPLÓ (VESZPRÉM)

1981 AUG 20

1021

Bartl József kárpitja a mátészalkai MSZMP-székházban.

Bartl József, festőművész

● Bartl József kárpitja.

MUNKAALKALOM

A KECSKEMÉTI Cipőipari Szövetkezet felvesz azonnali belépéssel férfi és női dolgozókat szak-, illetve betanított munkára. Jelentkezni lehet: Kecskemét, Horváth Döme u. 24. Műszaki vezetőnél. 3744

ALFÖLDI TÜZÉP Vállalat építőmérnöki szakon Műszaki Egyetemet vagy főiskolát végzett munkavállalót keres felvételre. Jelentkezés: Kecskemét, Nagykőrösi u. 32. III. em. szervezési igazgató-helyettesnél. 3719

A KECSKEMÉTI Konzervgyár felvételt hirdet építész-üzemmérnök, illetve építésztechnikus felvételére. Jelentkezés: Kecskemét, Szolnoki út 35. személyzeti osztály. 3792

A KISMOTOR- és Gépgyár Bajai Szegedi úti egyműszakos üzemi konyhájára keresünk szakképzett szakácsokat és lehetőleg konyhai gyakorlattal rendelkező képesítés nélküli munkaerőket. Jelentkezés a gyár konyháján. 1233

zőgazdasá
munkások
Jelentkezé
zetőnél. K
136.

KECSKEM
kákra, jó
telre keres
ács-állvány
munkások
kásokat. J
gatlankeze
kemét, Vil
ügyi csop

APRÓHIRDETÉSEK

Ingatlan

KUNSZÁLLÁS, Tanya 623. szám alatt lévő 1000 négyszögöl terület lakóépülettel, gazdasági épületekkel, fóliavázakkal, vagy anélkül eladó. Aczélék. 35282

BEKÖLTÖZHETŐ családi házat veszek, villanegyedben, Kecskemét, Mária—Munkácsy utca környékén, vagy Sétatér utcai, 2 szobás öröklakásommal cserélem. Leveleket „Felújítás is érdekel" jeligére a kiadóba kérek. 35224

KECSKEMÉTEN. Szeleifaluban eladó, 577 négyszögöl szőlő és kert. Villany, kút és szerszámos van. Bárkinek átírható. Érdeklődni: Kecskemét, Szentgyörgyi Ferenc u. 26. 3668

PIRTÓN, Petőfi u. 10. sz. alatt, 450 négyszögöles házhelyek eladók. Kiss Árpád. 1902

ELADÓ azonnal beköltözhető szoba, konyhás, kamrás házrész. Kiskunhalas, Petőfi u. 11. szám alatt. Érdeklődni: 17 óra után. 1592

KERTES családi ház, áron alul sürgősen eladó. Városföld, vasútállomás 108. Bitóék. 3847

Lakás

ELCSERÉLNÉM Kecskemét, Nagykőrösi utcai, 2 szobás, étkezős, 63 négyzetméteres, komfortos, tanácsi lakásomat másfél szobás tanácsira. Leveleket „Hunyadiváros előnyben" jeligére a kiadóba kérek. 35154

ELADÓ ... hétszobás ... össz.

IF-S 412-es Moszkvics, jó állapotban sürgősen eladó. Érdeklődni: délután, Kecskemét, Pákozdi csata u. 13. VII. em. 48. 3726

UZ rendszámú, 1200-as Lada személygépkocsi, friss műszaki vizsgával megegyezéssel eladó. Érdeklődni lehet: 6343 Miske, Fő út 90. sz. alatt egész nap. 355

ELADÓ Trabant 601-es bontott állapotban, alkatrészenként. Kecskemét, Nyíri út 14. 3764

PB rendszámú, 1200-as Lada személygépkocsi, érvényes műszaki vizsgával megegyezéssel eladó. Érdeklődni: Mátrai József, 6239. Császártöltés, Dózsa u. 11. sz. alatt. 356

AUDI 100—Diesel, igényes-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Bartl József, festő, művész

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ

1981 AUG 20

1021

NI
A

Látog
rézműves népi iparművésznél

— Egy jó vásárnak rendje és miliője kell hogy legyen. Sajnos Debrecenben a Mihály-napi vásáron hiányzott az utóbbi, mert nem volt meg a rend, és túlságosan felhígult a kínálat. Pedig másutt az országban, Apajpusztától Veszprémig az előre leadott igénylések alapján szépen, [illegible] tudják rendezni ezo-

berendezési tárgyakat készíteni. Elkezdtem szakirodalmat olvasni. Nagyon sok használt vettem Ecsedi István és Lükő Gábor néprajzi tanulmányainak. Azok nem cikkek, többek annál: kitűnő, érzékletes tanulmányok. Tudtam, éreztem, hogy kevés az, amit az ember szakmailag tud. Több is kell hozzá: mű-

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 187-548, 340-726

Bartl József festőművész

KELET-MAGYARORSZÁG

1981 AUG 20

1021

Bartil József kárpitja a mátészalkai MSZMP-székházban.

szent koronára tett

Mert a kenyérelosztással nem volt minden rendben. Alkotmányban gyökerező különbségek választották szét a nemzetet. Kinek jutott, kinek nem a megtermelt javakból. Hiába emelte két angyal Mária fölé a koronát, *csoda nem esett*, a glória gyűrűje se tudta egységbe foglalni azokat, akiket az elosztás különbözősége szétválasztott. Az úr és a cseléd között csillagrendszernyi volt a távolság, s bár hovatartozóságát egynek jelölte az országhatár, az érdekkülönbség szembeállította őket. Tiborctól Julcsáig, a cselédlányig, kilenc évszázados az út, melynek végén megjelennek a sarló-kalapácsos-vöröszászlós Erős Jánosok, Mihályok, Józsefek.

A Szent Korona országainak Statisztikai Évkönyve 500 arisztokrata, egymillió-négyszázezer család ipari és agrárproletárt regisztrált. Négyszázezer napszámos és cseléd külön tételként szerepel a századelő nyilvántartásában. A Szent Istvánra rákent alkotmánykönyv mellékleteként immár újabb

mindent
vel a há
vületben
Jánosok,
az évezr
ménye l
is megh
tatlanab
gondolat
abban, h
nyér eg

Jártam a nyaron is a határ
úton már hallható volt a búzatáblában haladó gép. A gondolat így zavartalanul szállt az ismeretlen s mégis oly ismerős gépmunkástól a hont foglalóig. Kicsiny út volt, csak egy lépés. A honfoglaló maga a törvény alkotója, s a törvény érte van, s e törvény osztja mindenkinek a kenyeret. Milyen egyszerűnek tűnik mindez ma. Ha tanítjuk az iskolában, nevet a nebuló, hisz' szerinte másként sem lehet. *Megküzdöttünk mi* azért, hogy állam, törvény és kenyér ily vitathatatlan s vértelen *egység legyen*. Buktunk az idáig vezető úton, a sok keserűség botlani kényszerítette a sietőt. Leszelem ma kenyeremet, s történelmünkön gondolkodom. Azon, melyet úgy kell vizsgálnunk, mint másíthatatlan *törvényszerűséget*.

Bartl József, festőművész

Jó gazdának bizonyult a Művészeti Alap tavaly, jól válogatott az év képzőművészeti termésé-ből. A szentendreiek között szerepelt művei-vel Bartl József és Ef Zámbó István. — A Műcsarnokban, látható tárlat febr. 11.-ig látogatható.

Losonci Miklós: Köbe, bronzba álmodott élet. Pest Megyei Hírlap, 1981. febr. 1.

Bartl József, festőművész 1) Folytatás

Bartl József: Szívforma, olaj, vászon, 69x72 cm, 1978 (fotó Markovics)

55

"Művészet, Budapest, 1981, május, 55 old.

Bartl József, festőművész

A Műcsarnokban rendezett országos képzőművészeti kiállításon szerepelnek Bartl József művei, a művész különösen felgyorsult önmaga lehetőségeihez.

Losonci Miklós: Országos képzőművészeti kiállítás a Műcsarnokban.
Hevesi Szemle 1982. jún. 11. old.

MDK

Bartl József

Táj, akv.

Dunai táj, akv.

Kis fák, "

Fehér ház, "

Io. Vásárhelyi Őszi Tárlat 1963. Tornyai J.Muz.

MDK

Bartl József

Napraforgók, of.

lo. Vásárhelyi Őszi Tárlat 1963. Tornyai J.

Muz.

Barte József, festő

L: Ströbl Alajos

-: A hétvégi kult-prog.

Nepszabadság, Bp. 1981. jún. 20.

9

Bartl József, festő

L. Huber András

–: A hétvégi kult. prog.

Népszabadság, Bp. 1981. jún. 13.

9.

Bartl József, festő

BARTL JÓZSEF festőművésznek az elmúlt két évben alkotott műveiből nyílt meg tárlat kedden a Magyar Nemzeti Galériában. A kiállításon július 5-ig harminc szitanyomata, üvegkompozíciója, faplasztikája, egy nagy méretű és két kisebb gobelinje látható.

— Kr

8

Népszabadság, Bp. 1981 jún. 10.

Bartl József, festőművész

Kortárs magyar festőművészek munkáiból rendez bemutatót a Képcsarnok jún. 12-19-ig a Csontváry Teremben.

A kiválasztott festőművész között van a, művész is, kinek alkotása szerepel a tárlaton.

Tizennyolc festő alkotása a Csontváry teremben.

Pesti Műsor, 1980. jan. 18. 66. old.

Bartl József
festő.

„Vajnafongók" (repro)

D. Fehér Ilmuzsa: Jubileumi beszámoló helyett.
Műrészet, 1970. április - 22 lap.

Bartl József

ktő

Leányportré-ja nevezett a „Studio 66"
c. kiállításon Bp.-en és Pécsett

Dunántúli Napló 1966. okt. 29. 2.

Bartl József festő

Szerepel a „Studió 58-68" c.
táslatom a Műszaknál ban

M. Kiss Pál: Harai kiállítások

Látóhatás 1969 VI. sz. 553 old.

Bartl József
festő

Résztvett a Stúdió 58–68 kiállításon a Műcsarnokban

M. Kiss Pál: Hazai kiállítások
Látóhatár 1969 V–VI. 554.

Bartl József

MDK

Napraforgó, litográfia

Önarckép, litográfia

Szobarészlet, tollrajz

Ernst Muzeum 1964. Fiatal Képzőm. V. kiáll.

Barth

Szerepel a Studió 1966 c.
kiállításon az Ernst
Múzeumban

Kritika 1966 VI. n. 50 old.

Barti József

a Művészeti alap a nagykanizsai Thury György Múzeum részére „Portré" c. művét adta át. (említve.)

Zalai Hírlap, 1972. febr. 25.

Barth József, festő

Kiállít a Petőfi Múzeumban.

P. Szűcs Julianna: Kiállítások a peremkerületekben

7.

Népszabadság, Bp. 1972. jún. 6.

Barth József, festő

Kiállítási kalendárium, vidéken.

Pécsett rendezték meg a művész kiállítását.

Szocialista művészet, 1979. ápr. 4.

Bartl József festő

Kerepel az alábbi tárlaton

Kovács Gyula: Studió 1958-68

Művészet 1969 IV n. 3 old.

mdk.

Bartl József

akvarelljei a fárlatou.
(„oldott festőiségűek")

Domótor János. A X. Vásárhely i Őszi Tárlat
Tiszatáj, 1963. 11. sz

v. l

M.D.K.

Bartl József
festő

Napraforgók (repro)

Élet és Irodalom, 1963. november 8 – 5 lap.

Barth József festő

MDK

Részt vesz Párizsban, a fiatal művészek harmadik (szeptemberi) biennáléján.

—: Röviden

6.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. júl. 2.

Bartl József
grafikus

M.D.K.

"Csendélet" (repro)

"

Élet és Irodalom, 1963. augusztus 17 - 6 lap

Bartl József
festő

M.D.K.

A Medvyánszky Serenchen tartott tárlatot, „Régi kályha", „Stúdió" című képei is szerepelnek a tárlaton.

Horváth Terézi: Bartl József kiállítása
Művészet, 1963. augusztus - 42 kap

Barta József, festőművész

A Szentendrei Múzeumban látható júl. hó végéig a „Pest megyei tárlat 1980" c. kiállítás, melyen a művész érdekesen újszerű művei szerepelnek.

Losonci Miklós: Pest megyei tárlat, 1980.
Pest Megyei Hírlap, 1980. júl. 2.

Bartl József, festőművész

a Pesterzsébeti Múzeumban, a XX. kerületi képzőművészek 16. tavaszi tárlat festői díját a Szentendrén alkotó Bartl József kapta, megérdemelten. Igen bátran, jó hatásfokkal absztrahálja a látványt, – jeles színérzékkel.

Losonci Miklós: A köznapok művészi varázsa. Kiállítótermekben.

Pest Megyei Hírlap, 1980. ápr. 12.

Bartl József, 1915

L.: Nikári Réler

Rózsa Gy.: Kolid ... 7.

Népszabadság, Bp. 1976, szept. 15.

Bartl József

Halásztanya (grafika)

Népszava, 1975. júl. 5. 103. evf. 156 sz. 7 p.

Bartl József

Nagyarányu kiállitásról számol be Vadas József: "Képek a várfalon" cimmel és felsorolja az ott szereplő müvészek nevét, ismertet néhány müvészi alkotást.
Anna Margit, Baranyó Sándor, Balogh András, Balogh Ervin, Barcsay Jenő, Barta Lajos, Bartha László, Bartl József, Bálint Endre, Benedek György, Benedek Jenő, Berényi Ferenc, Berki Viola, Bernáth Aurél, Bér Rudolf, Bokros Birman Dezső, Borsos Miklós, Breznay József, Csáky-Maronyák József, Csernus Tibor, Deim Pál, Csikszentmihályi Róbert.
A "Képek és szobrok három évtized müvészetéből" c. kiállitáson szereplő müvészek nevének folytatását lásd: a 2.-es cédulán.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. dec. 27. XIX.évf 52. sz. 7. lap.

Bartl József

Az 1.-es cédula folytatása:
Domanovszky Endre, Ék Sándor, Farkas Aladár, Fejér Csaba, Ferenczy Béni, Fónyi Géza, Fóth Ernő, Frank Frigyes, Gadányi Jenő, Göllner Miklós, Gyarmathy Tihamér, Hajnal János, Hincz Gyula, Holló László, Iván Szilárd, Kerényi Jenő, Keserü Ilona, Kisfaludi Stróbl Zsigmond, Kóka Ferenc, Kondor Béla, Korniss Dezső, Kucs Béla, Lakner László, Makrisz Agamemnon, Marton László, Martyn Ferenc vesznek részt a Nemzeti Galéria kiállitásán.
A müvésznevek folytatását lásd: 3.-as cédulán.
Élet és Irodalom, Bp. 1975. dec. 27.
XIX. évf. 52. sz. 7. lap.

Bartl József

Folytatás a 2.-es céduláról:
Medgyessy Ferenc, Melocco Miklós, Miháltz Pál, Németh József, Orosz János, Papp Gyula, Pirk János, Pór Bertalan, Ridovics László, Sarkantyu Simon, Schéner Mihály, Scholz Erik, Somogyi Árpád, Somogyi János, Somogyi József, Sváby Lajos, Szabó Vladimir, Szalay Ferenc, Szentiványi Lajos, Szentgyörgyi Kornél, Szőnyi István, Szkok Iván, Tar István, Tóth Béla, Vigh Tamás, Záborszky Viola.
A részletes kritikát, -Vadas József beszámolóját lásd: Bernáth Aurél nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. dec. 27.
XIX. évf. 52. sz. 7. lap.

Bartl József

Lőrincz Péter: Meditáció a konstrukti-
vizmustól 1982-ig

Kunvészet, 1982. július

Barth József
kiállítás a Thermál Szállóban

Magyar Nemzet 1984. VIII. 25.

Bartl József festő

[Bartl]

gobelin je
említi

FERENCZY NOEMI

MŰVÉSZET 1985/10/21

BARTL József

Parcellák játékkal

-g-: Senki sem próféta a saját maga hazájában.
= Belvedere, I.évf. 1.sz. 1989 14.p.

1987.május28. Bartók 32.Galériában a Dunapart Alkotóközösség rendezte aukción eladott művéről.

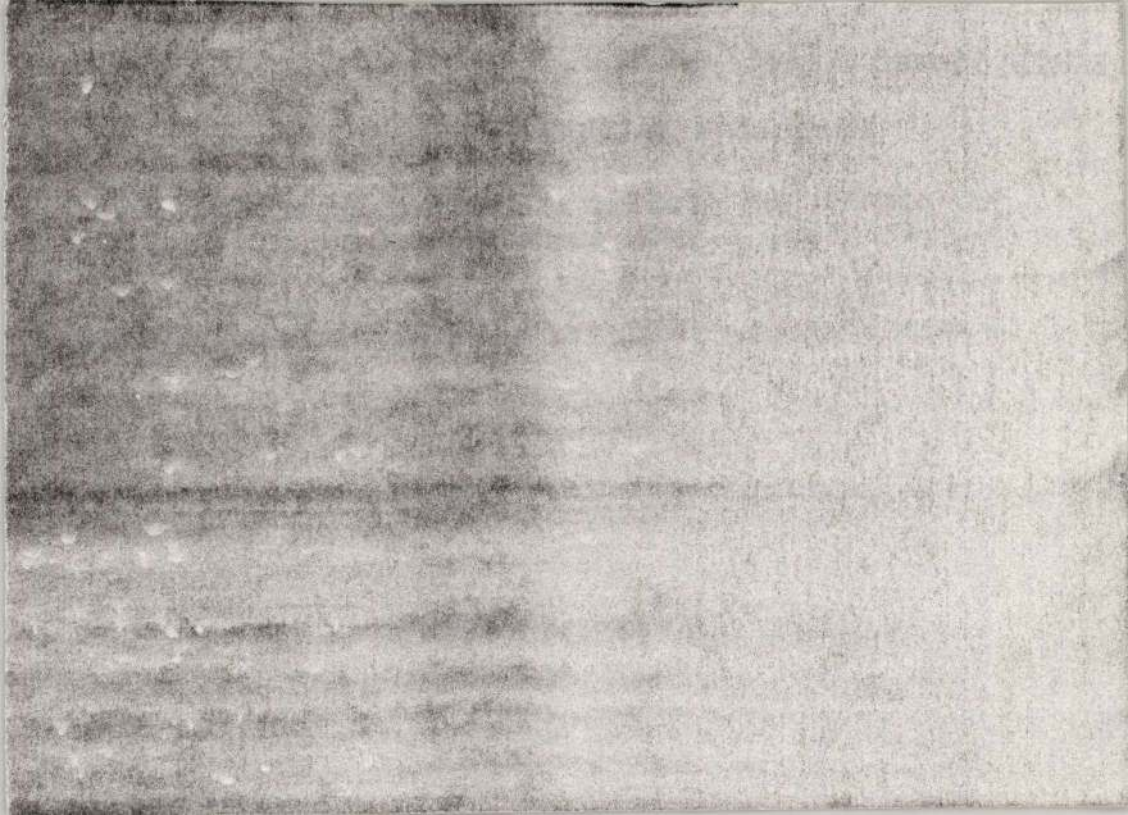

Bartl József

festőműrén

A magyar tájrőműrénet mérlege.

Pest Megyei Hírlap

1980 jan. 19.

Losonci Miklós

ciné

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

IFJÚ KOMMUNISTA
Budapest

10/11 FEB. -7

1021

Bartl József: Napraforgók

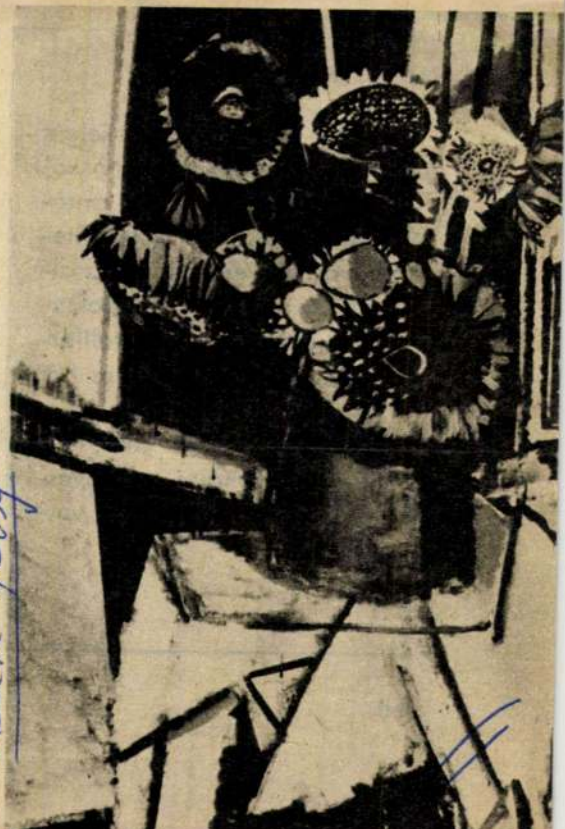

Bartl József

A közelmúltban jelent meg az egyetemi és főiskolai hallgatók irodalmi antológiájának harmadik kötete, az Universitas '70. Ez alkalommal nyolc felsőoktatási intézmény ifjú tollforgatóit, tizenöt költőt és hét elbeszélőt mutat be a gyűjtemény. Csaplár Vilmos itt közölt novelláját az Universitas '70 antológiából vettük át.

BARTL JÓZSEF festő
Soroksár, 1932

1959-ben végzett a Főiskolán, mesterei Pap Gyula, Fónyi Géza és Bernáth Aurél voltak. 1963-ban a Mednyánszky Teremben, 1973-ban a Sugárbiológiai Kutatóintézetben mutatott be önálló kollekciót; kiállított a Párizsi Ifjusági Biennálén (1963), a szocialista festők szófiai nemzetközi tárlatán (1973), valamint Moszkvában, Berlinben, Belgrádban és Delhiben. 1964-66-ban Derkovits-ösztöndijban részesült. - Modern, franciás szellemiségü festészetében magáról, környezetéről, szülőhelyének tárgyi és hangulati emlékeiről beszél elmélkedő, lirai tónusban. Egy-egy festői gondolatkört sokféle variációs lehetőségében körültapogat, megkeresi a leginkább kifejező képszerkezetet, beállitást. A csendélet s a tájkép mellett ujabban portréfestéssel is foglalkozik.

Művészéletrajzok 1975

Barth József

Növények I. – II – III.

IV. Országos Akvarell Biennálé
Eger, 1974.

Bartl József

A IV. országos akvarellbiennále aug. 20.-án nyílik meg Egerben, melyen művei szerepelnek.

Magyar Ifjúság, 1974. júl. 26,

Bartl József

Kamasz (fotó)

Népszava, 1973. szept. 15. 101. évf. 216 sz. 5 p.

Barta József

Lipcsei Erikával volt közös kiállítása a Szentendrei Művtelep galériájában.

Dévényi Iván ismertetése.

Vigilia 73/11 784.o.

Bartl József

Mütereinben (grafika)

Népszava, 1973. szept. 29. 101. erf. 228 sz. 5 p.

Bartl József, festő

Szerepel a IV. egri akvarell biennálén.

Rózsa Gyula: Változik a vízfestészet? 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974 szept. 21.

Bartl József

Kompozíció I. - 1974.

Az újjáépített szentendrei régi művésztelep
– Őszi tárlat 1974.

Barta József
festő

A művészalkai MSZMP Székház Tanácstermében elhelyezendő textilkép elkészítésére kiírt pályázaton nyert meg.

N. Dvorszky Hedvig: Képzőművészeti pályázatok.
Művészet, 1974. február - 48. oldal

Bartl József, festő

Magyar Konzervipar, 1976. dec. 1.

Barth József, festő

A Magyar Nemzeti Galéria tárlatán szerepelnek a műrész művei.

Lánczi Sándor: Szentendre – Gerzson Pál, Jelenkor, 1976. 8. 707. old.

Bartl József

A Nemzeti Galéria -"Szentendrei Művészet" c. kiállítását Vadas József ismerteti: "Szeletelhető-e a festészet?" címmel. Az itt felsorolt művészeket úgy csoportosítja, hogy külön veszi a szentendrei születésűeket, az ott lakókat, az odatelepülteket és az ottani művészetből ihletet merítőket: Anna Margit, Asszonyi Tamás, Bálint Endre, Balogh László, Bánovszky Miklós, Barcsay Jenő, Bartl József Csik István, Csikszentmihályi Róbert, Czóbel Béla, Deim Pál, Hajdu László, Korniss Dezső, Ónodi Béla, Rajki László, Szántó Piroska, Vajda Lajos.
Vadas József cikkét lásd: Barcsay Jenő nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. május 22. XX. évf. 21. sz. 12. lap.

Barth József festő

A Nemzeti Galériában néhány hónappal ezelőtt megrendezték a Szentendrei művészet 1976 c. kiállítást, melyen munkái szerepeltek.

P. Szűcs Julianna: A Szentendre-védjegy. Kritika, Budapest, 1976. 10. 4. old.

Bartl József festőművész

Nagy Gyula emlékkiállitása december 15.-ig
Katulicz László, Gömöri Gyula és Vara Tibor
a József Attila Művelődési Központban novem-
ber 1o.-ig, Bartl József a Csepel Galériá-
ban november 21-ig,
Mengyán András a Józsefvárosi Kiállitó te-
remben november 29.-ig,
Cs. Nagy András a váci Vak Bottyán Muzeum-
ban november 28.-ig tartja nyitva kiállitá-
sát.
Tóth Menyhért kiállitásának megnyitója no-
vember 6.-án lesz a Mücsarnokban, -közli
a lap kulturális eseményeket ismertető rova-
ta.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. nov. 6.
XX. évf. 45. sz. 8. x lap.

Bartl József, festőművész

Aug. 20.-án megnyílt Egerben az 5. akvarellbiennalé. – Pest megje kiemelkedően szerepelt: a művész szentendrén él, a Művészeti Alap díját kapta, műveiért.
„akvarellje" (repr.)

Losonci Miklós: Megnyílt az országos akvarellbiennalé.
Pest Megyei Hírlap, 1946. aug. 23

Bartl József, festő

Lasovai Miklós: Pest megyei művészek a fővárosban
Pest Megyei Hírlap, 1976. nov. 17.

Bartl József

Tavaszi Duna

Népszava, 1977. ápr. 2
6. oldal.

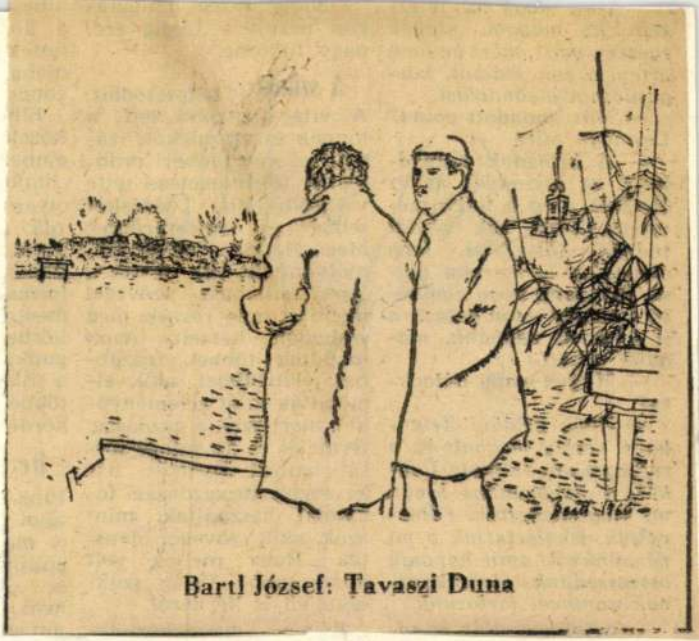

Bartl József: Tavaszi Duna

Bartl József

Tanulmány

Népszava, 1977. április 16.
7. oldal.

Bartl József: Tanulmány

Bartl József, festő

☐ BARTL JÓZSEF festőművész munkáiból nyílik kiállítás ma este 6 órakor a Csepel Galériában (XXI., Rákóczi út 142.) Megnyitja: Zsombok Timár György író

— : Hallo Huk

2.

Esti Hirlap, Bp. 1976. nov. 2.

Bartl József, festő

L: Gerson Pál

Lónyer S: Képzőmű Krónika 705-710

Jelenkor, Pécs 1976. júl-aug. XIX/7-8.

Bartl József

A XX. ker.-i Szabó Ervin Könyvtárban a Könyvtár keretei között megalakult a Kisduna Alkotó Csoport. A Csoport kiállítása most nyílt meg, melyen a művész csonakos csendélete szerepel.
[említve]

Losonci Miklós: Kiállítótermekből.
Pest Megyei Hírlap, 1976. szept. 16.

Barth József [grafikus]

L.: Martyn Ferenc

Rózsa Gy.: A művészet .... 7.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1976. jan. 17

001

Bartl József, grafikus

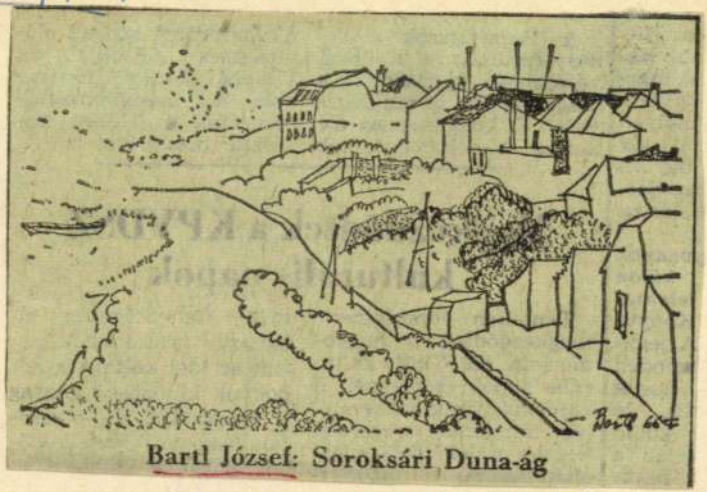

Bartl József: Soroksári Duna-ág

Bartl József: Soroksári Duna-ág 6.

Népszava, Bp. 1975. okt. 11

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Pestmegyei Hirlap
1972 SEP 7

Bartl József festő

8 1021

Alkotók Pest megyében

Bartl József festményei előtt

A csendélet: sűrű élet, a tárgy nemcsak jelkép, hanem összegezés. Bartl József számára is a trombita: maga az ifjúság. Miért mondom ezt? Azért, mert Bartl József jószerivel többnyire csendéletet fest, még akkor is, ha enteriőrben helyezi el virágait, babáit, kiválasztott mézeskalácsait, s ezek a tárgyak fontos töredékek életéből. Vallomások. A trombita színekkel mondja el azokat a zenés estéket, amikor muzsikus édesapjával felkerekedtek lakodalomba, mulatságba, derűszállító szorgalommal. A sárközi baba se egyszerű motívum, hanem maga a falu, ahogy milliók éltek kapás robotban, időnkénti kalácsos békességgel, hosszú kinnal, rövid örömökkel: elődeink. S a köcsög, napraforgó, tál mind-mind töredék a múltból és a természetből.

E két gyűjtőfogalommal tulajdonképpen jellemeztem Bartl József életművének két pólusát; állandó évszakélményét és emlékezését az ifjúságról. Ezt a csendéletekké szervezett buzgalmát kiegészíti a műgyűjtés. Falvakban járt hosszú körúton, s ha tárgyakra bukkant — megszerezte. Nem azért, mint sokan mások, hogy kellemes környezeti elem, nyugtató szobagazdagítás legyen; művészetének megújító forrása ez, képzelet-kölcsönzés, fantáziaserkentés, évtizedek és tájak sűrítése, számára nélkülözhetetlen képi nyersanyag. Ő így, csak így képes akkumulálódni; ez az ő útja. Ebből adódik, hogy festményei jelképekben gazdagok és árnyalatokban dúsak. Mindez erénye és problémája egyben. Ilyen megközelítés révén egy bizonyos értékmagaslat tartósan megtartható, de onnan nehéz az előbbre jutás. Az elmélyülés szárny, de nehezék is lehet. Bartl József arra törekszik, hogy csendéleteinek sorozatával teljesen kimerítse emlékképeinek sorozatát. Úgy tűnik, lassan végére jár egy pompás, öntörvényekre hallgató vonulatnak, remélhetőleg hamarosan új művek következnek új eszközökkel és célkitűzésekkel.

Addig is, míg bekövetkezik ez az új látomások és felismerések sorozata, rögzítjük művészi életútjának eddigi állomásait. Soroksáron született 1932-ben. A Képzőművészeti Főiskolán Papp Gyula, Fónyi Géza, Bernáth Aurél tanítványa volt — 1964-ben Derkovits-ösztöndíjban részesült. Önálló kiállítása volt a Mednyánszky-teremben — műveivel szerepelt moszkvai, szófiai, belgrádi, párizsi tárlatokon. 1972 óta tagja a szentendrei művésztelepnek.

Szakmai felkészültsége és emberi komolysága hiteles biztosíték ahhoz, hogy megalapozott művészi rajtját, csendéleteinek rangját kiterjessze megvalósítandó tájképeiben. Fokozott figyelemmel várjuk új műveit.

L. M.

Csendélet kürttel

Sárközi baba

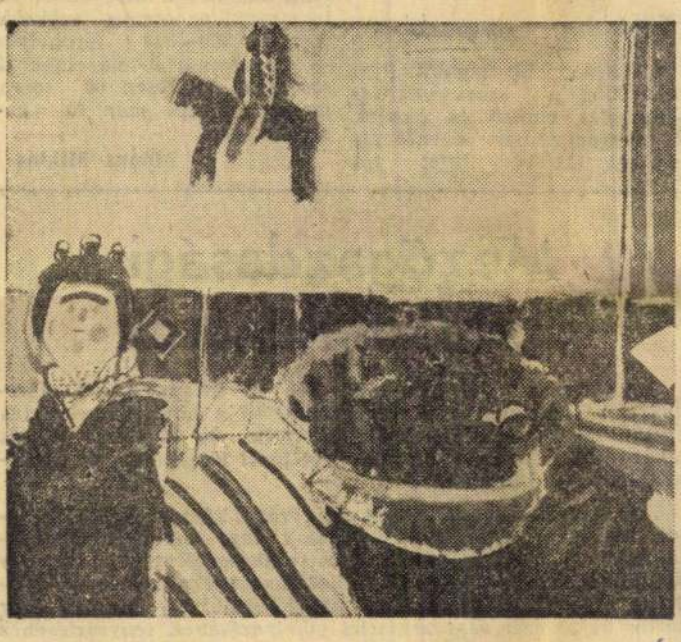

Bartl József festményei

…rés helyzete Pest megyében

…sovány húst!

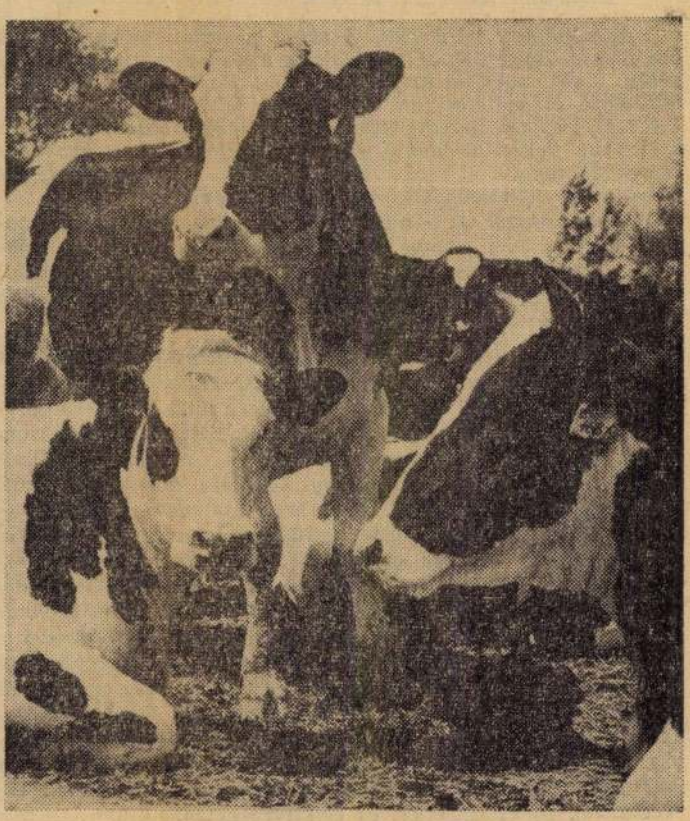

Delel a holstein-friz gulya Apajpusztán. A jó tejtermelő állatok Amerikából érkeztek a Kiskunsági Állami Gazdaságba.
Koppány György felvétele

Világszínvonalon

A húsprogram meghirdetése után a *baromfitenyésztésben* érték el a gazdaságok a legrövidebb időn belül a legnagyobb sikereket. Ma összesen 2 millió törzsbaromfi van a megyében, de voltaképpen nemcsak ez a hatalmas szám örvendetes, hanem az is, hogy a megyében tenyésztett baromfiállomány fejlődési tulajdonságai és takarmányhasznosítása *elérik a világszínvonalat.*

A növekvő baromfihús-fogyasztásra alapította modern *feldolgozó* üzemét a *Hernádi Március 15. Termelőszövetkezet.* Évente 1000 vagon baromfi kerül innen konyhakészen a boltokba. Ezt a mennyiséget jelenleg még a megye gazdaságai nem termelik meg, az utánpótlás Veszprém megyéből jön. A tervek szerint azonban néhány éven belül Pest megye termelőszövetkezetei látják el *teljes egészében* a feldolgozót *nyersanyaggal.* Evégett a tenyésztés iparszerű technológiáját tovább kell finomítani.

Hasonló teendőt ró a gazdaságokra a *tojástermelés* korszerűsítése is. A tojóházak jó részében manapság egyetlen ketreccsoportban tartják a tyúkokat, s így kihasználatlan a hely. Célszerű lenne *három-négy ketrecsort* egymás fölé rakni, ugyanakkor megjavítani a tojóház szellőzését, ventillációját, hogy a baromfi mindig friss levegőt kapjon. Ezáltal nagyobb beruházás nélkül *többszörösére* növelhető az eredetileg viszonylag kis alapterületű tojóház teljesítménye.

Több tej — gyorsabban

A legnagyobb gondot Pest megyében a *szarvasmarhatenyésztés* okozta és okozza. A magyar ember évente átlagosan 111 liter tejet fogyaszt, ami kevés. Csakhogy több sajt, tejföl, túró úgy kerülhet az üzletek polcaira, ha *több tejet* adnak a tehenek. A Pest megyében is honos *magyartarka* átlagosan csak 3 és fél ezer liter tej termelésére képes — a képesség azonban nem teljesítmény, ez utóbbi átlaga csupán 2600 liter a megyében —, ezzel szemben a *holstein-friz* fajta teljesítménye 5—6 ezer liter. Tekintettel arra, hogy a megyében a szarvasmarha-állomány több mint kétharmada lesz — a tervek szerint, speciálisan *tejtermelő* fajta — e cél érdekében szükséges a keresztezéssel történő fajtaátalakítás és esetenként az *új fajták importja.* A kialakuló új tehénállomány intenzív takarmányozást kíván, gondozásához képzett szakembergárdára van szükség.

Hústermelésre a magyar szarvasmarha *kiválóan alkalmas.* Korszerű hízlalási módszerekkel 13—14 hónapos korában eléri az 550 kilogrammos vágósúlyt.

A minőség javítása mellett *a létszám növelése* a legfontosabb. Pillanatnyilag 40 ezer tehenet tartanak a megyében, ebből 22 ezret a termelőszövetkezetekben. Sajnos, hosszú évek tapasztalata, hogy a háztájiban *fokozatosan csökken* a tehenek száma. A termelőszövetkezetek azonban szorgalmazzák a tenyésztés fellendítését. Pest megyében az első félév végére 1 százalékkal *több* tehenet számoltak össze, mint tavaly ilyenkor. Ez megfelel az országos átlagnak. A tervek szerint 1980-ban a jelenlegihez képest 20 százalékkal tartanak több tehenet a megyében. Itt lesz majd az ország szakosított — 300—600 férőhelyes — szarvasmarha-telepeinek *12 százaléka*, összesen 50 telep, amelyek közül *már 40 készen* is van.

Mónus Miklós

Mezőgazdasági építőkombinátok

A korszerű építéstechnika két fő irányzata, az előregyártott elemekkel való kivitelezés, és a könnyűszerkezetes építési mód mind elterjedtebbé válik. Az előbbiről főként lakóépületek kapcsán, az utóbbiról ipari létesítmények vonatkozásában hallhatunk.

A Szovjetunióban a két irányzat „házasságából" született mezőgazdasági építőkombinátok nagy mennyiségben állítanak elő könnyűszerkezetes vasbetonelemeket. Egy-egy kombinát évente 100—200 állattenyésztésre alkalmas építmény elemeit készíti el, ami azt jelenti, hogy kb. 200 ezer sertés és 20 ezer szarvasmarha elhelyezéséhez, tenyésztéséhez biztosít férőhelyet. Nagyon lényeges dolog, hogy egyszerűsödjenek és olcsóbbodjanak a mezőgazdasági építkezések, hiszen a beruházások gazdaságos és gyors megvalósulása kihat az élelmiszerárak alakulására is.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1973 SEP 29
Népszava
Bartl József

1021

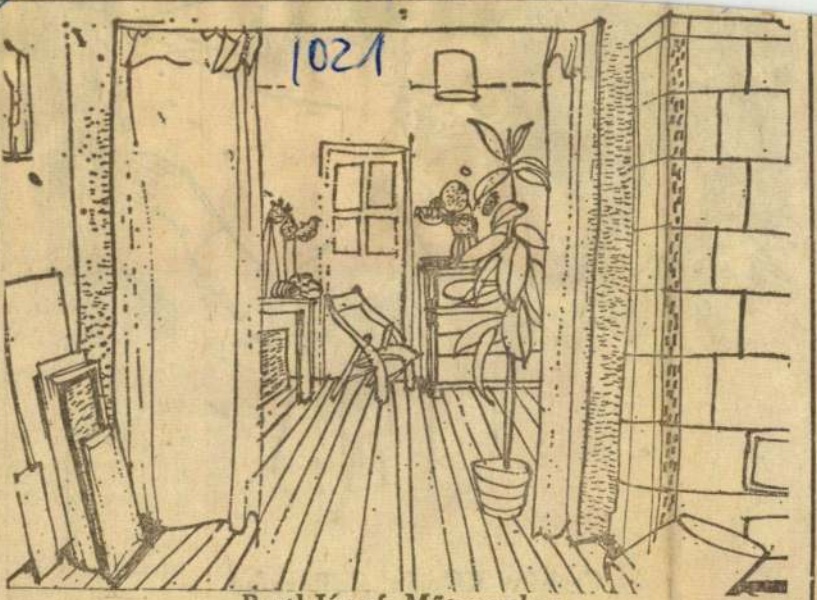

Bartl József: Műteremben

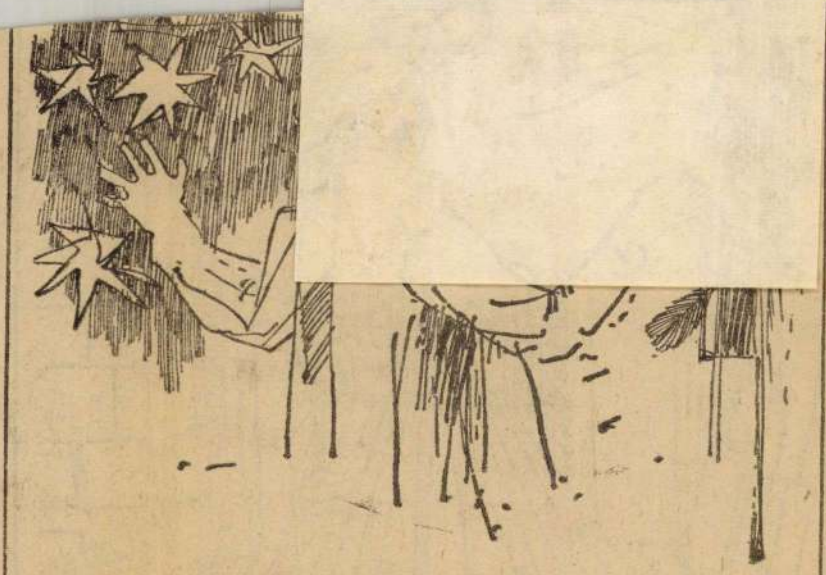

Csohány Kálmán: Csillagnéző

Retúrjegy Soroksártól Stuttgartig

Bartl József grafikái június végéig láthatók a Magyarországi Németek Házában

Bartl József grafikái láthatók a hónap végéig a Magyarországi Németek Házának kiállítótermében. A tárlaton többek közt a művész színes krétarajzai és allegorikus rézkarcai is helyet kaptak.

Wagner István

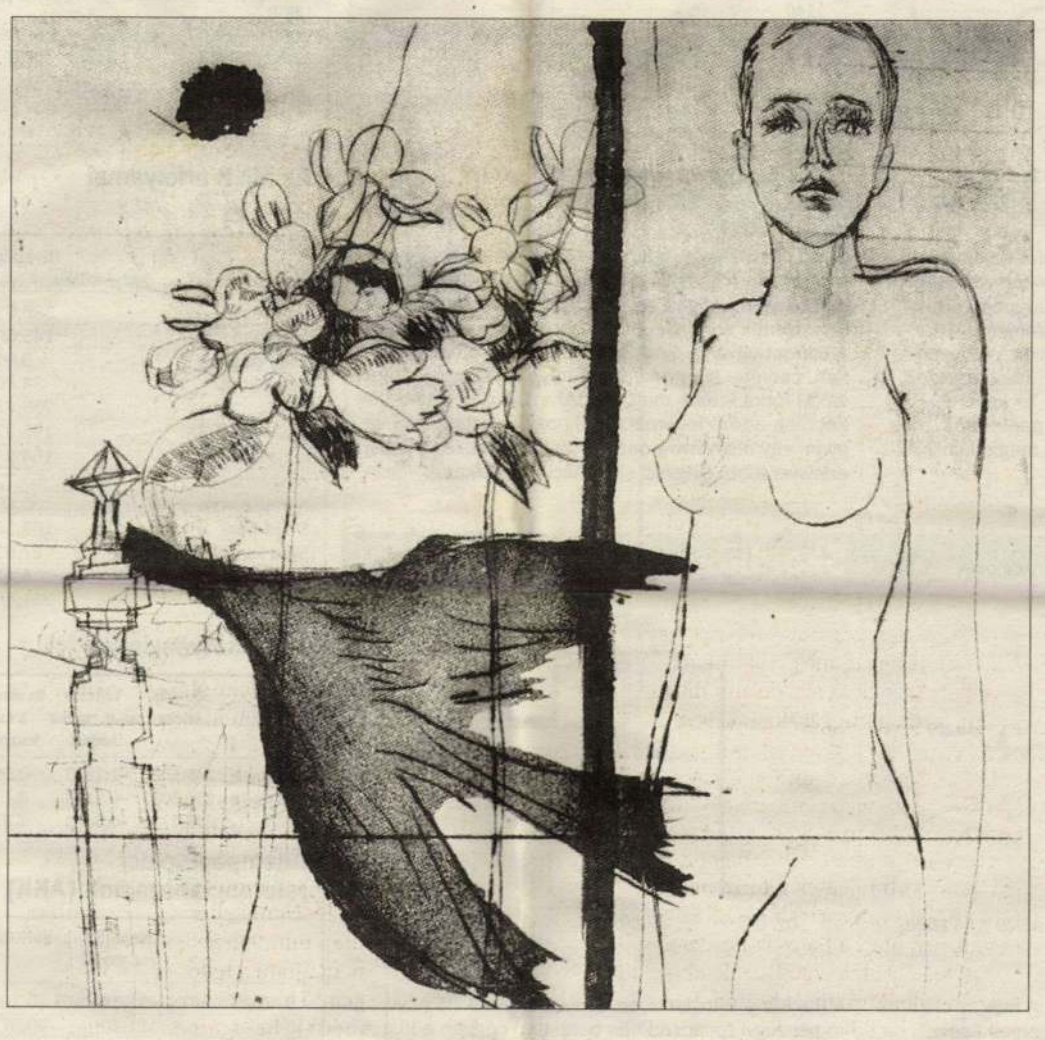

Az Irén című alkotás (fent) 1965-ben készült, a Tavasz című rézkarc (balra) 1970-ben született

A rajz olyan a festő számára, mint a vers az írónak vagy a dalest az operaénekesnek: külön adottság kell hozzá. De akiben ez megvan, rendkívüli érzékenységgel tudja közvetíteni lelkének rezdüléseit a befogadó felé. A hetvenet betöltött Bartl József egész életében szívesen és nívósan művelte ezt az intim műfajt, amelyből most félszáznyit láthatunk június végéig a Magyarországi Németek Házának kiállítótermében (Bp. VI., Lendvay u. 22.). A tárlat anyagát tavaly ilyenkor a stuttgarti Haus der Heimat mutatta be, kétnyelvű katalógus kíséretében, húsz egész oldalas reprodukcióval, amely itt most nálunk is kapható.

Bartl József szűkebb pátriája az egykor svábok lakta Soroksár, – „a trombita fővárosa", ahogyan olykor emlegetni szokták. Ez kiderül a festő korai képeiből is – gondoljunk csak a trombitás fiú büszkén feszítő alakjára, avagy csendéletére apja trombitájával –, de a tárlatot járva szóban is felidézte „a soroksári régi szép időket": muzsikus édesapja alakját. Mint ahogy nagyanyja sokfiókos sublótja is megvan még mindig műtermében éppúgy, akárcsak enteriőrjein – hívja fel a figyelmet szeretve őrzött, régi bútordarabjára. Azt pedig a látogató maga is minduntalan felfedezheti a kiállításon, milyen gyakran fordul elő grafikáin a szülőföld, amely édesanyja fejkendős portréja és pecás barátjának alakja mögött éppúgy felsejlik, akár a hatvanas évek tusrajzain: Soroksári-Duna-part, Stég a Kis-Dunán avagy Kis házak a periférián címek alatt. Az egyik legújabb közöttük Soroksár látképe 1996-ból, a falusias jellegű főutca előterében a HÉV vasútvonalával és villanyoszlopokkal, mint a magyar főváros egyik kerületévé „előlépett", korábban önálló szülőhelyének iparosodás útjára lépett szimbólumával. És aztán a folytatás a külvárosi sivár gyártelep, a betonbunker felrobbantott falainak nem épp szívderítő látványa, avagy a magasfeszültségű állványok sora a lágyan ívelő dombvonulatok felett.

Bartl József már a hatvanas évek derekán kijutott „a Duna menti svábok fővárosába" is, azóta pedig többször megfordult Stuttgartban. Közismert, hogy évszázadokkal ezelőtt túlnyomórészt épp erről a vidékről érkeztek a német telepesek magyar földre, majd a második világháború után ide toloncolták vissza legnagyobb hányadukat az akkoriban Európa-szerte általános lakosságcsere keretében. Bartl József nosztalgiázva említi, hogy 1964-es stuttgarti tartózkodása idején készítette élete első litográfiáit – amelyek közül itt most fiatalkori önarcképe vagy a cserépedényben virító napraforgócsokor csendélete látható –, és bár rendkívül kedveli a kőnyomat műfaját, sajnos azóta sem akadt lehetősége a litó további művelésére, technikai okok meg időhiány miatt. Szintén európai bolyongásainak emlékét őrzi 1964-es tusrajzain az Alpok erdőkkel tarkított hegyvonulata éppúgy, mint a párizsi Szajna-híd kecses sziluettje a Notre-Dame középkori katedrálisának gótikus homlokzatával. Tematikai, valamint műfaji sokféleségét többek között Irén portréjának lavírozott, színes krétarajza is bizonyítja virágos kalappal a hatvanas évekből. A hetvenes és nyolcvanas esztendők tájáról akár allegorikusnak is felfoghatók rézkarcai fiatal lányok egyes vagy kettős aktjaival, a természeti tájak és városrészletek lakásbelsőkkel vagy műteremsarkokkal váltakoznak, ceruzával, tollal és szénnel egyaránt.

Bartl József műterme ugyan Buda szívében, a Móricz Zsigmond körtéren van, és a hetvenes évek elejétől a szentendrei művésztelepnek is tagja, de egészséges lokálpatriotizmusára jellemző: mindmáig arra a legbüszkébb, hogy négy évvel ezelőtt Soroksár díszpolgárává avatták.

BUX

záró érték **11 187,77** változás **+0,77%**

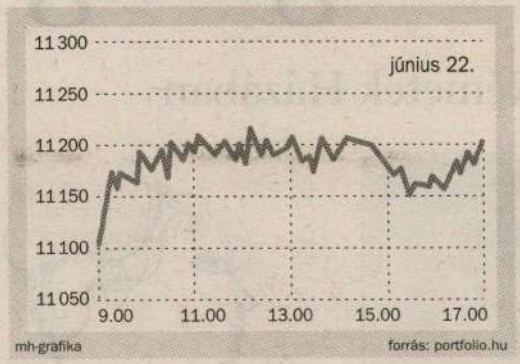

mh-grafika forrás: portfolio.hu

Jó lenne az egészet a foci EB-re fogni. Csakhogy a meccseket délután, sőt most már a sportszerűség miatt egy időben, este játsszák. A Budapesti Értéktőzsdéről akkorra már a portás is hazament. Akkor mégis, miért nem történik semmi? Miért van kettő–négy milliárd forintos forgalom? Nyár, uborkaszezon. A megindításhoz valamilyen harsány hír kellene. Csakhogy az amerikai kamatemelés papírforma, más jóra meg nemigen lehet várni. Lefelé megindulni? Akkor már viszont inkább az uborka.

Forrás/t

záró ár **1139** változás **–1,22%**

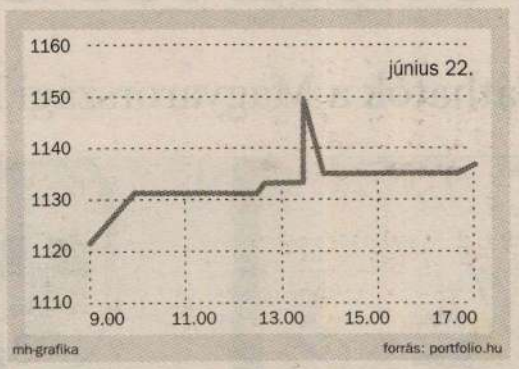

mh-grafika forrás: portfolio.hu

Eldőlt. A Forrás igazgatósága elfogadásra javasolta az Arago nyilvános vételi ajánlatát a társaság törzsrészvényeire. Aligha ad okot izgalomra e mondat annak, akinek soha életében nem volt kárpótlási jegye. A Forrást ugyanis cirka egy éve pumpálta tele az állam, cserébe a jegyekért. Az Arago mostani ajánlata – 1200 forint – több mint bőkezű, majd ötven százalékkal több a tőzsdei árnál. Csakhogy a cégben lévő vagyon, egy részvényre osztva, megint csak legalább ennyivel több. Sikeres spekuláció. Ha sikerül.

Mol

záró ár **7940** változás **+1,53%**

mh-grafika forrás: portfolio.hu

Szemünket vessük a konkurenciára! A magas olajárak és a finomítás nyereséghányadának emelkedése miatt a spanyol Repsol és az osztrák OMV második negyedévi eredményének az európai olajipari vállalatok átlagát meghaladó mértékű javulását várja a Merrill Lynch. A második negyedév átlagos olajára tíz százalékkal haladta meg az első negyedévit. A bank számításai szerint a Repsol második negyedévi adózott eredménye 31 százalékkal múlja majd felül az első negyedévit, míg az OMV-ét 38 százalékkal.

Skoglund

záró ár **280** változás **–**

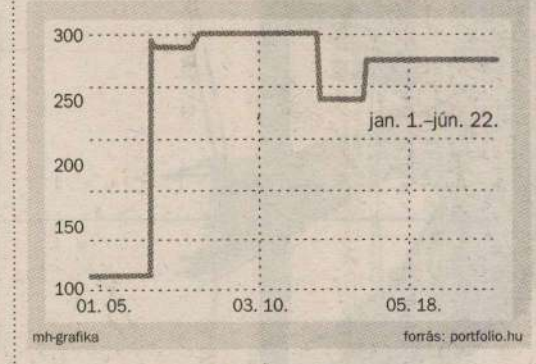

mh-grafika forrás: portfolio.hu

A Bankár a Skoglundban. A nyelvtörőkbe illő névvel bíró pénzügyi tanácsadó és befektető cégben eddig is tulajdonos volt a hasonló tevékenységet folytató Bankár Holding, amely azonban most 75 százalék fölé ment, konkrétan a szavazatok 78,49 százaléka az övé a Skoglundban. Mindez az április 30-án tett, június 18-án zárult nyilvános vételi ajánlatnak az eredménye. A pénzt állítólag már leszurkolták a részvényeseknek, vagy legalábbis hétfőn átutalták a brókercégüknél vezetett számlájukra.

Nemzetközi kamatok (%)

	1 hó	3 hó	6 hó
USD	1,17–1,27	1,45–1,55	1,76–1,89
EUR	2,02–2,1	2,07–2,15	2,14–2,26
CHF	0,3–0,39	0,34–0,46	0,57–0,69
GBP	4,51–4,6	4,75–4,84	4,95–5,04
JPY	–0,11–0,01	–0,1–0,01	–0,08–0,01
LIBOR			
USD	1,28500	1,55938	1,86375
EUR	2,07725	2,123	2,207
USA PRIME RATE		4%	

Az MNB árfolyamai

2004. 06. 22.

	Hivatalos deviza-középárfolyam
Angol font	386,01
Ausztrál dollár	145,60
Cseh korona	8,01
Dán korona	34,40
Euró	255,73
Japán jen (100)	195,02
Kanadai dollár	154,97
Lengyel zloty	55,72
Norvég korona	30,66
Svájci frank	169,19
Svéd korona	27,91
Szlovák korona	6,41
USA-dollár	211,56

Államkötvényindex

	Aktuális értéke	Változás az el. naphoz képest	Az elmúlt 1 év hozama
MAX	245,5590	–1,1875	–0,02
MAX Comp.	255,5037	–0,0153	8,75
RMAX	245,5726	–0,8873	1,97

Állampapír-piaci referenciahozamok (ÁKK)

	Napi (%) (sz.-pont)	Változás
3 hónap	11,51	+0,10
6 hónap	11,40	+0,07
1 év	11,24	+0,09
3 év	10,98	+0,17
5 év	9,95	+0,14
10 év	8,84	+0,11
15 év	8,28	+0,04

Bubor (%)

	Aktuális	Változás
3 hónap	11,66	+0,03
6 hónap	11,53	+0,03
9 hónap	11,45	+0,05
12 hónap	11,34	+0,03

BUX: 11 187,77 +85,84 +0,77%

RÉSZVÉNYEK

Neve	Záró ár (Ft)	Változás %	Forg. (Ft)
Agrimpex	–	–	–
Antenna Hungária	2 865	+2,32	30 683 100
BIF	2 650	–0,38	209 745
BorsodChem	2 546	–1,24	3 593 625
Brau Union	12 800	–0,04	12 032 000
Danubius	4 010	–2,08	3 653 620
Dédász	–	–	–
Démász	11 160	–0,71	4 233 040
Domus	–	–	–
Econet	101	–1,94	34 392 783
ÉDÁSZ	–	–	–
Egis	8 875	+0,85	49 583 535
EHEP	–	–	–
Elmű	14 450	+0,35	3 612 300
ÉMÁSZ	6 290	+1,45	12 912 515
Fevitab	–	–	–
Fevitan	–	–	–
FHB	8 370	–0,06	4 284 960
Forrás/oe	580	–3,17	1 264 580
Forrás/t	1 136	–1,22	2 411 284
Fotex	140	+5,26	6 501 820
Gardénia	83	0	15 770
Garex	–	–	–
Globus	800	–2,44	80 000
Graphisoft	1 448	+0,21	11 459 504
Humet	55	–3,51	107 900
Hungent	–	–	–
IEB	–	–	–
Kartonpack	–	–	–
Konzum	80	0	52 000
Linamar	955	–2,55	114 863
Matáv	815	+0,49	307 791 550
Milton	–	–	–
Mol	7 940	+1,53	1 715 475 275
NABI	880	–1,12	790 050
Novotrade	–	–	–
OTP	4 060	+0,45	1 386 097 630
Pannon váltó	490	–0,20	676 200
Pannonflax	–	–	–
Pannonplast	1 685	–2,03	136 096 285
Phylaxia	64	0	913 895
Quaestor	–	–	–
Rába	765	0	340 660
Richter	19 670	+1,11	301 520 480
Skoglund	280	0	4 480
Styl	–	–	–
Synergon	409	+0,49	36 240 692
Titász	–	–	–
TVK	3 650	–0,68	1 487 865
Zalakerámia	2 000	–3,38	403 130
Zwack Unicum	7 150	+2,07	144 990 225

KÁRPÓTLÁSI JEGY

Neve	Záró ár (Ft)	Változás %	Forg. (Ft)
Kárpótlási jegy	1 205	–1,15	1 480 022

Az adatok forrása: portfolio.hu

HIRDETÉS

APRÓHIRDETÉS

KÖZLEMÉNYEK

35301-35350 sorszámú ING-Bizt. nyugtatömbje (3 példányos) 2004. 06. 17-től érvénytelen, mert ellopták.

ELADÓ egy Camptourist Olbernhau CT 6-2/W típusú sátras utánfutó, új sátorral. Irányár: 130 000 Ft. Tel.: (06-20) 388-4712

Nyílt végű befektetési alapok

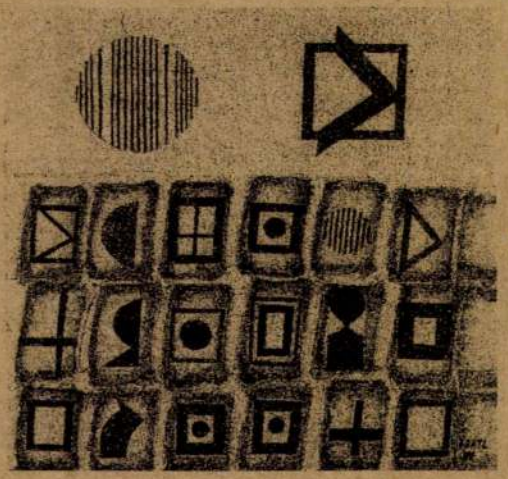

Bartl József: Jelek

BARTL József

ERDÉSZ GALÉRIA
H - 2000 Szentendre
Fő tér 20.
tel / fax: 06 26 310 139
wwww.galleryerdesz.hu
gallerye@elender.hu

MEGHÍVÓ

AZ

ERDÉSZ GALÉRIA

(SZENTENDRE, FŐ TÉR 20.)

TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT ÉS BARÁTAIT

BARTL JÓZSEF

festőművész

KIÁLLÍTÁSÁRA

2000. SZEPTEMBER 1-ÉN 18.00 ÓRÁRA.

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA ÉS A MŰVÉSZRŐL MEGJELENT MONOGRÁFIÁT A SZENTENDREI KÖZÖNSÉGNEK MÉLTATJA:

VERBA ANDREA

művészettörténész

BARTL JÓZSEF KIÁLLÍTÁSÁVAL VESZI KEZDETÉT ŐSZI TÁRLATSOROZATUNK

EZ ÉV VÉGÉIG

HEGYI GYÖRGY

PAIZS PÉTER

KELEMEN KÁROLY

BENCSIK JÁNOS

KAMARAKIÁLLÍTÁSAI

KERÜLNEK MEGRENDEZÉSRE.

Pataky

Bartl

AKVARELLEK

BUDAPESTI
TAVASZI
FESZTIVÁL

A vernissage időpontja:
1998. március 13-án 17 órára

A Pataky Galéria megközelíthető a 9-es, 17-es, 32-es, 51-es, 62-es autóbusszal, valamint a 13-as, 28-as villamossal.

PATAKY MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
1105. Budapest, Szent László tér 7-14.
Telefon: 260-99-59, Fax: 261-00-93

A Pataky Művelődési Központ
tisztelettel meghívja Önt

BARTL JÓZSEF

festőművész kiállítására

Megnyitja:
FÁBIÁN LÁSZLÓ
író

Közreműködik:
GEIGER GYÖRGY
trombitaművész
SOMORJAI ISTVÁN
trombitaművész

A kiállítás megtekinthető március 31-ig
hétfő kivételével naponta 10-18 óráig

Tisztelettel meghívjuk Önt és családját

Bartl József

FESTŐMŰVÉSZ

ÉKEK ÉS KERESZTEK FEHÉRBEN

című kiállításának megnyitására

1999. október 7-én 17 órára a Szinyei Szalonba

(Budapest, VI., Szinyei u. 2.)

A tárlatot megnyitja

Mezei Ottó

művészettörténész

A kiállítást rendezte Sinkovits Péter művészettörténész.
Megtekinthető: 1999. október 27-ig.
A lakásgaléria 13—18 óráig van nyitva, szombat—vasárnap zárva.
Telefon: 312-0712 (Bejárat a belső udvarból jobbra.)

A Magyar
Népköztársaság
Művészeti Alapja
meghívja Önt
és kedves családját
1988. december 16-án
16 órára
a Vigadó Galériába

BARTL JÓZSEF

festőművész
kiállításának megnyitójára

A kiállítást megnyitja
Dr. Feledy Balázs

Közreműködik:
Geiger György és
Szekeres Béla
trombitaművész

Bicske, Bk. MGTSZ Nyomda

BARTL JÓZSEF

ÚJ MŰVÉSZET
1998 / OKT.

P - 9396

19.0.

vtárigazgató úrnak Pécs

nyomdászattörténész. 1914-től a buda-

1930-1934 között a pécsi Egyetemi

egyetemi magántanár, 1934-1945 között az

ja. 1946-ban nyugdíjba ment.

ről lehetett szó.

2000 pengős díjjal járó jeligés regény-

t műveket Birkás Géza, Fitz József,

konyi Nándor bírálta. A pályázatra 18 kéz-

, két regény dícséretet kapott. FL-nak

zövegüket közli Tüskés Tibor: Adatok Fülep

MEGHÍVÓ

SZENTENDREI MŰHELY GALÉRIA
(SZENTENDRE, FŐ TÉR 20.)
TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT ÉS BARÁTAIT

BARTL JÓZSEF FESTŐMŰVÉSZ
HOLDAS GYÖRGY SZOBRÁSZMŰVÉSZ
JÁVOR PIROSKA FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÓJÁRA
1996. MÁJUS 17-ÉN,
PÉNTEKEN DÉLUTÁN 6 ÓRÁRA

MEGNYITJA
WEHNER TIBOR MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ
1996. MÁJUS 27-IG, HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL
NAPONTA 10-TŐL 18 ÓRÁIG
TEL./FAX: 06 26 / 310 139

Bartl J.-i festő

- Növényeik I. és II. c. akvarellje a Stúdió 67 c. kiállításon

Ujvári Béla: Stúdió 67
Magyar Ifjúság, 1967. V. 20.

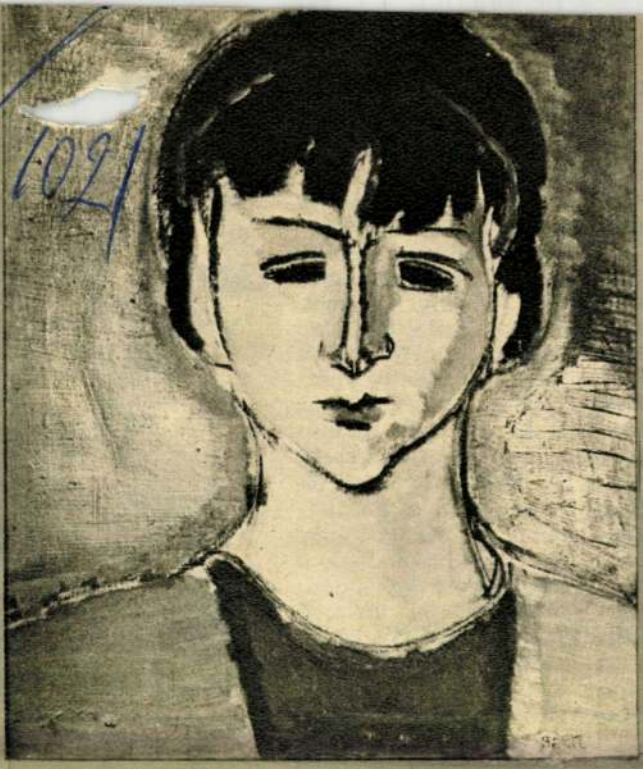

Bartl József: Portré

Pesterzsébeti Képzőművészek Tavaszi Tárlata

Idén rendezi meg nyolcadszor a Pesterzsébeti Múzeum a XX. kerületi képzőművészek seregszemléjét. 27 művész mintegy száz alkotásával vesz részt

Nolipa István Pál: Kirakatnéző ▶

a kiállításon. Így elmondhatjuk, hogy az idei tárlat minden eddiginél gazdagabban reprezentálja kerületünk pezsgő képzőművészeti életét. Felszabadulásunk 25. évfordulója számvetésre, összegezésre késztette a kiállító művészeket és a tárlat rendezőit egyaránt. Így a látogatók átfogó képet nyerhetnek Pesterzsébet képzőművészeti kultúrájának negyedszázados fejlődéséről.

Ezt mutatja az a tény is, hogy a kiállítók között egyaránt megtaláljuk a hivatásos és amatőr, a már évek óta rendszeresen jelentkező és az ifjabb generáció képviselőit.

A hivatásos képzőművészeket reprezentálják többek között Bakallár József, Bartl József, Rátkai Endre és Meszlényi János alkotásai. Igen gazdag anyaggal jelentkeztek a kiállításon a kerület iskoláinak rajztanárai; pl. Czétényi Vilmos, Sánta László, Gy. Vad Erzsébet. A tárlat anyagát jelentős mértékben gazdagítja, hogy elhozták alkotásaikat olyan művészek is, akik már nem élnek ugyan a kerületben, de alkotásaikkal ma is kapcsolódnak a kerülethez. Így üdvözölhetjük e tárlaton Kiss Kovács Gyulát is, akinek a Tátra téri iskola előtt elhelyezett Hintalovas szobra finom, üde gyermeki bájával mindannyiunk előtt ismert és kedves.

Ismét láthatjuk olyan évek óta hagyo-

Rácz Edit: Kavicson fekvő lány

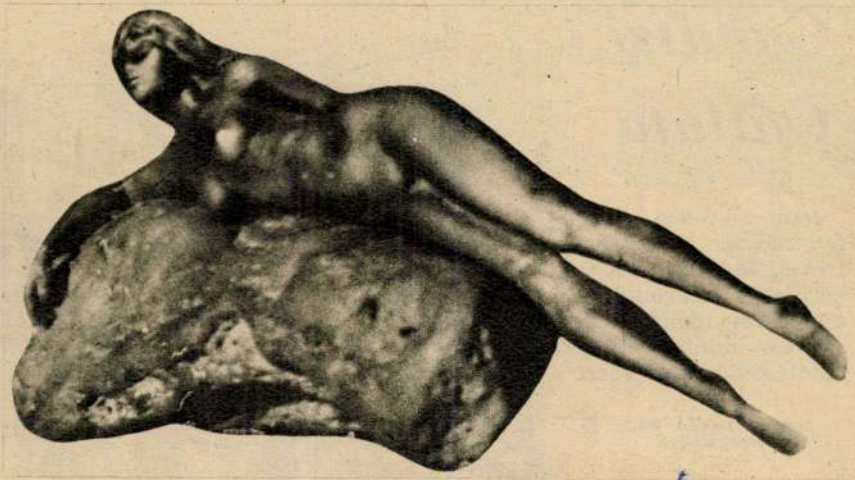

mányosan jelentkező művészek alkotásait, mint pl. Dala Andor, Ledniczky Gyula, Nolipa István Pál, Paczak János.

A fiatalon elhunyt Gaál István képei is méltán foglalnak rangos helyet a reprezentatív anyagban.

A kiállítás április 26-ig tekinthető meg a Pesterzsébeti Múzeumban.

F. B.

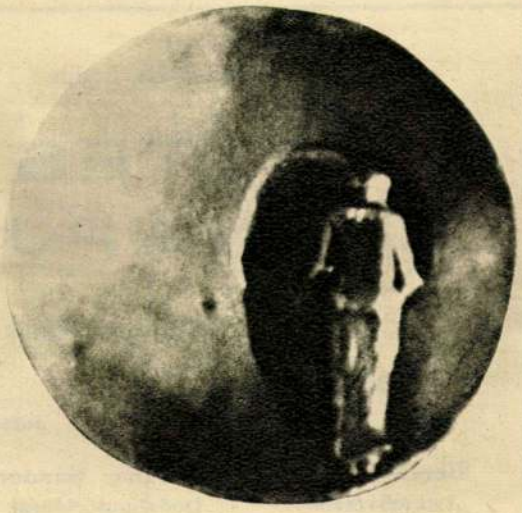

Kiss Kovács Gyula: Kitekintő

Nagy Rezső: Rőzsevivők

Április 9-től április 20-ig

BORSODI TÁJAK BORSODI EMBEREK

fotókiállítás

Megnyitó:

április 9-én, 18 órakor

Filmvetítés, diabemutató.

Nyitva: hétköznap 4—8 óráig
vasárnap: de. 10—12 óráig
du. 4—8 óráig

Április 22-től május 4-ig
jubileumi dokumentum
kiállítás

„LENIN ÉLETE ÉS MUNKÁSSÁGA"

Megnyitó:

április 22-én, du. fél 3 órakor

Nyitva: hétköznap 4—8 óráig
vasárnap de. 10—12 óráig
du. 4—8 óráig

Április 14-én, kedden 17 órakor

KÖLTÉSZE NAPJA

Közreműködnek:

Nagy László
József Attila díjas költő

Szécsi Margit
József Attila díjas költőnő

Berek Katalin
színművésznő

Koczkás Sándor
irodalomtörténész

Bitskey Tibor
színművész

SZOCIALISTA BRIGÁDOK FIGYELEM!

Hazánk felszabadulásának 25. évfordulója tiszteletére zenetanfolyamunk növendékei és művészeti csoportjaink nemcsak nagyszabású bemutatóra készülnek, hanem aktuális ünnepi műsorokat is összeállítottak.

Előadásaik ünnepi műsorok keretében, szocialista brigádtalálkozókon, fiatalok és veteránok beszélgetésein, klubfoglalkozásokon egyaránt felhasználhatók.

Fellépést hétköznap és vasárnap is vállalnak.

Kétféle műsort ajánlunk:

1. Zenés irodalmi összeállítás, népdalok, magyar nóták, virágénekek tangóharmonika, illetve gitárkísérettel. Radnóti Miklós, Ladányi Ferenc, Walt Whitman, József Attila, Illyés Gyula, Rozsgyesztvenszkij, Heltai Jenő, Simon István, Fodor József verseiből.

(A versek az előadás időpontjától függően változnak.)

2. Komplett irodalmi műsor

a) — Nagy László: Ég és föld (4 szereplővel 20 perc),

b) Pilinszky János: Sötét mennyország (9 szereplővel 20 perc),

c) Bíró Szép Anna — népballada (8 szereplővel 20 perc).

Érdeklődéssel várjuk igényeiket a 278-630/906-os telefonon.

1965 DEC 18

1021

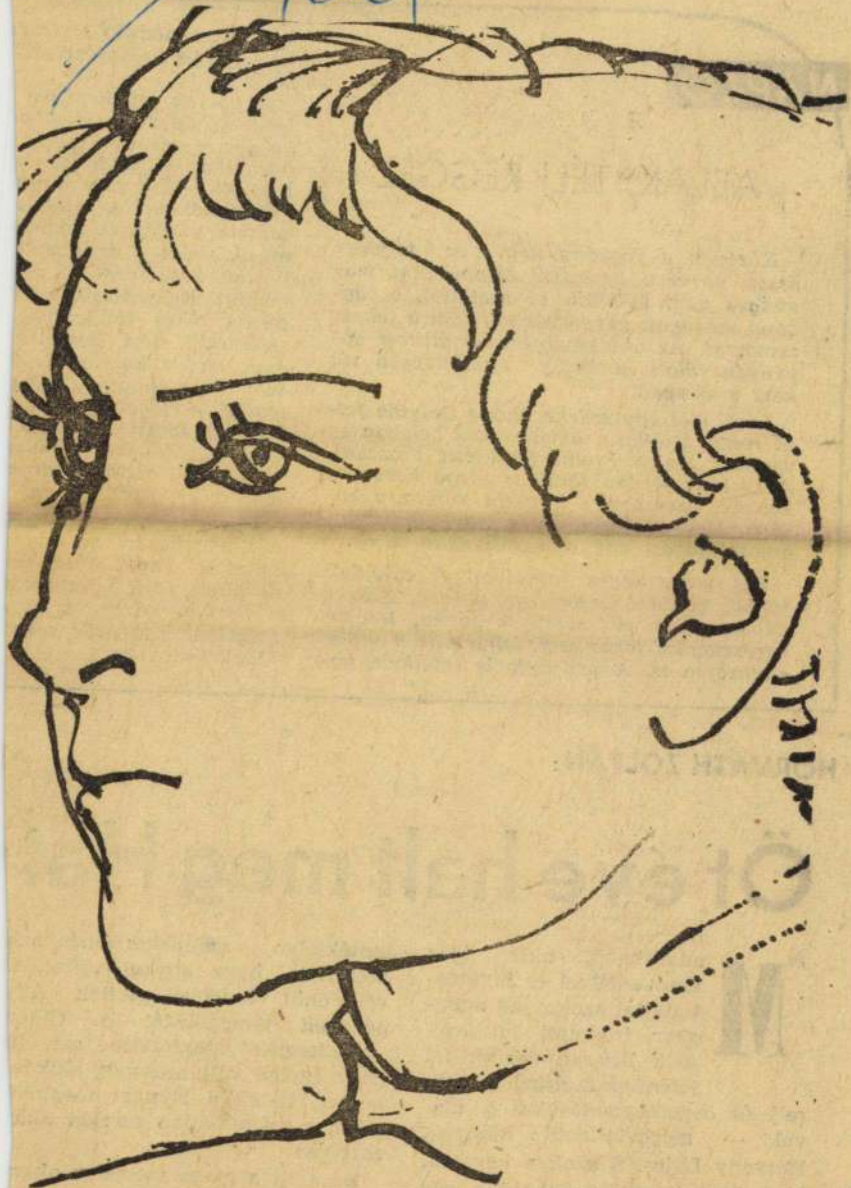

Bartl József: Leányfej

ÉLET ÉS IRODALOM
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-807

NAPLÓ

ABLAK, TÉLI REGGEL

Középen a függöny nem ér teljesen össze, a résen keresztül látom, kint már világos van. Felállok az asztaltól, a függöny szárnyait két oldalt kikötöm a fekete zsinórral. Az ablakmélyedésbe állított növények fölött, a dupla ablaküvegen túl kész a színpad.

Lent, elől egy szürke Skoda Octavia felső része, tetején a hóba valaki beleírta az ujjával: Hajrá Fradi. Ez kicsit bosszant. Az úttest: ferdén lerakott sárga keramitkockák. Szemben, a kaputól jobbra, a kosárfonók pinceraktára; a zöld drótházos ablak mögött egy szál villanykörte ég.

Kis utca, kevés forgalom. A túloldali járdán jobbról bejön egy gyerek. Szürke kabát, piros sál, sötétkék sapka, tetején keresztalakú fehér csík, fehér csík a sapka ellenzőjén is. A nadrágja is sötétkék, bokáig ér, a nadrág széle é közt fehér gyapjúzokni. kesztyű.

A gyerek jobbkezében leharap, de nem figyel o va jön, észreveszi, hogy hajnalban a járda pere tyintett — be van fagyv hez, fenekével kis lökös csúszik tőle egyet a jége másik végéhez ér, megál fordul, két lépést hátrál megint végigcsúszik a ké ternyi síkos felületen. zsömléből, nézi, gusztálja amit cipője karcolt a jé ször végigcsúszkál oda-v nyolcéves lehet. De lehe Egyszer kicsit távolabb ból, nagyobb erővel csús ekkora erőfeszítésre ninc is elég, hogy végigérjen.

Közben olykor harap dig ugyanazzal az oda dulattal. Fogai közé ve darabját, fejét félrehajtja a nyakát, közben a kez zsömlén. Többször meg Meg az utcát is.

HORVÁTH ZOLTÁN:

Öt éve halt meg Hat

Mindazoknak, akik igaz szenvedéllyel és hivatástudattal szolgálják a magyar irodalmi kultúrát, akik lázasan derítik fel jelenünk múltbeli gyökereit és összekapcsolásukat a mával — mérhetetlenül hiányzik Hatvany Lajos. S azok a kevesek, akik közvetlenül meríthetünk egy ilyen színes, roppant gazdag, három emberöltőnél hosszabb és sohasem pazarolt élet tapasztalataiból fakadó szellemi forrásból, ma

lentéktelen mellékkörülménynek tekintette, hogy anyagi viszonyai véletlenül lehetővé tették Ady pénzbeli támogatását is. (Ilyen „véletlennek" tekintette azt is hogy egyike volt azoknak, akik lehetővé tették a Nyugat megindítását, s számlálatlan ezreket áldozott rá.)

De amit a maga személye akar mindettől független volt. Azt akar ta, hogy amint Gyulai Pál és köre befogadták — ismerjék most e azok is, akik mellé szívvel-lélekkel szegődött. S megtörtént a hi-

MDK.

Bartl József

Napraforgó

Népmüvelés 1966 szept.

Bertl Jézsef

Szpiraforgó

Népművelés 1956 szept.

M.D.K

Bartl József
grafikus

„Leánykép"

Élet és Irodalom, 1967. május 13. 9. lap.

MDK.

Bartl József

Kiállitási hir

Esti Hirlap 1967 ápr.1.

Bartl József

MDK

Csendélet II., olf.

Vörös szék, olf.

~~xkkxxxkf~~.

Ernst Muzeum 1964 dec.Fiatal Képzőművészek V.kiáll.

Bartl József

MDK

Portré, olf.

Napraforgók, olf.

Tornyai János Muz.XI.Vásárhelyi Őszi tárlat 1964

Bartl József

„Naproforgó" c. műve nerejel a Fiatal művészek Studiója kiállításán az Ernst múzeumban (emlitve)

Korkárs 1965 III. n. 502 old.

Bartl József

Napraforgó, lit

X. Megy. Képzőműv. kiáll. Miles. 1965.

Bartl József MDK

Táj, akvarell

Tornyai János Muz.1964.Vásárhelyi Őszi tárlat

MDK

Bartl József

Csendélet, o.

Portré, o.

X. Magy. Képzőművv. kiáll. Műcs. 1965.

Bartl József

MDK

Portré, olf.

Napraforgó, olf.

Csendélet, olf.

Ernst Muzeum 1964 dec.Fiatal Képzőművészek V.kiáll.

M.D.4

Bartl József
grafikus

„Leányfej"

Élet és Irodalom, 1967. március 6–9 lap

1021

■ Bartl József kárpitja

1982. augusztus 20., péntek

Bartl József

ember, földhöz juttatott. Kaptam öt katasztrális holdat. Apám hadirokkant volt, a bal lábát lőtték meg dum-dum golyóval. Erősen sántított. Hatvanegy éves múltam augusztus 2-án. A lányunk 16 esztendős, kereskedelmibe jár, eladó lesz. Nyugdíjas vagyok, kézbesítek, takarítok, fűtök, dobolok.

Könyvtáros Mezőörsön.

— Tizenkilenc éve az. Kilencvenöt beiratkozott olvasónk van. Kevés a középkorú, nagyon kevés — tekeri a fejét.

A verőhangszerek az előtérben, a vízszivattyúmotor borítószekrényén vannak.

Feszül a bőr fölé a bélhúr.

✦ ✦ ✦

Györe Gézáné vb-titkár Pérről ringlót hozott. Kínálja, elfogadom

A tanácselnök — *Ács Gyula* — sorolja, ami az emberek sorsához tartozik: kétcsoportos óvoda, ABC, körzeti orvosi rendelő, presszó ifjúsági klub.

Másfelé változott a falu élete. Időszerű községpolitikai kérdés a villanyhálózat felújítása — transzformátor-állomás épült —, a tanács a munkához 30 ezer forintot adott, a többit az ÉDÁSZ. Útjavításokra az idén 250—300 ezer forintot költenek, külső és belső felújításra szorulna a mozi, de nem ez a legfontosabb, hanem helyiség az anya- és gyermekvédelmi tanácsromezerbe. 1947 novemberében mozigépet vettünk. Ötszáz forint foglalót adtunk a cirkuszosnak.

— *Milyen legyen az ember?*

— Igazságos, nyílt, őszinte. Az egyenes beszédtől nagyobb a bizalom.

■ Kiss Attila rajza

KISALFÖLD
1982 AUG 2 0
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

1967 MÁJ 13.

Bartl 1921

Bartl József: Leányfej

Magyar film
Rendezte: GYARMATHY LIVIA
Operatőr: KENDE JÁNOS
Csak 16 éven felüliek
látogathatják
BEMUTATÓ: MÁJUS 18.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1966 DEC 12.

ÉLET ÉS IRODALOM

Bartl József

1021

Bartl József: Leány

forgatta, „a magyar or-
izsgálók" által kitünte-
bevallja az író, hogy ezt
Az egyik kéz dolgozott
a másik kéz — a jegy-
szaka dolgozott. Éjjel,
kon szólal meg a szi-
Duna...

író keze. Az első kéz
zonytalanul éltünk.

JANKOVICH FERENC
ÚJ VERSE:

Borzasztó volt!
Levél, jó barátoknak

Megengedte érnem az isten,
hogy kezembe fogjam a tollat...
Ha ti tudnátok, jó barátok,
milyen nagy volt az én keresztem
s nem tudhatom még, mint lesz holnap,
hogy alig láttam — és most látok!
Milyen jó látni... látni, szemmel:
nem a homályt gyűrni eszemmel,
leskődni minden utcakőre,
bambán poroszkálva előre
a más nyomában, mint az árnya:
és így tudni meg, hol a járda —
s lebotladozni egy lépcsősoron,
mely sikká olvadt meredek orom,
hol élről-élre nincs összekötés,
eligazítód szennyfolt vagy köpés;
vagy átkelni egy zajló utcán,
hig tömegben középütt futván,
mindig mást nézve, mindig félve,
kocsi jön, átkerülsz-e élve?
Egész életem nem köszönhet
ennyit, mint most, az embereknek...
Borzasztó volt! S lélekvesztő:
neki menni minden áttetsző
tárgynak, lesúrolva a bőrt is,
amihez nyúltál, az már dőlt is,
függöny szakadt, váza gurult
(hány pohár borom kiborult!)
s ha gyújtottál cigarettádra,
megfordítva veszed a szádba,
mélyen titkolod, habár érzed,
tányért hamutartónak nézed —
s zavarod már oly szembeötlő
(„Így fest egy szórakozott költő...")
Köszönheted ezt is magadnak!
Szemed, mint két belehelt ablak:
álomszín ködben arcok, formák —
s a nők, mint elhúzó vitorlák,
peckes szárnnyal tova suhannak —
még jó, hogy egyáltalán vannak.
Nincs közel-rajz, csak léptek, hangok,
bús alvó zöld foltok a lombok,
nem érzékelhetsz részlet-szépet,
vergődik benned a költészet:
tömbökben látod a világot —

A „Studió 64" kiállításáról

Évek óta nem volt összefoglaló jellegű, reprezentatív kiállítás. Sőt a néhány évtizede szokásos, rokonszellemű festők és szobrászok gyűjteményes anyagát bemutató tárlatok is kimentek a divatból. Maradtak a kis kiállítóhelyiségek egyéni tárlatai. A helyiségek száma azonban, köztudomásúan, fájóan kevés. A kiállítani akarók és jogosultak száma pedig egyre nő, ugyanarra nem is kerülhet öt éven belül a sor. Épp ezért az egyéni kis kiállítások lehetnek bármily érdekesek vagy rangosak, véletlenszerű képet adhatnak csak a művészetünk valódi helyzetéről és problémáiról, hiszen semmi biztosíték arra, hogy épp a legizgalmasabb kérdésekkel foglalkozók jussanak kiállítóhelyiséghez. Maradnak a monumentális megbízások. A pályázatokra beérkező terveket azonban csak a szűk hivatalos réteg, a lektorátus és a zsüri ismeri, a felállításra kerülő művek sajtóvisszhangja elenyésző. Akár jók ezek a művek, akár gyengék, a legritkább esetben kerülnek be a művészeti élet vérkeringésébe. Egyébként is e köztérre vagy falra kerülő művek problémája nagyon bonyolult, külön tanulmányt érdemelne. Az óvatos zsürik, a megrendelők hozzánemértése és a rutinsablonná vált művészi gyakorlat sok középszerű szoborral és sgraffitóval látta el az országot; joggal nevezte e sablonstílust egyik tehetséges fiatal művészettörténészünk, Papp Gábor „erővonalazott naturalizmusnak".

Nehéz tehát felállítani képzőművészetünk jelenlegi helyzetének valós képletét, számba venni a fejlődés sokrétű tendenciáit. Ezért érthető, hogy ha véletlenül mégis megrendeződik egy-egy gyűjteményes jellegű, több művész munkáját és sok útkeresést magábanfoglaló kiállítás, a kritika gyakran azonos elvekről indulva, homlokegyenest eltérő értékrendet állapít meg. Érdekes volt ezt megfigyelni a „Studió 64", a fiatal, 35 éven aluli képzőművészek Ernst Múzeumban rendezett kiállítása sajtóvisszhangjaiban is. A képzőművészettel a legtöbbször foglalkozó napi- és hetilapunk kritikája úgyszólván tételszerűen megegyezett, csupán az értékrend minősítő jele volt ellentétes értékű, az egyikben negatívként jellemzett művek kaptak pozitív előjelet a másiknál, és fordítva. Legnagyobb példányszámú napilapunk fiatal kritikusa pedig mintha eklektizálta volna a két ellentétes szemléletet. Persze, hogy ilyen ellentétes szemléletű megnyilvánulások történhettek, annak elsődleges oka abban rejlett, hogy a „Studió 64" végre valami ízelítőt adott művészetünk helyze-

bontani, mint a kubisták, s nem is a teremtő élet ősformáját kutatta, mint [illegible]. Az eleven élet organizmusával hasson felület és kontúr, anyag és forma: erre törekedett, ezt kereste egy-egy növényi, állati, emberi létforma letisztult változatai

Alberto plasztikáját ezek a törekvések határozzák meg elsősorban. De spa[illegible] kortársai közül nemcsak az övét. Mindazokét, akiket hasonló művészi törekvése[illegible] sőt hasonló politikai-társadalmi elgondolások vezettek. Jacinto Latorrét, Balhazar Lobót a polgárháború bukása kényszerítette hazájuk elhagyására, ők Párizsba emigráltak. Eduardo Diaz Yepes Albertóval együtt szerepelt a párizsi világkiállításon. Forradalmi nemzedék volt ez. A huszas évek második fele röpítette szárnyra Garcia Lorcát, Rafael Albertit, Miguel Hernándezt. Írók, költők, festők, szobrászok, egy egész fiatal generáció szívja erejét a hazai földből és népből. Albertót — saját bevallása szerint — Vallecas tág mezői ihlették, töltötték meg boldogsággal. Azzal a túláradó örömmel — tehetjük hozzá — amely ekkori plasztikáját harmonikussá, kiegyensúlyozottá, derültté varázsolja.

Nem szobrok ezek a szó hagyományos értelmében, az ábrázolás szándéka és igénye a figuratív alkotásokból is hiányzik. Jelzések, az ember s a természet világát egybeölelő szemlélet plasztikai jelzései. A térbe épülő s az anyagból kibomló forma eleven szárnyalása élteti őket. A madár s az ember a szabad, kötetlen mozgás jelképei. Ők sűrítik magukba a tér áramló erőit, ezeket zárja össze s bontja ki a változatosan kezelt forma. A vonalasan bemélyített vagy perforált felület feloldja az anyag zártságát, természetes súlyát, s a forma szétágazik, felfelé tör, máskor szabadon lebeg a térben *(Horizont, Madár-emlékmű)*. Asszonyfiguráinál az erők vertikális irányban rendeződnek; ember és természet, anyag és szellem magasfokú harmóniában olvadnak össze. A spanyol föld és a spanyol nép ihletése is bennük vibrál, az *Esőben lépkedő parasztasszony*ban éppúgy, mint a párizsi világkiállítás hazai pavilonja számára készített monumentális alkotásban. Hány ezekhez méltó művet alkothatott a harmincas években, nem tudjuk. Mindenképpen nemzedéke legjobbjai közé tartozott, s európai viszonylatban is megtisztelő helyre számíthatott.

Az utolsó hat és fél év alatt természetes biztonsággal talál vissza korábbi problémáihoz. A motívum s a forma egyensúlya azonban nem mindig zavartalan. A *Castiliai asszony* változataiban a régi témát éli újra át — érezhető nosztalgiával. Az erők könnyed játéka, szabad áradása lefogottabb, mint korábban. De egyértelműbb is. Legtöbb esetben szemmel láthatóan közvetlenül a motívumból indul ki, azt alakítja, szabja hozzá egy belső formaélményhez. Nem a létforma csírájáig igyekszik hatolni, mint Arp tette. A *Kaukázusi fácán*, a *Vízivó madár*, az *Ibériai bika* egyazon formaélmény kifejezése, más és más motívumhoz kötve. A kontúrokban változatlanul a

téről, sejttette, hogy milyen is lehet az összkép, amely a fentebb említett okok miatt nem tud kibontakozni. Épp ez volt a kiállítás legnagyobb értéke, nemcsak a fiatal nemzedék igazodását, minőségét mutatta, hanem vallott az egészről is.

Ami a kérdés első részét illeti: művészetünk fejlődését nem veszélyezteti a tehetséghiány. A rangos, sok jó és tehetséges művészt és művet felvonultató kiállítás optimizmusra késztet. Invenció és felkészültség, műgond és emberi-szakmai hitel egyformán fellelhető. Ami a legmegnyugtatóbb: nemcsak azok szerepelnek jól, akik fiatal koruk ellenére már eddig is rangot vívtak művészetüknek, hanem az egészen újak, a kiállításokon eddig még alig-alig szereplők is. E beszámoló nem vállalkozik a kiállított művek részletes kritikai elemzésére, inkább csak felsorolásként említünk néhány kiemelkedő minőségűt. Bartl József friss olajképei és különösen érzékenyrajzú litoönarcképe, Berényi Ferenc kis méretben is dinamikus és mélytűzű tájai, Berki Viola ékszer szépségű *Kis temploma*, Csiszár Elek kis olajai, a kiállítás egyik nagy meglepetésének, Deim Pálnak finom megoldású, mély hangulatot sugárzó képei és illusztrációja, az erőteljesen komponáló, színben ugyan kicsit harsány Dezső József, Fóth Ernő drámai feszültségű, a legújabb festői irányokat szuverénül a maga hangján beszélő *Földmarkolók*jai, Fajó János *Ember-állat* c. rézkarca, Gyémánt László művesen megoldott *Cosmopolisa*, Gross Arnold egyéni álom-realizmusa, Karátson Gábor múzeumbecsű *Nagy zöld hegye*, Klimó Károly szépen konstruált, mély koloritú csendéletei, Kondor Bélának a tokiói biennálén díjazott rézkarcai, Gy. Molnár István, Pásztor Gábor grafikái, a szobrászok között Bencsik István szép *Fiú szarvassal* c. kompozíciója, Meszes Tóth Gyula, Vörös Ilona, Vasas Károly és különösen az invenciózus Ligeti Erika kisplasztikái, Kaufmann Ágota önportréja és Samu Katalin — nyugodtan írhatjuk — remekműve, a *Kutyakölyök* — mind olyan minőségűek, hogy méltán foglalnak helyet a kortárs magyar képzőművészet „képzeletbeli múzeumában".

A tárlat azonban nem pusztán az új generáció minőségéről vallott, hanem kicsit egész képzőművészetünk új orientációjáról is. Már a múlt évben rendezett néhány egyéni kiállításon is sejtetődött, és ha a csupán a műtermekben látható munkákra is gondolunk, megállapíthatjuk, hogy képzőművészetünk fejlődése fordulóponthoz érkezett. Ezt mutatja a „Studió 64" is, sőt a tárlat némiképp jelezte az új orientáció körvonalait is.

Az 50-es évek egyértelműen naturalisztikus, illetve a XIX. századi történelmi és életképfestészetre orientálódó művészete után az 50-es évek közepétől kezdve mindinkább két irány hatott képzőművészetünk fejlődésére: az ún. posztnagybányai iskola — azaz elsősorban Bernáth Aurél és Szőnyi István festészete, Ferenczy Béni és Pátzay Pál plasztikája — és az alföldi festők, illetve Medgyessy művészete. 1956 körül e nevek mellé a festők közül Domanovszky Endre, majd Kmetty János és Barcsay Jenő, a hagyományból pedig Derkovits, Uitz és Nemes Lampért neve íratkozott fel, a szobrászok közül pedig leginkább Kerényi Jenőé és Borsos Miklósé. Ez az új igazodás, illetve az igazodás szélesedése mutatta, hogy a kortárs magyar képzőművészet és különösen a fiatalok útkeresése a posztnagybányai és az alföldi iskolától mindinkább a konstruálóbb, expresszívebb és intellektuálisabb irányok felé tendál. Ezt példázta, hogy az alföldiek örökét vállaló hódmezővásárhelyi fiatalok is mindinkább a konstruáló vagy a dekoratív hang felé fordultak, tovább akartak lépni az expresszív realizmus tartalmi és formai világánál. A posztnagybányaiak szubtilis lírája is mind kevesebb fiatal művészre hatott. Mindebben érződött már, hogy a magyar képzőművészetben végérvényesen lezárul egy korszak, és valami egészen új van kibontakozóban. A posztnagybányai vagy más néven „Gresham-kör" érzékeny, lírai művészete csakúgy a modern magyar festészet nagy korszakát idézi, mint az alföldiek drámai realizmusa. Képviselőik természetesen szuverén formanyelvüket némi változtatással egészen napjainkig folytatták vagy folytatják, sok értékkel gazdagítva nemzeti piktúránkat. Mint stílus, illetve iskola azonban mindkét irány kifulladt, inkább csak epigonjai kezén vegetál tovább, gyakran képcsarnoki

szintre süllyedve. Mindkét stílus életét meghoszabbította ugyan az 50-es évek tragikus, vulgáris tévútja, hiszen a naturalista és akadémikus tendenciákkal szemben csakugyan minőséget, sőt látszólag modernséget is képviselt a posztnagybányai vagy az alföldi irányhoz kapcsolódás. A modern művészet történetének tanúsága szerint azonban minden új, jelentős csoportosulás csak néhány évtizedig élő erő, lassan elsikkad a követők akademizáló sablonjain. Az impresszionizmus 1870 körül bontakozott, de másfél évtized múlva már saját szülöttei haladják túl; a kubizmus 1908—1918 között revelációként hatott, később azonban már csak egy-egy nagy képviselője munkásságában és erős áttevéseken keresztül élt tovább, vagy kubista akademizmussá sivárult. Sorolhatnók a többi, maga korában forradalmi iskola példáját is. A magyar művészetnek is e két fontos ága, a posztnagybányai és az alföldi irány az 50-es évek végére teljesen kiélte magát, azok is, akik ezeknek az irányoknak az esztétikai látását újabb megoldásokkal próbálták ötvözni — mint pl. a Domanovszky iskola —, kifutották lehetőségeiket.

A „Studió 64" még nyilvánvalóbban mutatja e folyamatot. Az említett irányok alig élnek tovább, vagy csak középszerű szinten folytatják. Ugyanakkor az is magától értetődő, hogy miután fiatal, most induló emberekről van szó, az igazodás néha könnyen köthető más idősebb mesterekhez. Barcsay, Kmetty neve csakúgy ott van a ható tényezők között, mint Paizs Goebelé vagy az aktivistáké. Ugyancsak megfigyelhető a kubizmus korai és szintetikus szakaszának a hatása (Demény Miklós, Herwerth József), csakúgy mint a kubisztikus futurizmusé. A szobrászok közül az eddigiek mellett Beck Ö. Fülöp neve merül föl, de mindenekelőtt Henry Moore-é, akinek a hatása az új generációra oly nagy, mint a korábbiakéra Maillolé volt. Szükségszerű jelenség, hogy a kortárs európai szobrászatból a figuralitás elvét vállaló magyar szobrászatra Henry Moore és Marino Marini hat, hiszen a nálunk kevésbé ismert Zadkine mellett csakugyan ők azok a modern szobrászok, akik a figurális szobrászatban Maillol óta új eredményeket értek el, s hatásuk most gyűrűzik el hozzánk. A grafikában, sőt a festészetben mindjobban érződik a kortárs fiatalnak, Kondor Bélának a hatása, amely több fiatalnál Picasso állat-szimbolikájú grafikai lapjai hangvételével ötvöződik. Különösen érdekes ez az utóbbi jelenség, utal arra, hogy az egyszerűen látványt rögzítő vagy stilizáló módszer logikus ellenhatásaként mind többen próbálkoznak némileg a szürrealizmussal rokonmód, a szimbólumsugalló motívumok megformálásával. Noha a kiállításon inkább csak a tehetséges, de nagy képével nem a legelőnyösebb oldaláról mutatkozó Lakner László képviseli a magyar festészetben elsősorban Csernus Tibor által indított, a tasizmus és a szürrealizmus némi elemét elegyítő irányt, a múlt évi kiállításokról emlékezhetünk rá, hogy a fiatal generáció tagjai közül többen művelik ezt a stílust is. S ha arra gondolunk, hogy ha ugyan inkább csak műtermi bemutatókon jelentkeznek is, de tudjuk, hogy vannak a fiatalok között is a tételes szürrealizmus vagy a különféle nonfiguratív irányok képviselői is, akkor mind biztosabban állíthatjuk, hogy a magyar képzőművészet fejlődésében új szakaszhoz érkezett, olyan fordulóponthoz, amikor is a régi normák már kezdik érvényüket veszíteni, ám az új útkeresés még összetett, gyakran ellentétes tendenciákat hordoz, és valós igazodása még nehezen körvonalazható. A „Studió 64" természetesen némiképp tompítottan mutatja e problémát, hiszen maguk a művészek is bizonyos kontroll, a kiállíthatóság reményében küldik be képeiket, és szükségképp mindenfajta zsüri is tompítja a szélsőségeket. A probléma azonban nem pusztán a negyedik évtizedükön innen levő művészeké, ugyanezeket a hatóerőket és problémákat megfigyelhetjük az idősebb generáció munkásságában is, gondoljunk csak Barcsay Jenő legújabb műveire, Vilt Tibor, Borsos Miklós plasztikájára, Kerényi Jenő balatoni faun-szobrára, a nonfiguratív irányok tanulságait a figurális piktúra részévé ötvözni akarókra, vagy akár az Európai Iskola következetes képviselőire stb. Némiképp hasonló a helyzet, mint a „Nyolcak" jelentkezésénél volt, csak magától értetődően bonyolultabb, hiszen az az egész világ képzőművészetének állapota is. A „Nyolcak", mint

a nagy forradalmi hullám szellemi előkészítői, egységes eszmei indítékok alapján dolgoztak. Jelenleg sokrétűbb, széttagoltabb és ellentmondásosabb a helyzetkép, de abban megegyezik, hogy az 1910-es évekhez hasonlóan művészetünk fordulóponthoz érkezett.

Milyen szellemben fog tisztulni ez az erjedés, a jelenlegi jegecesedési pontokból melyek szilárdulnak meg és válnak a kristályrendszer alapjaivá — előre nem látható. Úgy véljük azonban, hogy nem pusztán művészetpolitikai gátak tartják vissza képzőművészetünket az egyértelműen nyugat-európai orientációtól, azaz attól, hogy képzőművészetünk valamiképp a kortárs nyugat-európai művészet „leányvállalatává", provinciális utánzójává váljék. Ahogy Rippl, Csontváry, Nemes Lampért, Egry, Derkovits, Vajda — és sorolhatnánk több nevet — a maguk korában tudtak valami olyant mondani, ami ötvözte a sajátost és az egyetemest, az innen sarjadtat és mégsem provinciálisat, ugyanúgy elvben erre ma is lehetőség nyílik. Tehetség és emberség kérdése. A „Studió 64" mindenesetre biztató jelenség volt.

NÉMETH LAJOS

Hornyánszky Gyula

Háztetők, kémények. Szentendre. Tetők, hatalmas tömbök, összetorlódva, mögülük kihasad az ég. Fák, gyökerek. Terhes fatörzs a szülés görcseiben. Fa, derékbatörve, Birkenau fája. Rend és gyász, földighajló ágak. Gyökerek: a lehetetlen mozdulatai. Egy nő. Akt. Test és arc lefosztva, mint a kukorica. Tárgyilagos meztelenség. Feje fölött glória, a gótikáé. Arcpirító tisztaság. Madár. Piros és zöld világban egy varjú. Humor, suta szeretet. A gyerekkor varázslata keretben. Puma: ítéletvégrehajtó. Fetreng a képen, megvicsorogja nézőit. És székek, lépcsők, házak. A fogható világ. És arcok, arcok. Ezeréves kő-fejek, úrinők a süllyedő Budáról, áhitat és gyilkos gúny, a körúton túli mélyvilág, a színlelés bútorozott tájai. Portrék és kórképek. Egy pszichológus kézikönyve. És szobám falán a cigány, néz, néz a kályha felé, az egykedvű csillogásba. Üres szemei előtt most is folyik a folyó, mint akkor, amikor ott ült a rakpart lépcsőjén, folyik fényesen és megállíthatatlanul, maga az idő, közönyösen tűrve a közönyös tekintetet. Háztetők, fák, gyökerek, arcok. Kegyetlenül tiszta és irgalmasan emberi világ.

Meghökkent képeinek egyforma mérete. Gondolom, a szükség vitte rá, hogy kartonra fessen, nem telt másra. De szükség törvényt bont, mondták a régiek; szükség törvényt alkot, mondhatjuk mi, Hornyánszky vállalkozásának szemtanúi. A szegényes megoldás, a karton, nem is olyan szegényes, csak festeni kell tudni rá. A szegénységnek nemcsak erkölcsi tanulságai vannak, tudhatja, aki próbálta, technikaiak is. És nemcsak a szó eredeti értelmében. Rajzlapra nem elég másképp festeni. Másképp is kell látni hozzá. Hornyánszky sorsa goromba kegyéből rátalált a festészet pontos és megbízható mikroszkópjára, mely ellentétben a valódival, hol nagyít, hol kicsinyít, szükség szerint. A karton, mint rögzítésre váró látomás kerete, kivágja a tárgyat a látvány összevisszaságából, és a maga méretéhez idomítja. Háztetők, fák, arcok — úgy jelennek meg a kartonon, mint a mikroszkópban az üveglapra helyezett metszetek; legfőbb jelentőségük éppen ebben a — meghökkentő módon korántsem fárasztó — egyformaságukban rejlik. Hornyánszkyt a festészete tárgyául választott élő és élettelen dolgokban épp az izgatja, amitől azok egy nagyobb rendszer alkotóelemeivé válnak, a részben a teljesség, a láthatóban láthatatlanul jelenvaló világ. Ha közülünk, tegyük fel, bárki nagyobb utazásra készülne a jövőbe és poggyászát kívánná megválogatni, hogy mit vigyen magával, mit hagyjon itt, Hornyánszky képeit végignézve is nyugodtan elvégezhetné a válogatást. Tanulságos

döntésekre nyílna alkalma. A pumát minden bizonnyal itthagyná. A házakat, a fákat, a tiszta testeket és tiszta arcokat valószínűleg elvinné magával.

Korunk jelképes alakja, a fehérköpenyes kutató, mikroszkópjába bámulva fürkészi a törpe-világot, azzal a nemes elhatározással, hogy megszabadítson számtalan nyavalyáink egyikétől. Hornyánszky, mindehhez fehér köpenyt sem viselve, a maga sokat-tudó szerkezetébe helyezi a világ rajzlapnyi metszeteit, hasonló célzattal. Háztetők, fák, arcok. Józanul vizsgálja őket, mint orvos-kollegája. Nem káprázatja el a látvány, kötelességtudó marad ott is, ahol az impresszionista festőt megszédíti a színek szabadsága. Festőinek vélt megoldások helyett teljesebb megoldásra törekszik: a látvány törékeny, mint az üveg, de a mögötte feszülő szerkezet, akár az acél — Hornyánszky ennek a szerkezetnek a törvényeit kutatja a maga tudományával, következetesen és pontosan — cseréljük az orvost most mérnökre —, mint egy híd-tervező. Nagy eredmény már ez is, de nem egyedülálló. Korunk nem egy festője eljutott idáig, a kortárs francia, Bernard Buffet például, hogy tiszteletre méltó öregekről most ne is szóljunk. Nagy eredmény, mondtuk, ha furcsa is: festőt dícsérünk pontosságáért — színésznőt főztjéért. Nagy dolog a szerkesztés, de még nem festészet. A matematikát még meg kell kísértenie a látomásnak, és ebből nem kevesebb veszély származhat, mint a kísértések közül a legközismertebből, a paradicsombeliből. Buffet pályája jól példázza a veszélyt, első korszakának őszinte képei után festészetében nemegyszer maga a szerkezet válik látvánnyá, annyira látványossá ugyanis, annyira hivalkodóvá, következésképp oly kevéssé őszintévé. Természetesen nem Buffet képeiből kívánunk Hornyánszky szobra alá talapzatot építeni, festői képességüket sem óhajtjuk összemérni, mint ahogy a kör négyszögesítésének bonyolult kérdését nem akarjuk ezen a helyen közelebbről érinteni; Buffet világhírnévség, elfoglalt ember, csak arra kértük, tanuskodjon egy olyan festői szándék tisztázásánál, mely nagyon távolról rokon az övével. Valamint arra, elég illetlenül, hogy lépjen itt fel nekünk a mumus kurta, de annál magvasabb néma-szerepében. Úriemberhez illően, előzékenyen kísértett, meghatottan köszönjünk el tőle. Hornyánszkyt még a közös veszély is másképp fenyegette. Buffet-nél, ki közben sápadtan elsuhant körünkből, a szigorúságot kikezdi a látvány, de legyünk igazságosak, a vászon, hogy hadászatilag is pontos meghatározását adjuk, nehezebb terep a kartonnál, tágassága csábít a bizonytalan kimenetelű ütközetekre. Hornyánszky mentes maradt ettől a csábítástól, próbált volna ne maradni! Hatalmasabb törvények igazgatták sorsát: az eszme, mint mindig, most is anyagi erővé vált, ez esetben rajzlappá. Hornyánszkyt épp az ellenkező véglet fenyegette. A gazdagok örök vigasza, hogy a szegénység lelki nemességet és aránérzéket okoz. Kénytelen vagyok megint egyszer helyeselni: Hornyánszkyra az a veszély leselkedett, hogy szívósan védett aránérzéke, pontossága, épp a folytonos védelmezés következtében merevvé, iskolássá, ő maga pedig — képzavarral találva telibe célunkat — „vallásosan szögletessé" válik. Dicséretére szóljon, nem vált. Hála, és nem is kevés, technikájának, most már a valóságosat, a festés módját értve rajta. Holbein festett úgy, mint ő, már ami az alapozást illeti, enyvre kent krétára olajjal. Olyan alapozás ez, hogy nem tűri a piszmogást, javításra nincs mód, csak jó vonalat szabad húzni, különben eldob-

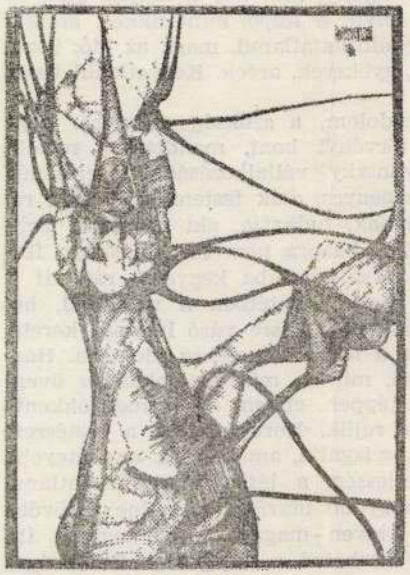

Bartl József
VALÓSÁG

hatjuk a félig kész képet. Hornyászkyt ma ez a szinte életveszélyes módja a munkának úrrá teszi a matematikán: nem eszével tudja, egész testében érzi, mintha szakadékot ugrana át, az egyedül helyes mozdulatot. Ettől a feszültségtől gazdagodnak csak igazán képei. A festő feszültsége átáramlik modelljeibe, sorsát és jellemét tárja föl mindegyik. Háztetők, fák, arcok úgy élnek képein, mint valódi életükben talán soha.

Ilyen tömény élet persze nem hagyja közönyösen a nézőt sem. Lenyűgözi vagy feldühíti. Hornyánszkynak kevés a tárgyilagos nézője. Ellenfeleinek könnyebb a dolga, ha valaki nem egészen ért egy képet, rámondja: absztrakt, és az ügy el van intézve. Nincs az egész országban egyetlen iskolásgyerek, aki nem tudná: az absztrakt festő gonosz ember. A szakmabelieknek, még ha tájékozottabbak is, nehezebb a dolguk. Még a legjobb szándékkal sem lehet egy olyan festőt absztraktnak címezni, aki jóformán mást se fest, csak embereket, fákat, házakat, mindennapi világunk valóságos tárgyait. Hornyánszky bosszantóan naturális. Bosszantóan, mondom, mert nemzeti műfajunk, a humoreszk modorában fogalmazva „mégis olyan, mintha absztrakt lenne". Azaz, képei még meg is gondolkoztatják az embert, olyan általános tanulságokkal is szolgálnak, melyeknek kimondását nemegyszer nagylelkűen áthárítjuk az „elvont" festőkre; csinálják ők, elég nekünk a magunk baja. E tanulságok között egyenesen borzasztóak is akadnak, ilyenek például: „az élet egyszerre szép és csúnya", vagy: „a természet kegyetlen is, gyönyörű is" — forog is a sírjában Homérosz, hogy megint egyszer elmondták azt, amit évezredek óta minden művészet mindig elmond. A szakmához értő feszeng a képek előtt. Ha nem tudná, amit tud, azt kellene hinnie, hogy ezek a képek nagyon szerencsésen és meggyőző erővel olvasztják korunk „elvont" festészetének nem egy használható eredményét egy vitathatatlanul humánus, ember-központú festészetbe. De tudja azt, ha ez így lenne, akkor Hornyánszkyt nem a Moszkva téren állították volna ki, hanem a Váci utcában. Dehát a Moszkva téren állították ki. Következésképp Hornyánszky absztrakt, ha ezt nem is látni. Lenyűgöző okfejtés, az biztos. Az ártatlan nézőnek igazságtalanul könnyebb a helyzete, megtakarítva ennyi töprengést odafordul panofix bundában pompázó társnőjéhez: „Most mondja, látott maga nőt zöld arccal?"

Távol áll tőlem, hogy Hornyánszky nyakába varrjam a kínos dicsőséget: megoldotta korunk festészetének nagy problémáját. Ostobaság lenne, nem lenne igazam. Hornyánszky csak a saját festészetének nehézségein lett úrrá, rajtuk is csak időlegesen, még a maga művészetének összefoglalásáig sem jutott el. De annyi biztos, hogy sok megpróbáltatás után azon az úton indult el, melyen így-úgy mesterei, Vajda, Kmetty, Barcsay indultak el valaha — egy őszinte, izgalmas festészet örömei felé. Mert végül is, ha gyötrelmes is, gyönyörűséges mesterség ez. Ott állni egy kész kép előtt üresen, boldogan, nyakig maszatosan! Emlékszem, tavalyi kiállításán láttam egy képét. Háromlábú, zöld szék állt sután és diadalmasan egy veranda lépcsője előtt, félig az utcán — vagy ki tudja hol? „Önarcképem" — mondta szerényen Hornyánszky. Csak nevettem magamban, mennyi szeretetet, melegséget, emberséget sugároz — egy szék. Egyszerű csoda ez. De csak festő művelheti.

ORBÁN OTTÓ

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Az erkölcs antinómiái

Az európai kultúrában Pascal és Rousseau óta újra meg újra elkerülhetetlenül felmerül a kérdés: miért boldogtalan az ember a modern világban? Ennek a kérdésnek döntő jelentősége van minden kulturális és filozófiai áramlat számára, mely valami módon elismeri az összefüggést az ember léte és annak értelme között, s ez érvényes főképp a modern materializmusra, mely a történelmet a világ humanizálásaként fogja fel, vagyis olyan folyamatként, melynek során az ember a természet anyagaiba rója emberi lényegét.

Miért boldogtalan az ember a modern világban? Mert az önzés rabja, mondja Rousseau, mert a hiúság rabja, mondja Stendhal. Hogyan feleli meg ezt a kérdést a forradalom elmélete? A nyomorra és az anyagiakban való nélkülözésre hárítja a felelősséget? Ezekben a kategóriákban gondolkodik a vulgáris szociologizmus és ökonomizmus, mely nem értette meg a filozófia gyakorlati értelmét, s hiába keresi a helyes összefüggést az ökonómia és az erkölcs között. Ebben a leegyszerűsített felfogásban elveszti helyét a különben helyesen hangsúlyozott nyomor, az anyagi nélkülözés és a kizsákmányolás ténye, mert önkényesen kiragadja azokat a modern világ egészéből és összefüggéseiből.

Miért boldogtalan az ember a modern világban? Ez a kérdés nem azt jelenti, hogy az embereket véletlenül rájuk zúduló csapások érik, hogy betegségek, szeretteik elvesztése vagy korai halál zavarja meg életük folyását; és nem jelenti azt a romantikus illúziót sem, mely szerint a modern korban elvesztettünk valami kincset, amelynek az előbbi korok már birtokában voltak. A feltett kérdésben az igazság és a boldogság közti ellentmondás feszül. Aki ismeri az igazságot, és olyannak látja a valóságot, amilyen, az nem lehet boldog; aki a modern világban boldog tud lenni, az nem ismeri az igazságot, s a konvenciók és hazugságok prizmáján át szemléli a valóságot.

Stendhal „vanité"-ja és Rousseau „amor de soi"-ja a modern ember cselekedeteinek és magatartásának mechanizmusát rögzíti, akit abszolút kielégíthetetlensége egyik tárgytól a másikig, élvezetből élvezetbe hajszol, s az embert, az élet értékeit, a dolgokat és az időt így átmeneti pontokká vagy ideiglenes állapotokká változtatja, amelyeknek önmagukban nincs semmi értelme, s egyetlen értelmük abban rejlik, hogy előre vagy visszafelé, de mindig túlmutatnak önmagukon. Minden tárgy vagy állapot csak ok vagy ürügy arra, hogy más valamivé változzék vagy más állapotba térjen át. Az ember így kielégíthetetlen vágyainak üldözöttjévé válik. Ám ez a vágy sem az igazi és eredeti ok, mert nem az embernek a dolgokhoz való spontán viszonyából fakad, de az összehasonlítás és fölmérés során keletkezik, mert az ember mindig hasonlítja magát, másokat pedig önmagához. Ám az emberek cselekedeteinek motivációja az objektív világban „a dolgok törvénye"-ként jelenik meg. A nyereség-

A római Gramsci Intézet az elmúlt évben nemzetközi vitát rendezett *Erkölcs és társadalom* címmel. Karel Kosik e vitán tartott előadásának szövegét a pozsonyi *Irodalmi Szemle* című lapból vettük át.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Bartl József

MAGYAR NEMZET

1951 FEB 14

Bartl József és Sváby Lajos festőművész a mezőcsáti művelődési ház számára nagyméretű pannókat tervezett.

Bartl József
festő -

M.D.K

Bemutatta a tárlaton
napraforgóhról készült
kiepét.

Losonci Miklós: A Stúdió festői
Művészet, 1969. január - 24 lap.

Bartl József
festő-

MDK

„Csendélet tárlat", „Paprikas csendélet" című művém a kubizmus tektonikája hat. Figuralis kompozíciót konstruktíván építi fel.

Ecsenyi Elemér: A XX. kerület képzőművészeinek tarlatáró
Művészet, 1969. január – 34 lap.

M.D.V.

Bartl József
graphus

„Leány"

Élet és Irodalom, 1966. dec. 17 - 6 lap

MDK

Bartl József

Portré

Studio 66. fiatal művészek 6. kiáll. Ernst Muz.

1966. máj.

MDK.

Bartl József

Kiállitási kritika

Esti Hirlap 1967 máj.18.

MDK

Bartl József

Napraforgó, o.

Szobarész, o.

Fiatalok Studiója 1966. Ernst Muz.

7 Pátria (o)

gy Irén 7 esztendős hadikfalvi kisl

MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1971 JUL

KORTÁRS
Budapest

1021

BARTL JÓZSEF festménye

emtőt „őrangyal”-nak fordítja,
pen a nímfákról van szó, ez
tés.
rancia forradalom hármas jel-
sztben gyönyörűen alliterál:
lus, vabadus.
m gondolok nevemmel, légyen
átkos
Ez a sor a fordításból kima-
lt —
nő rokonszenv kelhet, ily
kebelben?
át rokonszenv is támadhat
en kebelben?)
úttal a nyakazás elmarad. —
zúttal nem vágják le a fejün-
..)
es szám helyett jobb volna az
az előző színben Lucifer volt
sak Ádám feje forgott veszély-

3. sor kimaradt
nyűg helyett a fordításban
a” áll,
ez ízetlen tréfától. — Tovább.
verünk, ne beszélj bolondokat!)
félreértés lehet, mert a fordító
elyett „mulat” igét fordít, és
telme van.
után mindkét színpadi utasí-
t. A 2876. és 3078. után ugyan,

ányzik az eszkimó-jelenetből
n sor szövege.
hatjuk, ez a néhány jelenték-
s — más fordításokban lénye-
van — semmit sem von le a for-
géből. Meg kell jegyeznünk-

kui te
és
Sárké
Egyk
Almá
A sár
Bamba, aki nézi, nézi,
És letépni nem merészli.

Kord kuldõunu valvas lohe
õunad saadi kätte kohe.
Nüüd on õuntel kasv veel k
aga lohet pole enam
ning see mees on loll mis k
kellest õunte võtjat pole.

Ugyanebből a színből a ,
részlete:
Álmodtam szépet — felzava
Szép álom jõj, most már fo
Katona
Hivém, derék vagyok nagy
S egy rossz gödörben megbu
Kéjhölgy
A mámor elszállt, a festék l
Itt oly hideg van: jobb-e o
Az elitélt
Maradj, bilincs a hitvány p
Más törvényt sejtek e küszö
A nyegle
Egymást szedtük rá azzal,
Most a valónál mind elámu

Opilane
Mind kaunist unest aeti üle
taas kohe suigun une süles.
Sodur
Eks ma ju üppis vapper ol
kuid auku kaon mis hoopis

MDK

Bartl József

Portré, o.

Fiatalok Studiója 1966. Ernst Muz.

```
ujcce wéjf aswiwlóuiz
wéjhee kmbofa ejhfuu
vgfuuee ejhfuu wéjf avjfoeafa
A JeeswjjlQ foiwg": {
    "jeeswjjlQ foiwg - kfeewpeieiu
    ajfg jeiwf wgeeaj avj
    joweje. A tefejéje kaj
    kéjf ikmbofgéjf ufém s j
    fakofjéeuu ijavee, au C
    ajeéeun éa fuxceéu péd
    au eeafeigowj eeunf
    wejkeajeff, s kfoeteiru
```

Bart József

Ilosvai Varga Istvánban tanitómesterét tiszteli.

Dévényi István:Ilosvai Varga István
Látóhatár 1970/7-8 720 .old.

Bartl József

Bemutatott művei:

"Portré", olaj, 30 x 40

"Csendélet", olaj, 70 x 70

Zala Tibor: XI. magyar képzőművészeti kiállitás,

Budapest, 1968.

Bartl József

Csendélet

Képzőművészeti Almanach 2, Corvina 197o

Bartl József

a szentendrei új művésztelep

lakója - emlitve

Magyar Nemzet 1972 július 8

k.old.

Barth József

Szobadám.. festmény nagyvel a „Studió 66" kiállításon szepró

Nyomtatás 1966 II. n. 35 old.

Barsi József

Napkoszorgó c. képét 1965-ben megvette az ÁVB (szerkő)

Nagyvarsó 1966 IX n. 32 old.

Barth József
grafikus

M.D.K.

"Gerdélet"

Élet és Irodalom, 1966. aug 6. - 10 kép

Bartl Jiřeg festő

Szöveg művel nem emlit.

Rózsa Gyula:
fiatal képzőművészek
az Ernst múzeumban.

Néptrabadság 1964. dec. 24.

MDK

Bartl József

Hagymavirág, of.

VIII. Vásárhelyi Őszi Tárlat. Tornyai J. Muzeum Hódmezővásárhely, 1961. okt.

MDK

Bartl József

Kiállitási kritika

Hid 1966 6.p.745.

MDR

Bertl Lösser

Kiellitzsch Kritika

Mid 1966 6.p.745.

Bartl József MDK

Napraforgó, litográfia

Mücsarnok 1965. X. Magy. Képzőm. Kiáll.

Bartl József MDK

Csendélet, olf.

Portré, olf.

Mücsarnok 1965. X. Magy. Képzőm. Kiáll.

1021

Bartl József: TÖPRENGŐ FIÚ

OSZTÁLYFŐN

avagy

MIRE KIVÁNCSI AZ ÁTLAGDIÁK

Írta: Ivanics István

Jelen vannak:

SEBESTYÉN — aki úgy érzi, hogy az osztályfőnöki órák jelenlegi rendszere elavult, ezért örökké belebeszél.

BOLDIZSÁR — az elméleti ember.

SAROLTA — a lánglelkű eminens.

KOVÁCS — aki folyton röhög, de utólag mindent megmagyaráz.

SEBESTYÉN: (a

Bartl József
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Neue Zeitung
1966. VI. 17.
1021

Budapest, 17. Juni 1966 — Neue Zeitung

Bei Bartls in Soroksár

In einem kleinen Haus in Soroksár treffe ich den 33jährigen Kunstmaler *József Bartl*. Hier in der Nähe der geliebten Donau wohnt er mit seiner Mutter, die bis zu ihrer Pensionierung als Weberin in der Textilfabrik des Ortes, in der SORTEX tätig war. József Bartl führte schon als Kind mit Vorliebe den Zeichenstift, kam nach der Grundschule auf das *Budapester* Gymnasium für Bildende und Angewandte Kunst, wo er sich besonders dem Entwerfen und Weben von *Teppichen* widmete. Nach dem Abitur besuchte er die Hochschule für Bildende Künste und wurde Schüler von Professor Aurél *Bernáth*, einer jener Hochschullehrer, die sich ganz besonders der Förderung junger Talente annehmen.

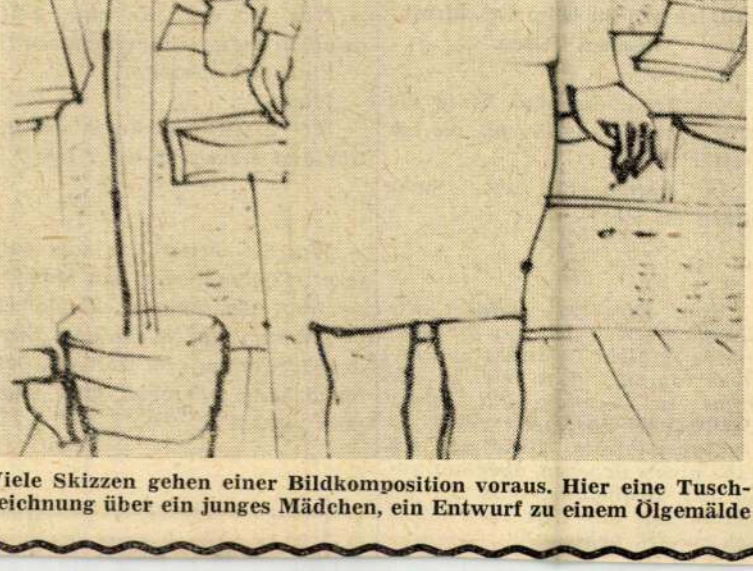

Viele Skizzen gehen einer Bildkomposition voraus. Hier eine Tuschzeichnung über ein junges Mädchen, ein Entwurf zu einem Ölgemälde

Seit 1959 nimmt József Bartl an allen bedeutenden Ausstellungen im Lande, aber auch an vielen Kunstschauen in den Hauptstädten der befreundeten Länder teil. Im Jahre 1963 wird ihm das dreijährige *Derkovits-Staatsstipendium* zugesprochen, ein hochbemessenes Stipendium, um besonders talentierten jungen Künstlern eine sorgenfreie Entfaltung zu sichern. In diesen drei Jahren führen ihn Studienreisen nach *Frankreich*, nach *Italien* und in *beide deutsche Staaten*. In Paris kann Bartl endlich die Schöpfungen der Meister im Original kennenlernen, die ihm besonders teuer sind: *Braque* und *Matisse*.

Schön ist es draussen in dem kleinen Soroksárer Haus bei dem stillen, bescheidenen Künstler mit den klaren, für Maler so typischen Augen. Seine Bilder — und er zeigt mir viele Arbeiten — strahlen *Aufrichtigkeit und Ruhe* aus. Die Harmonie der Farben dürfte noch nicht ganz sein Eigenstes sein, und zur Tiefe der Aussage braucht es Jahre des Ringens mit sich selbst. So ist das nun einmal bei einem Künstler. Bei József Bartls Bildern hat man das Gefühl, mit ihm mitzugehen auf diesem Weg. Sie haben zumeist *seine unmittelbare Umgebung*, die Donaulandschaft bei Soroksár, die kleinen Häuser und verschachtelten Gassen des Ortes und seine Menschen zur Thematik. Das eine Zimmer dient ihm als Atelier. Auf hohen Regalen an den Wänden sieht man neben seinen Werken schöne alte Krüge und Teller und auf den Stellagen reihen sich neben Zeichenmappen und unvollendeten Bildern Bücher über Bücher. Vor dem freundlichen Fenster auf einem Tisch die grosse Malerpalette, dahinter in Reih und Glied in Plastikdosen die Farben und zwei grosse Steinguttöpfe mit Pinseln.

Das *Studio 66*, die diesjährige Ausstellung der jungen Künstler, schloss vor kurzem seine Pforten, doch wer die Bildwerke des jungen Bartl aufs neue betrachten will, sieht sich die *neue Ausstellung der Künstler des XX. Bezirkes* an; dort hängen auch seine Bilder.

S. B. S.

Was der Arzt sagt:

Überanstrengung gefährlich!

Die Schleimbeutel und Sehnenscheiden befinden sich an den Ansatzstellen des Muskels am Knochen, meistens in der Nähe von Gelenken. Sie dienen der Beweglichkeit. Zwischen den Sehnenscheiden sind die Schleimbeutel wie Stossdämpfer oder wie Puffer eingebaut, um ein geschmeidiges Hin- und Hergleiten der Sehnen zu ermöglichen.

Schon kleine Verletzungen führen zu kleinen Blutungen in den Schleimbeuteln, die sich bei längerem Bestehen durch Dehnung enorm vergrössern können.

Am häufigsten werden die Schleimbeutel durch übermässige Beanspruchung oder auch Druck geschädigt. In früheren Jahren war eine Schleimbeutelentzündung am Kniegelenk eine Erkrankung, die häufig bei Frauen beobachtet wurde, die kniend den Fussboden reinigten. Auch in der Kniekehle kann es zur Bildung von Schleimbeutelentzündungen kommen, meist nach übermässiger Anstrengung, infolge von Senkfüssen oder Abnützungserscheinungen des Kniegelenks. Unter dem Einfluss eines andauernden Drucks können sich auch dort Schleimbeutel bilden, wo sonst keine sind, wie man das an der Aussenseite des Grosszehengrundgelenks beim Spreizfuss sieht. Auch am äusseren Fussrand kann es durch Bildung von Schleimbeuteln kommen, die rechtzeitig (bevor sie noch entzündet, vereitert oder gefroren sind) behandelt werden müssen. Die Behandlung besteht im Auflegen von Salben, Umschlägen und Ruhigstellung, die Hand in Hand mit der Fussregulierung gehen muss, denn diese sogen. „Frostballen" müssen sonst operativ entfernt werden.

Auch am Ellenbogengelenk kommt es durch übermässigen Druck zur Bildung von oft beträchtlich grossen Schleimbeu-

HUMOR

Sie standen vor dem Juwelierladen. „Weisst du, Liebling", lispelte sie, „wenn man so etwas Schönes sieht, verspürt man den Wunsch, es zu besitzen."

Ein Detektiv, der zufällig die Worte aufschnappte, konnte sich die Bemerkung nicht verkneifen: „Deshalb wurde ja auch die Polizei erfunden."

*

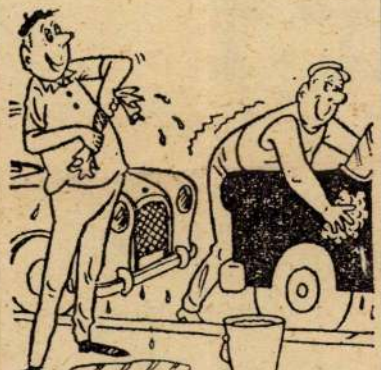

„Stell dir nur mal vor, meine Frau will, ich soll ihr beim Geschirrabwaschen helfen."

„Oh, Irmi, Sie sind heute die erste entzückende Person, die ich treffe!"

„Da hatten Sie aber mehr Glück als ich!"

*

„Herr Direktor", erklärt die Schauspielerin, „ich bin für Realismus in allen Belangen und bestehe darauf, dass mir in der Szene im zweiten Akt echter Champagner vorgesetzt wird!"

„Einverstanden, Gnädigste, ich habe nichts dagegen, aber nur unter der Bedingung, dass Sie im letzten Akt das Gift auch wirklich zu sich nehmen."

„Denken Sie, Fräulein Grete, heute nacht habe ich mit Ihnen Letkiss getanzt."

„Ach du grosse Güte, und gerade darin habe ich noch nicht genug Übung."

*

„Woher kommst du denn?"

„Vom Angeln."

„Was hast du denn geangelt?"

„Karpfen."

„Wieviel hast du gefangen?"

„Keinen."

„Wie willst du denn wissen, dass Du Karpfen geangelt hast?"

*

Der junge Freier versicherte: „Ich werde Ihre Tochter auf Händen tragen!"

Erwiderte der Vater: „Mit solchen Redensarten können Sie mich nicht auf den Arm nehmen!"

*

„Was ist das für eine Zeit, wenn du sagst, Ich werde essen'?"

„Eine unbestimmte."

„Wieso?"

„Wir essen manchmal um 12 Uhr und manchmal um 1 Uhr."

*

„Was ist weiter von uns entfernt, England oder der Mond?" — fragt der Lehrer. „England." — „Warum glaubst du, dass England weiter entfernt ist?" — „Den Mond kann ich sehen, aber England nicht."

*

Bartl József
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

IFJÚ KOMMUNISTA
1966

sorból pillanatok alatt meg tudjuk nézni.

Iszlai Zoltán

1021

Bartl
József:
OLVASÓ
NŐ

harci események sürgető és felelős légkörében férfivá érő fiatal katona belső átalakulásának érzékeny követője és hűséges megörökítője Ananyev visszaemlékező vallomása. (A szerzőt ez a regénye mutatja be a magyar olvasóknak. Nevével eddig csak a Nagyvilág című folyóirat hasábjain találkozhattunk.)

Felnőtt szemmel elemezett gyermekkori élmények körvonalazzák a fiatal Johannes Bobrowski *„Levin malma"* című művének témáját is. De a főhős elbeszélései nyomán, az unoka nagyapjával kapcsolatos emlékeiben megelevenednek a 25 évvel ezelőtti történelem eseményei és élményei közül azok is, amelyek a gyermek világába behatoltak, az ő tudatáig is eljutottak. Gyermek- és ifjúkori emlékeket használ fel Vagyim Andrejev is *„Gyermekkorom"* című regényében. Bár életének eseményei, környezeti benyomásai, hangulati ihletői sokban különböznek a mienktől — mégis ismerősek előttünk, hiszen az egyéniség kibontakozásának általunk is megismert jellegzetes útját követik, annak állomásait rögzítik. Hasonló vállalkozásról tanúskodik Elza Morante olasz írónő új műve is. *„Arture szigete"* című regényében ő is elsősorban a főhős-

Bartl József

„Halászlány" c. képe szerepel az alábbi tárlaton (emlékre).

Losonci Miklós: XX. kerületi képzőművészek tárlata.

Művészet, 1970 ~~okt.~~ aug.

Bartl József

festő portréját mintázta meg Ligeti Erika.

Kovács Gyula: XIV. Vásárhelyi őszi tárlat.

„Művészet" folyóirat, Budapest, 1968. febr.

2. sz.

47 f.

Bartl József
festő.

Bemutatkozik műveit a tárlaton.

Losonci Miklós: XX.kerületi képzőművészek tárlata.
MŰVÉSZET, 1970.augusztus - [illegible]

Bartl József

A Fiatal Képzőművészek Stúdió-
jának VI. kiállításán szerepel.

Kecskemét 1966. jún.

M.D.K

Bartl József
grafikus

„Leány napraforgóval"

Élet és Irodalom, 1966. június 11. 2 lap

Bartl József, festő

MDK

kerepel a Stúdió 66. tárlaton.

Rózsa Gyula: Vélemények és tárlatok

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1966. máj. 7.

Bartl József, festő

Kiállít az Ernst ben.

Rózsa Gyula: Stúdió 67

7

NÉPSZABADSÁG Bp., 1967 máj. 16.

MDK

MDK

Bartl József, festő

Növények I., II., Csendélet c. művei kanyalatosak. (Ernst Múzeum)

Harangozó Márta: Stúdió 67

2.

ESTI HIRLAP Bp. 1967. máj. 18.

Barth József [ ] MDK

Pesterzsébeti kiállító.

— : Erzsébeti kiállító 2

ESTI HIRLAP Bp. 1967. dec. 1.

Barth József [festő] MDK

Szerepel a fiatal képzőművészek Kiállításán.

28. i.: A ABC ismerete nélkül ?

ESTI HIRLAP 1965. okt. 21.

Bartl József
Grafikus

M.D.K

„Pihenő"

Élet és Irodalom, 1966. márc. 5. - 9 lap.

Bartl József
festő

M.D.U.

„Portré" (repro)

Művészet, 1965. december – 26 lap

Bartl József M.D.K.

Müvei a Fiatal Müvészek Studiója kiállitásán

Tasnádi Attila: Kiállitási jegyzet

Kortárs 1965. márc.

Bartl József M.D.K.

Művei a Fiatal Művészek Studiójának kiállitásá

Napraforgó

Tasnádi Attila: Kiállitási jegyzetek

Kortárs 1965. márc.

Bartl József
grafikus

M.D.K

Kendős lány

Élet és Irodalom, 1966. márc. 12 - 1 lap.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Barta József

ÉLET ÉS IRODALOM

1965 OKT. 9.

1021

Veres Péter: Három reflexió (3. oldal)
Lapokban olvastuk (7. oldal)
Moldova György riportja: Vidéki zálogházak (12. oldal)

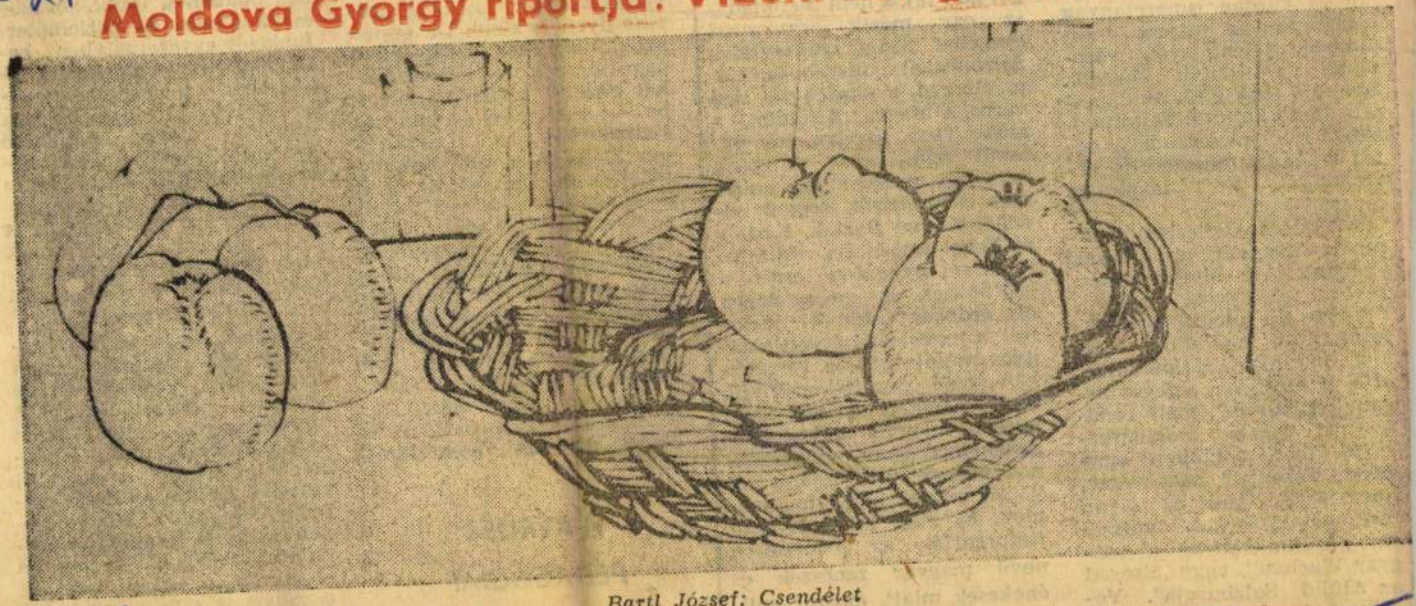

Barta József: Csendélet

szi a szerzőket tévútra. [illegible] kivétel ez alól Klaus Jeutner 1963-ban, Berlinben megjelent könyve: *A magyarok szép országa* (Schönes Land der Magyaren), mely higgadt tárgyilagosságával, kitűnő megfigyelések alapján és gazdag ismeretanyag birtokában ad számot múltunkról, jelenünkről, városaink és tájaink életéről. Szerzője évekig élt Budapesten, mint külföldi sajtótudósító, s minden sorából az derül ki, hogy megszerette országunkat. Erre inspirálja olvasóit is.

A tévútra vezetésben gyakran mi magunk is hibásak vagyunk: az általunk szerkesztett könyvek, kiadványok — de főleg a prospektusok és a leporellók. Aligalig tudunk megszabadulni attól a bizonyos „idegenforgalmi dagálytól", mely rendszerint csípős megjegyzésekre ingerli a külhoni szerzőket. Tanuljuk meg végre, hogy kerülni kell az olyan megfogalmazásokat, miszerint „A Dunakanyar a magyar Wachau", vagy „Szeged az Alföld Salzburgja". Ve[illegible] tudomásul, egyszer a

azzal kapcsolatban, hogy Szegeden jártában minden lehető módon a salzburgi párhuzamokra hívták fel a figyelmét. „Magyarország egyéni ízű ország — írta —, önmagát adó táj, s nem zsebkiadása egy másik országnak! Szegedet pedig szükségtelen Salzburggal összehasonlítani. Szeged, a napfénytől izzó város, a magyar Alföldön, a szőke Tisza partján, tud valamit adni, amit Salzburg nem tud utolérni és amire nem is törekszik. Szeged vidékének van Bartók, Kodály és Erkel melódiája. Mit tudunk mi nyugaton erről a kultúrában és emberségben oly érdekes vidékről? Semmit, a magyarból átvett cigányos mulatságon, a Piroschkán és az operetteken kívül. Ha nemzetközi sztárok Salzburgba mennek, akkor Szegeden a magyar művészeknek magyar zeneszerzők és költők műveit kell tolmácsolniok. És akik talán orrukat fintorgatják az ismeretlen nevű magyar zenészek és énekesek miatt, először hallgassák meg azokat a [illegible]

sueknek szánt egyetemi
és munkakör.

Olcsó magyarázat,
ezek divatos pályák, é
bortból kísérlik meg ol
kan hiába a felvételt. A
vételi vizsgák tanúsága
rint ilyen is akad. De é
azok, akikkel legin
együttérzünk — jellemzésü
ket cikkünk elején mutattuk
be —; többnyire éveken át
szisztematikusan készültek
egy életpályára, ami beteljesületlen ábránd marad. Heti
6—8 órákat áldoztak keleti
nyelvekre, néprajzra, lélektanra, művészettörténetre,
magasabb filozófiára, amelyek — jelen körülmények
között — olvasmányanyagnak, műveltségfejlesztő stúdiumnak nagyszerűek, de
életpálya nem lesz belőlük.
A kudarc pedig életre, de
legalábbis évekre szóló csalódást, sértődést, nosztalgiát
okoz.

A KÉRDÉS PEDAGÓGIAI VETÜLETE

nácsadó) pedagógiai tevékenységének fő célja, hogy a rábízott diákot megfelelő gyakorlati életpályára készítse elő. Úgy állítja össze a diák tanulmányi programját, hogy az hajlamainak is megfeleljen és a kiválasztott életpályán is elhelyezkedhessék. Nálunk a pedagógust csak a hajlamok érdekelik.

Szemrehányást érdemel tehát az irodalomtanár, mert felébreszti növendékében az irodalmi érdeklődést? A szemrehányást nem ezért kapja. A középiskolai irodalomoktatás, sőt a szakköri foglalkozás sem az irodalomtanár-utánpótlás kinevelésének eszköze, hanem az irodalomkedvelőké, -értőké és -élvezőké. A nyelvi tagozati osztályokat sem a nyelvész, nyelvtanár, tolmács és fordító-utánpótlás céljából léte-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Bartl József

ESTI HIRLAP

1965 APR 21

1021

Az ABC ismerete nélkül

Tanácskozás az ifjúság képzőművészeti neveléséről

Rajzverseny a Duna-parton

A *Budapesti Ifjúsági Napok* programjában fontos helyet kapott a képzőművészeti ismeretterjesztés: az Építők Rózsa Ferenc Kultúrházában megnyílt a Fiatal Képzőművészek Kiállítása. Az április 25-ig naponta 10—19 óráig nyitva tartó tárlaton számos tehetséges fiatal képzőművészünk munkái láthatók. A többi között *Bartl József, Fajó János, Bencsik István, Gerzson Pál, Jurida Károly, Kiss Nagy András, Melocco Miklós, Meszes Tóth Gyula, Szabó Lajos* szobrai, festményei és grafikái szerepelnek a gazdag kiállításon.

A tárlat megnyitása után ankétot rendeztek az ifjúság képzőművészeti nevelésének problémáiról. *Xantus Gyula* festőművész, főiskolai tanár egyebek között arról beszélt, hogy milyen téves nézetek nehezítik a modern képzőművészet megértését. Sokan még ma is az imitációt, a természet szolgai másolását tekintik a képzőművészet céljának, mert nem ismerik sajátos kifejezési eszközeit, s azok jelentését. A hibák az iskolai oktatásban gyökereznek: a vizuális nevelés szinte egyáltalán nem szerepel az általános és középiskolai oktatásban, s azt a kevés időt, ami erre jut, túlnyomórészt élmény- és érzelemmentes tanításra, hamar elfelejtett adatok bemagoltatására szánják. A kompozíció, a szín, a forma, a tér, a szerkezet a képzőművészeti kifejezésnek ugyanolyan alkotóelemei, mint a beszédnek a szó és a mondat; aki nem ismeri a szavakat, nem képes felfogni a mondatok értelmét. Ezt kellene megértetni a fiatalokkal, s meg kell őket tanítani a képzőművészeti alkotások „olvasásának" ABC-jére — mondta vitaindító előadásában Xantus Gyula.

A Budapesti Ifjúsági Napok legközelebbi érdekes képzőművészeti programja: Ilyennek látom Budapestet címmel szabadtéri rajzverseny a Duna-parton. Az eredményt *április 29-én a Nemzeti Galériában* nyilvánosan értékeli majd neves szakemberekből álló zsüri.

zs. i.

A magyar parlamenti küldöttség Jugoszláviában

Megbeszélés a szövetségi nemzetgyűlés képviselőivel

Belgrád, április 21.

Belgrádban tegnap este megbeszélésre került sor a magyar országgyűlés és a jugoszláv szövetségi nemzetgyűlés küldöttsége között.

A magyar küldöttség megbeszéléseit *Kállai Gyula*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának elnöke vezeti, a küldöttség tagjai *Bugár Jánosné, dr. Törő Imre, Szabó István, Varga Gyula* és *Valkó László* országgyűlési képviselők.

A megbeszélésen résztvevő jugoszláv küldöttség élén *Mijalko Todorovics*, a szövetségi nemzetgyűlés alelnöke áll, a küldöttség tagjai pedig: *Zvonko Brkics, dr. Szlavko Komar, Dragoszlav Mutapovics, Gyuro Kladarin, Sóti Pál, Desza Kostan, Anton Bole, Kiro Hadzsivaszilev* és *Ilija Tepavac*.

A magyar parlamenti küldöttség ma reggel Belgrádból Verbászra utazott, ahol megtekinti a *„Vrbász"* mezőgazdasági—ipari kombinátot. A küldöttség Verbászról Ujvidékre utazik, s megtekinti a szerb Matica-galériát és a pétervárad erődöt.

Ciprusi cáfolat

Nicosia, április 21.

A ciprusi kormány nyilatkozatot adott ki, s ebben

nak élelmiszerellátását. A nyilatkozat szerint a ciprusi törököknek a megszokott

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Bartl-József

1965 JUIN

IFJÚ KOMMUNISTA

BARTL JÓZSEF: KÖNYVEIM KÖZÖTT

1021

II

megbámulom a hasas kis mamát.

Lélek szerelmét, nemzés gyönyörét —
mindent tud ő már; termékeny ölét
egy friss emberke lakja. És soha
nem lesz a földön náluk szebb csoda.

1021

BARTL JÓZSEF: TANULMANY

7

nyeinek híre
mindezek út
gának írói

egyéni hang
iratunk. Fia
sókhoz „a sze
ség fiatalságá
zedéki elkülö
megjelenésén
Baranyi Gyul
eddig megtett
Hittel teljes
teremtéséért — amely a cikket is áthatja — jellemzi az Új Írás-t, és magyarázza 8 éves, havi 14 000 példányszámos sikerét. Felépítése nagyjából állandó.

A formájában könyvhöz közelítő kiadványnak több mint fele szépirodalmi műveket tartal-

IFJÚ KOMMUNISTA
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
19[illegible] JUN

M.D.K.

Bartl József
festő

Részt vett a tárlaton.

Horváth Gyula: Stúdió 1958-68
Művészet, 1969. április - 3 lap

Bartl József

M.DK

„Napraforgók"-ját mutatta be.

Vidos Zoltán, A Fiatal Képzőmüvészek
Müvészet, 1969 okt 19. lap

Bartl József
festő

M.D.K

Méltatás.

Laurz Sándor: A X. Magyar Képzőművészeti Kiállítás elé
Művészet, 1965. október - 20 kap.

Bartl József
grafikus

14.D.4

Csendélet

Élet és Irodalom, 1965. julius 30 - 1 hep

Bartl József
grafikus

M.D.K

„Csendélet"

Élet és Irodalom, 1965. okt. 9. – 1 lap

Bartl József
grafikus

M.D.K

Csendélet"

Élet és Irodalom, 1965. jul 31. - 1 lap.

Bartl József

Budapest hullámhosszán

A KOSSUTH RÁDIÓ ÉS A PETŐFI RÁDIÓ MŰSORA 1964. DECEMBER 28-TÓL 1965. JANU

HÉTFŐ — DECEMBER 28.

KOSSUTH RÁDIÓ

8.15: Könnyű dallamok. — 9.00: A Gyermekrádió műsora. — 9.15: A hét zeneszerzője: Ravel. — 10.10: Egy falu, kilenc klub. Riport. — 10.21: Karikó Karcsi különös kalandja. Rádiójáték, I. rész. — 10.50: Operaegyüttesek. — 12.10: Mindenki kedvére! — 14.10: Válaszolunk a hallgatóknak. — 14.25: Magyar nóták, csárdások. — 15.03: A mérges csók. Ifjúsági rádiójáték. — 16.10: Antonio Janigro gordonkázik. — 16.45: Az orvosmeteorológia és a közlekedés. Riport. — 17.00: Ötórai tea. — 17.40: Az Ifjúsági Rádió műsora. — 18.15: Népi zene. — 18.37: Közvetítés a Nemzeti Színházból: II. József. — 22.15: Klasszikus operettrészletek. — 23.02: Kamarazene. — 0.10: Csárdások.

PETŐFI RÁDIÓ

14.00: Kórusok. — 14.25: Operaáriák. — 15.05: Grofé: Szvit. — 15.40: Varázslat kertje. Szabó István elbeszélése. — 16.00: Fúvóskeringők. — 16.10: Gazdaszemmel hazánk mezőgazdaságáról. — 16.20: Népi zene. — 17.05: Szovjet űrhajósdalok. — 17.15: Édes anyanyelvünk. — 17.20: Lányok, asszonyok . . . — 17.50: Hangverseny a stúdióban. — 18.20: Anekdoták, találkozások. Illés Béla könyvéből. — 18.40: A dzsessz kedvelőinek. — 19.00: Mi történt a nagyvilágban? — 19.15: Montreux-i fesztivál, 1964. — Közben: 20.38: Fiatalok. Mai költők versei. — 21.30: Zsarnok és álmodó. Előadás. — 21.50: Tánczene. — 22.15: A hét zeneszerzője: Ravel.

URH-RÁDIÓ

14.00—18.00: Budapesten és környékén azonos a Petőfi rádió műsorával. — 18.30: Hírek. — 18.40: Kamarazene. — 19.15: Láttuk, hallottuk . . . A Rádió színház-, film- és művészetkritikai rovata. — 19.35: Traviata. Részletek Verdi operájából. — 20.15: Könnyűzene. — 20.35: Te és a társadalom. Tudományos mozaik. — 21.13: Ádám Jenő: Szép violám. Magyar népdalfeldolgozások. — 21.28: Zenekari muzsika. — 22.30: Hírek.

KEDD — DECEMBER 29.

KOSSUTH RÁDIÓ

8.15: Operarészletek. — 9.05: Napirenden. — 9.10: Az Ifjúsági Rádió műsora. — 9.30: Dallal, tánccal a világ körül. — 10.10: A Rádió Gyermekkórusa énekel. — 10.28: Karikó Karcsi különös kalandja. Rádiójáték, II. rész. — 10.50: Zenekari muzsika. — 12.15: Tánczenei koktél. — 13.00: Gazdaszemmel a nagyvilág mezőgazdaságáról. — 13.15: Mozart: G-dúr vonósnégyes. — 13.30: Az Ifjúsági Rádió műsora. — 14.10: A Gyermekrádió műsora. — 15.41: Vidám percek . . . — 16.10: Magyar tájak dalaiból. — 16.45: Magunkról másoknak. Szabó Pál írása. — 17.05: Nagy énekesek életregénye. — 18.15: Év végi tánczenei mérleg. — 19.25: A Szabó család. — 20.25: Könnyűzene. — 20.45: Téli etűd. Versek. — 21.00: A Rádió Szimfonikus Zenekarának hangversenye. — 22.20: Magyar nóták. — 22.50: Mai szemmel. — 23.00: Operarészletek. — 23.35: Könnyűzene.

PETŐFI RÁDIÓ

14.00: Magyar nóták. — 14.25: Dunajevszkij operettjeiből. — 15.05: Kamarazene. — 15.50: Dalegyveleg. — 16.11: Heti hangversenykalauz. — 17.05: Verbunkosok, népdalok. — 17.21: Dél-amerikai változatok. Komor Imre írása. — 17.36: 30 éve működik közre a Földényi Kórus. — 18.16: A szellemjárás. Rádiókomédia. — 18.40: Fúvószene. — 19.00: Mi történt a nagyvilágban? — 19.15: Egy ária több arca. — 19.46: Beszéljünk első személyben. Bán János nyílt levele. — 19.56: A dzsessz kedvelőinek. — 20.10: Ravel-művek. — 21.05: Zenés játékokból. — 21.45: Puskin verseiből. — 22.00: Mendelssohn-hangverseny.

URH-RÁDIÓ

14.00—18.00: Budapesten és környékén azonos a Petőfi rádió műsorával. — 18.30: Hírek. — 18.40: Zenekari muzsika. — 19.35: Könnyűzene. — 20.25: Tell Vilmos. Részletek Rossini operájából — 21.04: Hajók a Dunán. Remenyik Zsigmond elbeszélése. — 21.31: Kamarazene. — 22.30: Hírek.

SZERDA — DECEMBER 30.

KOSSUTH RÁDIÓ

8.15: Operettrészletek. — 9.00: Növényi életformák. Előadás. — 9.10: Zenekari muzsika. — 10.10: Hangverseny gyermekeknek. — 10.30: Karikó Karcsi különös kalandja. III. rész. — 10.49: Népi zene. — 11.28: A Szabó család. — 12.15: Tánczenei koktél. — 13.00: Törvénykönyv. A Rádió jogi műsora. — 13.15: Bolgár művészek operafelvételeiből. — 14.10: Lányok, asszonyok . . . — 14.40: Délutáni frissítő! — 15.45: Látogatás az Akadémiai Kiadó igazgatójánál. — 16.10: Ravel szimfonikus műveiből. — 17.05: Horizont. — 17.20: Könnyűzenei híradó. — 18.15: Arlecchino és társai. Híres vígoperahősök. — 18.50: Az Ifjúsági Rádió zenés műsora. — 19.36: Schubert-dalok. — 20.30: Fültörő! Zenés rejtvénymusor. — 21.15: A Gondolat szilveszteri különszáma: Félszárnyú Pegazus. — 22.25: Verbunkosok, magyar nóták. — 23.00: Zenekari muzsika. — 0.10: Filmzene.

PETŐFI RÁDIÓ

14.00: Csehszlovák fúvószene. — 14.25: Kamarazene. — 15.41: Népi zene. — 16.10: Orvosi tanácsok. — 16.15: Daljátékokból. — 17.03: Farkas Ferenc: Gyűmölcskosár. — 17.27: Fiatalok filmklubja. — 17.47: Hirdetőoszlop. — 18.02: A Rádió Énekkara énekel. — 18.15: A tudomány nagy s
rész. — 18.40: Nép
19.00: Mi történt a
ban? — 19.15: Tá
20.08: Salzburgi ünn
1964. — 22.45: Hang

URH-RÁD

14.00—18.00: Buda
környékén azonos
dió műsorával. —
— 18.40: Kamarazer
Platonov szerelmei.
Csehov színművéb
Tánczene. — 22.05:
Marenzio műveiből
Hírek.

CSÜTÖRTÖK — DECEMB

KOSSUTH RÁDIÓ

8.15: Időszerű nemzetközi kérdések. — 8.25: Könnyűzenei híradó. — 9.05: Arcturus, a vadászkutya. J. Kazakov elbeszélése. — 9.35: Beethoven: I. szimfónia. — 10.10: Karikó Karcsi különös kalandja. Befejező rész. — 10.28: Vígoperákból. — 11.33: A tudomány nagy századai. — 12.15: Tánczenei koktél. — 13.00: Ami az elmúlt év zenei műsoraiból kimaradt. — 14.10: Előszóval — muzsikával. — 16.10: Színes népi muzsika. — 16.35: Új Zenei Újság. — 17.10: Johann Strauss: A denevér. — 20.00. B. ú. é. k., 1965! A Rádió szilveszteri műsora. — 0.10—5.00: Tánczene.

PETŐFI RÁDIÓ

14.00: Finn népdalok. — 14.25: Népszerű hangverseny. — 16.00: Ami a jövő hét zen
ból kimarad. — 17.
sági Rádió műsor
Sztrastyuk János:
szvit. — 18.25: Két
18.49: Könnyű orgo
— 19.00: Mi történt
lágban? — 19.15: Ra
négyes. — 19.44: C
csárdások. — 20.00-
nos a Kossuth rád
val.

URH-RÁD

14.00—18.00: Buda
környékén azonos a
dió műsorával. — 1
18.40: Dieppei feszti
Jean Reculard-trió
nye. — 20.07: Könn
20.35: Muszorgszkij
csinci vásár. Háro
opera. — 22.30: T
24.00—5.00: Azonos
rádió műsorával.

PÉNTEK — JANUAR

KOSSUTH RÁDIÓ

8.10: Könnyűzene. — 9.10: A Gyermekrádió műsora. — 10.00: Dobi Istvánnak, az Elnöki Tanács elnökének újévi rádióbeszéde. — 10.10: Gabos Gábor zongorázik. — 10.39: Petőfi Sándor verseiből. — 11.00: Zenekari muzsika. — 11.40: Muzsikáj nekem drága gép. Visszaemlékezések a rádióról. — 12.15: Népi zene. — 12.40: Ez volt a gőz utáni korszak. A szovjet atomtudomány műhelyeiben. — 13.10: Kairói zenés képeskönyv. — 14.10: Albert Schweitzer Bach-műveket orgonál. — 15.00: Az elmúlt év verseiből. — 15.20: Vadászlakoma. Zenés, dalos áldomás. — 15.50: Kubai útinapló. Részlet Csoóri Sándor írásaiból. — 16.08: Az Ifjúsági Rádió vidám fillemtana. — 17.18: Tánczene. — 18.05: A Rádió lemezalbuma. — 20.10: Zenés randevú a középhullámon. — 21.00: Pódiumon a 64. — 23.10: Tánczene.

PETŐFI RÁDIÓ

8.00: Händel: Ünnepi oratórium. Részletek. — 9.00: Népi zene. — 9.35: A holnap elébe. Váci Mihály verses
sa. — 10.00: Hangl
— 11.10: Vadat, ha
falat. Irodalmi k
11.40: Wagner: A
felvonás. — 12.53:
vospuzsika. — 13.
lemezek. — 14.25:
letek. — 15.20: Új
zsa. Jankovich Fer
ből. — 15.30: Liszt
16.10: Láttuk, hallo
16.30: A Moszkvai K
kar hangversenye.
Tánczene. — 18.50:
kalandok, kalandos
Rejtvénymusor. —
gyar nóták. — 20
Pásztoróra. Egyfelv
ra. — 20.50: Kiskő
Riport. — 21.05: K
— 21.42: Bartók ka

URH-RÁD

8.00—18.00: Budap
környékén azonos a
dió műsorával. — 1
— 18.35: Inge Bork
Sándor és Boris Chr
kel. — 19.25: Ritmik
— 20.10: Egy kis gro
tírikus irodalmi
21.10: Brahms szimfo
vei, I. rész. — 22.30:

Jugoszláv filmvígjáték fiatalokról, nyári kalandjairól, futó turistaszerelmekről.
Bemutató: december 31.

A TELEVÍZIÓ MŰSORA

dec. 28-tól január 3-ig

KEDD

9.30: Iskola-tv. — 9.55: Mesejelenet (ismétlés). — 10.10: Az Állami Déryné Színház előadása: Twist Olivér. — 17.00: Iskola-tv. — 18.05: Hírek. — 18.10: Alkotóműhely: Albrecht Dürer. — 18.25: Andalgó és friss. A KISZ Központi Művészegyüttesének műsora. — 19.00: Hűség (kisfilm). — 19.20: Esti mese. — 19.30: TV Híradó. — 19.45: Év végi napló. Boldizsár Iván műsora. — 20.05: Filmmozaik. — 21.05: Zenélő órák. Néva-parti bál. — 22.15: TV Híradó, 2. kiadás.

SZERDA

9.30: Iskola-tv. — 10.00: TV Híradó (ismétlés). — 10.10: Filmmozaik (kisfilmösszeállítás, ismétlés). — 11.10: Selyemlétra (olasz vígoperafilm, ismétlés). — 17.23: Hírek. — 17.30: A Magyar Hirdető műsora. — 17.40: Tessék kérdezni, a nyelvész válaszol. — 18.05: Hazai tájak, hazai emberek: Visegrád (kisfilm) — 18.30: Vallomások (a TV riportfilmje). — 18.55: Esti mese. — 19.05: Közvetítés a Nemzeti Színházból: Részeg eső, — A közvetítés szünetében: TV Híradó. — Napi jegyzetünk. — Kb. 21.30: A Barangolás vendégkönyve: „Soluto da Roma". — 22.00: TV Híradó, 2. kiadás.

CSÜTÖRTÖK

9.30: Iskola-tv. — 10.00: A gyáva kukac (bábjelenet, ismétlés). — 10.10. Szilveszteri kukkantó (az 1963 szilveszteri műsor ismétlése). — 10.50: Mesterek városa I. (Tv-játék, ismétlés.) — 17.03: Hírek. — 17.15: Zenekedvelő Gyerekek Klubja. — 18.00: Derűs percek. — 18.55: A jövő hét műsora. — 19.05: Tudni illik, hogy mi illik. Szilveszterkor. — 19.35: Esti mese. — 19.45: TV Híradó. — 20.00: Szilveszter, 1964! 1. Négylevelű lóhere (népzenei műsor). 2. A TV tulsó oldala (szilveszteri ön és közparódiák). 3. Húsz éven felülieknek! (húsz év végi kabaré). 4. Ez az év is jól végződik (közvetítés a Vidám Színpadról). 5. Himnusz. 6. Slágerköszöntő (az 1964-es év slágerei). 7. Táncol az egész világ (filmösszeállítás).

PÉNTEK

10.00: Mesterek városa II. (Televíziójáték, ism.) — 10.40: Pásztorművészet (magyar kisfilm). — 10.55: Beethoven: IX. szimfónia (az Intervízió műsora Berlinből). — 12.25: Dobi Istvánnak, az Elnöki Tanács elnökének újévi köszöntője. — 18.25: A jövő hét műsora. — 18.35: A kisfilmek kedvelőinek. — 18.55: Költészet. Petőfi: A négyökrös szekér (ismétlés). — 19.20: Esti mese. — 19.30: TV Híra
19.50: A kubai forradalom győzelmének napja. — 20.20: A pénzcsináló (magyar filmvígjáték, csak 14 éven felülieknek!). — 21.45: Tv-bébi. — 21.55: TV Híradó. 2. kiadás.

STÚDIÓ 64

Fiatal képzőművészek az Ernst Múzeumban

Egy pozitív megállapítással kell kezdenünk a *Stúdió 64* kiállítás értékelését, s egy meglehetősen negatívval folytatnunk. Ami pozitív, s ennek az Ernst Múzeumban rendezett idei tárlatnak szinte hiánytalan jellemzője: *eltűnt az epigonizmus*, az utánérzés. Pedig ez eddig kétfajta módon is megnyilvánult képzőművészetünkben. Egyrészt minden időben természetes, hogy egy-egy érett vagy klasszikus mester művészete rányomja bélyegét a fiatalabb munkásságára, akár főiskolai tanár a példakép, akár tudatosan választott eszménykép, vagy művészettörténeti élmény. Ehhez a gyakori „heveny fertőzéshez" azonban nálunk a legutóbbi években egy újabb hatás is kapcsolódott, éppen a mostani harminc körüli generációnál, az ötvenes évek hajdani főiskolásainál: az izmusok heves felfedezése, és gyakran kritikátlan átvétele. Természetes volt ez is, hiszen éppen ez a generáció volt leginkább elzárva ettől a hatástól, aminek következtében annál többet foglalkozott vele később. Hogy most ez sem érződik már annyira, valószínűleg egyfajta konszolidációnak a jele, fiataljaink kezdik lerázni magukról a mindenáron való modernséget, anélkül, hogy a korszerűség igényéről lemondtak volna.

E konszolidációnak azonban negatív oldalai is vannak, s ezen a kiállításon ezek erősen megmutatkoznak. Ha a végletesség bizonyos fokig kamaszos hajlam, az állandósulást nevezhetnénk öregesnek; ezen a kiállításon nagyon sok a koravén fiatal. Nincsenek itt általában bosszúságot kiváltó, gyenge művek, ízléstelen vagy ügyetlen képek. De igen kevés a lelkesedésre késztető, meglepő, erőteljesen ható alkotás. A túlnyomó többség: békés megnyugvást tükröző, olajozottan futó, zökkenőmentes átlagmunka. Mintha sokan a régi monoton műcsarnoki festészet egyáltalán nem haladó hagyományait elevenítették volna föl. Nem stílusban: *a stilisztikai irányzatok sokfélesége* — s ez meginkább csak erénye a kiállításnak — letagadhatatlan. De úgy látszik, kezd kialakulni egyfajta „modernista műcsarnokiság": konstruktivista, szürrealista, posztimpresszionista, s ki tudja még, hányféle iskola átértékelt hagyományainak gépies, problémamentes ismételgetése.

Az egyik legerősebben ható negatív tényező *a felületes dekorativitásra, a könnyű népszerűségre hajló szándék*. Erősen érezzük ezt *Csik István* és *Bartl József* képeinél. Bartlnak különösen jó a kompozíciós érzéke, kulturált festő, a külsőségesség kedvéért azonban lemond a határozottságról. Rendkívül tetszetős színekkel, „bolyhos" ecsetjárással festi meg jól komponált képeit, és közben elveszti a kompozíció — s ezáltal a kép — minden racionalizmusát, tartalmasságát. Kár, mert grafikái is azt mutatják, hogy kellő keménységgel, fegyelmezettséggel több eredményre lenne képes. Ezzel a jelenséggel rokon a *nagy képméretek* gyakori és indokolatlan alkalmazása, ami pedig nem pótolhatja a kép erejét. A tehetséges *Gerzson Pál* például újabban nem találja hangját, pedig korábban már bebizonyította értékeit. Ugyancsak túlméretezett, de nem elég bátor alkotások *Klimó Károly* csendéletei. Jó ritmusú, frissebben ható *enteriőrje* mutatja, hogy merre kell keresnie az utat.

S ha most a kiállított művek legnagyobb részét nem említjük meg, nem terjedelmi okok miatt van: tele van a tárlat se jó, se rossz, úgynevezett „korrekt" munkával.

Az összkép mégsem ennyire elkedvetlenítő, s ez néhány nagyon szép alkotásnak köszönhető, amelyek valamelyest ellensúlyozzák az eddig elmondottakat. Kétségtelenül a kiállítás egyik főszereplője számszerűleg is, súlyával is *Vecsési Sándor*. Érett alkotóvá vált, magabiztos, gondolkodó festővé. Ezt bizonyítja három nagyon színvonalas portréja, közülük is leginkább az *Ülő nő* egyszerűen megkomponált puritán színharmóniája. *Önarcképe* és a *Szurcsik-portré* a színekkel való jellemzést, a tartalmas, egyúttal dekoratív festésmódot találta meg igen jól. Egyetlen bizonytalanság zavar itt: az arc festésének megoldatlansága, amely a Szurcsik-képnél monoton dekorativitásba, az *Önarcképnél* kissé mesterkélt geometrizálásban nyilvánul meg. Ennek ellenére a kiállítás legjobb képei közé tartoznak, s a festőről kialakult jó benyomásunkat a *Levendulás*, kissé egyhangúbb festésmódja, s a *Villamosműhely* enyhén zsúfolt kompozíciója sem befolyásolja.

Vecsési sikerült portréi mellé kívánkozik *Horváth János* egyetlen kiállított műve, komoly, tartalmasan szép *Önarcképe*, és *Sváby Lajos* néhány alkotása. Sváby kiváló portréfestőnek bizonyul három kompozíciójával, leginkább merész, színeivel és képkivágásával is jól jellemző *Önarcképével*.

A vásárhelyiek és a hozzájuk közel állók közül ezúttal többen hiányoznak a kiállításról, vagy a szokottnál gyengébben szerepelnek. Meg kell említeni viszont *Magos Gyula* tartalmas, szolid műveit, és *Somos Miklós* két elmélyült olajképét. *Szurcsik Jánosnak Téli tája* a legérettebb alkotása. Mozgalmas, jól komponált, tartalmas mű, hasonlóan a *Templom* című, érdekes hangulatú kompozícióhoz. Az utóbbinál azonban a mondanivaló szempontjából fontos figurák megfestése nincs összhangban a kép stílusával.

Érdekes új színt hoz az eddigi együttesbe a technika világának megszólaltatásával *Herwerth József (Automatizálás I.)*, s ugyancsak újdonságként hatnak itt *Fóth Ernő* — még bizonytalan — látomásszerű kompozíciói. S bár tartalmi súlyával kevésbé, eleven kísérletező kedvével figyelmet kér *Lakner László* és *Gyémánt László* festészete.

Sajátos módon több olyan festőt is találunk a kiállításon, aki egyetlen képével is figyelmet kelt. Ilyen jelentős mű *Fejér Csaba Álló nője*, *Papp Gábor* tartalmas és finom *Barokk kapuja*, s *Karátson Gábor* meseszerű, de mély mondanivalójú, művesen megmunkált szép *tájképe*.

A festészeti anyagra jellemző hibák talán még fokozottabban érződnek a grafikában és a plasztikában. A grafikák monoton átlagából néhányan emelkednek ki. Színvonalasak *Ábrahám Rafael* és *Gacs Gábor* tiszta, megszerkesztett lapjai, időnként azonban kimértnek tűnnek. Ugyancsak a több elevenséget hiányoljuk *Tóth Imre 1919* című, egyébként egyenletes kvalitású sorozatából. Meg kell említenünk *Pásztor Gábor* gobelinszerű színes litografiáit és Ionesco-illusztrációit, *Gy. Molnár István* finom vonalú, kifejező rézkarcait és *Szurcsik* erőteljes tanulmányait. A nagy átlag azonban — ez nemcsak erre a kiállításra érvényes — egyfajta *grafikai divatot* követ. Akik a divatot „csinálják", akiknek művészetét a többiek másolják, azoknak is itt van néhány alkotása: a finom vonalakkal dolgozó, egyénien groteszk *Gross Arnold* karcai, a szintén groteszkséggel operáló, olykor már-már cinikus *Kondor Béla* fejlett technikai kultúráról tanúskodó lapjai, és *Gyulai Líviusz* franciásan szellemes, szintén bravúrosan megoldott és a Kondorénál több humánumot megszólaltató illusztrációi.

Szép anyaggal szerepel a szobrászati részben *Kalló Viktor*, *Derkovits-portréja* érzelmekben gazdag, s egyúttal határozott, kiegyensúlyozott alkotás: érdekes plasztikai problémát old meg *Szeretet* című, kifejező kisbronza. Ezen a tárlaton ismét bebizonyosodott, hogy *Kiss Nagy András* érett, nagy tehetségű éremművész. Magabiztosan bánik az anyaggal, és a formákkal, tömör, kifejező alkotója a kisműfajnak, anélkül, hogy indokolatlan formajátékok elcsábítanák. Ezt a buktatót ugyanis sok fiatal szobrászunk nem tudja elkerülni. A tehetséges *Vasas Károly* például mesterkélten bonyolult szerkezeti feladatokat ad fel magának kisbronzain, bár kétségtelen, hogy szellemesen megoldja őket. Kár lenne azonban, ha ezeknél az eredményeknél megállna. Gépiesség, túlzott tudatosság jellemzi *Ligeti Erika* és *Czinder Antal* egyébként érdekes kompozícióit is. *Bencsik István* naiv, tiszta lírát szólaltat meg nagyléptékű szobrain. Ez különösen *Kútfigurájánál* sikerült, míg a *Fiú szarvassal* kissé a modorosság irányába tolódik. A szobrászati anyagból még *Józsa Bálint Vacogóját*, *ifj. Pál Mihály* kisplasztikáit, valamint két szobrásznő, *Samu Katalin* és *Csikai Márta* műveit kell megemlítenünk.

Rózsa Gyula

mika és a dinamikai skála kiélezése.

Nemes egyszerűség jellemezte *Kodály Szimfóniájának* előadását. Ferencsik mintegy a Kodály-életmű összefoglalásának tekintette a szimfóniát, és klasszikus arányainak hangsúlyozását, hangszíneinek mesteri kikeverését, a hangzás nyugalmat árasztó egyensúlyának megteremtését tűzte ki célul. A mostani előadást szinte bemutatónak is számíthatjuk, most tűnt ki igazán, hogy milyen gazdag is e szimfónia világa.

A hangversenyt *Debussy A tenger* című alkotásának koncentrált, acélos előadása zárta le.

m csembalóestje

hogy a nagyobb szabású művek viszont érzelmileg hiányosan hangzanak ezen a hangszeren. Bármily kitűnő is volt Bach Kromatikus fantáziájának a tolmácsolása, a remekmű nem szólalt meg azon a hőfokon, azzal a személyes élménnyel, amelyet ideális zongorainterpretáció nyújthat.

A csembaló a legtöbb művész kezén az otthon világának, a kicsiny dolgoknak a hangszere, és Malcolm is éppen az apró örömök-bánatok tolmácsolásakor nőtt igazán nagyra ezen az estén. *Händel* vig kedélyű G-dúr szvitjének, *Haydn* D-dúr szonátája lassú tétele zengő verbunkosdallamának, *Rameau*, *Scarlatti*, *Daquin* darabjainak előadása virtuozitásával, színfantáziájával éppúgy elkápráztatott, mint zenei biztonságával.

Breuer János

4 FORINTÉRT

Családi házat garázzsal, személyautóval és számos nagyértékű nyereményt, külföldi utazást stb., stb., stb. nyerhet

a „Szerencse-sorsjeggyel"

Bartl József

MDK

Csendélet, of.

Vörös szék, of.

Studio 64 - Fiatal képzőművészek V.kiáll. Ernst Múz.
1964. dec. 6.1.

Bartl József

Napraforgó, lit.

Önarckép, "

Szobarészlet, tollr.

Studio 64 - Fiatal képzőművészek 5.kiáll. Ernst Mus.
1964. dec.

1o l.

M.D.K

Bartl József
grafikus

Portré

Élet és Irodalom, 1965. jún. 5. -3 lap

MDK

Bartl József

Rózsa Gy.: Studió 64. Fiatal képzőművészek az Ernst Múzeumban. Népszabadság 1964. dec. 25. 9.l.

Bartl József

Olajképekkel és litoszkarcképével vezetel a Studio 64 kiállítása

Németh Lajos: A Studió 64 kiállítása
Valóság, 1965, 3 sz., 94 old.

MDK.

Bartl József

Müveinek kritikája a Studió 64. kiállitásról.

Valóság 1965. 3. 91.lap.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Bartl József

ÉLET ÉS IRODALOM

19[illegible] JUN

1021

Bartl József: Portré

Magyar Hírlető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-807

ÉLET ÉS IRODALOM

IRODALOM

I. Az irodalomtudomány hosszú éveken keresztül megkülönböztetett ideológiai-politikai figyelem — gyakran zavaróan éles fényében — funkcionált, olyan lázas, gyakran ideges politikai és világnézeti várakozás atmoszférájában, amely — éppen felfokozottsága miatt — számos irreális elemet hordozott. Tulajdonképpen nemcsak azt jelentette ez a túlméretezett figyelem, hogy magas feladatokat állítottak az irodalomtudomány művelői elé (ami nem lett volna hiba), hanem azt is, hogy felnagyították az irodalomtudomány, az irodalomtörténet, irodalomkritika közvetlen társadalmi tudatalakító funkcióját, olyan lehetőségeket tulajdonítva neki, amilyenekkel nem rendelkezett. Nem ezzel kezdődött a tudatformáló funkció kijelölésének, a funkció irreális túlméretezésének a folyamata, hanem magánál az irodalomnál, amely tárgya az irodalomtörténeti és irodalomelméleti munkának. Olyan időszakban érvényesült, hatott az irodalmi alkotások tudatformáló lehetőségének túlbecsülése, irreális felnagyítása a praktikum szempontjából, amikor a szocialista tudatformálás anyagi tényezői, anyagi mozgatói

hónappal ind
eredményeke
az eredmén
épültek a ma
tudatba. Tis
azzal, hogy
rekciós mu
erős vissz
Horthy-rend
történeti mi
misításaira,
és mint mir
hatásra, ter
is jellemző
oldalúság. F
történelmi
volt, ez az
ténelmileg
ság" volt ab

A problé
amikor enr
kavégzésnel
technikája,
leti jellegz
gálódtak fe
olyan szaka
a korrekci
már nem
szükségszer
adott prob
sebb, össze
sabb, elem
lett volna
azonban,
kultusz éve

M.D.K

Barta József
Grafikus

Műlevem

Élet és Irodalom, 1965. jan 2. 9 lap

1965 JAN
1021

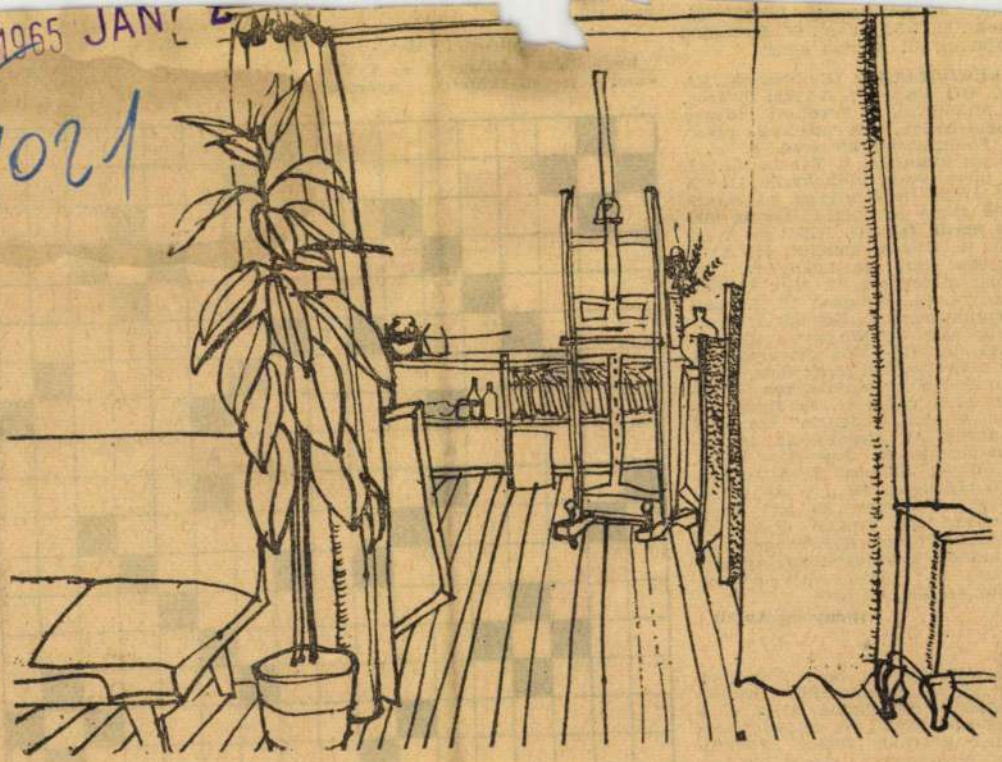

Bartl József: Műterem

...nev. 64. Női becenév (római számok). 65. USA-állam. 66. Esztétikai fogalom. 67. Afrikai állam.

FÜGGŐLEGES: (Kétbetűsek: EJ, TL, GO, PS.) — 2. Afrikai főváros. 3. Mutatószó. 4. Fordított idegen ábécérészlet. 5. A szájüreg része. 7. Fokozatosan kiszárad. 8. ... mays: kukorica. 9. Táncot jár. 10. A túlsó partig csónakázik. 11. A sárgarépa festékanyaga. 13. Szomszéd állam aprópénze. **15. Az idézet másik fele.** 16. Kiönt az üvegből. 18. Utolsó, angolul. 21. Az a legjobb része. 22. Leánynév. 24. Orosz súlyegység. 25. Jack London regénye. 26. Mellékel. 28. Kárpát-Ukrajna népe. 30. Névelővel: nyurga kamasz. 31. Növényi sejtek. 32. Jeles finn író-költő testvérpár. 33. A Hawaii-sziget tengeröble. 36. A legnagyobb mennyiségben gyártott tiszta vegyszer. 38. Ilyen nagyot. 40. Az „audiencia" szó olasz változata. 44. Megszólítás. 46. Cigarettázunk. 48. Jugoszláv város. 50. Milyen különös! 51. Állati eredetű tápanyag. 53. ... me tangere. 56. A német „es ist" angol változata. 57. Virágot szakít. 58. Idegen férfinév (Roswaenge). 60. Felmondja a szolgálatot (a villanykörte). 62. Idegen névelő. 63. Tartó. 64. Kiejtett betű.

(Fenyősy Antal)

★

A rejtvény két hosszú sorában elrejtett idézet megfejtését kérjük beküldeni, 1965. január 11-ig. — A megfejtők között tíz példányt sorsolunk ki Goda Gábor „Flamingók" című, három kisregényt tartalmazó kötetéből.

utol soh...

...MAZOTTAK:

Bodó ... ...lámok és Évák" című n... ...láskötetét nyerték:

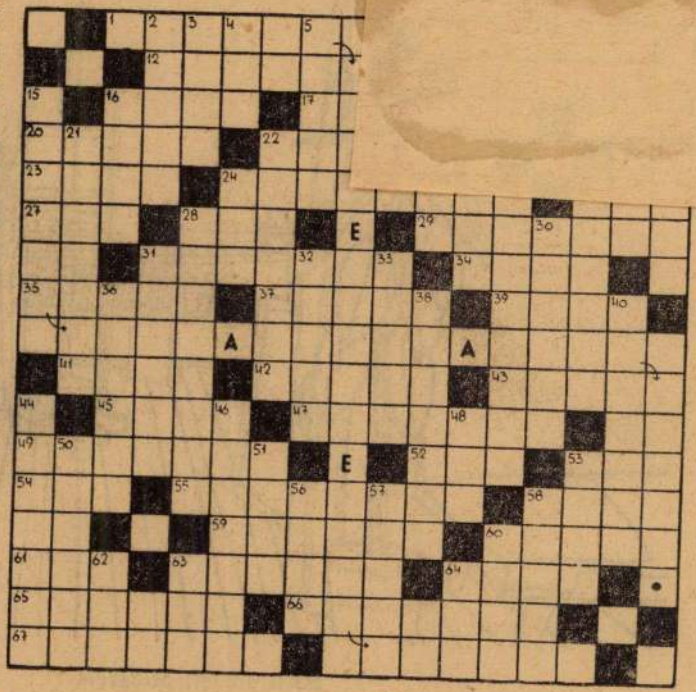

M.D.K.

Bartl József
grafikus

Szobaérlet grafikai művét
mutatta be a tárlaton.

Bozgai Kálmán: Studio 64
Művészet, 1965. március – 38 lap.

Bartl József
festő

M.D.K.

Festményeit bemutatta
a Sárlaton.

Bolgár Kálmán: Studio 64
Művészet, 1965. március - 38 lap

Bartl József, festő MDh

Három évre szóló ösztöndíjat kapott.

-: Odaitélték a Derkovits - ösztöndíjakat 10-l.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1963. máj. 9.

Barth József
festő

M.D.K.

"Csendélet" (repro)

"

Élet és Irodalom, 1963. március 2 — 7 lap

Bartl József M.D. K.

1963. évi Derkovits-ösztöndíjas.

Napló

Magyar Nemzet 1963. május 9. 7.l.

MDK

Bartl József

Portré, of.

Napraforgó, of.

Studio 64 - Fiatal képzőművészek V.kiáll. Ernst Muz.
1964. dec. 6.1.

Bartl József

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

1962 SZEP 29

1021

Bartl József: Női fej

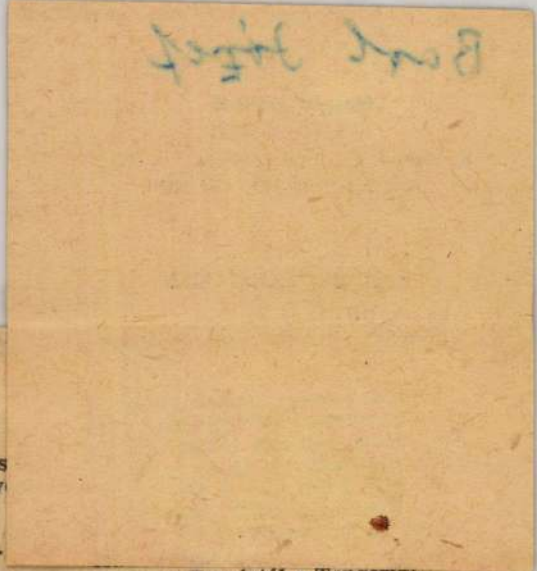

— a Forrástól a Tengerig:

Az az igazság: annyit adsz hazádnak,
amennyit a világnak! Illanók
vagyunk, akár a víz — a tó kiszárad,
de mindörökkön élnek a folyók!
Élnek! Az élet bennük őrzi titkát,
— hisz meg nem álló hömpölygés a lét;
vizükkel ők a Tengert gazdagítják:
a minden-harcok s álmok tengerét!

---

régebben ismeri már az ügyet.

— Ki a fene csalja maguk közül a többieket?

— Ki-e? Hát ki van elfáradva, mire lejön ide? Akik a tsz-ben keresik a magukét, s itt meg csak pihennek.

— D.-ék.

— Nézzen oda, annak az embernek — mutat a csöndesen üldögélő másikra — operálni kellene a gyomrát, én is itt vagyok negyvenhat éves fejjel, s mi szakadjunk meg, mert ők pihenni akarnak? — És már visszhangzik a folyosó a káromkodó fenyegetőzéstől, szidalomtól, s a szenet ver-

— Veszekedő, e
ember volt az öreg
nem való ő brigádv
De ebben az ügybe
van. Nem jó, ha v
tsz-ben is, itt is
egész embert kíván e
ka. Gondolkodni kel

A dolgok sehol se
lák, nem lehet sémá
szeríteni semmit. Eg
es főszolgabírói jelen
mol a „szocialista m
terjedéséről, s
hogy a főpropagát
nyos Gyárfás István,
község legvagyonosab

A KÉPCSARNOK VÁLLALAT

MEGHÍVJA ÖNT

BARTL JÓZSEF

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK

ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA

1963 MÁJUS 11-ÉN,

SZOMBATON DÉLI 12 ÓRAKOR

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND

KÁNTOR ANDOR

FESTŐMŰVÉSZ

BUDAPEST, MEDNYÁNSZKY TEREM

V, TANÁCS KRT. 26

MEGHÍVÓ

Fk. Dr. Balázs Istvánné — 1524 fnyv 1

Bartl József
grafikus

M.D.K

„Nőri fej" (repro)

Élet és Irodalom, 1962. szept 29 – 1 kap

Bartl József festő M.D.K.

művei a Fiatalok Studiójának 11.kiállitásán.
Csendélet napraforgókkal.

Kutnál.

Derkovits ösztöndijat kapott.

/sárvári/ Bartl József festőművész kiállitása

Magyar Nemzet 1963. május 23 4.1.

1021

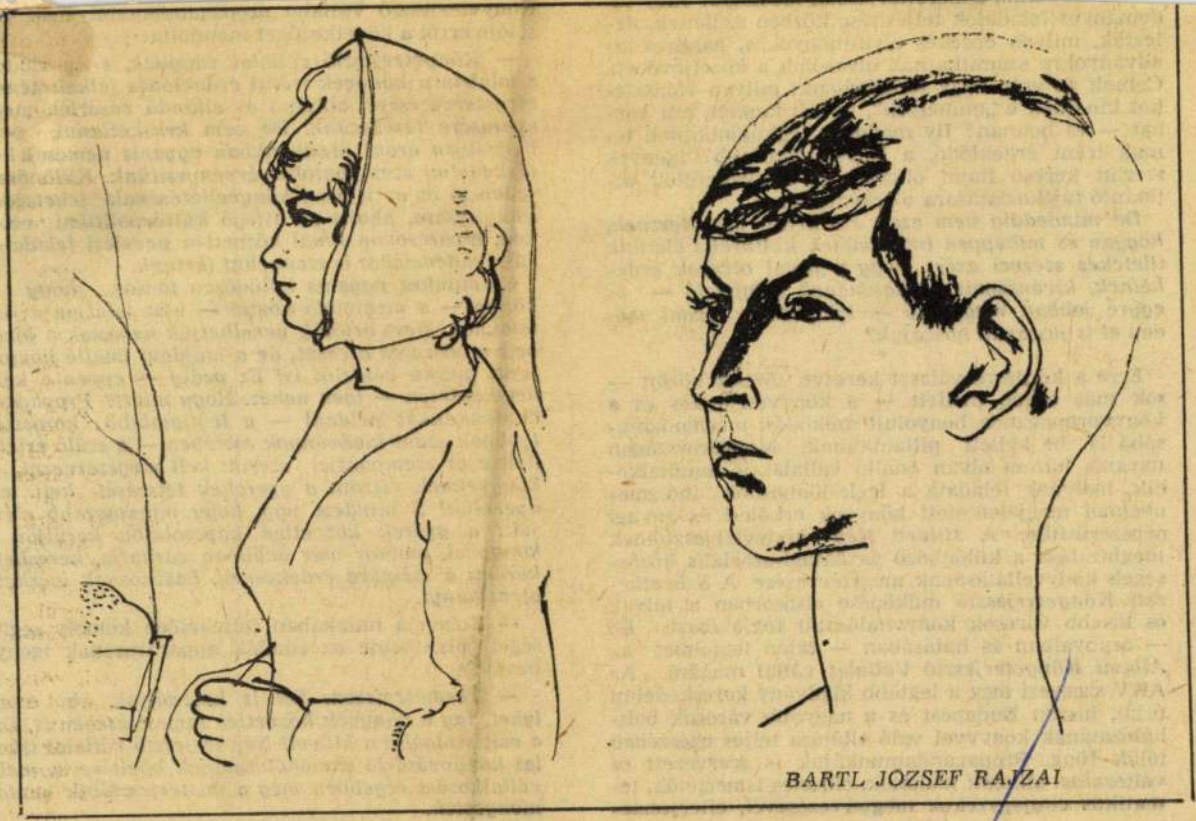

BARTL JOZSEF RAJZAI

2

Bartl József

ismeretterjesztő, ideológiai vagy tudományos feladatok teljesítése közben születtek. Jeleztük, milyen érdekes olvasmányokra, hasznos kiadványokra számíthatnak olvasóink a közeljövőben. Célunk az volt, hogy tudatosítsuk: milyen választékot kínálnak e „műhelyek", ki mit kaphat, mit várhat — és honnan? Ily módon a legkülönbözőbb témák iránt érdeklődő, a legváltozatosabb igények szerint kereső fiatal olvasók és könyvgyűjtők áttekintő tájékoztatására törekedtünk.

De mindeddig nem esett szó arról: mit tesznek, hogyan és miképpen intézkednek kulturális életünk illetékes szervei azért, hogy a fiatal olvasók érdekeinek, kívánságainak, hasznának megfelelő — és egyre jobban megfelelő — könyvek a kívánt módon el is jussanak hozzájuk?

*

Erre a kérdésre választ keresve, többek között — sok más egyéb mellett — a könyvterjesztés és a könyvpropaganda bonyolult működési mechanizmusába is be kellett pillantanunk. Magyarországon ugyanis három olyan önálló vállalat is munkálkodik, melynek feladata a legkülönbözőbb intézményeknél megjelentetett könyvek erkölcsi és anyagi népszerűsítése. A *Művelt Nép* könyvterjesztőinek megbízatása a különböző gazdasági-szociális közösségek könyvellátásának megszervezése. A *Szövetkezeti Könyvterjesztő* működése elsősorban a falvak és kisebb városok könyvhálózatát fogja össze. De — arányaiban és hatásában — talán legtöbbet az *Állami Könyvterjesztő Vállalat* vállal magára. Az ÁKV szervezi meg a legtöbb kiadvány kereskedelmi útját, hiszen Budapest és a nagyobb városok bolthálózatának könyvvel való ellátása teljes egészében tőlük függ. Propagandamunkájuk is szervezett és változatos: alkalmi plakátok, előzetes ismertetők, tematikus címjegyzékek megtervezésével, elterjesztő-

Könyvterjesztő Vállalat prop[illegible] vezetője erről a következőke[illegible]

— Könyvterjesztő válla[illegible] általában a könyvek irán[illegible] megszervezésére, alkalmi nyerésére törekszünk. De bármilyen áron! Munkán[illegible] reskedelmi szempontokat jellemző ez az ifjúság kö[illegible] tenetes irányítására, aholis az átfogó kultúrpolitikai célokon, elvárásokon kívül közvetlen nevelési feladatokat, tendenciákat is szem előtt tartunk.

Számunkra ugyanis különösen fontos, hogy a könyv — a megfelelő könyv — utat találjon a fiatalokhoz. Mert belőlük nevelhetjük nemcsak a jövőbeli rendszeres olvasót, de a majdani önálló könyvtarat gyűjtő vásárlót is! Ez pedig — éppen a kezdet kezdetén — igen nehéz. Hogy miért? Propagandamunkánkat például — a legfiatalabb korosztályoknak szánt kiadványok esetében — a szülő értékítélete és szempontjai szerint kell megszervezni, a könyveknek viszont a gyerekek tetszését kell elnyerniük! S mindezt úgy, hogy mihamarabb elérjük: a gyerek közvetlen kapcsolatba kerüljön a könyvvel, amikor már önállóan várhatja, keresheti, kérheti a számára érdekesnek, hasznosnak ígérkező olvasmányt.

— Ebben a munkában feltehetően komoly segítséget jelenthetne az iskolák apparátusának igénybevétele.

— Természetesen. Fel is használjuk, ahol csak lehet. Így a könyvek közvetlen terjesztésében is. Ezt a célt szolgálja a Művelt Nép terjesztő vállalat iskolai könyvvásárló akcióhálózatának bővítése is, mely vállalkozást régebben még a mi terjesztőink kezdeményezték.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Bartl József

NÉPSZAVA

1963 MÁJ 9

nálász
...kezik.

— BARTL JÓZSEF festőművész kiállítása szombaton délben nyílik meg a Mednyánszky-teremben (V., Tanács körút 26).

■ HÁROMSZÁZESZTENDŐS AZ OROSHÁZI ISKOLAMÚ

A huszonö...

Bartl fópes

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1962 MÁJ 9

Három kiállítás nyílik meg szombaton délben. A Medgyánszky-teremben Bartl József festőművészet, a miskolci Herman Ottó Múzeumban modern iparművészeti kiállítás és a Műcsarnokban Csehszlovák művészek a XIX–XX. században címmel.

1001

ra,
matika, fizika mate-
tika tanárnál. Ba-
s tér tizennyolc.
10.

gol, német, francia
Könnyi-
nórár.

rk. hölgyet,
céljából, aki boldog
otthonra vágyik. 39
évem figyelmeztet az
idő múlására. »Fény-
képes leveleket kérek

Bartl József

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET
1963 MÁJ 29

Bartl József festőművész kiállítása

A *Medgyaszay-teremben* — *Bartl József* műveiből — megnyílt a *Fiatalok Stúdiójának* második kiállítása. Szerény, rokonszenves fiatal művésszel ismerkedtünk meg, aki elmélyülten, nagy műgonddal festi képeit. A közérthetőség nemcsak törekvés, hanem művészi követelmény is Bartl világában. Stílusa egyszerű és őszinte, mondanivalóját tömören, világosan fogalmazza meg.

Munkái között tájképek, csendéletek és figurális kompozíciók szerepelnek. Alakjait mozdulatlanul, de nem mereven ábrázolja. Statikusságuk erőt, környezetükkel való összhangot sugároz. Témáit kemény, határozott körvonalakkal rajzolja fel, s a kidolgozás folyamán szép, világos színekkel lágyítja.

Elsősorban lírikus alkat, a kiegyensúlyozott derű, örömteli munka világa az övé. Ebből a nyugodt harmoniából ered képeinek kompozíciós rendje, színeinek halk ritmusa.

Csendélet naprafordókkal című képe talán a legszebben fejezi ki Bartl művészi elveit. A tányérfejek meleg, barna színei közé finoman illeszkedik, változatosságot visz egy szürkés tónusú virág, s egy-két megmaradt sárga szirom az egész képet megvilágítja. *Kútnál* című munkájának témája több művében is visszatér. Az erőteljes asszonyalak és a víz nemcsak az életet, hanem Bartl humanizmusát is szimbolizálja. Portréi, hangszeres csendéletei és aquarell tájkép-sorozata jó megfigyelőkészségről, lelkiismeretes művészi munkáról tanúskodnak. A nemrégen kapott Derkovits-díj eddigi munkásságának elismerése, és reméljük, jövendő fejlődésének a záloga lesz.

(sárvári)

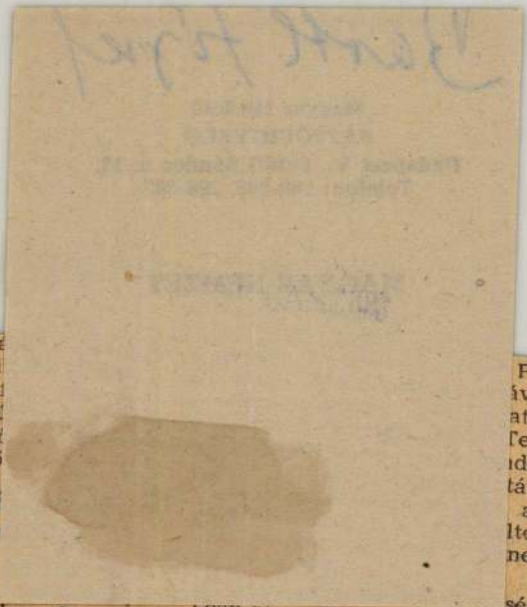

felhasználás
méltatta. Kü
az autószi
1961-ben hú
állítottak el
60—80 millió

A mi
újd

A Műszer-
kesítő Vállala
mer Jenő elmondotta, hogy
húsz állami vállalat, három
kutatóintézet, húsz szövetke-
zet és négy tanácsi vállalat
mutatja be műszereit az idei

egy része Gomez *Trueba* ipar-
ügyi miniszterhelyettes veze-
tésével szerdán délelőtt fel-
kereste az ország legnagyobb
betonelem-üzemét, az ÉM. 1.
Épületelemgyárát. A vendé-
geket *Kisvári* János, az Épí-
tésügyi Minisztérium beton-
elemgyártási iparigazgatósá-
gának vezetője, valamint a
gyár párt-, szakszervezeti és
gazdasági vezetői fogadták. A
vendégek megtekintették a
gyár legkorszerűbb üzemrés-
zeit.

*

A Budapesti Nemzetközi Vá-
sár alkalmából szerda délután
a Kubai Köztársaság buda-
pesti nagykövetsége fogadást
adott a Gundel Étteremben.
Este a vásár NDK-pavilonjá-
ban rendeztek fogadást.

Május 23-án, 24-én, 25-én
8—16 óráig

KERÉKPÁR VÁSÁR

a

BIZOMÁNYI ÁRUHÁZ
RAKTÁRÁBAN

VIII., Szentkirályi utca 23.
szám alatt.

Bartl József

Csendélet a képe szerepel a Studió 67 a kiállításon az Ernst múzeumban /szepkő/

Nagyművelés 1967 VI.n. 34 old.

Bartl József festő M.D.K.

kiállitása a Mednyánszky-teremben

apló

agyar Nemzet 1963. május 9.7.1.

M.D.K

Bartl József
grafikus

"Ősi kertészet"

Élet és Irodalom, 1962. november 10 – 3 lap

Bartl József

Hans Marchwitza portréja
rajz, reprodukció

Nagyvilág, 1960. 8. szám 1200. oldal

Bartl József

Salvatore Quasimodo portréja
rajz, reprodukció

Nagyvilág, 1959. 12. szám. 1747. oldal

M.D.K.

Bartl József
festő

Kis csendélet" c. festményével
" szerepel a tárlaton.

Somos Miklós: Fiatalok a Memorban
Művészet, 1964. szeptember - 46 lap.

Bartl József, festő

MDK

Öntöndíjas.

–: Öt fiatal művén kap Derkovits-öntöndíjat

2.

ESTI HIRLAP

Bp. 1963. máj. 9.

Bartl József, festő MDK

Az Ernst Múzeum Lenz nevezel.

Rózsa Gyula - Stúdió 64. 9

NÉPSZABADSÁG Bp. 1964. dec. 24.

Bartl József

MDK

szerepelt a tárlaton.

-s -n: Gondolatok a X. Vásárhelyi Őszi Tárlatról.

Csongrádmegyei Hírlap. 1963. okt. 27.

Bartl József

MDK

szerepelt akvarallekkel a tárlaton.

Dömötör János: A X. Vásárhelyi Őszi Tárlat.
Tiszatáj. 1963. 10.

MDK

Bartl József

Portré	olaj	40x30
Kompozició	"	70x100

Fiatal Képzőművészek Studiója IV.Kiállitása.
Ernst Múzeum 1963.Június.Kat. 12.1.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Bartl József

MAGYAR NEMZET

1963 MÁJ 9

Csütörtök, 1963. május 9.

NAPLÓ

Május 9

A Művelődésügyi Minisztérium az 1963. évi Derkovits-ösztöndíjat Csiz István, Dezső József, Kóka Ferenc, Bartl József és Sváby Lajos festőművészeknek ítélte.

10 U

—Csütörtök, 1963. május 9.

...sszeköltözők! 6 szobás ...sszkomf. villa Rákos-...zentmihály központjá-...an, megosztva is el-...dó. OTP öröklakást ...s cserelakást beszá-...itok. Jelige »Beköl-...özhető 28673« a Fel-...zabadulás téri hirde-...őbe. Tel. 490-777.

...ladó Érdligeten 500-...s közműves telek, — ...egosztva is, vasút-... buszhoz közel.

Villanymotorok, mosó-, porszívó-, padlókefélőgépek tekercselését és javítását, garanciával, rövid határidőre vállalom. 222-643. Dob u. 53. Tóth műszerész.

Szalmazsák, használt zsák, felmosóruha, — kárpitos belsővásznak kaphatók. Varrást, javítást vállalok. Zsák, ponyvaműhely, VII., Kürt u. 14. (Zene-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

Bartl József

1962 NOV 10

1021

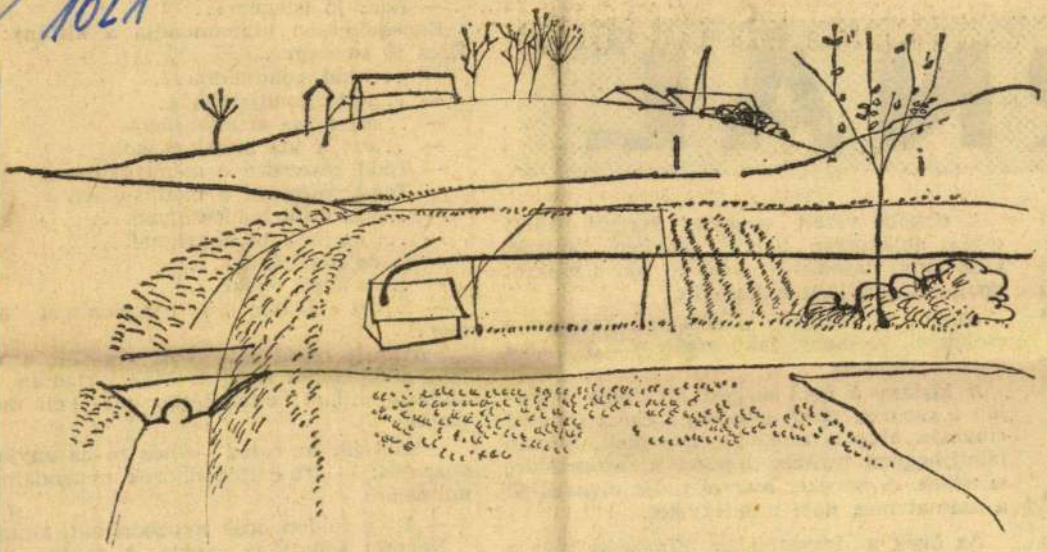

Bartl József: Őszi kertészet

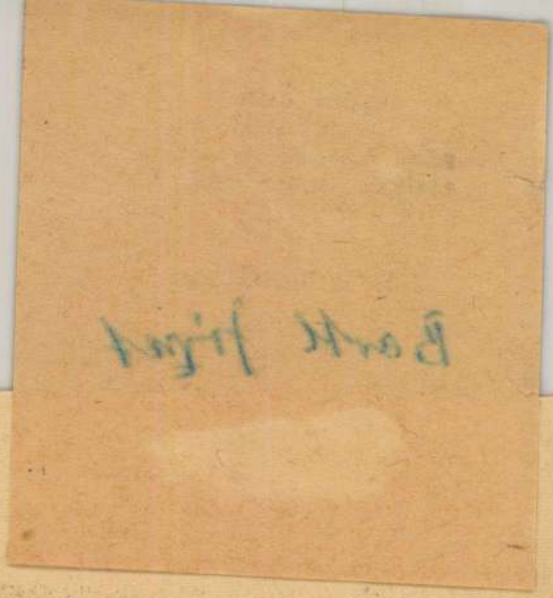

RNÁL

A sírkőbe vésett aranyos kereszt fölött ovális ablakocska, benne fénykép. Szöszke kicsi lány; hasonlít a nénjére, aki a csokrot hozza. Az anyjára is hasonlít.

Átöleli az asszony a sírkövet, kezében a csokorral. Keskeny, fakó arcán ellágyulnak a szigorú vonások.

A kislány a háta mögött áll, fogja a karján a csokrot, mint a babát, s egész testével ringatja. Meg is csókolja egy picit. Azután lábujjhegyen tovább lépeget a szomszédos sírokhoz. A neveket már el tudja olvasni, de a számot még nem mindegyiket.

Az övék a legszebb sír. Elmesélte már a barátnőjének is az iskolában, hogy az övék a legszebb. Van még egy a gyerekek sorában, a legszélső, azon is köből van a síremlék, de az a kő nem fénylik olyan szépen, mint az övék.

Sóhajt az anyja, és csendes hangon kez
— Édes jó istenem...
Engedelmesen utánamondja a kislány: Édes jó istenem...
— ...vedd gondjaidba...
— ...vedd gondjaidba...
— ...ezt a kis ártatlanságot.
— ...ezt a kis ártatlanságot.
— Tedd részesévé a mennyekben...
— Tedd részesévé a mennyekben...
— ... az örök boldogságnak...
— ... az örök boldogságnak...
— ...és adjál őnéki...
— ...és adjál őnéki...
— ... itt e földön örök nyugodalmat, a
men.

Surranva repül egy sárga madár, a k
lány utánakapja a fejét. Majd riadtan
anyjára pillant; elfelejtette, mit kell m
dania.

— Hol jár az eszed — néz rá az anyja
elismétli: — Itt e földön örök nyugodalm
ammen.

— Itt e földön örök nyugodalmat, amm
Nehezet sóhajt az anyja. A márványl
ra térdel, és egy ágdarabbal kezdi fellazí
ni a földet a síron. Figyelmesen átnézi
nefelejcs tömött bokrait, kihúzgálja a k
gyomot.

1021

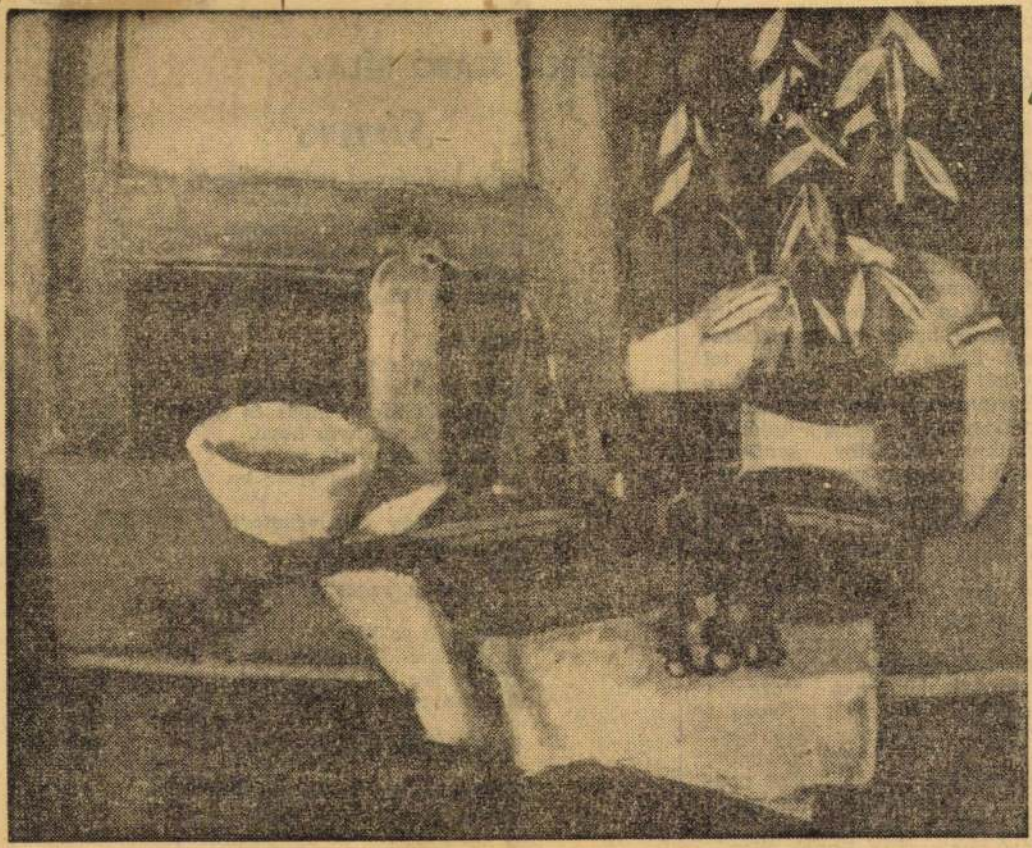

Bartl József: Csendélet

ÉLET ÉS IRODALOM
1963 MÁR 2
Magyar Hirdető
SAJTÓVIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

küszöbön

József Attila Színházban

di rendszerbe, hogy benne a kispolgáriság, a gyávaság minden megvetendő tulajdonságát célba veheti. Elrettentő példaként, tilalomfának használja ezt a fogalmat, bemutatván, hogy a cinizmus, a fáradt érdektelenség, a hivatásérzet sutbadobása mint teheti Dömötör Jenőhöz hasonlóvá az embereket. Ezt a poklot rajzolja fel a két tisztességes hőse elé, s figyelmezteti őket, tartóztatja, nehogy idejussanak a kaján és cinikus Dömötör Jenő-féle szemlélet nagy-nagy örömére.

EZ A VÍGJÁTÉK a viccek, a poének felől közelíti meg alakjait, karikírozó túlzásokkal kiemel, hangsúlyoz mondandót, és ábrázol jellemet: nem szorosan vett élethűségre törekszik, saját színpadi világát teremti meg, és ebben a színpadi közegben mozgatja figuráit. A saját figurális rendszerében így a játék igazságát a cselekmény tempója, a csattanók, tréfák, okos poenek sok petárdája biztosítja, és nem a jellemrajz földönjáró pontossága. Ennek ellenére a harmadik felvonásra teljesen elfogyna a játék tüze,

CSEPELI SZABÓ BÉ

Sírvers

Egy külvárosi temetőben

Míg élt, e tájban kóborolt,
útját füst és por lengte be:
nagy és tündöklő lelke volt.
mégsem látta meg senkise...

Míg élt,
se föld, se víz, se ég
nem visszhangozta énekét,
de ő csak ment, ment és dalolt.
Verte eső, tél, nyár heve.
Igéit szélbe szórta szét,
s kormos üllőkbe véste be.

Aztán, hogy útja végetért,
megpihenni is idetért,
ide
— a város szélibe.

Nem volt se hős, se vátesz ő.
A külváros költője volt.
Sírjára füstből néz a hold,
s a tenyeréből nyárfa nő...

Itt nyugszik lent,
mélyen alant,
kikhez holtan is hű maradt,
egyszerű munkások között.

Letett lám tollat és pörölyt...

De olykor, ha a táj fölött

Borzi József

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MKJ

CSONGRÁD MEGYEI HIRLAP

Új Derkovits-ösztöndíjasok

A Művelődésügyi Minisztérium a Derkovits-ösztöndíj bizottság javaslata alapján: Csik István, Dezső József, Kóka Ferenc, Bartl József és Sváby Lajos festőművészeknek ítélte oda a Derkovits-ösztöndíjat. (MTI)

10/24

tő. [illegible] bekoltözhe

3407

Magyartés, Zalota 18. számú ta-
nya melléképületekkel együtt
eladó 1 kat. hold telekkel. Érd.

MDK

Bartl József

Csendélet /napraforgóval/, olaj 70x100

Csendélet " 73x90

Fiatal Képzőművészek Studiója IV.Kiállitasa.
Ernst Múzeum 1963.Június.Kat. 12.1.

MDK

Bartl József

Csendélet napraforgóval c.festm. Repr.

Fiatal Képzőművészek Studiója IV.Kiallitasa.
Ernst Múzeum 1963.Június. Kat. 20.1.

Barta József

szerepel a Fiatalok Stúdiója
kiállításán az Ernst Múzeumban

Magyar Hírlap 1963 VI. 8

MDK

Bartl József

Napraforgó, o.

Szobrász, o.

Portré, o.

Fiatalok Studiója 1966. Ernst Muz.

Bartl József, [Jestő]

Kiállít a pesterzsébeti

„Tavasni tárlaton"

– i Hír

8

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. máj. 3

MDK

Bartl József

repr.:

'Portré

Fiatalok Studiója 1966. Ernst Muz.

MDK

Bartl József

Birsalmák, toll

Napraforgó, "

Fiatalok Studiója 1966. Ernst Muz.

MDK

Bartl József

Csendélet, o.

Táj, o.

Studió 67. Fiatal képzőm. kiáll. Ernst Muz. 1967.

MDK

Bartl József

Növények I., akv.

" II. "

Studió 67. Fiatal képzőm. kiáll. Ernst Muz. 1967.

Bartl József

Szerepel az áll. kép. műv. vásárlások kiállítoisán

Ujvári Béla: Az áll. kép. műv. vásárlások kiáll.

Magyar Ifjúság 1966 VIII. 27

MDK.

Bartl József
festő

A Fiatal Képzőművészek tárlatán
részt vett.

Bolgár Kálmán: Fiatal Képzőművészek kiállítása
Művészet, 1963. szeptember – 41 lap

Bartl József, festőművész

a szentendrei művészet 50 évét bemutató retrospektív kiállítás megnyílt az új Szentendrei Képtárban – melyen a művész műveiből is láthatunk.

Losonczi Miklós: Öt évtized tárlata.
Pest Megyei Hírlap, 1978. jan. 29.

Bartl József

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1503 MKT = 8

MAGYAR NEMZET

6

— PÁRIZSBAN megnyílt a fiatal képzőművészek harmadik biennáléja, amelyen 56 ország csaknem 700 fiatal művészének alkotásai láthatók. A fiatal magyar képzőművészeket Balogh László, Bartl József, Csik István, Gerzson Pál, Segesdy György és Kondor Béla képviseli.

Bruno Hesse

1963 AUG 17.

1021

Bartl József: Csendélet

1

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
ÉLET ÉS IRODALOM

BOLDIZS

A JEGR G

Joliot-Curie emlekez

Azt hiszem, az évforduló nélkül is írtam volna róla. Nincs szükség halála dátumának felidézésére, hogy neve, arcéle, alakja eszünkbe jusson. Sokan lehettek, akik 1948-ban Wroclawban, 49-ben Párizsban, 55-ben Pesten látták és most felsóhajtottak: „Bárcsak ezt megérhette volna". Az *ezt* vele kapcsolatban nem kell magyarázni: kettős nevének második fele Einsteinnel együtt az ember új világképének kezdetét jelenti; teljes neve a neutron „felfedezését" és a világraszóló harcot a neutron gyalázatos felhasználása, az atombomba ellen. A részleges atomcsendegyezmény Frédéric Joliot-Curie második Nobel-díja, de ha megéli, boldogabbá teszi, mint az első.

Talán azért is, mert biztos volt benne. Amikor először láttam, negyvennyolc késő nyarán, Wroclawban, még legtöbbünk fejében teljes tudatlanság terpeszkedett el az atomháború valódi veszélyéről, az atomkor igazi lehetőségeiről. Joliot-Curie Wroclawban mondott valamit, amit ott feltűnés nélkül lejegyezhettem, hiszen mindannyiunk előtt papíros feküdt:

„Az atomháború? A borzalmak? Egy pillanat! Nem azért nem ütök meg egy másik embert, mert félek a büntetéstől, hanem azért, mert tisztelem lényét, emberi méltóságát. Ne csak azt mondjuk el az embereknek, milyen szörnyű lenne az atomháború, hanem azt is, milyen szép lesz az élet az atomkorban. Érdemes élni, barátaim".

Elmondta nekünk Budapesten is az Erkel Színházban, a Tudományos Munkások Világszervezetének budapesti ülése alkalmából, nagy nyilvános találkozón. Az akkor hallott lehetőségek ma már gondolkozásunk közkincsei, de akkor úgy hallgattuk, mintha a világ egyik legkomolyabb tudósa egy tudományos-fantasztikus regény szerzőjeként szólalt volna meg. Hogy atomerőművek fognak felépülni ahol egy kilogramm uránium-ból, háromezer tonna szén

...értőnek. Az utóbbi magyar kritika bizonságérzetét.

Bartl József

Bartl József kiállításáról

1978. márc. 4. 3 XXII. évf. ÉLET ÉS IRODALOM Bp.
9. sz. 3. lap.

technika fejlődésével nemcsak a szakmai ismeretek köre tágul, de mind nagyobb lesz a szerepe a lelkiismeretességnek, a fegyelmezettségnek is. Az álló nap szenet lapátoló munkást még lehetett ellenőrizni munkateljesítményével. A buszvezető már naponta többször is megsértheti a közlekedés szabályait, mire irányítói ezt észreveszik. Hazánkban egy baromfigondozó évente hozzávetőleg egymillió forint termelési értéket állít elő. Ez az érték magasabb az iparban s a mezőgazdaságban foglalkoztatottak egy főre jutó átlagánál. Nos, a baromfigondozók többsége betanított munkás. Munkába állásukat nem előzi meg tanulás, feladatuk nem igényel különösebb ügyességet. Hanyagságukkal, figyelmetlenségükkel viszont igen nagy kárt okozhatnak. Kell-e hangsúlyozni ezek után a nevelésnek — ideológiai-politikai céljainkon túli — praktikus hasznát?

Pár éve a szakmunkásképzőben engedélyezték, hogy a testnevelő tanárok osztályozás nélkül oktathassák tárgyukat. Két testnevelőnk egyike sem vállalta a tanításnak ezt a módját, mondván: „Tanulóink egy részében oly kevés a mozgásigény, hogy osztályzási kényszer nélkül a munkavégzéshez szükséges fegyelem nem teremthető meg, sőt maga a testnevelési óra is kétségessé válnék."

Ugyanebben az időben városunk egyik általános iskolájában testnevelő tárgyat más tanár oktat. [illegible] órát kitevő gyakorlati oktatást *egyetlen* szakoktató végzi. Mégsem ő — aki legtöbbet van velük, tehát legjobban ismeri őket — felel a tanulók neveléséért, hanem az osztályfőnök, aki esetleg csak heti egy-két órán találkozik osztályával. Miért nem lehet a szakoktató osztályfőnök? És egyáltalán: nem kéne-e lebontani az elméleti és gyakorlati képzést elválasztó merev választófalakat?

Fontos társadalmi érdek, hogy lehetőleg minél többen fejezzék be az általános iskolát. Ennek „bevált" eszközei: 1. Az irányítás alsó szintjén elfogadottá vált, hogy az egyes iskolák értékmérője a bukások száma. 2. Júniusban a tanárok a bukásra álló tanulókat megpróbálják egy hét alatt megtanítani a továbbhaladáshoz szükséges ismeretekre. Az eredmény: egyrészt a bukások számának csökkenése, másrészt — még több olyan gyerek a szakmunkásképző intézetekben, aki beleizzad, mire egy oldalt végigolvas. Emelkedik azok száma, akiket a szakmunkásképző tanárának kell szeptemberben megtanítani a négy számtani alapműveletre, s akik — ha még egy évig erőt gyűjtenek az általánosban — talán nagyobb eséllyel vághatnak neki a szakma megtanulásának.

Deák Béla
tanár, Nagyigmánd, Szakmunkásképző

Bartl József /1/

Móricz Margit festőművész a Fényes Adolf Teremben március 12.-ig,
László Gyula a szentendrei Művelődési Központban "Kortársaim" címmel március 10.-ig,
Bartl József festőművész a Csili Galériában március 10.-ig,
Erdős Péter festőművész a szentesi Művelődési Központban március 5.-ig,
Bánkuti István festőművész a Ferencvárosi Pincetárlaton március 3.-ig,
Corini Margit festőművész a gyulai Művelődési Központban február 26.-ig mutatja be műveit.
a folytatást lásd: a /2/-es sz. cédulán.

Élet és Irodalom, Bp. 1978. febr. 18.
XXII. évf. 7. sz. 8. lap.

Bartl József

Szatmári Béla épitész a szegedi Móra Muzeumban február 26.-ig,
Balogh Rudolf fotómüvész az Ózdi Kisgalériában "Népi életképek" cimmel február 26.-ig,
Herpai Zoltán grafikusmüvész a Fiatal müvészek Klubjában február 24.-től,
Drégely László diszlettervező a Magyar Nemzeti Galéria Mühely-sorozatában február 21.-től,
Simon Ferenc szobrászmüvész a Szolnoki Galériában február 19.-től mutatja be müveit,- közli a lap kulturális eseményeket ismertető rovatában.
Élet és Irodalom, Bp. 1978. febr. 18.
XXII. évf.7. sz. 8. lap.

Bartl József, festő

Nemzetiségi képzőművészeti tárlat Pécsett

(Tudósítónktól.)

Pécsett képzőművészeti kiállítás nyílt *Bartl József*, *Lux Antal* és *Misch Ádám* német nemzetiségű soroksári festőművész alkotásaiból. A magyarországi német származású festők és grafikusok művészetének népszerűsítése új vonás a Magyarországi Németek Demokratikus Szövetségének tevékenységében.

Bartl, Lux és Misch művészetét több hazai és külföldi elismerés, művészeti díj fémjelzi. Több művüket külföldi múzeumok is őrzik. Mindhárman soroksári születésűek és barátok, akik az alkotásban saját útjukat járják ugyan, de munkáikban szülőhelyük, a közös emlékek és élmények szólalnak meg. Műveik pécsi kiállítása március 26-ig tart nyitva.

– Nemzetiségi képzőmű

8

Népszabadság, Bp. 1979. március

Bartl József

Tanulmány

Népszava, 1977. november 12.

6. oldal.

Bartl József: Tanulmány

Bartl József

Tavasz a Kis-Dunánál

Bartl József: Tavasz a Kis-Dunánál

Népszava, 1978. november 19./8. old.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

NÉPSZAVA

1978 NOV 12

Bartl József

8 1021

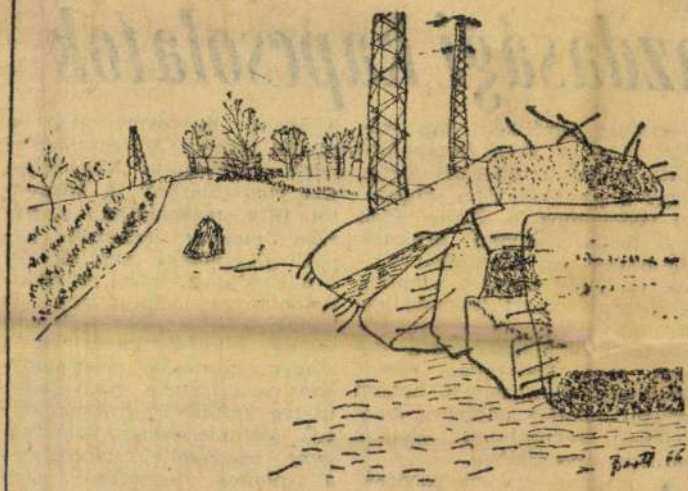

Bartl József: Építkezés

Gazdasági kapcsolatok

Párizsban egyébként úgy vélik, hogy az EGK vámpolitikája rendkívül liberális. Tény, hogy a protekcionista színezetű védővámok a Közös Piac országaiba irányuló áruknak mindössze két százalékát érintik. Ez a két százalék azonban a magyar export jelentős hányadát sújtja. Az is tény viszont, hogy Magyarország ma már nem elsősorban mezőgazdasági termékeinek, hanem *sokkal inkább gépipari kivitelének részarányát óhajtja növelni exportjában.*

A magyar—francia gazdasági, ipari és műszaki együttműködési vegyesbizottság idei ülésén már mindenesetre elégedetten állapították meg, hogy a Központ ikertestvérének, a *párizsi Magyar Műszaki Ismeretek Tájékoztató Központjának megnyitásáról.* A központot 1979. márciusában a *párizsi magyar műszaki napok alkalmával* avatják fel.

A gazdasági, ipari, műszaki-tudományos kapcsolatok és kooperációk további fejlesztését, a hitelpolitikával és a magyar gazdasági programokban való francia részvétellel, illetve különböző francia tervek kivitelezésében való magyar részvétellel kapcsolatos álláspontok tisztázását szolgálták azok a megbeszélések, amelyeket október elején Simon Pál nehézipari miniszter és október végén *Bíró József*

Bartl József

Építkezés

Népszava, 1978.
nov.12/8.old.

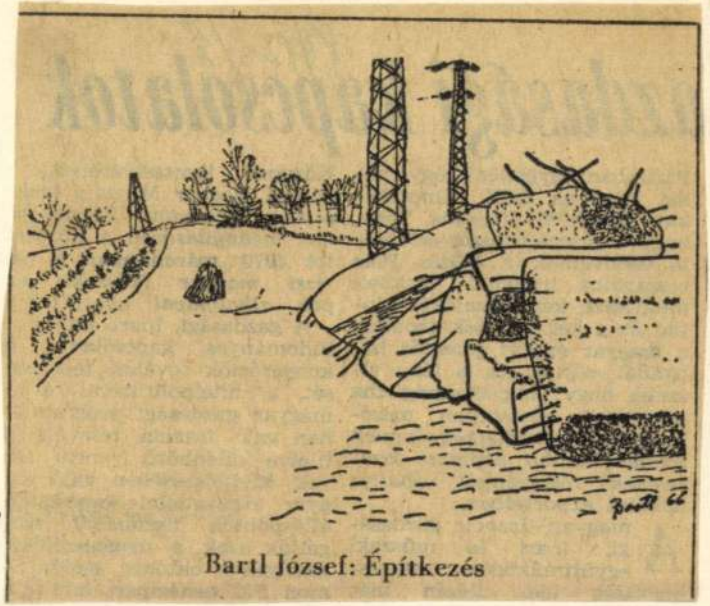

Bartl József: Építkezés

Bartl József, festő

„Sorsforduló" ámmel a Heves megyei Képzőművészeti pályázat anyagából kiállítást rendeztek Egerben, Hatvanban és Gyöngyösön is, a tél folyamán. A művész három képe szerepelt a kiállításokon. „Variációk I.–III." (említve)

Chikán Bálint: Tárlat a Nagy Október jegyében. Hevesi Szemle, 1978. márc. 8. old.

Bartl József, operikus

L: Kőnyi István

Bereczky L: Az elsődök vonzásában

Népszabadság Bp. 1978. szept. 10. 11

Bartl József, festő

a Pesterzsébet Muzeumban látható a 14.-ik tavaszi tárlat. – Pesterzsébet összegyűjti ~~és~~ az országtájait és művészeit rendre visszahívja Bartl Józsefet Szentendréről, ahol évek óta csendéleteket fest, Meszlényi Jánost a lemezdomborítások érzékeny szobrászát Székesfehérvárról. – A művész festői egyénisége kialakult, biztosan termi kincseit.

Sosonci Miklós: Tavaszi tárlat.
Pest Megyei Hírlap, 1977. ápr. 26.

MDK.

Bartl József

Kiállitási hirdetés

Magyar Ifjuság 1966 aug.27.

.

Bartl József
festő

M.D.V.

Csendéleteit, tájképeit, akvarelljeit mutatta be a tárlaton. A Dunai táj c. műve is szerepelt a tárlaton.

Dr. Lukács Zsuzsa: A XX. kerületi képzőművészek tárlatai. Művészet, 1966. szeptember - 41 lap

MDK.

Bartl József

Rajz

Tükör 1966 juni.24.

MDK.

Bartl József

Rajz

Tükör 1966 juni.24.

a József

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

1966 AUG 6

1021

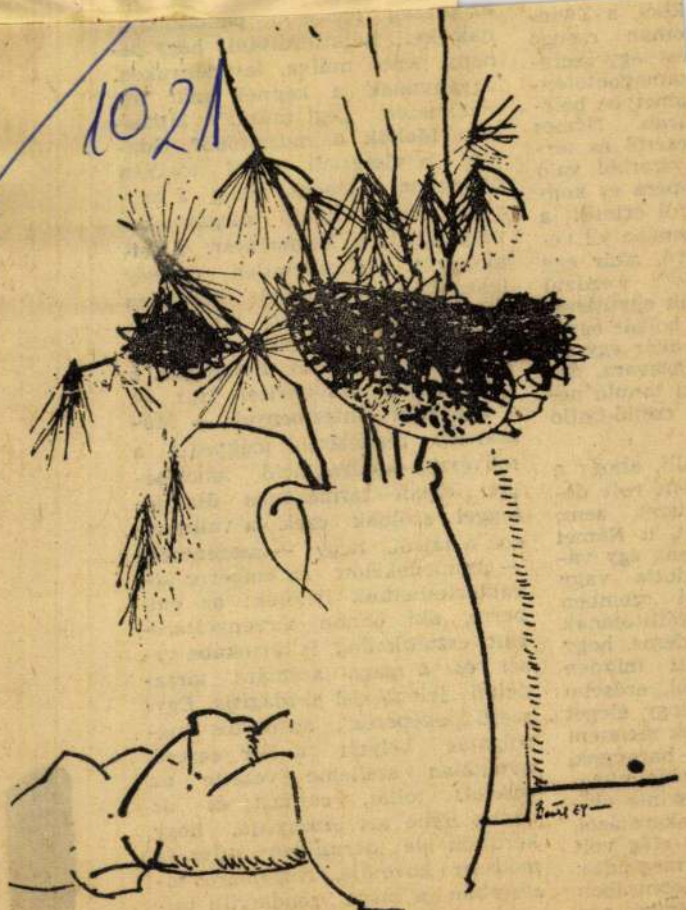

Bartl József: Csendélet

kból, a Zwin-
oman csengő
és egy szere-
kamagnetofon-
amelybe bele-
arak. Nemes
léséről és ter-
nyszerből való
opera és kon-
áról értesült a
zenébe jól ve-
nyű, akár egy
olly" kezdetű
ítők együttesé-
ár bolgár egye-
a, akár egy el-
angzavara, ne-
arul tanuló né-
en csetlő-botló

idilli, ahogy a
. Nem volt de-
tmetszet sem;
volt, a Német
ársaság egy vá-
feloldotta vagy
ekkel szemben
Összeállítójának
az érdeme, hogy
kodott minden
ázattól, erősebb
gy, hogy eleget
bernek meisseni
t kis harangok,
a történelmi né-
nek őszinte áhí-
iszta akaratáról.
iról is elég volt
lgató megtudta:
os központjában
d az égnek egy
y 1945. február

az
nak
hán
ugy
érte
suk.
kint a visegrádi oldal toszkán nyugalma, idebent pedig a harsogó zöldek, kiáltó sárgák kavargásában a *kommentár:* a kettő együtt felejthetetlen élmény igazán. A szembesítés közvetlen és ritka lehetőségét kínálja a *Nagymaros 66* tárlata (melyet a Dunakanyar Intéző Bizottsága, a Nagymarosi Művelődési Ház és a Kiállítási Intézmények — Műcsarnok rendezett), mégpedig a művészi konfrontáció lehetőségét: olyan természetes őszinteséggel szólnak ezek a vallomások a tájról, hogy — szerencsére — mindenekelőtt az emberre következtethetünk belőlük; az emberre, aki önnön törvényei szerint esztétikailag is birtokába veszi és a maga számára társadalmi jelentéssel gazdagítja. Egyszerű „leképezés", aprólékos másolgatás helyett a kor kereső, nyugtalan szelleme vezette az ecsetet, tollat, ceruzát; és az anyag zöme azt bizonyítja, hogy kerüljön ide bármilyen stílus és módszer követője, Nagymaros elsősorban a maga rendkívüli tájélményével — mindenképpen kiváltja belőle a meditáció, s vele együtt az elemzés kényszerét,

M.D.K

Bartl József
festő

A pesterzsébeti tárlaton részt vett
művész már önálló kiállítást
is rendezett.

Nemi Ottó: A XX kerületi képzőművészek ...
Művészet, 1967. január - 47 lap

MDK.

Bartl József

Kiállitási kritika

Müvészet 1966 dec.p.47.

MDK

Bartl József festő

akvarellek:

Táj VII.

Táj VIII.

Táj IX.

Táj X.

Bartl J. kiáll. Hednyánszky terem,

1963.máj.

MDK

Bartl József festő

akvarellek:

Táj Iv.

Táj V.

Táj VI.

Bartl J. kiáll. Mednyánszky terem,

1963.máj.

MDK

Bartl József festő

akvarellek:

Táj I.

Táj II.

Táj III.

Bartl J. kiáll. Mednyánszky terem,

1963.máj.

MDK

Bartl József festő

olajfestmények:

Mama

Tüzfal

Trombita

Bartl J. kiáll. Mednyánszky terem,
1963.máj.

MDK

Bartl József festő

olajfestmények:

Komódos csendélet

Csendélet trombitával

" napraforgókkal

Bartl J. kiáll. Mednyánszky terem,

1963.máj.

MDK

Bartl József festő

olajfestmények:

Kislány

Kiut

Kis csendélet

Bartl J. kiáll. Mednyánszky terem, 1963.máj.

MDK

Bartl József festő

olajfestmények:

Fiu portré

Önarckép

Anyám

Bartl J. kiáll. Mednyánszky terem, 1963.máj.

MDK

Bartl József festő

olajfestmények:

Napraforgók

Csendélet

Férfi portré

Bartl J. kiáll. Mednyánszky terem, 1963.máj.

MDK

Bartl József festő

olajfestmények:

Trombitás csendélet

Hagymavirág

Régi kályha

Bartl J. kiáll. Mednyánszky terem, 1963.máj.

MDK

Bartl József festő

olajfestmények:

Kutnál

Csendélet hegedüvel

Táj

Bartl J. kiáll. Mednyánszky terem, 1963.máj.

MIK.

Bártl József

Kiállitási kritika

Müvészet 1967 jan.p.47.

Barth József festő

M.D.K

Részt vett a tárlaton.

Miklós Pál: A VI. Magyar Képzőművészeti Kiállítás
Élet és Irodalom, 1968. ápr. 20-7lap.

Bartl József

Szerepel a X. nagy. Kép. Mis.
Kiállításon

Kortárs 1965 XII. 2004 old.

Barta József

Fiatal lány c. festménye (emlékre)

szerepel a „Studió 1966" c.

kiállításon az Ernst

Múzeumban

Kortárs 1966 VIII. n. 1337 old.

MDK

Bartl József

Birsalmák, toll

Naprafotgó, "

Fiatalok Studiója 1966. Ernst Múz.

haját /F 11./, majd hajpánt, "rájf"

ntyfüsü"

ból készült, kb. 8 cm hosszu, szé-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
IRODALOM
1966 DEC

...antológiát.

Andrássy Mária

...tl József rajza)

rajz
tért,
vésh
hírd
dulv
ből

A
Kul

tinka Sándor életéről írott regénye. Kubinyi kön
vében végig követjük a Tanácsköztársaság egy
vezető egyéniségének eseményekben és tettekb
gazdag életét diákkorától kezdve. Megismerjük a
a kört, amely forradalmárrá nevelte az igazság
oly fogékony ifjút, s közben körvonalazódik a sz
zadeleji magyar társadalom képe, az erdélyi fav
góktól kezdve a kisvárosi színészvilágon át a Ga
lilei-körig. Somogy megye legendás vezetője a fe
hérterror áldozata lett.

A vallás és a tudomány a világról c. — orosz
ból fordított — összeállítás az elnyomó társadal
mak ideológiai bázisát ismerteti, részletesen ele
mezve a vallás szerepét és tevékenységét a tör
ténelem különböző korszakaiban. A vallás tanítá
sainak ellentmondásosságát bibliai példákkal il
lusztrálja, s így mind világosabbá lesz, hogy a tör
ténelem változásaival hogyan válik az ezredévek
kel ezelőtti jogi törvénykönyv a haladás gátjává.
Sok gondolatébresztő érvvel leszünk gazdagabbak
a könyv elolvasása után.

Mindenki érdeklődéssel forgathatja a *„Lányok—
asszonyok"* c. riportkötetet. A nők történelmi sor
sa, mai helyzetük — a világ különböző tájain —
elevenedik meg a könyv lapjain. Sok érdekes ese
ményt és életpályát ismerünk meg a színes törté
netekből és a változatos képanyagból. A könyv
kezdő idézete szinte summázza a mondanivalót:

1021

(Bartl József rajza)

nő alakjainak, Brunszvik Teréz, [illegible]
Klára stb. életének kizárólag kuriózumként történő ábrázolásán. Mindegyik élet egy-egy példázat, melyek az elmúlt forradalmi eszmét idézik, a társadalmi átalakulással együtt jelentkező új erkölcsi ideálok uralomrajutását testesítik meg. A regény mint életrajzi és mint társadalmi körkép is, rendkívül sokat nyújt olvasójának.

Frank László:

SZUN JAT-SZEN ÉLETE

Egy nagy forradalmár életútját végigkísérni izgalmas feladat, de veszélyes is. Veszélyes azért, mert egy olyan egyéniség megformálása, aki nem a köznapi emberek szintjén éli életét — könnyen ellaposodhat, tételessé válhat vagy lesüllyedhet a teljes extrémitás szintjére. Pszichológiai és társadalmi motivaltsága ugyanis a valóságban nemcsak függvénye, hanem hordozója és alakítója is a társadalomnak, úgy is mint egyéniség. A kettő tehát — a lélektani és a társadalmi meghatározottság — sokkal egyértelműbb és közvetlenebb kapcsolatban áll egymással, időnként egybeesik.

Frank László Szun Jat-Szen alakjában az egyéni és közéletnek ezt a közvetlen egybeesését láthatjuk. A nagy kínai forradalmár lélekzetelállítóan izgalmas életének megjelenítése éppen azáltal válik monumentálissá, mert sorsa adekvátan tükrözi azt a korszakos változást, ami Kínában a Mandzsú dinasztia megdöntésével bekövetkezett. Azokat a harcokat és nagy sorsfordulókat, melyek a könyv lapjain ismét élővé válnak, hitelessé teszi az író tárgyilagos hangvétele, a szigorú szerkesztés és az egyes társadalmi harcok bonyolultságát híven megfogalmazó, árnyalt ábrázolásmód.

B. Gy.

Bartl József M.D.K.

Növények I. c.

grafikáját a Művelődési Minisztérium megvásárolta

1967.

Művelődési Minisztérium vásárlásai 1967. 5.1.

MDK

Bartl József

Portré, o.

Csendélet, o.

11. M. Képzőm. kiáll. Műcs. 1968.

MDK

Bartl József

Kiállitási hir

Esti hirlap 1958 máj.3.

M.D.K.

Bartl József festő

Táj c.

müve az Áll. Képzőművészezi Vásárlások III. Kiállitásán bemutatva. A Képzőművészeti Alap vásárlása

Tájékoztató az Áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásáról. 1. 1. 1.

Bartl József és Sváby Lajos fm.

pannóniai tenerett a mezőcsati
műv. ház számára

Magyar Nemzet, 1967. II. 14. 4. o.

Bartl József
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1966 MÁR 12
ÉLET ÉS IRODALOM

1021

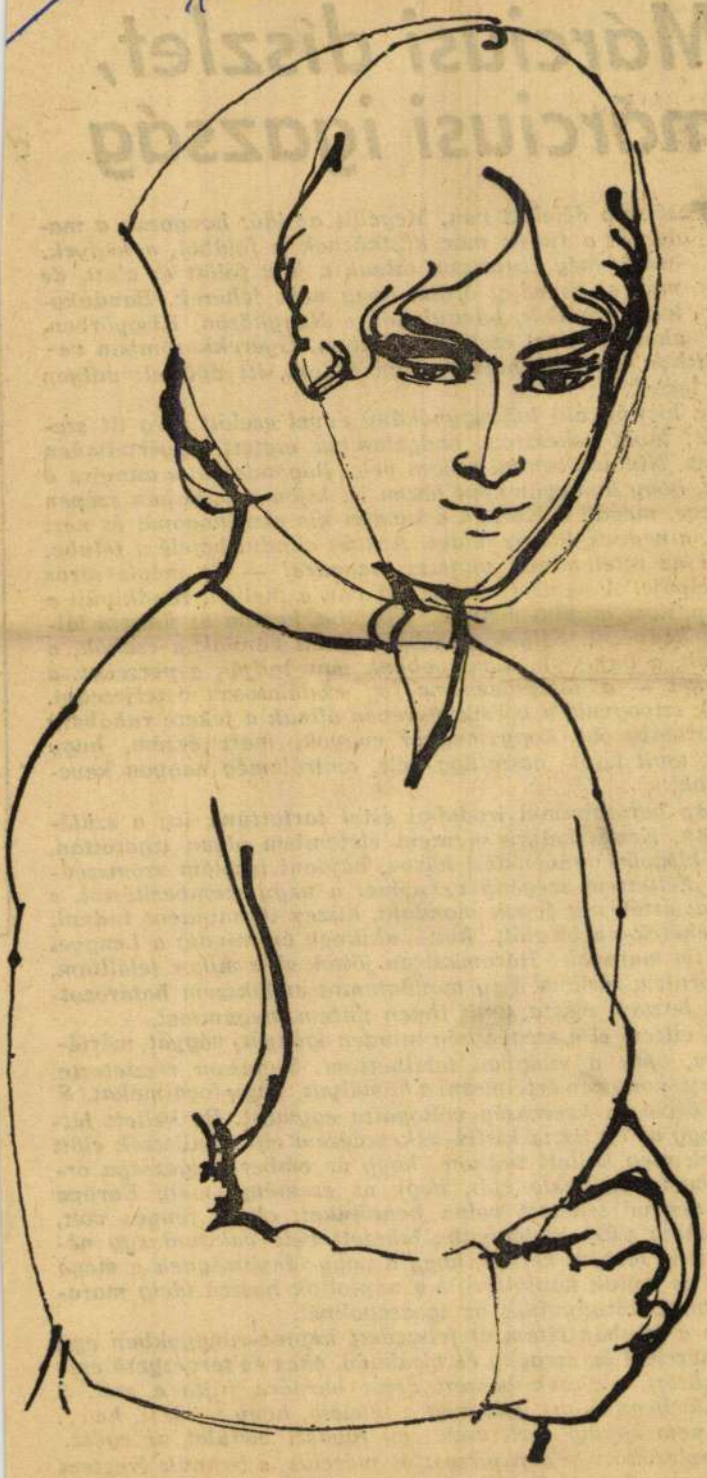

Bartl József: Kendős lány

SZEPESI ATTILA:

Március

Március, patkó-dobbantó,
újjászülsz szándékban, örömben.
Örök-kamasznak maradnom
a te tüzed-erőd segítsen.

Ne acsarkodjon csillagos
hitemre, aki csak úgy járja
ide-oda táncát, akár
szélkakas: volt-nincs muzsikára.

Hagyd poharam csordultig telni,
énekem végig-énekelni,
de ne kímélj a poshadókkal:

ha csak egyszer is feledlek,
tégy bélyegessé: sebezz meg
égő napsugár-ostoroddal!

Márciusi díszlet, márciusi igazság

Vasárnap délelőtt van. Megállít az idő: hangosak a madarak, a füvek már kiütköznek a földből, a hegyek, erdők még csupaszon állnak a falu fölött és alatt, de már az is nagy öröm, hogy nem fehérek. Bandukolok, megállok, bandukolok a Nagyközön, Kisgyőrben, ahol 33 évvel ezelőtt születtem. Gyerekkoromban vagyok itthon. Tudom, határozottan tudom, itt dőlt el: milyen ember leszek.

Azt a kisfiút, aki húszegynéhány évvel ezelőtt még itt szaladozott, tavat rekesztett, vadgalambot etetett, egyértelműen szeretem. Nincsen semmi bajom vele. Rágondolok, s annyira ő vagyok, hogy önmagamként látom is: kijön a kiskapun szépen felöltözve, megáll a Közben a tavaszi kis vízzuhogónál és nézi a vizet, a nedves, illatos földet. Azután elindul befelé a faluba, fülében az intelemmel: vigyázz magadra! — de mégis sáros lesz a cipője. A nemzeti szalag ott van a mellén, rendkívüli a mai nap, nem tanulni megy az iskolába, hanem az ünnepi látványok kedvéért. Selyempapírból készen vannak a csákók, a szakállak, a bajuszok, a nagyobbak már tudják a verseket, a szerepeket — a készülődés ma fog csodálatosan beteljesedni. A nénik szipognak, a bácsik mereven állnak a fekete ruhában; az is eszembe jut, hogy magyar vagyok, mert érzem, hogy mindaz, amit látok, összefügg vele, amiről még nagyon keveset tudok.

Tegnap barátaimmal irodalmi estet tartottunk itt, a szülőfalumban. Kevés helyre mentem életemben olyan izgatottan, mint a kisgyőri művelődési házba, hajdani iskolám szomszédságába. Féltettem szegény verseimet a nagy szembesítéstől, s magamat attól, mit fogok mondani, hiszen itt mindent tudnak rólam, lehetek-e azok előtt költő, akiknek én mindig a Lengyel Margit fia maradok? Háromszázan jöttek el, s mikor felálltam, összeszorult a torkom. Egy mondatomra emlékszem határozottan: azt hoztam vissza, amit innen vittem magammal.

Innen vittem el a szegénység minden igényét, vágyát, mértékét arra, amit a világban találhattam. Tudásom részletezte, igyekezett pontosan értelmezni a homályos, nagy fogalmakat. S közben öröm és keserűség váltogatta egymást. Be kellett látnom, hogy az én tiszta kisfiú-lelkesedésem cifra kulisszák előtt töltött el, meg kellett tudnom, hogy az emberke igazsága országos hazugság része volt, hogy az esemény, mely Európa szabad népévé tehetett volna bennünket, olyan fényes volt, hogy bukása után szolgaságba lehetett vele vakítani egy népet. S azt is látnom kellett, hogy a nagy fényességnek a maga idejében is voltak napfoltjai; s a napfoltok hosszú ideig maradandóbbnak bizonyultak az igazságoknál.

Ebben a faluban éltem át felszedett katona-rongyokban egy másik márciust is, szegény és bizakodó, éhes és tervezgető emberek között, akiknek beesett arcát barnára fújta a szél. S mögöttük, bennük ott volt még a félelem, hogy mi lesz, ha... mindez nem sokáig tart, csak egy tavaszi bódulat az egész. Velük lepleződött le a papírzászlós március, s bennük éreztem meg, hogy milyen lehetett az az első. Többről volt már szó természetesen, mint száz évvel korábban: osztották a földet, gyűjtötték a vetőmagot és javítgatták a megrongálódott házat — és az országot is.

Korrigált a történelem, az ünnepnél valóságosabb, több lett a kedd meg a szerda. Megtanultam a nagy és történelmi dolgokat szembesíteni velük, a falumbeliekkel, s ők fokról fokra alkalmasabbnak bizonyultak erre. Megszaporodott új dolgok és gondok közé keveredett már 1848. március 15-ének az emléke, valósága; érthetően több és kevesebb lett. Gyakorlati igazságainak keresése és megtartása kevésbé volt látványos s a rajta túllépő igények is látszólag megszürkítették, pedig csak a megtorlódott történelemben került igazi helyére bennem. Hamisnak tartottam és tartom azokat, akik érett fejjel ma is csupán az én kisfiús, naiv lelkesedésemmel hordozzák magukban azt a márciust, mintha ott megállt volna az idő, s nem hozna új dolgokat, melyek annak a márciusnak a következtében is születnek. De hamisnak tartottam és tartanám a hallgatást is, mely úgy tesz, mintha nem lett volna történelmünknek az a nagy pillanata. A mai napot sem érti és éli teljesen és igazán, aki nem akar emlékezni. A történelem együtt áll hátunk mögött megkövült vagy máig is kisugárzó feszültségével, mindenképpen gazdagítva, aki ma vagyunk.

Ez a falu, az én szülőfalum, magamban hordott példa erre. Hitem, mértékem forrása látható itt számomra.

Bihari Sándor

NAPLÓ

letének megfejtése
vonz: a kor gyermek
Marx századának szü

BARTL JÓZSEF, festő

A mai középnemzedék a magyar festészet európai törvényeit fogalmazza, emblematikus sűrítésekre törekszik, a valóság kiemelt központjainak képét teremti a költői realizmus különböző mértékű elvonatkozásaival. BARTL JÓZSEF madárban tömöríti az ég-föld találkozását. 372.old

XV.

LOSONCI MIKLÓS: "Művésztelep 72". A Soproni Ünnepi Hetek képzőművészeti kiállítása 371.old

Soproni Szemle, Helytörténeti Folyóirat, XXVI.évf. 1972. 4.szám

Bartl János festő

a boglári temetődombi kápolnában kiállítás nyílt a Műcsarnok anyagából, ahol szerepel a művész „Torzó" c. műve. (említve)

Horányi Barna: Fordított torony.
Somogyi Néplap, 1974. júl. 28.

Bartl József

A szentendrei Művésztelepi Galériában 1973. aug. végén kiállítása nyílt.

Népszava, 1973. aug. 24. 101 erf. 197 sz. 4 p.

Bartl József

Naprafordók (grafika)

Népszava, 1974. január 26. 102 cif. 21 sz. 8 p.

Bartl József

Képe szerepel a Csontvary

Terembeni rendszett tájképbemutatón

Népszava 1972 augusztus 11

2. old.

Bartl József

„Mütterauben" c. rajza
az 5. oldalon

Népszava 1973 május 12

Bartl József

1. Torzó olaj 50x50
2. Sárközi baba -"- 70x80

XIV. Szegedi Nyári Tárlat
1973. jul. 22 – sept. 16.

Bartl József

Tépéinek kiállítása

augusztus 5-én nyílik a szentendrei Művésztelepi Galériában

Magyar Nemzet 1973 augusztus 2
4. old.

Barth József festő

1972-ben lett a szentendrei
művésztelep tagja.

Magyar Nemzet 1973 augusztus 16
4. old.

Barth József festő

a szentendrei művésztelep
galériában rendezett tárlatáról
szóló írás a 4. oldalon

Magyar Nemzet 1973 augusztus 16
4. old.

Bartl József festménye

Kortárs 1971/7 1176. old.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

Népszava

1973 JUL 7

Bartl József

1021

A SZÉP SZÓ GALÉRIÁJA

Bartl József

1959-ben fejezte be főiskolai tanulmányait *Bernáth Aurél* növendékeként. 1963-ban mutatkozott be önálló tárlattal, majd sorra állított ki a moszkvai, a párizsi ifjúsági biennálékon, Szófia, Delhi és Belgrád tárlatain.

Néhány kezdeti, mesterhez tapadó kompozíció után hamar rátalált tájékozódásának *fő* irányára: századunk francia és ezzel rokon magyar törekvéseinek vonalára. Ez persze látásmód- és formálásbeli orientálódás, fogódzó csupán, amelyben a művész kezdettől fogva magáról, környezetéről, szülőhelyének tárgyi és hangulati emlékeiről, személyiségét alakító tényezőiről beszél, a maga sajátosan elmélkedő, lírai módján. A kísérletező, játszani szerető művész típusába tartozik, aki egy festői gondolatkört sokféle variációs lehetőségében körültapogat.

Jellegzetes varációs témakörei voltak például a *kút* (az udvaron állt, a régi soroksári ház mellett; ismerős volt minden évszakban, hol éles körvonalakkal, rajzosan, hol visszafogott színárnyalatok viszonylataiban jelenve meg számára); a *napraforgó* (kinyílott, száraz, lehajló tányérja, szárai a szabadabb vonalritmus, organikus dekorativitás meghódítását tette lehetővé — párhuzamosan számos kő- és tollrajzzal, környezeti és figuratanulmánnyal); és a *trombita*. Szűkebb környezetének jellegzetes, tradicionális táncmuzsikájával, amit

Napraforgók

Soroksár lakói önmaguknak műveltek, s családi hagyományként vittek tovább. Mindebből reá már csak néhány szép formájú rézfúvó maradt, s a benne élő ritmusok ropogós, fegyelmezett vidámsága, melynek dallamait gyűjti a népi kultúra egyéb rekvizitumaival.

Festői hangja két ellentétes kiindulásból összegeződött. A hatvanas évek elején még a szerkezetes, geometrikus lebontású formavilág vonzotta rendszerességre, puritánságra hajló egyéniségét. A festményekkel egyidős tanulmányrajzok ugyanakkor az eleven, mozgásban levő dolgok ritmusát, a pillanatnyi és egyéni megjelenítésének képességét villantják fel, mellyel fokozatosan kezdi birtokba venni a festmények kifejezésmódját is. Csendéletek során át birkózik öntudatlanul (vagy tudatosan?) a kétféle szemlélet: a térbeliséget tudatos geometriába foglaló és plasztikus igényű, meg a felszabadult színvilág által hozott dekoratív folthatású, kalligrafikus kifejezésmód.

Az 1971-ben született *Trombitás csendélet* tárgyait pedáns rendbe helyezi egymás mellé és elé, de a finom érzékenységgel plasztikussá formált edények egymás mögé sorakozó síkokat képeznek, melyek a háttér teljesen dekoratív felületéhez hivatottak átmenetet képezni. A 72-es datálású *Napraforgók* már túlnyomóan grafikai hatásokra épül. Sötét, világos folt, és rajzi elemek egymáson, egymás által érvényesítve, játékosan és gazdagon. Egy ugyancsak 72-es *Csendélet* a síknak szintén rajzos és foltelemekkel történő megszervezését alkalmazza, de már sajátosan felszabadult formában.

Elszakadt tehát a leíró jellegű ábrázolástól, s a *tárgyi részletek felé vette felfedező útját*. Ez az irány kezdi jellemezni az utóbbi idők termését. Képi világát is ehhez a felfedezéshez kapcsolódó motívumok népesítik be: kancsó, butellák, fonott üveg, babák, népi faragás és textilminták, üvegcsék stb. A hozzájuk tapadó érzésvilág azonban mindig megfontolt rendező elv alakító ereje folytán jut érvényre. A sokáig fegyelmezett hangulati és emlékmotívumok kívánnak vásznain a stabil szerkezet felé kerekedni, a formatársítások az érzéki- és gondolatiakat követik.

Soroksári Duna-ág

Ezek a belső képi változások, amelyek az évek folyamán a rendnek új meg új — lényegében mindig kötött — formáját juttatták kifejezésre, kezdettől fogva egy erős karakterű, egyéni világot hagynak érvényesülni. S ennek folytonossága leginkább portréin követhető nyomon. A közös vonás a művész emberlátásából, kedvelt színvilágából (gyöngyházas szürkék, kékek, meleg lilák) következik, mely úgy ismerhető fel bennük, mintha egy család tagjai volnának — akár édesanyja, akár egy szomszéd gyerek, vagy ismert zenész barátja képmását nézzük. Főleg színvilága az a hatótényező, mely kezdettől leghívebben vall egyéniségéről: a korábbi halk, lefojtott akkordoktól az élesebb kontrasztok felé halad. A plasztikus kimondást (mely egyszeri, stabil jelleget ad) inkább hanyagolja az eseményszerű érzelmi hatás kedvéért.

Jelenleg itt tart kifejezési eszközében, amelyet puritán, költői mondanivalója számára keres. S amit ad számunkra: a zárkózottságában is sokatmondó, egyéni szépségében is közös hangot jelentő piktúra gazdag koloritjával, fiatal művészetünk egyik legrokonszenvesebb alkotójává teszi.

Horváth Teréz

Horváth Lajos

PETŐFI NYOMDOKAIN

Egy természetes vár

Petőfi Eperjesről Lőcsére utazott 1845 április végén. *Kerényi* elkísérte, *Tompa* nem, mert a nevelőtanároknak a közhiedelemmel ellentétben már akkor sem volt korlátlan a szabad idejük. *„Egész Szepes megye határáig csaknem folyvást emelkedik az út, a hegyek szemlátomást növekednek, a fenyvesek kezdődnek, melyek alant sűrűek, fölfelé mindinkább ritkulnak, s a tetőt csak néhány éri el..., mintha valami katonák volnának, kik várat ostromolnak."* Petőfi azon az úton haladt meghitt barátjával, amelyiken nem sok évvel később az elbizakodott *Deym*, császári tábornok fogja hajszolni csapatait, két gyalogzászlóaljat és egy lovasszázadot hat ágyúval, hogy *Görgey* elől elzárja az egész vidék egyetlen átkelési helyét, a Branyiszkó-hágót. Ehhez hasonlót csak a hosszan elnyúló Duklai-hágóban láttam, ahol az I. ukrán front csapatai törtek be, hogy részt vegyenek a Kárpát-medence felszabadításában. Menni magányosan sem lehet máshol, csak a kanyargó egyetlen úton, nem még egy hadseregnek. Ahogy pedig lenni szokott, az ellenség jó előre elfoglalta az út magaslatait, fordulóit — hát nincs más hátra, mint előre. Szepesváraljáról indult *Guyon* Görgey parancsára 1849. február 5-én hajnalban, hogy három oszlopban támadva, megtisztítsa az ellenségtől a Branyiszkót, a halott honvédeket estére visszavitték az ősi szepesi városkába, faragott sírkövük ma is látható a temető bejáratához közel. A harc oroszlánrészét kivevő, arcból támadó 33. honvédzászlóalj Görgeytől aranyhímzésű zászlószalagot kapott, evvel a felirattal: Branyiszkó, 1849. február 5.

És megállt Petőfi a dombon, pontosan ott, hol a császári ütegek ki tudja hányadszor bömbölik majd a magyarra, rettegj! —, és ki tudja, hányadszor megint eredménytelenül. Látta pedig bal felől Szepesvárát, *„melynek egykor bíboros termében született Zápolya"*, és kissé jobbra *„a láthatár végén egész magamivoltában azt a kis vakondtúrást, mit Tátrának neveznek"*. Jegyzeteiben a Tátra ürügyén ismét megfricskázta a kritikusokat, mint már többször előre megfontolt szándékkal tette azt. Például imigyen: *„Ha kritikusok nem volnának: a világon legjobban utálnám a tejfölös tormamártást, de így azoké az elsőség, s csak második helyet foglal a tejfölös-torma."* Az első dolga, a kritikusok elintézése után, a Tátra fenséges látványa, lelkét újra elröpítette a fenséges Alföldre. Fenség és fenség.

Úgy mondják, a honvédemlékmű fennállt egészen 1944-ig, amikor is a visszavonuló fasiszta német csapatok lerombolták, egy kő sem maradt belőle. A Branyiszkó akkor is megtelt égzengéssel és havára ismét honfivér hullt, mert a szlovák partizánok nyugat felé szorították itt a németet. Az emlékükre 1962-ben emelt két betonszál úgy mered a felhőknek most a dombról, mint mögötte a fenyők.

Kanyargós út

Behajtunk Szepesváraljára, végig a főutcán kanyarodunk, átmegyünk a vasúti síneken, és a hegy szétterülő szoknyáján fölfelé, a jó Zsigulival egy szekérúton. Lexi nem egész egy év alatt ötvenötezer kilométert tett bele, azt hiszem, vezetőtől, kocsitól is tisztességes. Ezalatt egyiknek sem volt komoly hibája. Megállunk majdnem a vár tövében, alig merek visszanézni az útra, ahol feljöttünk.

Az alsóvár kapuján kerülünk beljebb, három cigány segédmunkás enged be. Zsigmond király 1423-ban, azaz 550 éve — megint egy évforduló — itt adta ki a cigányok letelepítésére vonatkozó okiratát. Úgy látszik, Zsigmondnak sikerült. A várban komoly munka folyik, az alsóvár falainak állagmegóvó munkálatai már nagyrészt befejeződtek, a fellegvárból a töméntelen törmeléket futószalag hányja le az északkeleti oldal meredekére. A hely az omlásnak indult falak alatt mostanában valóban életveszélyes. Egy idősebb ember pánikba esik, mikor meglátja Lexinél a fényképezőgépet. Könnyen megérti, hogy magyarok vagyunk, nehezen kimondja: nem zobod és mentegetőzve bár, hogy ő nem tehet semmiről, megmutatja a főkapura kifüggesztett táblát, amiből nem értünk egy szót sem; de azért elhagyjuk a várat, ahogy az öreg akarja. A barátság kötelez. Most aztán megkerülhetjük a fél Szepesvárát kívülről, és nyugodtan fényképezhetünk. A feldőlés veszélyét kihíva magunk ellen, sikerül megfordulnunk a kocsival. Szepesváralján eszünk valamit, megszámoljuk a pénzünket. Bizony, máris fogytán van. Na, majd Lőcsén ügyeskedünk valahogy. A térről szigorú szemmel néz ránk az elzálogosított tizenhárom szepesi város egyik lengyel bírája, mint kőszobor.

A visszahozott fejedelem

Elhatározzuk, hogy Késmárkon éjszakázunk. Lőcsén a főtérről Késmárkra vezető utat átépítés miatt lezárták. Többszöri kérdezősködés után

---

ellenségévé lett a meredek hegyoldal, halálos ellenségévé a hegyoldalt benőtt valamennyi fa, a vízmosások, a föntről ledobott és idáig gurult konzervesdobozok, amikkel tele volt a hegyoldal; ellensége volt Herceg, aki időnként kiválik a bolyból és el-eltűnik egy-egy rakomány sóderral, s mindig tele van pénzzel; az öreg Kurtán is az ellensége, mert bízott benne, s az

dem, hol tanult meg. Azt mondja, itt, Késmárkon.

Lexi kis pálinkát ajánl a termetes asszonyoknak, annak örömére, hogy éjszakára szállást kaptunk. Kuncognak és az egyik megjegyzi, hogy csak a cseresznyét szereti. Mondom, azért vissza kell mennünk Magyarországra, és már indulunk is kifelé az ajtón nagy komolyan. Visszahúznak, egye fene, megteszi, ami van. Kiöntjük a szilvát, Lexi kapta ajándékba egy családtól. Az emlékezetes árvízkor, Nyíregyházán nála lakott a nyolcadikat végzett gyerek, és a szülők legnagyobb örömére ipari tanuló-kollégiumba is bejuttatta a legénykét. Azóta tart a kapcsolat. Egészségünkre! Zdraszt! — emeljük a poharakat.

Petőfi Késmárkon meglátogatta *Hunfalvi Pált*, a tanítványaitól nagyon szeretett professzort, aki harmincegy éves korában már a Magyar Tudományos Akadémia tagja volt, és aki teljes életét a nyelvészetnek szentelte, hogy bebizonyítsa, és el is fogadtassa a magyar nyelv finnugor eredetét és rokonságát. Ennek érdekében hosszú tanulmányutat tett a Baltikumban és Finnországban. Petőfi egyetlen nap alatt még megnézte Thököly várát, borozott-sonkázott egy nyugállományú kapitánnyal, fogadta az ifjúság fáklyás-zenés, fergeteges üdvözlését, amelyet *Kerényivel* együtt már botladozó nyelvvel tudott csak megköszönni, és másnap reggel nagyon restellve a históriát, elindult Iglóra.

Reggel fütyül a szél Késmárk felett a fénylő Tátra felől, mintha csak a nótát akarná igazolni. Thököly várában csak a borospince tart nyitva, az is tiztől, amit nem várunk meg. A múzeumba bejutni nem lehet. Erzsike gépírólány — nagyon szép —, de hajthatatlan, mert nem akarja előkeresni velünk a városka másik végében lakó kőfaragó mestert, hogy bemehessünk a Petőfitől megtekintett várkápolnába, melyben jelenleg a szerszámokat és a munkaruhákat tartják. Viszont hajlandó rövid esküt tenni, hogy a költőnk által megírt szentek és angyalok szobrai, melyeket firtatunk, és amelyeket a költő a kápolna padlóján heverni látott, most a helyükön állnak, ahogy az már szentekhez illik. Megnyugtatásunkra még megmutatja a kápolna ajtaján függő táblát. Tényleg kiírták magyarul is, bemenni tillos — így, két l-lel, ami feltételezhetően fokozott tilalmat jelent.

A hízott és fekete Lőcse ellenében Késmárk mindig kuruc volt, ez nem ment minden makacsság nélkül. Az idevaló evangélikusok 1717-ben építettek egy csak azért is templomot. Ha kőből nem engedi az éppen soron levő hatalom, akkor legyen fából, és rittyentettek fából egy olyat, amit máiglan számon tart az európai művészettörténet. Az oltár fölé pedig odapingáltatták a kétfejű sast és aláíratták szép rendesen latinul: A szárnyaid árnyékában.

Azonban híres templomból nem

Bartl József: Tanulmány

Néprava, 1975. aug. 3.
103. erf. 181 m.
9 r.
Bartl József

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX.; ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 MÁJ 10

Népszava

Bartl József

1021

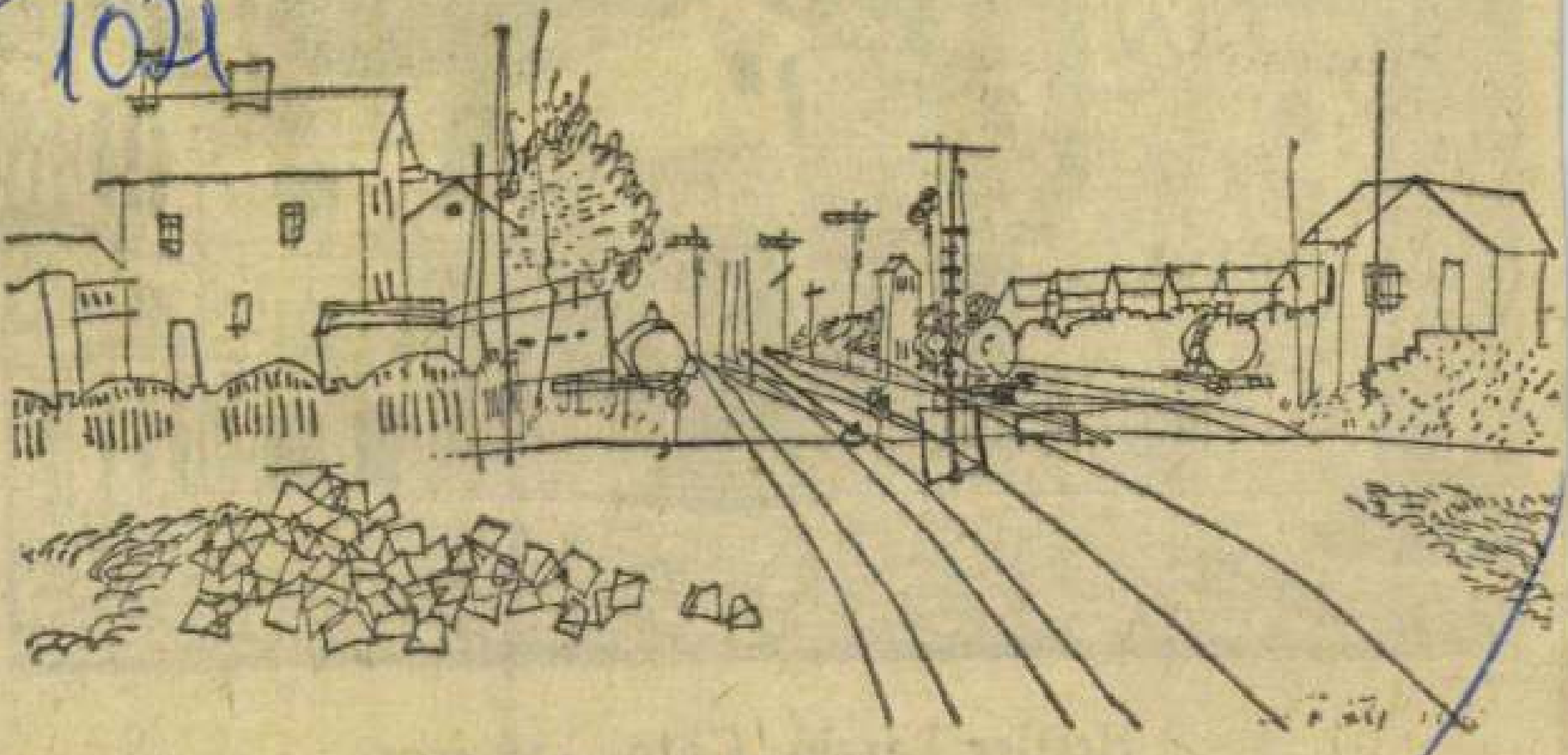

Bartl József: Külvárosi részlet

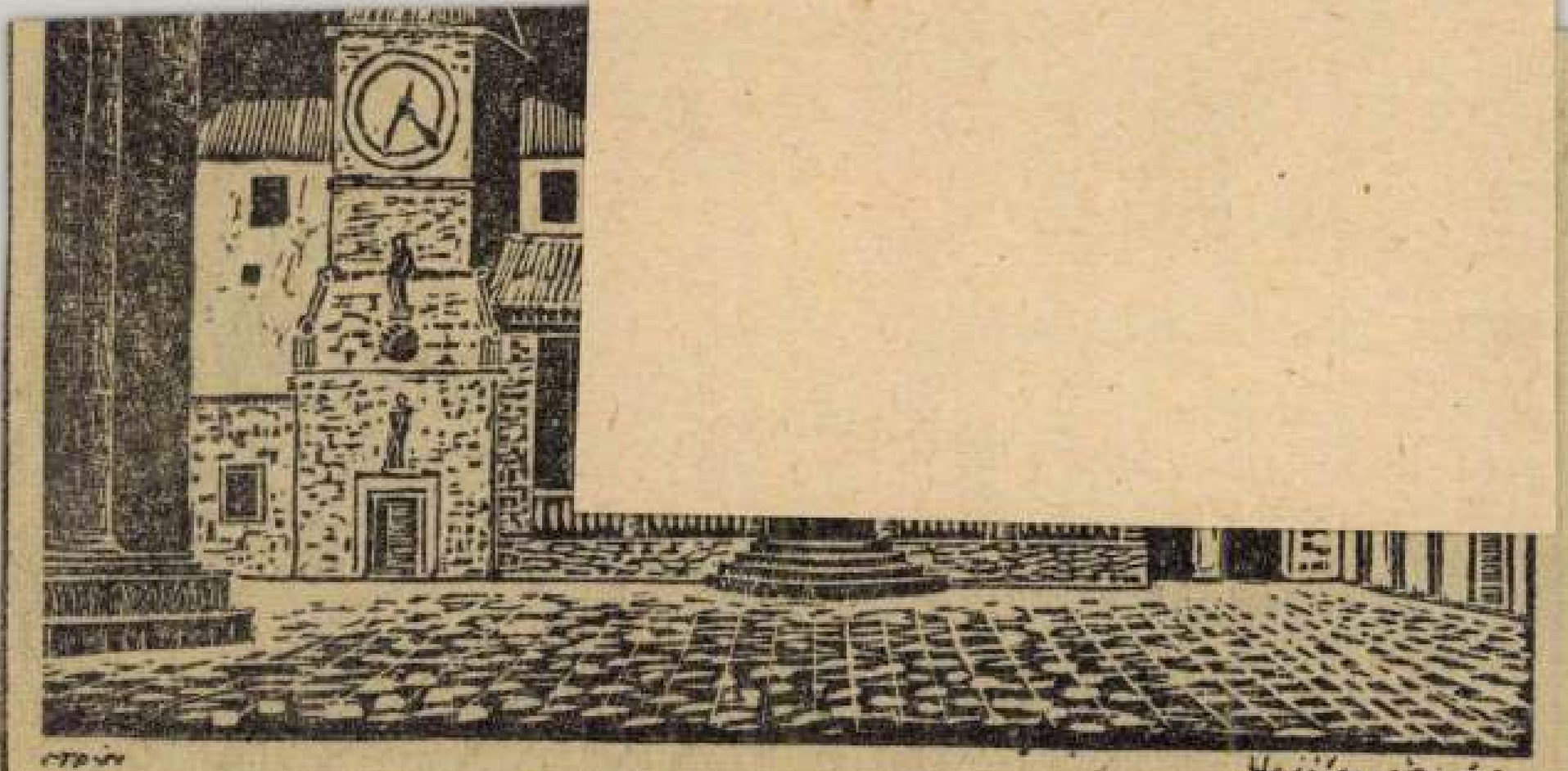

Heitler László: Görög kisváros

Bartl József festő

Ráckevén ma nyílik a XX. ker.-i Táncsics Művelődési Ház képzőművészkörének kiállítása, melyen képei szerepelnek.

Lasonci Miklós: Ma nyílik soroksári erzsébeti festők közös tárlata, Ráckevén.

Pestmegyei Hírlap, 1973. nov. 3.

1974 JAN 26
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
NÉPSZAVA

Bartl József

1021

Bartl József: Napraforgók

anulmány

Bartl József festő

Az 1947-ben alakult csepeli képzőmű-vészeti kör közösségéből indult el alkotó munkájára.

-N-: A képzőművészkör jubileumi kiállítása.
Csepel, 1972. dec. 29.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1975 OKT 11

Népszava

Bartl József

1021

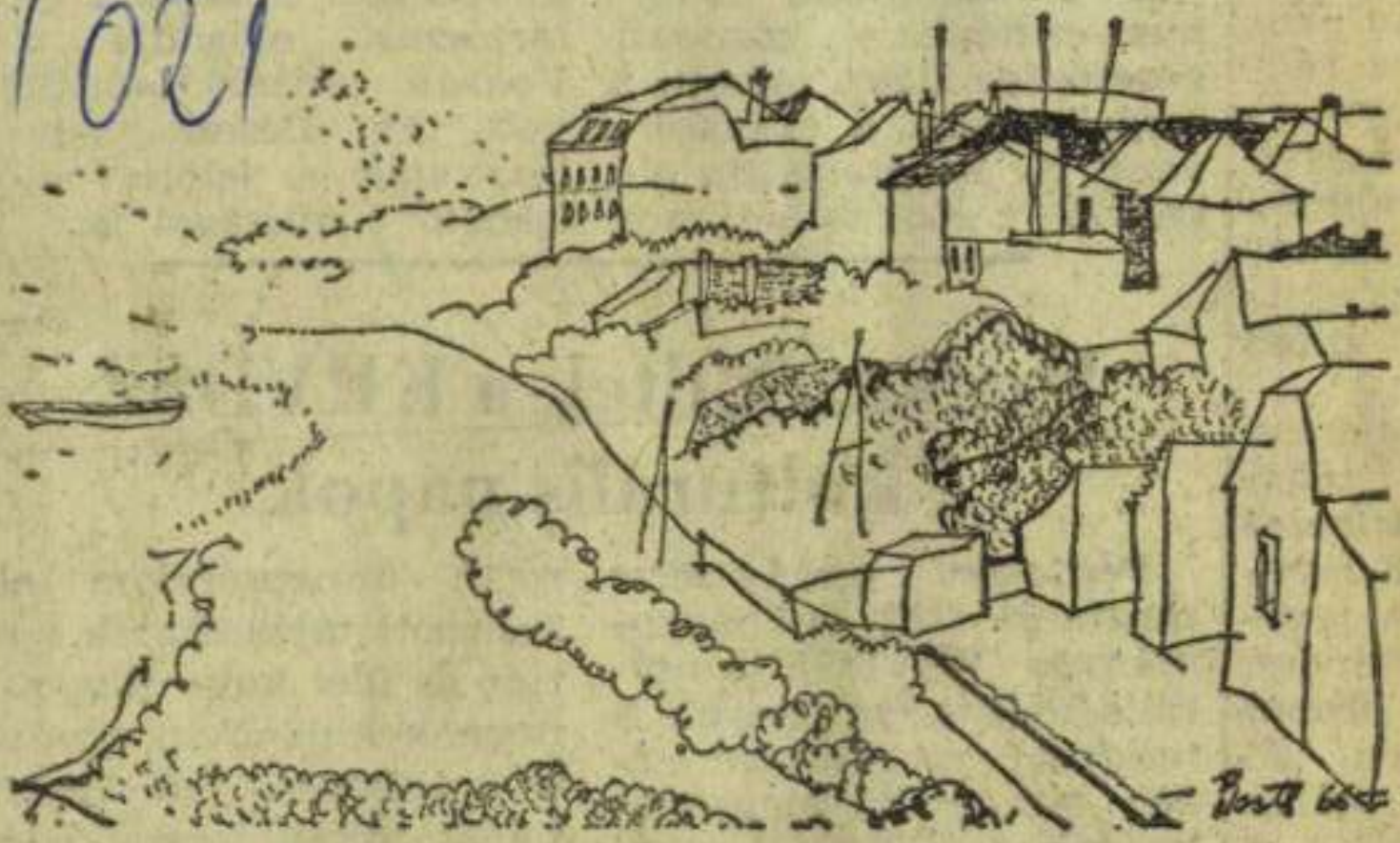

Bartl József: Soroksári Duna-ág

A Pedagógusok
szervezetének kö
vezetősége ülést, tar
megtárgyalta a sza
vezet X. kongresszu
kerülő dokumen

Megkezdődtek a KPVDSZ kulturális napok

Pénteken országszerte megkezdődtek a hagyományos KPVDSZ kulturális napok eseményei. A rendezvénysorozat keretében mindenütt megemlékeznek a KPVDSZ megalakulásának 75. évfordulójáról is. A megyeszékhelyeken [illegible] nyitó ünnepségeken elhangzott tájékoztatók szerint az idei kulturális napoknak különösen gazdag a programja. Író-olvasótalálkozókat, vetélkedőket, műsoros klubesteket, kiállításokat, hangverse-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1975 JUN 22.
Népszava
Bartl József
1021

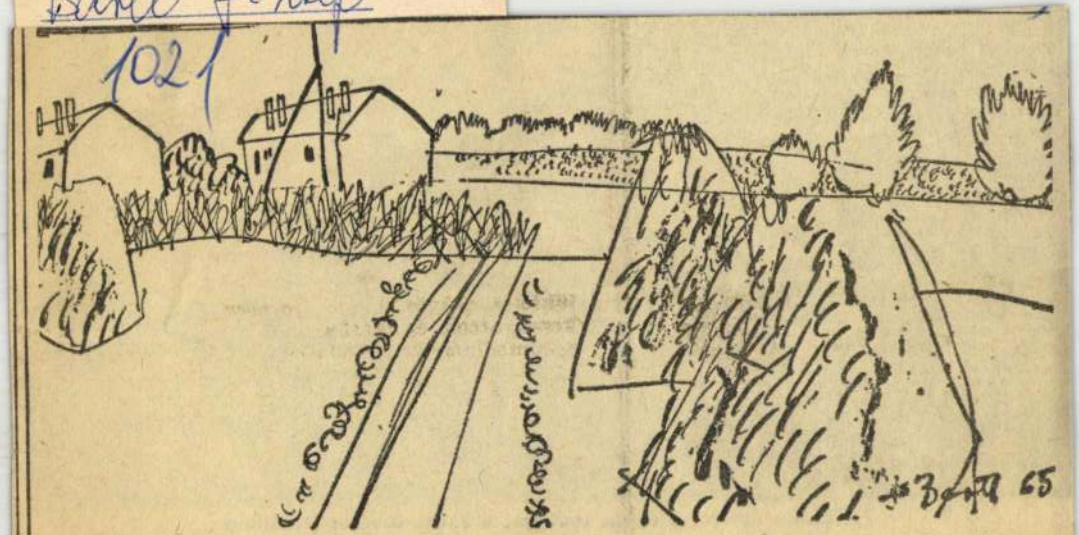

Bartl József: Tarló

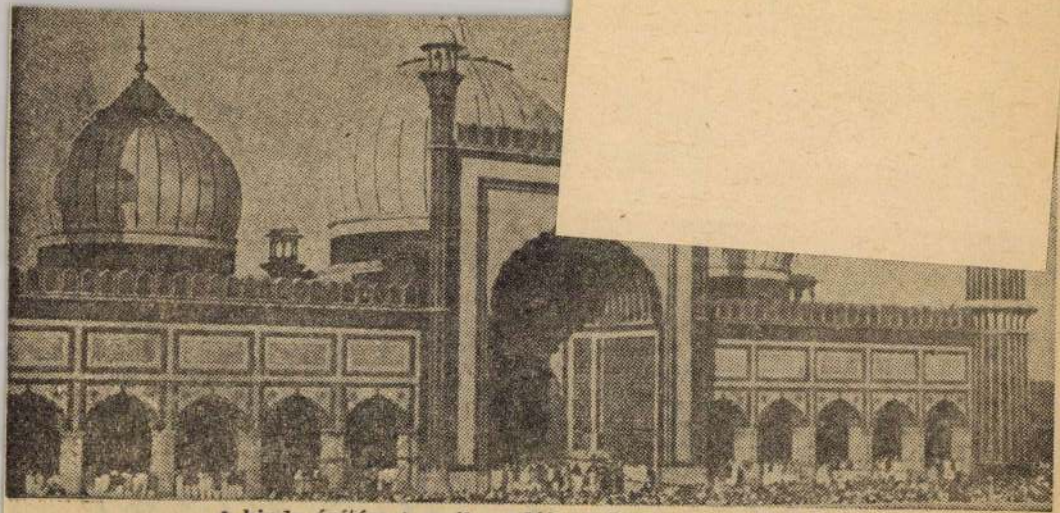

A hindu építészet egyik csodája: a Jama-mecset Delhiben

nek ismét felléptek a kor- vágási tilalmat kérnek a gedni az ellenzéki erők zsaro-
mány gazdasági és művelődés- szent tehenekre", és ha óha- lásának és nyomásának

Bartl József

Győrben máj. 2.-án nyílik a budapesti XX. ker.-i képzőművészek tavaszi tárlata, melyen festményei szerepelni fognak.

S.N.: Vendég festők erdélyiek.

Kisalföld, 1943. ápr. 24.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Népszava

1973 MÁJ 12

Bartl József

1021

Bartl József: Műteremben

gató ölelése, a jobbágys

Érthető az is, hogy a h
huta (az új birtokos, a
lád építtette 1780-ban
szerény építmény volt
megváltás volt a lakoss
sa, a falu további sorsa szempontjá-
ból. Másrészt — bár munkásosztály-
ról nem beszélhetünk ebben az idő-
ben — ekkor indult el az a folya-
mat, mely később mégis a munkás-
ság kialakulásához vezetett a kis
faluban.

További lépést jelentett ezen az
úton az, hogy a butilkagyártás meg-
szűnt a hutában, és 1831-ben áttér-
tek a kőedénygyártásra, *Sikota Győző*
„Hollóházi kerámia" című könyve
szerint. Ez volt tehát az a történelmi
pillanat, amikor Hollóháza végképp
eljegyezte magát az iparral, méghoz-
zá a kerámiaiparral, mely egy sajá-
tos művészet kibontakozását tette le-
hetővé.

Ugyancsak a történelmileg kialakult helyzet, s vele együtt az említett földrajzi sajátosság tükrében érthető, és mérhető fel a nagyszabású rekonstrukció jelentősége. A gyár rekonstrukció helyessége azonban ma már nem vitatéma. Befejezettnek tekinthető 1972 decemberétől, miután ráköltöttek 130 millió forintot.

— Az alapvető termelőegységek beléptek a termelőfolyamatba, melyben a gyors gyártástól a dekorégetésig minden modern eszközökkel berendezésekkel, normális körülmények között történik. Ami munka még hátra van (az egyik épületszárny három szintjének beépítése, a raktárak átcsoportosítása, új zuhanyozó, öltöző stb.) saját anyagi forrásból a Finomkerámiaipari Művek segítségével fogjuk elvégezni — mondja a főmérnök, *Tóth Ferenc.*

Az intenzív gyártmányfejlesztés, a hagyományokon nevelődött szakmunkásgárda alap arra, hogy ez a hegyközi kis falu a magyar, a jellegzetesen népi motívumú porcelán egyik

Bartl József

a XX. ker.-i képzőművészek kiállításán
mutatkozik.

(M.): XX. ker.-i képzőművészek alkotásai
Kisalföld, 1943. máj. 11.

Bartl József

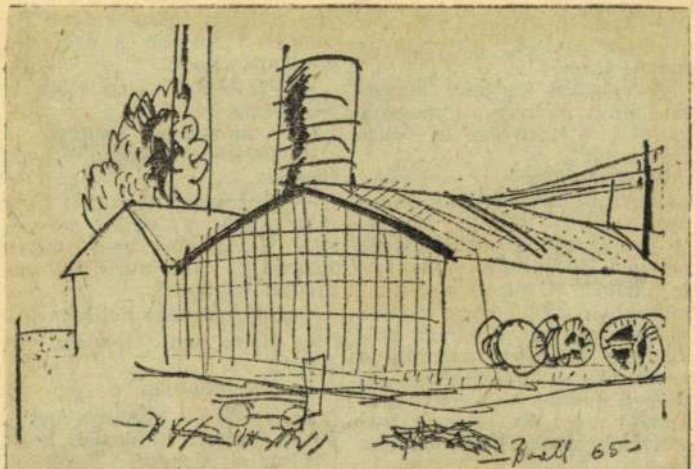

Bartl József: Gyárudvar

Népszava, 1975. aug. 30. 103. évf. 203 sz. 5 p

Bartk József

Kulvárosi részlet (grafika)

Nepszava, 1975. máj. 10. 103. erf. 108 sz. 6 p.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Népszava

1975 MÁJ 13

Bartl József

1021

Bartl József: Öntödében

világot csak kevesen értik, kevesen hasznosítják életükben. Annál inkább fáj ez neki, mert öregedő fejjel felismeri a bonyolultabb művészet létjogosultságát, sőt elengedhetetlen fontosságát is. Látja, hogy a művészi alakítás sokszorosára tudja növelni a konkrét valóságanyag belső mondandóját. De azt is látja, hogy ez a bonyolultabb művészi világ nem eléggé otthonos a nép között. Nemcsak a művészi, hanem az új társadalomtörténeti, politikai fogalmak is torzítottan, tartalmatlanul szerepelnek az egyszerű emberek beszédében. Ez a felismerés erősíti fel korai szándékát és vágyát: azt, hogy a legbonyolultabb dolgokat is árnyaltan, egyszerűen, a nép nyelvét az irodalomba és tudományba emelve kell kifejezni. Úgy véli, csak azok a dolgok hatolnak be igazán a széles tömegek tudatába és gondolkodásmódjába, amelyek oly egyszerűen, szemléletesen fejezik ki a való világot, mint a Petőfi-verssor: *„Levelez dohányát a béres leveszi a gerendáról s a küszöbre teszi."* Veres Péter azt szeretné, ha a *„szocializmus igazságait vagy bármely irodalmi, közgazdasági tételt ilyen világosan, ennyire szólamok nélkül tudnának elmondani"*.

A feladatokat, parancsokat fogalmazó Veres Péter mindig maga járt elöl a cselekvésben. Számtalan szépirodalmi terve, mondanivalója van, utolsó éveiben mégis leginkább esszéket ír, s ezekben az esszékben elvégzi a célként kitűzött munka jelentős részét: gondolkodni tanít egy népet azáltal, hogy saját szocialista világnézetének eszméit a fogalmak nyelvén is elmondja. Mindig vigyáz arra, hogy mindenki előtt világos legyen, mit ért egy-egy kifejezésen. A fogalmakat úgy alkotja meg és magyarázza, hogy tartalmuk erkölcsi parancs is legyen, cselekvésre hívó és kényszerítő. Ezekben a

veltség, é
ség, gon
kultúra,
tivista
vég nélk
lyeket V
értelmez
s a jövő
letes, világos értelmezésével a legtöbbet tette azért, hogy a különböző társadalmi osztályok közelebb kerüljenek egymáshoz, megértsék és segítsék egymást. Ezekben a fogalmakban egy minden részletében átgondolt, nagy ívű szocialista világnézet nyer népszerű, közérthető kifejezést. Veres Péter a legegyszerűbb módon veti fel és válaszolja meg a legnehezebb és legbonyolultabb emberi kérdéseket, azt, hogy *„micsoda az ember?"* és *„mit ér az ember, ha magyar?"*. Hatalmas tanítói szenvedély dolgozott benne. Ez a szenvedély is külön értelmű nála. Nem véletlenül jelölte idegen szóval. Nem véletlenül nevezte „furor"-nak, hiszen ebben a latin szóban a „düh" és a „szenvedély" együttesen van jelen. Ez a furor fűti át Veres Péter pátosztalan nyelvét: düh a világ rendetlensége ellen és szenvedély megváltoztatására. Ezért olyan dinamikus, olyan parancsoló esszéinek nyelve. Ezért van minden fogalmában felszólítás is, és ezért szól úgy önmagáról, hogy mindnyájunk erkölcsi törvényeként hasson beszéde. Ezért lettek, lehettek szállóigévé mondatai nagy számban: *megdögleni lehet, de rongy embernek lenni nem lehet; dolgozni muszáj; le ne t' j; nekem nem közömbös, hogy mi lesz itt ebből a szocializmusból; én nem mehetek el innen...*

Ha nekünk sem közömbös, hogy mi lesz itt, ebből a szocializmusból, akkor mindenkor figyelnünk kell Veres Péter gondolataira, szavaira, sőt hangsúlyaira is, hogy jobban megérthessük a létet, és rendet teremthessünk benne.

Bartl József

szerepelt az ujjáépitett szendendrei régi művésztelep első éveiből c. kiállitáson Szentendrén.

Magyar Hirlap 1974 271/6

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1975 JÚL 5

Bartl József

NÉPSZAVA

1021

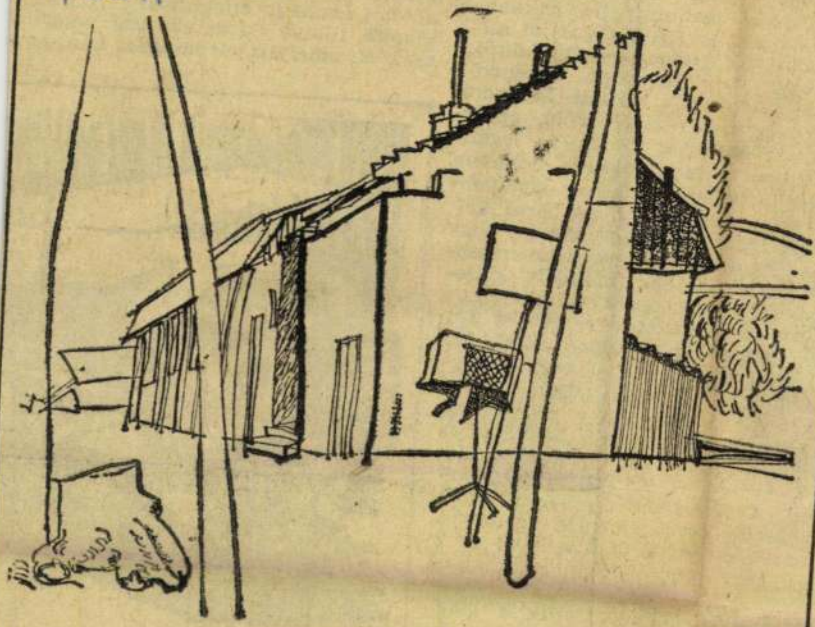

Bartl József: Halásztanya

szemléletén.

Kettejük közül Zal
egy-egy kötet elérh
elemzésére, bemutatásá
vállalkozik. Az Illyés G
írása *(A tárgyilagos in*
csakúgy, mint a Bud
Tőzsér Árpádról, Kesz
vagy Enzensbergerről
telműen mutatja: Zalal
vesebben verset elem
keresi azonban a dolg
bik felét, nemzedéktárs
tikusa igyekszik lenni
a legérthetetlenebbnek,
ben felfejthetőnek mo
mények bemutatására v

Szép műelemzések születnek így *(Egy szlovákiai magyar költő két verse)*. Olyankor lehet csak hiányérzetünk, amikor a vállalt feladat azt kívánná meg, hogy ne pusztán egyetlen költeményről beszéljen a kritikus, hanem egy kötetről *(Halotti beszéd — korunk költői nyelvén)*. A verselemzés innen szemlélve látszik kevésnek, még ha oly jól sikerült is. A Tóth Lászlóról és a Kulcsár Ferencről szóló írása kivételnek számít: ezek inkább portréigényűek, s bennük rejlik a lehetőség, hogy Zalabai valóban a „negyedvirágzás" írólnak értő kritikusa marad. Úgy tűnik föl, csak elhatározás kérdése ez. És persze azé is,

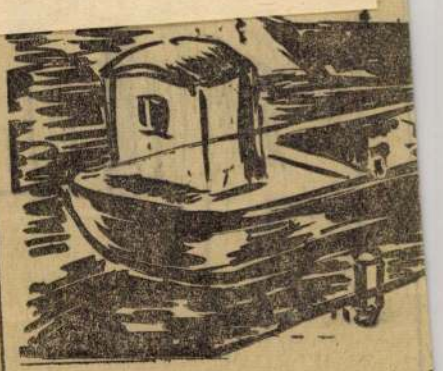

Sorki—Dala And

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1975 AUG 30

NÉPSZAVA

Bartl József

1021

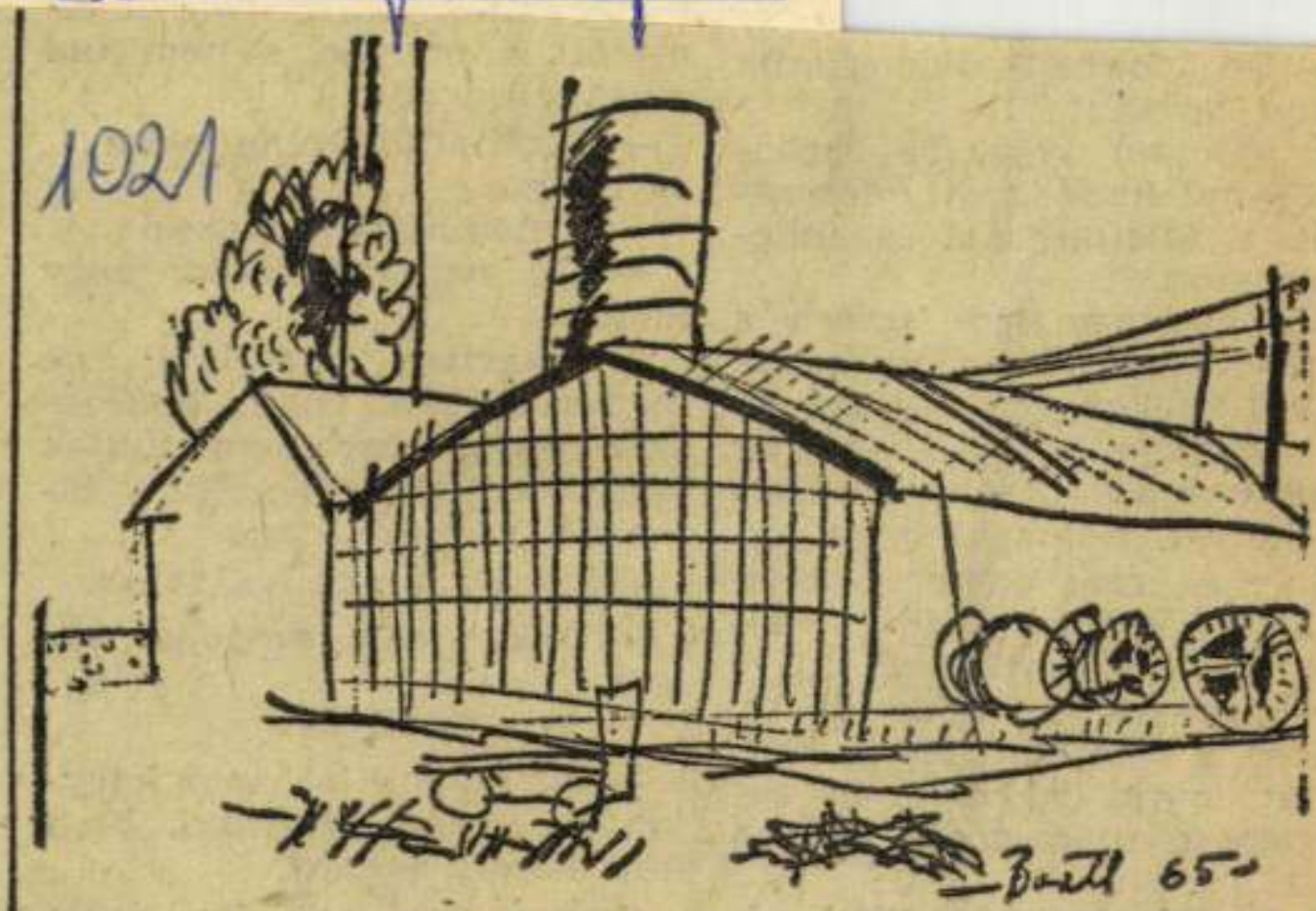

Bartl József: Gyárudvar

— De fontos! El al
enni hozzád!...
A véletlen kegyeibe f
Csányi hadnagyot: me
dt a telefonvonal és
gezhetett.
A főhadnagy nem isme
egnyitásokat, mi több:
életi játékot sem, így n
is minden játszmában
hány lépés után elveszítet-
előnyét. A magát bizonyta-
nságban érző ember óvatos-
gával, de körültekintés nél-
il, egy kockával megtolta a
érgyalogot, a következő lé-
sben a sötét futó előtti gya-
gját, majd az ellenfél hu-
árlépése után gondolkodóba
ett.
Csányi hadnagy a filodend-
n széles ujjú levelei között
bámult az ablakon. Vigasz-
lan idő volt. Havas eső áz-

kapcsolni. Azt mondták, el-
mentél valahova.

Csányi hadnagy hallgatott.

— Miért nem mondasz va-
lamit?

— Mit mondjak?

— Itt állok a laktanya kapu-
jában, és azt kérdezed, hogy
mit mondj nekem.

Csányi hadnagy krákogott.
Megértette: valamit tennie
kell. A telefonálásnak előbb-
utóbb véget kell vetni, és le-

BARTL JÓZSEF

Szentendrei művészportrék
2004.

1. Regős István
2. Jávor Piroska
3. Szakács Imre
4. ef Zámbó István
5. Margit Szabolcs
6. **Bartl József**
7. Szentirmai Zoltán
8. Aknay János
9. Vincze Ottó
10. Balogh László
11. Farkas Ádám
12. Kocsis Imre

Szentendrei művészportrék
6.

A Pest Megyei Múzeumok Igazgatósága és
az Ipszilon Galéria
szeretettel meghívja Önt és partnerét
a Szentendrei művészportrék című
beszélgetés-sorozat hatodik összejövetelére

Bartl József

Munkácsy-díjas festőművésszel,

Fábián László író beszélget
2004. július 1-jén csütörtökön, 18 órakor
a Szentendrei Képtár Kamaratermében
(Fő tér 2-5.)

A műhelybeszélgetés alkalmából rendezett
kamarakiállítás megtekinthető:
2004. július 25-ig
péntek, szombat, vasárnap 14-től 18 óráig

A beszélgetésről filmfelvétel készül,
ezért csak annyi érdeklődőt tudunk fogadni,
ahány ülőhely van.

Helyfoglalás és információ:
Török Katalin, a sorozat kurátora (Ipszilon Galéria)
Tel.:06/20-446-9672, e-mail:ipszilongaleria@freestart.hu

Címlapon:
Bartl József: Fejfa, 1978
olaj, vászon, 31x16cm

Támogatók:
Korona Étterem
Welecomp Kft.
Lengyel signs
www.elsigns.hu

Bartl József

Öntördelben (fotó)

Népszava, 1975 - máj. 3. 103 erf. 102 sz. Cp.

Barth József
festő

„Növények" (akvarell)

Kovács Gyula: A IV. Országos Akvarell Biennálé Egerben.
Művészet, 1974. szeptember 28. lap

Bartl József
festő

Dekorativ erő és hatás jellemzi
a művész képeit.

Kovács Gyula: A IV.Országos Akvarell Biennáló Egerben.
Művészet, 1974.szeptember - 28. lap

Bartl József

Kompozíció III. 1974. 50×70
szitanyomat

Az újjáépített szentendrei régi művésztelep — Őszi tárlat, 1974.

Barth József

Kompozíció I. 1974. sitanyomat, 50x70cm
—"— II. 1974. olaj, vászon, 110x150cm

Az újjáépített szentendrei régi művész-telep — őszi tárlat, 1974.

BARTL JÓZSEF
FESTŐ

BUDAPEST 2000. MÁJUS 16., KEDD

Soroksári képek az 50-es évekből

Nagyon is sajátos in flagranti volt ez, jellemző talán az egész kiállítás alapszituációjára – tűnődtem el utólag a Bartl József festőművésszel való első találkozásom felidézésekor. Amikor ugyanis beléptem a soroksári Galéria '13 műtermébe, két férfi hátát pillantottam meg, közülük az egyik épp' egy olajképet fényképezett.

Az alkalmi fényképész *Geiger György* volt – mára Liszt Ferenc-díjas trombitaművész –, a fotó tárgya pedig az ő évtizedekkel ezelőtti, *Bartl József* által megfestett portréja. A képen sima arcú, hosszú hajú fiatalember látható, az objektív mögött őszülő, szakállas, rövid hajú, vidám úr.

Amikor – az 50-es években – Bartl József elkészítette a mostani kiállításon látható vásznait, még barátjának, Geiger Györgynek sem volt egyetlen kitüntetése, s a művészt is évtizedek választották el a '95-ben kapott Munkácsy-díjtól. A festő a 80-as évek elején váltott művészi kifejezésmódot, nyelvet, azóta leginkább absztrakt, nonfiguratív műveket alkot. Mégsem azokat a képeit hozta most el Soroksárra, amelyek nevet szereztek neki.

– Miután megkaptam a felkérést a kiállításra, úgy döntöttem, a szülőfalumban, ahol negyvenkét évig éltem, olyan képeket fogok bemutatni, amelyeket itt festettem – mondja Bartl József. – A tájképeken ráismerhetnek a helybeliek a vidékre, ahol élnek, az utcákra, ahol gyerekként játszottak, sőt jó páran fiatalkori önmagukra vagy barátaikra a számos portré egyikén.

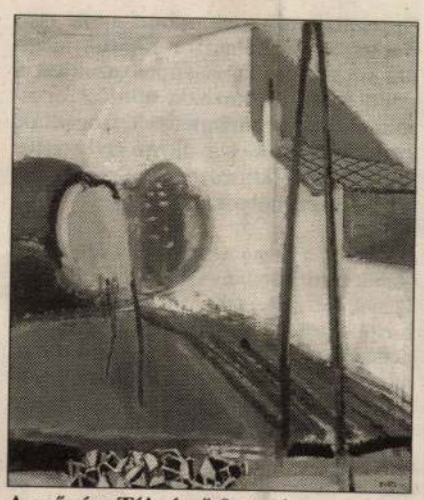

A művész Táj című festménye

Kata, Bori – ez az ötvenes években készített két gyerekportré címe. Mindkét korabeli kis modell eljött a megnyitóra, elmesélték, azóta mi történt velük – tudom meg a festőtől. Boglyák című, 1953-as festménye kapcsán elmeséli: szintén a megnyitón, odajött hozzá egy idős bácsi és elmondta neki, emlékszik, hogy mögötte állt, amikor hozzá kezdett a képhez, s órákon keresztül magyarázott a kazalrakás rejtelmeiről. De hát, azóta majd' fél évszázad telt el, Bartl József pedig restelkedve bevallja, hiába bizonygatta ezt a bácsi, a történtek mára kiestek az emlékezetéből.

– Bartl 50-es évekbeli festészetére a soroksári táj, az ottani élet mozzanatainak életrajzi elemekkel gazdagon átszőtt ábrázolása jellemző – mondja *Fábián László* kritikus. – Következésképp egy jellegzetes enteriőr vagy egy topográfiai pontosságú tájrészlet legalább annyira önarckép is, amennyire az ebben az időben festett valóságos önportrék; mindegyik a festő és témája, a festő és a festés, a kép viszonyát tükrözi elsődlegesen. Még csak azt sem állíthatjuk, hogy küzdelem a formákért, küzdelem a színnel, mert szinte mindegyik ekkori képe – az olaj-, vászontechnika ellenére – leheletfinom könnyedséget, gyakorta eleganciát sugall. Nevezetesen azt, hogy alkotójuk teljes fegyverzetben áll előttünk, és ha a formanyelv – egyelőre – nem is igazán új, de perfekt a beszélése: a lényeglátás pontos formaidézésben jelentkezik, a kompozíció magabiztosan festői, a színhasználat pedig tévedhetetlenül halad az egyéni színvilág irányába.

(A Soroksári képek az 50-es évekből című kiállítás a Galéria '13-ban – XXIII., Hősök tere 13. – látható 28-ig, hétfő és kedd kivételével naponta délután kettő és hat óra között.)

Mohos Nádor Tamás

CIKKÜNK NYOMÁN

A Paskál kerekei

A *Népszabadság* május 3-i Budapest melléklet Városközpont a Bosnyák téren című cikkében a következők olvashatók: „A Bosnyák tér rendezése szorosan összefügg a Paskál strand helyzetével is. Miasnikov Péter szerint jó megoldás lenne, ha a strandot átköltöztetnék a forrásnál lévő, jelenleg még üzemi területre."

A vélekedés valóságos városépítészeti rémálomnak tűnik. A Paskál a viszontagságos kezdetek után egy évtizede fővárosunk egyik legszebb strandfürdője. Akit ez meglep, ajánlom, győződjék meg erről személyesen. Ez az eredmény teszi – bár nehezen – megbocsáthatóvá, hogy megépítését még egy évtizeddel korábban nem a jelenlegi, hanem a területnek a Vezér–Egressy utca sarkán lévő negyedében kezdték el. A „mit hova?" keresése közben az egész terület altalaját – néhol többméteres mélységben – 4-5-szörösen átforgatták, új és új helyekre deponálták. (Maradványa a Szugló utcai fronton felhalmozott domb.) Az építkezés megkezdéseként impozáns mennyiségű kútalapot építettek be, amelyekre a medencéket tervezték ráhelyezni. A sokmilliós (akkori sokmilliós!) alapozást azután földdel betemették. Még szép, hogy a kútalapok tetején ágaskodó betonvasrengeteget – eltüntetése előtt – szigetelő lemezzel gondosan betakarták, hátha magukat meggondolva a medencéket mégis ide építenék meg, mielőtt a korrózió a kútalapok csatlakozó vasait teljesen szét nem rágta. A jelenlegi medencéket százegynéhány méterrel északnyugati irányban eltolva, kútalapozás nélkül építették meg.

Jelenleg tehát a strandfürdő medencéi-

Sokan nem ismer

Minden harmadik vízbe fúlt öngyil

Speciális területnek számít a vízi rendészet, az ott dolgozó rendőrök mégis azt mondják, ők is éppen azokkal a gondokkal találkoznak, mint „szárazföldiek". Bűncselekmények, tragédiák, szabálysértések és gyakran érthetetlen emberi konfliktusok. Sokan nem ismerik a vízi szabályokat.

Osvald Ferenc őrnagy, a Dunai Vízi Rendészeti Kapitányság vizsgálati osztályának vezetője szerint a hajózás a legbiztonságosabb közlekedési ágazat, ami persze nem jelenti azt, hogy unatkoznának. A folyó, teljes, mellékágakkal együtt mintegy hétszáz kilométeres hazai szakaszára jutó évi százötven bűneset kivizsgálása az ő feladatuk. Legjellemzőbb ügyek a csónak- és kishajólopások, a hajóútjeleket működtető akkumulátorok eltulajdonítása, amellyel a vízi közlekedés biztonságát is veszélyeztetik a tolvajok.

Legalább ennyi ügyet – főleg hullámkeltéssel okozott károk, hajó zátonyra futásának vagy hídpillérrel való ütközésének körülményeit – kell államigazgatási jogkörben kivizsgálniuk. A budapesti őrs Ercsitől Sződligetig terjedő, mintegy hetven kilométeres folyamszakaszán, vagyis a Duna egytized részén történik a vizsgálandó ügyek harmada.

A fővárosban és környékén jelentős forgalom van. Az egyszemélyes kajaktól a nyolcszemélyes kenun, horgászladikon és motorcsónakon át a nagy sétahajókig, uszályokig minden vízi jármű közlekedik az amúgy sem veszélytelen folyón. A vízi élet fő szezonjában pedig sokasodnak a balesetek és a szabálysértések.

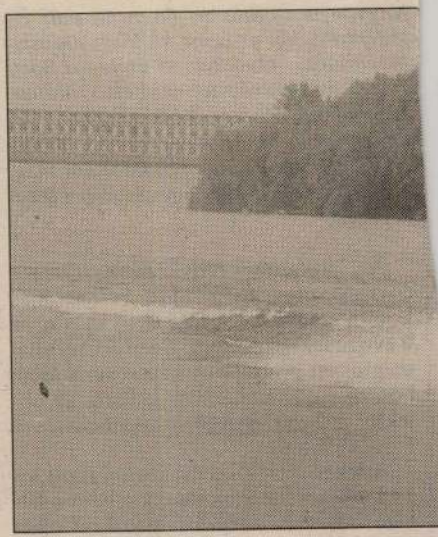

Járőrözés közben

Legkevesebb gondjuk van a hivatásos hajósokkal, akik ismerik, betartják a vízi közlekedés szabályait. A sportból vagy kedvtelésből csónakázók zöme viszont nem ismeri az előírásokat. Az egyre nagyobb számban közlekedő motorcsónakok vezetőinek gyakran a tilalmi táblák is idegenek, pedig a hajózás szabályainak betartása éppen úgy kötelező, mint a KRESZ-é. A vízi rendészeten – mivel a

A London Elektricity munka közben

FORRÁS: HOSPITAL RECORDS

Élő dobszólók a drum and bass királyaitól

HANGLEMEZ

Volt már szerencsém a London Elektricityhez élőben. Lehengerlő volt. Virtuóz, dzsesszes drum and basst játszottak. A dobos különösen elképesztő teljesítményt nyújtott, hiba nélkül dobolta a veszettül gyors tört ütemeket, ezekre a láthatóan szétkokszolt zenészek lazán impróztak többperces szólókat. Kíváncsi voltam, hogyan lehet egy d'n'b lemezen megmutatni azt, hogy nem dj kreálta a hangokat, hanem egy teljes zenekar játszotta föl. Nem akarok senkit elkeseríteni, de a Power Balladst hallgatva az a véleményem: sehogy. Ha ezt leszámítjuk, egészen kellemes kis lemezt hallhatunk. Van itt hiphopos, funkys lazulás, van ledaráló breakbeat, virtuóz bőgőfutamokkal. Korrekt, dallamos–vokális drum and bass-lemez a Power [illegible] zenekart azonban érde-

Bartl-ikertárlat Szentendrén

Apa és lánya közös kiállítása az Erdész Galériában

KIÁLLÍTÁS

WAGNER ISTVÁN

Kettős életet él immár három évtizede Bartl József festőművész: a fővárosi mellett már Szentendrén is van műterme. Szentendre festészetének markáns hagyománya és az ottani atmoszféra gyökeresen megváltoztatta szemléletét, valamint további munkásságát is. Korábban soroksári szűkebb pátriájának lágy vonulatú tájait, külvárosi részleteit örökítette meg nosztalgikus festői áttételekkel, az ottani svábság ünnepei és hétköznapjai zsánerjelenetekben, nagyanyja faragott-pingált bútorai enteriőrökben, nagyapja trombitája pedig csendéleteken kapott helyet.

A hetvenes évek elejétől a népművészet és az ősi mesterségek realisztikus vagy lírai ábrázolása helyett hovatovább egyes tárgyainak stilizált elemei kerültek előtérbe. Ezzel párhuzamosan a térláttatásról fokozatosan áttért a síkhatásra. Így váltak az olyan folklórmustrák, mint amilyen például a négyzet vagy az ék és a kör, a szív és a tulipán, illetve a kereszt és a bábalak, geometrikus absztrakciójának építőköveivé. Ezeket változatos formaritmusokban és motívumsorokban variálta – keveretlen, tiszta színekkel festve – eleinte fehér mezőben majd egyre sötétebb tónusú alapon. Mindezekből a periódusokból és stílusirányzatokból most negyedszáznyi válogatott képet tárnak az érdeklődők elé, amelyek

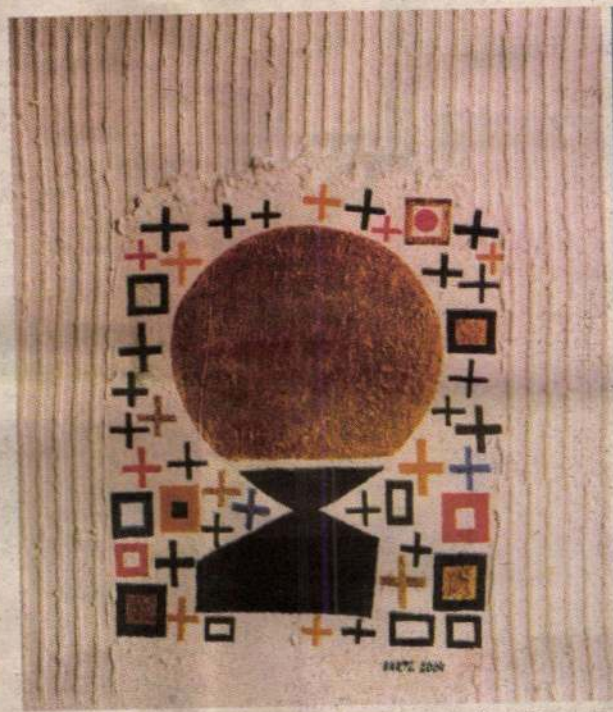

Bartl József képein a folklórból ismert minták változnak geometrikus absztrakcióvá

FORRÁS: ERDÉSZ GALÉRIA

egy részét már korábbról jól ismerheti a kiállításlátogató közönség, itthon és a határokon túl egyaránt.

Ami viszont ezúttal a meglepetés erejével hat, az apa és leánya első közös jelentkezése a nyilvánosság előtt. Festő édesapjának „árnyékában" Bartl Dóra valamelyest eltérő útra tért. A Magyar Iparművészeti Egyetemen Bánfalvi András és Péter Vladimirt választotta mesterének, irányításukkal hat éve diplomázott, és azóta saját műhelyében dolgozik mint ékszertervező művész. Abban viszont „az alma nem esett messze a fájától", hogy szintén a mértanian elvont formák kizárólagos művelője. Ötvösmunkái mérnökien precízek – a tervezéstől a kivitelezésig. A művészete főleg abban nyilvánul meg, ahogyan a nemesfémeket illeszti egymáshoz avagy a metál keretbe foglalja a legkülönfélébb kiegészítő anyagokat: a paraszti-polgári üveggyöngytől az egzotikusan fekete ébenfán át a szintetikus ebonitig és korunk tipikus termékéig, a műgyantáig. Mivel minden egyes példányt saját kezűleg dolgoz ki, nincs köztük két egyforma, bármennyire sajátos stílusúak és karakteresen markáns a formájuk. A modern gyűrűk, brossok, karperecek, medálok vagy nyakékek külön-külön is megállják helyüket, de akár „ékszercsaládként", frappáns garnitúrákban is viselhetők, amint azt friss termése bizonyítja.

Gallery Erdész & Design
(Szentendre, Bercsényi u. 4.)
Megtekinthető január 15-ig

BARTC JÓZSEF

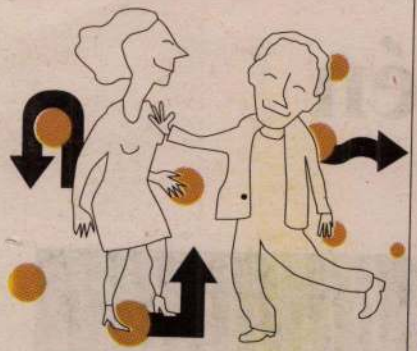

PROGRAMOZÓ

15⁰⁰ Kirúgberúg
Írta: Cristina Gottfridsson.
Rendezte: Benedek Judit
Kolibri Pince (Bp. VI., Andrássy út 77.)

19⁰⁰ Commedia dell'arte
Rendező-koreográfus: Bozsik Yvette.
Szereplők: Fekete Ernő, Ónodi Eszter, Vajdai Vilmos, Szacsvay László, Nagy Ervin
Komra (Bp. V., Ferenciek tere 5.)

19⁰⁰ Másfél, Korai Öröm, DJ Palotai, mucaMitsou, Bolla Quartet–Bacsó Kristóf
Millenáris Fogadó (Bp. II., Fény utca 20–22.)

20⁰⁰ Kasimir és Karoline

Letisztult designú berendezés várja a vásárlók széles körét az új márkaboltban

FOTÓK: HEGEDŰS MÁRTA

Szép kilátás herendi porcelánokkal

Új márkaboltot nyitott tegnap a fővárosban Magyarország legrégebbi porcelángyára, a Herendi Porcelánmanufaktúra Rt. A Belvedere – azaz Szép kilátás – névre keresztelt üzletnek a márkához méltó környezetben, az Andrássy úton találtak helyet.

„Száműzünk minden öregséget, az új mintaüzletünkben egyedül a porcelántárgyak lesznek hagyományosak, bár a limitált mesterdarabok mellett újításként az Első Herendim nevű kollekciót is itt mutatjuk be"– mondta Pucsek Brigitta, a cég marketingmenedzsere. Elsősorban azt a tévhitet kívánják eloszlatni, hogy

rint nemcsak a hazai vásárlóközönség, de a turisták kedvelt célpontja is lesz. Erre jó az esély a kedvelt turistacélpontnak számító, a világörökség részeként ismert Andrássy úton. A Herendi Porcelánmanufaktúra Rt. nem utolsósorban jelentős forgalomnövekedést is vár az új,

– brossok, füstölőtartók, levélnehezékek – árusításával most a fiatalokon kívül elsősorban azokat kívánják megnyerni, akik eddig nem engedhették meg maguknak, hogy értékes porcelántárgyakat vásároljanak. **BOR**

Bartl József

VIGADÓ GALÉRIA

BARTL JÓZSEF

FESTŐMŰVÉSZ
KIÁLLÍTÁSA

VIGADÓ GALÉRIA

A MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG
MŰVÉSZETI ALAPJA
KIÁLLÍTÓTERMÉBEN

1988. DECEMBER 16- 1989. JANUÁR 15.

BUDAPEST V., VIGADÓ-TÉR 2.

Jelbirtok

Bartl József jeleket fest. És mert a festészet (az ő festészete) lehetőségeit is festi, ezeket a jeleket kataszterokba sorolja. Egy-egy kataszterecsomag ad ki egy képet. Istenem, de egyszerű: végy ennyi meg ennyi jelet, helyezd el ilyen meg olyan rubrikákban és . . . És nem lesz semmi. Hogy legyen valami, ahhoz a festő közreműködése, hogy ne mondjam: kegyelmi állapota szükséges. Vagyis a jelek autentikussága. Ezek a jelek ugyanis nem feltétlenül szimbólumok (noha azok is, ami a lélek mélyrétegeit illeti), többnyire inkább festői kvázi-jelek – dekoratív tartalmakkal.

Na és a kataszterok?

A kérdés jogos. Miért nevezem Bartl sajátos kompozíciós eljárásában ezeket a mozzanatokat kataszteroknak? Mindenekelőtt amiatt, hogy valamiképpen fölmérésnek, ismétlem, a festészet lehetőségei fölmérésének tekintem újabb alkotásait. Részint elemsorolás ez, részint pedig a vászon „belakásának" folytonos kísérlete. Új vásznain jobbára elhagyott fölületeket figyelhetünk meg. Sőt, az a legszembeszökőbb, hogy legtöbbször a kép egy-egy részére koncentrálódnak a jelek: a megsűrűsödött kataszterok – merev formáikban is – mintha a sűrűsödés mozgásfolyamatát érzékeltetnék. Mintha valamiféle nyomáskényszer alatt állnának. Olykor ez a nyomás „konkrétan" jelentkezik a képen – teszem azt – lezúduló függélyes csíkok formájában. Ám ha nincsenek ott ezek a csíkok, hiányuk érzete is elegendő.

Különös, hogy egy olyan kitűnő komponáló érzékű festőnél, mint Bartl József (korábbi munkái ezt ékesen bizonyíthatják), egyszercsak elsikkadni látszik ez a készség, ez a szigor, a klaszszikus kompozíciók fegyelme helyén, a hangsúlyos egység helyén valami töredezettséget találunk, amely egyenesen involválja, hogy újabb és újabb képek után nézzünk a hasonló karakterűekből. Én ezt a legfontosabb mozzanatnak tekintem.

Valahogy a festő tudja (tudom én is, tudjuk mindannyian, idevalósiak), hogy Kelet-Európában él, ahol minden kiteljesedett és kikezdhetetlennek vélt harmónia hazug, mivel az itteni létezés legföllebb kényszeredés a giccsvilág álharmóniái felé. Imitált harmónia. Talán innét az is, hogy a festő olykor már fehéren-feketén fest. Hogy ne tessék mellébeszélésnek.

A faktura a festészetben általában valőrként, a valőr helyettesítéseképpen jelentkezik. Bartlnál a kompozíciós elv köti le. Ugyanis a faktura (ezek a kis süllyesztett kazetták) éppen az általam kataszteroknak keresztelt szerkezeti elemek kiemelését, sorolását, sőt – mondhatni – rangsorolását jelenti. Azaz, ritmusproblémák hordozója. Amikor egy-egy kazetta (olykor a többség) üresen marad (netán kifehéredik), mintha a jelemlékek kataszterében történő keresgélésnek lennénk tanúi, szinte a matatás zörgéseit is hallani véljük. Annál nagyobb aztán az ütése a váratlanul (azaz, hogy nagyon is vártan) föl-bukkanó jelnek, amikor tudósítást kapunk ennek a festészetnek a valódi lehetőségeiről.

Fábián László

Zeichen-Besitz

József Bartl malt Zeichen. Und da er auch Möglichkeiten der Malerei (seiner Malerei) malt, ordnet er diese Zeichen Katastern ein. Je ein Katasterpack ergibt ein Bild. Mein Gott, wie einfach: Man nehme so und so viele Zeichen, füge sie in verschiedene Rubriken und . . . Und es passiert nichts. Damit etwas wird, dazu bracht man die Mitarbeit des Malers, um nicht zu sagen seinen Gnadenzustand. D.h. die Autentithät der Zeichen. Diese Zeichen sind nämlich nicht unbedingt Symbole (obwohl sie auch das sind, was die tieferen Schichten der Seele betrifft), es sind in erster Linie malerische Quasi-Zeichen mit dekorativem Inhalt.

Na, und die Kataster?

Die Fragt ist berechtigt. Warum ich diese Momente in Bartls eigenartigem Kompositionsverfahren als Kataster bezeichne? Vor allem deshalb, weil ich seine Werke als eine Art Ermessung, als Ermessung der Möglichkeiten der Malerei betrachte. Einerseits ist dies ein Aufzählen der Elemente, andererseits ist es ein Versuch, die Leinwand zu „bewohnen". Auf seinen jüngeren Bildern sind vor allem verlassene Oberflächen zu beobachten. Am meisten fällt sogar auf, dass sich die Zeichen meistens auf je einen Teil des Bildes konzentrieren: als ob die angehäuften Kataster – sogar in ihrer steifen Form – den Bewegungsprozess des Dichtwerdens versinnlichen wollten. Als ob sie unter einem Bewegungszwang stünden. Manchmal meldet sich dieser Zwang auf dem Bild „konkret" – z.B. in der Form von niederstömenden senkrechten Streifen. Wenn aber diese Streifen nicht anwesend sind, ist das Gefühl ihres Mangels auch ausreichend.

Es ist eigenartigt, dass bei einem Maler wie József Bartl, der in so ausgezeichnetes Gefühl zur Komposition hat (seine früheren Werke beweisen dies eindeutig), auf einmal nur die Bereitschaft, die Strenge an Stelle der Diszciplin der Klassischen Kompositionen zu schwinden scheinen und an Stelle der betonten Einheit findet man ein Gebröckel, dass einen dazu anregt, immer weitere Bilder aus ähnlichen Katästern zu erforschen. Dies betrachte ich als das wichtigste Element.

Irgendwie weiss der Maler (auch ich weiss es, wir alle wissen es, die wir von hier sind), dass er in Ost-Europa lebt, wo jede, für voll entfaltet und unangreifbar gehaltene Harmonie verlogen ist, da die hiesige Existenz höchstens nur ein Gezwungenheit in Richtung der falschen Harmonien der Gitschwelt ist. Eine imitierte Harmonie. Vielleicht kommt es von hier, dass der Künstler manchmal sogar schwarzweiss malt. Damit es nicht als Umschwiefe erscheint.

Die Fraktur erscheint in der Malerei im allgemeinen als Valeur, als Ersatz des Valeurs. Bei Bartl wird sie vom Kompositionsprinzip gebunden. Die Fraktur bedeutet nämlich gerade die Hervorhebung der von mir als Kataster getauften Konstruktionselemente, ihre Einreihung, man könnte sogar sagen, ihre Hierarchie. Es sind also Träger von Rhytmusproblemen. Wenn mal je eine Kasette (manchmal die Mehrheit) leer bleibt, oder weiss wird, fühlt man sich als Zeueg des Suchens im Kataster der Zeichenerinnerungen – manchmal sind sogar die Laute des Nestelns zu hören. Um so härter ist dann der Schlag der unerwartet (d.h. sogar sehr ertwartet) auftauchenden Zeichen, durch die wir einen Bericht über die wahren Möglichkeiten einer solchen Malerei bekommen.

László Fábián

Kálvária, 1983
90 × 110
Kalvaria

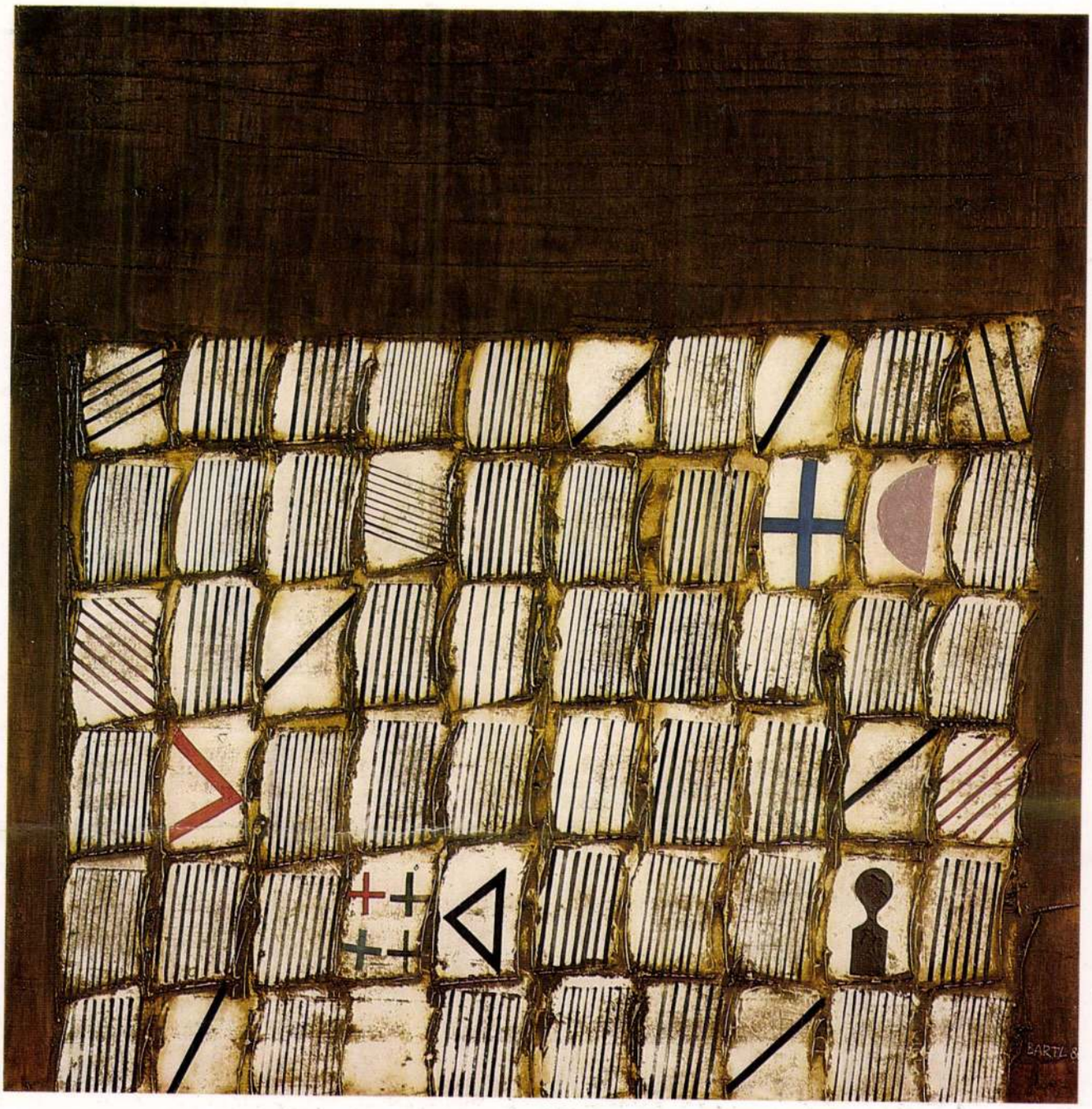

Átlók, 1986
100 × 100
Diagolen

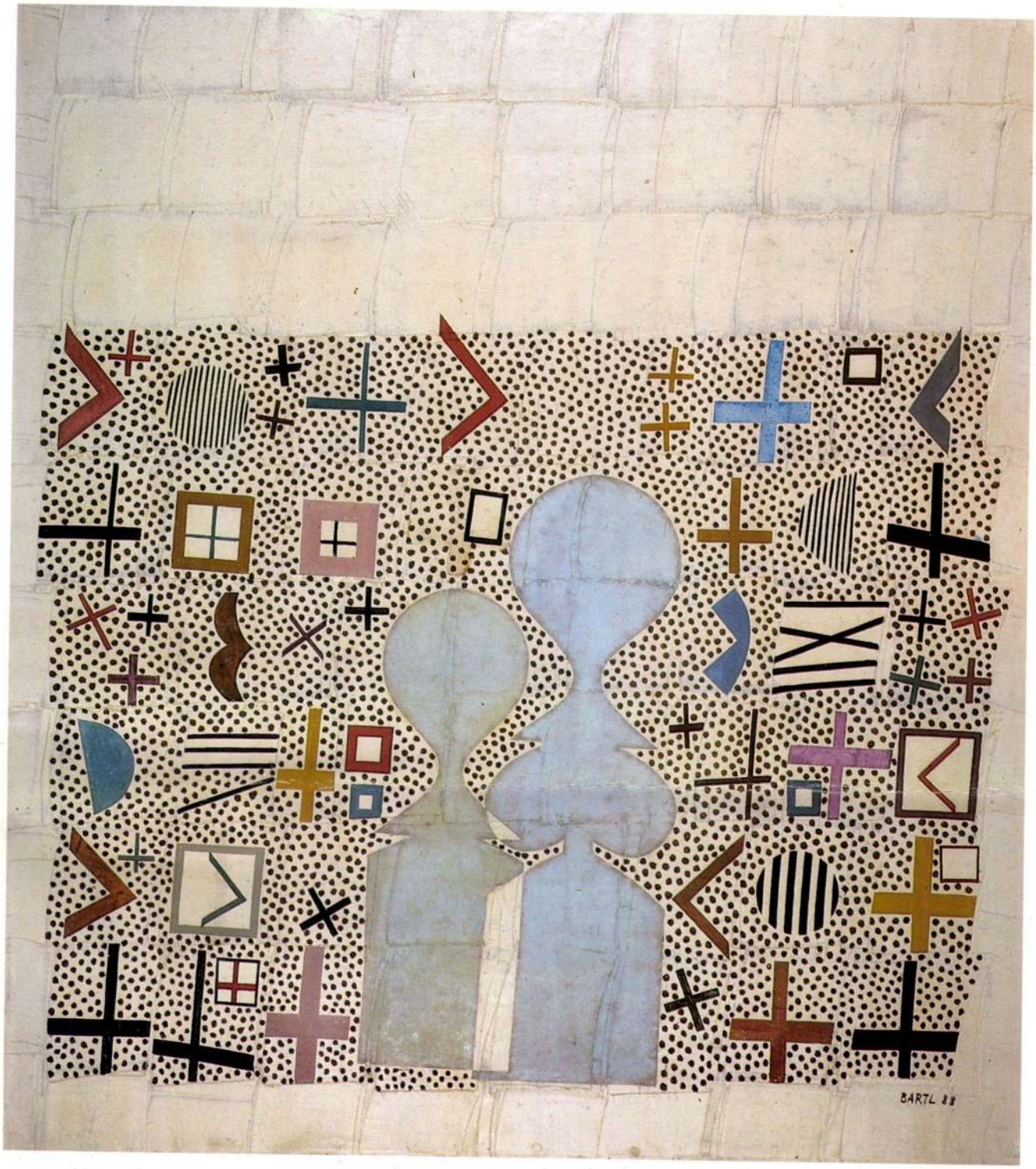

Fejfák, 1988
205 × 180
Grabhölzer

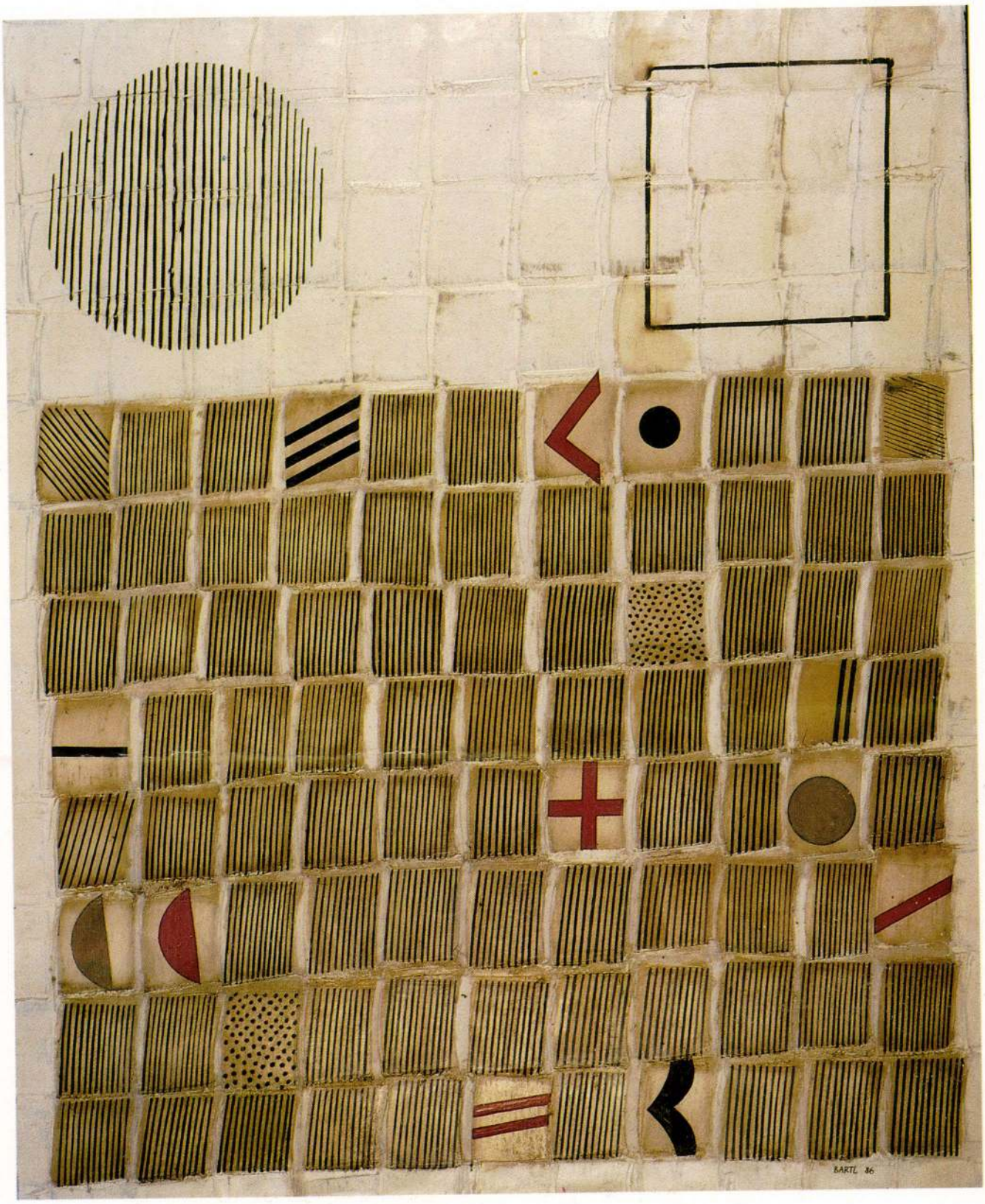

Piros és fekete jelek, 1986
180 × 140
Rote und schwarze Zeichen

Fejek, 1987
64 × 39
Köpfe

ÉLETRAJZ

1932. szeptember 25-én született Soroksáron
1948–52 Művészeti Gimnázium; tanára: Kántor Andor
1952–59 Képzőművészeti Főiskola; tanárok: Papp Gyula, Bernáth Aurél
1959 tagja lesz a Fiatal művészek Stúdiójának
1965-ben a Képzőművészek Szövetségének
1964–67 Derkovits ösztöndíj
1972 óta tagja a Szentendrei Művésztelepnek

ÖNÁLLÓ KIÁLLÍTÁSAI

1963 Mednyánszky-Terem
1973 Szentendrei Művésztelep Galériája (Ligeti Erikával)
1973 Arany János Múzeum, Nagykőrös
1976 Csepel Galéria
1978 Csili Galéria, Budapest
1979 Pécs, Színháztéri Galéria (Misch Ádámmal és Lux Antallal)
1980 Műcsarnok, Budapest
1981 Szolnoki Galéria
1981 Nemzeti Galéria (Műhely sorozat)
1982 Új-Delhi, Festészeti Triennálé
1983 Atrium Galéria, Budapest
1984 Szentendre, Műhely Galéria
1985 Kis-Duna Galéria, Budapest
1985 München, Hungart-Impo-Galéria

CSOPORTKIÁLLÍTÁSOK

1961 Moszkva, Ifjúsági Biennálé
1963 Párizs, Ifjúsági Biennálé
1965 Belgrád, Stúdiókiállítás
1967 Új-Delhi, Magyar festészet
1973 Szófia, festészeti Biennálé
1987 Nyugat-Berlin, Altstadt Galéria
1979 Nyugat-Berlin, Freie Berliner Kunstausstellung
1981 Szófia, Szentendrei Tárlat
1981 Bécs, Magyar Intézet
1983 Ankara–Isztambul–Athén
1983 Meiningen, Szentendrei Tárlat
1985 Madrid, Grafikai vásár
1985 Dachau, Szentendrei Tárlat
1986 Delmenhorst
1987 Tübingen
1988 Graz, Bázel, Palma de Mallorca, Kanári szig. Arezzo, Szicília, Trento, Rovigo, Lauro

KÉPEIM TALÁLHATÓK

Nemzeti Galéria, Budapest
Janus Pannonius Múzeum, Pécs
Kiscelli Múzeum, Budapest
Ferenczy Károly Múzeum, Szentendre
Katona József Múzeum, Kecskemét
Móra Ferenc Múzeum, Szeged
Rákóczi Múzeum, Sárospatak
Déri Múzeum, Debrecen
Diósgyőr, Vármúzeum
Sárospataki Galéria
Pesterzsébeti Múzeum
Thury György Múzeum
Árpád Múzeum, Ráckeve
Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola
Orvostudományi Egyetem, Debrecen
Filmfőigazgatóság
ELTE dékáni hivatal
Pásztó, Községi Tanács
Gorkij Könyvtár, Budapest
Magyar Nagykövetség Washington, Moszkva, Delhi

LEBENSLAUF

1932 geboren am 25. September in Schorokschar
1948–52 Besuch des Kunstgymnasiums; Unterricht bei Andor Kántor
1952–59 Besuch des Kunsthistorischen Akademie; Studien bei Gyula Papp und Aurél Bernáth
1959 Mitgliedschaft im Studio Junger Künstler
1965 Mitgliedschaft im Verband der bildenden Künstler
1964–67 Derkovits-Stipendium
1972 wurde er Mitglied der Künstlerkolonie zu Szentendre

SELBSTÄNDIGE AUSSTELLUNGEN

1963 Mednyánszky-Saal
1973 Galerie der Künstlerkolonie zu Szentendre (zusammen mit Erika Ligeti)
1973 Arany János Museum in Nagykörös
1976 Csepel-Galerie
1978 Csili-Galerie in Budapest
1979 Pécs/Fünfkirchen, Galerie am Theaterplatz (mit Ádám Misch und Antal Lux)
1980 Budapester Kunsthalle
1981 Szolnoker Galerie
1981 Nationalgalerie (Reiche: Werkstatte)
1982 Neu-Delhi, Triennale der Maler
1983 Budapester Atrium-Galerie
1984 Szentendre, Werkstatt-Galerie
1985 Galerie Kis-Duna, Budapest
1985 München, Hungart-Impo-Galerie

TEILAUSSTELLUNGEN

1961 Moskau, Biennale der Jugend
1963 Paris, Biennale der Jugend
1965 Belgrad, Studio-Ausstellung
1967 Neu-Delhi, Ungarische Malerei
1973 Sofia, Biennale der Maler
1978 Altstadt-Galerie, West-Berlin
1979 Freie Berliner Kunstausstellung, West-Berlin
1981 Sofia, Szentendre-Ausstellung
1981 Wien, Collegium Hungaricum
1983 Ankara–Istambul–Athen
1983 Meiningen, Szentendre-Ausstellung
1985 Madrid, Graphischer Markt
1985 Dachau, Szentendre-Ausstellung
1986 Delmenhorst
1987 Tübingen
1988 Graz, Basel, Palma de Mallorca, Kanarische Inseln Arezzo, Szicília, Trento, Rovigo, Lauro

MEINE WERKE SIND IN FOLGENDEN INSTITUTIONEN ZU FINDEN

Nationalgalerie, Budapest
Janus Pannonius Museum, Pécs/Fünfkirchen
Kiscelli Museum, Budapest
Károly Ferenczy Museum, Szentendre
József Katona Museum, Kecskemét
Ferenc Móra Museum, Szeged
Rákóczi Museum, Sárospatak
Déri Museum, Debrecen
Burgmuseum, Disógyőr
Galerie zu Sárospatak
Museum zu Pesterzsébet
György Thury Museum
Árpád Museum, Ráckeve
Musikakademie Ferenc Liszt
Medizinische Universität, Debrecen
Generaldirektion der Filmproduktion
Dekanat der Budapester Eötvös-Universität
Gemeinderat in Pásztó
Gorki-Bibliothek, Budapest
Ungarische Botschaft in Washington, Moskau und in Delhi

A Vigadó Galéria 89. sz. katalógusa
Ár a 50,-Ft
Felelős kiadó: Ottó Klára
HU–ISSN-0230-113x
ISBN 963 01 9301 9
Készült a bicskei Búzakalász MGTSZ Nyomdaüzemében
Felelős vezető: Oláh Miklós

VIGADÓ GALÉRIA

BARTL JÓZSEF

Galéria a klasszikus avantgárdhoz

GALÉRIA

SELMECZI BEA

Erdész László, a magyar műkereskedelem meghatározó egyénisége és a Franciaországban élő művészetikönyv-kiadó, Makláry Kálmán – aki régebben kiállításokat szervezett a párizsi Magyar Intézetben – szeptember 9-én nyitja meg legújabb galériáját Budapesten, a Falk Miksa utcában.

Erdész László szerint Szentendre fejlett kulturális és művészeti élettel bíró városból túlzsúfolt faluvá vált, tucattermékekkel és turistabóvlival. Őt harminc éve Barcsay, Korniss és Bálint Endre nemzedéke vonzotta ide, de mára Szentendre elvesztette régi fényét, tehát a szcéna az ország művészeti központja, Budapest, valamint Párizs felé orientálódik.

Ugyanakkor bízva abban, hogy a város sajátos fekvésére, építészeti és művészeti hagyományaira építve feltámadhat, a családi cégként létrehozott galériát továbbra is működteti. Ebben az évben Ripp-Rónai-, Derkovits- és Bartl József- Bartl Dóra-kiállításokat szervez.

Kassák: Vörös formák

FORRÁS: ERDÉSZ GALÉRIA

A két műpártoló választása azért esett a Falk Miksa utcára, mert ott van a magyar műkereskedelem központja, az egészséges konkurenciára pedig szükség van a gyűjtők és vásárlók jobb kiszolgálása érdekében.

Magyarországon a galéria és az aukciósház fogalma összemosódott, pedig a két fogalom mást takar céljait, értékesítési módszereit és a hozzájuk tapadt kulturális vonatkozásokat tekintve, így a galériaként funkcionáló művészeti létesítmények egyre ritkábbak.

Erdész sokakat segített gyűjteményük létrehozásában, és bízik abban, hogy a műkereskedelem még jobban fellendülhet a szűk hazai piac ellenére.

A magyar műkereskedelem egyik problémája az, hogy ugyanaz az áru kering az aukciókon és a gyűjtőknél egyaránt. Ezért a Makláry–Erdész Galéria úgy döntött, hogy mivel sok magyar képzőművész volt Párizs vonzásában (Rippl-Rónai, Tihanyi Lajos, Kassák Lajos, Anna Margit), és a mai napig sokan élnek ott (Csernus Tibor, Méhes László, valamint Reigl Judit, aki rövidesen a Műcsarnokban szerepel életmű-kiállítással), a galéria leginkább az ő műveik bemutatására szakosodna, a húszas, harmincas és negyvenes évek avantgárdjára fokuszálva.

Természetesen az őket inspiráló franciák – Picasso, Matisse és Braque – sem maradhatnak ki a válogatásból.

Érdekesség, hogy bemutatnak egy szobrot Miklós Gusztávtól, akinek a nevéhez fűződik a minden idők legmagasabb áron (négyszázmillió forint) elkelt magyar műtárgya.

A téma művészettörténeti feldolgozása még várat magára, ez okból Passuth Krisztinát, az Eötvös Loránd Tudományegyetem doktori iskolájának vezetőjét és hallgatóit kérték fel, hogy tartsanak előadásokat e tárgyban.

A két galériás célja, hogy a galéria anyagával fontos művészeti vásárokon és kiállításokon vegyen részt, ezzel is szerepet vállalva a magyar képzőművészet külföldi megismertetésében. Erdész ennek érdekében új galériáját kevésbé ismert vagy nem közkézen forgó műtárgyakkal népesíti be. ■

Erdész & Makláry Fine Arts Galéria
Bp. V., Falk Miksa u. 10.

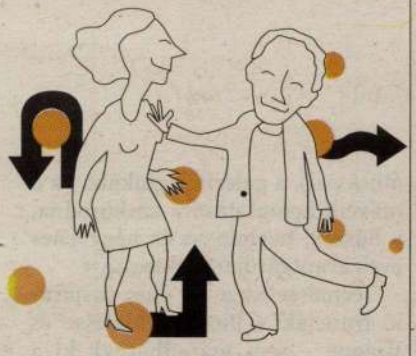

PROGRAMOZÓ

18[00] Koncert Nemes László tiszteletére
Szóló- és kamarazenei hangverseny jelenlegi és volt tanítványok, tanár- és művészkollégák közreműködésével
Dél-budai Kulturális és Szabadidőközpont (Bp. XXII., Nagytétényi út 31–33.)

19[00] Seregi–Goldmark–Hidas: A makrancos Kata
Főszereplők: Jezerniczky Sándor, Solymosi Tamás, Hágai Katalin
Magyar Állami Operaház (Bp. VI., Andrássy út 22.)

19[00] Presgurvic: Rómeó és Júlia
Musical-előadás
Budapesti Operettszínház (VI., Nagy-

Roberto Devereux – koncertszeren

HÉTVÉGI VEZETŐ

FÜLSZÖVEG

A 19. századi olasz belcanto-iskola ritkán hallható – de poétikus szépségű dallamokban gazdag – operája, Gaetano Donizettinek a Roberto Devereux című műve koncertszerű előadásban (vagyis díszlet és jelmezek nélkül) szólal meg holnap este, a Művészetek Palotájában. A női főszerepet a világhírű szlovák szoprán, Edita Gruberová alakítja, a címszerepet honfitársa, Michal Lehotsky énekli; Nottingham szerepében Albert Schagidullin orosz bariton, Sara megszemélyesítőjeként pedig Ulbrich Andrea látható-hallható. A Nemzeti Énekkart és a Szlovák Filharmonikus Zenekart Friedrich Haider (Gruberová férje, kiváló operakarmester) vezényli.

Edita Gruberová világhírű szlovák szoprán FOTÓ: MH

Donizetti történelmi operája 1601-ben, Angliában játszódik, s ennek ismeretében nem meglepő, hogy a nyitány első ütemeibe a komponista az angol himnusz motívumait is beleszőtte. Az 1837-ben keletkezett Robert Devereux – a szerző műfaj-meghatározása szerint lírai tragédia – voltaképpen egy trilógia része: témájában, dramaturgiájában és zeneszerzői megoldásaiban is közeli rokonságot mutat a Boleyn Anna és a Stuart Mária című Donizetti-zenedrámával. Ez is tragikus szerelmi történet, amelynek középpontjában a Tudor-ház egyik fontos nőalakja, Erzsébet királynő áll. Érdekesség, hogy az Erzsébetet alakító, világszerte elismert és itthon is népszerű Edita Gruberová a trilógia mindhárom darabjának női főszerepét elénekelte már. A magyar anya és német apa gyermekeként, Pozsonyban született énekesnő 1970-ben kezdte nemzetközi karrierjét: ekkor debütált a bécsi Staatsoperben Az éj királynője szerepében (Mozart: A varázsfuvola). A Roberto Devereux című darabban tizenöt évvel ezelőtt, Barcelonában lépett fel először, a legendás Giancarlo del Monaco rendezésében. Az énekesnőt először sokkolta, amikor a rendező arra kérte, hogy Erzsébet királynő szerepében öregasszonyt alakítson, aki botra támaszkodva, görnyedten jár. „Giancarlo találta ki a zárókép nagy ötletét, a parókalevételt, ami rengeteget segített abban, hogy ábrázoljam Erzsébet királynő válsághelyzetét: a teste öreg és elesett, de a szenvedélye fiatal" – mesélte Gruberová egy interjúban.

RETKES ATTILA

Donizetti: Roberto Devereux
Koncertszerű opera-előadás
Szombat, 19.30
Budapest, Művészetek Palotája (IX., Komor Marcell u. 1.)

FESZTIVÁL

FÜLSZÖVEG

NÉZNIVALÓ

IRODALOM

BARTL JÓZSEF

SZENTENDREI KÉPTÁR 1992

Cím: H -1117 Budapest, Móricz Zsigmond körtér 16.
Telefon: 165-5032

BARTL JÓZSEF

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSA

SZENTENDREI KÉPTÁR
Fő tér 12.
1992. szeptember 27-től október 25-ig

Ha nem lehet nagy stílusfordulókat naptári terminusokhoz kötni (politikaiakhoz meg végképp nem), hogyan is lehetne egy személyes dátumtól valamiféle oeuvre-beli módosulást remélni?

BARTL József hatvanéves, húsz éve tagja a szentendrei régi művésztelepnek. Évforduló van tehát kettő is, ám az életmű ezektől függetlenül épül, mozdul előre az időben a maga törvényei szerint, a művész és a sors által kijelölt úton.

Egyvalamire azonban igen jók ezek az ünnepi pillanatok: a közönség, a műkritika, de maga a festő is végigtekintheti az eddigi pályát, egy folyamatot kísérhet végig az 1950-ben – még a Művészeti Gimnáziumban – festett szép reményekre jogosító festményektől a negyven esztendővel későbbi érett opuszokig.

Az ilyen – retrospektívnek is mondható – tárlat feltétlenül alkalmas arra, hogy az életmű lényeges periódusait esszenciálisan felmutassa, támpontokat adjon a mai, friss munkák megértéséhez.

BARTL indulásakor a posztimpresszionista hagyományokhoz kötődött. (Ifjúkorának mesterei Kántor Andor és Ilosvai Varga István voltak.) A hatvanas években készült virágcsendéletei, a napraforgók, aranyesőcsokrok, az ez idő tájt festett trombitás képei kitűnő koloristát mutatnak, akit azért a kompozíciós problémák is élénken foglalkoztattak, olyannyira, hogy itt-ott a kubizmus szele is megérintette. Az 1972-es esztendő döntő fordulatot hoz a művész életében. Ez a Szentendrére költözés éve.

Gyanítható, hogy nemcsak személyes kapcsolatai (Kántor Andor, Kmetty János) fordították érdeklődését éppen Szentendre (és nem Hódmezővásárhely vagy Szolnok) felé, ugyanis már a korai korszakban is született néhány mű, mely olyan formajegyeket mutat, melyek világossá teszik Bartl vonzódását ebbe az irányba.

A művész Soroksáron született, mely akkoriban inkább falu volt, mint peremváros Budapest szélén, sajátos etnikummal, sajátos szokásrenddel, specifikus tárgyi kultúrával.

Amikor BARTL a sváb zenekultúra rekvizitumait (trombita) emeli ki, és helyezi el főmotívumként a képmezőben, vagy amikor Baranyába jár gyűjteni (előbb egyedül, majd Klimó Károllyal), nem tesz mást, mint amit Vajda Lajos és Korniss tett a harmincas években, hiszen ők is (Bartók, Kodály, Vikár nyomán), a népi, de még inkább a polgári folklór motívumait emelték be a magas művészetbe.

Nem csodálható tehát, hogy a szellemi, gondolati párhuzamok révén a hetvenes évek derekán BARTL olyan művekkel jelentkezik, melyek nagyon is pontosan illeszkednek az úgynevezett szentendrei festészet egyik fővonulatához.

Támpontként Korniss életművének egy szelete és Bálint Endre kazettás képei adhatók meg, bár több szerző is említ némi Anna Margit-hatást is, amit mi csak egy szűk műcsoportnál érzünk (Baba, Decsi baba, 1974), ott is alig.

Ám BARTL József esetében a hatásokról nagyon óvatosan kell beszélnünk, hiszen legalább annyi választja el az említett mesterektől, mint amennyi köti hozzájuk.

Kornisshoz való viszonya olyanféle, mint Deim Pál viszonya Barcsayhoz, Aknayé Deimhez, fe Lugossyé Tristan Tzarához, vagy Nádler Istváné Malevicshez.

Minden említett viszonylatban ugyanis összetéveszthetetlen, független életművekről van szó – s ez a helyzet Bartl József esetében is –, melyeknek alapja egy szívesen vállalható művészi atitűd, magatartás, ami mára már tradíciót jelent.

A nyolcvanas évek elejének képzőművészeti mozgásai igen plasztikusan bizonyították, hogy a hagyományra való támaszkodás nélkül komoly teljesítmény nem nagyon jöhet létre, szuverén oeuvre pedig végképpen nem.

BARTL pályája a hetvenes évek közepétől logikusan épül. Eleinte valamiféle pszeudo-térben, vagy inkább illuzionisztikusan eltolt síkok által képzett kvázi-térben jelennek meg választott jelei (csillag, szív, háromszög, kör, négyzet, tulipán, fej, antropomorf sírjel), majd hamarosan tablószerűen elrendezve síkban bukkanak fel a motívumok.

A nyolcvanas évek elején némi módosulás történik a festő pályaképében.

A négyzet, mely korábban egyenrangú jel volt a kereszttel, az ékkel, a körrel, szerepet változtat, visszahúzódik, felveszi eredeti funkcióját: keretez, kiemel, ki- és elválaszt, hangsúlyoz. Az 1981-ben készült szitanyomaton (Változó négyzetek) a négyzet ablakkeretként viselkedik (a négyzetnek ez a minősége a szentendrei konstruktív művészek közül sokaknál jelen volt), amennyiben különféle színű, méretű, pozíciójú szívformákat foglal be.

Ezen a munkán jelenik meg először a négyzet megfosztva mágikus jelentésétől (égtájak, egyenlőség, jog stb...), már mint rendteremtő elem szerepel, felosztva a képmezőt, s magába foglalva a már korábban használt motívumokat.

Fábián László kataszternek nevezi ezt a rekeszrendszert, a szabálytalan rend e sajátosan BARTL-féle terepét, mely egy egészen bő műegyüttes jellemzője, s a legfrissebb - már inkább csak a gazdag faktúrára koncentráló - opuszokig meghatározó fontosságú. BARTL József az időben festett művei nem tagadják a fiatal festőt, akit egyik kritikusa a „legszebben festő művész"-nek nevezett.

Az alapvetően geometrikus motívumok ugyanis kimondottan festőien jelennek meg e korszakban. A négyzetekre osztott felület nem hálószerű, hanem puha, domborodó párnákra emlékeztet (Átlók 1986), gyakrSan barázdaszerű rovátkák, sávok töltik ki, organikusak, mint egy méhsejt, melynek egyik rekeszében van méz vagy báb, másik rekesze üres.

Mivel BARTL pasztózusan fest, a „sejthatárok" gyakorta reliefként plasztikusak, a szabálytalan élek kiemelkednek a síkból.

E periódusban különösen fontosak a „fehér képek". Mint tudjuk, a fehér is szín, méghozzá erősen ellenálló, nehezen kezelhető szín. (Yves Kleinnek talán könnyebb dolga volt a kékkel, mint Tóth Menyhértnek a fehérrel.) BARTL fehér képei mindenesetre a pálya eddigi csúcsát jelentik. Bár népes együttest adnak, mindegyikük más, önálló jelentésű.

A nyolcvanas évek végén készült kisméretű barna képek mintegy összefoglalják az elmúlt tizenöt esztendő festői problematikáját. Szerkezetük a BETŰ/HANG - SZÓ - MONDAT logikai füzérre emlékeztet, artisztikus előadásmódjuk pedig – mint a pálya során oly sokszor – líraivá hangolja az egzakt partitúrát.

A legfrissebb vásznak nóvumot hoznak, bár éppen úgy szervülnek a korábbi etaphoz, mint ahogyan a hatvanas évek művei a későbbiekhez.

BARTL József festői útja ugyanis belső mozgásoknak engedelmeskedve épül, fejlődik, mozdul előre az időben.

DR. HANN FERENC

Wenn man auch bedeutende Änderungen der Stilrichtungen nicht auf Kalendertage (auf politische Ereignisse schon gar nicht) festsetzen kann, wie könnte man dann von einem persönlichen Datum irgendeine Modifikation im Oevre erhoffen?

József BARTL ist 60 Jahre alt, seit 20 Jahren Mitglied der alten Künstlerwerkstatt Szentendre. Jubiläen gibt es also gleich zwei, doch das Lebenswerk baut sich unabhängig davon auf, bewegt sich nach seinen eigenen Gesetzen, auf dem vom Künstler und Schicksal vorgezeichneten Weg, mit der Zeit nach vorn.

Diese feierlichen Augenblicke haben natürlich auch etwas Gutes für sich: Das Publikum, die Kunstkritik, aber auch der Maler selbst können die bisherige Laufbahn, einen Prozeß bis zum Ende verfolgen - von den (hier) 1950 - noch im Kunstgymnasium - zu großen Hoffnungen berechtigten Gemälden bis zu den 40 Jahre später gereiften Opera.

Eine solche Ausstellung, die auch als Retrospektive bezeichnet werden kann, ist unbedingt dazu geeignet, die Perioden des Lebenswerkes essentiell aufzuzeigen und Anhaltspunkte für das Verstehen der heutigen, frischen Werke zu geben.

Zu Beginn seiner Laufbahn war BARTL den Traditionen des Postimpressionismus verbunden (In seinen Jugendjahren waren Andor Kántor und István Varga Ilosvai seine Meister). Seine in den 60er Jahren entstandenen Blumenstilleben - Sonnenblumen, Forsythiensträuße - und in der gleichen Zeit gemalten Trompentenbilder zeigen einen ausgezeichneten Coloristen, den jedoch auch die Kompositionsprobleme lebhaft beschäftigten, so daß hier und da auch ein Hauch von Kubismus zu verspüren ist.

Das Jahr 1972 bringt eine entscheidende Wende im Leben des Künstlers. Dies ist das Jahr seines Umzugs nach Szentendre.

Es kommt der Verdacht auf, daß er sich nicht nur wegen der persönlichen Verbindungen (Andor Kantor, János Kmetty) gerade für Szentendre (und nicht für Hôdmezôvásárhely oder Szolnok) interessierte, denn es entstanden bereits früher einige Werke, die solche Formzeichen aufweisen, die das Hinziehen BARTL zu dieser Richtung deutlicher machen.

Der Künstler wurde in Soroksár geboren, das damals mit seiner eigenen Etnik, eigenem Brauchtum, spezifisch gegenständlicher Kultur eher ein Dorf, als eine Peripheriestadt von Budapest war.

Als BARTL das Requisit der schwäbischen Musikkultur (die Trompete) hervorhebt und im Bild als Hauptmotiv plaziert oder als er in der Baranya Motive sammelte (zuerst allein, dann mit Károly Klimó), tut er nichts anderes als Lajos Vajda und Korniss in den 30er Jahren, denn auch sie brachten (auf den Spuren von Bartók, Kodály, Vikár) volkstümliche, aber eher bürgerlich-folkloristische Motive in die hohe Kunst ein.

Es ist also nicht verwunderlich, daß anhand der geistigen Paralellen Mitte der 70er Jahre BARTL solche Werke präsentiert, die ganz genau in eine der Hauptrichtungen der sog. Szentendréer Malerei passen.

Als Anhaltspunkt: Ein Teil des Lebenswerkes von Korniss, die Kassettenbilder Endre Bálints, einige Autoren nennen auch Margit Anna, haben eine gewisse Wirkung, die wir lediglich bei einer kleineren Gruppe seiner Werke verspüren (Baba von Cécs 1974), und dort auch kaum.

Bei József BARTL muß aber sehr vorsichtig von dieser Wirkung gesprochen werden, denn ihn trennt mindestens eben soviel, wie ihn mit diesen Meistern verbindet.

Sein Verhältnis zu Korniss ist so wie das Verhältnis Pál Deims zu Barcsay, Aknays zu Deim, Lugossys zu Tristan Tzara oder István Nádlers zu Malevics.

Bei jeder der erwähnten Relation handelt es sich um unverwechselbare, unabhängige Lebenswerke - und dies ist auch der Fall bei József BARTL, dessen Grundlage eine gern annehmbare künstlerische Attitüde, Verhalten ist, die heute schon Tradition bedeutet.

Die künstlerischen Bewegungen Anfang der 80er Jahre bewiesen plastisch, daß ohne sich auf Traditionen zu stützen, kein ernsthaftes Ergebnis zustandekommen kann, ein souveränes Oevre erst recht nicht.

Das Werk BARTLs baut sich ab Mitte der 70er Jahre logisch auf. Zuerst erscheinen in irgendeinem Pseudo-Raum oder eher in einem von illusionistisch verschobenen Streifen gebildeten Quasi-Raum seine gewählten Symbole (Stern, Herz, Dreieck, Kreis, Quadrat, Tulpe, Kopf, antropomorphe Grabmale), dann tauchen plötzlich die Motive in tabellenhaft angeordneten Streifen auf.

Anfang der 80er Jahre gibt es einige Modifikationen im Werk des Künstlers.

Das Quadrat, das früher ein gleichrangiges Zeichen wie Kreuz, Keil, Kreis war, verändert seine Rolle, zieht sich zurück und übernimmt seine ursprüngliche Funktion: rahmt ein, hebt hervor, trennt heraus und ab, betont.

Bei dem 1981 entstandenen Siebdruck (Variable Quadrate) fungiert das Quadrat als Fensterrahmen (dies ist die Qualität des Quadrates, die bei vielen konstruktiven Künstlern Szentendres vorhanden war), der Herzformen, verschiedener Farben, Abmessungen und Positionen behinhaltet. Auf dieser Arbeit verliert das Quadrat zum ersten Mal seine magische Bedeutung (Himmelsrichtungen, Gleichheit, Recht usw...), es fungiert als Ordnung schaffendes Element, die Bildfläche aufteilend, und schließt die früher schon verwendeten Motive in sich ein.

László Fábian bezeichnet dieses "Schachtelsystem", dieses BARTL-artige Gelände der unregelmäßigen Ordnung als Kataster, das für einen umfangreichen Komplex von Werken charakteristisch und bis zu den neuesten Opera - die sich eher nur auf die reiche Fraktur konzentrieren - von bestimmender Bedeutung ist.

Die in dieser Zeit gemalten Werke József BARTLs verleugnen nicht den jungen Maler, den einer seiner Kritiker "als den am schönsten malenden Künstler" bezeichnet.

Die grundlegend geometrischen Motive erscheinen in dieser Periode ausgesprochen malerisch. Die in Quadrate aufgeteilte Fläche ist nicht netzartig, sondern erinnert an ein weiches, rundes Kissen (Diagonale, 1986), oft ist sie mit furchigen Strichen, Streifen ausgefüllt, organisch wie ein Bienenstock, wo in der einen Wabe Honig oder eine Larve, die andere aber leer ist.

Da BARTL pastos malt, sind die "Wabengrenzen" oft wie ein Relief plastisch, die unregelmäßigen Konturen heben sich ab. Für diese Periode sind die "Weißen Bilder" außerordentlich wichtig. Wie wir wissen, ist auch Weiß eine Farbe, noch dazu eine sehr widerstandsfähige, schwierig zu handhabende Farbe. (Yves Klein hatte es wahrscheinlich leichter mit seinem Blau als Menyhért Tóth mit dem Weiß). BARTLs weiße Bilder bedeuten aber auf jeden Fall den bisherigen Gipfel seiner Laufbahn. Obwohl sie ein Ensembles bilden, ist jedes von anderer selbständiger Bedeutung.

Die Ende der 80er Jahre entstandenen kleinen Braunen Bilder sind wie eine Zusammenfassung der malerischen Problematik der vergangenen 15 Jahre. Ihre Konstruktion BUCHSTABE/TON - WORT - SATZ erinnert an eine logische Reihe, ihre artistische Vortragsweise stimmt - wie so oft im Laufe des Lebenswerkes - die exakte Partitur lyrisch.

Die frischesten Bilder bringen ein Novum, obwohl sie sich genauso organisch in die früheren Etappen einordnen, wie die Werke der 60er Jahre zu den später entstandenen Bildern.

Der Schaffensweg von József BARTL baut sich – inneren Bewegungen nachgebend – auf, entwickelt sich, bewegt sich mit der Zeit nach vorn.

Dr. FERENC HANN
übersetzt von Bettina Nemes

If it is impossible to define remarkable changes of style by calendar dates (and especially, political dates), it seems likewise impossible to expect a personal date to bring about alterations in one's oeuvre.

József BARTL is 60 and has been working as a member of the Old Artists' Colony for 20 years. As to anniversaries, there are two even, but the oeuvre is improving according to its own laws as defined by the artist and his fate.

These solemn moments, however, are appropriate for one thing: the audience, art critiques and the artists himself can estimate his career and follow the process from the promising art school paintings of the 1950s until the mature works of art painted 40 years after.

These – let us say – retrospective shows are undoubtedly adequate to point out the essential periods of the oeuvre and thus give a guideline to understand the present-day, fresh set of paintings.

BARTL has set out from Post-Impressionist traditions. (His first real masters were Andor Kántor and István Ilosvai Varga.) His still-lives with flowers from the sixties, his sunflowers and bunches of laburnum and his pictures with trumpets testify of a fine sense of colours as well as an interest in compositional problems, even to a degree that he was willing to embrace a part of Cubism.

1972 is a turning point in BARTL's art. This is the year he moved to Szentendre.

It was probably more than mere personal factors (his friendship with Andor Kántor and János Kmetty) which turned his attention towards Szentendre (and not towards Hódmezővásárhely or Szolnok), for even his early works have subtle allusions which seem to have predestined him to follow this course.

He was born in Soroksár, which, at the time, was rather a village than a mere suburb of Budapest, with a special ethnic composition,a specific set of customs and material culture.

When BARTL emphasizes the relic of Swabian musical culture (the trumpet) and puts it as a leitmotif in his works, or when he sets out to collect motifs in Baranya County (first alone, then together with Károly Klimó), he does nothing else but what Lajos Vajda and Korniss did in the thirties (following Bartók, Kodály and Vikár) who intended to integrate the motifs of popular or rather burgherly folklore into grand art.

No wonder thus, that by spiritual and conceptual parallellisms he produced works in the mid-70s which fit one of the mainstreams of the so-called Szentendre school rather well. As landmarks of influence, we may mention a part of Korniss' oeuvre, the casette-pictures of Endre Bálint, or according to some authors, Margit Anna's works, though I personally think, the latter had only a marginal effect on a restricted set of works (Doll, Doll from Decs, 1974).

But we had better be rather careful when speaking about influences in case of BARTL, since there are just as many features that separate his oeuvre from theirs.

His relationship to Korniss might be compared to the relationship of Deim to Barcsay, or that of fe Lugossy to Tristan Tzara, or that of Nádler to Malevitch.

In all cases there are unmistakably independent oeuvres, and BARTL's is no exception, which are based on a willingly adopted artistic attitude which has, by now, become a tradition.

The artistic movements of the early 1980s have finely proved that it is impossible to produce serious achievements without tradition: and it is even more impossible to create a sovereign oeuvre without it.

BARTL's works have logically improved since the mid-70s. His chosen signs (star, heart, triangle, square, tulip, head, anthropomorphous grave signs) first appear in a kind of pseudospace or quasi-space constructed by illusionistically shifted grounds. Soon afterwards they reemerge like the elements of a tableau, in flat compositions.

In the early 1980s there is a slight alteration in BARTL's oeuvre.

The square, which used to be of the same rank as the cross, the wedge and the circle, is given another role: regaining its original function it borders, stresses, selects and separates or marks a special emphasis.

In his silkscreen print from 1981 (Changing Squares) the square is like a window-frame (a function often to be observed among Szentendre Constructivists) bordering heart motifs of diverse colours, sizes and positions. In this piece the square is bereft of its magic meaning (the four cardinal points, equality, right, etc.) and is rather an element establishing order by dividing the painted ground and including the already used motifs. László Fábián calls this system of cassettes a cadaster to denote this specifically Bartlian field of irregular order which can be observed on a populous set of works that used to be decisive until the most recent pieces which tend to concentrate rather on the rich facture itself.

These paintings of BARTL do not oppose his early years when an art critique called him "the most beautifully painting artist", since the basically geometrical motifs are applied rather picturesquely. The surface divided into squares is not netlike but rather recalls a soft, protruding pillow (Diagonals, 1986) which is filled in with furrowed brushstrokes, stripes that are organic like an alveole whose hexagons are full of honey, pupas or are empty.

Since BARTL is pastosely painting, the hexagonal cells are almost relief-like, the border-lines are protruding from the surface.

In this period the "white pictures" are of a special significance. As we may know, white is also a colour, moreover, a rather resistant and hardly applicable one (Yves Klein might have had less pains with blue, than Menyhért Tóth had with white). Whatever the case may be, it is unquestionable that BARTL's white pictures represent the top of his career until now. Although they construct a populous set, each of them are different, having a sovereign meaning.

The small brown paintings of the late 1980s seem to summarize the pictorial problems of the last 15 years. Their structure evokes the logical chain of LETTER/VOICE – WORD – SENTENCE, while their artistic rendering – as always in his oeuvre – tune the exact partiture in a lyrical tone.

There are some new features in his most recent canvases as well, although they are united with the earlier stage just as his works from the sixties are linked with the later ones.

József BARTL's artistic career is built up and improved by internal movements and alterations.

by Dr FERENC HANN
Translation by Rita Bendes

Fejfa 1982

100 x 100 cm, olaj, vászon

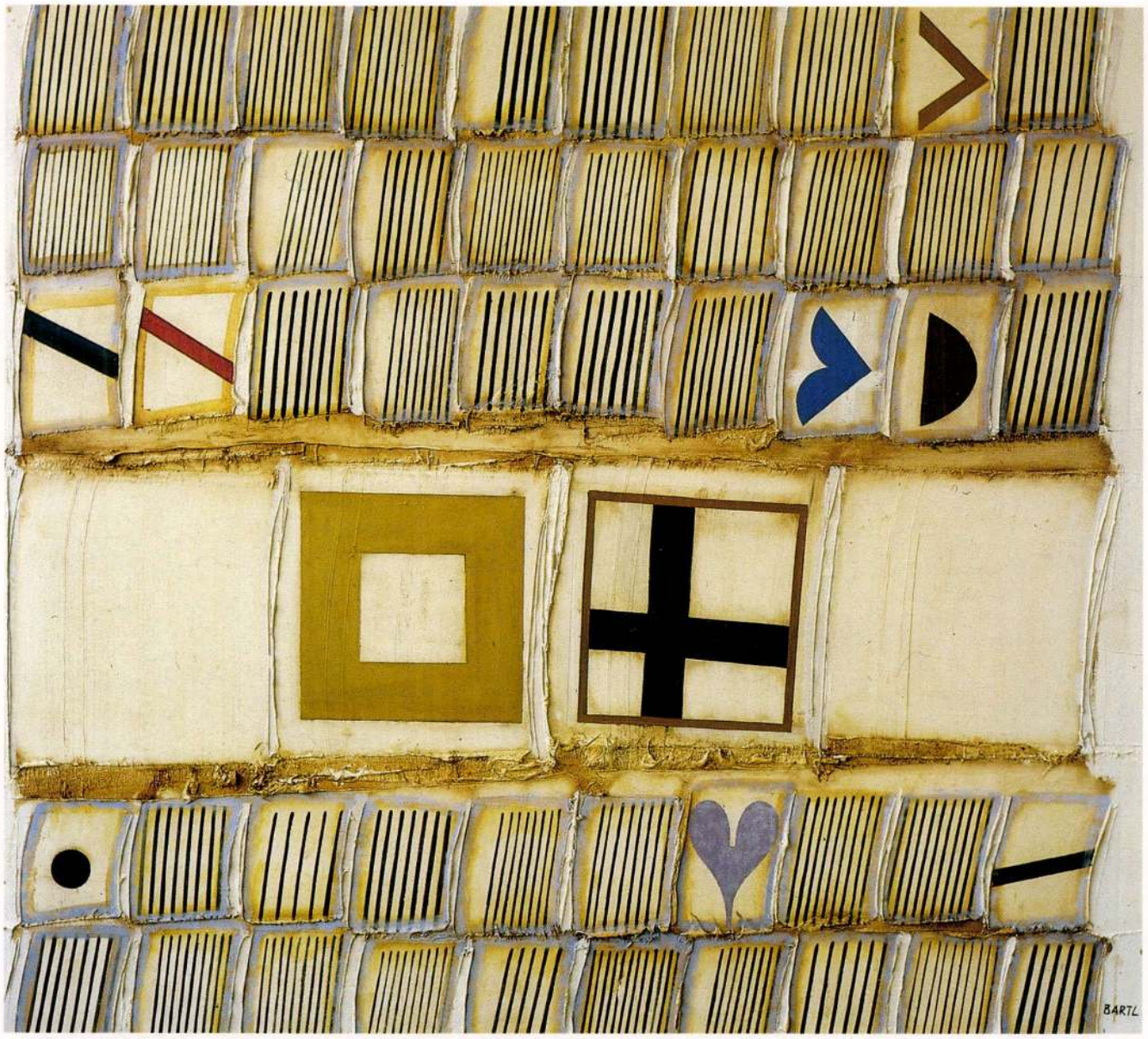

Keresztes 1990

120 x 140 cm, olaj, vászon

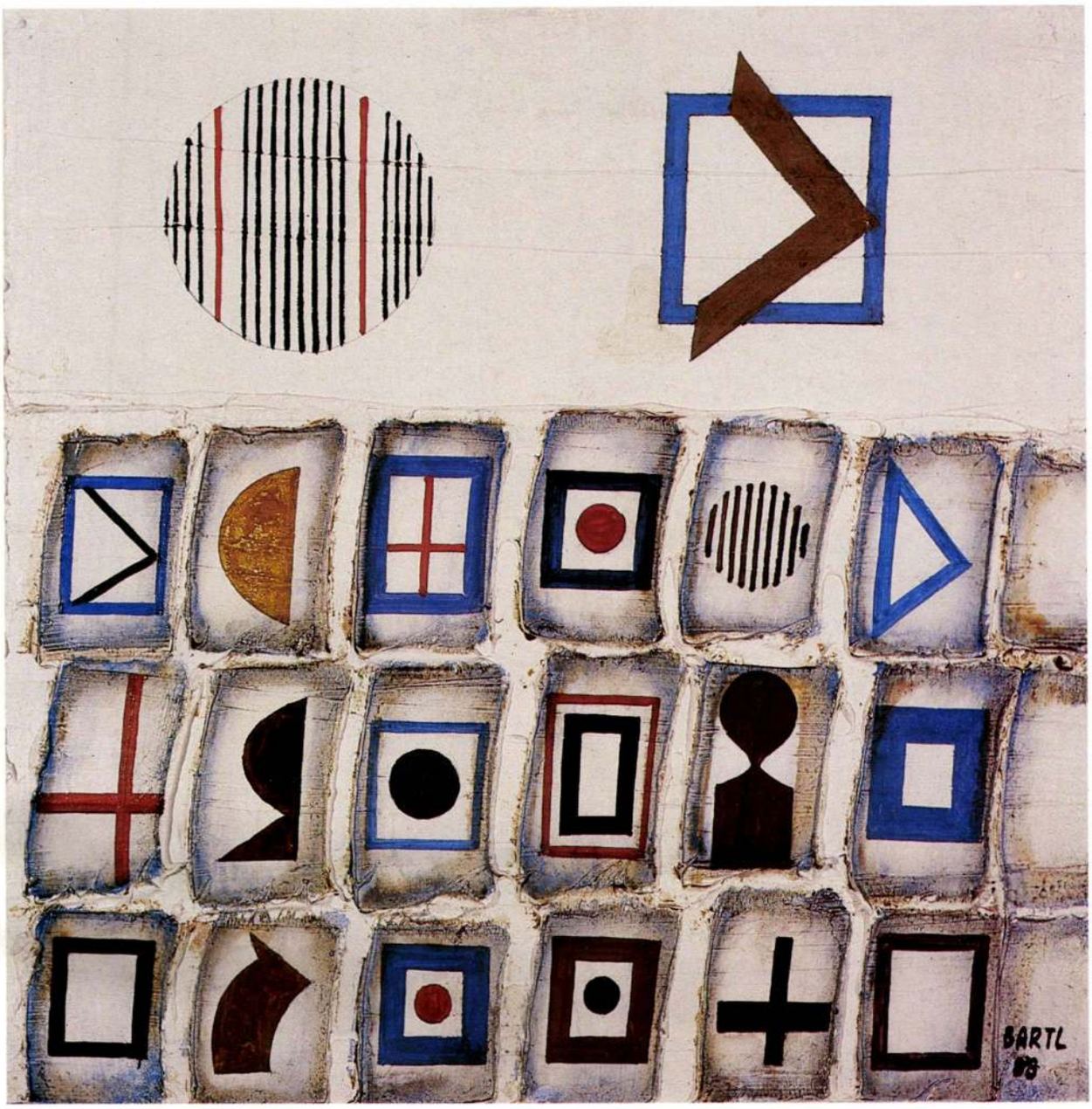

Jelek 1988

40 x 40 cm, olaj, vászon

Jelek négy mezőben 1991

32 x 18 cm, olaj, farost

Ikon 1991

27 x 21,5 cm, olaj, farost

Fekete jelek 1991

100 x 50 cm, olaj, vászon

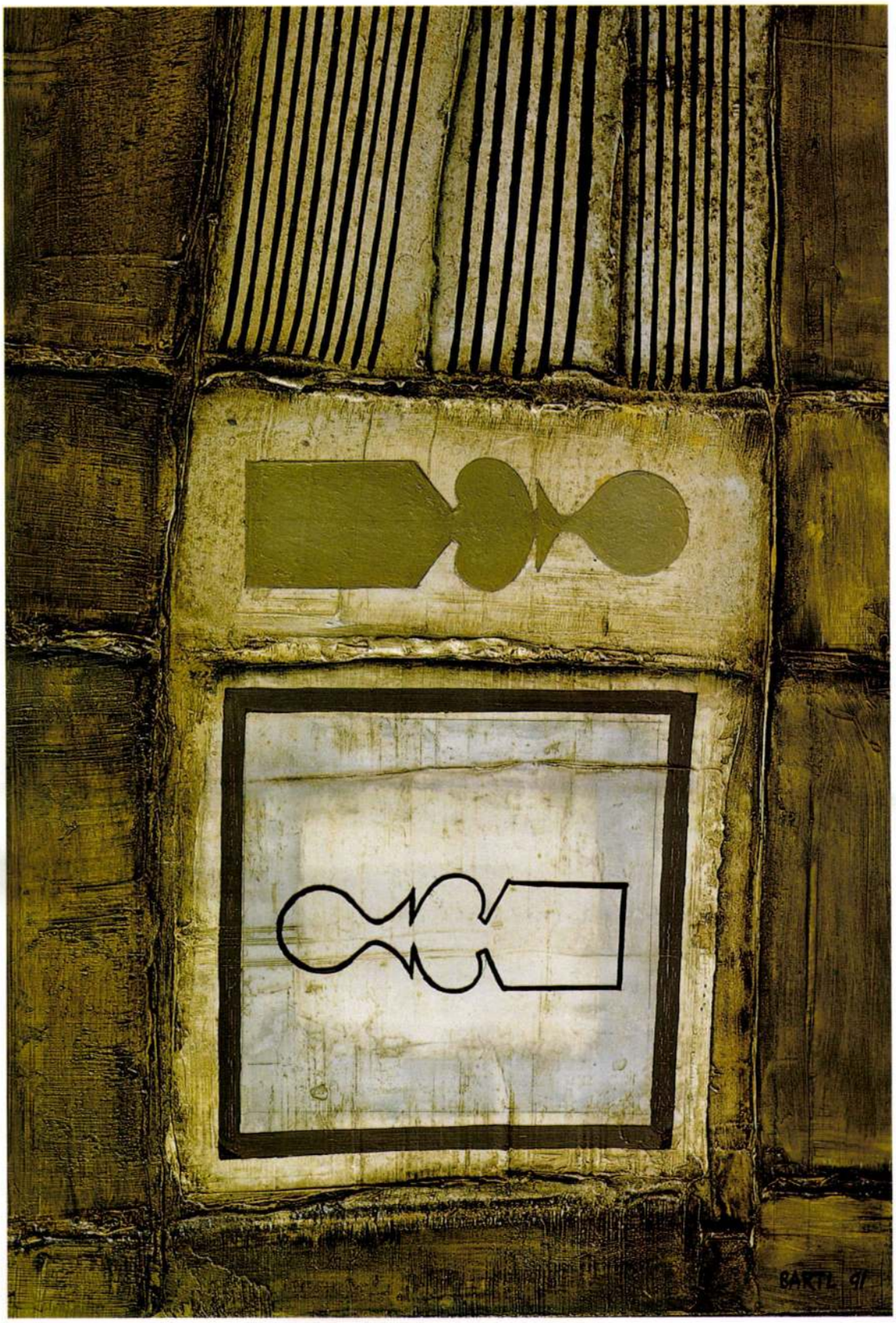

Fekvő fejfák 1991

60 x 40 cm olaj, farost

Két jel 1988

40 x 40 cm, olaj, vászon

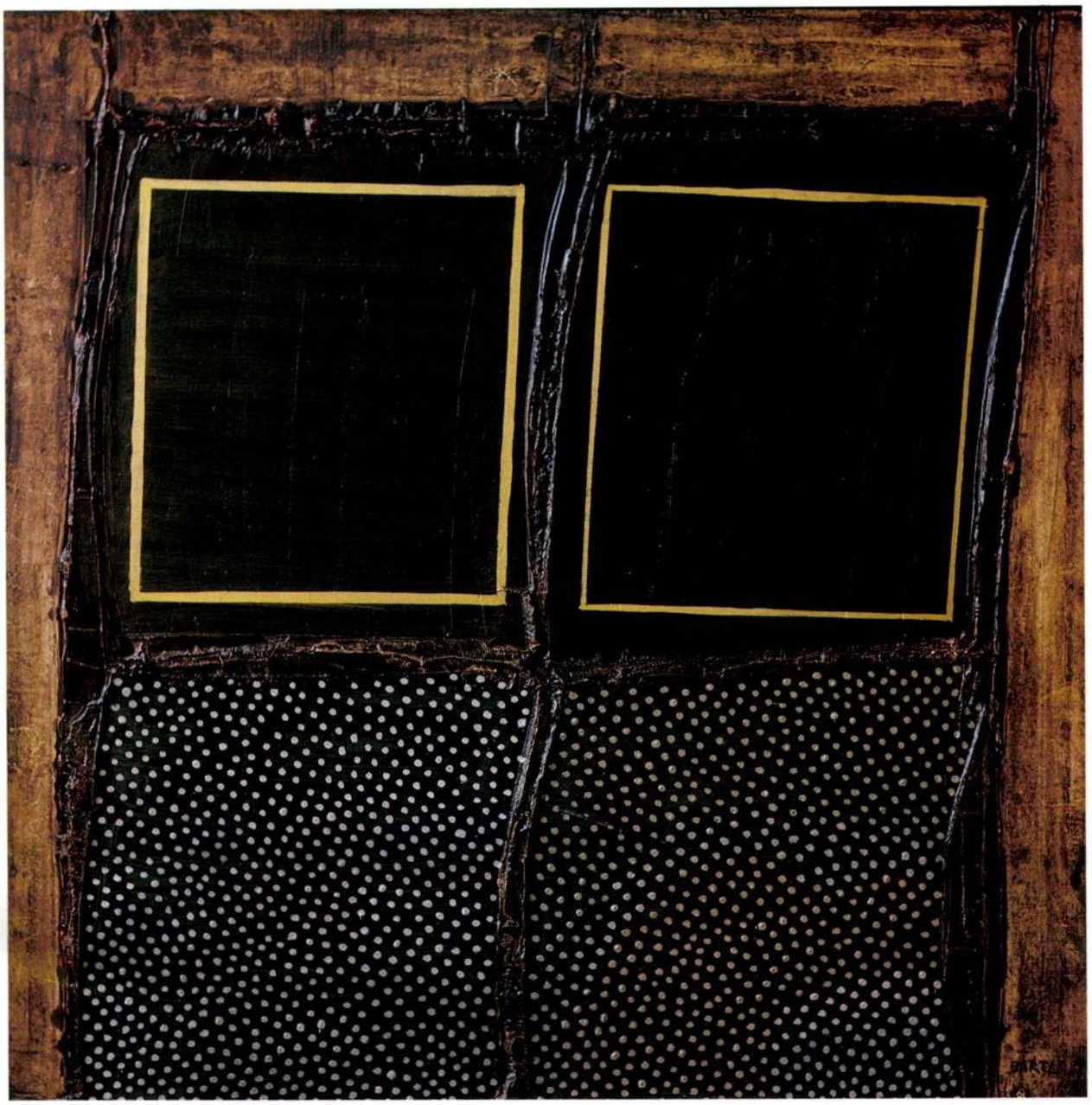

Arany négyzetek 1991

100 x 100 cm, olaj, vászon

Elmúlás 1991

90 x 90 cm, olaj, vászon

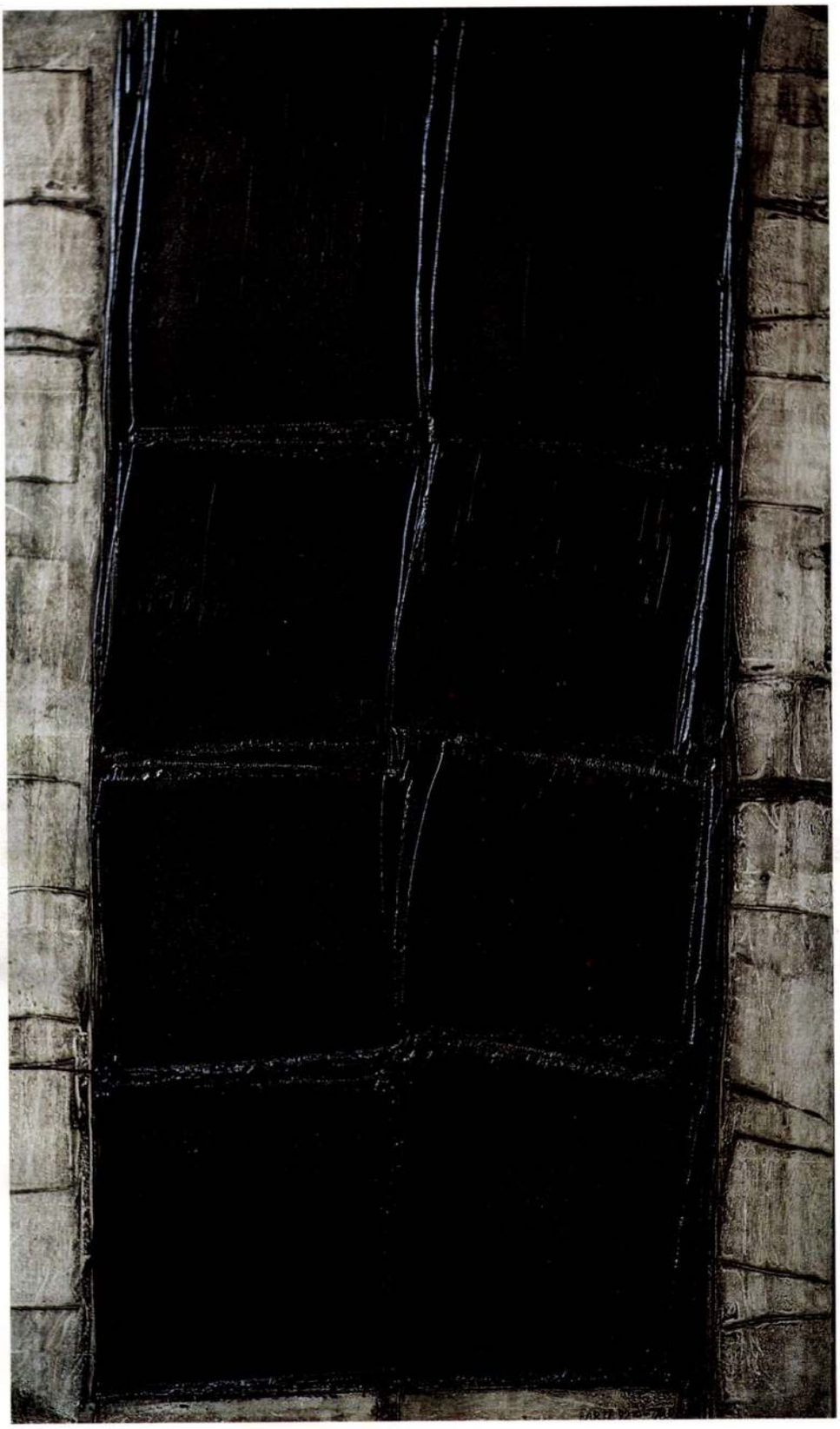

Fekete kapu 1992

200 x 120 cm, olaj, vászon

ÉLETRAJZ

1932. szeptember 25-én született Soroksáron.
1948–52 Művészeti Gimnázium; tanára: Kántor Andor
1952–59 Képzőművészeti Főiskola; tanárok: Papp Gyula, Bernáth Aurél
1959 tagja lesz a Fiatal Művészek Stúdiójának
1965–ben a Képzőművészek Szövetségének
1964–67 Derkovits-ösztöndíj
1972 óta tagja a Szentendrei Művésztelepnek

ÖNÁLLÓ KIÁLLÍTÁSAI

1963 Mednyánszky-Terem
1973 Szentendrei Művésztelep Galériája (Ligeti Erikával)
1973 Arany János Múzeum, Nagykőrös
1976 Csepel Galéria
1978 Csili Galéria, Budapest
1979 Pécs, Színház téri Galéria (Misch Ádámmal és Lux Antallal)
1980 Műcsarnok, Budapest
1981 Szolnoki Galéria
1981 Nemzeti Galéria (Műhely sorozat)
1982 Újdelhi, Festészeti Triennálé
1983 Átrium Galéria, Budapest
1984 Szentendre, Műhely Galéria
1985 Kis-Duna Galéria, Budapest
1985 München, Hungart-Impo-Galéria
1989 Vigadó Galéria, Budapest
1991 Santander (Spanyolország)

CSOPORTKIÁLLÍTÁSOK

1961 Moszkva, Ifjúsági Biennálé
1963 Párizs, Ifjúsági Biennálé
1965 Belgrád, Stúdiókiállítás
1967 Újdelhi, Magyar Festészet
1973 Szófia, Festészeti Biennálé
1978 Nyugat-Berlin, Alstadt Galéria
1979 Nyugat-Berlin, Freie Berliner Kunstausstellung
1981 Szófia, Szentendrei Tárlat
1981 Bécs, Magyar Intézet
1983 Ankara–Isztambul–Athén
1983 Meiningen, Szentendrei Tárlat
1985 Madrid, Grafikai vásár
1985 Dachau, Szentendrei Tárlat
1986 Delmenhorst
1987 Tübingen
1988 Graz, Bázel, Palma de Mallorca, Kanári-szigetek, Arezzo, Szicília, Trento, Rovigo, Lauro
1990 Zürich, Műcsarnok Budapest
1991 Klagenfurt, Wangen, Immenstadt, Vigadó Galéria Budapest
1992 Berlin

KÉPEI TALÁLHATÓK

Nemzeti Galéria, Budapest
Janus Pannonius Múzeum, Pécs
Kiscelli Múzeum, Budapest
Ferenczy Károly Múzeum, Szentendre
Katona József Múzeum, Kecskemét
Móra Ferenc Múzeum, Szeged
Rákóczi Múzeum, Sárospatak
Déri Múzeum, Debrecen
Diósgyőr, Vármúzeum
Sárospataki Galéria
Pesterzsébeti Múzeum
Thury György Múzeum
Árpád Múzeum, Ráckeve
Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola
Orvostudományi Egyetem, Debrecen
Filmfőigazgatóság
ELTE dékáni hivatal
Pásztó, Polgármesteri Hivatal
Gorkij Könyvtár, Budapest
Magyar nagykövetségek: Washington, Moszkva, Delhi
Ludwig-gyűjtemény, Aachen
Tübingen, városi gyűjtemény

LEBENSLAUF

1932 geboren am 25. September in Soroksár
1948-52 Besuch des Kunstgymnasiums, Unterricht bei Andor Kantor
1952-59 Besuch der Kunsthistorischen Akademie, Studien bei Gyula Papp und Aurél Bernáth
1959 Mitgliedschaft im Studio Junger Künstler
1965 Mitgliedschaft im Verband der bildenden Künstler
1964-67 Derkovits-Stipendium
1972 wurde er Mitglied der Künstlerkolonie in Szentendre

SELBSTÄNDIGE AUSSTELLUNGEN

1963 Mednyánszky-Saal
1973 Galerie der Künstlerkolonie von Szentendre (zusammen mit Erika Ligeti)
1973 Arany János Museum in Nagykörös
1976 Csepel-Galerie
1978 Csili-Galerie in Budapest
1979 Pécs/Fünfkirchen, Galerie am Theaterplatz (mit Ádám Misch und Antal Lux)
1980 Budapester Kunsthalle
1981 Szolnoker Galerie
1981 Nationalgalerie (Reiche: Werkstätte)
1982 Neu-Delhi, Triennale der Maler
1983 Budapester Atrium-Galerie
1984 Szentendre, Werkstatt-Galerie
1985 Galerie Kis-Duna, Budapest
1985 München, Hungart-Impo-Galerie
1989 Vigado-Galerie Budapest
1991 Santander (Spanien)

TEILAUSSTELLUNGEN

1961 Moskau, Biennale der Jugend
1963 Paris, Biennale der Jugend
1965 Belgrad, Studio-Ausstellung
1967 Neu-Delhi, Ungarische Malerei
1973 Sofia, Biennale der Maler
1978 Alstadt-Galerie, West-Berlin
1979 Freie Berliner Kunstausstellung, West-Berlin
1981 Sofia, Szentendre-Ausstellung
1981 Wien, Collegium Hungaricum
1983 Ankara-Istambul-Athen
1983 Meiningen, Szentendre-Ausstellung
1985 Madrid, Graphischer Markt
1985 Dachau, Szentendre-Ausstellung
1986 Delmenhorst
1987 Tübingen
1988 Graz, Basel, Palma de Mallorca, Kanarische Inseln Arezzo, Sizilien, Trento, Rovigo, Lauro
1990 Zürich, Kunsthalle Budapest
1991 Klagenfurt, Wangen, Immenstadt, Vigadó Galerie Budapest
1992 Berlin

MEINE WERKE SIND IN FOLGENDEN INSTITUTIONEN ZU FINDEN

Nationalgalerie, Budapest
Janus Pannonius Museum, Pécs/Fünfkirchen
Kiscelli Museum, Budapest
Károly Ferenczy Museum, Szentendre
József Katona Museum, Kecskemét
Ferenc Móra Museum, Szeged
Rákóczi Museum, Sárospatak
Déri Museum, Debrecen
Burgmuseum, Diósgyör
Galerie in Sárospatak
Museum in Pesterzsébet
György Thury Museum
Árpád Museum, Ráckeve
Musikakademie Ferenc Liszt
Medizinische Universität, Debrecen
Generaldirektion der Filmproduktion
Dekanat der Budapester Eötvös-Universität
Gemeinderat in Pástó
Gorki-Bibliothek, Budapest
Ungarische Botschaft in Washington, Moskau und Delhi
Ludwig-Sammlung, Aachen
Städtische Sammlung, Tübingen

Szponzorok:
VUdAK
MHB Művészeti Alapítvány

A borítón szereplő kép:
Arany és kék 1991, 100 x 100 cm, olaj, vászon

A katalógust tervezte és szerkesztette:
Lukoviczky Endre
Fotózta:
Benyó Pál

Nyomdai előkészítés:
TYPOCENTER BT
Telefon: 184-7717
Készült:
PRINTART nyomda
2000 Szentendre, Dózsa György út 26.
Telefon: 184-7717 és (06)26 11-370

ÉLETÜNK

2000/6.-IK SZÁMÁNAK MŰMELLÉKLETE

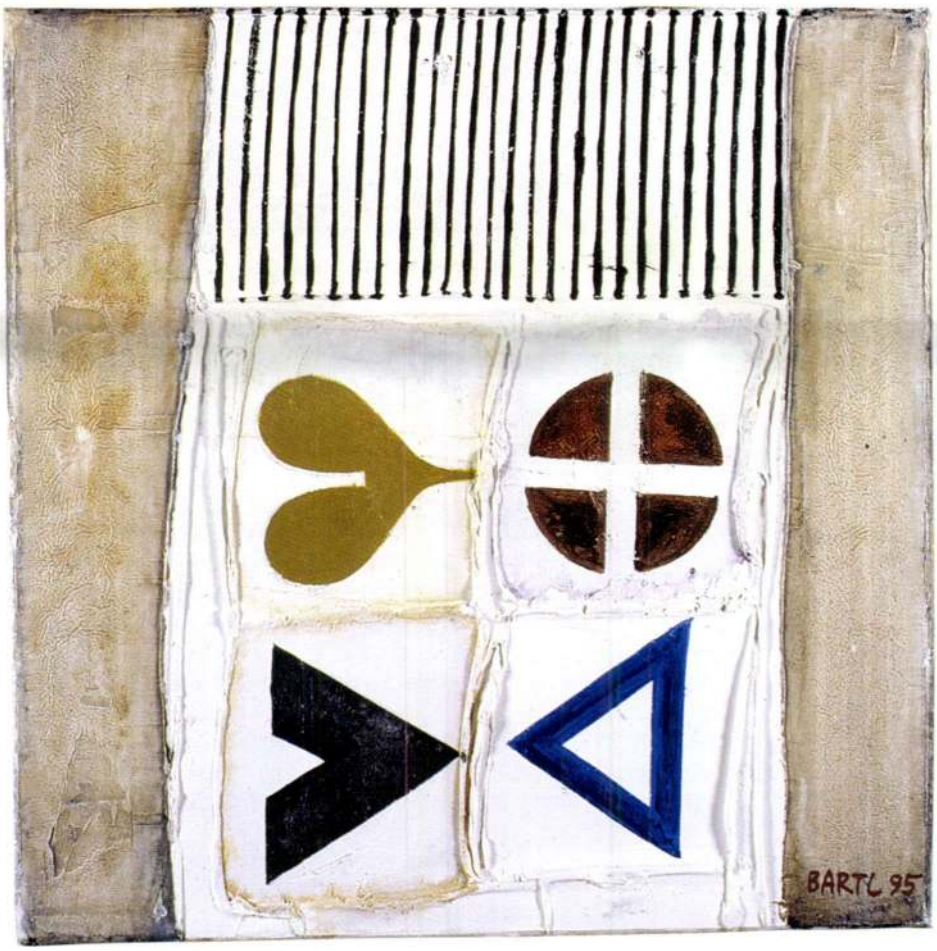

BARTL JÓZSEF

Képek az ötvenes évekből

Bartl József kiállítása elé

Úgy tetszik, a festő múltja egy kicsit mindig a festészet múltja. Márcsak amiatt is, mivel a festőnövendék tanulási folyamatban sajátítja el mesterségét, olyasfélét tanul meg, ami a szakmában addigra már közismert, ami mérhető eredmények következménye. Szoktuk ezt úgy is kifejezni, hogy beépülés a szakmába. Valami meglévőbe, aminek – szemmel láthatólag – normái vannak. Bartl József pályáján ez a beépülés, de legalább is annak kezdetei az ötvenes évekre estek. Minősíteni szoktuk, hogy talán nem a legszerencsésebb évek a pályakezdésre, hogy a militáns politika úgyszólván megette azokat is, akik már előbbre tartottak, és nem várt különb sor az indulókra sem; és minduntalan beleütközünk a szocreál rémképébe. Való igaz, Bartl pálytársai között is akadtak, akik belesüppedtek abba az ideológiai programokkal, pártos agitációkkal megfejelt naturalizmusba, amit valójában a szocreál kifejezés takart. Sőt, egyesek soha többé ki nem tudtak kecmeregni ebből a művészetre életveszélyes közegből; és nem föltétlenül tehetségük elégtelensége folytán. Ámbár. Az is lehet, fölül kellene bírálnunk vélekedésünket a tehetségről ... az általánosságokból a konkrétumok felé közelíteni.

Bartl esetében ugyanis föltétlenül a tehetséget, ezt a benne rejtekező elementáris erőt említhetjük menekvése kulcsaként. A tehetséget, amely esetében mindenképpen több, mint átlagon fölüli kézügyesség vagy kifinumult színérzék, netán kompoziciós rafinéria, sokkal inkább összetett festői látásmód. Valami, ami képessé teszi arra, hogy a megragadott látványt nyomban lényege szerint hierarchizálja és a hozzá leginkább illő festői nyelven interpretálja. Tegyük rögvest hozzá, hogy egy letűnőfélben lévő világ látványát, amelyről tudni lehetett már akkor, ebben a formájában soha többé nem lesz reprodukálható, a társadalmi-technikai mozgások egyszer s mindenkorra lesöprik a színről. Ahogyan éppen megragadható képeit fölhordja a vászonra, nyomban múlttá is rögzíti – noha kétségkívül a festmény vitathatatlan – virtuális jelenében. Lényeges az utóbbi megszorítás: Bartl képeinek elragadó frissesége valahonnét innét eredeztethető. Mi több, a látvány pontossága csakúgy. Barátja és korai méltatója, a sajnálatosan fiatalon elhúnyt Kovásznai ezt tárgyilagosságként aposztrofálja, azt hiszem csupán azért, hogy óvja azoktól, akik az ideológiai normákat próbálnák számonkérni Bartlon. Részemről sokkal inkább a dekoratív hajlandóságot hangsúlyoznám, amely már jónéhány korai Bartl-festmény jellemzője és mindenképpen a későbbi elvont formanyelv irányába mutat.

Ha tetszik, ez indokolta már a bevezető mondatot is.

Minden esetre látni kell, hogy témái mindig kéznél vannak: a soroksári táj, az ottani élet bármely mozzanata számba jöhet, hiszen aprólékosan ismert, mondhatni gazdagon átszőtt életrajzi elemekkel. Következésképpen egy jellegzetes enteriőr vagy egy topográfiai pontosságú tájrészlet legalább annyira önarckép is, amennyire az ebben az időben festett

valóságos önportrék; mindegyik a festő témája, a festő és a festés, a kép viszonyát tükrözi elsődlegesen. Mégcsak azt sem állíthatjuk, hogy küzdelem a formákért, küzdelem a színnel, mert szinte mindegyik képe – az olaj, vászon technika ellenére – leheletfinom könnyedséget, gyakorta eleganciát sugall; nevezetesen azt, hogy alkotójuk teljes fegyverzetben áll előttünk és a formanyelv – egyelőre – nem is igazán új, de perfekt a beszélése: a lényeglátás pontos formaidézésben jelentkezik, a kompozició magabiztosan festői, a színhasználat pedig tévedhetetlenül halad az egyéni színvilág irányába. A képen tehát az van és csak az, ami képbe való és úgy van ott, ahogyan a képen kell lennie, nem pedig a valóságban, a színek viszont az alkotó élményét is közvetítik: gyakorta szabaddá válnak formai inherenciáiktól.

Ez a szabadulás, ami újra meg újra érzékelhető (elegendő talán az Önarckép krapplak háttérrel című munkára utalni) tágítja majd ki Bartl festői lehetőségeit – egészen a teljesen absztakt gondolkodásig. És itt kell ismét hangsúlyoznunk a dekorativitás jelentőségét is, amely ugyancsak a későbbi absztrakcióban kapja meg igazi szerepét, lényegét tekintve azonban már ekkor is általa épülnek föl a kifejezetten érettnek tekinthető korai művek. Mindenek előtt a Cserépkályha címet viselő enteriőrt említeném, amely – tudomásom szerint – a zsennyei alkotóház egyik belső terében készült. A szinte akvarelles könnyedséggel megidézett stílusos kályha, valamint a nézővel szembefordított karosszék a barkás vázával a szándékolt komponálási elvet mutatja, előttük pedig mértani mintáival a szőnyeg tölti ki a képmezőt. Tulajdonképpen minden hihetetlenül pontos a képen, a hangsúly azonban mégsem a pontosságon van, hanem a festői minőségen. Az alla prima-festés lenyűgöző frissességén, mintha a koratavasz szellem az egész képet lengené be. Voltaképpen ekkor, az ötvenes-hatvanas évek fordulóján találjuk magunkat szemben egy teljesen önállóan gondolkodó művésszel, aki ugyanakkor még számos átírási eszközt kiemel majd saját használatra a festészet egyetemes kincseiből, hogy beépítse a maga eszköztárába, mégis, hangja már félreismerhetetlen: kristályosan tiszta egyéni hang.

Kevés festőt ismerek, akinek festői igényessége Bartl Józseféhez fogható. A festői minőség szenvedélyes tisztelete – gyanúm szerint – megvédelmezte minden tévút csábításával szemben. Soha, a kezdetek kezdetén sem juthatott esetében szóhoz egyetlen festőiségen kívüli elem, dekoratívitását is ez menti meg az ornamens mechanizmusától. És bármilyen meglepő, ez már az 1951-es Csendélet barackvirággal című kis képéről leolvasható. Végül is azt kell gondolnunk, azok a mesterek tették a legtöbbet Bartl iskolázásáért, akik hagyták, járja a maga útját – tehetsége iránytűje szerint. Mi ennek a „szabad" festőnek tudunk felhőtlenül örülni.

Fábián László

Színes vonalak, 1997

40 x 30 cm, akril, lemez

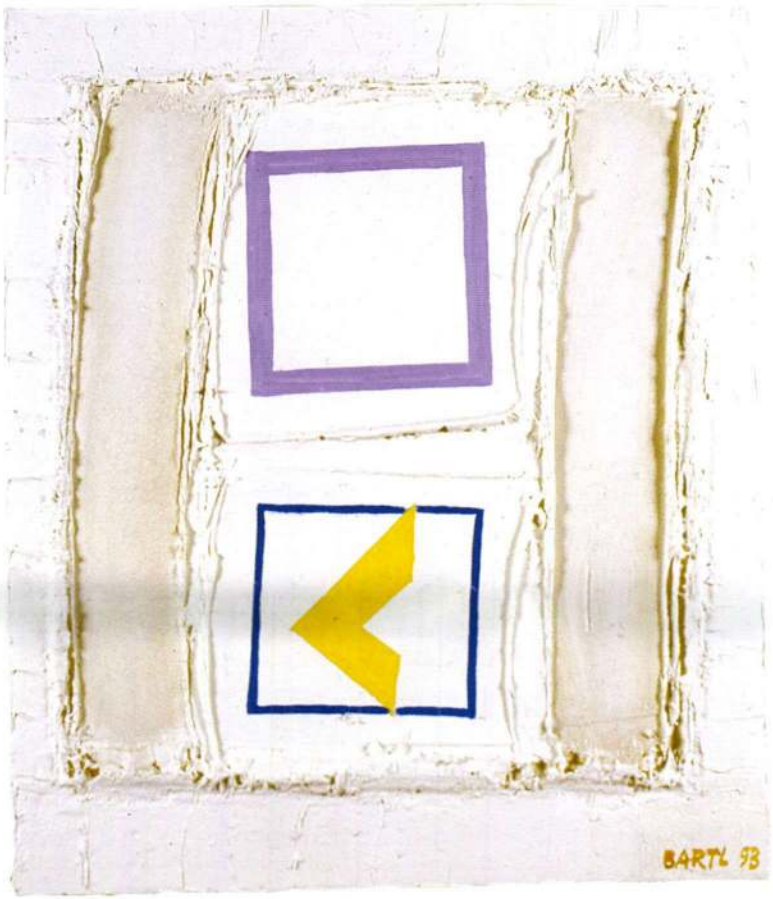

Sárga ék, 1993

30 x 24 cm, olaj, lemez

Fej és kereszt, 1999

100 x 120 cm, akril, lemez

Átmenetek, 1999

120 x 90, akril, vászon

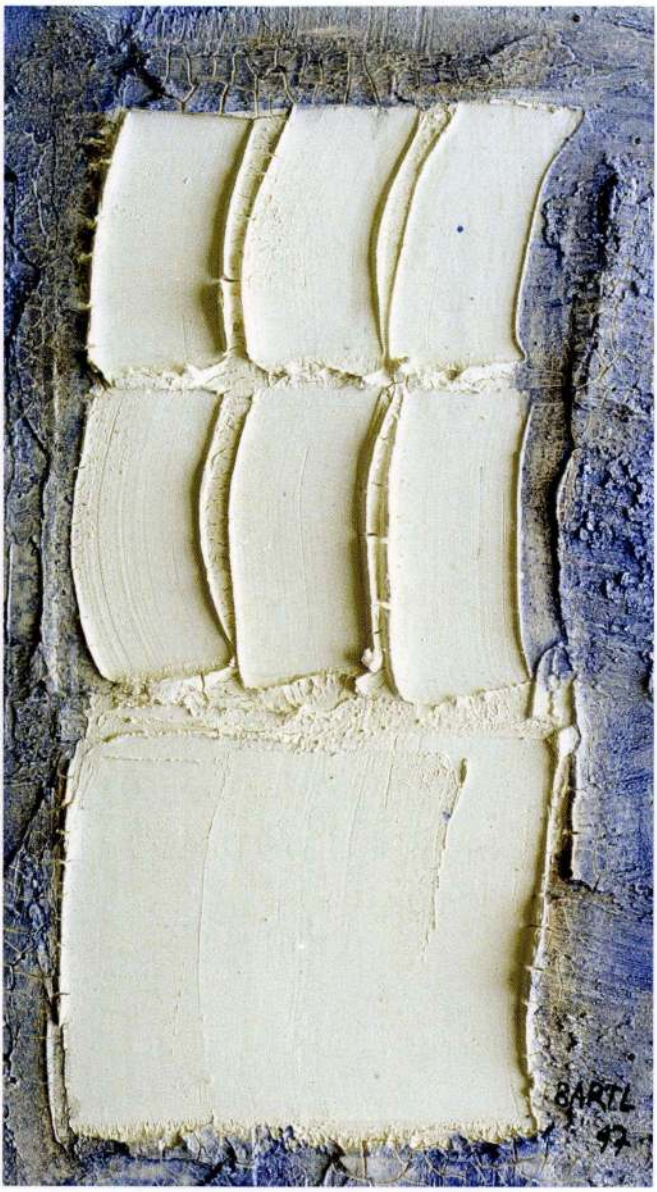

Faktúrák kékben, 1997

32 x 15 cm, akril, lemez

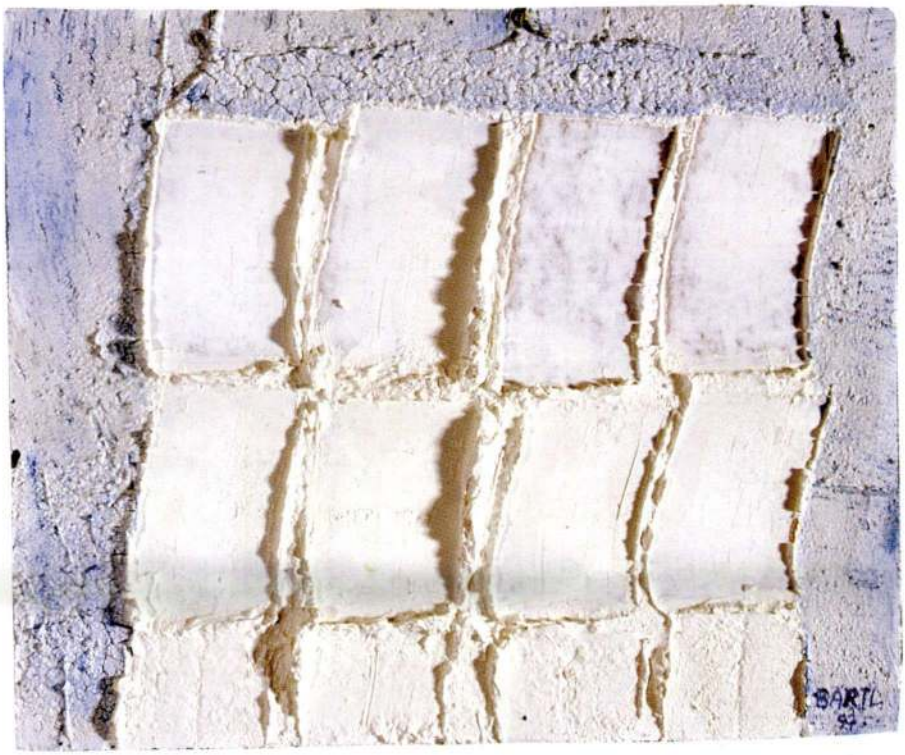

Faktúrák kékben, 1997

30 x 38 cm, akril, lemez

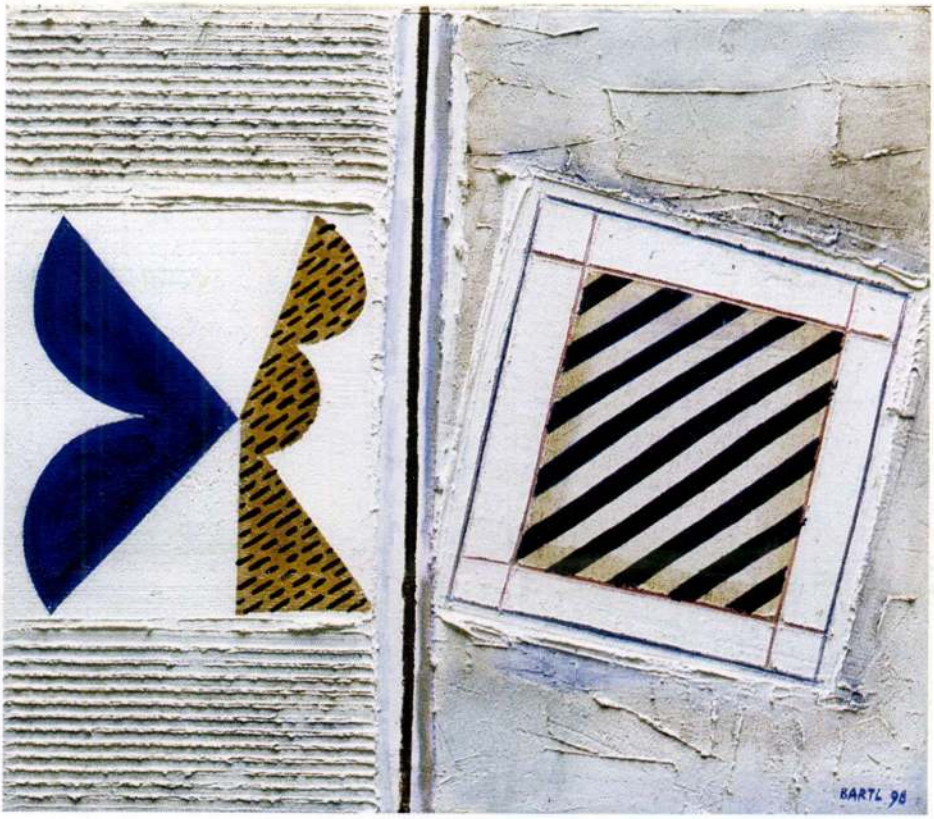

Lepke és négyzet, 1998

60 x 70 cm, akril, vászon

Pettyezett jelek, 1998

30 x 39,5 cm, akril, lemez

Piros háromszög és szív, 1995

80 x 80 cm, olaj, vászon

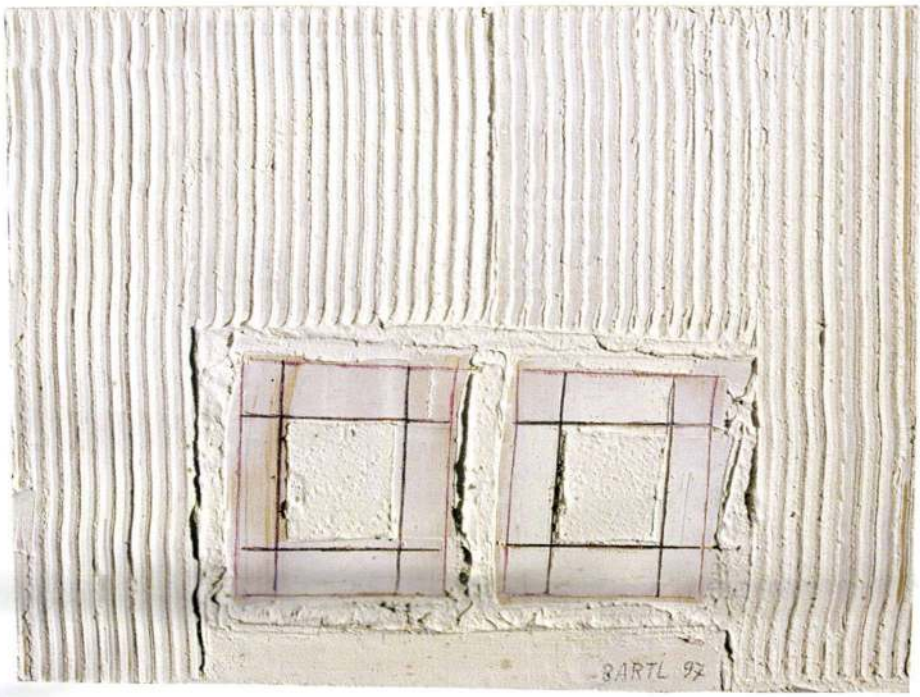

Négyzetek fehérben, 1997

22 x 29,5 cm, akril, lemez

Két jel, 1994

29 x 37 cm, olaj, lemez

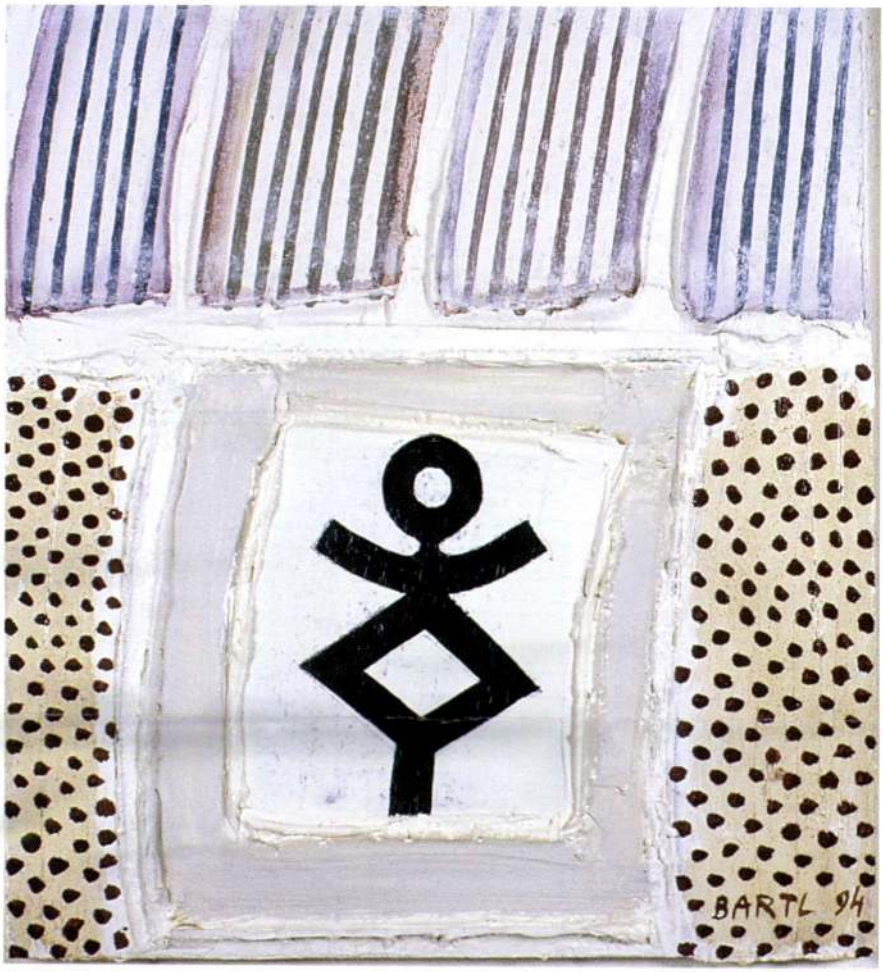

Oromdísz, 1994

21 x 19 cm, olaj, lemez

GYŰJTŐK SAMMLER & SAMMLUNGEN GYŰJTEMÉNYEK

VÁLOGATOTT MŰVÉSZEK, SZERZŐK ÉS TÉMÁK
AUSGEWÄHLTE KÜNSTLER, AUTOREN, THEMEN

SOMLYÓ, MEXICO, PAPP, BÉCS, FELEDY, KORNIS, LÁSZLÓ, KIESELBACH, FRANKFURT, NEW YORK, FÖLDÉNYI, MORAT, BERLIN, NEMSICS, MEZEI, BARTL, KOVÁTS, PARIS, ROMA, IRAK, BERECZKY, SYDNEY, ZÁBORSZKY, BARADAN, WEILER, AIGLON, HEGYI, MEDNYÁNSZKY, KESERÜ, SZEMADÁM, KUBELKA, GYURKOVICS, PRESSER, KOZÁK, KENTAUR, WEHNER, TÖRÖKORSZÁG, SALZBURG, L. MENYHÉRT, OP ART, FÁBIÁN, KÖLN, TISZA, GRUBER, MADRID, MÉHES, FITZ

SZERKESZTŐSÉG: 1095 BUDAPEST, GABONA U. 2.
TELEFON: 218-1292, FAX: 218-1298

Bartl Tóbiás

Bartók István

Bartl József

RÖVIDEN

Durkó Péter elismerése

■ D. M.

Durkó Péter fiatal zeneszerző „a legkiválóbb művész" címet nyerte el azon az európai-amerikai nemzetközi zenei versenyen, amelyet Amerika felfedezése emlékére hirdetett meg az idén az Ibla Zenei Alapítvány, és amelyen nemcsak komponisták, hanem különböző hangszeres muzsikusok és énekesek is részt vettek.

Depardieu mint Jean Valjean

■ MTI – Panoráma

Gérard Depardieu ismét testre szabott feladatot kapott: a Monte Cristo grófja és a Balzac című filmek főszerepei után ő alakítja *Josée Dayan* rendezésében A nyomorultakban Jean Valjean szerepét, amelyet *Jean Gabin* tett emlékezetessé. A film a francia televízió egyik legdrágább produkciója lesz. Depardieu mellett olyan neves külföldi színészek is részt vesznek *Victor Hugo* világhírű regényének filmrevitelében, mint *John Malkovich* (Javert felügyelő), *Virginie Ledoyen* (Cosette), *Jeanne Moreau* (zárdafőnöknő), *Enrico Lo Verso* (Marius), *Veronica Ferres* (Thénardier asszony), *Christian Clavier* (Thénardier) és *Charlotte Gainsbourg* (Fantine).

Bartl József-kiállítás Szentendrén

■ Ardai

Bartl József kiállítása szeptember 1-jén 18 órakor nyílik meg a szentendrei Erdész Galériában (Fő tér 20.). A kiállítást megnyitja és a művészről megjelent monográfiát az egybegyűltek előtt méltatja *Verba Andrea* művészettörténész. Az Erdész Galéria a tervek szerint idén még *Hegyi György*, *Paizs Péter*, *Kelemen Károly* és *Bencsik János* tárlatát kívánja megrendezni.

Füredi költőtalálkozó

■ Kaszonyi

Szeptember 7–10. között rendezik Balatonfüreden a nemzetközi költőtalálkozót, egyúttal átadják az immár hagyományos Salvatore Quasimodo Költőverseny díjait. Az esemény fővédnökei: *Giovanni Battista Verderame*, az Olasz Köztársaság nagykövete és *Rockenbauer Zoltán* kulturális miniszter. Az idei költőverseny emlékdíját az idén 90 esztendős *Faludy György* kapja Égi logika című költeményéért. Különdíjban részesül *Szőcs Géza*, 901 évvel később című verséért. Elismerő oklevelet kapnak többek között: *Kabdebó Tamás*, *Kenéz Ferenc*, *Pardi Anna*, *Petőcz András* és *Pintér Lajos* költők. A négy nap során irodalmi előadásokra, koncertekre és képzőművészeti tárlatokra is sor kerül.

Egy évszázad tanúja

■ Fat

A budapesti Zsidó Nyári Fesztivál egyik szenzációja *Dán Ofry* legújabb kötete: Egy évszázad tanúja. Az Aranymetszés Kiadó gondozásában megjelent 280 oldalas könyv szerzője eddig ismeretlen okmányok alapján, valamint *Hermann Dezső* izraeli ügyvéd visszaemlékezéseinek tükrében új megvilágításban mutatja be *Kasztner Rezső*, a cionista mentőbizottság vezetője és *Kurt Becher* SS-ezredes szoros együttműködését.

NÉVNAP

Köszöntjük a ma névnapjukat ünneplő **RÓZSA** nevű olvasóinkat!

A **Rózsa** régi magyar személynév, amely a hasonló közszóból származik. Becézése: Rózsi(ka).

Ezen a napon történt: 1532-ben Kőszeg várának védői *Jurisics Miklós* vezetése alatt visszavonulásra kényszerítették *I. Szulejmán* ostromló seregét. – 1782-ben *II. József* megalapította a budai-pesti egyetem keretében működő Mérnöki Intézetet, az első mérnökképző intézményt Európában. – 1849-ben a magyar emigráció tagjai ezen a napon érkeztek a török fennhatóság alatt álló bulgáriai Vidinbe.

Ezen a napon született: *Szenczi Molnár Albert* (1574) református pap, egyházi író, nyelvtudós, zsoltárköltő, műfordító; – *Pollack Mihály* (1773) építőművész, a magyar klasszicista építészet jelentős alakja. – *Théophile Gautier* (1811) francia költő, író, a l'art pour l'art „atyja". – *Reményik Sándor* (1890) költő, szerkesztő. – *Mádi Szabó Gábor* (1922) Jászai Mari-díjas színész, kiváló művész. – *Adamis Anna* (1943) költő és előadóművész, zene- és dalszövegíró. – *Bódy Gábor* (1946) filmrendező.

Ezen a napon halt meg: *Julius Ritter von Payer* (1915) osztrák sarkkutató. – *Sir Joseph John Thomson* (1940) Nobel-díjas angol fizikus. – *Szőnyi István* (1960) Kossuth-díjas festő, kiváló művész. – *Jobba Gabi* (1983) Jászai Mari-díjas színésznő.

IDŐJÁRÁS

ICI Interaktív Kommunikációs Rt.

METEOROLÓGIA

Vízállás-jelentés

	cm (°C)
Dunaremete:	47 (19)
Budapest:	170 (19)
Dunaújváros:	62 (20)
Baja:	223 (21)
Tokaj:	464 (22)
Szolnok:	-224 (23)
Szeged:	92 (23)
Gyoma:	340 (22)
Balaton:	64 (22)
Velencei-tó:	130 (21)

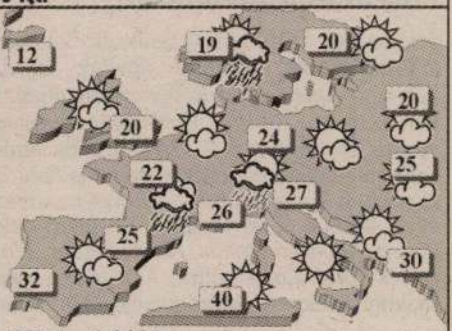

Késő nyári idő

Nyugat-Európában változékony az idő. Egy hidegfront felhőzete húzódik szerdán a Pireneusok és Alpok közötti területre, és sokfelé okoz jelentős mennyiségű csapadékot. Felhős, kissé hűvös az idő a Skandináv-félszigeten, ott szórványosan alakul ki eső, zápor. Spanyolország és Itália déli vidékén továbbra is tombol a nyár, a hőmérséklet csúcsértéke helyenként a negyven fokot is eléri.

Szerdán hazánkban igazi késő nyári idő várható. Általában sok lesz a napsütés, amelyet délután gomolyfelhők zavarhatnak meg. Az északi országrészben egy-egy zápor, zivatar kialakulhat. A szél általában mérsékelt marad. A hőmérséklet csúcsértéke 25, 29 fok között alakul.

Szerda 14 óra

Bartl Tóbiás,bádogosmester

Sopronban dolgozott.Lakóházát túldiszesen képezték ki. 282.old

Tompos Ernő: "A XIX.sz.épitészete Sopronban"c.kiállitás 280.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirta.XIX.évf.1965 Sopron

M.D.U.

BARTLETT

Laisa: Abresch

Budapest müemlékei II. Bp. 1962. 127. l.

negative

Bartlett W. H.

U. 4233. 13. P. 15. L.

Ursus spelaeus szemfog VIII. 54.

Bartlett, W. H

1.

Schoen Pest-Buda

15. 1.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Az új Lámchid Pesten. Metsette

Bartlett. Rézkarc. 12 x 18.

Hollós O. tul.

Kr. ②. 551.

Bartlett

Bartlett

d.

LykaMagyműI800-50
503. l.

23 Viktória		Izraelita: Tebeth 9.
Csütörtök **24** Ádám és Éva		Protestáns: Ádám, Éva Görög: Kar. el. böjt Izraelita Jer. ostr. böjt
Péntek **25** Nagykarácsony		Protestáns: Karácsony Görög: Nagykar. Izraelita: Tebeth 11.
Szombat **26** Sz. István 1. vt.	Nap kelte 7 ó. 47 p. — Nyugta 16 ó. 14 p.	Protestáns: István 1. vt. Görög: Istensz. M. Izraelita: Vajekhi

52. hét — 1936 **DECEMBER** 31 nap

Bartlett, William Henry

a nálam felsoroltakon kívül magyar vonatkozású nin-

vei: Acélmetsz. Felirata: Theben.—

1) Déveny. Castle Theben. Château de Theben. W. H. Bartlett.— J. C. Armytage.

2) Déveny romok. Acélmetszet. Felirata: The Nuns Tower, — Castle of Theben. La tour de la nonne, Château de Theben. W. H. Bartlett. — W. Mossman

3. Pozsony. Acélm. Felirata: Presburg. (Hungary) Presbourg, Hongrie. W. H. Bartlett — J. C. Bentley.

MAGYAR
HIRLAP
BUDAPEST, VI., ARADI UCCA 10.
Telefonszámok: 10-6-06, 21-8-47 és 22-6-86.

TISZTELT ELŐFIZETŐ

Most, hogy a lapkihord
szükségesnek tartjuk, hogy
zavarok okaival és előzménye

A sztrájk egész tartama
elé vinni az ügy részleteit,
„a másik fél" meghallgatását

A kihordás uj rendszeré
hogy voltak olyan kihordói k
besitése havi 1 P 10, 1 P 30
ben havi 3 P 30 fillérbe kerü
megállapitjuk, hogy ugyanenn
tési dija P 2.90, akkor csak
nunk annak megállapitására,
alapon fentartani olyan lap
többe kerül, mint amennyi a
egyéb költségek: nyomda, ki

Maguk a kihordók is be

Bartlett, William Henry

magyar vonatkozású met-
szetei eredetileg

William Beattie: The
Danube: its history,
scenery, and topography
c. műveben londonban
Virtue and Co kiadása-
ban jelentek meg 1842-
~~[illegible]~~. Évszám nincs a
könyvön

k a kihordás uj rendezéséhez. De
nap - kétségtelenül zavaros - je-
volna meg, minden bejelentés nél-
mészetesen a sebtiben beállitott
elelőképen a kézbesitést elin-
kájukban őket sokhelyütt tetleges
élével gátolták meg.
öttek azzal az ajánlattal, hogy a
20%-kal leszállitani. Bár ez az
ljesen a kihordás költségeinek
ettel kivántunk lenni az általá-
lyzetre. A megegyezést a kihor-
ár zavartalanul teljesiti a régi
a kihordást.
nem nyerészkedő üzleti vállalko-
elem azon a fronton, amelyet szá-
kijelölt. Nekünk nincsen tit-
tatjuk erre vonatkozó adatainkat.
rátainkat és olvasóinkat, hogy
ünket is és ne itéljenek egyol-
élkül.
t kérve vagyunk,

a MAGYAR HIRLAP
kiadóhivatala.

Dévény T. 5380.

A balra emelkedő várhegy aljában bárkák és dereglyék kötöttek ki, az előtért halászok élénkitik, mig a part felé csolnak közeledik, a hegyes háttérben pedig füstölgő gőzhajó látszik. Felirata:

THEBEN
Castle Theben

alól balra: W.H. Bartlett
jobbra: J.C. Armytage

Am., mér. a vk. 13 :19 cm.

140-95.

Wolff: Die Donau, Leipzig 1843.

Pétervárad. T. 6254.

A háttérben van a vár és város, a hová balról hajóhid vezet, a Dunán bárkák közlekednek, az előtérben pedig, a hol a FRANZ gőzhajó füstölög, a podgyászok körül, többen foglalatoskodnak, kik közül egy hordót hengerget, középütt ~~három~~ három katona képez csoportot s jobbra a hordón ülő asszonynyal egy munkás beszélget. Felirata:

Peterwardein.

alól balra: W.H. Bartlett.
jobbra: J.C. Armytage.

Am., mér. a vk. 13: 19 cm.
Wolff: Die Donau, Leipzig 1843. és Beattie, W.: The Danube. London 1842.

Pétervárad:

A Fruskahegység meredek fokán épült várat a Duna tágas ivben kerüli meg. A fokhegy tövében s lejtőin számos a bástya s a sáncz. Az alsó erősség tulajdonképen bástyákkal környezett város; a felső vár csakis katonai épületekből áll s a völgyben északra s nyugra a külváros terül el, melynek több épülete s temploma látható. Az újvidékre vezető hid felett a Dunát három bárka s két vitorlás élénkíti meg s az innenső oldalon a „Franz" gőzös mellett egy bárka van. A parton mintegy tizenkét személy nézi a hajók közlekedését s e mellett részint állnak, részint pedig ülnek. Az előtérben balra a kosarak közelében, hol egy nő s egy férfi beszélget, három katona van, kiknek egyike leült; középütt két férfi kövön ülve beszélget a vele szemben levővel s kőtuk egy összem áll, s jobbra a hordókkal ketten foglalkoznak: az egyik guritja a hordót s a másik igazgatja. Feliratai a kép alatt:

„Péterwardein"

salól balra: „W. H. Bartlett"
s jobbra: „J. C. Armytage."
Acélmetszet, méretei 12.8:19 c/m.

Bartlett

Lläb TV. 105, 111.

Bartlett

läsd

Kremvégi Bp. 44.1

Barna Gyula

Folyó hó 18-i
találtuk és kijavítottuk.
Bocsánatot k
sorló eset a jövőben nem

MDK

Bartlett, W.H.

Schoen Csillaggyüjt. 1936. 44 l.

Barthlme, építén M Dh

A pozsonyi „altes Rathaus"-nak földszinti renaissance-árkádjai és egyét rének egy felirat szerint 1558-ból valók és építőjük az alsóausztriai Wolfsthal-ból származó Barthlme kőmetző volt.

61. l.

Franz, A. R.: Pressburg, die ehemalige Hauptstadt...

Berlin-Stuttgart, 1935. 83. l. 12. t.

M.D.K.

Barthlme von Wolfstal, kőfaragó

1581-ben öt nagy pillért faragott a pozsonyi Városháza folyosójára, egyenként öt frt-ért.

Hoffmann Edit: Pozsony a középkorban, elfelejtett művészek, elpusztult emlékek. Bp.é.n. 42. old.

M.D.K.

Barthlme von Buda, ötvös

neve pozsonyi oklevélben 1575-ben fordul elő, amikorra két legényével való perestkedésében a cár arra kötelezi a mestert, hogy egyik legényét azonnal bocsássa el. Ugyanakkor sürgős munkát rendel Bécsbe.

Hoffmann Edit: Pozsony a középkorban, elfelejtett művészek, elpusztult emlékek. Bp. é.n. 56. old.

M.D.K.

Bartlme [Partelme], ötvös mester

1501-1505. körül szerepel pozsonyi oklevelekben és számadásokban. 1502-ben madárlövéshez ezüst serlegecskét készít, 1503-ban ismét ezüst nyílvesszőért fizetik. Belvárosi lakos, adót fizet.

Hoffmann Edit: Pozsony a középkorban, elfelejtett művészek, elpusztult emlékek. Bp. é.n. 51. old.

Bartlme, Bertelme von Teben, kőműves

1439-1475. között szerepel a pozsonyi városszámadásokban és telekkönyvekben. Eleinte mint kőművessegéd, később (1443-tól) mint kőműves, (1444-től) mint kőfaragó, (1459-től) mint kőfejtő. Már 1444-ben háza van a Szépalak-utcában, amit azelőtt Magyar-utcának hívtak mert a XIII. sz-ban még magyarok laktak benne.

Hoffmann Edit: Pozsony a középkorban, elfelejtett művészek, elpusztult emlékek. Bp.én. 35. old.

megjegyz.

Bartlom Simon

ci Bálint

2.

Késmárkon

1486.

Kompanyik Coelestin:

A n. Jakabról címzett

lőcsei plébániai templom

rövid leírása. Lőcse,

1891. 30. l.

52-52.

A fenti napra összehívott közgyűlést határozatlanképtelenség esetén

június hó 26-án, délután 6 órakor

a camponai ásatások bemutatásával *Nagytétényben tartjuk meg. Erre külön meghívót nem küldünk.*

Találkozás a Szent Gellért-téri HÉV. állomáson. Indulás pont 5 órakor. A közgyűlés színhelye a nagytétényi állami iskola. Az ásatásokat, részben helyszíni bemutatással ***Paulovics István*** tagtársunk ismerteti.

Az ásatások megtekintése után a nagytétényi halászcsárdában társasvacsora.

Az Elnök

Bartner János

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR TÁVIRATI IRODA
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ZALAI HÍRLAP
Zalaegerszeg
1969 AUG 29

1021

Szobrot helyeztek el a zalaegerszegi Kovács Károly tér 1 számú ház Balaton utca felőli falára. Avatására szeptemb első vasárnapján, a bányásznapon kerül sor. A szobor Bart ner János alkotása.

(Kiss Ferenc felvétele)

— Valen
Brumel tár

a át az
ele, hogy
zállodai sz
e a böröndj
ommal pedi
elent meg
grószektorban azonban min-
ig komoly, s figyelmét kizá-
ólag a versenyre összpontos
ítja. Talán még egyszer sem
örtént meg vele, hogy csődöt
ondott volna, hogy ne hoz-
a volna azt az eredményt,
melyet felkészültsége alap-
án vártak tőle. Márpedig ez
mesterfokú versenyző egyik
ismérve.

Jurij Csisztjakov, a válogat-
ott keret magasugró edzője,
964-ben Volgográdban egy
özépiskolai versenyen figyelt
el Gavrilovra. A fiatal atléta
kkor még csak 190 cm-t
ott, de a nyulánk, könnyed
ozgású, hajlékony fiú meg-
tszett az edzőnek, aki elha-
rozta, hogy megpróbál vér-

centimé-
tert ugrott, pedig — amint
mondja — több is volt ben-
ne. Ő azonban nem keres ki-
fogásokat. A vereségért min-
dig önmagát hibáztatja.

Gavrilov legutóbb Los An-
gelesben a szovjet—amerikai
atlétikai viadalon minden el-
lenfelét, köztük az olimpiai
bajnokot is legyőzve, 221 cm-
es egyéni csúccsal nyerte a
versenyt. Egy év alatt egy
centimétert javult, ami ilyen
nagy magasságon már nem is
olyan jelentéktelen dolog.

Gavrilov most már Brumel
világcsúcsa felé kacsintgat. S arra a kérdésre, hogy
átviszi-e a 228 cm magassá-
got, így válaszolt: Valószínű-
leg átviszem!

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett édesapánk, nagyapánk

ID. BAJNOK LÁSZLÓ

1969. augusztus 27-én elhunyt. Drága halottunkat 1969. augusztus 29-én ½ 4 órakor helyezzük örök nyugalomra a zalaegerszegi köztemetőben.

2570

Sporthírek,

Barcelonában a Barcelona nyerte a Juan Gamper Kupát, miután a döntőben 2:1-re győzött a Zaragoza ellen. A 3. helyet a Szlován Bratislava szerezte meg a világkupa-győztes argentin Estudiantes elleni 2:1-es győzelemmel.

*

A FIFA Buenos Airesbe kérette vasárnapra az Argentína—Peru világbajnoki selejtező mérkőzésre Bolívia képviselőjét is, valamint a chilei dr. Gonit, a délamerikai labdarúgó szövetség vezetőjét.

D Bartoccini Bruno

~~150/1944~~

Ferk pzomfoisk vk

1939-41. 146. l.

Mátraballa község

intézkedés céljából csatoltan

Budapest, 1944 márc

Vegyes

4

ágos Bizottsága

ány { száma: 591 194
kelte: III. 18. 194
beérkezése: III. 21. 194

tek száma: 3 (1 nagy, 2 csat.)

elintézett szám:

záma:

száma:

Bartócz Barna, ötvös

● BARTÓCZ BARNA ötvösművész Ady-emlékfalának leleplezését ma délelőtt tartották Győrött, az Ady Endre általános iskolában.

O-: Bartócz Barna

Esti Hírlap, Bp. 1977 nov. 17.

MDK

Bartod Igell ötvös

aranyozott ezüstkupa 1634-ből.

Műcsarnok, 1900. 9. sz. Egy régi ötvösremek.

mdk.

A Bartók fazekas csalad

Székely udvartelyen élt és ott készítette a tányérokat, amelyeket korondi vándor cserépedény kereskedők szállítottak el. Innen a korondi elnevezés.

Gönyey Sándor: Beszterce vidéki cserépedények.

Néprajzi Muzeum Évkönyve 1958, 224.-225. l.

Barlók testvérek

Magyar Karácsonyi-kiállításon a Károlyi palotában famunkáival szerepelt.

M.930.XII.7.

Bartók növérek

Szerepelnek az Iparművészeti Múzeumban rendezett Kerámiai Vásáron.

M. 929. XII. 11.

Ø Bartók nővérek

l.

Ernst Mur. Kiáll

124. n. 15. l.

1932.

3696. Mé

Sz. Sárbogárdon 1844-ben. † Jó

Tájkép.

Balaton tájékának egy
látható magas part mellet
kötött ki, a melyektől jobb
Az égboltot felhők boritják
ömlik el. Jelzése alól balra

Fa, méretei 13·8 : 17·8
400 K. — Szana Tamás h
(323–908). — Átvétetett 1
Az átvételt jóváhagyta az 1
leirat (499–908). — Bejelente
–908).

III

Hag. 1908.
Szana J.

Barlók

Nemzeti Szalon UME kiállításán képével szerepelt.

B.ö.u.931.II.1.

M.D.K.

Bartók Alajos. ceri antalos

1834-45 közöt szerepel a városi összeírásokban.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. Köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 311. old.

BARTÓK Alajos egri asztalos. A XIX. század közepén működik Egerben, ahol 1834-45 között szerepel az összeirásokban.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Bartók András, festő

Vasárnapi festő

Ismeri Drezda, most Pesten is bemutatkozott

A Százados út és környékének kopott, szürke barakkházai, a szűk lépcsőház után a lakásba lépve meghökkentő az ellentét. Tágas, világos szobák, különös ízléssel, egyszerűen berendezett helyiségek. A falakon hiányzó festmények nyoma. A házigazda, *Bartók András* első magyarországi kiállítására vitték el őket.

KÉPEI HIRDETIK

Amatőr festő — profi színvonalon. (Ez csak a képeiben gyönyörködő laikus néző véleménye.) A műértő bizonyára talál hibát a képeken, de bizonyos, hogy nem megy el mellettük *szó nélkül. Bartók András* impresszionista festőnek vallja magát.

Nem mindennapi, nem átlagember — s ezt éppen a *képei* hirdetik. Otthon, a feleség és a három kisgyerek körében, rajzasztalánál ülve mesél. Mire a végére ér, kibontakozik a kép, amely megmutatja, mi joga van arra, hogy ne nevezhesse magát középszerűnek.

Most 34 éves. Gyerekkorában focizás helyett inkább farigcsált, rajzolt. Szülei megijedtek ettől, s később, amikor ezt a gyerekkori időtöltést már a főiskolán komolyan akarta folytatni, nem engedték. Meg akarták óvni a ma már elismert, ám életében oly sokat nélkülözött rokon, *Rudnay Gyula* kudarcaitól. Szakmát tanult hát — *kitűnően végzett.* Az NDK-ba ment dolgozni, ott újabb szakmát szerzett — s ez az a pont, amikor először megjelent képeivel a közönség előtt. Képzőművészeti kiállításon második díjat nyert, megismerhette ezután Drezda, Erfurt és Berlin is.

Hazajött, megnősült, megszületett a három gyerek. *Esténként, vasárnaponként fest.* Sok minden mással is megpróbálkozott — könyvekből tanulta a textilszövést, festést. A gyönyörű faszobrok készítését otthon, a szomszédok zavarása nélkül nemigen folytathatja, hogy is nézne ki, ha a lakóbizottság elnöke járna elöl rossz példával?

Ritkán lehet hallani, hogy valaki azt mondja magáról: *boldog ember, elégedett.* Életét teljessé teszi, kitölti a család, a munka és a művészet.

KÖSZÖNET A FALON

A munka. A Semmelweis Orvostudományi Egyetem gyógyszerészi kémiai intézetében orvosi műszerész — és ezermester. Szeretik, megbecsülik, mindent elért, amit ilyen fiatalon csak lehetett. Ideális, családias légkörről, szoros munkatársi kapcsolatokról beszél, olyan munkahelyről, ahol valóban a munkájuk szerint ítélik meg az embereket. Hogy többet, jobban dolgozhasson, belevágta magát a gyógyszerészetbe is.

Többszörös újító. Legutóbb társaival olyan műszert fejlesztett ki, amit eddig csak valutáért hozott be az ország, a KGST-államokban sem gyártják. A műszer előállítási költsége csak töredéke a nyugatinak. (Sajnos, gyártója még nem akadt.)

A munkahely barátokat, jó ismerősöket adott, a szeretetért cserébe a művész asztalán már készül a nagy falikép terve. Új épületbe, a volt Pasteur Intézetbe költöznek, s ott szinte kínálta magát egy üres, nagy falfelület. Örömmel, kedvvel készül a kép, köszönetképpen azért, amit talán csak kevesen mondanak el magukról: *„ilyen jó munkahelyem még nem volt".*

A művészet. A népfront VIII. kerületi helyiségeiben április 27-én megnyílt két fiatal művész kiállítása. *Bartók Andrásnak* ez volt a hazai bemutatkozás.

MARAD AMATŐR

A zsüri véleménye, hogy a „vasárnapi festő" szó szerint igaz. Hogyan? Valaki, aki ilyen született tehetség birtokában van, nem tör a hírnév felé? *Bartók András* azt mondja: *nem.* Nem akar profi lenni, nem akar a festészetből megélni. Elég az, ha az emberek látják képeit, szobrait, gyönyörködnek bennük, ha barátoknak, ismerősöknek ajándékoz belőlük. Egyszóval, ha örömet szerez *másoknak* azzal, amit csinál.

Borics Katalin

4.

kus, éppen Wallraff riportjaiból ismertem meg az MTM-módszert. *Amely nem tűnt különösebben vonzónak.*

„Ami valóban új ebben az eljárásban" — írja Wallraff —, „az a munkások többletmegterhelése. A munkahelyek csekély jelentőségű és olcsó megváltoztatásainak ürügyén ugyanis a normákat két-háromszorosukra srófolják fel... A konszern (a Fichtel- és a Sachs-cégről van szó) a maga profilénségében nem ismer határokat. Az MTM-akkord a csiszolósoron nem enged meg tartalékokat, itt kipréselik az emberből az utolsó lélegzetet is".

Kevesebb üresjárat

Alaxai László és *Boris Péter* röviden és egyszerűen demagógiának minősíti mindezt.

— Egy eszköz önmagában nem lehet kizsákmányoló — mondják. — Valóban fel lehet használni arra, hogy a profit emelkedjék, de arra éppúgy, hogy megkönnyítse a munkát.

— Akkor hát mi a lényeg?

— Az MTM — ez az angol Methods-Time Measurement, azaz a módszeridők mérése-rövidítése — nem.

— Persze a 3M-et lehet rosszul vagy rossz cél érdekében alkalmazni. Csakúgy, mint a *Taylor-módszert*, vagy a két világháború között nálunk a *Bedeau-rendszert*. Mindenki a Bedeaut szidta a gyártulajdonos helyett. Nem rossz „trükk". Wallraff is ebbe a hibába esik.

Kedvező tapasztalatok

Ami igaz, igaz. Alaxai László és Boris Péter érvei meggyőzőek. Félre is teszem Wallraffot, hiszen nem a Fichtel és Sachs-ról van szó; sokkal inkább azokról a hazai vállalatokról, ahol már bevezették ezt a munkaszervezési módszert.

— *Milyenek a tapasztalataik?*

— Azokban a gyárakban, ahol alkalmazzák a 3M-et, szinte kivétel nélkül nagyon jók. Természetesen sok függ attól, milyen szervezettségi színvonalon áll egy-egy munkahely, vannak-e tradíciói. Nem nehéz belátni, hogy kevésbé látványos az eredmény például a Rába gyárban, mint egy manufakturális módszerekkel dolgozó szövetkezetben. S nehezebb átszervezni a munkát egy olyan helyen, ahol évtizedek óta generációk hagyo-

járás iránt? Hogy azoknál a vállalatoknál sem alkalmazzák mindenütt, amelyek pedig már szakembereket is kiképeztettek e szervezési módszerek bevezetésére?

— Csak találgatni tudunk — mondja egybehangzóan Alaxai László és Boris Péter. — Talán nem mindenki számára elég erős még a gazdasági kényszer, hogy munkáját hatékonyabbá tegye? Bármenynyire is közhely, de miféle csodára várhatnak azok, akik pontosan tudják, hogy semmiféle külső forrás nem áll rendelkezésükre.

Bartók Béla

Vedres Márk eszméinek, magatartásának alakulásában szerepet játszott Bartók Béla hatása is.

Heitler László: Vedres Márk.

Látóhatár 1971/1-2. 153 old.

MDK

Bartók Béla, festöm.

az aktivista rövid életü irányzat hivei kozé tartozott, ennek szolgálatába állitotta értékes tehetségét. Ma már, történelmi távlatból nézve, tisztán látható, h. különös sallangjai mögött korszerü misszió ~~rejlett~~ rejlett.

~~XXXX/X~~ ~~/t.j./:~~ Genthon István: Uj magyar rajzok. Magyar Müvészet. 1934. 19,20.1.

ifj. Bartók Béla épitén M.D.K.

térve falusi lakóház épitésére

Falusi lakóházak. Bp. 1948 38-39.

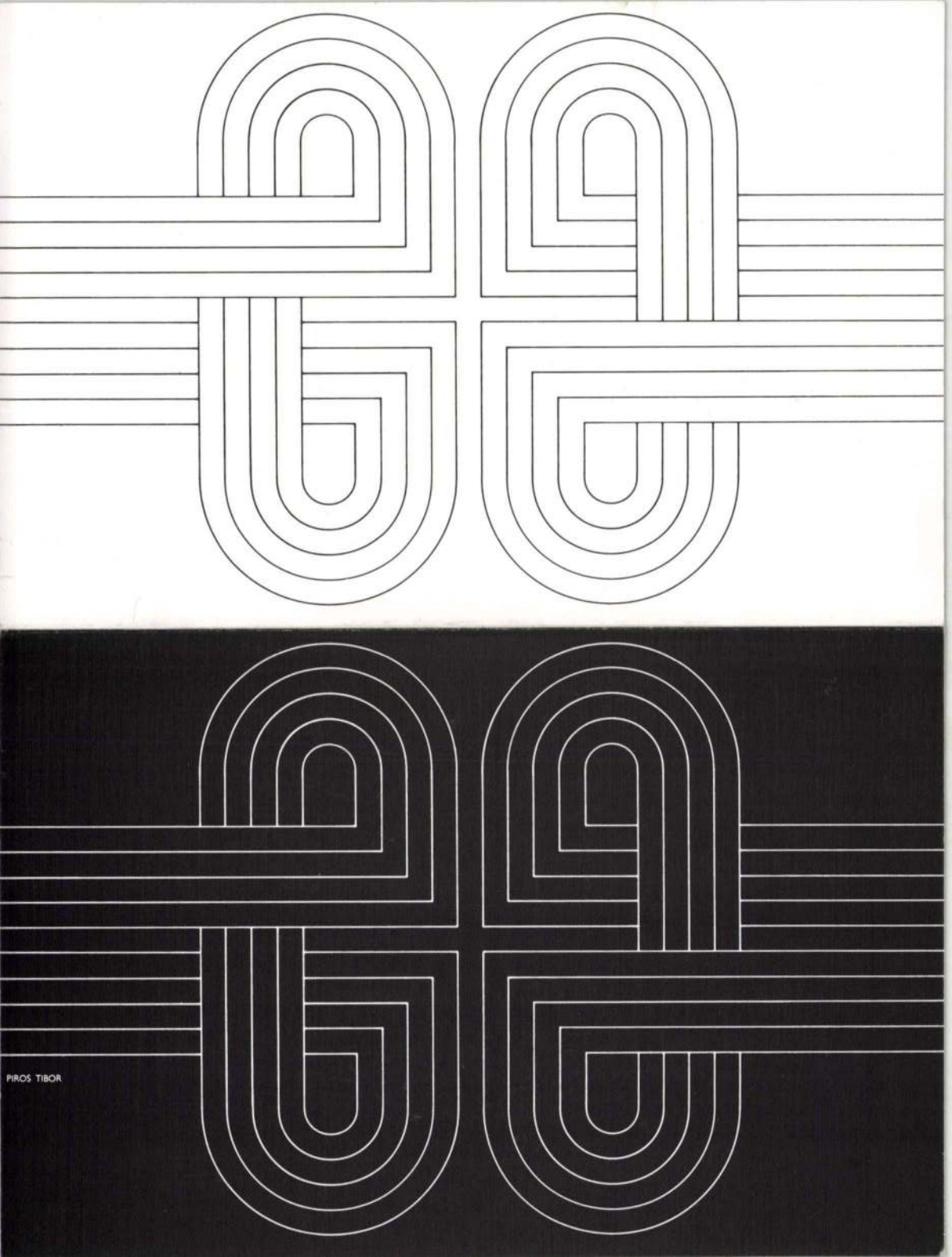
PIROS TIBOR

A kiállítás támogatói:

Nemzeti Kulturális Alap
Művelődési és Közoktatási Minisztérium
Magyar Hitelbank Művészeti Alapítvány
Prolux Világítástechnikai Kft.
Marosi János festő–mázoló mester
Goldenglass Kft.
Baranyai Vilmos üveges
Ablak Klinika Kft.
Pap Gábor Üvegkereskedelmi Kft.
Interina Kft.
Sz. Farkas Márta

A támogatást köszönjük.

Az MTA Zenetudományi Intézet
Zenetörténeti Múzeuma
tisztelettel meghívja Önt

BARTÓK
A KÉPZŐMŰVÉSZETBEN

című kiállításának megnyitójára
1995. szeptember 26-án (kedden) 5 órára

A kiállítást megnyitja
UJFALUSSY JÓZSEF akadémikus

Közreműködik a
KODÁLY-VONÓSNÉGYES

A kiállítást rendezte
BARANYI ANNA művészettörténész

A kiállítás megtekinthető 1996. március 25-ig
Budapest I. Táncsics utca 7.

NYOMTATVÁNY.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

Bartók Béla Úr

épitész

l. MT

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

19 ..... évi ..... hó ..... n ..... napján

.....

délelőtt / délután ..... órakor megtartandó végrehajtó-bizottsági / rendes / albizottsági ülésére.

Tárgy: .....

Elnök megbízásából:

.....

Hornyánszky V. R.-T. Budapest.

Bartók Béla

a vonalőrház
csoportban díjat
nyert

Kósa

6, 9. l.
alaprajzzal

NYOMTATVÁNY.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

19 ..... évi ..... hó ..... n ..... napján

.....

délelőtt / délután ..... órakor megtartandó végrehajtó-bizottsági / rendes / albizottsági ülésére.

Tárgy: .....

Elnök megbízásából:

.....

Hornyánszky V. R.-T. Budapest.

Bartók Béla

a mellékvonali közép-
állomás-csoportban
megvétel

Kósa

NYOMTATVÁNY.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

19 ..... évi ..... hó ..... n ..... napján

.....

délelőtt / délután ..... órakor megtartandó végrehajtó-bizottsági / rendes / albizottsági ülésére.

Tárgy: .....

Elnök megbízásából:

.....

Hornyánszky V. R.-T. Budapest.

Bartók Béla

a fővonali középállomás
csoportjában díjat
nyert

Kósa

NYOMTATVÁNY.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

19 ..... évi ..... hó ..... n ..... napján

.....

délelőtt / délután ..... órakor megtartandó végrehajtó-bizottsági / rendes / albizottsági ülésére.

Tárgy: .....

Elnök megbízásából:

.....

Hornyánszky V. R.-T. Budapest.

Bartók Béla

Épitéz

MÁV vonalörház terv. díjnyertes.

" mellékvonali közép állomás terv. megvétel

" fovali középállomás terv. díjnyertes

Benkhárd MÁV

onalkeretnek 55.7:47.6 cm.
909
3

Bavaria.

A megkeletelt térképnek
zat alatt a Milliaria Germani
Gradu és a Milliaria Gallica
uno Gradu-ra van adva, felira
kal körülvett faragványos ker
fölül jobbra:

BAVARIAE
CIRCULUS et ELE
IN SUAS QUASQUE DITIONI
tam cum
ADIACENTIBUS QUAM INSER
REGIONIBUS
accuratissime divis
per
IO: BAPTISTAM HOMANNU
Norimbergae

és fölül: La Cercle de BAVIER
BERCHLOTSCADEN.

Bartók Béla köszöntése.
Keresztury Dezső: Bartók Bélaa

Bartók Béla |repr.|

Budapest folyóirat, 1988., 4., a címlapon.

Bartók Béla, zongoraművész, zeneszerző (1881–1945).

Erki Edit: Füst Milán Budapestje. A Napló Vallomása.

Füst Milán legújabb monográfusa Kis Pintér Imre, a század legérzékenyebb magyar gondolkodói, művészei közé sorolja őt: Lukács György, Fülep Lajos, Osvát Ernő, Ady Endre, Babits Mihály, Kriedy Gyula, Csontváry Kosztka Tivadar. Bartók Béla mellé írja le nevét és a nagy európai műtoszteremtőkkel, Adyval, Joyce-szal, Eliottal, Heideggerrel rokonítja őt.

Budapest folyóirat, 1988., 7., 38-old.

Bartók Béla, zeneszerző, zongoraművész (1881–1945). 2) Folytatás

Magyar Jövő, Hungarian Daily Journal, New York, May 1, 1945.

a „Debreczen" magyarországi újság legfriseb száma.

Bartók Béla nyilatkozata a Magyar Jövőnek

— MOÓR PÉTER RIPORTJA. —

A forrongásban kavargó, drámai pillanatok felé száguldó történelem tarajos hullámai átcsaptak Európából s egy nagy zeneköltő new yorki lakásának ajtaján dobogtak: hír érkezett arról, hogy Bartók Bélát, a magyar kultura élő legnagyobb alakját, Magyarországon az Ideiglenes Nemzetgyűlés képviselőjének választották meg. A Magyar Föld, amely Bartókot kitermelte, a sok gizgaztól tisztálkodó Magyar Föld visszaköveteli nemes virágát s a visszahívásban benne a reményteljes ígéret is, hogy az idegen és a belföldi gaz, dudva és muhar nem fogja ezután megfojtással fenyegetni a nemes virágot: a magyar kultura ismét neki virágozhatik az ősellenség, a német összeroppanásával.

A mester felesége, Bartók Pásztory Ditta, a kiváló zongoraművésznő társaságában szívélyesen fogad és első általános kérdezősködésemre ünnepélyes komolysággal válaszol:

Bartók Béla

— Természetesen jól esik és örülök a hírnek. Mindazonáltal — teszi hozzá a maga pedáns gondolkodásmódjának megfelelően — csak akkor fogadhatom el hitelesnek, miután személyesen hivatalos értesítést kaptam.

Régebbi beszélgetéseinkből is tudomásom van róla, hogy vissza akart térni Magyarországba, mindazonáltal felteszem a kérdést:

— Feltéve, hogy a hír "hivatalos s hiteles", mint ahogy nincs kételkedni valónk benne, szándékszik-e hazamenni Bartók mester?

— Igen. Szeretnék hazautazni, amennyiben az otthoni külső körülmények olyanok volnának, hogy számomra működési lehetőségek nyilnának.

Magyarország teljes felszabadításával kapcsolatosan ráterelődött a beszéd a régi és "megrögzött" német-ellenes magatartására. A többek között a következőkről is említést tett Bartók:

— 1938-ban volt, hogy a kultuszminisztérium jóváhagyásával a Magyar Tudományos Akadémián dolgoztam a magyar népdalok kiadása ügyében. Egy Varga nevezetű egyetemi tanárféle, a kereszt nevét már elfelejtettem, rá akart beszélni, hogy egy akkor megalakítandó Magyar-Német Egyesületbe lépjek be

(Folytatás a 2-ik oldalon)

Budapest folyóirat, 1988., 7., 35-old.

Bartók Béla, zeneszerző, zongoraművész (1881–1945) (1) folytatás
Magyar Jövő, Hungarian Daily Journal, New York, May 1, 1945.
a „Szörvizen" magyarországi újság legfrisebb számá.

Károlyi, Vambéry, Bartók és Bölöni a Nemzetgyűlésben.
A magyar haladás külföldön élő négy kiváló
képviselőjét a Magyar Nemzetgyűlés tagjaivá
választották.

Budapest folyóirat, 1988., 7., 35-old.

Az MTA Zenetudományi Intézet
Zenetörténeti Múzeuma
tisztelettel meghívja Önt a

BARTÓK BÉLA
EMLÉKÉRE RENDEZETT
ALTERNATÍV KONCERTRE

1995. október 5-én 18 óra,
Kodály terem

Műsor:

Budahelyi Tibor,
a Tundra Voice együttes
(Lois Viktor, Kristofi Ákos, Sielye Ákos)
és
Móder Rezső művei
a szerzők előadásában

KERESZTURY DEZSŐ

BARTÓK BÉLA köszöntése

A megalkudni képtelen géniusz kitért a barbár hatalom elől, hogy megőrizhesse magát az alkotásra; az özvegy, mint Noé galambja, visszatért, hogy hírt adjon az özönvízben hánytorgó bárka lakóinak, a lángelme hamvait a megbékélt ország fogadja szeretettel, miután vihar tépte művei már részei lettek a nemzeti műveltségnek. Hamvainak, mint a nagy ősök umbráinak azért kell itthon lenniük, hogy a nagy példa jelenlétének érzése segítse, de kötelezze is az utódokat a hozzá méltó cselekedetekre.

Történelmi jelentőségű folyamat játszódott le előttünk és bennünk; de nem ment könnyen végbe s nem is fejeződött be még. Mert a kiváló művészházaspárt csak a tisztelők, rajongók egy kicsiny, zokogó serege búcsúztatta, tele szorongással értük is, de magáért is. Az ország, a nép, amelynek tiszta forrásaiból táplálkozó művészetével a nagyvilág színe előtt emelkedett egyre magasabbra Bartók csillaga, megzavarodottan örvénylett a világháború viharában; százados átalakulásokat élt át évtizedek gyötrelmes vajúdásában, természetes tehát, hogy tudatában, szívében a művészházaspár híre is föl-fölragyogott s el-elhomályosodott.

Mikor a nagy összeomlás után számba kezdtük venni a túlélőket, még úgy hírlett: ők is élnek, és Bartók, bár betegesen, még nagyokra készül. Egy fő művét, a Hegedűversenyt még a vihar kitörése előtti fullasztó dermedtség perceiben haza is lehetett csempészni. Hívei közül mindenki, aki tehette, összegyülekezett a bemutatóra, az utolsó szabad magyar hangversenyre a pesti Vigadóban. Emlékezetem élénken őrzi az eseményt: barátaink elszántan készülődtek rá, mert hiszen az ő zászlaját fölemelni akkor kihívásnak minősült. Ezért is ünnepeltük torokszorító lelkesültséggel a kicsit tétován felhangzó művet: Bartók akkor egyedi utolsó üzenetét. Mert hiszen másnap bevonultak a németek. Megvallom, azoknak a napoknak halálos feszültségében nem is értettem igazán a művet; inkább pillanatnyi megrendítő hatását éreztem, mint művészi nagyságát. Ez csak később vált világossá előttem, akkor, amikor már a romjaiból föltápászkodni kezdő fővárosban, mint két arkangyal, leszállt közénk *Yehudi Menuhin* és *Doráti Antal* s a kabátban is vacogva kigyuló közönségnek bemutatta a Zeneakadémián az igazi, a mélységek zord félhomályából boldog reménnyel fölszárnyaló alkotást. Alkotója akkor már — tele kofferral, ahogy mondta — eltávozott közülünk. De róla neveztük el azt az utcát, amelyen az első összeomlás után az ellenforradalom vezére vonult be a ,,bűnös városba''. Miért csak az utat — kérdem ma, lelkifurdalással —, miért nem az egész korszakot, amelynek ő volt a legnagyobb, igazán világraszóló jelentőségű magyarja, egy példa-magatartás modellje?

Mert nálunk sem minden lángelme próféta a saját hazájában. Bartók hivatalos elismertetése sem ment itthon minden nehézség nélkül. Egy szélsőséges művelődéspolitika benne is a tömegektől elszakadó modernisták, formalisták egyik elhárítandó példáját látta egy ideig; nem egy szélre forgó korai és mai ünneplője fordult ellene, miközben világhíre mind nagyobb és állandóbb lett: két nagy B: Bach, Beethoven mellett ő vált a harmadik nagy B-vé. Ma már ezen itthon nem vitatkozik senki: ami testéből megmaradt, tisztelettel övezve tér haza megilletődött népünk körébe, nemzeti nagyjaink közé. Halálának idején engem kértek meg, hogy — nem szakmájában, de példamutatásában tanítványaként — én mondjam a gyászünnepre szánt megemlékezést. Ma már történeti dokumentum. Amikor elmondtam, a nemzet megtapostatásának idején, úgy éreztem, hogy az egész magyarság nevében

A Sziget azonban mégiscsak *Arany János* költészetében őrződött meg igazán immár örökké; életének utolsó éveiben néhány derűs és munkás nyarat töltött „a tölgyek alatt". A *Kapcsos-könyv* versei is itt születtek. Sok nagyszerű ballada mellett, mint például a *Vörös rébék*, az *Ünneprontók*, *Éjféli párbaj* és a *Tetemrehívás;* itt írta az *Epilógust*, és itt fejezte be a *Toldi szerelme* végső kidolgozását.

Jókai Mór, aki régi barátja, Zsigmondy Vilmos vendégeként szívesen időzött a mind divatosabb pihenőhelyen, elragadtatásában Budapest tündérkertjének nevezte a Margitszigetet. Az öregedő *Kiss József* is itt töltötte utolsó nyarainak egyikét. *Bródy Sándor* sok-sok télen volt a szigeti Kisszálló lakója; szívesen múlatta itt idejét fia, *Hunyady Sándor* is. És *Molnár Ferenc*, aki ugyancsak a Kisszállóban lakott és dolgozott, tanúság reá A gőzoszlop című szép regénykönyve. *Szép Ernő*, *Nagy Lajos* és *Kárpáti Aurél* műveiben is föl-fölcsillan a Margitsziget álomvilága.

Krúdy Gyula lakott itt legtovább, tizenkét évig. Létformáját is a szigeti környezethez igazította; jószerével a régi nádori nyári kastély lakója volt családjával. A *Szigeti séták* című, 1921-ben megjelent, tiszavirágéletű szépirodalmi és fürdőügyi közlöny szerkesztése is Krúdy nevéhez fűződik. Se szeri, se száma ama műveinek, amelyeket a Sziget ihlető környezetében alkotott.

E rövid áttekintés meg sem kísérelhette fölsorolni ama művek sokaságát, amelyek a Szigetről szólnak vagy ott születtek.

(K)

ny található a Szigeten. Íme, közülük ne-
a főúton, a Víztorony felé, a Palatinusszal
szemben. Egy háromtörzsű, kb. 80-100 éves *ébenfa* látható Arany János szobra előtt. A *szárnyas dió* érdekessége, hogy a gyökerekből kinövő fás szárak révén terjed. Egy száz négyzetméteres területet birtokló, soktörzsű, 90-100 éves példánya a Rózsakert mellett található. Több, szépen fejlett *magas kőris* él a századforduló előtti telepítésekből. A legvastagabb törzsű, visszacsonkolt fa a Víztorony közelében áll. A *fekete diónak* 100-120 éves példányai vannak, a Nagyszálló és a ferences rendi templom mellettiek a legnagyobbak. A Rózsakert mellett hatalmas *tulipánfa* is található. A *kocsányos tölgyek* közül nevezetesek „Arany János tölgyei". A költő egykori kedvelt pihenőhelyén ma tizenegy tölgyfa áll. A *japán akác* legidősebb és legvastagabb törzsű (430 centiméter körméretű) példánya a ferences rendi templomnál látható. A Szent Mihály-kápolnánál egy szép habitusú *páfrányfenyőt* is találunk. Az elnevezés fedi a fogalmat, ugyanis a lomblevelűnek tűnő fa fenyő, levele összenőtt fenyőtűlevelekből áll. 1954 óta két *kínai mamutfenyő* magasodik a sziklakertben. 1896-ban Hanusz István megemlékezett a szigeti *fekete fenyőkről;* az állomány tekintélyes részét azonban 1946-ban kivágták. Helyükre 1949-50-ben újakat telepítettek, melyek szépen fejlődnek. Található a Szigeten több *tiszafa* is, a legidősebbek száz év körüliek, a szökőkút és a ferences rendi templom mellett diszlenek.

Azok számára, akik érdeklődnek a botanikai érdekességek iránt, lejegyzem, hogy az alábbi őshonos növények találhatók a Szigeten: Ulmus procera (a szilnek egy érdekes levelű faja); Solanum dulcamara (kesernyés csucsor vagy ebszőlő); Parietaria officinalis (falgyom); Chellidonium (a mákfélék családjába tartozó nemzetség); Alliaria officinalis (kányazsombor); Achillea millefolium (közönséges cickafark); Erodium cicutarium (bürök gémorr); Prunella vulgaris (közönséges gyikfű); Glechoma hederacea (kerek repkény); Plantago media (közepes útilapu); Plygonum aviculare (porcsinkeserűfű — népiesen disznópázsit); Eupatorium cannabinum (sédkender — mint vízinövény a víz mellett található), végül ugyanitt Lythrum selicaria (réti füzény).

A szigeti főút jobb oldalán, az Árpád híd felé haladva egymást követik a nagy virágoskertek. Tulipánágyások nyitják a sort, majd a júniustól késő őszig pompázó egynyári virágok tarka színvilága kápráztat el, melynek mintegy koronája a Tost Károly kertművészetét hirdető Rózsakert.

A Sziget élővilágába természetesen beletartoznak az állatok is. Valamikor gazdag apróvadállomány volt itt. A XIII. században épült domonkos és a ferences kolostor lakóit is eltartották a vad- és halállományból, valamint a gyümölcsösökből, veteményeskertekből. Ezt a múltat ma csupán a kis vadaskert őrzi őzeivel, kacsáival, páváival, kecskéivel stb. A szabad madárvilág néhány faja megtalálható a Szigeten, de a hazánkban létező 324 madárfajból 32-nél többet eddig nem tudtak fellelni az ornitológusok. A Sziget szárnyas lakói közül legtöbbször galambokkal, fekete rigókkal, cinkékkel és, természetesen, hűséges verebeinkkel találkozhatunk szigeti sétáinkon.

DR. RADÓ DEZSŐ

szóltam. Amit akkor foglaltam rövid és megrendült szavakba, úgy gondolom, ma is érvényes: az *Eltávozottat* búcsúztató szavak méltán köszöntik a *Hazatérőt*.

Most, amikor összegyűltünk itt, hogy Bartók Béla emlékének áldozzunk, egy egész nemzet fájdalmának, megbecsülésének és elégtételadásának kell kifejezést adnunk.

Halálának hírére megdöbbenés és szégyen fogott el bennünket. Ki pótolhatja őt? — kérdeztük —, aki történelmünk legnehezebb napjaiban, szégyenteljes katasztrófánk legsötétebb mélységében is ragyogó fénnyel és tisztasággal képviselhetett volna bennünket a világ színe előtt.

Korának első előadóművészei közé tartozott. Mint csak kevesen, értett hozzá, hogy puritán és érces zongorajátékában az ösztön, az érzés, a vágy démonait az értelem, a tudás és az arány gyémántkemény szerkezetébe zárja.

Tudósként a népzene szövevényes, vad élettel és csodálatos gyengédséggel teli dzsungelének úttörő kutatója volt. Az anyag zsigereiig hatolt, de nem vesztette el az egész látványát. Szelleme szikrázó fénnyel körözött a valóság gomolygó világa fölött, amelybe merész búvárként szállt le örökké kutató intuíciója.

Legmagasabbra mégis zeneköltészeti alkotásaiban hágott.

A régi világ megdöbbent értetlenséggel fogadta alkotásait. Sokan ma sem szeretik, s csodálói közt is a nagyobb rész sejti inkább, mint tudja: mit és mennyit ajándékozott népének és az emberiségnek. Ez érthető. Amit Bartók zenéjével mondott, lázadóan újnak tetszett, és valóban a lét ismeretlen földrészeiről hozott hírt s új világok felé nyitott utat. De ezen túl: egy arkangyali szigorúságú és fenségű művész szava volt, aki mindvégig megőrizte ugyan az alkotás mély magányát, de kisugárzását is. Művei a kinyilatkoztatás tömör súlyával, vagy a természet elemi erejével hatnak, nem közvetlenséggel, szelídséggel, elringató lágysággal. A lét tüzes magvából feltörő indulat teszi őket olyan titokzatossá s forrókká, a fegyelmezett, céltudatos és kérlelhetetlen erő olyan szárnyalókká. Csupa doboló, zuhogó, magával sodró ritmus, csupa izzón olvadó, minden szilárd tagolást levetni látszó áradás, csupa féktelen, nyers erő, de csupa fény is, csupa rend: egy újjászülető világ kozmosza. Gyötrődő keresés, a lét mélyei fölé hajló meditáció s a mind tágasabb szemhatárt átfogó szellem szabad hajózása. A világba meztelenül kitett teremtmény jaj-szava, s az újjászülető élet felserkentő fuvallata: démoni nagyság a szenvedélyben és a fegyelemben egyaránt; az alvilág disszonanciája, amely a változatlan törvény szerint ható világerők harmóniájában tisztul fel.

Hogy a zene legnagyobb géniuszai közé tartozik, ki merné ma már kétségbe vonni? Műveiben a modern európai zene forradalma is lejátszódik, de jelentősége nem merül ki ebben. Egy rendkívüli nagy természet és egyéniség, példát adó művészi szabadság és szigorúság, mély és örök emberi erkölcsiség halhatatlan kifejezései. Példaszerű személyi hitelük csak erősödik azáltal, hogy egy valóságos emberközösség világából szárnyalnak fel. A tudós kutató a nép közé szállt le: attól tanult érezni, látni, megszólalni a zeneszerző is. A építés, a szerkezet, a művet is éltető kozmikus rend törvényeit a legnagyobbaktól tanulta meg. Útját, amely mélység és magasság örvényei között vezetett, hangzatait, amelyeken egyaránt megszólalt a lét anarchiája s angyali rendje: géniusza súgta: a lángelme, melynek útját és alkotásait csodálva követhetjük, de végérvényesen megmagyarázni soha sem fogjuk. Műveiben a magyar nép lelkének századokon át lefojtott mélyáramai szöktek fel a remekművek magasságáig. De e földmélyi rétegekben éppen úgy összevegyültek a szomszédos népek mélyáramai, mint ahogy a magasságban egymásnak intenek a remekművek magányos ormai. Bartók alkotásai nem lehetnek egyetlen nemzet birtokai: mindenkinek joga van rájuk. Mi mégis büszkék lehetünk rá, hogy ő is, mint minden igazi magyar talentum, az egész emberiség láthatáráig tornyosította fel életművét. S a nagyvilág, amely csodálattal tekint rá, talán ránk is vet egy megbecsülő pillantást s az ő alkotásainak halhatatlansága a mi nemzeti létünk maradandóságát is erősíti.

A nemzetek sokszor nem bánnak méltóan géniuszaikkal. Most is kell, hogy az ünnepség, amelyet őszinte bánatunk és rajongó tiszteletünk sugallt: tetemrehívás legyen. Tetemrehívás egy nép színe előtt, amelynek tömegei hosszú időn át néma hallgatásra voltak kényszerítve, s amelynek vezetői sokkal jobban tudták eltemetni és csak haláluk után ünnepelni, mint éltetni, kibontakoztatni és szolgálni igazi nagy szellemeiket. Bartók Béla is azok közé tartozott, akik az élet kicsinyes, erőszakos és embertelen hatalmai elől önkéntes számkivetésbe kényszerültek. Amikor évekkel ezelőtt eltávozott, elszoruló szívvel néztünk utána, s nem tudtuk, visszatérhet-e még közénk. Ő kint a nagyvilágban sem tagadott meg bennünket s utolsó műveiben is csodálatos fénnyel ragyogtatta fel az alkotó magyar szellem lángjait. S most, mikor itthon már rajongó szívek ujjongása fogadná, csak műveivel lehet közöttünk. Kötelességünk, hogy legalább megbántott szellemének nyújtsuk át a teljes és alázatos elégtételadás koszorúját.

A legkisebbtől indult el, de a legmagasabbra tört. Atélte népe nyomorúságát és derűjét, magányát és közösségét és úgy adott hírt erről az élményről, hogy minden ember magáénak érezheti üzenetét. A sors iszonyú szorításával a géniusz vulkáni hevét s kristálynyugalmát vetette szembe; reménytelen helyzetben is mert a lehetetlenre vállalkozni; csüggedés és megtorpanás nélkül elvégezte a munkát, amelyre vállalkozott.

Magányos volt, kemény, szigorú, meg nem alkuvó, mint minden igazi nagyság. Mindnyájunkért élt, lángoló szívébe fogadott és halhatatlan művébe zárt mindnyájunkat mint minden igazi nagyság.

Ismeretlen Bartók-interjú

1945. április 2-án Budapest népe a Sportcsarnokban rendezett nagygyűlésen megválasztja képviselőit az Ideiglenes Nemzetgyűlésbe. A gyűlés elnöke, *Kiss Károly* itt olvasta fel annak a nyolc közéleti férfinak a nevét, akit Budapest népe — pártállásra való tekintet nélkül — hívott meg a Nemzetgyűlésbe. Ezek a következők: *Bartók Béla, Bölöni György, Illyés Gyula, Károlyi Mihály, Szekfű Gyula, Szent-Györgyi Albert, Vámbéry Rusztem* és *Veres Péter*.

A hír viszontagságos úton juthatott el a még háborúban égő Európán át New Yorkba, Bartókhoz. Leveleiből tudjuk, milyen feszülten figyelte az itthon történteket és levélpapírra írta a sokszor idézett szavakat is: „...szeretnék hazamenni, de végleg..." Hazatérési szándékához egy pillanatig sem fért kétség. Arról viszont hosszú ideig nem tudtunk, hogy újságban is nyilatkozott volna erről. *Szegő Júlia*, a kitűnő kolozsvári Bartók-kutató jutott néhány évvel ezelőtt egy Bartók-interjú nyomára, mely a clevelandi *Szabadság* című magyar napilapban jelent meg. Az interjút Halász Miklós készítette, és szövegét idehaza is közzétette a Budapest hasábjain. Ugyanezen a napon jelent meg a New York-i *Magyar Jövő* című lapban az itt közölt interjú.

Bartók „régi és megrögzött németellenes magatartása" — hogy a riport szavait idézzem — köztudomású. És hogy mennyire következetes, mindenre kiterjedő, ezt jelzi például halála után nyilvánosságra került, 1940. október 4-én kelt végrendeletének egyik fontos fejezete is:

„...Temetésem a lehető legegyszerűbben történjék. Ha netán halálom után utcát akarnának nevemről elnevezni, vagy ha nyilvános helyen velem kapcsolatban emléktáblát akarnának elhelyezni, akkor kívánságom ez:

Mindaddig, amíg a budapesti volt Oktogon tér és a volt Körönd azoknak a nevéről van elnevezve, akikéről jelenleg van, továbbá, mindaddig, amíg Magyarországon erről a két emberről elnevezett tér vagy utca van, vagy lesz, rólam ez országban ne nevezzenek el sem teret, sem utcát, sem nyilvános épületet; velem kapcsolatban emléktáblát mindaddig ne helyezzenek el nyilvános helyen.

Ezt a végrendeletemet saját kezűleg írtam és írtam alá, és ezúttal is megerősítem, hogy az ebben foglaltak az én végakaratomat jelentik."

(A fiatalabb olvasók kedvéért: az Oktogon és a Körönd akkor Mussolini és Hitler tér volt. A Körönd — mint tudjuk — ma Kodály körönd — A szerk.)

E. E.

Bartók Béla nyilatkozata a MAGYAR JÖVŐNEK

MOÓR PÉTER RIPORTJA

A forrongásban kavargó, drámai pillanatok felé száguldó történelem tarajos hullámai átcsaptak Európából, s egy nagy zeneköltő New York-i lakásának ajtaján dobogtak: hír érkezett arról, hogy Bartók Bélát, a magyar kultúra élő legnagyobb alakját, Magyarországon az Ideiglenes Nemzetgyűlés képviselőjének választották meg. A Magyar Föld, amely Bartókot kitermelte, a sok gizgaztól tisztálkodó Magyar Föld visszakövetelni nemes virágát, s a visszahívásban benne a reménytelen ígéret is, hogy az idegen és a belföldi gaz, dudva és muhar nem fogja ezután megfojtással fenyegetni a nemes virágot: a magyar kultúra ismét neki virágozhatik az ősellenség, a német összeroppanásával.

A mester felesége, Bartókné Pásztory Ditta, a kiváló zongoraművésznő társaságában szívélyesen fogad, és első, általános kérdezősködésemre ünnepélyes komolysággal válaszol:

— Természetesen jólesik és örülök a hírnek. Mindazonáltal — teszi hozzá a maga pedáns gondolkodásmódjának megfelelően — csak akkor fogadhatom el hitelesnek, miután személyesen hivatalos értesítést kaptam.

Régebbi beszélgetéseinkből is tudomásom van róla, hogy vissza akart térni Magyarországra, mindazonáltal felteszem a kérdést:

— Feltéve, hogy a hír ,,hivatalos, s hiteles'', mint ahogy nincs kétkednivalónk benne, szándékszik-e hazamenni, Bartók mester?

— Igen. Szeretnék hazautazni, amennyiben az otthoni külső körülmények olyanok volnának, hogy számomra működési lehetőségek nyílnának.

Magyarország teljes felszabadításával kapcsolatosan ráterelődött a beszéd a régi és ,,megrögzött'' németellenes magatartására. A többek között a következőkről is említést tett Bartók:

— 1938-ban volt, hogy a kultuszminisztérium jóváhagyásával a Magyar Tudományos Akadémián dolgoztam a magyar népdalok kiadása ügyében. Egy Varga nevezetű egyetemi tanárféle, a keresztnevét már elfelejtettem, rá akart beszélni, hogy egy akkor megalakítandó Magyar-Német Egyesületbe lépjek be tagnak. Én az egész dolgot helytelennek tartottam és a legmerevebben elzárkóztam a meghívás elől. Az egyesület meg is alakult, s a legnagyobb bosszúságomra az Akadémia helyiségét használták gyűlésekre. Egy ízben egy Darré nevű náci betyár, azt hiszem, az akkori német közgazdasági miniszter tartott előadást, s ez a Varga lefordította az előadást, s nem tudom, kinek-minek a pénzén, ki is adták, s bosszúságomra, ott éktelenkedtek a füzetek a Magyar Tudományos Akadémia egyik termében. Visszataszítónak és szégyenteljesnek tartottam ezt.

Egy, a Magyar Rádióval kötött szerződésről meg így emlékezett meg:

— A szerződési blanketták egy olyan pontot is tartalmaztak, amelynek értelmében a vállalat az előadók teljesítményeit a külföldi rádiók bármelyikének átengedheti. Ezt a pontot csak Olaszország és Németország kizárásával fogadtam el.

— Németellenes érzéseimet — folytatta ezt a témát Bartók Béla — a következőkkel is magyarázhatom: a német náciknak Magyarországot illető tervei eleitől kezdve a legnagyobb aggodalmakkal töltöttek el. Mert meggyőződésemmé vált, hogy végeredményében, egypár évtized múlva, a magyarságnak nemcsak kultúráját, hanem magát a magyarságot, a magyar népet is elpusztították volna a föld felszínéről a nácik győzelmük esetén.

Képviselővé választását a demokratikus erők kultúrtiszteletének minősítve, megkérdeztem a mestertől, mi a véleménye és reménye a magyar kultúra, a magyar művészetek jövendőjét illetőleg. Erre azon az alapon, hogy túl kevés adat áll rendelkezésre a hazai állapotokat illetőleg, úgy tartotta helyesnek, hogy ne alkosson egyelőre véleményt.

A Magyarország felsegítésére irányuló mozgalmat meleg szavakkal dicsérte, s őszinte örömét fejezte ki afölött, hogy a segélymozgalom egységesen magába foglalja az amerikai magyarság minden egyes rétegét. Azzal fejezte be, hogy voltaképpen ez a leglényegesebb, a legtöbb, amit az itteni magyarság tehet az óhaza érdekében, vagyis az, hogy anyagi segítséget nyújt.

Ekkor egy szebb és jobb jövő reményében, az új magyar képviselőnek és feleségének szerencsekívánatait tolmácsolva búcsúztam el szeretetre méltó vendéglátóimtól.

Szombat este 8 óra volt.

Lent az utcán az izgatott emberek a nácik feltétel nélküli kapitulációjáról vitatkoztak.

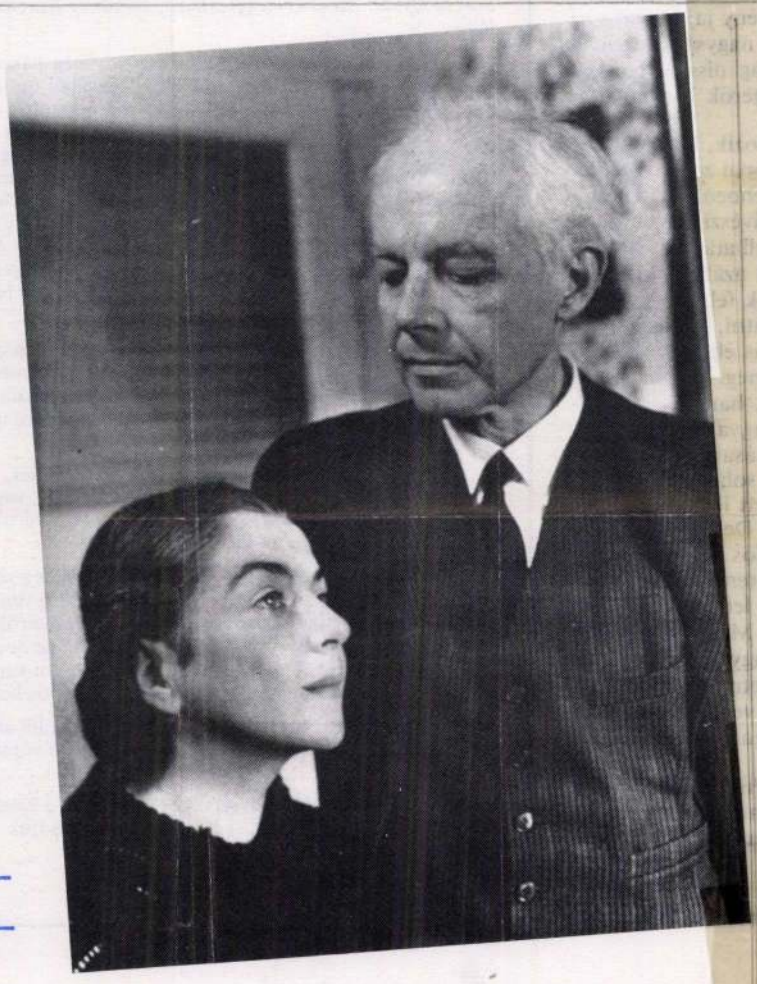

Bartók Béla feleségével, 1936

Bartók Éva

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Corriere della Sera
1964. I. 10

* Eva Bartok, l'attrice ungherese che si trova a Londra per impegni professionali, espone cinque dei suoi quadri (l'attrice, com'è noto, è anche pittrice) in una mostra inaugurata stasera in un elegante quartiere della capitale. Un critico che li ha visti non è rimasto particolarmente entusiasta. Pare che l'attrice si sia ispirata a noti artisti del passato.

Eva Bartok ha cominciato a dipingere non molto tempo fa; in futuro sarà certamente in grado di offrire opere più convincenti. Almeno così si augurano gli esperti.

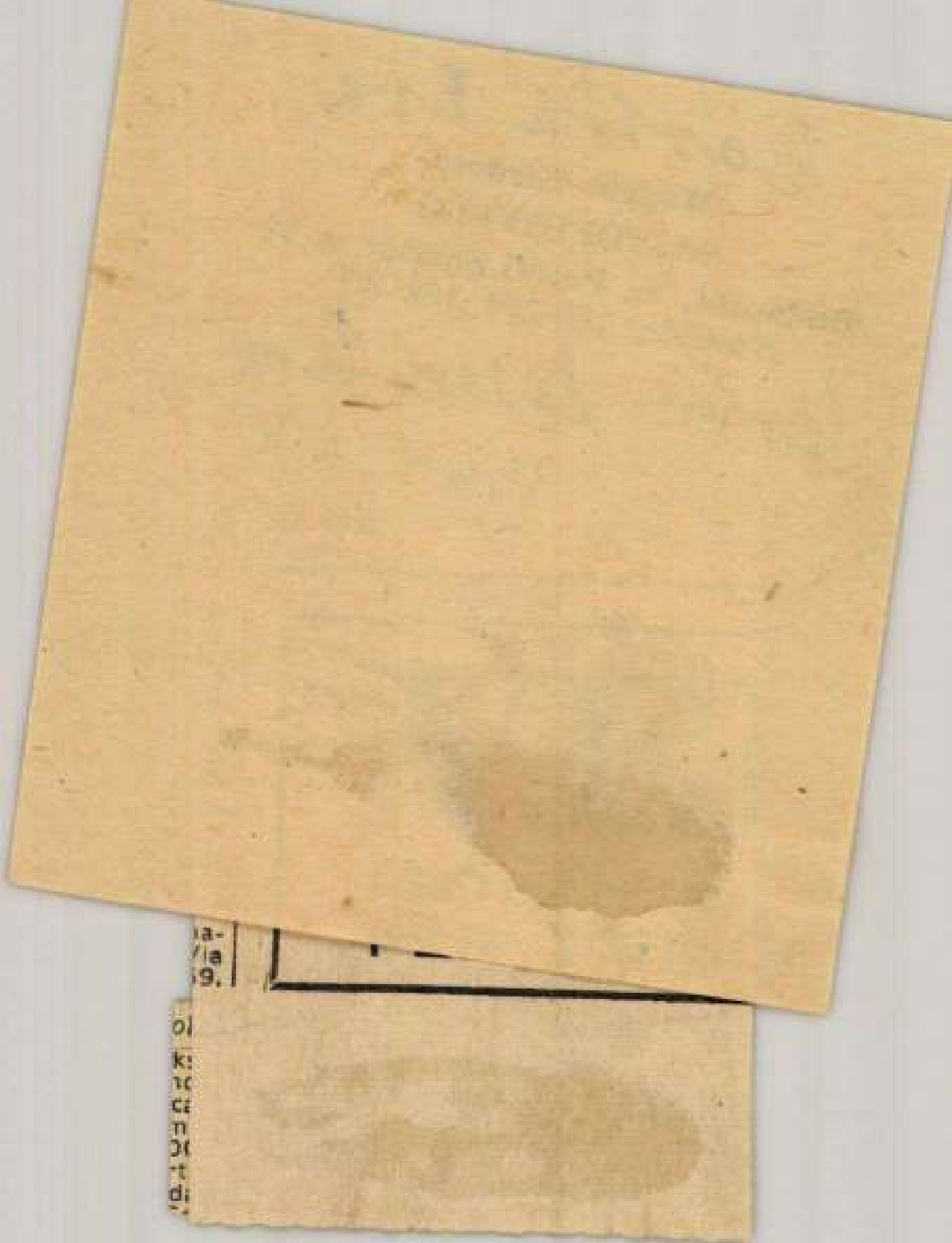

Bartók Éva MDK

Nikotex, 1935

Mücsarnok 1960. Magyar plakát-történeti kiáll.

Bartok, Ilaina-Eva festő

magyar kármazásu művész, 39 Hill Road, London.

International Directory of Arts I, Berlin, 1965/66 8 közlése alapján

MDK

Bartók Éva

Nikotex. 1935., 95x63, OSZK, 10

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás.
1960. Műcsarnok.Kat. 13.1.

Bartók Éva

"Nikotex" 1935

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás. Bp. 1960.
13.1.

M. D. K.

BARTÓK Éva belsőépítő

Konyha típuselem pályázat

Költségmegtérítés

Magyar Építőművészet 1959. 1/2. sz. 80. l.

MDK

Bartók Éva

Nikotex

1885-1960. M.plakát-tört. kiáll. Mücs. 1960.

Szikra János festő

Sz. J. Kiáll. Fényes A.terem. 1960. okt.

Bartól Éva

„Körtés" bútorhuzatás függöny
foto

I. Ipari Textilművészeti Biennálé
Szombathely, 1973. nov – dec

Bartók Éva

Textilfestő, részt vesz a kiállításon

Jubileumi Iparművészeti Kiállítás
1975. Műcsarnok, jún – júl.

Bartók Éva

9 darabból álló konyhai
textil sorozatának tervező-
je Bartók Éva.

Bárkányi Attila: Minta-családok.
Művészet, 1977. augusztus - 14. oldal.

Bartók Éva

Nemyhai textiliák.
(repro)

Bárkányi Attila: Minta-családok.

Művészet, 1977. augusztus - 14. oldal.

Bartók Éva

Szombathelyen a Savaria Muzeumban rendezték meg a III. Ipari Textilmüvészeti Biennálét.
Vadas József: "Textilminta készitők" cimmel beszámol a tárlaton szereplő müvekről s felsorolja a tervező müvészek nevét:
A cikk sorrendjében szerepelnek: Kovács Lajosné, Gyöngyösi Gergelyné, Payer Emilia, Bartók Éva, Horváth Mihályné, Gremsperger Bea, Katona Gyöngyi, Kovács Péter, Zámbóné Pollermann Judit, Buzás Árpád, Attalai Gábor, Szabóné Ehrsam Éva, Pauli Anna, Droppa Judit, Markovitsné Almási Angéla.
Vadas József beszámolóját lásd: Attalai Gábor nevénél.
Élet és Irodalom, Bp. 1977. szept. 3. 36. sz. 12. lap.

Bartal Éva

Textiltervező, részt vesz a Kiállító-
son.

Jubileumi Iparművészeti Kiállítás
1975. Műcsarnok, jún – júl.

Bartók Éva

Lakástextil tervező, részt vesz a kiállításon

Jubileumi Iparművészeti Kiállítás
Műcsarnok, 1975. jún – júl.

Bartók Éva

Résztvesz a Biennálén
A katalógust lásd Mészáros
Sándornál

I. Ipari-Textil Művészeti Biennálé
Szombathely Savaria Múz.
1973. Nov-Dec.

BARTÓK ÉVA, iparmüvész

Az I.Ipari Textilipari Biennalé.Szombathely,1973.
Bartók Éva: "Körtés" nyomott bútorhuzat. -rekete repr.
549.old

MIHÁLY MARIA: Az I.Ipari Textilmüvészeti Biennalé
541.old

SAVARIA, A Vas megyei Müzeumok Értesitője, 5-6.
1971-72, Szombathely, 1975

BARTÓK ÉVA, iparművész

Az I.Ipari Textilművészeti Biennalé,Szombathely ,1973
A lakástextiliák összehangolását megvalósította Bartók Éva ~~xxxxxxxxxxx~~ Körtés,és az elsődíjas Hegyes Bélané Almás elnevezésű kollekciójabútorhuzatot,sötétítő függönyt és függönyanyagot foglalva magába. 545.old

MIHÁLY MÁRIA: Az I.Ipari Textilművészeti Biennalé
541.old

SAVARIA, A Vas megyei Múzeumok Értesítője, 5-6.
1971-72. Szombathely, 1975

Bartók Éva, grafikus

Bortnyik, Berény stilusában dolgozik. "Nikotex" c. plakátja. /1932/. Barna, melegtónusú szoba, Ablakon át havas tájra látunk. Puha ecsetkezelés, homályba burkolt formák mutatják mesterei hatását. 53.o.

Kiss Sándor: Magyar plakátművészet a két világháború között. 18.o.

Legújabbkori Történeti Múz. Évkönyve. II. 1960. Budapest. 1961. Franklin Nyomda. Bp.

Bartók Éva

MDK

"Nikotex" 1932.

KISS SÁNDOR: MAGYAR PLAKÁTMŰVÉSZET A KÉT VILÁGHÁBORU KÖZÖTT
LEGUJABBKORI TÖRTÉNETI MUZEUM ÉVKÖNYVE II. Bp.1961.18-66.l.
53.l.

Bartok- Ilaina - Eva

Fertő.

39 Hill Road, London, Great Britain.

International Directory of Arts. 8th Ed. 1965/1966. I. /Ed.: H. Rauschenbusch/, Berlin, é.n. Deutsche Zentraldruckerei AG. 1004 l., ill., 372 l.

M.D.K.

Bartók

"Az első szántás" c. képének repr.-ját bemutatja a lap.

Képes Családi Lapok, Bp. 1881. ápr. 24.
3. évf. 3o. sz.472. lap

MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 MÁR 9

Békés m. Népújság

Bartóki József

1021

tovább komoran, lélekhá-borogva.

velési Intézetben egy ilyen jellegű tanácsko-

Bartóki József

Kút

nyílt a
sziben. A
gy között
böző for-
zfelszere-
kek, köz-
készített

t rendez-
ágba ex-
nek. Ez a
net szer-
resti és a
kiállítá-

thatók a
y méhé-
borité-
kék. Kü-
külföldi

sa alatt
össég dol-
égben hi-
méhészek,
véleményt
ikról, de
athatnak.

szemöldökű nő volt, szépnek szép meg fiatal, de mégis az a nem-szeretem-fajta. Az ilyeneknek jut eszébe először az óvóhelyen is, hogy „Ez a kölyök eltetvez", meg „Ki tudja, hol csavargott, betegséget is hozhat" — amióta a városban rekedt a legtöbb rosszindulatot az ilyen pipiske nők részéről tapasztalta.

Mint ahogy a legtöbb jóindulattal is nők voltak iránta, de azok az óvóhelyi asszonyságok, vendéglői konyhalányok, utcai járókelők — egyszer kalapos úrhölgyek, másszor kendős nénik — valami okból egészen másfajta nők.

Magára maradva a folyosón,

mű).

Pecsét,
körzetvezet

Sokáig t
az egyenrul
rítetlek. Vé
asszony ve
elvezette,
ron, a hát
a raktárhoz

Vörös ké
volt Kiskor
ra olyan
gumiszivacs
ta, hová va

— Nem is
Kiskorecz
Az alvégesi

— Ismere

Bartók Éva

irod.

Rosner, Charles: Ungarische Gebrauchsgraphik
Különlenyomat a Gebrauchsgraphik 1936.
8. számából

ism.

MAGYAR MUVESZET

1936. 350-357 l.

Bartók Éva

l.

Rosner Ung gebr.

1936. 8. 7

14. l.

hontoglaló hétvezérről elnevezett Hétforrás, mely Rőtfalva felé határt képez Csonkamagyarország és Burgenland között; a 600 éves gesztenyefa-óriás a Királyvölgy gyümölcsösében; a csodaszép Kalchgraben-völgy; a Lánzséri hegyekre és a Schneebergre remek kilátást nyujtó Stájerházak; a pompás ősbükkök tövében fakadó Hörmann-forrás, hol a hagyomány szerint Hörmann Mihályt, Kőszeg vár parancsnokát, menekülés közben az osztrák martalócok elfogták és a forrás közelében elevenen megnyúzták.

A Hörmannforrástól remek bükk és fenyőerdőben emelkedik föl az út a Hármashatár nyergére s innen a Dunántúl legmagasabb emelkedésére, a 883 méter magas Irottkőre.

Az Irottkő és vidékének változatos tájképi szépségét nagyban fokozza a vidék szinte páratlanul gazdag növényi élete, mely jelenség érthetővé válik, ha tudjuk, hogy az alpesi, vagy norikumi flóravidék itt találkozik a magyar, vagyis pannon flóravidékkel és ez a találkozás az év bármelyik szakaszában, valóságos virágos kertté varázsolja az erdőt, mezőt, ligeteket, napsugaras tisztásokat, vízmenti réteket, árnyékos patakvölgyeket egyaránt.

Még el sem takarodott a hó, az erdőtalajokat már is a hóvirág fehér, csilingelő szőnyege födi. Majd kihányják barkáikat a mogyorók, nyír, éger és bükkerdők. A sziklás hegyeken megjelenik a hófehér havasi ikravirág, a napsütéses oldalakon a keresztvirágú, lilakék, ragyogó piros és sötéthibor színekben pompázó [illegible]

Ö Bartók Ferenc

Beállott 1854 Febr. 28.

Kolozsvári asztalosok

4. 1

BARTOK Ferenc 77
Bácsi, 1937. április 30.
NG Képz. Főisk. Buk., festő

Banner Erdély

3. A szemléletess
a/ A Zsigmond-
b/ Kolozsvári
4. A példák történ
III. A művészettörté
1. Stilusfogalmak
2. Műfaji kategór
3. A középkori mű
4. Historizmus és

Jegyzetek----------

BARTÓK Ferenc ács

1770-ben a feltorjai templom ántermének kapuja elötti portikuszt kiszítette

Tudós 1995 57, 182.

stiláris átalakulást ismét re
április 23. előtt készült terv
jellegűek, talán a Hansenhez k
iroda hatására utalnak. (Kat.
csoportba tartozó lapok már az
készültek: az építmény közepér
teraszra felvezető lépcső kerü
lépcső a kriptába lefelé vezet
hátra került - beépült a körít
hanem derékszögben kétszeresen
jellemzőkben megegyezik a kivi
azonban még hellenizálóak. A h
fűzéres friz dombormű fut körb
akrotérionok, a lépcsők pofafa
átlómotívumos kerítésrácsozat.
február 14-én datált távlat (K

---

[37] VU XVII. 1870. (au
[38] Ezt a feltételezés
(Kat. T.33.) találh
rajz.)
[39] Ez a változat megj
p. 205. Ide tartozna
24.186, 24.185. ltsz
egykorú fotó.

BARTÓK Mihály ács

1770-ben a feltorjai cinterem kapuja elött álló portikusst készítette

Tudós 1995 57, 182

netán az aediculában lett volt
tűnik lényegesnek, mert nélkül
Schickedanz-féle mauzóleumterv
megvolt-e az a hibája, hogy a
padozata egyben a kripta lapos
felület ugyanis nagyon nehezen
magyarországi éghajlat alatt a
beázásnak, a padozat pedig a f
ez a veszély már a pályatervné
nem kifogásolták a bírálóbizot
és különösen a gyakorló építőm
ebből ugyanis sok probléma adó
- befolyásolták Schickedanz to

A mauzóleum-pályázat meg
természetes, hogy később minde
Schickedanz legtöbb önéletrajz
külön hangsulyozta, hogy a nem
is sikerült megelőznie.

Néhány nappal a Batthyány
eredményhirdetése után adták h
közoktatási miniszter az 1870.

---

[36] A Batthyány-mauzól
ld. Gábor 1991; Gábo

M.D.K.

Bartók János, tanácsos

1800-1845 között szerepel a városi adókönyvekben.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk. Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 311. old.

BARTÓK Ignác fazekas. Egerben a városi adó-
könyvekben 1800-1845 között mutatható ki.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Bartók Irma

úparmunész

szül. Bpest.

lásd élesz.

Boxmagazlex

117. h.

1600

203

MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 347-743, 340-726

Bartók István
grafikus

ÉLET ÉS IRODALOM

1984. MÁJ 1

1021

Bartók István: Bizonyosabb, mint a kocka

HETEDHÉT EURÓPA

(MÁJUS 2.: INTERNA-
CIONALIZMUS)

Ludwig Rennt létükben érintette.

(MÁJUS 5.: A FELEJ-

BARTÓK. ISTVÁN

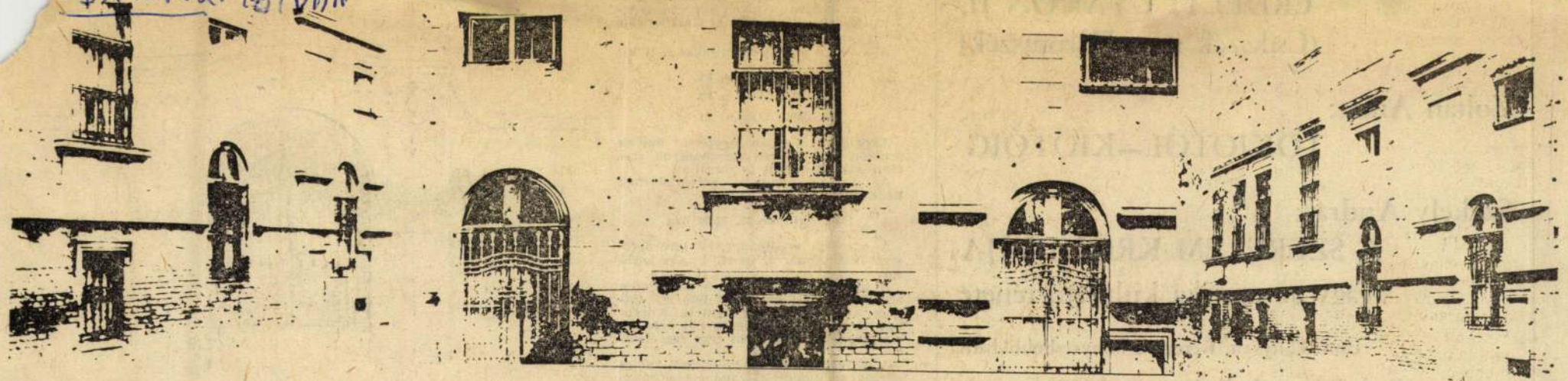

Bartók István fotógrafikája

ERDELYI UTAKON II.
(Csíkszék meg Háromszék)

Zoltán Anita:
TOKIOTÓL—KIOTÓIG

Székely András:
A SZERELEM KRÓNIKÁJA
avagy az erotika kultúrtörténete

című könyveit. Keresse a könyvesboltokban!

Kossuth Nyomda, Budapest V., Alkotmány u. 3.

dott, de nem díjazott pályaművek magyar és idegen nyelven történő megjelentetésére kizárólag a Garabonciás Könyvkiadó jogosult.

A kiadó a következő díjakat tűzi ki:

I. díj: 100 000,— Ft
II. díj: 75 000,— Ft
III. díj: 50 000,— Ft

A pályázat alapján megjelent művek szerzőit az érvényes jogszabályok szerinti szerzői jogdíj is megilleti.

Az irodalmi művek beérkezésének határideje:

1989. október 31. 24.00 óra

A pályázat eredményének kihirdetésére 1990. január 1. és 15. között kerül sor.

A kiadó vállalja, hogy a pályázaton első díjat nyert művet az 1990. évi ünnepi könyvhétre megjelenteti. Korábban megjelent műveket a pályázat elbírálásánál a zsűri nem vesz figyelembe.

A pályaműveket a következő címre kérjük beküldeni: Garabonciás Könyvkiadó Kisszövetkezet Elnöki Iroda Budapest, XIV., Hungária krt. 198. III. lh. fsz. 7. 1146.

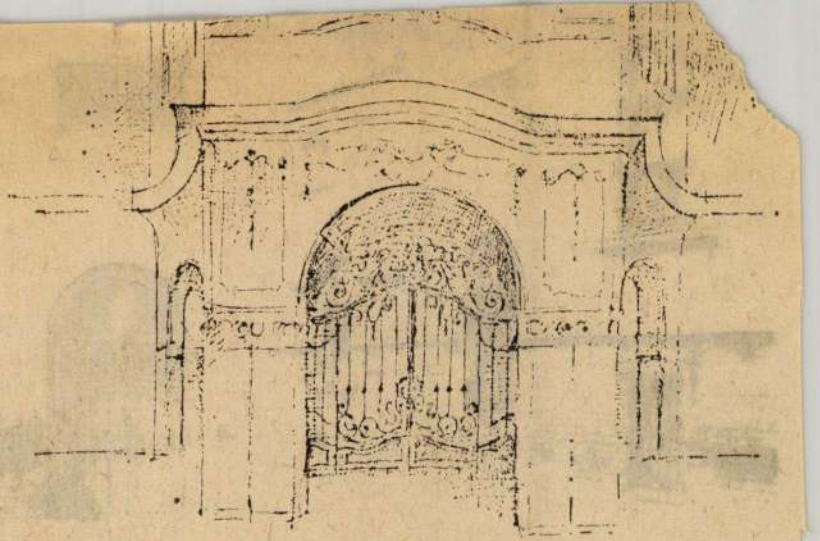

MINDEN SZERDÁN 18-KOR /Mácsics u.7./

Bartók István

In memoriam Latinovits fényképkiállitáson részt vett a Móra Ferenc Muzeum kupolatermében.

Magyar Hirlap 1978-74-6

ÁSZ:Tárlatok a Tisza partján

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Bartók István
grafikusok
ÉLET ÉS IRODALOM
1983 SEP 2 3
/1021

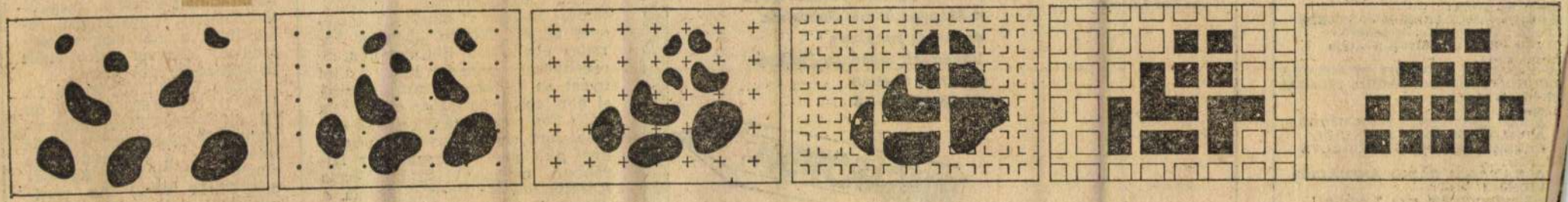

Bartók István rajza

KANADAI ANIMÁCIÓS FILMEK HETE
Kezdések: I. rész: 9, 11, 1, 3, 5,
II. rész: 10, 12, 2, 4, 6
22-én és 23-án:
NORMAN MCLAREN MŰVÉSZETE
I rész: Improvizációk zenére
II rész: Egy új művészet atyja
24-től 26-ig:
A KANADAI NEMZETI FILMIRODA LEGHÍRESEBB ANIMÁCIÓS FILMJEI
27-én és 28-án:
I. rész:
A KANADAI NEMZETI FILMIRODA: A VILÁG MINDEN RÉSZÉRŐL ÉRKEZŐ MŰVÉSZEK MŰHELYE
II. rész:
A KANADAI RÁDIÓ ANIMÁCIÓS FILMJEI
Tv-filmek: minden este 7 órakor!
A műsorváltoztatás jogát fenntartjuk!

Kocsis Zoltán
(Philips digitális felvétel)
SLPD 12383

Kincses Veronika, Gáti István,
B. Nagy János, Hantos Balázs
A Magyar Állami Operaház
ének- és zenekara
Vezényel: Giuseppe Patané
(Digitális felvétel)
SLPD 12522-24

HUNGAROTON

Bolívar írásait és a napokban megjelent, „Magyarország emlékezik Simón Bolívarra" című gyűjteményes kötetet. Ramón González Paredes elnök, aki Bolívarról szóló regényével rangos hazai díjat nyert, az *El Nacional* című caracasi napilapban hosszasan méltatta a Tóth Éva szerkesztésében 1981-ben megjelent spanyol nyelvű magyar lírai antológiát. Venezuelában korábban megjelent Szabó Magda *Katalin utca* és Hernádi Gyula *A péntek lépcsőin* című regénye.

a. g.

mény a Forrás 1984. áprilisi számában jelenik meg.

Bartók István, grafikus

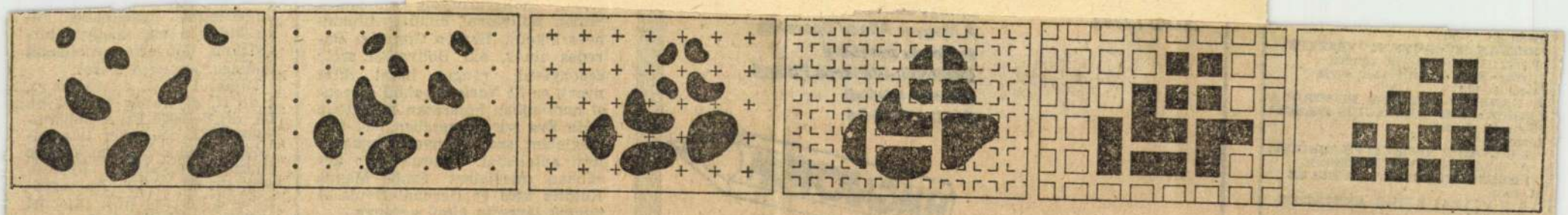

Bartók István rajza

Bartók István: Rajz 7.

Élet és Irodalom Bp. 1983 - szept 23 XXVII/38

22-én és 23-án:
NORMAN MCLAREN MŰVÉSZETE
I rész: Improvizációk zenére
II rész: Egy új művészet atyja
24-től 26-ig:
A KANADAI NEMZETI FILMIRODA LEGHÍRESEBB ANIMÁCIÓS FILMJEI
27-én és 28-án:
I. rész:
A KANADAI NEMZETI FILMIRODA: A VILÁG MINDEN RÉSZÉRŐL ÉRKEZŐ MŰVÉSZEK MŰHELYE
II. rész:
A KANADAI RÁDIÓ ANIMÁCIÓS FILMJEI
Tv-filmek: minden este 7 órakor!
A műsorváltoztatás jogát fenntartjuk!

gyűjteménzález Paarról szóló azai díjat mű caracaméltatta a n 1981-ben vű magyar elában kobó Magda li Gyula *A* egénye.

B. Gy.

lönböztetett figyelemben részesülnek a mai magyar társadalom lényegi problémáit feldolgozó-vallató írások.

Díjak: 1 db I. díj 15 000 Ft, 1 db II. díj 10 000 Ft és 2 db III. díj 8—8000 Ft. A pályázatokat 1983. december 1-ig jeligésen kell a szerkesztőségbe eljuttatni. („Forrás" Kecskemét, Pf. 69. 6001.) Az eredmény a Forrás 1984. áprilisi számában jelenik meg.

MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM
1982 DEC 17

1021

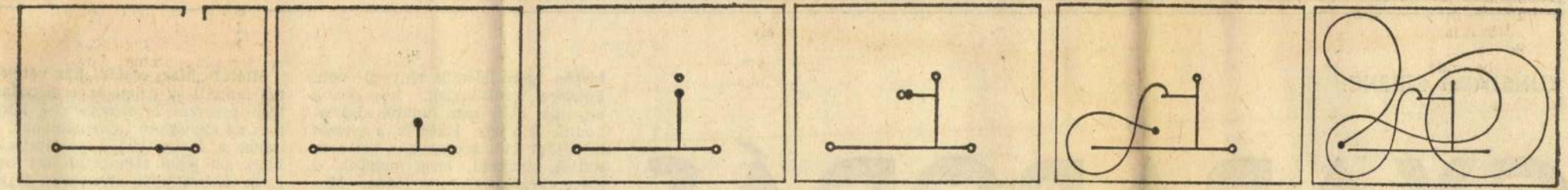

Bartók István: Dimenziók I.

Bartók István

KUNSZABÓ FERENC:

GYARAPODÁS

idején igen jelentős tényező volt. Pancser voltunkból következik ugyanis, hogy nem tudunk alakoskodni. Ha egy lakás jó, a tetszés mindjárt kiül arcunkra, s azt sem tudjuk elrejteni, hogy nekünk a csere sürgős és fontos lenne. Magyarán, nem tudtuk fölvenni azt a hanyag — mostani divatszóval: laza — magatartást, ami pedig mióta a világ világ, minden üzleti ügy jó lebonyolításának elengedhetetlen föltétele. Ebből következik például,

haszonszerzés lehetősége" — kaptam az egyöntetű információkat, s velük a felszólítást, hogy építsek! Mert azt lehet támogatni. De hogyan álljak neki ötvenéves fejjel építkezni. Hiszen számos példa áll előttem, hogy aki kevés saját tőkével, jórészt a közintézmények segítségére hagyatkozva fog családi házhoz, az évek múltán tud csak beköltözni, s fél életen át jut el ah-

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1983 JUN 10

ÉLET ÉS IRODALOM

1021

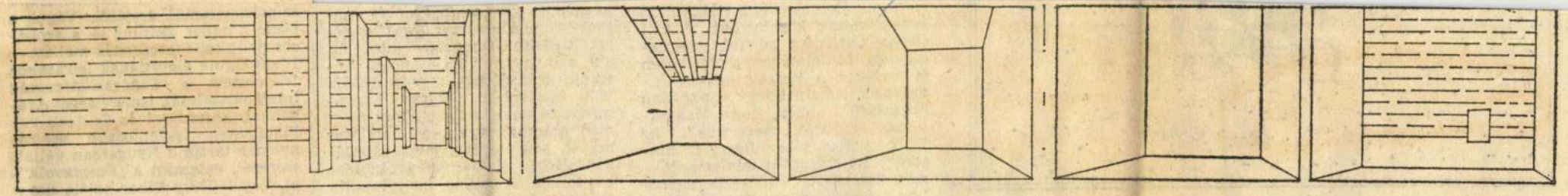

Bartók István: In continuo

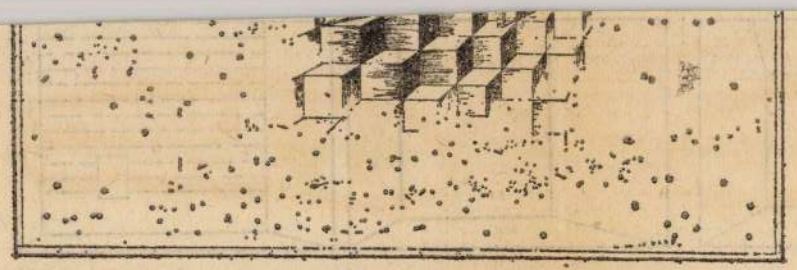

Karakas András: Befalazva

rikusunk életművével a világkultúrának váltak közkincsévé. A brit *Bryan Cartledge* népünk vesztességének fájdalmában személyesen is osztozva a Puszták népére hivatkozik, amely könyv „nagyban hozzájárult ahhoz, hogy Magyarország múltját megértsük". Az USA képviseletében *Harry E. Bergold* jr. írt kulturális miniszterünknek. Tisztelettel emlékezik személyes ismeretségükre. Kiemeli Illyés Gyula hiteles magyarságát, művészi elkötelezettségét társadalma

telegve a román—magyar és magyar—román testvéri sorsközösséget hirdette. De persze attól is, aki a magyar vers és próza huszadik századi egyik nagy újítója volt, mesterként ötvözve hagyományt és modernséget. Nincs most mód számba venni a hatalmas művet, sem tevékenységét általában. Most elsősorban a költőre gondolunk. A csillag, mely lehullt, oly fényerősségű, hogy a spektrumanalízisnek hosszú-hosszú ideig lesz dolga kibetűzni minden igaz

BARTÓK István

ÉS 1992. jan 31.

tók István fotógrafikája

BOLLETTINO D'ARTE

«MATERIALI LAPIDEI»

Supplemento al n. 41/1987 (2 volumi)

Errata-corrige

Nell'articolo di L. Lazzarini e M. Mariottini, a pag. 69 il titolo va così modificato: *La provenienza dei marmi cristallini usati in antico: un nuovo contributo al problema dal rapporto calcite/dolomite.*

Le foto nn. 38 e 39 a pag. 169 vanno scambiate, come anche le foto nn. 18 e 19 a pag. 205.

Bartók Tihán, grafikus

1 rajz : rep.

Bartók Tihán: In continuo 5

Élet és Irodalom Bp. 1983. jún 10. XXVII/23

Bartók István grafikus

Bartók István: Pedagógia

9.

Bartók István: Pedagógia

Élet és Irodalom, Bp. 1983 máj. 13. XXVII/19

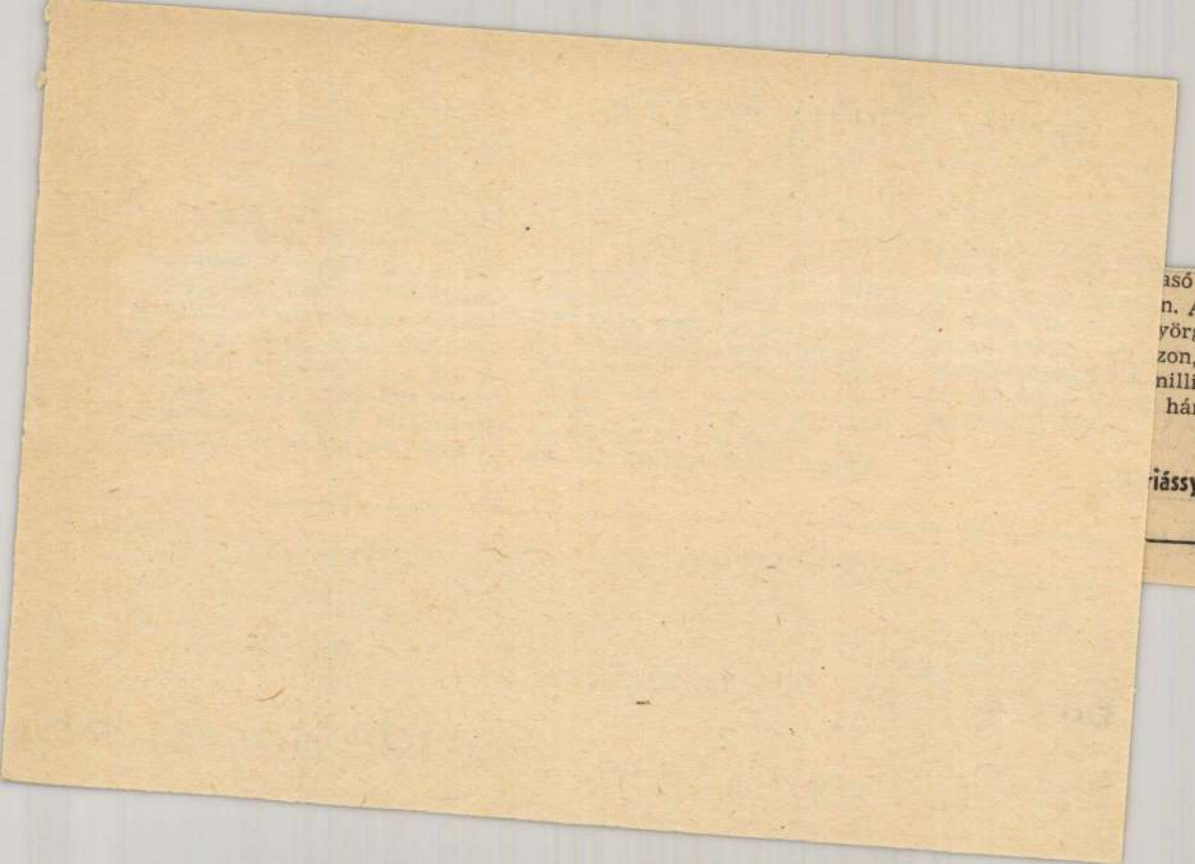

ásó munkás
n. A hetven-
yörgy mégis
zon, hogy a
nilliós köny-
hány mun-

iássy Judit

finisében szakad meg a történet, mintha elcsuklott volna az fró hangja. Amit akart, elmondta, s talán nem tudott, nem mert mindentudóan a jövőbe tekinteni, nehogy így kelljen befejeznie e saját nosztalgiáiból táplálkozó történelmi love storyt: s boldogan éltek, míg egyikük meg nem halt.

Valachi Anna

kül már alig veszünk könyv
Ritka az olyan próba-szeren
alapon válogató olvasó, kinek ne
valamiféle terv irányítja vásárl
sait. Akinek tehát Gerlei Józs
neve nem cseng ismerősen, s ezé
ki is kerülné most köteteit a bol
polcokon, az tekintse ezt az írá
elfogult hírverésnek, egy jó ír
javára.

Budai Katalin

Bartók István, grafikus

1 nejz: repr.

Bartók István: Dimenziók 11

Élet és Irodalom Bp. 1983 · felt. 11 XXII/6

Bartók István, grafikus

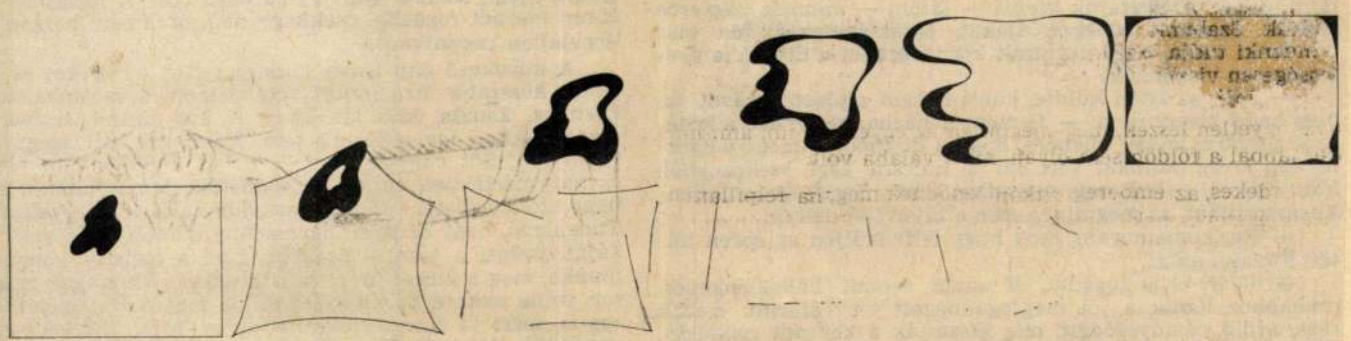

Bartók István rajza

Élet és irodalom. Bp. 1984. dec. 21.

22.

XX VIII/51-52

kitűnő hangulata megkeseredett, ner
, mint az várható volt. A házaspár m
lig, csakhogy nem örömben, hanem v
rban.
ismét kocsira tették az öreget és Pa
a indult vele, jelesen a mostohahúgá
es lányához. A két mostohatestvér r
férjek sem. Nem volt mit szégyelln
ron hasznos üzleti kapcsolatban állot
ennek köszönhették jómódjukat. Pann
vállaltak megmunkálásra a szövetkeze
ilyen harmadába kiadott szőlő gépi m
z, voltaképp csak a metszés, némi
t jut a vállalkozókra. Ők maguk nem
arab szőlővel, de megérte a fizetett s
értékesítették a bort. Esztiék ugy
Nem kis forgalmút, nem is kisváros
et megédesítette a közös haszon.
lőbe nem hangoskodással érkezett Pa

k, húgom, hiszen néked éppúgy a
kívánom örökre, csak legalább amíg
lapodik. Össze kell ebben is fognunk.

Bartók István, grafikus

2 rajz: repr.

Bartók István 3 Dimenziók 2

Élet és Irodalom Bp. 1984. okt. 12. XXVIII/41

Bartók István, grafikus

Bartók István: Szegregáció

Bartók István: Szegregáció

Élet és Irodalom Bp. 1984. aug. 10. XXVIII/32

6.

E. FEHÉR PÁL:

NYI GRÁCIA:

Azért

Azért mert gyereked van,
téged nem érdekel,
hogyan tanulja a kismacska a világot.

Bartók István, grafikus

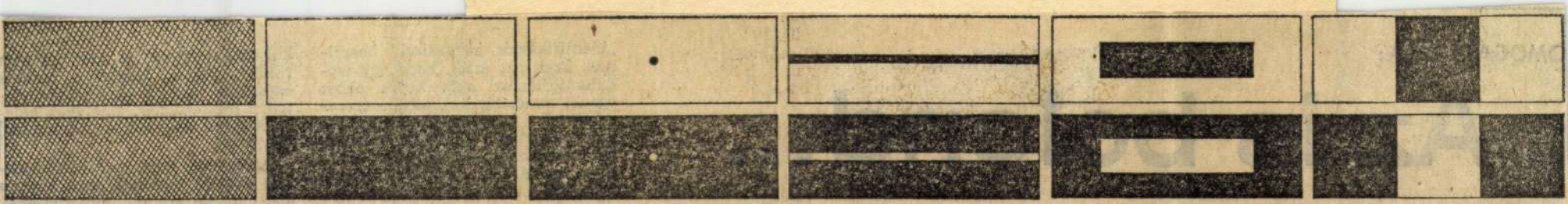

Bartók István: Két hexaptychon

Bartók István: Két hexaptychon

5

Élet és Irodalom Bp. 1984. júl. 6. XXVIII/27

OMOGÁTS BÉLA:

Az

Ülök az Akadémia nyelv-
alomtudományi osztályának

varairól" beszél-
ik, hogy egy iro-
em képes olyan
ket, meghatározá-
gy laboratórium-
émikus. Valóban,
et sohasem lehet
tematikai alapok-
ttudományos stú-
sem, ha megpró-
az információel-
miotika tanulsá-
. Azonosságaz

kulturális életnek, én azonban nem
róluk beszélek. Hanem a szakma
egészéről, magáról az irodalomtör-
téneti mesterségről, amelynek hely-
zetét mind nagyobb aggodalomma
figyelem.

Gondolom, nem kell különösebb
ben érvelni amellett sem, hogy a
szakma társadalmi presztízsének
anyagi és erkölcsi tényezői meny-
nyire összefüggenek egymással. Az
irodalomtörténészek

Bartók István, grafikus

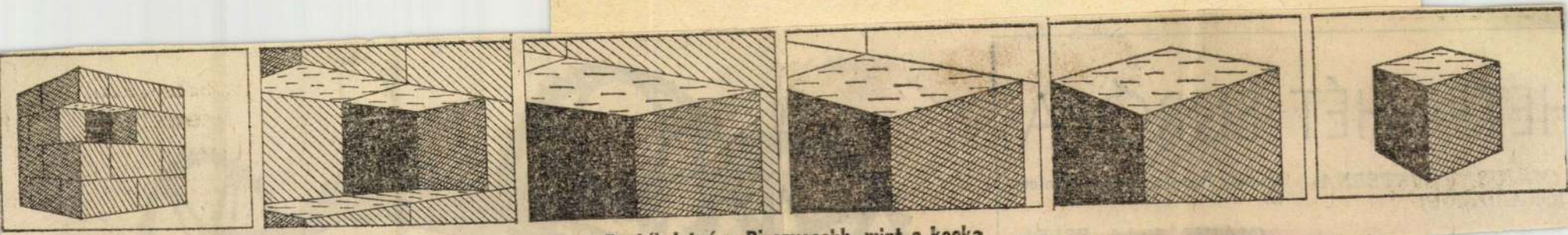

Bartók István: Bizonyosabb, mint a kocka

Bartók István: Bizonyosabb, mint a kocka 3.

Élet és Irodalom Bp. 1984. máj. 11. XXVIII/19

HETED

(MÁJUS 2.:
IONALIZMUS)

Bartók István, grafikus

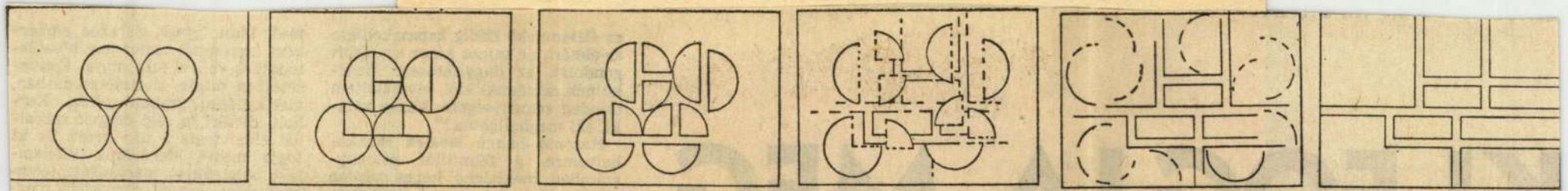

Bartók István: „Most homályként száll..."

Bartók István: „Most homályként száll..." 15.

Élet és Irodalom Bp. 1984. jan. 13. XXVIII/2

KI FO

zkodtam
gy őrült
. Mene-
sztettem
-e vala-

munka-
példány-
néplap
rkeznek.
pecsülés-
tt három

tésű, kicsi, nyers, darabos emberként huszonhét esztendeig hivatástudatból volt a falu atyja. Életvezetésben minta, tisztességtudásban, viselkedéskultúrában példa. Korholt, dicsért, a régi öregek szavaival élve: fogta a nép kezét. De ki fogja most? Megértünk kitelepítést, betelepítést, iparosodást, téeszszervezést, egyéni sorsokban megrendítő-megrázó sokfajta történelmi-társadalmi átrendeződést, és noha nagyon kéne, mégsem tudjuk

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Bartók István
grafikusa

ÉLET ÉS IRODALOM
1984 JAN 13

1021

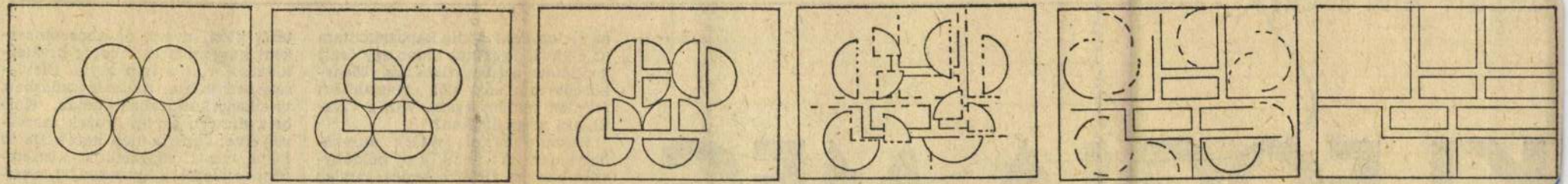

Bartók István: „Most homályként száll..."

SZEKULITY PÉTER RIPORTJA:

KI FOGJA MEG

az életemnek? Eddig kapaszkodtam az életért, de sajnos kínoz egy őrült gondolat, az öngyilkosság. Menekülnék mindenki elől, elvesztettem minden reménységem. Van-e valaki, aki meghallgatna?"

Hasonló hangú levelek munkahelyemre, a félmilliós példányszámban megjelenő képes néplap szerkesztőségébe ezrével érkeznek. Szociális érzékkel, emberbecsüléssel, együttérzéssel megáldott három kolléganőm túlmunkával se igen

tésű, kicsi, nyers, darabos emberként huszonhét esztendeig hivatástudatból volt a falu atyja. Életvezetésben minta, tisztességtudásban, viselkedéskultúrában példa. Korholt, dicsért, a régi öregek szavaival élve: fogta a nép kezét. De ki fogja most? Megértünk kitelepítést, betelepítést, iparosodást, téeszszervezést, egyéni sorsokban megrendítő-megrázó sokfajta történelmi-társadalmi átrendeződést, és noha nagyon kéne, mégsem tudjuk,

Bartók István, grafikus

Bartók István rajza

Bartók István: Rajz

Élet és Irodalom - Bp. 1985. júl. 19. XXIX/29

15.

SZABÓ TAMÁS RIPORTJA:

POL

Hosszú vajúdás után a magyar gazdaság szabályozó intézményei és mechanizmusai megszülték azokat

leg
hog
gás

értők és a politika közötti libikó
kában nehéz lenne nyomon követ
ni, jelentősége viszont óriási. Eze
az irányítási módosulások, hog
függetlenedik a gazdálkodási szfé
ra az állami gyámkodástól, a fele
lősség, a hatáskör pedig egyértel
művé válik, és a vállalatvezet
ezek után nem sok úr szolgája
hanem saját vállalatának kollek
tívájáé, mind-mind alapvető vál
tozások. Nem mondom, hogy ez a
új rendszer nem kompromisszum
a sokféle és szélső pólusokat kép
viselő javaslat között. Én tudomá
nyos munkámban a

Bartók István, grafikus

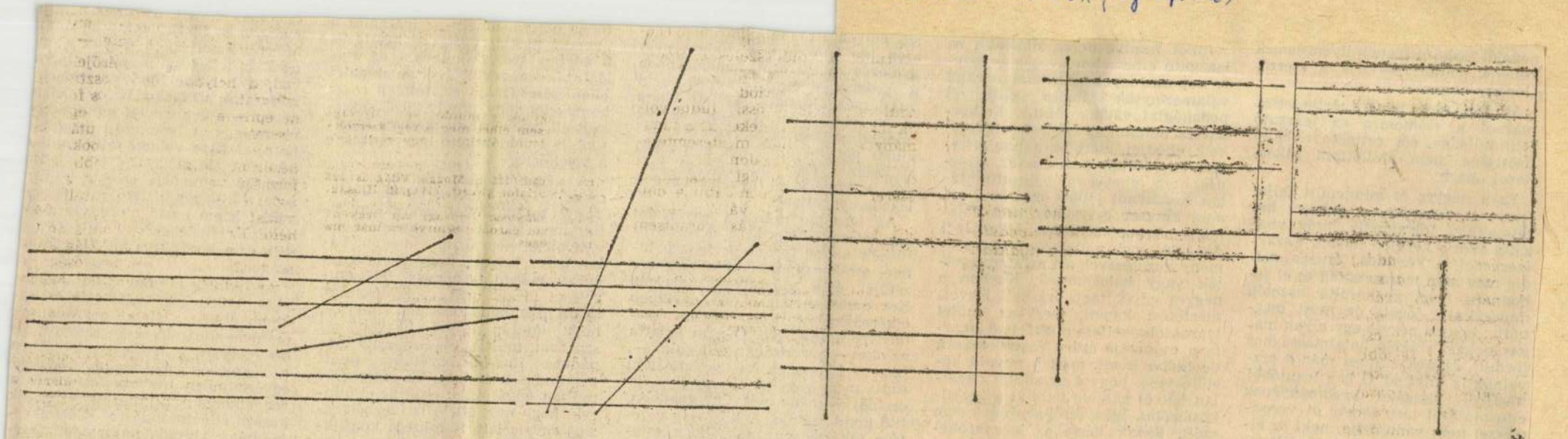

Bartók István rajza

6.

XXIX/22.

itt is található nem ege-
való nevelő, akiket nem
lejáratni, hanem éppen
gia érveivel megnyerni
változtatni kellett volna
t. Nem állítom, hogy ez
etben járható út, a kollé-
elői állás ma kényszerű
vagy büntetésnek szá-
illégiumi nevelés ügye a
igoltabb.
gató számára egyébként
tt, hogy azok a bizonyos
kor fordultak igazán ki-
or a munkaközösség ve-
rte valamilyen sérelem.
t mesélt el. Az egyikben
edett tőle, családi ese-
ivatkozva. Ő nem firtatta
bár jogában állt volna —,
engedte. Visszatérte után
, hogy az ok egy gyászos
emény volt, úgy gondolta,
oleálnia. A közösség veze-
rte magának, hogy min-
emberek érezzenek együtt
Egy másik alkalommal
sa támadt egy nevelővel
ben, ezután

megismerése, amely az igazgatót a „puccs" megszervezésére késztette. S enyhén szólva önkényes az utalás az ötvenes évek „vérvonalának" jelenlétére. Olyan ez, mint a rossz konfekcióöltöny, amely kicsit snasszul áll, nem ártana méretre igazítani, hogy eldönthető legyen, illik-e a viselőjére.

A négyes tagjai, illetve az írás szerzője, úgy tudom, korombéliek. Vagyis mindannyian gyerekként éltük meg az ötvenes éveket, nyilvánvalóan nem azonos módon. Talán ezért is van, hogy az ötvenes éveket nekem a „négyes" feljelentgetései idézik meg... Emlékszem, apám még ma is keserűen emlegeti, hogy miután anyai nagyapámat szocdem múltja és Szakasits Árpádhoz fűződő barátsága miatt nyomtalanul eltüntették (három év múltán szívárogtak csak az első hírek, hogy még él), ő is megbélyegzett ember lett. S miután konfliktusba került a szélsőbalos munkahelyi vezetővel (Pongrácz Zsuzsa idézte meg éppen az Élet és Iroda-

csakhogy kérdés, a tűznek nem n
gyobb-e a füstje, mint a lángj
Miért választotta a négyes a m
nem értés keresztтüzében az acsa
kodást, a tüskét, a kötözködést,
lenézést, a vádaskodást, a fejelen
getést — a pedagógiai munka ere
ményeinek nyilvánvaló felmutatá
helyett? Nem valami mártírhajla
búvik meg e mögött? Nem a peda
gógiájuk átmeneti eredményteler
sége, a kitartás hiánya, a kudarctó
való félelem hozta mozgásba a vé
dekező reflexeket?... Valon egye
di-e ez a konfliktus ma Magyaror
szágon?

Az oktatás látványos hatástalansága immár kézzelfogható. Legutóbb éppen a fiatal pedagógusok országos tanácskozásán szólított fö összefogásra a miniszter, miközben a részvevők, a fiatalok többsége egyértelműen utalt a feladat és a rendelkezésre álló erők, eszközök közötti ellentmondásra. Miért akarja hát „társadalomtörténeti zárványnak" minősíteni a cikk szerzője azt a helyzetet, amely szerinte „a szakmunkástanuló otthonokban

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Bartók István, grafikus

ÉLET ÉS IRODALOM

1983 MÁJ 13

1021

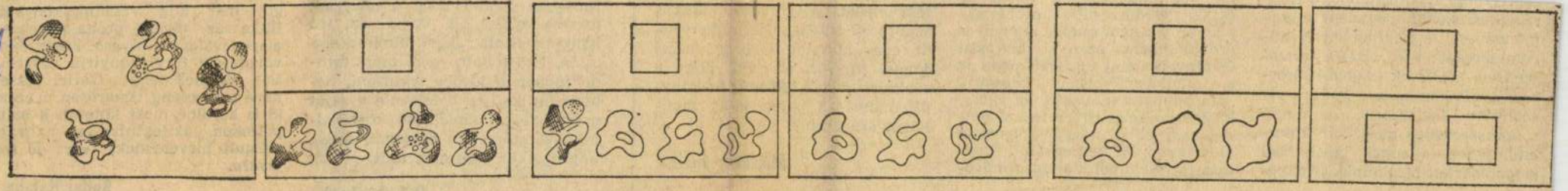

Bartók István: Pedagógia

...sán György írja, legutóbb, a Népszava Kiadónál megjelent tanulmányában, *A bizalmi*ban. A Fórum-sorozat kék füzete természetesen nemcsak és nem elsősorban a munkásság és a kultúra viszonyával foglalkozik. A szerző a szakszervezeti mozgalom kulcsemberének, a sokak bizalmából *megválasztott* bizalminak jelenkocsolatos elmélkedését veleni az egyik legidőszerűbb problémának, annak nem csupán személyes érdeklődésem az oka. Marosán György is némi aggodalommal ír a munkásművelődés állásáról. „Ma könnyen mondják, ha valaki kitűnő szakmai ismeretekkel rendelkezik, ebből nagyon jól megél és megvan. Mi kell egyéb?" Érdemes figyelemmel kísérni a műve-

...tesz eleget. Az olvasó munkás szobra ott áll Csepelen. A hetvenöt éves Marosán György mégis joggal tűnődik el azon, hogy a szakszervezetek 150 milliós könyállományának vajon hány munkásolvasója van?

Máriássy Judit

...finisében szakad meg a történet
...mintha elcsuklott volna az ír
...hangja. Amit akart, elmondta,
...talán nem tudott, nem mert min
...dentudóan a jövőbe tekinteni, ne
...hogy így kelljen befejeznie e sajá
...nosztalgiáiból táplálkozó történel
...mi love storyt: s boldogan éltek
...míg egyikük meg nem halt.

Valachi Anna

Bartók János

1887/88 II. – 1888/89 I.

Ferképzőmfőiskévk

65. l.

rony, függélyes bordázattal. E csoportba sorozható a bhuvanesvari nagy és kis templom (IX—XIII. sz.), a konaraki naptemplom („fekete pagoda", épült Naraszimha király uralkodása alatt 1240—1280), a bengáli változatban épült kantonagari templom, melyet 1722. fejeztek be, az ú. n. jain-stílusban épült radzsputanai, gudzsarati, Abu hegyi és osiai templomok stb. A déli v. dravidi stílusban épült templomok piramistornya, a vimana, lépcsőzetes és vagy kupolában, vagy tonnás gerincben végződik. Ilyen stílusban épült templomok vannak Mamallapuramban (VII. sz. vége), Kansiban (VIII. sz. első fele), Madurában (építtette Tirumpal Naik, aki 1623—59. uralkodott), Mayzsurban (1249—68), Vidzsayanagarban (XV—XVI. sz.) stb. A *hindu renaissance*-nak nevezett újabb hindu művészet mintegy 1000 évig virágzott és átterjedt az Elő-Indiával szomszédos területekre is. Kasmirban görög-római elemekkel vegyült. Nepalban kínai jelleget vett fel. Nepal Tibettel együtt főfészke lett az északi buddhizmusnak és a hívők, különösen pedig a rengeteg nagyságú papság és kolostorok igényeit megfelelő óriási festői és kisplasztikai termeléssel elégítette ki. Legjellemzőbb eredményei e művészeti tevékenységnek az olajjal vászonra festett Buddhaábrázolások és egyéb szentképek, melyeknek legjava a XVII—XVIII. századokban készült és a hasonló tárgyú aranyozott és gyakran ékkövekkel díszített bronzszobrocskák. A nepali (newari) mesterek hegyikristályból is szoktak Buddha-szobrocskákat faragni. Ceylon művészete, melynek

Bartók János

alakrajzolás

1880–1890!

Éimisk 1930. 8 i l.

LÓRA

GYÜJT

Ma

Felelős kiadó: Fränkel József. Európa nyomda rt. —

Bartók Jánosné, elektromos tervező

Magyar ~~Arch~~ Könyvtár, Salgótarján, Építész: Finta József, Szuzogi György és Paulin Pál (Lakótérd).

Elektromos tervezők: Kemény András, Bartók Jánosné.

Környezet tervező: Andor Domokosné.

Magyar Építőművészet, 1988., 4–5., 74-old.

Autográfia

Bartók Jenő

festő

l. Tóth-Bartók J.

A kiadvány hiteléül:

irodavezető

Dr. G e r e
a Müemlékek

Bartók Imre

Független Művészek Társaságának kiállitása - Kapos-
váron - művével szerepel.

Magyarság
1929.V.24.

Bartók Jenő

kiállító a megnyitáson jelen volt
(Függett. Műv. k Társ. nak IV. őszi kiáll.-a)

József Ferenc fhg és Anna fhgnő látogatása a
Neuv.-Sz.-ban. N. U. 931. XI. 22.

M. D. K.

BARTÓK József

a kolozsvári líceumi nyomda
műveretője

1848-ban Debrecenben a Kossuth
nyomda veretője

Benda Kálmán - Iványi Károly: A 400
éves debreceni nyomda. 1961.

135. l.

Bartóki József (Mezőberény, 1929 –
festő

„Kapu" c. litográfiája
az Országos Grafikai Műhelytelep, Békéscsaba 1976-77
művei között.

– Katalógus a könyvtárban –

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1977 SEP 4

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

Bartóky József

1021

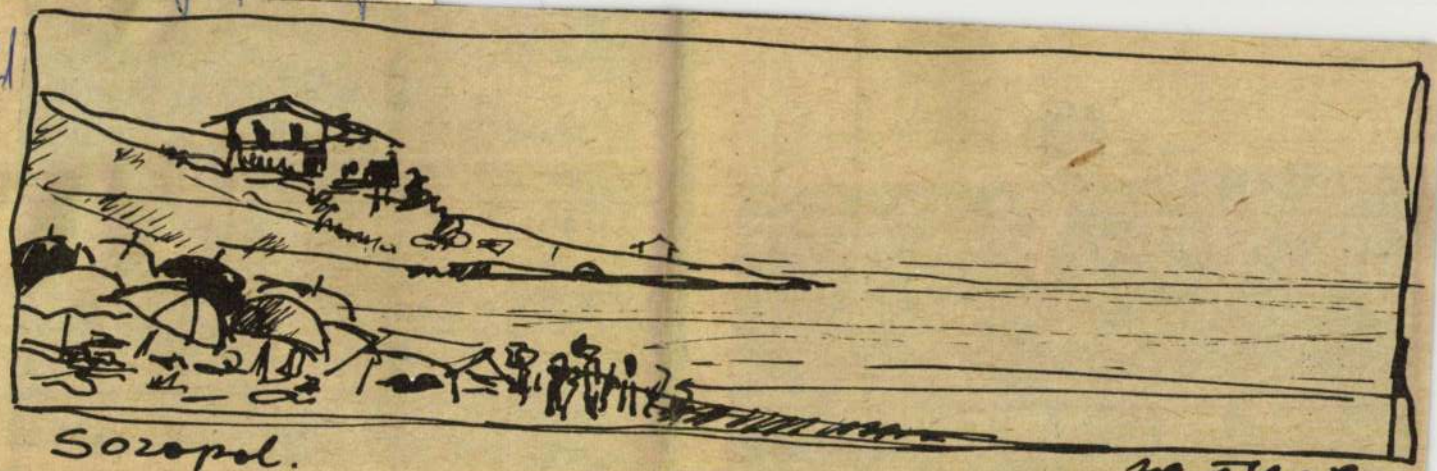

Sozopol.

Bartóky József: Szozopoli táj

Zavrtóki P.
976.

A Herriau által kiszedett répát...

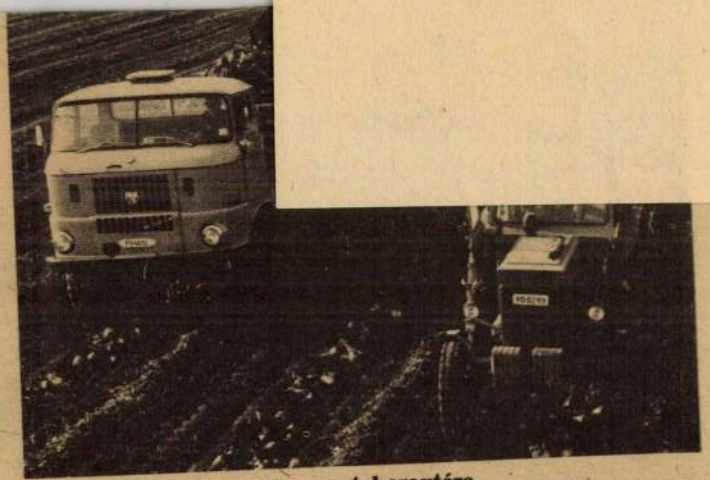

... a felszedőgép rakja a teherautóra

Fotó: Lónyai László

Bartók József

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
1979 DEC 1 B
Fertőmüvei
BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1021

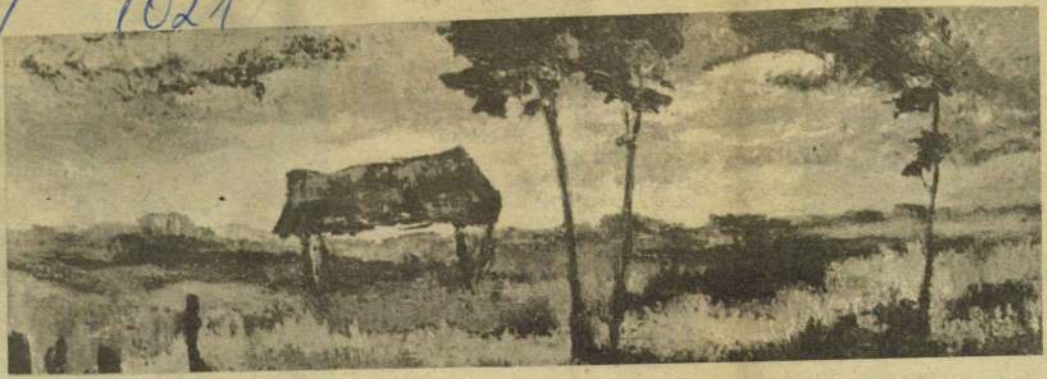

Bartók József: Őszi táj

— ... százados vagyok.

— Én meg a tanácselnök... — s mondja a kárvallott panaszát.

— Várom, küldjék be hozzám. Kivizsgáljuk — s ezzel kattan a készülék.

Sanyi kisomfordál a szobából, csendesen behúzva maga mögött az ajtót.

— Mit gondol, hány éves ez a jóember? — fordul felém a tanácselnök.

— Nyugdíjasnak saccolom.

— Hát alig lépte át a negyven évet. De elég szerencsétlen. Negyven hozzá hasonló lakosunk kap szociális

ha holnap is
holnapi lesz a
gyedik szálli
egy-két óráná
tart a készlet

— Ezek sz
kapnak, amit

— No, azért
szer, az édess
áru időnként
ezért úgy tűn
vés volna. De
forgalmunk, különösen nyáron, amikor nem egy turistaautóbusz is megáll, utasai nálunk vásárolnak. Ilyenkor karácsony előtt megint csak megélénkül a kereslet. Főleg a tizedikei fizetés után. Föl

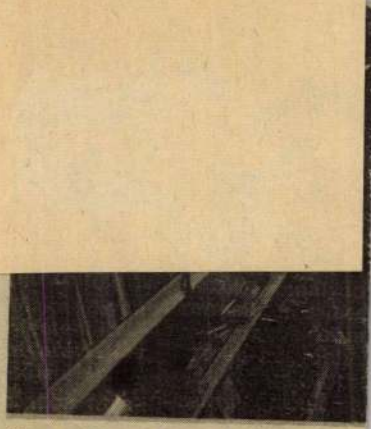

Nagy a forgalmunk ...

Bartók József

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR MAGYAR HIRLAP

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1979 DEC 16

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

Festőmúvek

Mezőberény '79

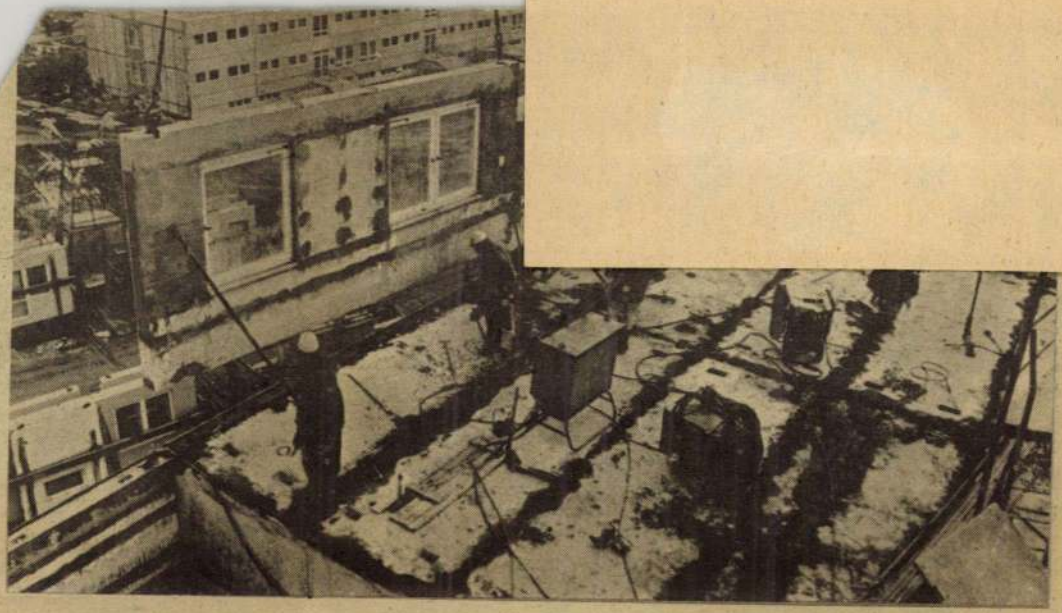

A magyar turisták is jól ismerik Lipcsét. Itt a híres vásárvárosban épül az NDK második legnagyobb lakótelepe. A város nyugati részén, Grünau kerületben nem kevesebb, mint 33 ezer összhozták a terület beépítési tervét.

A tervből mindenekelőtt a méretek ragadnak meg: 100 ezer ember él majd ezen a területen, annyi, mint egy [illegible] városban. A nyolcbeszerelése. Winfried Grau ifjúsági brigádvezető elmondja, hogy az elmúlt években sikerült az egyes lakótömbök szerelési idejét 2000 órára leszorítaniuk. A sürgősség azonban ennél is

Bartók József

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Festőmű, ...

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1979 DEC 1 8

1021

Bartók József: Erza ládája

Képeink

„Az anyaföld szeretete az, ami pályámat és képeim témavilágát megszabja. Minden más ebből következik, ide gyökerezik, ebből indul ki" — írja egy korábbi kiállítási katalógusban önmagáról, hitvallásként Bartóki József.

Mezőberényben született, e nagyközségben él ma is. Tanári diplomáját Szegeden szerezte meg. Jelenleg az egyik általános iskola tanára.

Egy héttel ezelőtt nyílt meg szülőfalujában „jubileumi" kiállítása. Ötvenedik születésnapjára, festői munkásságának harmincadik évfordulójára rendezték.

Szinte valamennyi megyei képzőművészeti tárlat résztvevője. Kiállítása volt Zrenjaninban is. Most néhányat mutatunk be a legutóbbi évek terméséből.

Dob helyett mikrofon

elfoglaltságot jelente nek az volt a hátrány ha tél volt, szinte oda a kezem a dobverőhö lékszem, egyszer a] nich utca sarkán fúj mondókámat. Majd ö gadt a szám a hideg egyszer csak látom,] Komlósi szűcs integet. Behívott a műhelyébe, elővett egy bőrkesztyűt, s mondta: „fogjam". Hát mit válaszoltam rá: „Nem t'om én ezt kifizetni, nincs nekem annyi pénzem." „Én ezt magának adom ingyen" — volt a válasz. Azóta is megvan.

fürdősök. De új termékek gyártását is tervezzük. S ami a legújabb, az idén ősztől első ízben szakmunkásképzést is beindítottunk. A kétéves tanfolyamra 40 dolgozónk jelentkezett. Jó ez pedig ugyanabból a békéscsabai lisztből készül, mint a megyeszékhelyen.

Ezek szerint a szakmaszereteten múlik. A 23 dolgozót számláló kenyérüzem pékjein. S hogy hírnevük messzebb tájékon is ismert, bizonyítja, hogy a községen áthaladó Volán-buszok némelyike egyperces pihenőt tart, amíg utasaik vásárolnak az illatos kenyérből.

✷

A Magyar—Vietnam Termelőszövetkezeten és a Metakémián kívül, ami sajátunk, a községben még számos üzem foglalkoztatja lakosainkat — mondja a tanácselnök. Itt a Csepel Autó, a Sztár Új Divat Szövetkezet, a kosárfonó, a téglagyár, az Újpesti Bőrgyár egy részlege. Ennek ellenére elég sok ladányi, csaknem 300 ingázik. Igaz, van, aki községünkbe jön reggelente, de többen eljárnak. Az a községünk funkciója, a településhálózat szempontjából, hogy segítséget adjunk Szeghalomnak. Van, aki átköltözött, vagy messzebb tájékon lakik ma már, de ott sem tagadja le, hogy idevaló.

Jávor Péter

Bartóki József

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1984 NOV 7

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1021

Bartóki József: Udvar

yes és Vég-
íteni kell.
összevonás
m tudtam,
val magam-
em a fél
időben még
em a meg-
nyű ennyi
em adtam

megszervez-
a feladá-
a Mezőko-
gazgatósága
díjba, 1980

és Kun-
ég ellátásá-
-től '80-ig,
ett nyer-
neket, ván-

én ebben a
ba vonulá-
ország Ér-
nkét évig
etek Ország
társadalmi

mondanom
m ér az a
nat 28 éves

korában,
nem. Uno
ládom, m
emlékezn
Igyeksz
járok az i
dezem, s
évet. Jó é
tettem, ar
[illegible] tágabb környezetemben a becsületes emberek elvártak tőlem. Jó érzés, hogy tiszta szívvel hajthatom nyugdíjasan is nap mint nap álomra a fejem.

Nem unatkozom. Ma is tagja vagyok az ÁFÉSZ-ünk igazgatóságának, a MESZÖV felügyelő bizottságának, a FOTK-nak, a mezőkovácsházi járási jogú nagyközségi pártbizottságnak, s ezenkívül négy kertet is művelek: a nagylányom ház melletti kertjét, meg a zártkerti részét, s ugyanúgy a saját két kertemet. Programom, munkám volna, akár az ezredfordulóig. Egyelőre az erőmből is futja...

Kőváry E. Péter

Bartóki József
grafikusművész

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
1983 ÁPR 16.

1021

NÉPÚJSÁG

Bartóki József: Erza ládája

NÉPÚ

A munkaasztalnál

Órák

Az időmérő eszközök a
lözhetetlen eszközei. Minde
vetlen környezetében megta
változatát. Persze nem volt
Gondoljunk a napórára, a h
Ezeket nem kellett javítani,
ból készült mechanikus óras
javításukat hozzáértő embe
órások. Azóta eltelt néhány
szakember miként dolgozik,
válaszolni.

Bartók Lajos.

festőművész

— **Nagy sikere van a Nemzeti Szalon kiállításának.** Bühler professzornak, valamint ezzel kapcsolatban *Bartók* Lajos, *Faragó* Géza, *Bussetto* Nino, *Kammerer* Mária, *Lorántt* Mihály, *Radnay* Miklós, *Vadász* Ilona festőművészek és *Parzó*-Pál szobrászművész gyüjteményes kiállítását a Nemzeti Szalon igazgatósága a nagy érdeklődésre való tekintettel február 2-ig meghosszabbította.

Nemzeti Ujság. 1928. jan. 29.

4

MDK

Bartók Lajos

Faluháza előtt, vázlat

Képkiállitási kalauz. Kolozsvár, 1883, 7.l.

M.D.K.

Bartók Lajos

"Sok természeti tehetséggel biró szatmári fiatal képiró "A faluháza előtt" c. nagyobb életképét küldte be a vidéki kiállitásra, -adja hirül az Irodalom és Müvészet c. rovat.

Képes Családi Lapok. Bp. 1882. nov. 19. 8. sz. 127. lap

BARTÓK Lajos (1

BURA László: A Kölcsey Ferenc Líceum freskói.
= Művelődés, 41, 1992, 7. 42-43. ll

Szatmárnémeti, Kölcsey F. Líceum

1800-1945

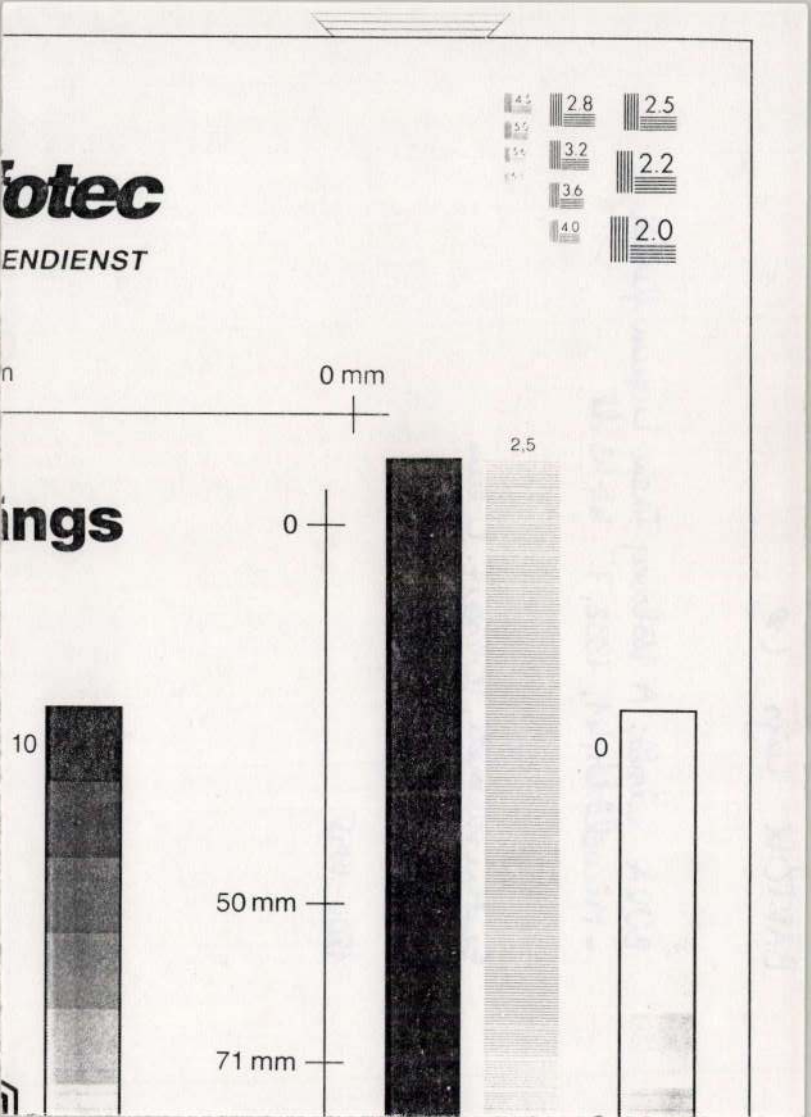
2.8
2.5
3.2
2.2
3.6
2.0
0 mm
2,5
0
10
0
50 mm
71 mm

Bartók Lajos fest.

1. élet.

Vácz Mur. lajstr.

234, 235. l.

Bartók Lajos

Jestö-

telj. életrajz

l.

Tragorvač mindvezei

128. l.

azért ugy gondoltam hogy v
azar 6 ikán abba az esetbe hogy
telefonon felhívni legalább no
délig bármelik időbe hogy m
vagy távíratozni és csak ar
onnét vissza jövök artán t
írni hogy menyibe kerül b
idehaza julius 10 én mellőzh
van és egy a munkát csak art
bár addig a szükséges hozzávalo
és azért szíves választvárva

alázatos tiszt

Zabari Gyu

Bartók Lajos

rajztanár

l.

Lykaközös

121. l.

L e s z i h A n

muzeumigaz

Bartók Lajos

rajztanár

l.

Lyka Közöns

113. l.

114. l.

Lyka K.: Közönség és művészet a század végen 1867-1896

Bp. é. n. 113, 114, 121. l.

Bartók Lajos

iskola és rajztanárképző intézetnek. — *Képes Családi Lapok.* 1880. 588, 618. l. — 1884. 304. l. — *Kiállítási tárgymutatók.*

BARTÓK 1. *Lajos*, festő. * Szatmárnémeti 1851. 1872—76 és 1885—89. a budapesti mintarajziskolában tanult. — Rajztanár volt a váci siketnéma intézetben. Életképeket, falképeket (szatmári ref. gimnázium díszterme) stb. festett.

6.G.I.76-l

1876, 1878, 1879: IX. 311. *B. Bellotto:* Florenz látképe. — 1881: 712. *B. Bellotto:* Firenze, Piazza della Signoria. — 1888: XIX. 645. *B. Bellotto Canaletto:* A Piazza della Signoria. — 1896, 1897: XIX. 645. *B. Bellotto Canaletto:* A Piazza della Signoria. — 1897: XIX. 645. *B. Bellotto Canaletto:* Die Piazza della Signoria in Florenz. — 1898: XIX. 645. *B. Bellotto dit il Canaletto:* La Place des Seigneurs à Florence. — 1901, 1904: XIX. 645. *B. Bellotto Canaletto:* A Piazza della Signoria Firenzében.

Bartók Lajos

1913. ~~máj. gia~~ ápr. máj. kiáll.

Nemzeti kalon

Somogyi részlet, olajf. 300.

Löwenherz: Die Äthiopen in der altclassischen Kunst III. 204.

Bartók Lajos

siketnéma intézeti

rajztanár, Vác

belépett az alábbi

egyesületbe

Magyar Rajztanárok

Orsz. Egyesületének

Értesítője. 1903. VI.

845. l. (Egyesületi élet.)

781. CSÉSZE ALJJAL, porcellán, kávébarn
Loyanté felirat, az aljon nő tükörrel és k

782. CSÉSZE ALJJAL, porcellán, világoszö
tengerparton ülő nőalak siró Ámorkáva
1808.

783. CSÉSZE ALJJAL, porcellán, nagy róz

784. CSÉSZE ALJJAL, porcellán, kávébarn
„*Restituable*" felírással, az aljon fa alatt

785. BISCUIT SZOBROCSKA, kerek oltár, l
empire.

786. CSÉSZE ALJJAL, porcellán, félgömbös

787. VÁZA talapzattal, porcellán, kráter-ala

788. TEJSZINES KANNA, porcellán, nyolcs
Bécs, 1830 k.

789. TÁNYÉR, porcellán, zöld és arany, emp

790. TÁNYÉR, porcellán, empire-modoru, k
a tányér 1826 évszámmal.

791. CSÉSZE ALJJAL, porcellán, piros ala

792. CSÉSZE ALJJAL, porcellán, arany di
fejjel. Bécs, 1826.

793. KÁVÉSKANNA FEDŐVEL, porcellán
1780 körül.

Bartók Lajos

mint váci minvérte

emlitve

Trag Éva

63. C

Bartók Lajos

1872/73 – 1875/76,
1885/86 – 1886/87.

Ferkéjzőmfőiskérk.

65. l.

lopcsarnokok, mecsetek és síremlékek. Az oszlopos indiai építkezések közös ismertető jele a faépítkezésből származó, erősen érvényesülő gyámok és az alacsony, vagy pillérekre állított kupolák bőkezű alkalmazása. A mauzoleumok vagy baldachinosak, azaz, nyitott pilléres csarnokok, pilléreken nyugvó kupolával, a régi indiai csatrik mintájára, vagy zárt épületek, melyeknek sarkaiban párkányok, vagy sztalaktitok tartják a kupolát. A Khaldzsid, a Tughlakid, az afghán és a bidzsapuri pathan épületeket tömör falak is jellemzik. Úgy ezeknél, mint az indo-pathan alkotásoknál az indiai szellem inkább az alárendelt díszítő formákban éli ki magát. II. Ibrahim síremlékében azonban, mely szintén a bidzsapuri pathanstílushoz tartozik, már jelentkezik a mogulok szellős építészete. Az indiai hagyományoknak megfelelő régibb mogulépítkezés legnevezetesebb emlékei az Akbar alatt 1571-ben épült Szelim Khisti-mauzoleum Fathpurszikriben és az 1580 k. épült Pencs Mahel u. o. Az előbbi az ősi hindú faépítkezés (l. *Mušarabij*) hagyományait őrzi. Az utóbbi a régi hindú viharákra emlékeztet. Rokonszellemű alkotások még a Buland Dervaze (győzelmi kapú) Fatpurszikriben, melyet Akbar 1602-ben építtetett fel, a Ser sah által megkezdett és Akbar és utódai által befejezett agrai vár és a Dzsehangiri Mahall, melyet Akbar és Dzsehangir építtettek. Humajun négyszögletes teraszon emelkedő kupolás mauzoleumában (Delhi, 1572) már nagyobb mértékben érvényesül a perzsa stílus, de mégsem tisztán. A később épült óriási Akbar-mauzoleum Szikandrában, Agra mellett (1613), ismét erősen indiai jellegű. Sah Dzsehán és Aurang-

Bartók Lajos

Szül. Szatmáron 1857 jul. 28. ref. Gimn. érettségi 1876/7 I. 6 félév a bpesti mintarajztanodában; Kimaradt

Bartók Lajos

1885/86 II. vendéglat

1886/87 I. – IV. szakoszlály

1886/87 II " "

Hódmezővásárhelyi Városi Múzeum

IV. 142–148.

Bartók Lajos

rajztanár

Vác

1904-ben

tagja a Rajztanárok Egyesületének

Friz. Bées 1808.

ıen arany arabeszkes disz, a fülön szines virágok. (Egy
Meissen 1730 k.

ett. Meissen.

s alak, az aljon és a csészén elől gazdag arany kartus-
két sziv egyesülését ábrázoló jelkép, a csészében belül
ırdjegy. Meissen 1470 k. Illusztr. XLIV. tábl.

ın, hosszukás nyolcszögü, tagozott dobozalak, rajta
a, a fedőn Herold-festésü kinai alakok. Jegye K. P. M.
Illusztr. XLV. tábl.

hosszukás nyolcszögü tagozott oldalu dobozalak, olda-
tyukkal, a fedőn kinai alakok félalakja. Herold-korszak.
Manufaktur.) Meissen 1725—30. Illusztr. XLV. tábl.

n, körtealaku testtel, kérdőjelalaku aranyozott füllel
y diszités, testén egyik oldalon torony, a másik oldalon
, arany szinben. A fedő gombját aranyozott ezüst lánc
szakból. Meissen 1720 k.
Illusztr. XLIV. tábl.

ı felnyiló fedő és a talp aranyozott ezüst. A hengeres
zben aranyozott. A közbe eső sávban két szines virágos
zsot tart, ezen felirat: „*George Ernst Keil Meissen den*
ost lengyel király szász választófejedelem ezüst érme,
Gerhardt-aukció 183. sz.)
Illusztr. XLII. tábl.

Bartók Lajos

festő

l.

Tragorváémüvénei

148. 149. l.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
19 szám
Érk.: ..... ó ..... hó ..... n.

E R G Y U L A urnak,

Bizottsága Elnökének,

B U D A P E S T.

10.-én 466 sz. a. kelt becses át-
Ernő bizottsági tag abonyi utiszámlá-

Bartók Lajos

Nemzeti Szalon

Bartók Lajos.

1913. Tavaszi kiáll.

Somogyi részlet, olajf,

MDK

Bartók Lajos

Somogyi részlet, of.

N.Szal. tav. tárlat, 1913. ápr. 7. 1.

Bartók Lajos MDK

Csizmadia inas gyerekkel, olf.

Mücsarnok 1885. őszi kiáll.

BARTÓK Lajos festő (1851-1902)

KISS Imola: Maeztri sátmázem: Ligeti Antal, Bartók Lajos. = Satu Mare, 14. 1997 333-352. ill

'LXIV–XXII; MCCCLVI–XXIV; MCCCLXXI–
etne.
zobrot attribútumaik egyértelműen azonosították a
.eresztes arany országalmát tartott. Szent László
t kard és csatabárd, valamint a nyakában viselt
:ard és talán tévesen leírt, kettős kereszttel ellátott
zobra állt, jobbján Lászlóval, balján Imrével.

igába a kolozsvári Márton és György időrendben
rmazó írásos említése 1541-ből való, amikor Václav
ti. Hájek jegyezte fel, hogy 1541-ben, a prágai nagy
essze álló Mihulka-toronyról lezuhanó gerenda a
ező sérülése 1562-ben érte, amikor a Miksa császár
orna nézői közül annyian felmásztak rá, hogy a ló
ók a szobor 16. századi felállításának körülményei,
ázadban először publikált, századunkban is tovább
estét teljesen újraöntötték volna. Az ún. újraöntési
icei fémvizsgálatok teljesen megdöntötték, mert a
. században szokásos, nagy ólomtartalmú bronzból
ı ló, a sárkány és a talapzat egybeöntve készültek.

Bartók Lónlóné, építén

L. Eltér Szkón

– követségi kérek

Magyar

Építőművészet Bp. 1983

10-12

83/4

Bartók Lukács

nyomdász

MDK

1848-ban a magy. kormány rendeletére a kolozsvári lyceumi nyomda sajtoját több zedőjével Debrecenbe kiszíte, melyen Kossuth L. függetlenségi nyilatkozatát nyomták.

Firtinger Károly: Hazánk könyvnyomtatói. Grafikai Szemle 1893 évf 7 sz. 120 l.

Bartók Mariska

szül. Váczon 1899 febr. 12
Rk 4 polg.
1916/17 I. elsőéves művész-
nőv. Bosznay Szván
1916/17 II. elsőéves u. o.
1917/18 I. másodéves
(szül. 1899 febr. 22)
1917/18 II. másodéves Glatz O.
(szül. 1899 febr. 12.)
1918/19 I. harmadéves Glatz O.
(szül. 1899 febr 12.)
Bartók Lajos rajztanár leánya
1918/19 II. harmadéves u. o.
1919/20 I–II. negyedéves
(szül. 1891 febr. 12)
1920/21 I–II. ötödéves Vaszary J.

Héder - neuvetség III. 148.

1913

4
4
9
1899

1905

4
4
9
1891

48

1857
1899

Bartók Mária

MDK

1921-ben ösztöndíjat kapott

Képzőm.Főisk.Évk.1921-22,22-23, 23324, 24-25.
Bp. 1926.

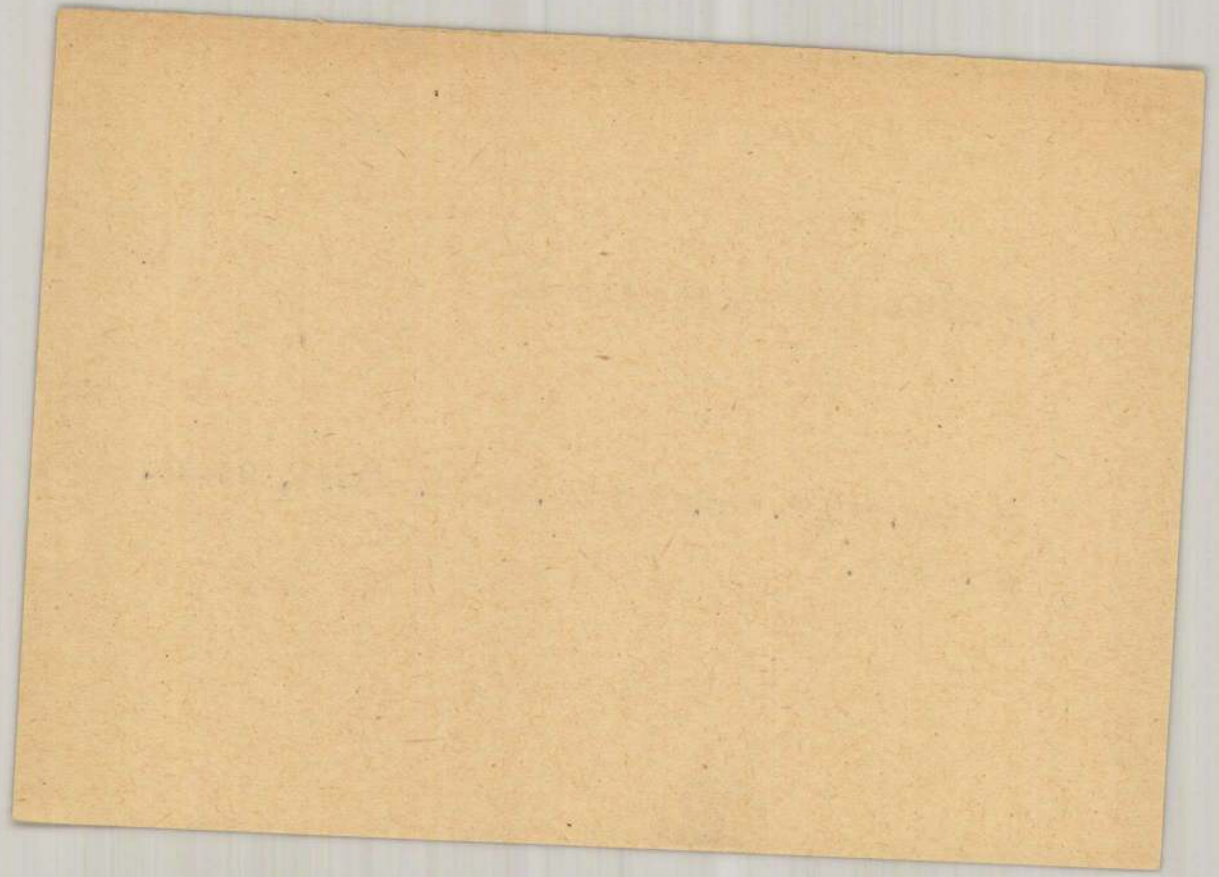

MDK

Bartók Mária

Csendélet, of.

Arv.Közl. 1929.Jun. 4.rk.sz. 15 l.

MDK

Bartók Mária, festőm.

42o. Csendélet. J.l.j. Olf.

Árverési Kiszlöny, 1929. ápr. 3.rk.sz. 25.l.

MDK

Bartók Mária, festö

Az Ume alapitó tagja.

Az UME I.bp.-i kiállitása.-Nemz. Szal.1928.febr.

MDK

Bartók Mária

UME kiáll.1934.jan.
Frankel. Szépművészeti Kiállitások.

Bartók Mária

UME második kiállításán a Nemzeti Szalonban szerepelt.

NM. 930.IV.27.

Bartók Mária

UME második kiállításán a Nemzeti Szalonban képeivel szerepelt.

Ujság 930. IV. 27.

Bartók-nővérek

A sok kiállító között feltűnnek kindús fanunkáik.

(D. A.) Az Ip. m. Társulat két kiállítása
M. 1931. X. 10.

Bartók nővérek

tanunkái érdemelnek figyelmet.
(Kiáll. az Iparm. Muz. Can.)

A magy. iparmüvészet napja.
E. K. 931. X. 11.

Bartók Mária

UME. ötödik csoportkiállításán

képe szerepel:

NU. 934. T. 30.

Bortók Mária

UME. oktató szaporításügyes

kép keresni:

UN. ÉJSZ. T. 30.

MDK

Bartók Mária

Megindult a KUT bomlása. Nemzeti Ujság 1927. ápr. 1. 11.l.

Bartók Márid.

Az UME első kiállítását Bécsben rendezte, melyen műve szerepelt.

Nemzeti Ujság, 1928. jan. 14.

Bartók Mária

UME második kiállításán a Nemzeti Szalonban szerepelt.

PN.930.IV.27.

Bartók Mária.

az Uj Művészek Egyesületének bécsi kiállításán, – a Künstlerbund Hagen termeiben – művei szerepeltek, melyről megemlékezik a W. Allg. Zeitung és a Reichspost.

Magyarság. 1928. j. m. 18.

Bartók Mária.

A Nemzeti Szalonban rendezett UME kiállításán munkája szerepel.

Pesti Hirlap, 1928. febr. 19.

Bartók Mária.

A Nemzeti Szalonban rendezett UME bemutatkozó kiállításán műre szerepel.

Pesti Napló, 1928. febr. 19.

Bartók Mária.

A Művészeti Szalonban rendezett UME első budapesti kiállításán „Vesztőhely" „Kompozíció" c. művei szerepelnek. A művész az UME bécsi kiállításán méltó kritikát kapott.
(emlékbe.)

Magyarság, 1928. febr. 19.

Bartók Mária.

a Nemzeti Szalonban, az
UME bemutatkozó kiállításán
stilizálásai szerepelnek.

Ár Lett, 1928. febr. 19,

Bartók Mária.

Az M. M. G. bemutatkozó kiállításán munkája szerepel.

Esti Kurir, 1928. febr. 21.

Bartók Mária.

Az UJ Müvészek Egyesülete -Ume- alapitó tagja 1925-ben.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története.

Bartók Mária.

Részt vett a "Kut" művésztársaság 1925-ben rendezett kiállitásán.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

MDK

Bartók Mária

Herczeg G.: Vaszary János és az - Ume kiállitás a Hagen-szövetségben. /Bécsi levelek/. Ujság 1928. jan. 15. 6.l.

MDK

Bartók Mária

alapitó tag. 1925.

UME 3. kiáll. N.Szal. 1931. febr.

zat előtti toronnyal, 1762-ben javit-
nya 1784. Teljesen átalakítva és,
l megmaradt egy középkori bástya-

, Régi 29 l – Mévzáros Géza, 1956)

MDK

Bartók Mária, festő.

Csendélet. of.-

Árv. Közl. 1930.54.- 16.1.

1930 jun.3. rk. sz.

BARTÓK Ilona M.D.K.

1918-ban Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya..... Bp. 1954. 332.1.

MDK

Bartók Mária

Férfi arckép, olaj

KUT II. kiáll. N.Műcsarnok 1925. márc. 3, 9[3x] 1.

megírva

Bartók Mária festő

Árverési Csarnok

41. sz. - 1928. febr.

TATA

Vás

555–
VA tatai vár. VV 1859, 551 l.

Bartók Béla

Az Új Művészek Egyesületének (egyik) alapítója volt 1925-ben.

UME 1931. évi kiáll. katalógusa.

Deutsche Marine

A. für Marineverwaltung
Geschäftsstelle Flottenverein
Berlin NW 52 Moltkestr.

Verein Deutscher Marine-
Ingenieure.

Bartók Mária

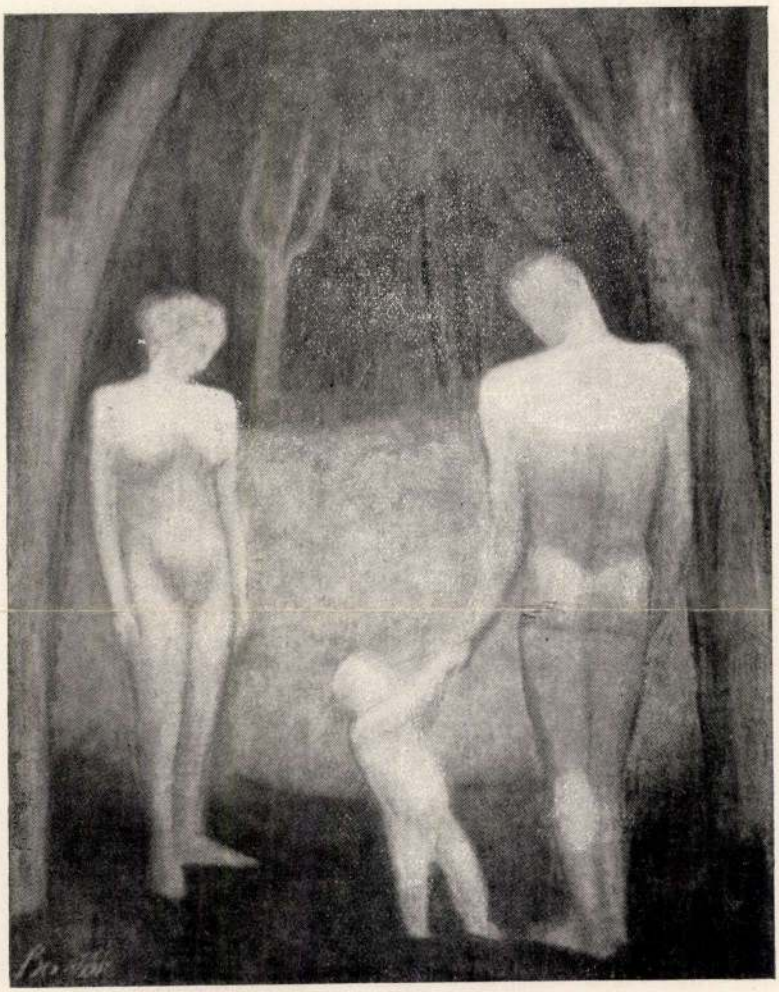

BARTÓK MÁRIA

Kompositio *Komposition*

Nemzeti Szalon 1928
Tinte Feb.

Bartók Márika

festő

Nemzeti Szalon

Bartók Mariska.

1915. I.ső Jurymentes kiáll.

Fehérvirágok, olaj

1916. II. Jurymentes kiáll.

Csnedélet, olaj

1925. KUT kiáll.

Férfiarckép, olaj

1928. UME kiáll.

Kertészleány, olaj
Kompozitió, I, II, olaj
Tájkép, olaj
Lovak, graf.
Utca, graf

1930. UME kiáll.

Csneélet, olaj
Cirkusz, olaj
Tükör akt, olaj
Parasztudvar, olaj
Sikátor, olaj
Szoba, olaj

1931. UME kiáll.

Akt. olaj
Portré, olaj
Csnndélet, olaj

BARTÓK MÁRIA, Budapest.

19.	Kertészleány	olajf.
*20.	Compositio	olajf.
21.	Compositio	olajf.
22.	Tájkép	olajf.
23.	Lovak	graf.
24.	Ucca	graf.

Nemzeti Szalon

1928 febr.

Ume

1.

VASZKÓ ERZSÉBET: Csendélet

Bartók Mária

Budapest.

Ume alapító tag.

6 ennye az Ume 1928.

febr. - Eiczk -

Duncker Miksa: Az ókor története.

Budapest, 1874-78.

X. 200.

Bartók Mária

1928. Ume
becsi kiatt.

1928. Ume Bpesti
kiatt.

DENKMALPFLEGE

VERLAG:
ANTON SCHROLL & CO.
WIEN I, GRABEN 29
DEUTSCHER KUNSTVERLAG
BERLIN W8, WILHELMSTRASSE 69

Wien, am 9.Dezember 1926.

a m t

in B u d a p e s t .

rlaubt sich mit gleicher Post das
malamte herausgegebenen Zeitschrift
und bittet diesem neuen Unternehmen

Bartók Mariska

1915. ápr.-máj. kiáll. N. Salon.

Szarka, olajf. 50.–

nem. azonos Margittal ?

Márton István pápai professzor bölcsészeti előadásainak a XVIII. század végéről fennmaradt kéziratai V. 182.

Bartók Mária

1916/17 - 1921/22,
1923/24.

Felső zongoraiskola
65. l.

a nyugatiak, jóllehet az ősi formák a Keleten sem éltek zavartalanul tovább Indiában leginkább azért nem, mert ősi dravida lakosságra árják özönlöttek, kiket később turániak követtek. E különbözőség népművészetben is megnyilatkozott. India művészi iparának legrégibb emlékei, a szövésmintákkal díszített festett cserepek a Dekkánból, valamint a sumir művészi gyakorlat emlékei, az indohellenisztikus arany ereklyetartó és ezüst patera, idegen eredetűek. Az újabb indiai művészi ipar termékein szintén visszatükröződik az I.-et általában jellemző fejlődés. Szorosabb értelemben vett művészet és művészi ipar éppoly kevéssé határolhatók el Indiában, mint a távol Keleten. Miután Indiában a művészi ipar különböző ágai, sőt azoknak egyes alárendelt részei is örökletes mesterségek, a különböző iparágak helyhezkötöttek. Az arany- és ezüstművesség legvirágzóbb központjai Kasmir és a Pandzsab, Madura, Majszur, a sárgarézművessége Moradabad, Tandzsore, Vizagapatam és Madura. Vizagapatam különösen híres sárgarézszobrocskáiról, melyek a keresetlenül egyszerű és amellett mégis nagyon stílusos expresszionisztikus művészet igen sikerült alkotásai. Lényegében hasonló stílusban készült kisplasztikát találunk egyébiránt Dél-Indiában is. A gyakorlati célokra szolgáló kisplasztikai alkotások egyik Indiát jellemző fajtája az aratika, a gyertyatartó álló vagy térdelő női alak. Arannyal és ezüsttel gazdagon berakott ércmunkák készültek Kasmirban, Gudzsaratban, a Pandzsábban (lásd Bidri) stb. Zománcozott fémmunkákat szállít Dzsaipur (l. ott), a Pand-

Bartók

B. 2. *Mária*, festő. * Vác 1899 febr. 12. A bpesti képzőművészeti főiskolán Bosznay Istvánnál, Glatz Oszkárnál és Vaszary Jánosnál tanult. Az Új Művészek Egyesületének alapító tagja.

K. Gy. I. 76 l.

Parasztleány guzsalylyal. — 1873: XIV. *P. Rotari* (?) Bauerndirne mit einem Spinnrocken. — 1876, 1878, 1879: XVI. 667. *P. Rotari* (?): Parasztleány orsóval. — 1881: 619. *P. Rotari:* Leány guzsalylyal. — 1888: XIX. 643. *P. Rotari:* Leány guzsalylyal. — 1896, 1897: XIX. 643. *P. Rotari:* Leány a guzsalylyal. — 1897: XIX. 643. *P. Rotari:* Mädchen mit Spinnrocken. — 1898: XIX. 643. *P. Rotari:* La fille à la quenouille. — 1901, 1904: XIX. 643. *P. Rotari:* Leány a guzsalylyal.

Barák Mária

Pécsi Pilch D. – Öt
erstendő. UME. 1931.
febr. katalogusa.

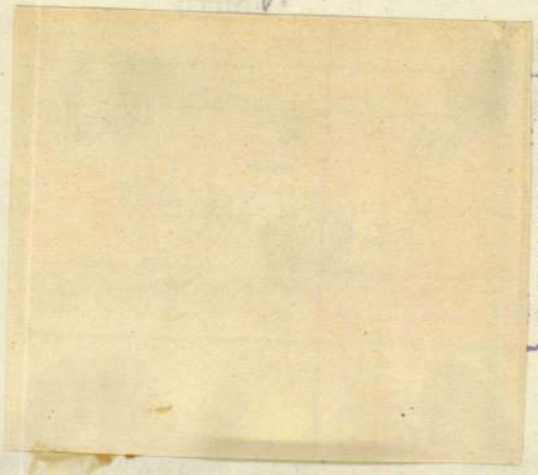

A magyar vallás- és közoktatásügyi mi
a keb.számvevőség X. osztályához intéz

U t a

Költségvetési év:1946/47.
vészeti célok támogatása.
nincs.

Felhivom a Sz
csekkszámla terhére utalj
sága 16.136 számu postata
Müemlékek Országos Bizott
detési költségeire Ötszáz
/ 135 - 135 / forintos ré

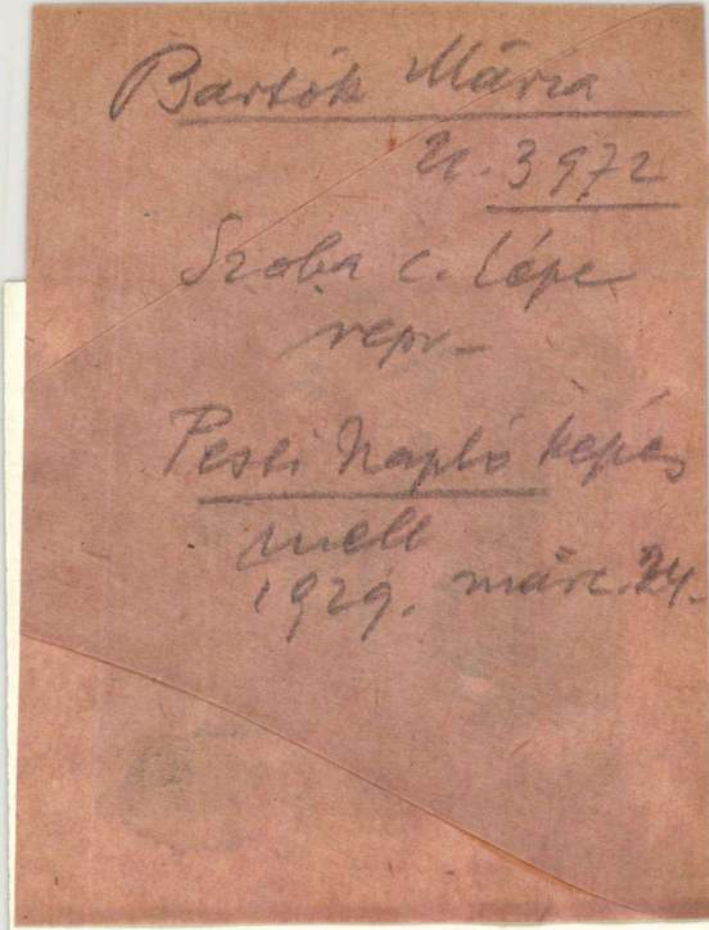

Bartók Mária

U. 3972

Szoba c. lépe

repr.

Pesti Napló képes

mell

1929. márc. 24.

ALAKRAJZOK.
LEZEICHNUNGEN.

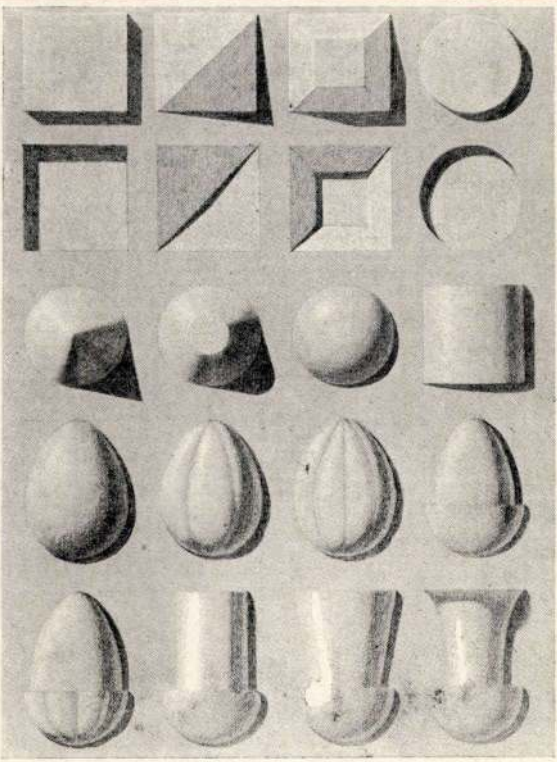

ÉKÍTMÉNYES R
DEKORATIVE ZEIC

Bartók Mária

Festő

l. életrajz

Tragor vácmüvésnő

119 l

RJESZTÉSI VÁLLALATA

Budapest, 19 1930 júl. 9.

, Egyetem-utca 2

úrnak

ntivanyi Gyula úrnőnek

Pest

lapesten.

cime	Összeg Pengő	fill.
kötet	128.	—
2% Forgalmi adó	2	56
	130	56
lap		

ekben 1930 szeptember 1-től kezdődőleg.

a ellenében pengő.

MAGYARORSZÁ

története, földje, népe, élet gazdasága, irodalma, művészet

VERECKÉTŐL NAPJAINK

A magyarság aranykönyve. Nagymagyarország enciklopédi

Magyarország és elszakított részeinek teljes ismertetése.

Öt albumalakú kötet, díszes fél kötésben, 2500 oldal terjedelem 1500 illusztrációval, 16 műmell lettel, 7 színes térképpel. **Ára 14**

A bevezetést írta:

nagybányai vitéz HORTHY MIKL

Magyarország kormányzója.

Írták: A magyar politika, közé tudomány és irodalom legkivál reprezentánsai.

Megrendelhető 5 pengős havi részletfizetésre is.

Franklin-Társulat nyomdája

Bartók Mária

1925 rezt vett az
UME. megalapi-
tásában

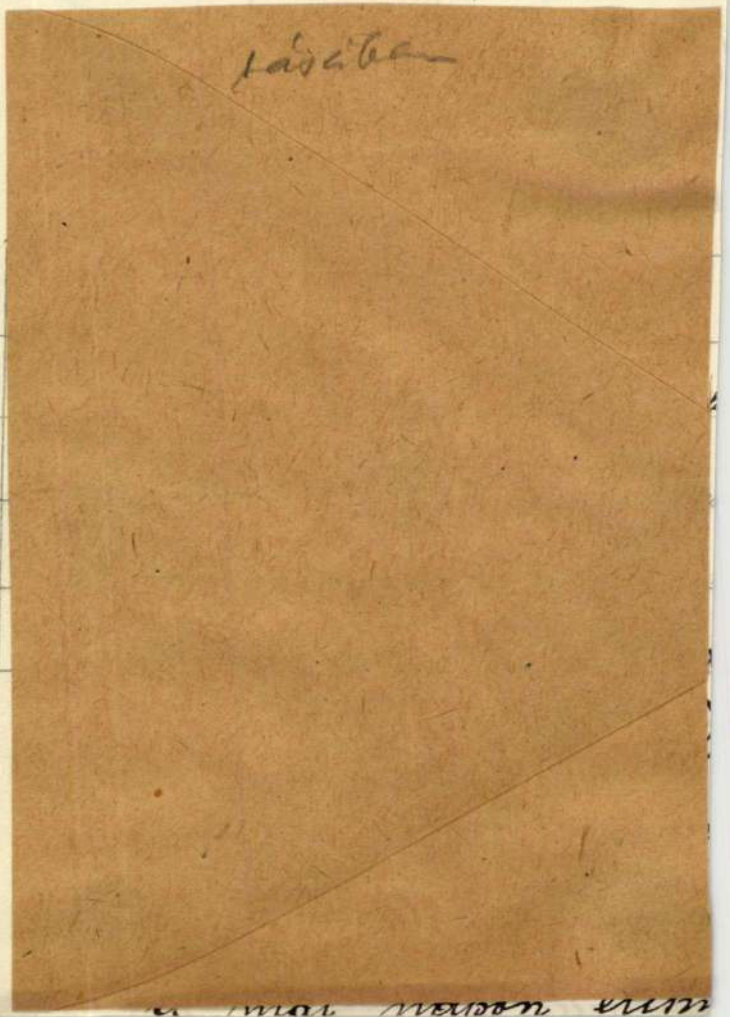

54

k

Hivatala által kiküldöt hiva-
lesegékről!

		Igazolom
sz. akta vétele	8.500	
u iratok vétele	8.500	
1 iratok vétele	8.500	
tak vétele	8.500	
mverőség ikt hiv.	8.500	
kalai u	8.500	
zat aláírásra	8.500	
k vétele	8.500	

Bartók Mária
Akt, olaj
Portré,
Csendélet, olaj

U.M.E. III. Bpesti kiállitása. Nemz.Szal. 1931.
febr. 1, 5 1.

MDK

Bartók Mariska

Csendélet, of.

N.Szal. 2. zsürimentes kiáll. 1916. máj. 11 1.

BARTÓK Margit festő

M.D.K.

1911-ben Nagybányán a Szabsdiskolában dolgozott.

Réti: Nagybány... Bp. 1954. 329.l.

M.D.K.

BARTÓK Margit festő

1910-ben Nagybányán a Szabadiskolában dolgozott.

Réti: Nagybánya. bp. 1954. 329.l.

Bartók Margit.

Debrecenben a próbák elején többek fel a festőnők, akik nagy feltűnést keltettek. Pálffy József, Bakos Tibor tanítványai voltak többnyire, de nyáranta elutaztak Nagybányára is. A művésztelep szabadiskolájában tanult Bartók Margit, Glikó Antikával, Berki Irmával.

Sz. Kürti Katalin: Berki Irma /1900-1945/.
Hajdú-Bihari Napló, 1984. márc. 31.

BARTÓK leánykát festő

M.D.K.

1909-ben Nagybányán a Szabadiskola növendéke

Réti bp. 1954. 328. l.

M.D.K.

1909-ben Nagybányán a Szabadiskola növendéke

1909-ben Nagybányán a Szabadiskola növendéke

Réti Bp. 1954.

Réti Bp, 1954.

M. D. K.

BARTÓK Margit festő

1905-ben Nagybányán a Szabadiskola növendéke

Réti Bp. 1954. 326. l.

M. D. K.

BARTÓK Margit festő

1906-ban Nagybányán a Szabad-
Iskola növendéke

Réti Bp. 1954. 327. l.

Dr. D. U

BARTÓK Margit festő

Debreceni

Nagybányán 1905-1914. látogatta a Szabadiskolát.

Réti István: A nagybányai művészetelet

Bp. 1954. 59., 267., 320., 322.

M.D.K

BARTÓK Margit festő

1913.-ban Nagybányán dolgozott a Szabadiskolában

Réti: Nagybánya... Bp., 1954. 330.l.

BARTÓK Margit festő

N.D.K.

1914.-ben Nagybányán a Szabadiskolában dolgozott.

Néti: Nagybánya... Bp., 1954. 331.l.

M.D.K.

BARTÓK Margit festő

1912-ben Nagybányán a Szabadiskolában dolgozott.

Réti: Nagybánya,,, Bp. 1954. 329.l.

BARTÓK Károly festő

M.D.K.

1908-ban Nagybányán a Szabadiskola növendéke

Réti Bp. 1954. 328. l.

Bartók Margit, MDK

1905-ben az iskolában dolgozott
1906-ban is " " "

A szabadiskola ideje./1902-1912./ 80.l.

MDK

Bartók Margit

Plein air tanulmány, of.

Börtsök-Réti Nagybányai kiáll. kat. 1912.

116 l.

MDK

Bartók Margit

Őszi napsütés, of.

Börtsök - Réti Nagybányai kiáll. kat. 1912.
108 l.

MDK

Bartók Margit

Tájkép, of.

Börtsök-Réti Nagybányai kiáll. kat. 1912.

1o2 l.

Bartok Margit,

1908-ban az iskolában dolgozott.
1909-ben " " "
1910-ben " " "
1911-ben " " "
1912-ben " " "

A szabadiskola ideje. /1902-1912./ 84.1.,85.B6, 87,89.1

BARTÓK Margit

M.D.K.

1918-ban Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: [illegible] Nagybányán.....Bp. 1954.332.l.

Bartók Margit

Bartók Margit

– aláírja azt a nyilatkozatot, amelyben a mestereikhez hű fiatal festők a kolónia belső életének rendezetlenségét, válságát cáfolják

Említve: Hollósy Simon, Thorma János, Réti István, Glatz Oszkár, Ferenczy Béni, Ferenczy Károly, Csók István, Grünwald Béla, Horthy Béla, Czóbel Béla, Frimm, Perlrott Csaba Vilmos, Ziffer Sándor, Boromisza Tibor, Mikola András, Jakab Zoltán, Dénes Vali, Ferenczy Valér, Bartók Margit, Léderer Dávid, Réthy Károly, Feremiás Nándor, Debreczeny Zsolt.

Rácz Albert: Nyolc évtized festészete Nagybányán

Korunk 1977/4 28/old

megirva

Bartók Margit

festőnő

L.

Szendrey-Szentiványi

128. l.

1. Unió 200 m.q. 2. Oroszország 75 m.q. 3. Kanada 70 m.q.
4. Németország 60 m.q. 5. Franciaország 50 m.q. 6 Lengyelország 30 m.q. 7. Nagy-Britannia 25 m.q. 8. a többi ország.

Kukorica (világtermés 1130 millió q)

1. Unió 700 m.q. 2. Argentina 100 m.q. 3. Románia 50 m.q.
4. Brazília 40 m.q. 5. Magyarország 20 m.q. 6. más ország rk.

Bartók Margit, festőnő. Bosznay Istvánnál tanult festeni, azután Nagybányán, majd Münchenben Hollósy Simonnál folytatta tanulmányait. A Nemzeti Szalon alapító tagja.

Nemzeti Szalon Almanach. Budapest, 1912. 150. l.

Bartók Margit

Bartók Mariát

a nagybányai kiáll-
Tájkép (1911.) of
~~Őszi napsütés (1911)~~ of
Plein air tanulm.
of

Nagybánya 1912
k.k.
123

78, 158, 314

Tapolcai levéltár VI. 124

Bartók Marjit

1912

Nagybányai h. k.
1912

89

Bartók Margit

1911

Nagybányai 1912.
Kiáll. kat.
87.

Öskori cserépedény IX. 103.

Bartók Margit

1910

Nagybányai k. h.
1912.
86

Tégla, római VI. 261, 262, 263, 264, 266, 267

268, 270.

Bartók Margit

1909

Nagybányai k. k. 1912

85

Töry Gusztáv dr. VI. 229

Bartók Magát

1908

Nagybányai kiállítat.

1912.

84

Római érem IX. 171.

Bartók Margit

1906

~~A Mübarát 1922.~~

Wagyhányai Erdő

Ent. 1912

81. l

~~Bronzkules sómai~~ ~~VI. 204.~~

Bartók Margit

Nagybányai szkola
1905–

Nagybányai kiáll. kat.
1912 80

Tordatur h. n. VI. 315.

Bartók Margit

Nemzeti Szalon

1918

Bártók Margit.

III. debreceni és I.kisujszállási kiáll.

Esőben, olaj

1910. Magy.Képzőművésznők Egy.kiáll.

Hegyoldal gyermekekkel, olaj

1911. Magy.Képzőm.-nők III. kiáll.

Falusi kép, olaj

1912. Tavaszi kiáll.

Őszi napsütés, olaj
Nagybányai tájkép, olaj

1913. Őszi kiáll.

Utcarészlet, paszt.

Bartók, Margarete. Malerin, oblag ihren Kunststudien in Budapest, Nagybánya und München und beschickt die Kunstausstellungen der Hauptstadt.

Krička I. 75. l

r.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

Bartók Margit

1913. szept. kiáll. Nemzeti szalon

Utca részlet, pasztell 100.–

Tokaj bevétele 1565-ben (részletes)

III. 117.

— ostroma 1566-ban (részletes) III. 117, 118,

— ostroma 1567-ben (részletes) III. 118.

— vára és városa a török hódoltság
korában (részletes) III. 118.

Bartók Miklós -

Simonffy Dénes – Szibra András

Magyar Televizió Székház tervpályázata 1967.

A terv kiemelt megvételben részesült.

Magyar Építőmüvészet 1968. 6.sz.2.1.

BARTÓK MIKLÓS, művész, tanár

Gáborjáni Szabó Kálmán, festőnek tanártársa volt. Ő ösbiztatta munkájában Debrecenben. 1944-ben hősi halált halt. 440.lld.

DIENES O. ISTVÁN: Gáborjáni Szabó Kálmán szabolcsi freskói 439.old

A Debreceni Déri Mus. Évkönyve, 1971. Debrecen, 1972

Bartók Miklós

a csepeli szerszámgyártó
üzem építésekért emlékve

Magyar építészet 1945-70
166. old.

Bartók Miklós

budai várnegyedbeli építészi működését emliti-értékeli /képpel/:

Csák Máté: A budai Várnegyed rekonstrukciójának néhány kérdéséről. Magyar Építőművészet, 1968. 5.sz. 63-64. l.

Bartók Miklós

Gádoros Lajos, Török Ferenc

Bpest I. Tóth Árpád sétány 28.
építészei. (repr.)

Csák Judit = A budai Várnegyed rekonstrukciójának néhány kérdéséről.
Magyar Építőművészet 1968. 5. sz. 63. l.

M.D.K

BARTÓK Miklós építész

Középmagas tervpályázat

IV. épületkategória (Megvétel)

Társtervező: Mendele F., M. Márkus

Dóra és Solymosi A

Tervpályázati eredményes

Magyar Építőművészet 1960. 4. sz. 62. l.

Bartók Miklós éptész

Egyes ötletek megvétele sorolás nélkül

Társtervező: Mendele Ferne
Munkatárs: M. Márkus Dóra

repr.

Lux Kálmán: A magyar szocialista falu tervpályázat

Magyar Építőművészet 196. 4. sz. 9 - 25.1.

Magyar Szénbányászati Tröszt székháza, Tatabánya

Építészek: Bartók Miklós és Halmos György (ÁÉTV)

Belsőépítész:	Geblusek Antal
Statikus:	Czappán Elemér
Gépészek:	Breiner Mária Győry Éva
Villamos tervező:	Kristóf Lajos
Mélyépítés, közműellátás:	Tatabányai Szénbányák Tervező Iroda
Generálkivitelező:	Tatabányai Szénbányák Építészeti Üzem
Előkészítő mérnök:	Kesserű Kálmánné
Építésvezető:	Bodoki Csaba
Pirogránit, üvegbeton és padlóburkoló munka:	ORSZAK
Műszaki ellenőr:	Bokor György
Épületfotók:	Móri András

Magyar Építőművészet 1979/5

BARTÓK MIKLÓS

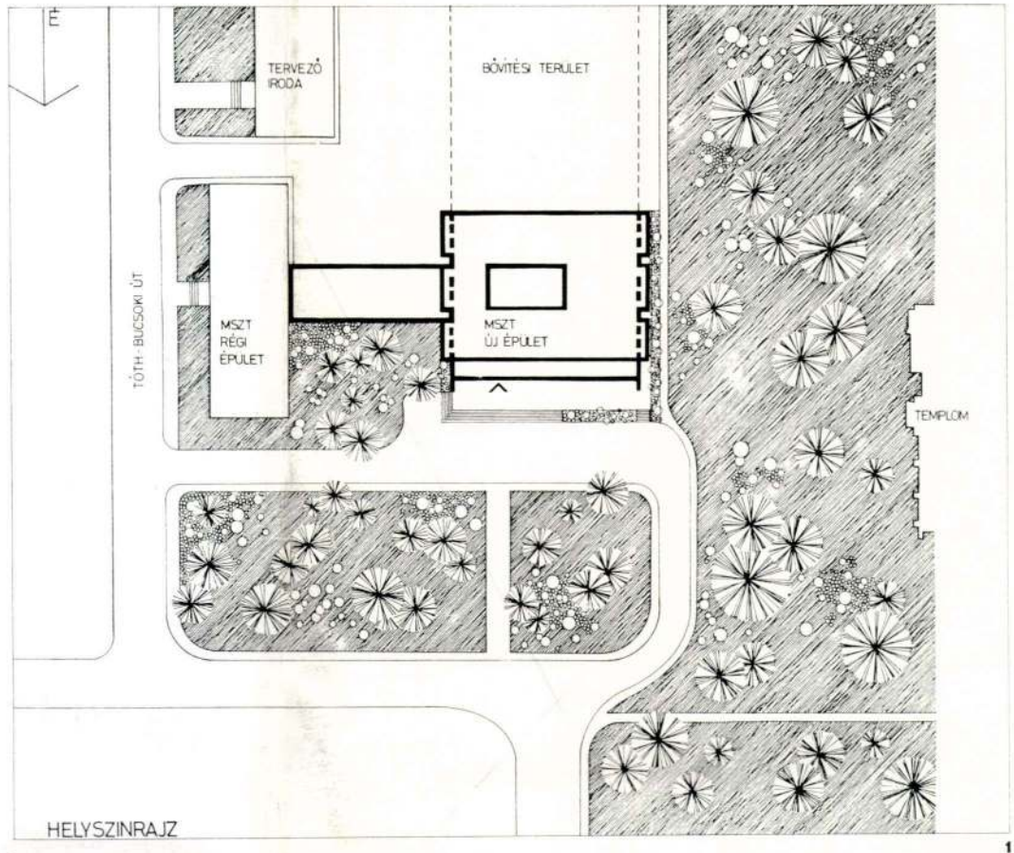

1

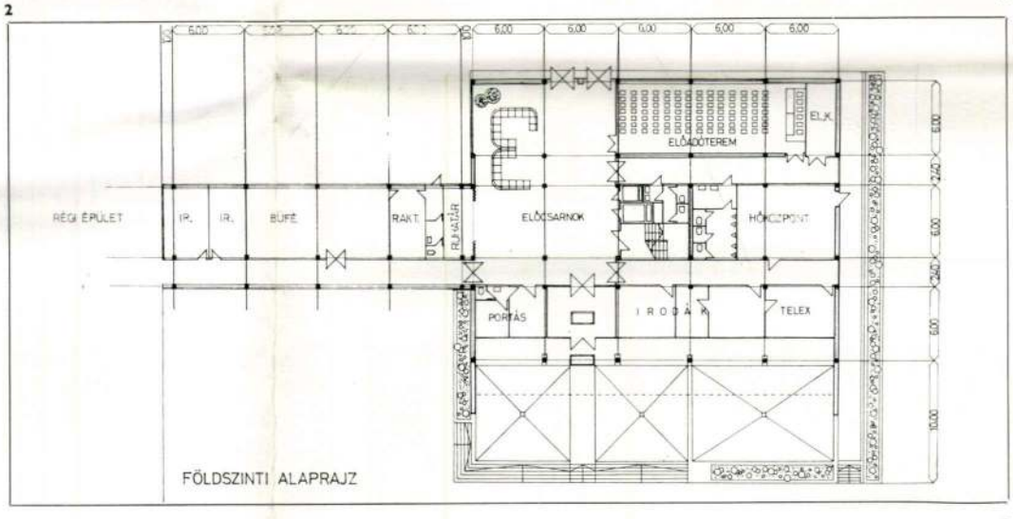

2

3

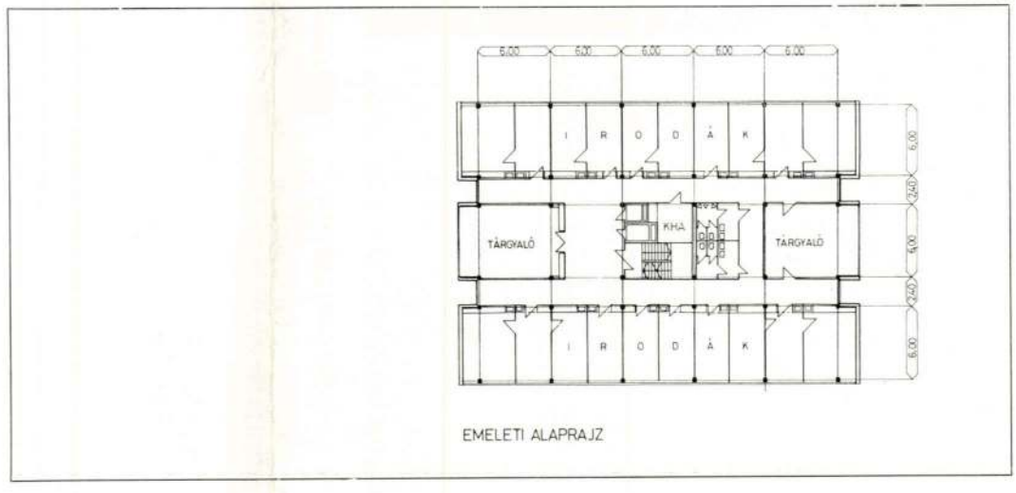

A szénbányászat „újra fölfedezése" jegyében létrehozott tröszt székhelyéül — ezzel a magyar szénbányászat központjául — Tatabányát választották, az itteni szénmedence jelen és jövőbeli meghatározó súlyának megfelelően.

A helyszín Tatabánya-Óváros legszebb része: a szabadtéri színpadot magába foglaló tölgyes parkhoz csatlakozó bányászati intézményközpont.

A székház a vele nyaktaggal összekötött régebbi irodaépülettel együtt ad helyet a tröszt igazgatási-adminisztrációs tevékenységének. A földszint az előcsarnokon túl a tanácstermet, a ruhatárat és a gépészeti helyiségeket foglalja magába. Az öt emeleten a központi közlekedési-egészségügyi magot közrefogó folyosókról a hosszoldalakon 1—4 fős irodák, a folyosóvégek közt tárgyalók nyílnak.

A résalapozású épület teherhordó vasbeton szerkezete nagyobbrészt UNIVÁZ elemekből, kisebbrészt egyedi segédüzemi elemekből áll. Az ÉTI szentendrei telepén gyártott

1. Helyszínrajz. M = 1:600
2. Földszinti alaprajz. M = 1:600
3. Emeleti alaprajz. M = 1:600
4. A székház épülete a nyaktaggal
5. Keleti homlokzat részlete

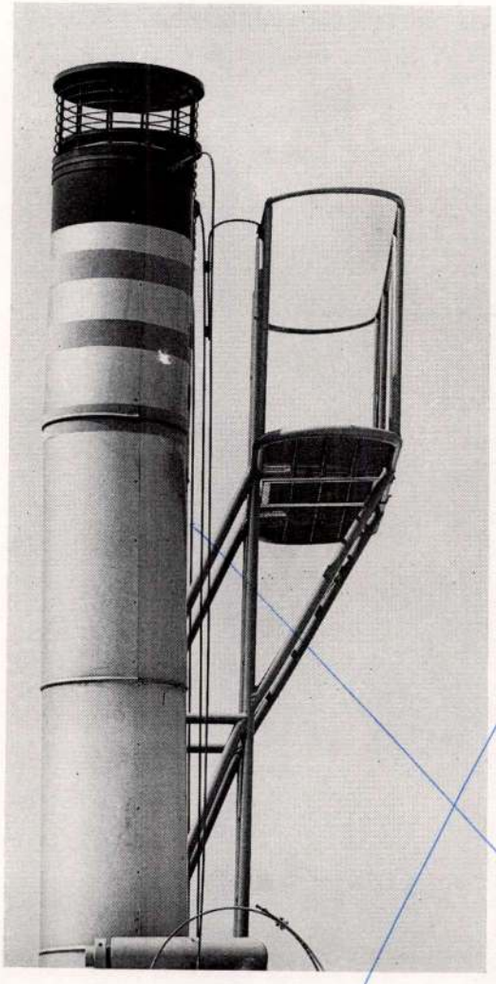

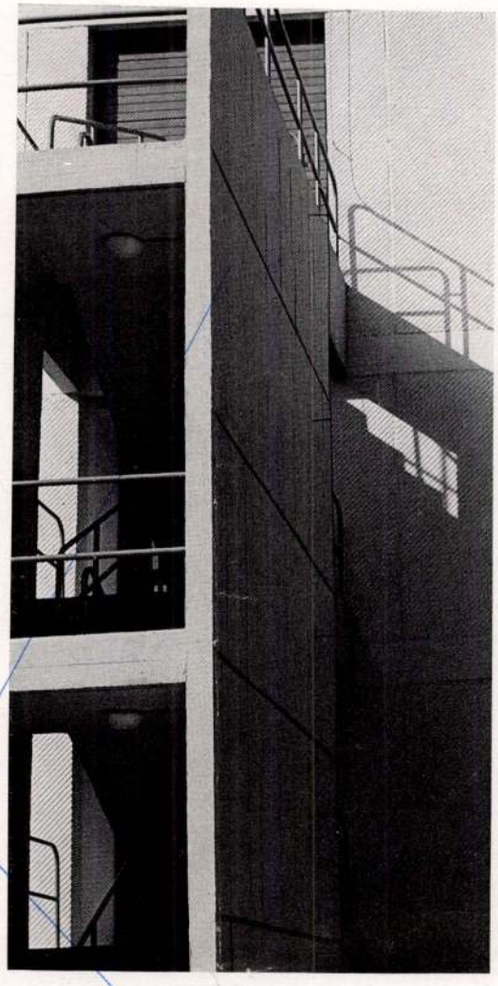

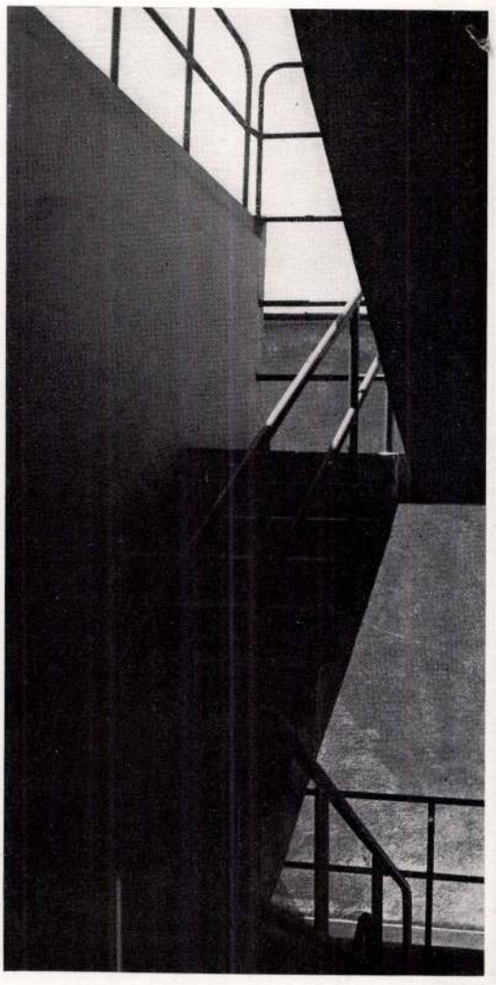

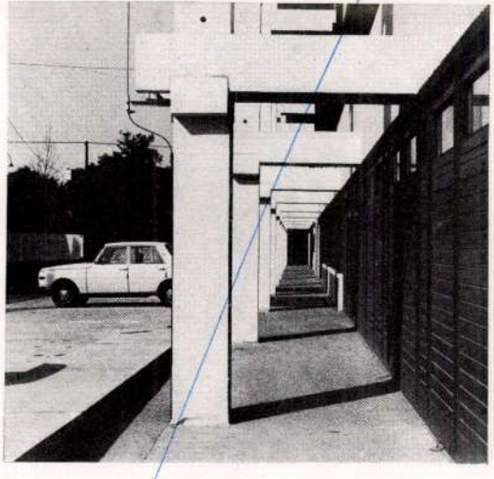

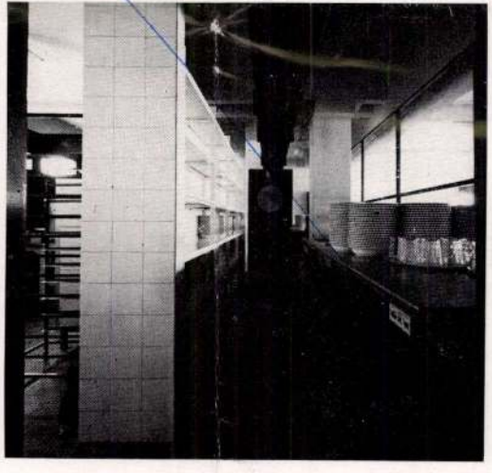

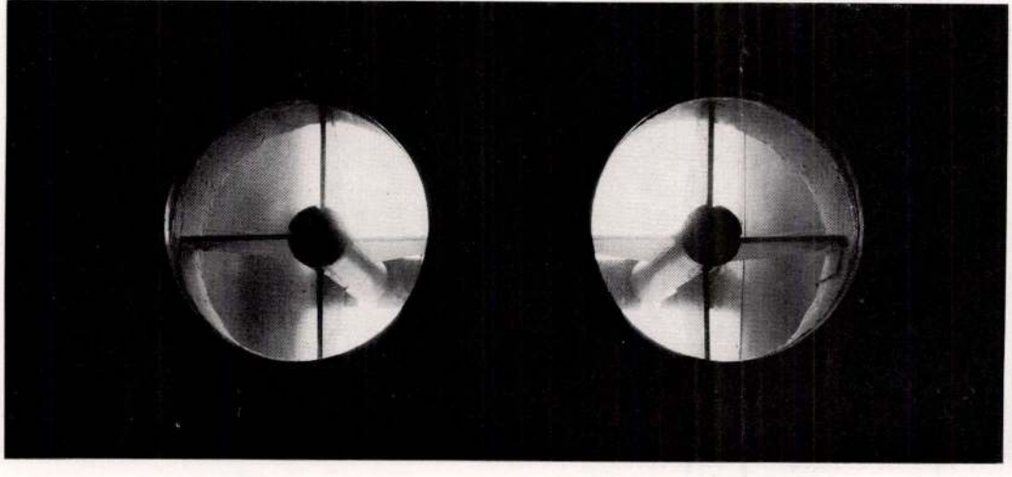

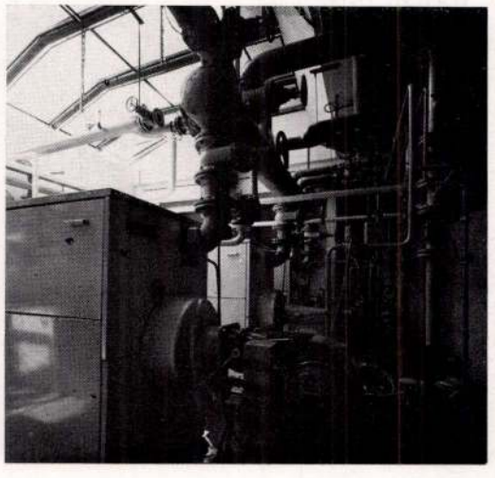

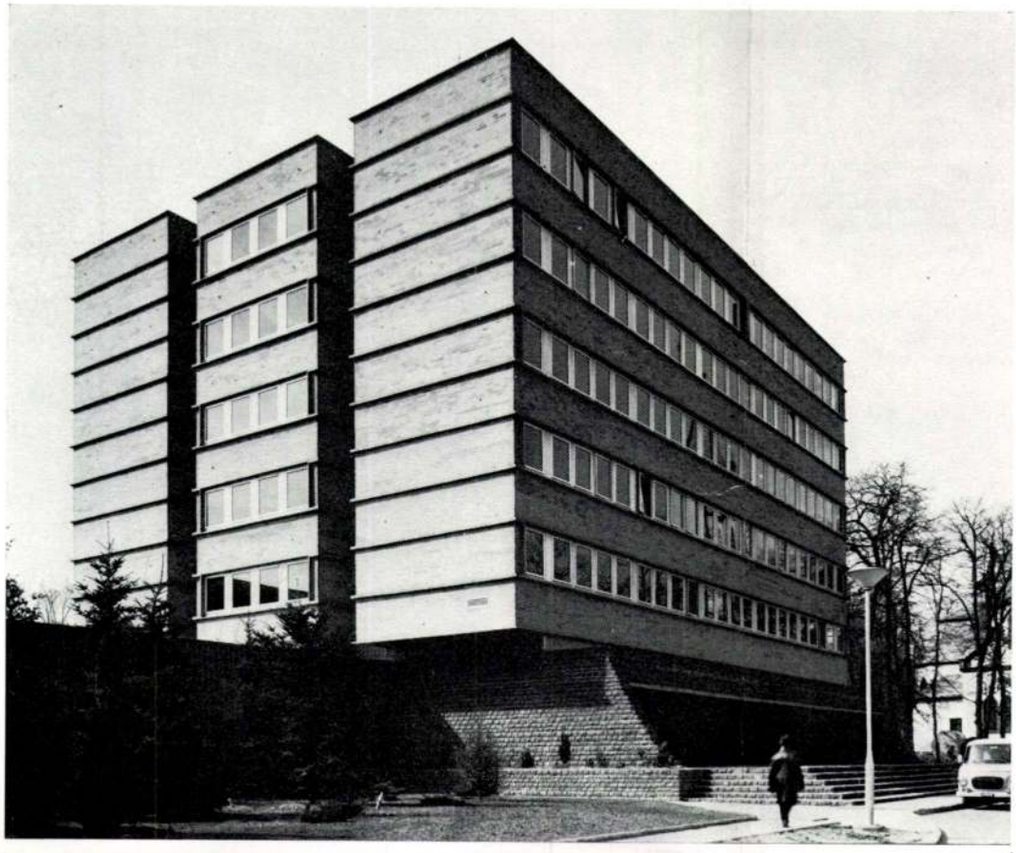

5

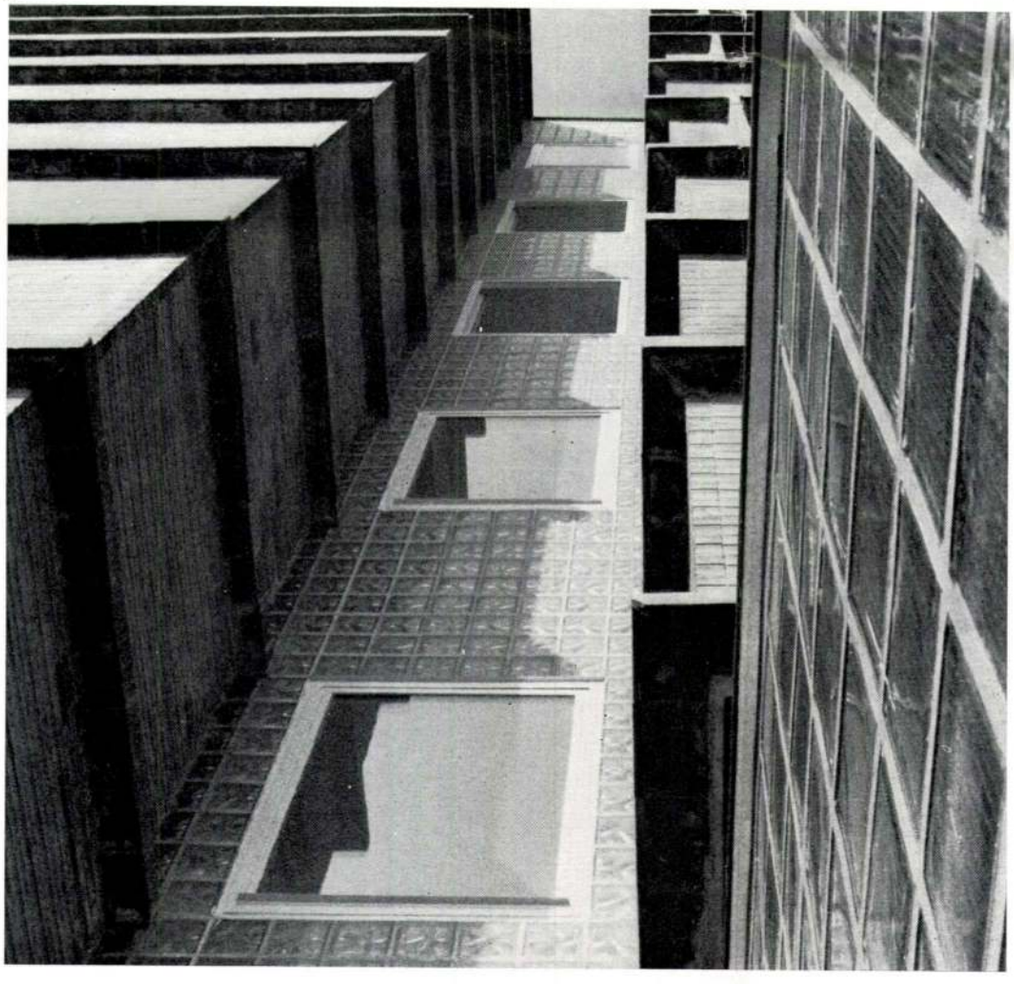

4

1. Plan des lieux. M = 1:1000
2. Vue en plan. M = 1:600
3. Plan de l'étage. M = 1:600
4. Bâtiment du siege et le bâtiment de raccord
5. Détail de la façade est

konzolos gerendák 6 m fesztáv után 1,8 m-es túlnyúlást tesznek lehetővé. A külső kitöltő falak blokktéglából, a válaszfalak ÜGP-pallókból készültek. Az ablakok Fémmunkás-Sopron típusúak, a belső faajtók egyedi tokban típuslapok, a főközlekedési acélajtók egyedi kialakításúak. A földszint bazaltburkolata a Balaton-felvidékről, az emeletek vörös pirogránit burkolata a pécsi Zsolnay-gyárból származik. A belső falfelületek egységesen fehérek, az ajtók kék, illetve narancs színűek, a beépített szekrények kékek. Az előcsarnok padlóburkolata és a lépcsőburkolat labradorit, a folyosóké PVC, az irodáké és tárgyalóké szőnyeg. Az épület fűtése távhőellátásról biztosított melegvízzel, radiátorokon át történik. A mesterséges szellőztetés néhány helyiségre korlátozódik.

Az épület formálásában és téralakításában a funkciók kielégítésén túli célunk volt a bányászat — e szó szerint hősi munka — iránti tisztelet méltó megadása. Az előcsarnokban a Féner Tamás fényképezte szénporos bányászarcok emlékeztetnek.

A hátsó hosszoldal földszinti része a kiviteli szinten megtervezett, de meg nem valósított második ütemhez kiképzett, jelen formájában folytatását várja.

Az épület megvalósítása a Tatabányai Szénbányák Építészeti Üzemének példamutató szívvel végzett munkáját dicséri. A kőműves, kőfaragó, lakatos- és asztalos munka, valamint az ORSZAK üvegbeton munkája régi idők művességét idézi.

H. Gy.

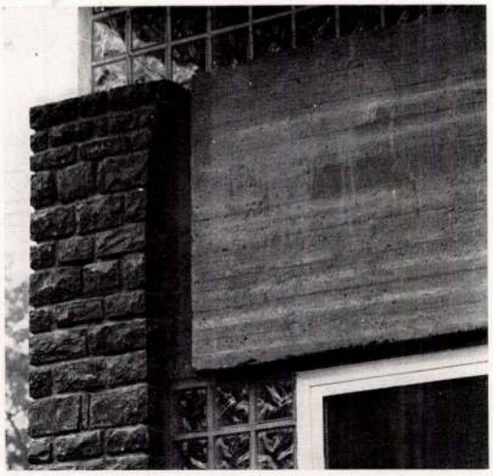

1. Homlokzati részlet
2. Keleti homlokzat
3. Nyugati homlokzat

1. Détail de la façade
2. Façade est
3. Façade ouest

2

1

3

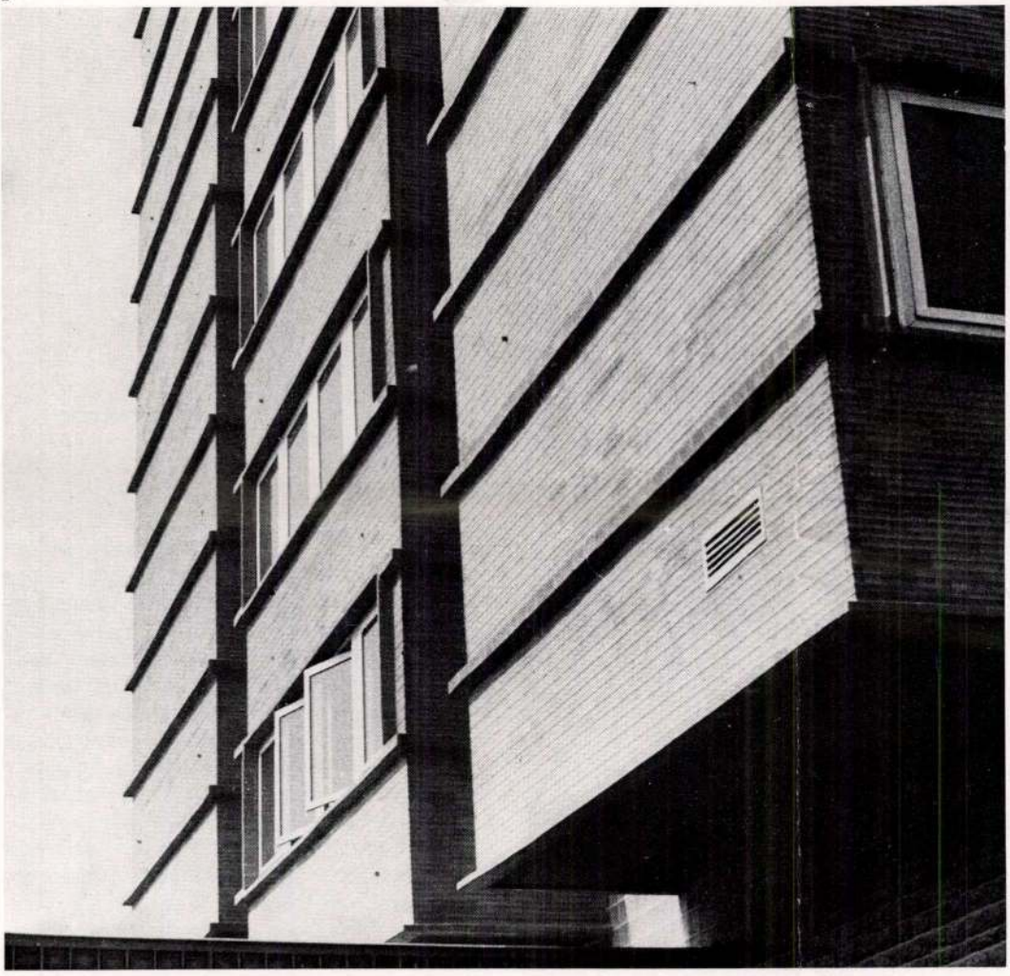

4

4. Előadó terem
5. Bejárat az árkádok alatt

4. Salle de conférences
5. Entrée sous des arcades

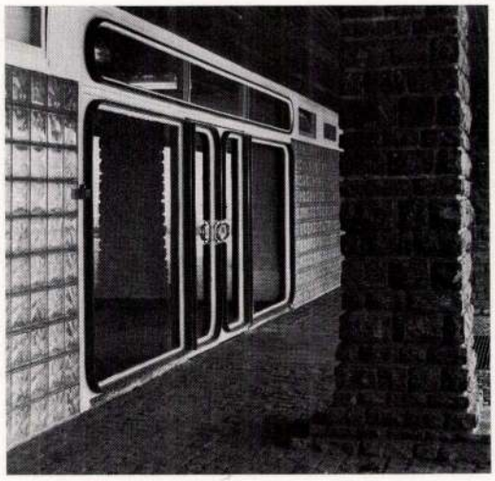

5

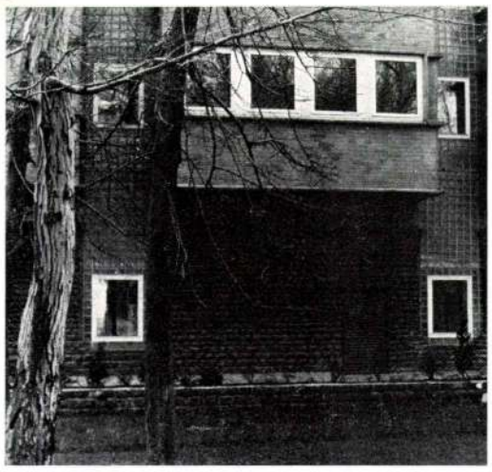

6

6. Nyugati homlokzat részlet
7. Bejárati homlokzat részlet
8. Folyosó végi üvegbeton

6. Détail de la façade ouest
7. Détail de la façade d'entrée
8. Béton armé avec muraillement en briques en verre au bout du couloir

7

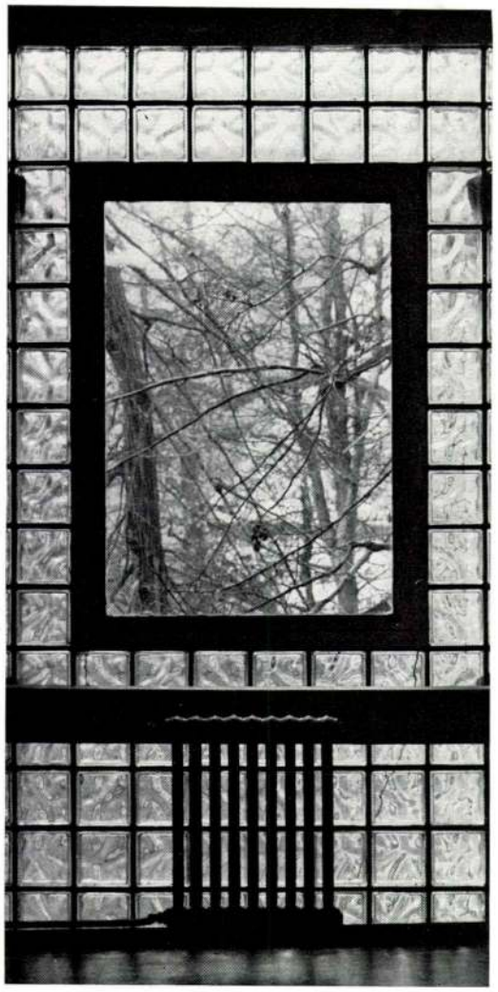

8

9. Előcsarnok a bejárati ajtókkal
10. Bejárati ajtók részlete

9. Vestibule et portes d'entrée
10. Détail des portes d'entrée

9

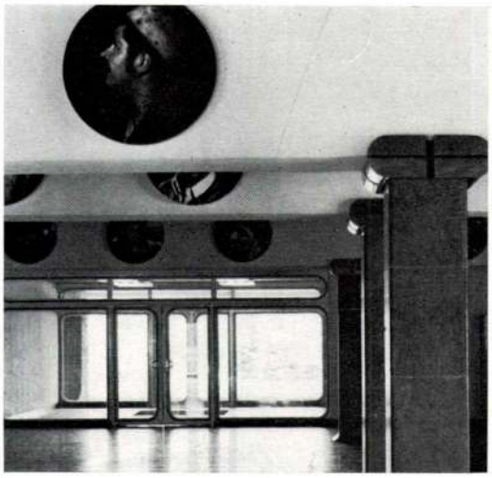

10

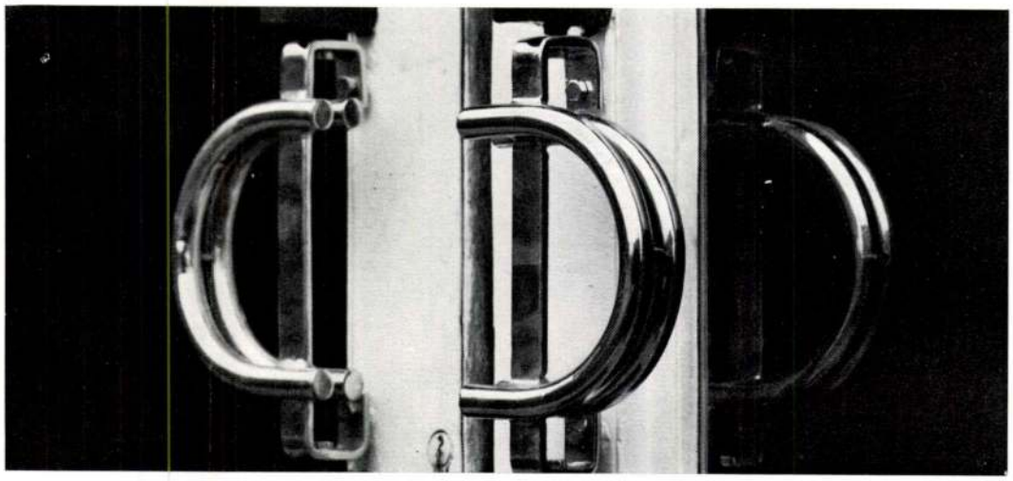

Magyar Hűtőipar Gyára, Zalaegerszeg

Építész: Mezei Gyula (IPARTERV)

Statikus:	Lovas Imre
Épületgépész:	Györky Attila
Elektromos berendezés:	Solti Gábor
Út- tereptervezők:	Zsigó László Halmy Józsefné
Zöldterület tervezője:	Tavassy Lajosné
Kazántelep:	Sinkovics Károly Peressényi Péterné
Iparvágány:	Besze György
Közmű és szennyvíztisztítás:	Csontos Mihály
Altervezők:	EGI MÉLYÉPTERV UVATERV ÉGSZI Vízgépészeti Vállalat Pécsi Posta Igazgatóság
Beruházó és üzemeltető:	Magyar Hűtőipar
Hűtéstechnikai berendezés:	TERMOMECCANICA Italiana SPA (tervező-, szállító- és szerelő cég)
Mirelitüzem gépsor tervezője és szállítója:	MATOR-cég (Svájc)
Generálkivitelező:	Zala megyei ÁÉV
Építésvezető:	Gyöngy Zoltán
Műszaki ellenőr:	M. H. Zalaegerszegi Gyár Malomsoki Jenő

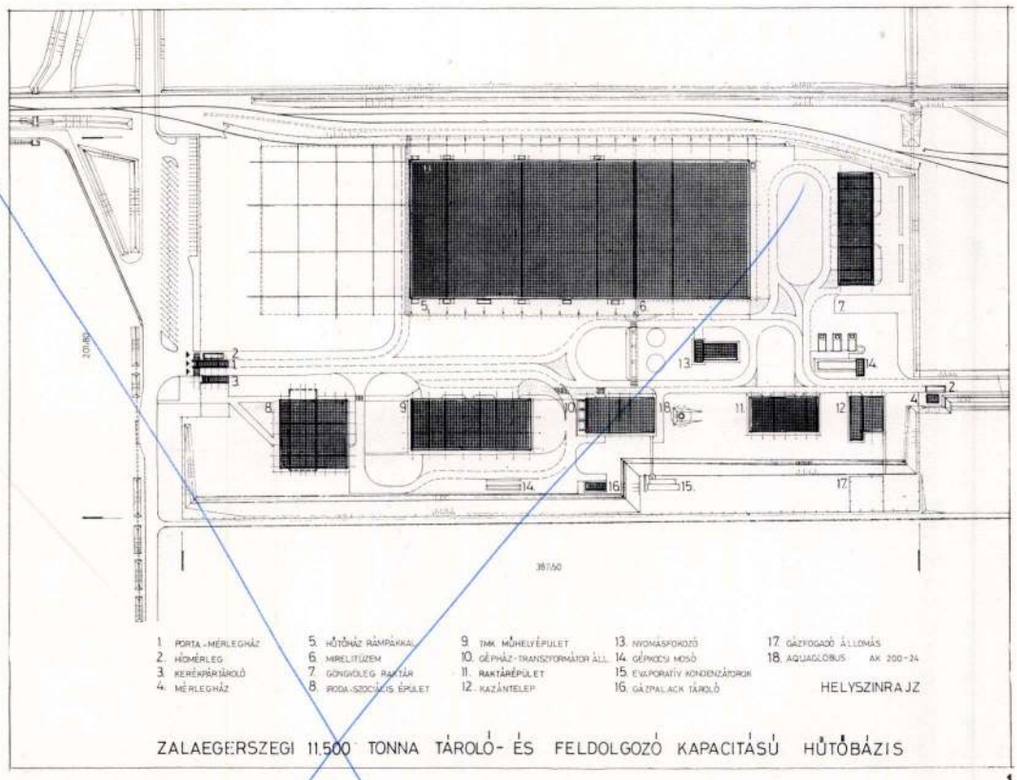

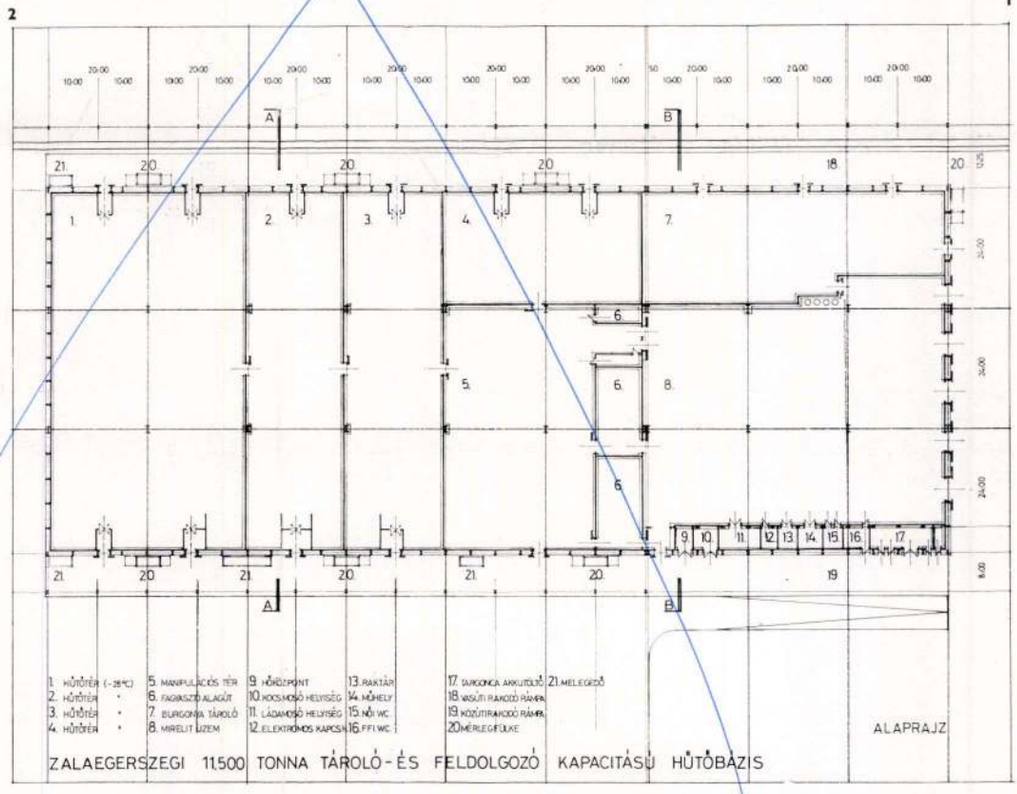

1. Előzmények, telepítés

Az 1974. évi minisztertanácsi határozat értelmében, kiemelt állami nagyberuházásként létesített zalaegerszegi hűtőbázis a Magyar Hűtőipar tizedik gyára, mely 1978. augusztus 20-a óta teljes kapacitással üzemel.

A gyár zalaegerszegi telepítését indokolta:

— az ország hűtőházi ellátottságának térszerkezete,
— Zala megye és környezete, földrajzi és éghajlati viszonyai, melyek kedvezőek a bogyósgyümölcs és egyes zöldségfélék termesztésére.
— Zalaegerszeg élelmiszeriparának fogyasztási és jelentős mélyhűtő tárolási igényei,
— a közép- és nyugat-európai export piac közelsége,
— Zalaegerszeg ipari kultúráltsága, a megfelelő színvonalú munkaerő biztosításával.

E telepítési indokok alapján a hűtőbázis, a jelentős iparral, fejlett kereskedelmi és kulturális hálózattal, modern lakótelepekkel rendelkező Zalaegerszeg, észak-nyugati kijáratánál levő ipari övezetben került elhelyezésre.

A telephely megközelítése az Erzsébethegyi útról történik. A gyár az Erzsébethegyi út baloldalán, a Zalaegerszeg-Andráshida MÁV vasúti keresztezés után került telepítésre, mintegy 10 ha területen. Ezen telepítés több gazdaságos kialakítást eredményezett, mivel a szomszédos ipari telephelyekkel lehetőség nyílt közös létesítmények kialakítására.

A különböző tervező, kivitelező és bonyolító vállalatok között létrejött „szocialista együttműködési szerződés" szellemében végzett munka lehetővé tette, hogy az összberuházás — mely az MT által 830 millió Ft-ban lett meghatározva kb. 60 millió Ft-tal gazdaságosabban került megvalósításra, ezen felül a tervezettnél 6 hónappal korábban bekapcsolódott a népgazdaság vérkeringésébe.

2. Elrendezés (helyszínrajz)

A telephely főbejárati forgalmi sávja, egyúttal a tervezett épületek elhelyezésének tengelyvonala. Ezen úttengely és a kiépített iparvágány között került elhelyezésre a hűtőház és a mirelitüzem, a további bővítési lehetőségek biztosításával.

Az úttengely jobboldalán pedig a bejárati, (portamérlegház) a segédüzemi, (TMK) a hő- (kazántelep), hűtő- (gépház) és villamos energiaellátást biztosító épületek, valamint a 110 fő adminisztratív dolgozó munkahelyét, továbbá az 500 fő részére tervezett kétnemű

Bartók Miklós épitész M.D.K.

Budapesti uj Sportcsarnok tervpályázatá n
A/ feladatnál dijazva

Társtervező: Harasta Miklós- Simonffy Dénes-
Boschán István

Magyar Építőművészet 1966/6. 6.1.

Bartók Miklós MDK

A Diákszövetség Képzőművészeti Kiállitása.
Március Tizenötödike 1948. jun. 5.

Bartók Miklósné építész

Terverősoperettjának tervét 40.000 fi-ért megvették az alábbi pályázatok

Kovács Ferenc: A tabáni Rác gyógyfürdő terv pályázata 1969

Magyar Építőművészet 1970/4 2 old.

Bartók Miklósné, statikus,

Lakóépület üzletekkel Kőbánya városközpontjában, Bpest, Építész: Vernes Zoltán, (BVTV).

Belsőépítész: Reichard Ágnes.

Szerkezet: Bartók Miklósné.

Magyar Építőművészet, 1987. 2., 22-old.

Bartók Miklósné, statikus.
Lakóépület, Budapest V., Semmelweis utca 10. Építész: Nagy Tamás (BVTV).

Statikus: Bartók Miklósné.

Magyar Építőművészet, 1984. 2. sz. 10. old.

mdk

Bartók Pál 1864 felirással

Korondi fányér (majorról)

Gönyei Sándor: Beszterce vidéki cserépedények

Néprajzi Muzeum Évkönyve 1958, 231. l.

megírva

Bartók Róza festő,

1.

Bánsági Vincéne

Bartók R.

Bartók Zsuzsanna, grafikus

Bartók Zsuzsanna metszete

Bartók Zsuzsan 8

Élet is Irod dec 2. XXVII/48

MAHIR MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
BARTÓK SÁNDOR
NÉPÚJSÁG (HEVES)
1984 FEB 05

1021

Amatőrök bemutatója

Még megtekinthetők az egri 8. számú Általános Iskolában a Heves megye amatőr képzőművészeinek pályázatára beérkezett legjobb munkák, — közöttük az országos vetélkedésre továbbjutott művek is. Képeinket kedvcsinálónak szánjuk.

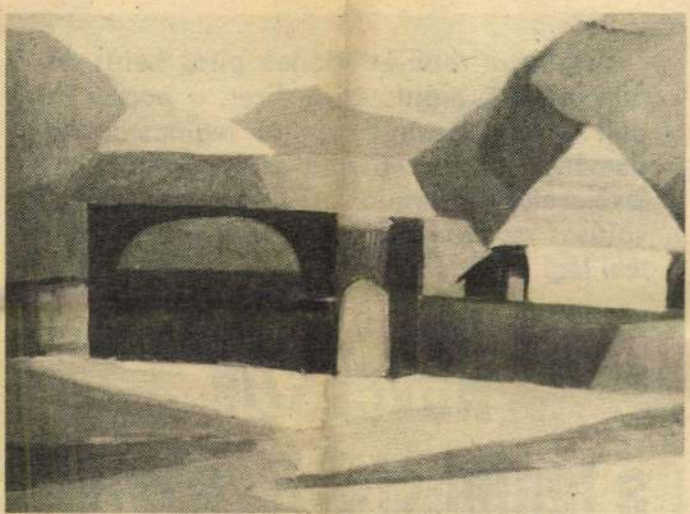

Bartók Sándor: Székelykapu

Tóth Sándor: Édesanyám

Korponay Attiláné: Víz melletti poézis.
(Fotó: Kőhidi Imre)

NÉPÚJSÁG, 1984. február 5., v

A magyar repüléstörténet piros betűs dátuma 1912. május 16-a. Ezen a napon indult el Budapestről az első légipostai küldemény. A nemzetiszínű szalaggal átkötött levélcsomagot Prodam Guidó – az első hivatásos magyar pilóta – vitte magával a fiumei légi paráderá.

Növekszik a légipostai forgalom

Tízmillió tonna áru a levegőben

A világ első menetrend szerint közlekedő postai repülőgépét csak néhány hónappal előbb bocsátották útjára a London—Windsor közötti útvonalon. Érthető, hogy a magyar vállalkozást is nagy nemzetközi érdeklődés kísérte.

A budapesti postamúzeumban értékes ereklyeként őrzik azokat a több mint hetvenesztendős dokumentumokat, amelyekből megismerkedhetünk Prodam Guidó produkciójának világvisszhangjával. A beszámolókból kiderül, hogy a légi bemutató közönsége hatalmas ovációval fogadta, amikor a pilóta úticéljának végéhez közeledve, földközelbe kormányozta gépét, s a levélköteget a

mények azért nem sokáig pihennek itt. Hazánk 65 országgal van közvetlen légipostai kapcsolatban. Ez azonban nem azt jelenti, hogy a világ többi országába — a legkisebb szigetecskére is — ne jutna el a légiküldemény. A postások ugyanis jól tudják, hogy például a Salamon-szigetekre címzett levelet az Ausztráliába szóló küldemények közé tegyék. Innen viszik majd, átszállással, a megadott címre.

A cím szerint válogatott leveleket, csomagokat aszerint is osztályozzák, hogy melyik légitársaság, melyik gépén szállítják majd Feri-

A lakás nem kut

Á
szobaf

A csengetésre kettőt vakkant odabent egy kutya. Újabb csengetés, újabb vakkantás, de már nyílik is az ajtó.

— Arról szeretnék írni, hogy hogyan érzik magukat az állatok a lakótelepen — mondom.

A hatodik emeleti otthon háziasszonya megmutatja a kuvasz vackát. Az előszobában a hatalmas tükör alatt az ól. Egy hajdani faládából alakították ki. Benne prémek és régi ruhadarabok.

— Egyedül élek. Illetve Lajkával — *helyesbít a nyugdíjas korú nénike.* — Amikor a férjem meghalt, akkor vettem. Naponta lejárok vele sétálni. Reggel is, este is leviszem, hogy végezze el a dolgát. Ismerőseim kérdezték már, hogy annak idején miért nem szobakutyát szereztem, mert hogy annak kisebb a mozgásigénye. Őszintén szólva akkor még nem is gondoltam erre. Most meg annyira hozzá nőtt a szívemhez, hogy nem cserélném el semmi pénzért.

Kifelé jövet a szomszéd a fülembe súgja. Azt is írja meg, hogy a drága kis ku-

Bartóky D
Bartolovič

MDK

T.Bartóky Duci,

Vaszary János tanár növendéke, rajzaival szerepelt a kiállitáson.

Az OMKK Föisk.Növ.Munk.kiáll. 1923 márc. 18-25. Kat.19. old.

EWnst Muzeum.

MDK

T. Bartóky Duci,

Vaczary János tanár növendéke.

Csendélet.

Az Ernst Muz. OMKK Füisk. Helikon kiállitásai.
Az OMKK Füisk. Növ. Munk. kiáll. Bp. 1923 márc. 18-25.
Kat.
15. 1.

megirva

Bartóky Duci

Szönyiné

Lőrd

Magyar Iparművészet

1924 - 33 l.

igazgat

Szőnyiné Bartóky Duci

grafiai tanulmányainak eredményeit adja itt e könyvében, elsősorban grafikusművészeinknek nyújtott előkelő példákat, stilusra serkentő tanulságokat, úgyhogy ennek alig maradhat el a hatása a nemesebb értelemben vett könyvművészetünkben.

FINOM FICKÓK. A Franklin Társulat kiadásában egy kedves verses képeskönyv jelent meg; pattogó rigmusainak szerzője az újabb elbeszélő litteraturánk közkedveltségű, finom tollú írója, *Bartóky József*, színezett tréfás rajzai pedig széptehetségű leányát, *Szőnyiné Bartóky* Ducit vallják mesterüknek. Ez egyike azoknak a vidító, kacagtató, a gyermek lelkéhez közel férkőző képeskönyveknek, melyeket a fiatalság mindig szívesen el-elnézeget, sokszor elolvas és amelyeknek minden nyomtatott szavát csakhamar betéve is tud. Ilyen elfelejthetetlenek például a német Wilhelm Buschnak páratlan népszerűségű Max und Moritz-jából magyarrá vált két imposztor, Marci és Miska pajkos csinjait magyarázó bökversek és bizonyos, hogy aki azokat valaha elolvasta, most is tudja még. Bartóky rövid lélegzetű s mulatságos históriáiának végén is kibontakozik az erkölcsi tanulság, mint az előzményekből természetesen leszűrődő igazság oly magától értetődően, hogy azt másként elképzelni nem is lehet. A képek rajzmodor szempontjából az egykor híres Meggendorferre emlékeztetnek, éppoly leegyszerűsítettek, világosak, egészséges humorral telítettek és csupán az illető alak vagy jelenet érzékeltetéséhez elengedhetetlenül szükséges dolgok ábrázolására szorítkoznak. Örülnénk, ha mennél gyakrabban alkalom nyílnék a fiatal művésznő illusztráló talentumának érvényesülésére.

Magyar Iparművészet 1924. 331.

altiszt már kiléptek a Társulat szolgálatából, mert szűkös fizetésükből nem tudtak megélni. A választmány a titkárnak megadta a kért szabadságot s meghatalmazza az igazgatót, hogy az ügyvitelhez elengedhetetlenül szükséges személyzetet a kilépettek helyére ideiglenesen alkalmazza. Ezután a választmány az igazgató javaslatára megvitatja a tagdíjak emelésére vonatkozó megokolt előterjesztését, megállapítja, hogy a mostani tagdíjak mellett sem a Társulat ügyvitelét, sem a lapot, még a mai erősen redukált formájában sem tudná fentartani, mert egy-egy 40 oldalas füzetnek megfelelő példányszámban való előállítása nyolcmillió koronánál többe kerül s ennélfogva elhatározza az alapszabályoknak olyaténképen való módosítását, hogy a tagsági díjak a megváltozott pénzviszonyoknak megfelelő módon emelhetők legyenek. Ezért a rendes tagsági díjat évi 20 (húsz) aranykoronában állapítja meg, mely összeget a választmány a gazdasági viszonyok mérlegelésével a tagok javára mérsékelheti. A rendes tagsági díjakkal arányosan emelkednek az alapítói, illetve pártoló tagsági díjak, úgyhogy az alapító tagsági díj tízszerese, a pártoló tagok díja húszszorosa a rendes tagsági díjaknak. Egyben módosította a választmány az alapszabályok mindazon rendelkezéseinek megfelelő megváltoztatását, amelyek a régi alapon meghatározott összegekről szólnak. Végül az alapszabálymódosítás foganatosítására szükséges rendkívüli közgyűlés idejét október 14-ére, határozatképtelenség esetén pedig ugyanazon hó 21-ére tűzte ki a választmány.

AZ ORSZÁGOS M. IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT

Busch: Max und Moritz..... 1.84, 2.58, 3.10, 4.26
— Hans Huckebein 3.15
— Das warme Bad 2.10
— Die kleine Honigdiebe..... 1.84
— Schnacken und Schnurren ... 3.10
Carl: Aus lustiger Kinderstube ... 3.—
— Das Weihnachtskistchen ... 3.—
— Vom kleinen Hähnchen Ge ... 4.—
Classen—Schwab: Das Christki ... 2.30
Collodi Die Geschichte vom h igele 4.65
Ecke v. l. Jungfer Weisheit 2.50
— Die Zwillinge..... ... 2.50
Eichstätt: Für Feierstunden. ... 2.50
Eschmann: Im Ferienhäuschei ... 5.20
Ewald: Die Korallen u. a. G ... 3.22
— Der Zweifüssler..... ... 3.22
— Mutter Natur erzählt.... ... 5.52
— Meister Reinecke..... ... 4.—
— Das Sternenkind..... ... 4.—
— Vier feine Freunde..... ... 4.—
Flake, Otto: Der Strassburg ... 6.90
— Maria in Dachfarten .... 7.—
Am Freudenquell (Märchens ... 2.—
Frauengruber: Hundert lust ... 3.10

BARTÓKY JÓZSEF. Finom fickók 4.—
Mulatságos verses történet kis csibészekről. Bartóky Dudi szines képeivel.

Koch: Kleine Geschichten für kleine Leute.
Krausbauer: Aus meiner Mutter Märchenscha
Lofting. Dr. Dolittle u. seine Tiere.....
— Dr. Dolittle's schwimmende Insel.....
— Dr. Dolittle's Postamt.....
— Dr. Dolittle's grösste Reise.....
— Dr. Dolittle's Rückkehr.....
— Dr. Dolittle's Tier-Oper.....
— Dr. Dolittle's Zirkus.....
— Dr. Dolittle's Zoo.....
— Göb-Göb's Buch.....
Manz, Ilse: Buntes Buch.....
Märchenbücher 1-
Matthiesen: Das alte Haus.....
— Die alte Gasse.....
Milne: Pu, der Bär.....
Miltschinsky: Puppe Liesels Abenteuer.....
Morgenstern: 100 Erz. aus der Kinderwelt
Morgenroth: Eine heitere Kinderstube.....
Montzheimer: Märchen.....
Münchhausen: Reisen und Abenteuer .. 1
Musäus: Volksmärchen ..... 3.—, 4
Newmann: Märchen und Sagen aus aller W
Niethammer: Wunderfitzchen.....

Bartóky Dudi

1936 Karácsony Franklin

Jugendschriften für 10–16 jährige Knaben.

W.: Der falsche Woldemar ..... 4.—
Hosen des Herrn von Bredow ..... 4.—
: Heroen 3.45
echische Heldensagen 3.45
us: Der Spion von Tannenberg 4.37
-Petersen: Lustige Schwänke 6.80
born, A.: Satan ..... 2.—
uno u. a. afrikanische Tiergeschichten . 2.—
d—Heller: Drei Jungen spielen Robinson 4.37
: Wilhelm Tell ..... 4.—
Die Goldsuche am Klondike 4.60
uch. Wegweiser für Handfertigkeit 2.50
.: Klapperzahns Wunderelf ..... 5.—
—Stowe: Onkel Toms Hütte 3.50, 4.40
Zwei Kinder fahren den Rhein hinab 4.14
H.: Das Faschmünzerschiff 4.30
Richard Steffen der Schiffsjunge 1.80
A.: Der Kampf um den Nordpol 4.50
räber: Der Steppenreiter 1.80
.: Heinz der Lateiner. 2.50
R.: Das Geheimnis des Kaf 4.60
.: Trenck, der Mann im Eisen 4.37
Aus allen Zonen ..... 3.—

Brehm: Auf Forscherfahrt in Nord und Süd.. 6.90
Bulwer: Die letzten Tagen von Pompeji 3.30
Bürgel: Die Geschichten des Dr. Ulebuhle..... 2.50
Burnett: Der kleine Lord 2.53
Canfield: Bestellte Geschichten 5.52
Caspari: Der Schulmeister und sein Sohn .... 3.—
Cervantes: Don Quijote ..... 2.—, 3.50, 6.—
Christmas: Schiffskameraden 2.50
Cooper: Lederstrumpf Erzählungen .. 3.30, 4.14 6.—
— Der Wildtöter 1.80
— Der Pfadfinder 1.80
— Lederstrumpf 1.80
— Die Ansiedler 1.80
— Der letzte Mohikaner 1.80
Curwood: Wotan, der Wolfshund 4.37
— Billo, der Sohn des Wotan 4.37
— Tyrr, der Grislybär 4.37
Daiber: Von Mars zur Erde ..... 2.—
Darenberg: Im Kampf um Bagdad ..... 3.—
Daun: Dätach Kass der Arickarahäuptling .. 3.—
Defoe: Robinson ..... 2.50, 3.—, 4.—, 5.—, 6.—
Dickens: Oliver Twist ..... 3.—
Donauer: Scipio Africanus 5.32

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1977 MÁR 20

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

Bartóki József

1021

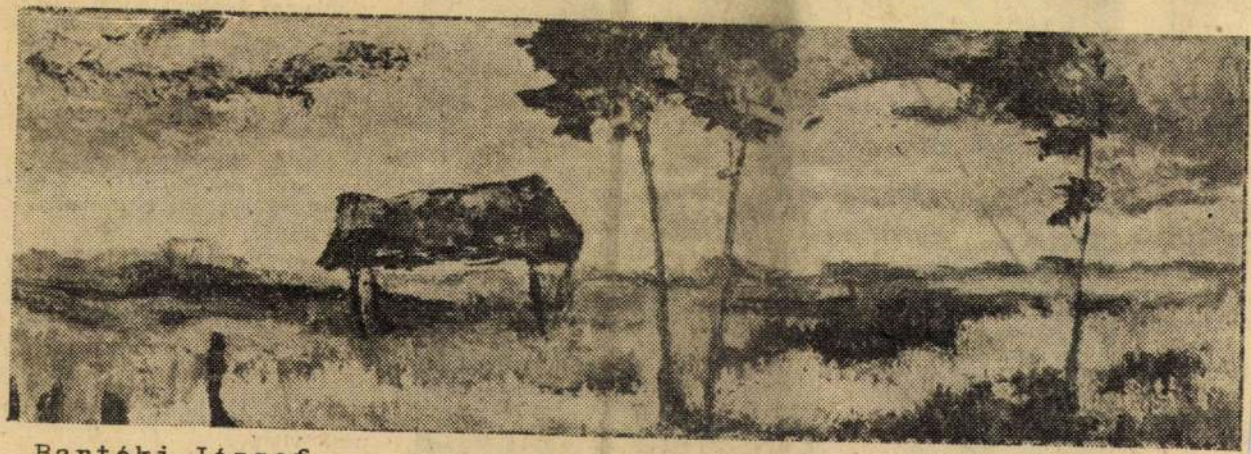

Bartóki József

Őszi táj

határozták el, hogy elvégzik a targoncavezetői oktatást. 75 elméleti és 30 gyakorlati órán, június 19-ig.

A példák töredéke ez a néhány. A munkásélet perceiben, óráiban, éveiben rakódnak össze, és erjesztik a változás lassú folyamatát, arrafelé, ahol a nagyobb igény, a hétköznapok szépségeinek felismerése rejtőzik, az üveg sörökön jóval túlnéző világ...

„Nálunk a művelődés nagy

1973 FEB 4

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Bartóki József

Békés m. Népújság

1021

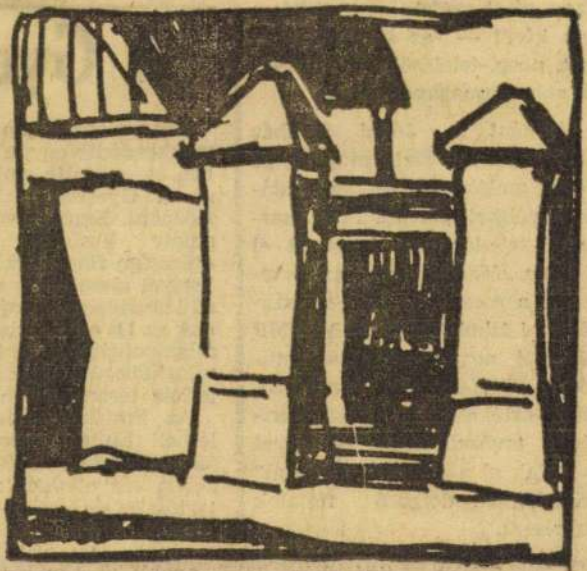

Bartóki József

Kapu

A KISZ
Bizottsága
tartott pér
la Ifjúsági
Ezen részt
kon kívül
agit. prop.
oktatás pr

Elsőként
KISZ-alapszervezete mutatta be Petőfi emlékműsorát, majd utána a választások politikai, szervezeti feladatairól hangzott el előadás. Megtárgyalta az értekezlet a megyeszékhely ifjúságvédelmi feladatait és az MSZMP KB 1972. novemberi határozatából a KISZ-re háruló munkát. Végül értékelték az ifjúsági brigádok tevékenységét és tervet fogadtak el a „Vegyes életkorú" brigádokban dolgozó fiatalok segítésére.

megkezdődik egy, a mag
ben egyedülálló emlékm
se, a Gyermek Egés
Központ. Ezzel a vállal
amely kizárólag a
egészsége fölött őrködik
lengyel társadalom emlé
rű létesítményt óhajt en
nak az 1,8 millió kiskor
állampolgárnak, aki a
világháború alatt, a best
lerista terror idején el

Az Emlékmű-Kórhá
letbeli Építési Bizottsá
társadalomhoz intézett
sában ezt olvassuk:
tartósabb és szebb em
alkotni, mint ez a

Bartóky Éva
iparművész

M.D.K.

A lépcsőházak üvegfalai elé
nyomott vászonfüggönyei ke-
rültek

Kovács Zsuzsa: Grand Hotel Royal
Művészet, 1961. november – 23 l.

M.P.M.

BARTÓKY JÓZSEF

„FALUVÉGE" C. TUSKÉPE (EML). SZEREPEL A MEZŐBERÉNYI JÁRÁSI KIÁLLÍTÁSON.

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG, 1970. OKT. 24.

MDK

Bartóky Lászlóné

a békés-csabai házi szövö -iparegyesület lelke. Leginkább csikokkal diszitett árukat készit.

Szalay Imre: A müvészi ipar az Országos Tárlaton. Müvészi Ipar 1885/86 évf. 153.l.

Bartóky Lászlóné

Művészi Ipar

1892. 191. l

Rómaiak III. 204.

Ó Bartóky Melinda

alakrajzolás 1912

Éimisk 1930, 81. l.

LÓRA

GYÜJT

Ma

Felelős kiadó: Fränkel József. Európa nyomda rt. —

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 5.
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1977 MÁR 2 0

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

Bartóki József

1021

Bartóki József Tanya

Hild
rosfejle
edő er
zgalomb
ttek, m
hálózat.
A vár
á nemes
minden
teljesítés

A tájékoztatás után került sor az oklevelek és emléklapok átadására, a verseny helyezetteinek ismertetésére. Az állami vállalatok közül a Közúti Építő Vállalat gyulai főépítésvezetősége került az első helyre 165 ezer forintos teljesítéssel. Nem sokkal maradt el mögötte a Körösvidéki Vízügyi Igazgatóság, míg a harmadik helyen a Gyulai Húskombinát végzett.

A tanácsi vállalatok közül a vízművek kollektívája volt a legjobb 145 ezer forintos teljesítéssel. Második lett a kertészeti és városgazdálkodási vállalat, harmadik a Dürer Nyomda gyulai telepe. A szövetkezetek rangsorát a fa- és fémbútoripari vezeti, megelőzve a

és és a
A középf
szakmunk
zett az e
Ferenc G
kollégium
körzetek
iskolák e
25, 15, ill
talmat k

Az érte
szót és te
az április
rosi tavas
ményes le

ka
együtt kér-
és megyei
án király
TIKA.

8

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 5L
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1977 MÁR 20
BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

Bartóki József

1021

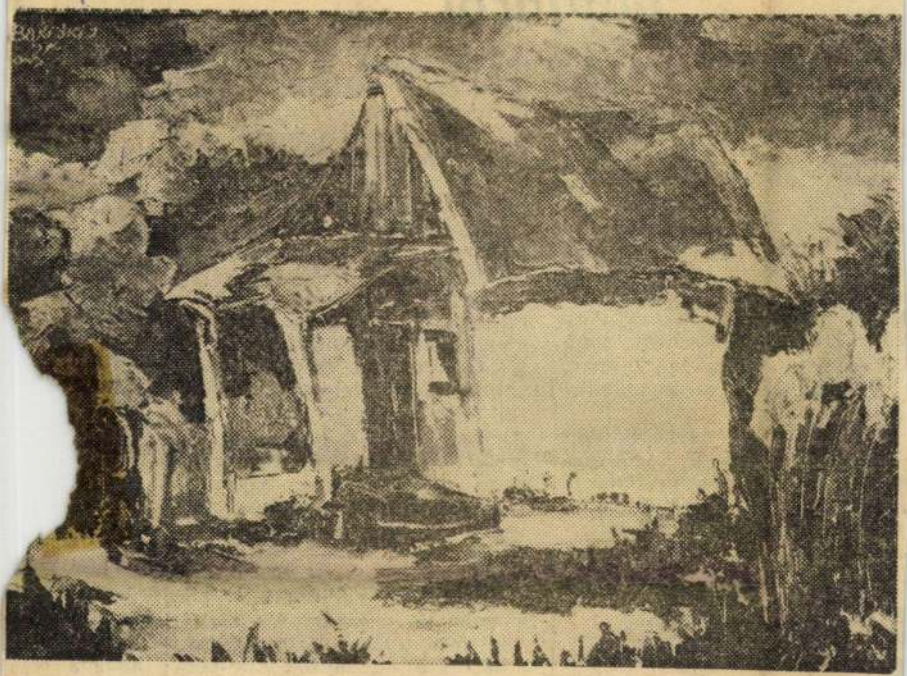

Bártóki József

Malomasszonykert

Az Ady-ünnep napj

Az Ady-emlékünnepség harmadik napja szombaton 9 órakor ünnepi megemlékezéssel kezdődött az eseménysorozat névadó költőjéről. A sarkadi gimnázium irodalmi színpada Ady Endre Ölszállott a páva című versével nyitotta meg az ünnepséget, majd *Pálmay Kálmán* miniszteriumi főtanácsos tartott emlékbeszédet. A műsor további részében az irodalmi színpad Ady forradalmiságát, hazafiságát, jobb jövőbe vetett hitét idézte meg, a költő műveinek megszólaltatásával.

Az ünnepi megemlékezés után a magyar nyelvi és irodalmi szakfelügyelők, valamint tanárok tanácskozást folytattak, amelyen először *Ruzsa János*, a sarkadi gimnázium tanára tartott tájékoztatót adott az Ady Endréről szóló diák- és pedagógus pályázatokról. A tanári pályázatok csekély száma miatt inkább az 59 diákpályázat eredményeit összegezte.

Szintén 10 órakor kezdődött az ifjúsági tanácskozás, ahol a megye pártösszekötő tanárai és KISZ-titkárai a névadók mozgalmi életben betöltött szerepéről beszélgettek. A vitát *Pándi András*, a KISZ KB kulturális osztályának osztályvezetője vezette. A megbeszélésen a névválasztás módszertani kérdéseit vitatták meg azzal a céllal, hogyan lehetne elkerülni a formális névadást.

A program délután 2 órakor a vers- és prózamondás második fordulójával folytatódott, amelyen a versenyzők Ady-verseket adtak elő.

is megtanult
ber, hogy n
domást, már
natos bűn..

Körözsi Ir
messzire kez
lahol ott, a
a klubot b
számú isk
még elő
mindei
az itt
nak,
lássák
amilyei
is odail
en."

Ez a néh
velődési pro
jól belegond
akár a párt
velődésről, a

5 BÉKES MEGYEI NÉPÚJSÁG
1977. MÁRCIUS 20.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1977 JAN 1.

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

Bartóki József

1021

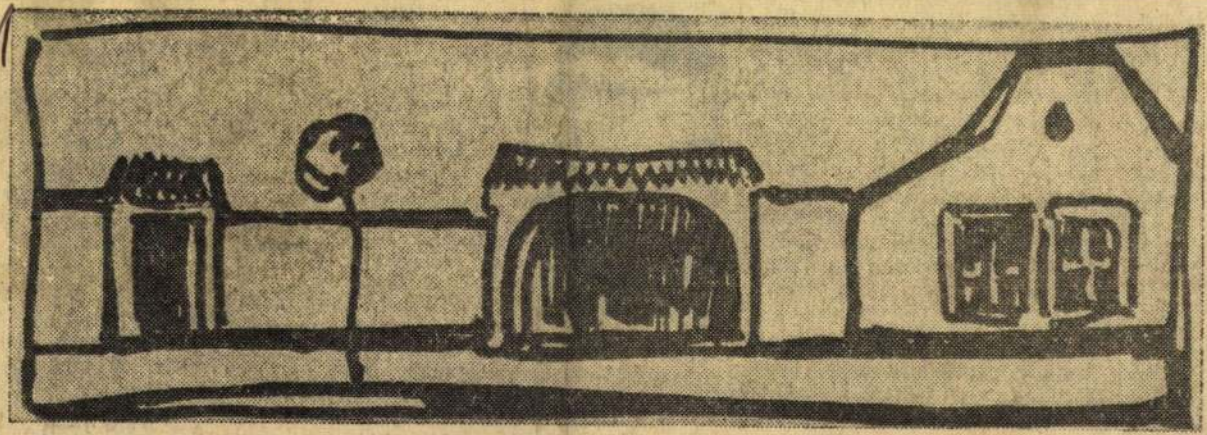

Bartóki József

Teregovai utca

István
Békés
Rend-
apitány-

gy évvel
lépett
az akkor
KRESZ.
ünk, a
kedési
dolgo-
különö-
jelentős
y volt.
agondol-
gy vi-
átállás,
ökészítő
Balese-
nak és

majd segítségért kiabáltam, de amíg házmesterünk meghallotta, szaladtak a percek, s közeledett az idő, amikor felgördül a függöny. Pedig egy darab első előadásain bizony nagy szükség van a megszokott, a művészekkel jó kontaktusban levő súgóra. Szóval szaladtak a percek, s szaladt a házmester létráért. Rövid volt. A létra, amit hozott. Jöttek a színházszerető szomszédok, s az arra járókkal együtt próbálkoztak saját kulcsaikkal, de biztonsági záram van. Végül csak lett hosszabb létra, s befutottak a színháztól is taxival és feszítővassal, mert telefonon szóltak nekik... A színházba a harmadik csengetésre érkeztem.

Kovács László, a Békés megyei Állami Építőipari Vállalat munkása:

— Huszonkét éve dolgozom az építőiparban. Brigádunk, a Kossuth Szocialista Brigád — vagy ahogy itt hívnak bennünket: a betonozók — háromszor nyerte el az arany fokozatot. Most itt dolgozunk a Gyulai Húskombinát építésén. Hosszú lenne felsorolni, mi mindent csináltunk már. Hogy csak a legutóbbit említsem, ott volféltem tőlük, nem bujkáltam. Bedagasztottam a kenyeret aznap is, meg kisütöttem. Nekik is jutott belőle, ők meg mézet adtak hozzá.

Tóth Ibolya — Vitaszek Zoltán

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1977 JAN 16

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

Bartóki József

1021

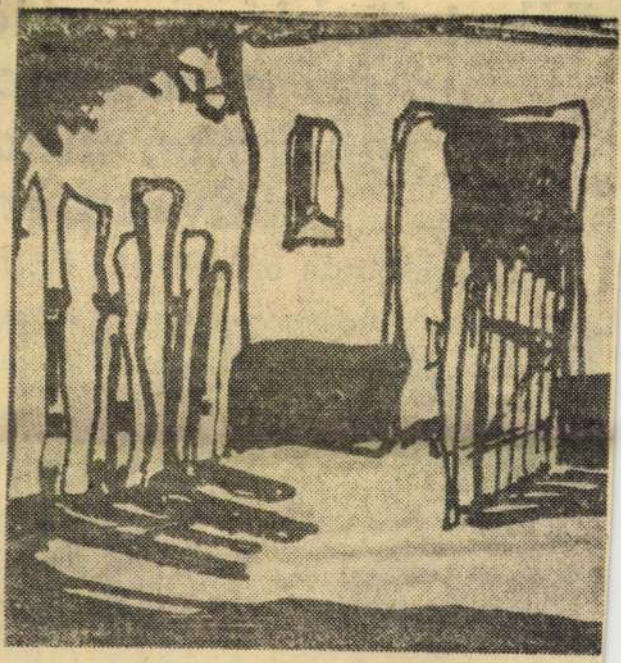

Bartóki József Udvar I.

Alk

– Sláger a babako
favágás, búto
kedvezmén

Szolgáltatás örömökkel és g

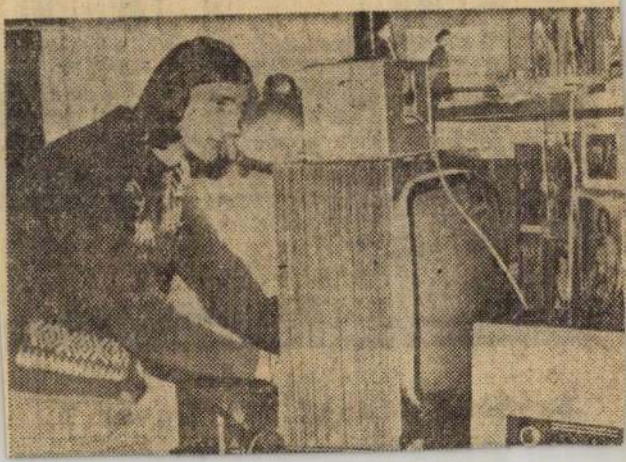

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1977 JAN 16
BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

Bartóki József

1021

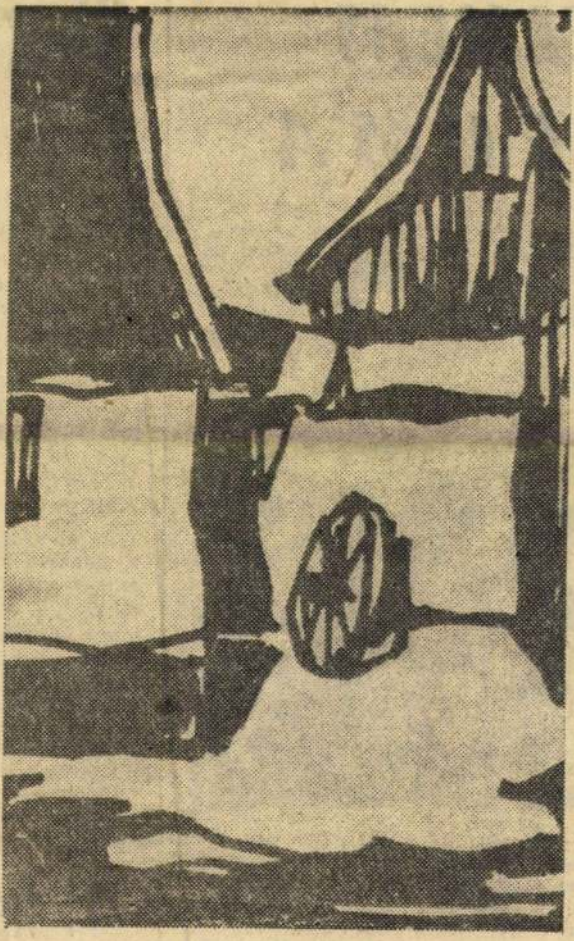

Bartóki József Udvar 11.

ELVEM
EUMA

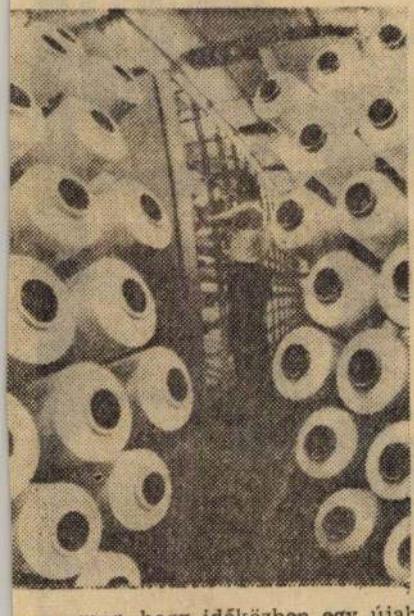

— meg, hogy időközben egy újabb
— eljárás is született, amelyben a
nal terjedelmesítés lehetőségét a
vé- szálgyártás során hozzák létre
n" két különböző fizikai vagy ké-
et- miai tulajdonságú polimernek a
az szálszerkezetmetszet mentén va-
sé- ló egyenlőtlen elosztásával. Ezek
ok az ún. bikomponens szálak hő-

Sherl

1859-ben sz
atyja, Arthur
nagy detektív
könyvsikert jel
ja mégis elég
ta, hogy elpusz
naplója tanúsá
hogy a meste
bankbetétjének
jelenti majd.

1893 decembe
Doyle megöli S
és nagy ellen
kosság Napóleon
professzort — m
zatai lesznek a
vízesésnek.

Mi történt ezut

Az olvasóközön
tiltakozása és fel
ra kényszeríti a
megírja a Baske
című könyvet, d
ennek cselekmén
halála előtt játsz
nem elégedtek
Conan Doyle 190
feltámasztani hő
alkudott a közön
nyugodott meg.
tenorhoz hasonlít

Has
szo

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1977 JAN 16

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1

Bartóki József

1021

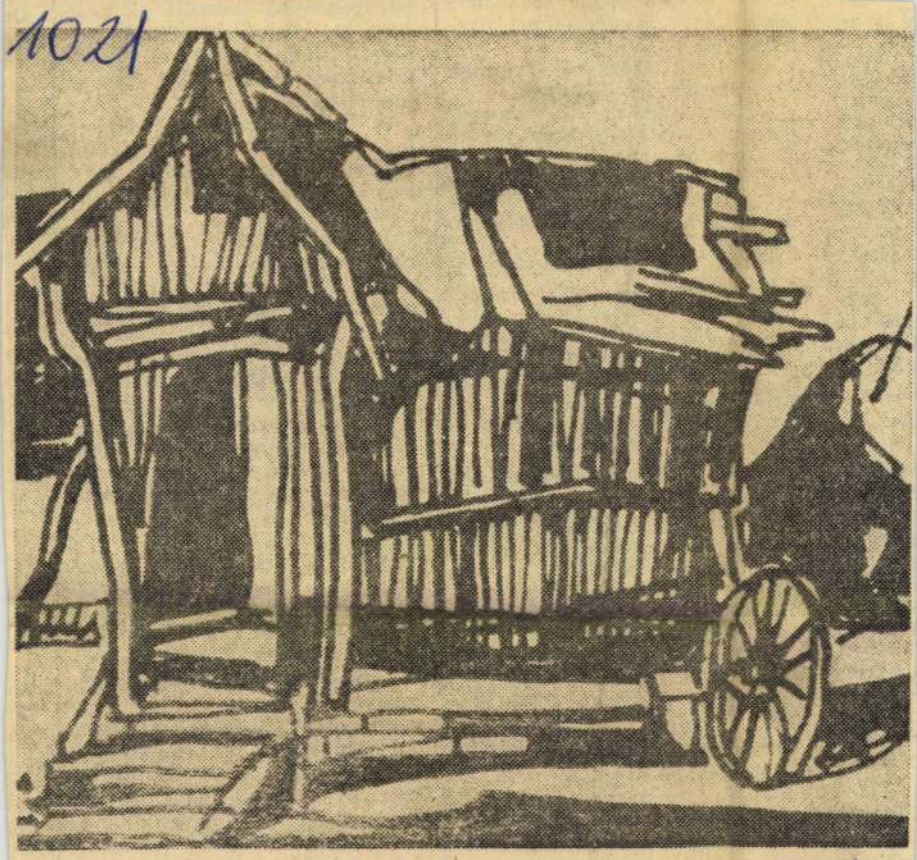

Bartóki József

Öreg góré

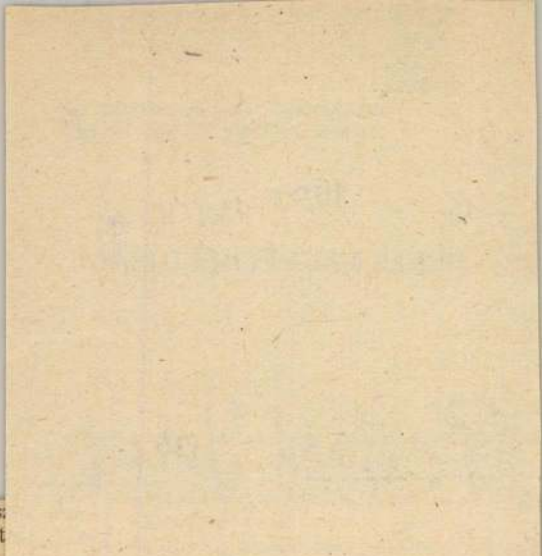

lásban is tükröződik: s
földenként másfél lit
rünk vele.

— Ülések azért még
— fedeztem fel boldog

— Természetes, hogy
ülések. A kényelmet ne
zuk fel. Mi csupán a
biztonsági berendezése
retnénk kiiktatni, amelyek semmivel sem növelik a kocsi teljesítményét.

— Valahogy a benzintartály is furcsán fest — kockáztattam meg.

— Különleges celofánpapírból készül, amelybe kétszeranyi benzin fér, mint a régebbi fémtartályokba. Ezzel az újítással is hetvenöt dollárt takarítunk meg a fogyasztónak.

— Hol van a motorháztető? — kérdeztem.

— Azt csak a vevő külön megrendelésére szállítjuk. Egyesek kedvelik a motorháztetőt, mások nem. Az égvilágon semmi ok nincs rá, hogy a kocsi szerves része legyen.

— Nagyon szép kocsi — ismertem be. És biztos, hogy kétezer-ötszáz dollárból előállítható?

— Egészen biztos — felelte. — Ha csak a kormány nem ragaszkodik továbbra is ahhoz a nevetséges követelményhez, hogy minden autóban fék is legyen.

Zilahi Judit fordítása

lek lehullanak, összezsugorodnak.

Fontos a szellőztetés módjának a megválasztása. Figyelembe kell venni a külső és a belső hőmérséklet különbségét és csak annyi ideig szellőztessünk, míg a helyiség levegője kicserélődik. A lakás hőmérséklete ne csökkenjen hirtelen és nagymértékben. Nagy hidegben sohase közvetlenül, hanem a szomszéd szobán keresztül szellőztessünk. Ha erre nincs mód, akkor az ablakokat ne nyissuk ki teljesen.

A tavaszi és a nyári hónapokban az időjárás melegedésével a reggeli és az esti órákban, az őszi és a téli hónapokban az időjárás rosszabbra fordulásával a déli órákban szellőztessünk.

A gyors hőmérsékletváltozástól azért kell óvni növényeinket, mert megfáznak. Ennek az az eredménye, hogy a levelek lecsüngenek, esetleg lehullanak.

A gondosan ápolt növények hosszabb ideig díszítik lakásunkat.

Fodor Béla

SAJTÓFIGYELŐ
HAGYMÁR HIRADÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1977 JAN 1

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

Bartóki József

1021

Bartóki József Sozopol

Opera

Cs

Tavaly a szokásosnál valamivel később került sor az évadnyitó operaelőadásra Békéscsabán. Ezúttal — az előző évektől eltérően — nem bérletes szervezésben s nem a legszerencsésebb időpontban történt a szegediek vendégjátéka.

Csajkovszkij egyik legnépszerűbb operája, a „lírai jelenetek" sorára épülő *Anyegin* méltán keltett érdeklődést szép melodiái, népszerű részletei miatt, s a szegedi együttes eddigi teljesítményei is újabb sikerrel biztattak.

Az operát színpadra állító bukaresti vendégrendező: *Bob Massini* koncepciója a szentimentális-elégikus jellegű hatások háttérbe szorításán, illetőleg realisztikus-naturalisztikus megoldásokkal történő helyettesítésén alapul. Elképzelése helyes, a megvalósítás azonban olykor túlontúl nyersnek tűnt. (Tarina hálja a dulakodással párosuló kihívási jelenet.)

Az énekesek közü
Gregor József (Gre
nevét említjük. Epi
repében, az egyetl
adásával is nagysz
sal jutalmazott
nyújtott. *Vághelyi C*
szerepben és *Sza*
(Lenszkij) mind én
játékban egyaránt
volt — különösen a
netben sikerült drá
férát teremteniük.
nes (Tatjána) telje
emlékezetes és kevé
megoldások váltakoz
sen a magas regiszt
ne nagyobb figyelm
Badóczy Zsuzsa élet
ja az előadás kedve
Lengyel Ildikó Lari
nek, jellegtelennek
szont *Farkas Éva*, a
Filipjevna szerepéb
karakteralakítást ny

Várady Zoltánna
vezényléssel sikerü
és a színpad kapcs
végig kezében tart

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 5.
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1977 JAN 1

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

Bartáki József

1021

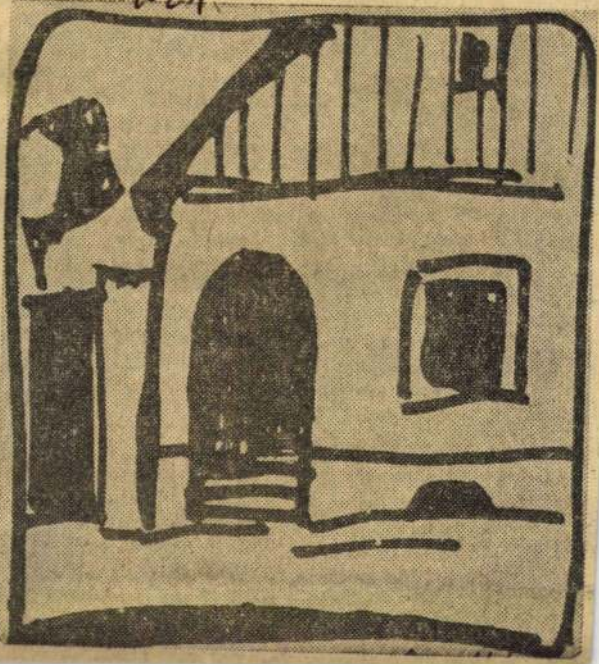

s más já-

következő
edagógusai
isokat tar-
iatalasszo-
zái számá-
dig az is-
ortdélutá-
tt tartják
ir lövész-

kel és a levelezőkkel együtt 5000. Az előkészítőre 500 külföldi diák jár, ötven már az egyetemen tanul. Két és fél ezren kapnak valamilyen ösztöndíjat, aki nem temesvári, kényelmes, korszerű kollégiumokban lakik.

Egyetemi város. A főiskolák, egyetemek tekintélyt, rangot adnak. És nem utolsósorban rengeteg szakembert. Luca professzornak még arra is jut ideje,

Haz Bartóki József

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1976 FEB 1

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
Békéscsaba

Bartóki József

1021

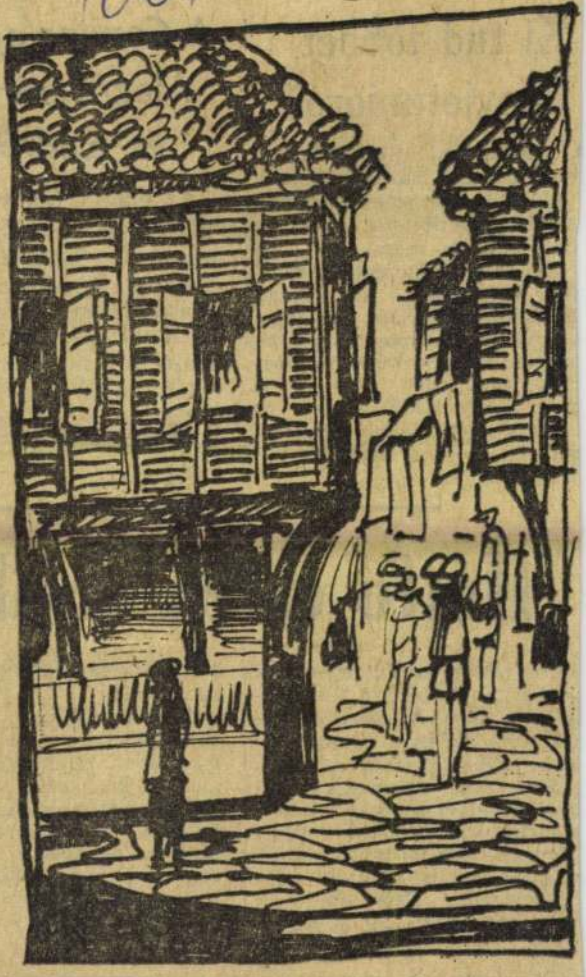

Bartóki József — Szozopol

K
S

A békéscsabai Rózsa Ferenc
nnázium és Szakközépiskola
KISZ-alapszervezete egy-egy
pattal képviseltette magát a
tek délután megtartott, „Ki
többet a Szovjetunióról?"
ű vetélkedőn. Az iskola
ZBT-köre nagyban hozzájá-
t a verseny alapos előkészíté-
ez és sikeres lebonyolítása-
. A vetélkedő győztese a
gvári Endre KISZ-alapszerve-
csapata lett. Iskolájukat ők
viselik majd a februári vá-
i vetélkedőn.

és Endrőd

Az elmúlt hét vé
halmon és Vésztőn
szerepelt a budapest
együttes. A népszer
február 4-én, szerdá
fél 6-tól Mezőberé
Szabadság moziban
certet, majd este fé
endrődi művelődés
hallhatják műsoruk
deklődők.

Hétfő esték Csab

Három évvel ezelőtt alakult a
késcsabai Szabadság Tsz Rö-
ij Páva köre. A Televízió ha-
ló című műsora, a nagy or-
gos vetélkedő adta az ötle-
Sok szép, régi magyar és
vák dal él a csabaszabadi
ajkán. Úgy gondolták, miért
tennék közkinccsé, tanulják
g a fiatalok is, az utánuk jö-
nemzedék. Kedvcsinálónak
ány hét múlva fel is léptek
a szövetkezeti tagság
siker volt.

Ezen felbuzdulva j
az újabb daloló kedv
most már rendszeres
nak. A környező tar
jönnek hétfő estéken
szabadi iskolába, ah
Endréné pedagógus ir
tartják a foglalkozás

Repertoárjuk szinte
hetetlen. Békéstől Zal

Tíz békési festő Békésen és a környező községekben

Bartóki József festő

Békésmegyei Népújság, 1965. nov. 23.

Tiszteletre méltó az a prosperitás, ahogyan Békésen, az új városban formálódik-alakul a művészetek szeretete. Tiszteletre méltó az a sokféle hír, mely az utóbbi időben érkezett Békésről, tudósításai annak, hogy ebben a városban sok másik előtt példa lehetne többek összefogása, akarata, hogy terjesszék a szépet, mely nélkül — vallják — ember nem lehet meg.

Egy újabb, tartalmas kiállítás apropóján írhattuk le ezeket a sorokat. A kiállítás október 5-én nyílt a békési múzeumban, a múzeumi hónap alkalmából, azóta pedig a város vonzáskörzetének községeiben vándorol, kéthetenként útra kelve. Volt már Kamuton az ifjúsági házban, volt Hidasháton az állami gazdaság kultúrházában, e héten a bélmegyeri művelődési ház vendégei láthatják, december 2-án pedig utolsó állomására érkezik, a békéstarhosi ifjúsági ház kiállítótermébe.

Igaz, hogy a körülmények nem lényegesek, a kiállítás képei önmagukért beszélnek, vagy nem beszélnek, ezúttal azonban mégis el kell mondani az öt kiállítás előtörténetét. Több éve már, hogy Békésen, a művelődési központban megalakult az alkotók klubja. A maga nemében első és azóta is egyedüli vállalkozás arra, hogy tömörítse a város íróit, költőit, képzőművészeit, muzsikusait, amatőr filmeseit, hogy részükre és velük havonta ismétlődő *alkotó* klubesteket rendezzenek, ahol a baráti összejövetelen kívül a műhelymunka is cél. Úgy tűnik, a kezdeményezés jó talajra, megértésre és támogatásra talált, hiszen a klub egyremásra hallat magáról. Tavaly tíz kiállítást rendeztek a klub festőtagjai részvételével a város üzemi, termelőszövetkezeti klubjaiban, iskolák, intézmények előcsarnokában, kultúrtermében. Ezek a kiállítások jó alkalomnak bizonyultak arra, hogy a kiál- az érdeklődők szót értsenek, elmondják kritikáikat és önmaguk mentségét, egyszóval: hogy tanuljanak egymástól. A tíz kiállító tíz kiállítását követte az őszi közös bemutatkozás a békési múzeum patinás termeiben. Közben a klub irodalmárai rendszeresen publikáltak lapunk Köröstáj kulturális mellékletében, az Új Aurorában és másutt. A muzsikusok — elsősorban a zeneiskola tanárai — több alkalommal is vállaltak nyilvános szereplést, sikerük osztatlan volt. Különösen a zenei világnapon rendezett hangversenyük hozott emlékezetes sikert. Az amatőrfilmesek nyári alkotótáborba hívták az ország filmeseit, és baráti kapcsolatot építettek ki a jugoszláviai Zombor amatőrfilmes klubjával. A legújabb hír: az alkotók klubja megtartotta évadnyitó összejövetelét, megbeszélték és elfogadták a klubprogramot, mely sok érdekes eseményt ígér.

Visszatérve a tízek kiállítására a békési múzeumban: nevezhetjük azt — és ők maguk is annak tartják — egy időszak lezárásának, számvetésnek, melyben az elkövetkező hónapok, évek törekvései is megtalálhatók. A tíz békési, Békés környéki festő huszonhét képét állították ki a múzeumban és vándoroltatják a közeli községekben. *Bartóki József* képei a szülőföld szeretetét tárják nyíltan és egyértelműen a szemlélő elé, különösebb nosztalgia nélkül, nem siratva a letűnt paraszti világot. „Tanya" című képe látásmódjának, szemléletének nemesen egyszerű összegzése. *Csuta György* a legfiatalabb a kiállítók között, kutató kedve tagadhatatlan. Önmaga megtalálásának és megvalósításának lázas keresője, ezt képei, a „Szélisten" és az „Ördög éjszakája" jól jelzik. *Görgényi Tamás* nem azok közül való, akik sokat alkotnak. Ritkán is jelentkezik, ezen a kiállításon két ceruzarajza emelkedik ki, a „Szigliget" és a „Portré". *Hajnóczy Vilmos* a hagyományosan realista kifejezésmód után úgy látszik új utakat keres, a „Békés város látképe" című olajképe ezt példázza. *Hevesi Ferenc* is a ritkán kiállítók közé tartozik, pedig olajképei és tusrajzai figyelemre méltóak. *Kutyik Gergely* a békési táj tudója és megörökítője. Őstehetségként indult sok-sok évtizeddel ezelőtt, képei a naiv festők alkotásaival tartanak szoros rokonságot, és a táj sugaras szeretetét tükrözik. Két olajképe, a „Táj boglyákkal" és a „Pusztai táj" bizonyítják ezt a megállapítást. *Párzsa János* a mostanában legtöbbet szereplő „vasárnapi festők" közül való, tiszta színvilágú, egyszerűségre törekvő képei valóságlátásának tisztaságát és leszűrtségét árulják el a látogatóknak. Négy olajképe közül a „Puskaporos-részlet" és a „Békés, Hajnal utca" a legkiemelkedőbb. *Szentesi Emília* rajztanárnő is tagja a klubnak, és kiállító ezen a tárlaton. Költői ihletettségű monotípiája, a „Keszthely" és vegyes technikájú „Utca alkonyatban" című képe feltétlenül azt mutatják, hogy alkotójuktól gyakoribb és mind művészibb megnyilatkozásokat joggal várhatnánk. *Takács István* különösen „Tihany" című olajképével jelez formálódó egyéni hangot, *Várkonyi János* pedig áradóan sokszínű tehetségét igazolja újra négy képpel, melyek közül a „Velence" és az „Utazás" a bemutatkozások eseménye volt Békésen és a környező-községekben is.

Azt írtam, hogy ez a kollektív kiállítás lezárt egy időszakot, és újabb jövetelét ígéri. Ehhez még annyit tegyünk hozzá, hogy minden az alkotókon múlik. Lehetőségeik — bár néha korlátozottak, és nem tehetség dolgában azok — adottak, csak élniük kell vele. És ösztönözni őket továbbra is, ahogyan a város és művelődési központjának vezetői eddig tették.

Sass Ervin

rap le a túlóra?

Vannak ilyen nem pontosak. M tudná kiszámíta mennyi időt tölt cikkek" felkutat zik a család megv lyik napra kapu hiányzik a szük tégla, a szükség cement, nincs a felelő szög, ami most érkezett TÜZÉP-hez, és gyünk érte, már történik ilyenko munkakörben „csúsztathat", az főnöktől és elké a munkakör m „rövid időre ha az illető gondot lőle, hanem me „tartsa helyette

Csak a legna szervezés", az ép említettük, mert szerint a család építkezések tíz- jét — persze, anyagi forrását mális mértékbe emellett sokszor nak. Ezért az ép csolatban a tár is nagyobb. Ár több tucat más beket és nagyob következtében n és tízezrek csípn olyan módon r órát, vagy néhá munkanapból. I van a mészáros nyér a péknél. mert a rádiósz gépszerviz délel jövetelét. Be kel a javítóba, de nak fogadni. jönnek és okvet lenni. Most csak szerű eseteket listát így is soká tatni.

Természetesen, a munkásnak, aki blokkol jövet-menet, kevésbé van rá lehetősége, hogy elhagyja a munkahelyét, mint például az alkalmazottnak, de tény, hogy a munkaidő alatti „elintézendők listája" mértéken felüli mindennapi életünkben. Mindenki tud ilyesmiről, szinte mindenki él is vele, ha nincs más lehetősége, vagy ha egyszerűen van rá lehetősége. És — sajnos — a tűrés e jelenséggel kapcsolatban a belátástól a felelőtlen elnézés legszélső határáig terjed.

Megfigyeltük e jelenséget akkor is, amikor magunk vagyunk a szenvedő fél. Vagy-

társadalmi méretű feladatról van itt szó: egyszerűbbé, gyakorlatiasabbá, gyorsabbá kell tenni a szolgáltatást és az ügyintézést, arányosan kell fejleszteni a termelés és az ellátás kiszolgáló hátterét, amint ezt gazdaságpolitikai elveink is előírják. A tartalékokat azonban nem csupán a szűken értelmezett termelési technológia javításában, a munkaerő ésszerű elosztásában, egyszóval a hagyományos üzemszervezésben kell keresni, hanem az üzemen kívüli feltételek javításában is. A lehetőség e tekintetben csaknem végtelen.

Rózsa László

Filmnapok a természetről, vadászatról

November 21-én, pénteken a Magyar Vadászok Országos Szövetségének Békés megyei Intézőbizottsága és a Békés megyei Moziüzemi Vállalat együttműködési megállapodást írt alá a természetet és a vadászatot bemutató filmnapok megrendezésére. Az első alkalommal megrendezendő filmnapok december 22-től 1976. január 4-ig tartanak. A természetet és a vadászatot bemutató filmeket Battonya, Békés, Békéscsaba, Gyoma, Gyula, Mezőkovácsháza, Orosháza, Sarkad Szarvas és Vésztő filmszínházaiban vetítik majd.

A filmnapok célja, hogy a felgyorsult életmód mellett bővítse az ismereti anyagot, módszert adjon a természet védelmére, továbbá, hogy megismertesse a Magyarországon található vadfajták életét.

Tárgyalóteremből

Tiltott határátlé kerültek a vádlott

A napokban tárgyalta a Szeghalmi Járásbíróság Vesztróczi Jenő füzesgyarmati és Zvara Tibor gyáli lakos bűnügyét. Mindketten tiltott határátlépés kísérletének bűntette miatt kerültek a vádlottak padjára.

Az elsőrendű vádlott Vesztróczi Jenő a múlt évben Veszprémben a szakmunkásintézetben tanult, tanulmányait azonban nem fejezte be. Néhány hónapig a Fővárosi Kertészeti Vállalatnál segédmunkásként dolgozott, majd megszüntette munkaviszonyát. Visszatért szüleihez Füzesgyarmatra, hamarosan ismét Budapestre utazott. Lakás nem volt, munkát sem vállalt. Idejét csavargással töltötte. Közben megismerkedett a hasonló korú Zvara Tiborral. Októberben elhatározták, hogy elhagyják az országot. Hamaro-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 JUL 18

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

Bartóki József

1021

Bartóki József

Kendős asszonyok

Hétvége

Az idegenek már felfedezték

Fürdőzők, napozók, horgászok paradicsoma" a vadregényes Körös-völgy

A kötött kérdésre, „Hol a ldogság mostanában" hetek egyértelmű a válasz: stran-n, erdőben, pihenőparkban, yóparton. A Körösök vadregé-es árterei kiváló lehetőséget álnak pihenésre, felüdülésre. alkalommal csupán a Ket-, a Hármas- és a Sebes-Kö-békési, mezőberényi, körös-csai, ladányi és gyomai sza-szára invitáljuk a kedves ol-sót.

esperje, bokor. Az évszázados fűzfák ágai messze behajolnak a víztükör fölé s szemet gyönyörködtető látványt nyújtanak. A horgászok százai lesik itt is hétvégén a „harapást". Az elkövetkező években megépül a duzzasztó, s egyebek között csónakázásra nyílik nagy lehetőség.

A horgásztanya környékén gyakran állnak rajthoz az ifi- és a felnőtthorgászok. Az édes-

Minde
alakult elké
milyennek k
barátait. Ner
vonással meg
ményi alako
ügyes, talpra
gyon illedel
Külsejében
tujából húzt
ta, csinosan
akitől csak
meténk. Miv
gyermek ner
sok szülő
fia barátaiva
elhangzik a
kell neked b

Gyermekün
ház e téren
szabhatjuk m
mára rokons
is biztos, hog
tanulóval va
lét lenne szá
sabb, (hacsa
lásról van sz
képességeken
emberileg, ki
sőséges, bará
kítani, amely

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 5.
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1976 JUL 18
BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

Bartóki József

1021

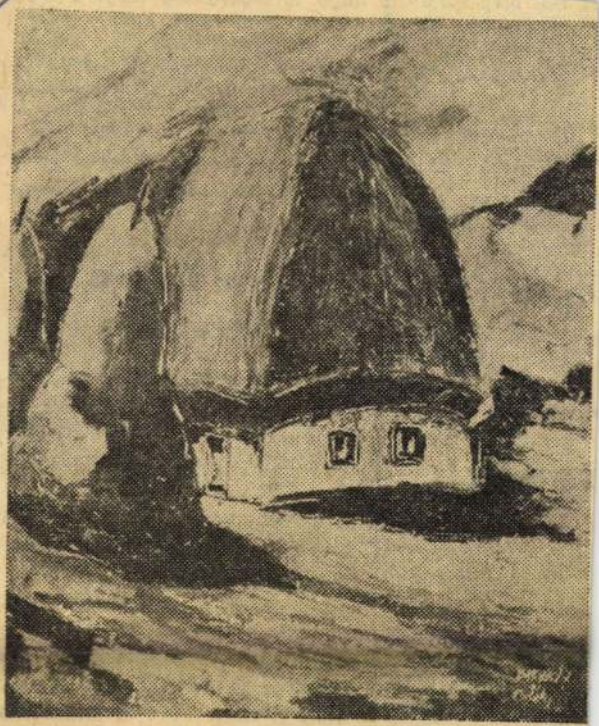

Bartóki József Erdélyi ház

...n. Bár elég ritkán,
...rodalommal sem
...az ember. Aztán
...ödik minden elő

...új versenyhajón
...rsenyen is indul

...kes! A tó jóform
...változik az idő mu
...nberek, akik felke
...öbbet. Gyógyulnak,
...órakoznak, verse

...s Gyopáros a világ
...nerik még többen
Sass Ervin

...tenek

...korszerű BI—15 tí
...t terménvszárító
...elyre 11 millió 751
...költenek. Az első
...egepül a termény
...a külső olajellátást
...ndezés. a 30 tonnás
...en kívül a bekötő
...ezésre saját erőből
...illió forintot fordí

Gyalogtúra Póstelekre

Az ifjúsági és úttörőház turista klubja vezetésével július 19-én, hétfőn vidám gyalogtúrára indulnak Békéscsaba úttörői. Délelőtt 9 órakor találkoznak a KISZ-tábor bejáratánál, majd a Kék túra megyei útvonalán gyalogolnak Póstelekig. A célállomáson vidám, kötetlen játékot terveznek a gyerekek, közösen szalonnát sütnek, a kora délutáni órákban pedig visszaérkeznek lakóhelyükre. A kiránduláson bárki részt vehet.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1976 JAN 31
BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

Bartóki József, festő
1021

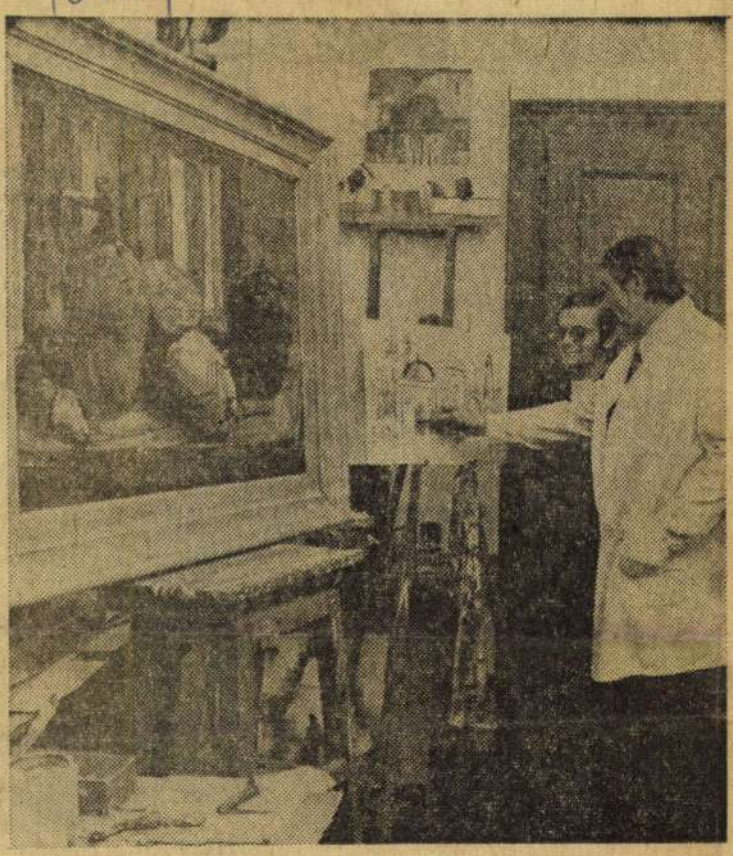

(Lónyai felvétele)

KÉT BERÉNYI FESTŐ

(A kályhában pattog a tűz. Két berényi festő ül mellettem, Bartóki József és Várkonyi János. Megjártuk már az általános iskolában berendezett közös műtermüket, aztán a Várkonyi Jánosét is, most pedig Bartókiék vendégmarasztaló kandallója előtt sütletjük az arcunkat a fahasábok lángjával. Miféle dolog, érzés, kötelesség Mezőberényben festőnek lenni?)

Várkonyi: Először is, nem olyan, mint azoké, akik azt mondják magukról: profik. Akik csak abból élnek, hogy festők, meg hogy tagjai a Képzőművészeti Alapnak. Persze, jó mérce ez, és mi, nem profik is arra törekszünk, hogy alaptagok legyünk. Mert papíron akkor lesz igazán festő a festő. Különben nem vagyunk hátrányos helyzetben. Sem az iskolában, ahol heti egy alkotónapunk van, sem a közéletben. A művészeti közéletben már nem merném állítani...

Bartóki: Én sem. De erről majd később. Ami számunkra a legfontosabb: igénylik a munkásságunkat. Igénylik vezetők, emberek ezrei, nagyon sokan. Rengeteg kiállításon szerepelünk, és amióta megalakították Békésen az alkotók klubját, kiderült, hogy ügyszeretettel tovább lehet fokozni a művészetek szerepét is; azóta, hogy a klub él, mozog, és akar valamit, számos szocialista brigáddal, tsz-parasztokkal ismerkedtünk meg, vihettük el képeinket hozzájuk.

(Békés Mezőberénytől nem nagy távolság, és az ottani alkotók a berényi festőkre is rendre számítanak. Békésiek valamennyien, és ugyanazt akarják. A képzőművészet sajátos nyelvén beszélni arról, hogyan látják maguk körül a világot.)

Várkonyi: Siklósi Ferenc tanácselnök az egyik legfigyelmesebb mecénásunk. És a párttitkár: Zolnai László. Kiállításainkon ott vannak mindig, és megkérdezik: mit tervezünk? Nincs-e gondunk valami?

Bartóki: Legyünk azért egészen őszinték. Akadnak, akik azt mondják: mi dolog az, hogy valaki pingál? Az is munka? Jó kis pénzeket kaphatnak egy-egy kiállításon! Egyszer már megkérdezem tőlük: mondjanak egy olyan kiállítást, ahol fizetnek azért, hogy a falra akasztok néhány képet? Sokszor a butaság bűn.

Várkonyi: Ezek a kezdet nehézségei. Már úgy értem, hogy nem mindenki jut el egyformán a művészetek megértéséig, megszeretéséig, igényléséig, sokan csak ott tartanak, hogy „az is munka?" Fog egy lemezt, ráken tizenöt deka festéket, és még pénzt is kap érte. Vagy a színész: megtanul egy verset, elmondja a rádióban, fizetnek neki öt-hatszáz vagy nyolcszáz forintot. De, aki azt mondja, hogy miféle igazság ez, el tudná mondani?!

(Pillanatnyi komorság közöttünk az egész. A két berényi festő nem olyan, hogy szo- kodnának. Vidámak, és ide, mert igaz: optimisták maguk helyzetének megí ben, a művészetek itteni lását illetően is, meg a l dolgában is. Ez az, amiről szatérően beszélnek, és l mondják, ami nem jó, mondják, hogy az is jó egyszer. Hogy egyre többe nyörködjenek a művészet mert attól emberebb en lesznek. Közhely, mondha Olvasó. Talán csak azért, sokszor elmondtuk. De ha valósul, a világ legérteln közhelye lesz.)

Várkonyi: Pedagógusna festőnek lenni egyszerre. embert kíván. Mert benne a barátomban is legalább erős a pedagógus-hivatás, a festőé. Aztán sem a pe gus, sem a festő nem fala be magát az iskolába va műtermébe, az egész köz kell vállalnia. A maga mó Azzal is, hogy borítót raj berényi műsorfüzethez, me vezi a kultúrház téglajegye képet fest a tanács vb te be...

Bartóki: A másik: újra é ra megújulni, keresni a ga gabb kifejező eszközöket. sem lehet beleléfordul Egyik kiállításom megnyi ban mondta egy barátom: „ tóki és az anyaföld elválas tatlan. Belőle táplálkozik, l le él". Ennél pontosabban s nem érezte meg az életem.

(A festő igyekszik világot ni, új élményekkel ismerkedni, új hatásokat átélni. Erre van-e módjuk a berényieknek?)

Várkonyi: Gyönyörű nyaram volt — ezt a festő mondatja velem. A Pedagógus Szakszervezet segítségével 10 napot tölthettem Olaszországban: Velence, Firenze, Róma... Vázlatok tömegével jöttem haza, és azóta már jó néhány olajzománc kép is született erről a nyárról.

Bartóki: Szozopol, Bulgária... Hónapokig, évekig táplálkozom majd ebből: a tenger látványa lenyűgöző. Alföldi ember és a tenger, kiáltó ellentétek, vonzzák, taszítják egymást, és a végén kialakul valami egészen különös harmónia. És közben a nyári Berény, Körös-part, tanyák.

(Pattog a tűz, az estében fehér hőtömeg világít. Egyikőjük egy televíziós adást említ, Pátzy Pál szavait. Hogy a művészember sem lehet meg barátok, társak nélkül. Hogy együtt, egymásért: ez a Mester életeleme. Ettől már csak egyetlen kis lépés a kérdés: hát itt, evidéken, így van-e?)

Bartóki: Is-is. Nem egészen. Néha igen. Különösen, hogy ez a békési szervezés, az alkotók klubja a megye amatőr festőinek nagy részét összefogja, ösztönzi, szóhoz segíti klubokban, iskolákban, közös tárlatokon. De akárhogy nézem is, nagy a válaszfal: amatőr, profi... Örök téma, úgy látszik. Pedig a barátság! Van az is. Csak nem mindenkivel. Meg amíg szóba nem kerül az, hogy mi is festünk...

Várkonyi: Lehet-e egyáltalán várni, hogy lesz olyan valaha: nagy, baráti család, művész-tagokkal... De azért sokkal közelebb kellene jutni egymáshoz. Megkeresni azt, ami összeköt. A képekből, az alkotásokból kiindulni. Az a végső próba, az a bizonyíték. A szemlélőnek, ha megrezzen attól, amit lát, mindegy, hogy hivatásos vagy amatőr festette-e. Rossz felhangja van nálunk az amatőr szónak. Összekeverik a dilettánssal. Sokszor gondolkozás nélkül összekeverik. Azért nincs nagy baj. Inkább mondhatnám úgy is, hogy jól alakulnak a dolgok. És egyszer, lehet, hogy békési iskoláról is szól majd a művészetek története, nemcsak vásárhelyiről, szolnokiról... De addig sokat kell [illegible]ködni, sokat kell festeni. És összefogni, mind, aki festő...

Sass Ervin

mérnöksége területén a munkásőrség megyei parancsnokságának műszaki alakulata, valamint a KÖVIZIG árvízvédelmi és készenléti osztagának robbantó egysége közös jégrobbantási gyakorlatot végzett a hét elején.

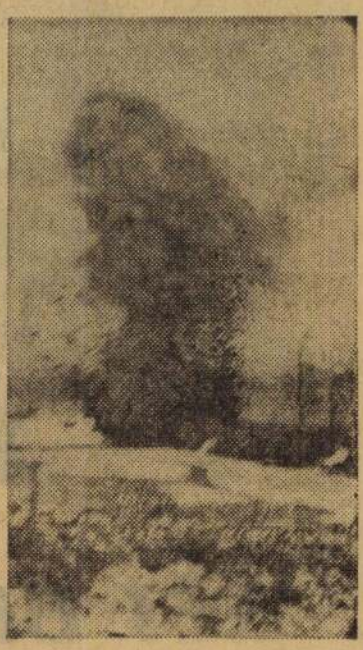

Ennek célja — az elméleti kiképzésen túl — a gyakorlati ismeretek elsajátítása, miként kell cselekedni egy esetleges levonuló jeges árhullám elleni védekezésben.

Fotó: Kiss Zoltán

az egyesülés után
ybánhegyesen

hozzáértőbb, rátermettebb erre, vagy arra a feladatra. Tagságunk 213 ezer munkanapot teljesített 1975-ben, tehát szorgalomból jelesre vizsgázott.

— *És eredményességből?*

— Nincs szégyenkezni valónk. A IV. ötéves terv idején évenként 8—9 százalékkal növeltük a termelést. Ezzel az eredménnyel Nagybánhegyes szövetkezetei — a tsz-szövetség értékelése alapján — a dél-békési terület tsz-einek élvonalában haladtak. Tavaly sok gondunk volt a növénytermesztésben és az állattenyésztésben. A kedvezőtlen időjárás — és az ezzel párosuló kisebb fokú szervezetlenség — a nyári betakarítás során 8 millió forint termeléscsökkenést okozott. A sertéstartásban a technológiai fegyelem hiánya okozta a hozamérték 57,8 százalékos teljesítését, ami 3 millió forint bevételkiesést jelentett. Mindezek ellenére a tervezett 211 millió forint árbevételt 227 millió forintra teljesítettük, 10 millió 123 ezer forint nyereséggel. Növeltük a szövetkezet alapjait, csak a tiszta vagyont említem, amely most 12 százalékkal több mint egy évvel ezelőtt.

— *Mit tettek az egyesült tsz-ben a nő- és ifjúságpolitikai párthatározatok megvalósítására, az idős emberek támogatására?*

— A KISZ-szervezet programját anyagiakkal támogatjuk, ezentúl az egyetemen tanuló két fiatalnak és egy szakmunkástanulónak ösztöndíjat adunk. A középiskolát végzetteknek lehetőséget biztosítunk a technikusi minősítés megszerzésére. Fiatal szakembereinknek lehetővé tesszük a rendszeres továbbképzést, ösztöndíj rendszerünket pedig szélesítjük. Szövetkezetünk modern technikát és technológiát alkalmaz a termelésben. Ennek okos és célszerű felhasználása csak magas fokú hozzáértéssel képzelhető el.

— A népolitikai párthatározatból szeretném kiemelni: megvalósítottuk az egyenlő munkáért, egyenlő bérezés gyakorlatát. A szülési segélyt — a korábbiakhoz képest — kedvezőbben alakítjuk. Május 1-től november 30-ig az óvodában kisegítő gondozót alkalmazunk, hogy mind több édesanya vállalhasson munkát a szövetkezetben.

— A nyugdíjasok tavaly 11 ezer munkanappal járultak hozzá eredményes gazdálkodásunkhoz. Az átlagos nyugdíjösszeg tavalyunk meghaladja a havi ezer forintot. A járadékosok részére 100—150 forint nyugdíj-kiegészítést adunk. Tavaly félmillió forintot juttattunk ilyen címen idős tagjainknak. A nők, a fiatalok és az öregek támogatását szövetkezetünk további programja is tartalmazza.

— *A dolgozó tagság mindenekelőtt saját anyagi és erkölcsi elismerése alapján ítéli meg: előnyös változást hozott-e számára az egyesülés?*

— Erre a kérdésre igennel válaszolok, mert ilyen értelemben van változás. Amikor 1974 végén már nyilvánvaló volt a három tsz egyesülése, részesedés címén 27,8 millió forintot osztottunk ki. A mostani zárszámadásunk 30,1 millió forintot hagyott jóvá. Év közben több dolgozó kapott kitüntetést.

* * *

A nagybánhegyesi egységes termelőszövetkezet első zárszámadása eredményes volt, kezdetnek szép, és további munkára felkészítő. Az elnök elvtárs által készített számvetés, amely csak nagyvonalakban érintette a szövetkezet eredményeit, azt tanúsítja, érdemes volt összevetni a vállalkozást, felszántani a határt, elosztó mezsgyéket, egy karra dolgoznia a községnek. Az elért eredmények jogosan tehetik optimistává a falubelieket. Ezt a jó kezdetet az egységes közös akarat révén, csak még jobb eredmények követhetik az országos hírű Zalka Máté Tsz-ben is.

Kisiparosok adókedvezménye

A lakossági ipari javító- és szolgáltató igények kielégítésében jelentős szerepük van a kisiparosoknak, akik a feladatukat többségükben eredményesen teljesítik. Becsületesen, jól, gyorsan és megfelelő áron dolgoznak.

A pénzügyi hatóságok a kisiparosok 1975. évi jövedelmének az elszámoltatását hamarosan megkezdik. A megyei tanács vb pénzügyi osztályánál a napokban megtartott tanácskozáson úgy határoztak, hogy — az árutermelés és a közületi munka esetenkénti tudomásulvétele mellett — továbbra is a lakossági javító-szolgáltató tevékenységet folytató kisiparosok részesüljenek adó- és más kedvezményben. Remélhető, hogy ez növeli majd a vállalkozási kedvet.

Magyar gasztronómiai hetek az NSZK-ban és Svájcban

Két szakács, egy cukrász, egy hostess és öttagú cigányzenekar az elkövetkező hetekben az NSZK és Svájc különböző városaiban tevékenykedik. A leghíresebb hotelekben ismertetik meg a vendégekkel a magyar konyha különlegességeit, a magyar fajborokat és a népi muzsikát. A magyar vendéglátó „válogatott" többek között Genfben, Kölnben és Frankfurtban tart gasztronómiai hetet.

Építőipari Szövetkezet, Gyula,

felvételre keres

ASZTALOS

és

VÍZVEZETÉKSZERELŐ SZAKMUNKÁSOKAT.

Jelentkezni lehet: Gyula, Nagyváradi út 74.

1976 FEB 1

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
Békéscsaba

Bartóki József

1021

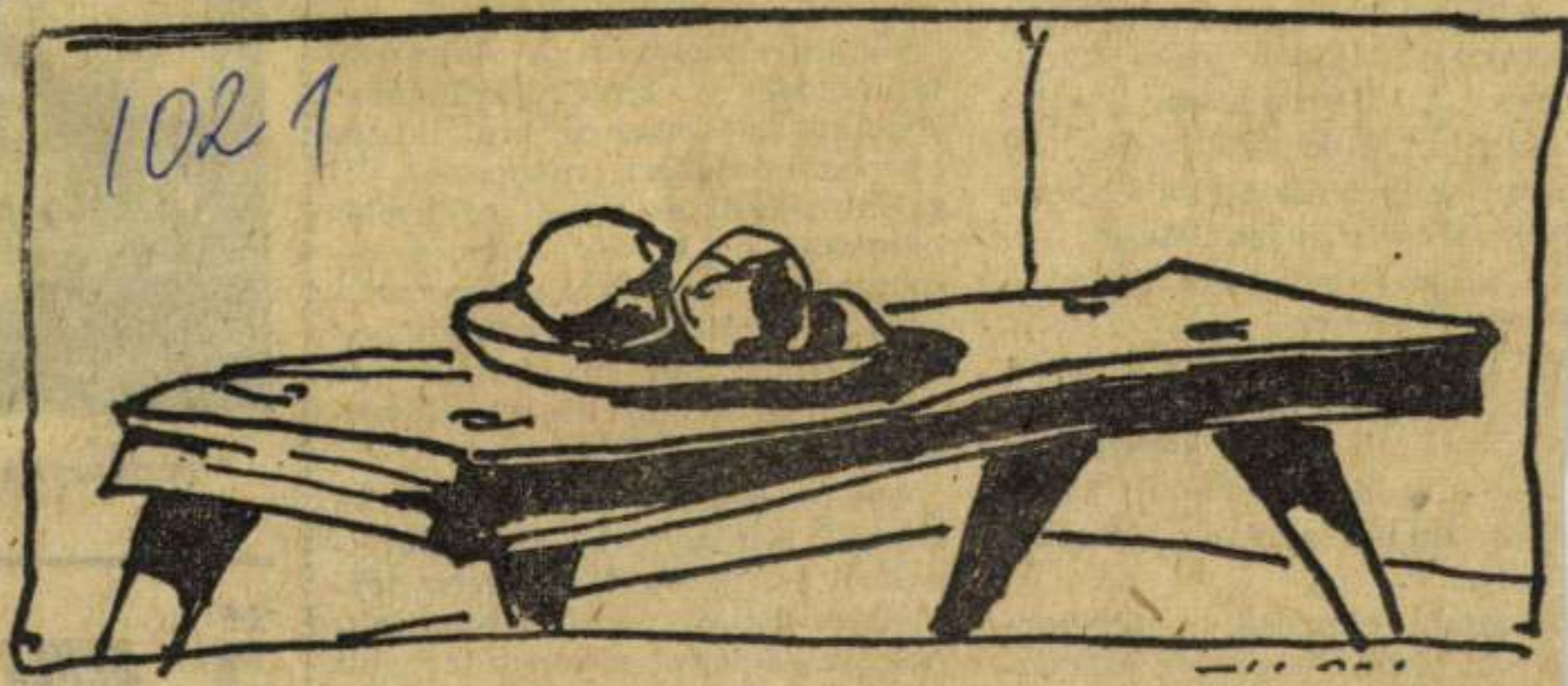

Bartóki József

Birsek

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

A vásárló azonban ezt nem
szi észre, vagy nem mindig
szi észre. A vertikum további
ıcszemei ugyanis még gyen-
ɔbek. A konzervipar teljes
ásztékának árusításához 300
gyzetméteres üzlet kellene. De
lunk az élelmiszerüzletek át-
os alapterülete nem éri el a
négyzetmétert! Árválkodik
át a polcon néhány doboz
jkrém, talán hozzá még mar-
ɔörkölt. Tessék korszerűen
lálkozni, a munkából haza-
5 családnak gyorsan vacsorát
zíteni...

Örömmel olvassuk a tervtör-
ıyben, hogy a belkereskede-
ı 33—34 milliárd forint beru-
zási kerethez jut. Ennek a

sá
v

tá
lé
p
sá
k
n
d
v
e
tokkal is.

Mert magasabbra tettük a mércét. Elfogadtuk és sajátunknak érezzük ötödik ötéves tervünket. Szinte mindannyiunknak jut feladat a most tárgyalt fejezetek teljesítéséből.

Földeáki Béla

Sándor Pál

5 BÉKÉS

19

Bartóki József festő

Zrenjaninban Békéscsaba jugoszláviai testvérvárosában jún. 24.-én a békési táj amatőr festői mutatkoztak be. Műnei szerepeltek e kiállításon.

Békés m. Népújság, 1973. jún. 29.

Bartóki József

Békés m. Népújság

1973 SEP 30

1021

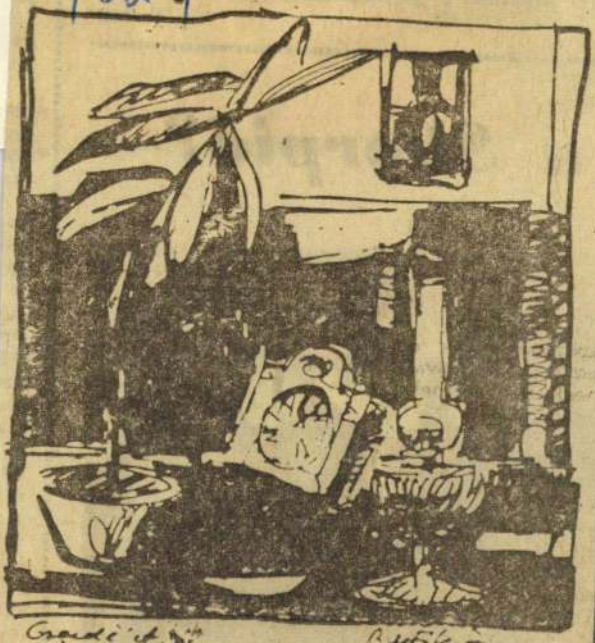

Bartóki József — Csendélet órával

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KISZ-jel
B. Dicsérő
ipták me
napja alk

a Skorpió!

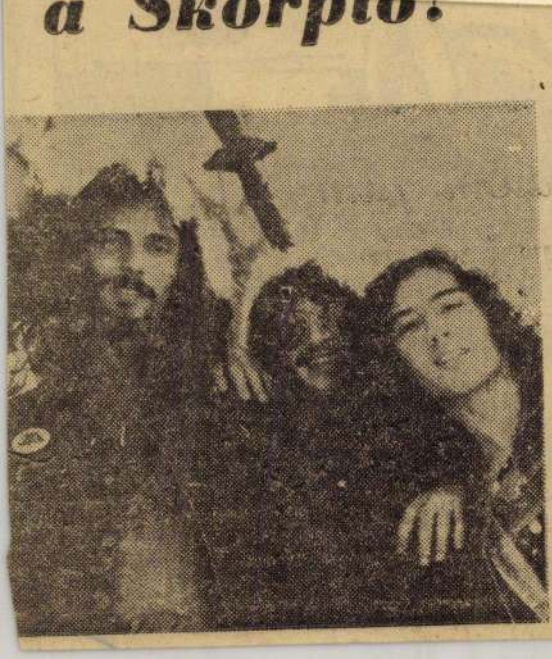

nöl
ma
A
hog
kör
sze
a
mé
eln
S
rek
gec
jog
A
lat
mo
csa
mű
S
zőv
gaz
ki.
196
álla
főá
I
len
szi

Pestmegyei Hírlap
1979 JUL 24

Baska József

1021

PEST MEGYEI Hír

VASÁRNAP DÉLELŐTT

megnyílt a nagymarosi tárlat

Öt esztendővel ezelőtt rendeztek először bemutatót a nagymarosi alkotóházban dolgozó művészek munkásságából. Most, vasárnap délelőtt ismételten a nagyközönség elé tárták a művésztelepen dolgozó negyven alkotó több mint félszáz alkotását.

A kiállítást *Aradi Nóra* művészettörténész nyitotta meg délelőtt tizenegy órakor az érdeklődők előtt, akik ezt követően közösen tekintették meg az ötvenöt festményt, a kilenc kisplasztikát, *Baska József* nagy méretű, modern, ihletésű faintarzsiáját, amelyet a helyi művelődési háznak ajándékozott és *Gyurcsek Ferenc* Térdelő nő című márványszobrát, amely ezután a nagyközség Duna-parti sétányát díszíti majd.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

ír·lap

A fegyverszünet évfordulóján

Magyar–koreai barátsági nagygyűlés Nagykátán

Hétfőn a nagykátai Bartók Béla Művelődési Házban nagygyűlést rendezett az MSZMP nagykátai járási bizottsága, a Hazafias Népfront járási bizottsága és a Magyar—Koreai Barátság Tsz, a koreai fegyverszünet 20. évfordulója alkalmából, a szolidaritási hónap keretében. Az elnökségben helyet foglalt Ladocsa Bálint

Pak Gjong Szun nagykövet is
Beszélt azokról a szenvedések
ről, amelyeket a japán megszál
lók okoztak Korea népének
majd az amerikai agresszoro
háborús bűntetteit ecsetelte
Megemlékezett arról, hogy
Magyarország egészségügy
csoportot küldött Koreába a
háború idején, s a fegyverszü-

Bartóki József, festő

Tárlata nyílt meg

Békéscsabán.

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1973. március 16.

Bartóki József, fertő

Júl. 17–31-ig tartott a II. békési alkotótábor, melynek záróaktusa az „alkotótábor 76" c. kiállítás. Szerepel vek a műveru művei: „Karám", „Tanya", – „Táj" c. (ennél)

Sass Ervin: Kiállításról kiállításra.
Békés Megyei Népújság, 1976. aug. 15.

Bartóki József, festő

A „Békés 76". c. tárlaton a művész alkotásai szerepelnek: „Erdélyi ház", – „Hallgatóság" c. (szulítve).

Sass Ervin: Kiállításról kiállításra.
Békés Megyei Népújság, 1976. okt. 24.

Bartóki József

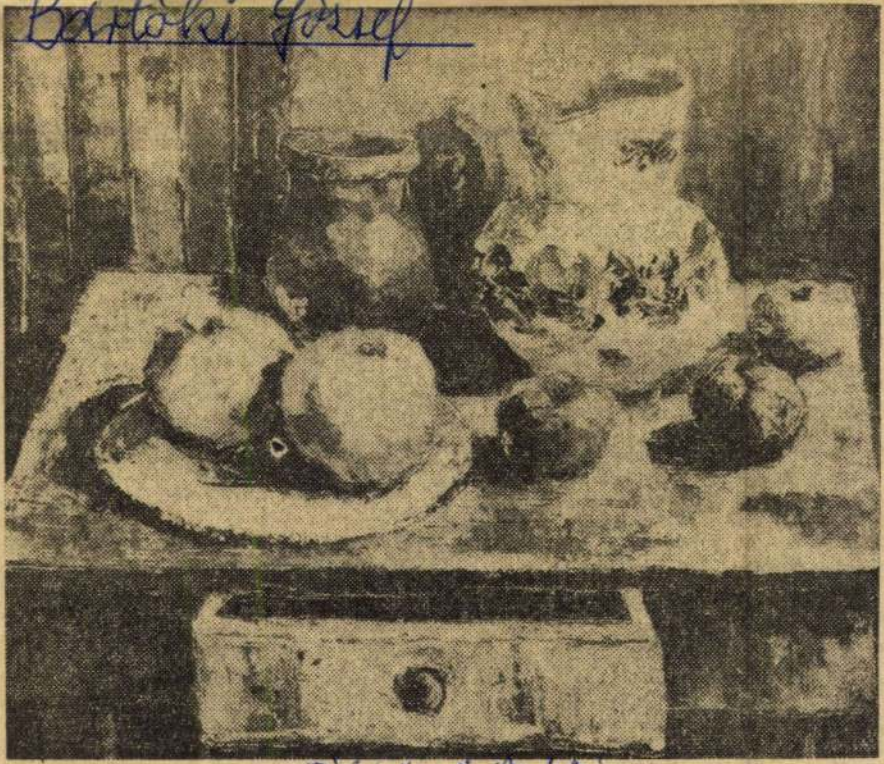

Bartóki József Birs — csendélet

Békés Megyei Népújság
1976. okt. 24.

Széchenyi István e kérdésben is jó érzékkel vonta maga köré a legkiválóbb vízimérnököket, gondoljunk csak Vásárhelyi Pálra, Clark Ádámra, Keczkés Károlyra, Beszédes Józsefre, vagy éppen Képessy Józsefre, a sort korántsem befejezve.

Képessy József Orosházán született 1818. február 25-én. Alap- és középiskolai tanulmányainak befejeztével a már korán dédelgetett álmát indult megvalósítani, amikor Pestre ment, hogy a Mérnöki Intézetben megkezdje tanulmányait. Az itthon megkezdett utat az osztrák fővárosban folytatta és a bécsi műszaki egyetemen szerzett mérnöki oklevelet, 1842-ben. Hazatérte után kisebb szabályozási munkálatokat irányított, majd 1847-ben Széchenyi István kinevezte a Tisza-szabályozás VI. folyamosztályának igazgató főmérnökévé. E munkássága közben huzamosabb tanulmányutat tett Nyugat-Európa több államában, de főként a holland vízi munkálatok ragadták meg figyelmét. Innen került át 1866-ban a bánsági határőrvidék vízi munkálatainak irányító posztjára. Itt főleg a Temes és a Bega szabályozásának, valamint hajózhatóvá tételének kérdéseivel foglalkozott, ezekkel nagyobb gondot fordított a Széchenyi által felvetett gondolatok mind sikeresebb gyakorlati megvalósításához. Temesvárott, 1873-ban adta ki azt az igen jelentős munkáját, amelyben a Bánát közbenső vízhálózatának szabályozására dolgozott ki tervet, s aminek alapján a munkálatok meg is valósultak.

A kiegyezést követő kedvező gazdasági és politikai légkörben Képessy József tovább folytathatta volna még hosszú éveken keresztül nagy tudásán alapuló munkásságát, de a kemény és sokszor a késő éjszakába nyúló munka hamar aláásta egészségi állapotát, és már 55 éves korában betegeskedni kezdett, majd viszonylag fiatalon, 58 éves korában halt meg Temesvárott — 100 éve —, 1876. október 25-én.

Munkáiból az tűnik ki, hogy tervei országos mércével is mérve nevezetesek, az akkori idők viszonyai között mindenkor helytállóak. Tervei között találunk olyanokat is, amelyeket tapasztalatai alapján, korai halála közbejötte miatt, csak utódai valósítottak meg. Munkáinak egybehangzó jellemzője: a pontosság, az alaposság és a részletesség, valamint mindezek közös eredőjeként, a realitás.

élménnyel gaz
dalmi délután

Előz

a Szovjetuni számának

A folyóirat
Magnyitka ötv
köszönti a na
togorszki Koh
tot. A szocialis
ső létesítményé
gatója mutatja

Az északi és
vízhozamának
nyítják a déli
ga medencéjéb
és Közép-Ázsiá
ási vállalkozás
segít a folyóna

A művészet
több érdekes
nak a legújab
szovjet képző
Pszkov és a s
védelem. Nyu
művészet az
mel.

A népi ülnö
szól az interjú

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 OKT 21.

Békés m. Népújság

Bartóki József

1021

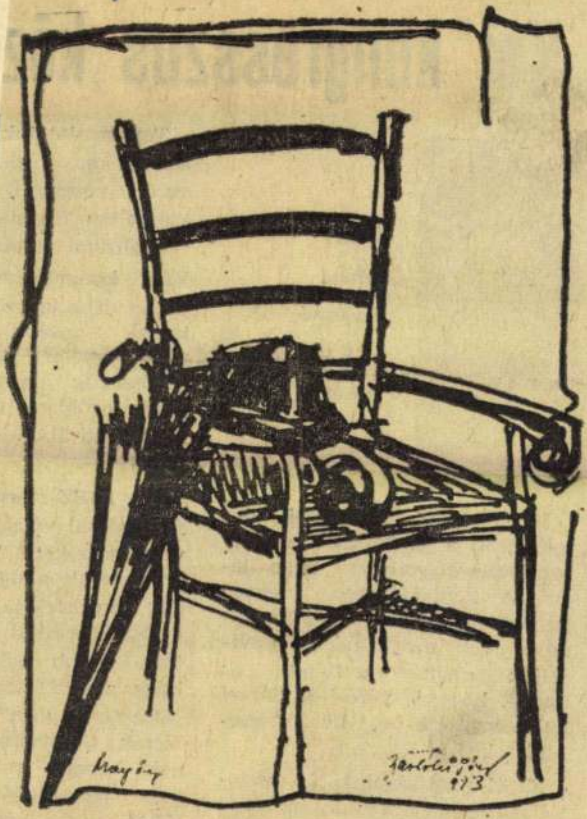

Bartóki József

Szék

Két

Írta:
Irházi
Lajosné,
a KISZ MB
titkára

Befejezéshez közelednek megyénkben a KISZ-alapszervezetek vezetőségválasztó taggyűlései. A taggyűléseken megválasztott küldöttek már készülnek, hogy megfelelően képviseljék alapszervezetüket az üzemi, községi, városi és járási küldöttgyűléseken, küldöttértekezleteken.

KISZ-bizottságaink és vezetőségeink igen komoly munkát végeztek ebben az időszakban. Több, mint 400 alapszervezet újította meg vezető testületét.

A megyében nem volt olyan [illegible]

Tapasztalataink [illegible] sokról kedvezőek. [illegible] vezeti vezetőségei [illegible] kiemelten foglalk[illegible] ságpolitikai határ[illegible] VIII. kongresszus [illegible] és az ifjúsági tör[illegible] tainak megvalós[illegible] mélyrehatóan elem[illegible] közösségük szerv[illegible] belső problémáit [illegible] rozták továbbfejlőd[illegible] vonalát.

A KISZ-szervez[illegible] szavazással választo[illegible] vezetőségeiket. Kü[illegible] érvényesült a demo[illegible] gok gyakorlása, [illegible] bizottság nélkül fo[illegible] tás. Több helye[illegible] hogy a KISZ-tagol[illegible] „előzetesen várt" f[illegible] tották titkáruknak[illegible] nek, hanem azt, [illegible] guk kiemelkedő [illegible] KISZ-munka, erkö[illegible] kai magatartás al[illegible] masnak találtak.

Úgy érezzük, [illegible] kongresszus[illegible]

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 NOV 11

Békés m. Népújság

Bartóki József

1021

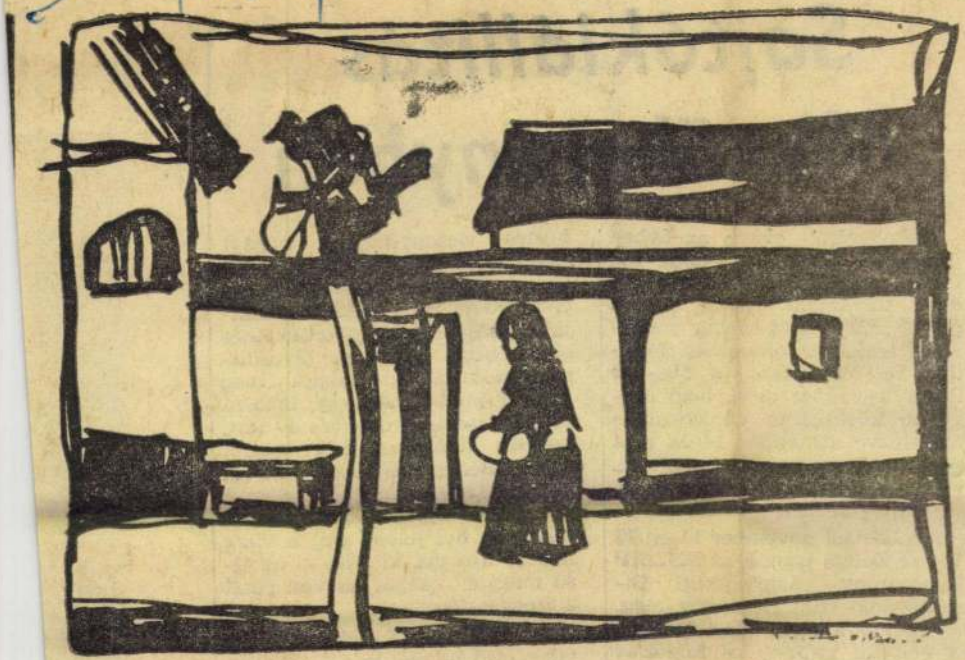

Bartóki József

Este

Sajtókiá... Mezőberényben

Mezőberény ebben az évben ünnepelte újratelepítésének 250 éves évfordulóját. Az utóbbi évek folyamán iparát, mezőgazdaságát, mind pedig kultúráját tekintve rohamosan fejlődik. Ez irányította a Magyar Posta figyelmét arra, hogy nagyobb lélekszámú városokat is megelőzve november 14 és 18-a között a Pamuttextilművek Művelődési Házában (Luther u. 3. sz.) sajtókiállítást rendezzen.

A kiállítást november 14-én 15 órakor Zolnai László, az MSZMP Mezőberény nagyközségi Bizottságának titkára nyitja meg. Bemutatásra kerül közel 500 fajta belföldi napilap és folyóirat szakmai csoportosításban. Így az ipari, műszaki, mezőgazdasági, közgazdasági, kereskedelmi és

fizetés viszonylatában 247 341 1960-ban, 782 568 1972-ben, azaz több, mint háromszorosára emelkedett. Ez a szám is mutatja a sajtó iránti érdeklődés emelkedését. Amit az olvasottsági mutatók grafikonja meg jobban kiemel. Az egy lakosra jutó olvasottság tizenkét év távlatában Mezőberényben 4,1-ről 6,6-ra, Békés megyében 4,4-ről pedig 7,3-ra emelkedett.

Minden újságolvasót érdekel, mikor és hol jelent meg a világ legelső újsága, ki adta ki az első magyar újságot, ki vett részt a szerkesztésében?

Az eddigi kutatások szerint a világ első napilapja az 1702-ben Londonban megjelent DAILY COURANT, ezt követte 1703-ban a Nagy Péter orosz cár ál-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Békés m. Népújság
Bartóki József
1975 AUG 1

1024

Bartóki József

Berényi tornyok

lekszandrovics, (a kép bal szélén), a moszkvai
nűszaki egyetem docense szakmai tanácsokat ad
llami Gazdaság telekgerendási gépműhelyében
egyetemistáknak. Képünk közepén az egyetem
ra, Buligin Genadij (Fotó: Veres Erzsi)

gyon sokat ta-
ervezésből.
ig tartó üzemi
port a magyar
Kaifás Ferenc
djunktusokkal
tudományos
egy hétre még
e.
házigazdák —
azdaság KISZ-

szervezete — természetesen minden napra színes szabadidős programot állított össze a vendégeknek, akik máris rengeteg barátra tettek szert. A programok sorában külön is emlékezetes marad az augusztus 9-én megrendezett barátsági nap az I. magyar—szovjet ifjúsági barátság fesztivál keretében.

szerepet abban [illegible]
vétenek a földtörvény ellen?

Tulajdonképpen az történt, hogy a békéscsabai Május 1. Tsztől a városi tanács visszakért 30 hektárt tavaly ősszel. Bizonyára sokak emlékezetében él a sárgarépával hasznosított terület a Gyulai út és az Élővíz-csatorna között a Körgáttól a KISZ-táborig. A föld visszakérésének a célja a városerdő-telepítés elkezdése volt. Ebből tavaly ősszel nem lett semmi. Sőt, ez év tavaszán sem. A tanács illetékesei ugyanakkor nem tettek lépéseket a terület hasznosítására. Így ez a két dülő-köze műveletlen maradt. Parlagon hever, gyomot terem. Pedig felszántva, bevetve, cukorrépát, takarmánynövényt is adhatott volna, vagy ha tavaly ősszel szántják-vetik, még búzát is! Tehát használ lehetett volna venni, mint ahogyan annak idején a tsz is használ vette.

Nem nagy ez a terület a város határához viszonyítva. A hektáronkénti 8—10 ezer forint bruttó bevétel sem nő túl a 300 ezer forinton. Vajon mennyire értékelhetik ezt az összeget ott, ahol milliárdos költségvetéssel dolgoznak? Nyilván ezért is esett ki a látómezőből.

Kár érte.

D. K.

Bartóki József

A Békési-tárlat '74 c. kiállításon szerepeltek képei. „Hidak" (említve)

Réthy István: Békési tárlat '74
Békésmegyei Népújság, 1974. szept. 22.

Békés m. Népújság

Bartóki József

1021

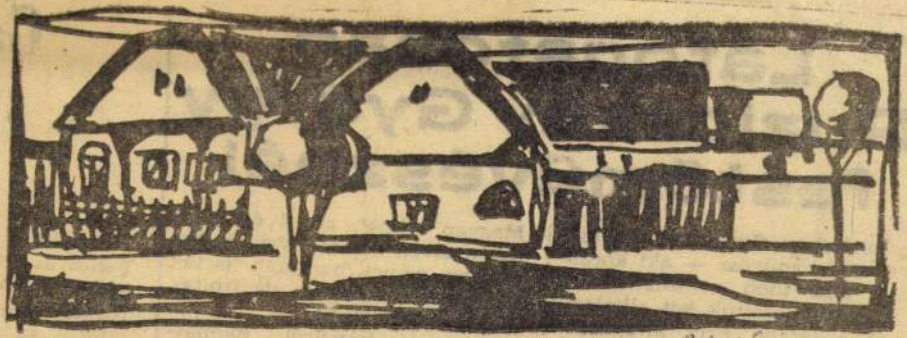

Utca.

Bartóki József

Utca

1973 JUL 29

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-148, 340-728

Látoga... Ruzicskay György festőművésznél

Ruzicskay György Munkácsy-díjas festőművész — aki korábban már több nemzetközi díjat nyert, közöttük két alkalommal a Grand Prix internationalt — Budapestről hazaérkezett szülővárosába, Szarvasra. A Holt-Körös partján, az Erzsébet-liget évszázados fái alatt berendezett alkotóházában kerestük fel, hogy nyári programjáról érdeklődjünk. Kíván-

Magyar, német, angol és francia nyelven jelent meg. A napokban német barátaim jártak itt, akik Drezdában vásárolták meg többek között.

Szarvasi terveiről hallhatnánk-e valamit?

— Folytatom a 14 méter hosszú „Szarvas nagyjai" faliképmegfestését alkotóházam falán. A külső falon készül a kép, többek között itt lehet majd

az
él

Szovjet tes
Penzával a Szak
gyei Tanácsa i
tendeje ápolja
latokat és a k
működést. En
1971. szeptembe
kés megye foga
szakszervezeti
delegáció vezet
hajlovics Jeszi

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1975 JUN 22
Békésmegyei Népújság

Bartóki József

1021

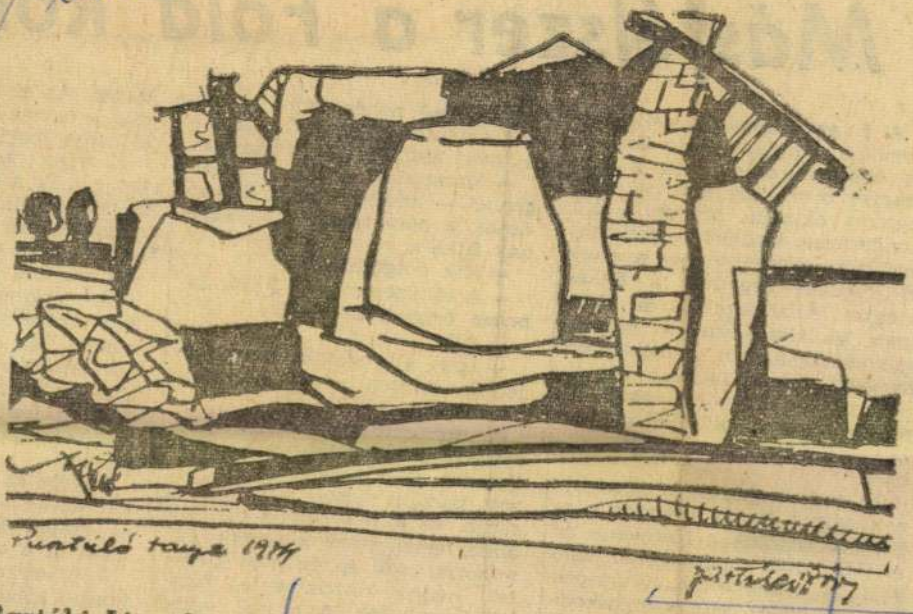

Pusztuló tanya 1974

Bartóki József

Pusztuló tanya

Másfélszer

A 8. aranykoszorú mellé felkerült a vállalat Kiváló Brigádja elismerő oklevél és a párt megyei bizottsága által adományozott oklevél, melyet a XI. kongresszus tiszteletére kibontakozott munkaversenyben nyertek el. Gyulán vagyunk, a Békés megyei Állatforgalmi és Húsipari Vállalat központi telepén, a kolbászgyárban. A levegőben fenséges, ínycsiklandozó illatok terjengenek. Készül a sokak által, de főleg a külföldön nagyon keresett csemege, a gyulai kolbász.

Mi csak a gyártás végeredményét láttuk, amint a frissen tisztított bélbe töltik a füstölés és az érlelés után csemegévé váló árut. A félautomata töltőgépek mellett ügyes nők szorgoskodnak. Kezük úgy jár, mint a motolla. Megállunk a szélső gép mellett s megkérjük Váraljai zom. Kissé nehéz lenne a brigád valamennyi tagját bemutatni, mert összesen 46-an vagyunk.

— Maradjunk ennél a szélső gépnél — indítványozza Kovács János, a párt üzemi bizottságának titkára.

— Kik dolgoznak itt?

— A töltőgép mellett Felek Jánosné brigádvezető áll.

— Áll?

— Igen, áll, odaköti a munkája, de közben nézze csak hogyan tölti a kolbászt.

A munkaasztalon egy doboz, melybe Rusz Péterné és Góg Péterné a töltőpatronra felhúzott, tisztára mosott vékonybelet rakja. Ez a töltőpatron olyasmi alakú lehet, mint a rendőr gumibotja, csak éppen nem gumiból, hanem rozsdamentes fémből készítették. A patron végét a töltőcsőhöz nyomja és a belet egy kézmozdulattal arra áttolja

töltve. Az elsőt
dik, a harmadik
ki tudja hányad

A nagy mun
bekígyózik a ko
állják körül.
dolgozik Ráfi J
hályné, aki eg
zeti bizalmi is.
Vigh Jánosné,
Pitz Józsefné
rencné. Ők sza
nyersárut. Ügy
friss kolbászt,
majd rúdra sze
ják, mérlegelik
tölőbe.

Tavaly ez a t
hát 46-an — 3
és csabai kolb
veszi át a szót

— Méterben
hosszú lehet ez
bász?

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 APR 15
Békés m. Népújság

1021 Bartóki József

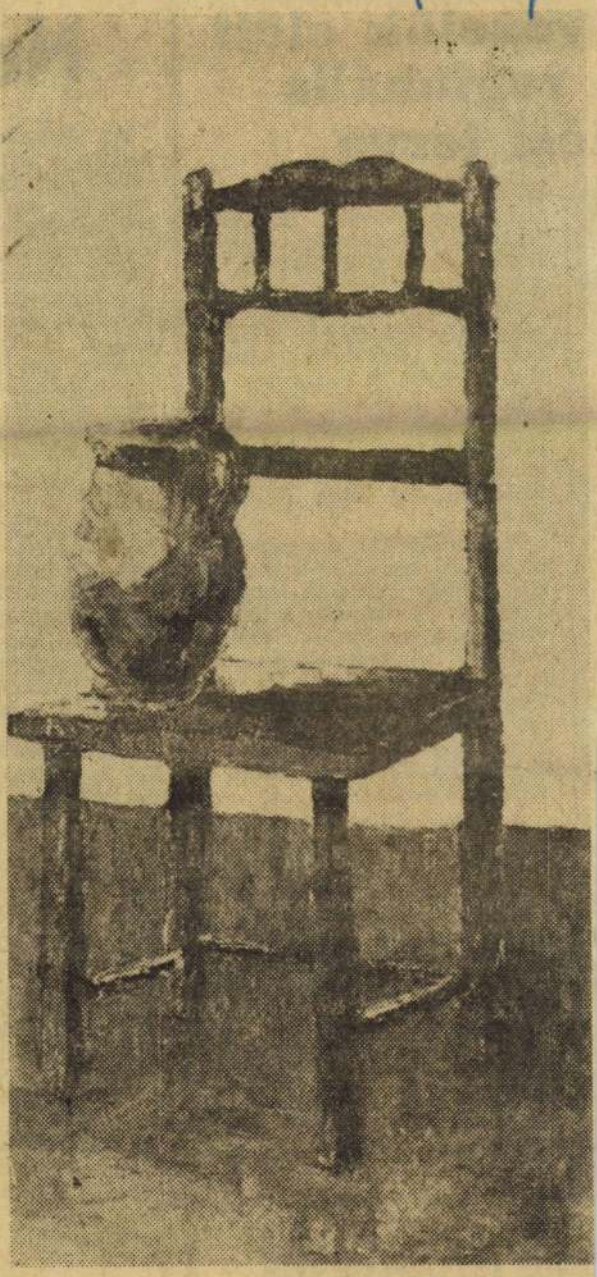

Bartóki József — Szék korsóval

...e regionális ...tési terve

növények termesztését szervezik majd meg, melyek az állattenyésztés fejlesztéséhez elengedhetetlenek. A déli részen a szemeskultúrás takarmány-termesztés, északon pedig a szarvasmarhatenyésztés fejlesztésére a szálas takarmány termesztése, fellendítése várható. A cukorrépa termesztését a gyárak környékére rajonírozzák. A gyáraktól távolabb eső üzemekben a naprafor-gó termesztését szorgalmazza a regionális, 15 éves fejlesztési terv.

A gazdálkodás színvonalának növelésére nagyarányú meliorációs munka kezdődik majd el, amely a vízrendezést, a talajjavítást és az erdősítést foglalja magába. Az öntözésfejlesztésre is lehetőség kínálkozik, mivel a Tisza II., kiskörei vízlépcső vizét a következő 15 évben már kiterjedten hasznosíthatják Békés megye állami gazdaságai és termelőszövetkezetei.

A távlati fejlesztési terv felöleli az élelmiszeripar termelésének lehetőségeit is. Előtérbe került e tárgyaláson is a gyulai húsipar rekonstrukciójának szükségessége, a tárolókapacitások bővítése, a hűtőipari és a konzervgyári termelés fejlesztése.

A tanácskozáson részt vett Csatári Béla, a megyei tanács általános elnökhelyettese és Baukó Mihály, a párt megyei bizottságának gazdaságpolitikai osztályának vezetője.

D. K.

...zgatóságok ...madarakért

maradtak a szárnyasok, kiszáradt a mocsár — amire ember-

Az agyagbány... keznek a drótk... csillék a gyárép... jére. Itt az em... ják a csilléket, ...rathoz tolják és ... leöntik. Aztán ... nyi száraz port ... nyi szükséges. ...ves az agyag, ... nagyon kevese... tos, hogy végül ... gyen a massza, ... emeleten levő h... nen pedig a föl... gyártó automata...

Mint a m... táplálékért a c... ja az ég felé a ... agyagért a szájá... műszakban 120 ... lenyel és mege... nem kap annyit... Pedig egy-egy ... zsánál is több a...

Ebből tehát ... hogy nem kön... lenni. Igazi fé... kel a nehéz csi... Ha egyszer is la... met, a garat ... járna és nem ju... a présgépekbe, ... gyártó automatál... mindegy, hogy m... Olykor előfordul... ténél több vagy ... raz port keverne... ezt az alsóbb ... gozó asszonyok ... veszik és megny... gombját, jelezve... gos" fentieknek ... ket. Ehhez vala... „kiegészítés" is é... ből", s a békés ... fiak már otthonr... jobb ilyenkor az... ványságának cs... tenni.

Nem lehet „kilógni" a...

A második é... szinten készítik...

Békés m. Népújság

Bartóki József

védő állomás 100 ezer forinttal, a víz- és csatornamű 200 ezer forinttal járult hozzá.

rül, s költs
dos nagyköz

1021

Március 15-én délután 3 órakor Nagy Ferenc, a mezőberényi 2-es számú általános iskola igazgatója nyitotta meg kamaratárlat-sorozatunkban Bartóki József kiállítását. Képünkön a kiállító a tárlat vendégeivel.

(Fotó: Demény)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 MÁR 1 1

... 88393

...ürgősen eladó 1000-es nagykerekű Vartburg, 1973-ban műszaki vizsgáott és 24 NB méhcsalád teljes felzereléssel. Csorvás, Széchenyi u. 36.

...kót juhász kutya-kölykök eladók. ...zabó Józsefné, Elek, Felszabadulás ...tja 10. 4328

...00 négyszögöl beépíthető közművesített telek eladó. Békéscsaba, IV., Bezerédi utca 12. 4336

Házrész eladó, Békéscsaba, Áchim L. András u. 11. 4331

...07-es Moszkvics olcsón eladó. Mezőberény, Eötvös 12. 4350

Békésen, Kossuth utca 2. számú ház eladó, OTP-lakás, központi fűtéssel. Érdeklődni: Mezőberény, Tavasz utca 6., levélben vagy vasárnap, személyesen, egész nap. 4353

Fehér, húsos paprikapalánta nagy mennyiségben eladó. Ár megegyezés szerint. Márta Károly. Sarkadkeresztúr, Lenin utca 30/2. 4355

Nagyerdőbe két és háromszobás lakásokra társakat keresünk. DEAC-pálya 235608 jeligére a debreceni Hirdetőbe. 235607

10 hónapos Dobermann törzskönyvezett kan, sürgősen eladó. Csárdaszállás, ÁG, Halasi Ferenc. 136294

NDK mély és sport gyermekkocsi, fehér gyermekágy eladó. Békéscsaba, Czuczor u. 28. Adamik. Érdeklődni: vasárnap du. 3—6-ig. 136288

Gyulavári, Budai Nagy Antal u. 10. számú kétszobás családi ház, melléképülettel, 600 négyszögöl kerttel, azonnal beköltözhetően eladó.

173494

...ást cserélek, ...rt. „Sorszám-...jelöléssel" jeligére a kiadóba. 4360

Kétszobás szövetkezeti lakás eladó. Érdeklődni: hétköznap este 5-től. Békéscsaba, Kulich Gy. lt. 18. ép. II. Csépai. Tel.: 13—119. 4357

10 darabból álló világos színű kombinált bútor eladó. Békéscsaba, VI., Bocskai út 10. 4354

Paradicsompalánta — fólia alá — kapható. Ambrus Pál kertészetében. Békéscsaba, Nádas sor 10. alatt.

Jó állapotban levő 500-as Trabant eladó. Gyula, Mikes Kelemen u. 7. 4349

140 négyszögöl telek és 125-ös Danuvia eladó. Mezőmegyer, Luther u. 3. 136334

Rendszám nélküli Simson Stár, jó állapotban, olcsón eladó. Érdeklődni: Békéscsaba, Kisszik u. 2. C. lh. III. em. 3., 18 óra után. 136336

Téglaalapon levő, modern tanya beköltözhetően eladó, lebontásra is. Érdeklődni: Békéscsaba, Tessedik u. 22. 136381

Simson Stár motorkerékpár eladó. Békéscsaba, Sallai u. 65. 136299

1 kh föld eladó vagy kiadó, Csabaszabadiban. Érdeklődni: Békéscsaba, VI., Micsurin u. 62. 136327

Nyeremény-Skodát cserélek közeli Trabant-kiutalásra. „Sürgős 4" jeligére a békéscsabai hirdetőbe. 136330

Boxer fedező kan, nemzetközi, kitűnő és 6 hetes kölykök eladók. Kaposvári, Szolnok, Zagyvaparti sétány 3. 67657

Sopronyi határban 1200 négyszögöl szántó bérbe ... Érdeklődni: Bé-

...bérmentve feladva, nyomáskapcsolót költségmentesen beszerzem. Koller lakatosmester. Budapest, 1134. XIII. Róbert Károly krt. 32. Tel.: 203—219. 7852

Békés, Kossuth 2. sz. B lépcsőház. III. 13. számú 2 szobás lakás OTP-átvállalással eladó. Érdeklődni: hétköznap 17 óra után, szombaton és vasárnap délután. 41711

Üzemképes 175 köbcentis BUDAI csónakmotor eladó. Békés, Rákóczi 14. alatt. 417117

Eladó Békés, Bartók Béla utca 1. sz. alatt levő 3 szobás új családi ház, vagy elcserélendő bérházban 3 szobásra. Érdeklődni: ugyanott. 417115

Békéscsaba, V.: Reviczky u. 7. számú ház beköltözhetően eladó. 136326

Továbbtenyésztésre alkalmas, 3 éves boxer-kan kedvezményes áron eladó. Mezőmegyer, Béke u. 20. 136271

IE Wartburg de Luxe eladó. Érdeklődni: Szabadkígyós, Tsz-iroda. Telefon: 13. 136275

850-es Fiat eladó. Békéscsaba, Berényi út 85. 136284

Kétszobás, fürdőszobás, mellékhelyiségekből álló lakás, kedvezményes ... feltételek mellett eladó. Bé- 136292

Bartóki József

„Utca" rajz.
(repr.)

Békés m. Népújság, 1973. febr. 20.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1973 DEC 31

Békés m. Népújság

Bartóky József

góm. Egész nap fütyüré- Galambos Szilveszter

1021

Bartóky József Szuszék

Kedve
Dobó
tanuló
anyám
készteté
szocialis
kozott
karácsonyra társasjátékokkal. Édesapám nemrégen baleset következtében sajnos meghalt. Nekünk nagyon szomorú karácsonyunk volt. Amikor elhozták az ajándékot édesapám volt munkatársai, mi, gyerekek nagyon örültünk, de amikor ránéztünk édesanyánk kisírt szemére, nem tudtuk, szabad-e örülni.

Édesanyánk az örömtől sírt, hogy mennyire törődik velünk édesapánk szocialista brigádja. Nagyon sok ajándékot kaptunk karácsonyra, de ennek örültünk a legjobban. Ezt apukánktól kaptuk, ez apukánk szeretete, amivel még mindig körülvesznek bennünket a bácsik, akik az ajándékot küldték. Édesanyám, amikor elmentek, azt mondta: ezek az emberek megérdemelnék, hogy megírnák az újságba jóságukat. Sajnos nekem nincs erőm, mondta édesanyám. Most én megpróbálom, de nem

biztos, hogy édesanyám
gedi, hogy elküldjem.
fogalmazni, írtam már
újság-cikket, fogalmazá
mindig elég jó. Nagy
nék, ha ez a levelem
né a szerkesztő bácsi
sét. Sokat olvasok újs
vasom a szocialista bri
és kiváló munkáját. Úg
ez még annál is több,
bácsik kiválóan vizsgáz
apám iránti szeretetbő
ték a háztáji kuko
minden héten érdeklődn
nem kell-e valamit segí
El is felejtettem mé

A Mini Magazint összeállította:
Vitaszek Zoltán

Százezer fo

A SZOT egymillió
támogatja 1974-ben a
ben működő ifjúsági
Az összegből százhate
tot Békés megye ka
SZMT ajánlására a
cserépipari vállalat bé

Telefon: 138-068, 337-140, 340-120

1973 KR 18

Békés m. Népújság

Bartóki József

1021

Bartóki József

Idős pár

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
[illegible]

Mikro

...lektu-
...lni az
...ltak a
... kere-
... visz-
...olt az út, arra azt válaszolják: „döcö-
...élmény, ami mindig megmarad".
...ad tovább a beszélgetés fonala.
... megmarad. Ezekből kellene több az
...dják. — Olyan dolog ez, hogy Petőfit
..., hanem a rádió mellett, a tévé előtt,
...rák nem adtak elég élményt.
...úton szabadságharcot játszottunk. Én
...n tábornok. A rendőrségi kocsi pedig
...lentéseket adtam Bemnek, meg ilyes-
...ogy nem lehet elfelejteni.
...ehet-e ma példa az ő egyénisége? Az

...úl sokat kellene tanulni ahhoz, hogy
...apaszkodni kellene. Ez viszont nagy

...emes vállalni. Persze nem nagy dol-
... sikerek és örömök a legfontosabbak.
...a sok kis „mást" kell csinálni, mint
...kolákban jó ehhez a most bevezetett
...munka. Érdekesebb, nagyobb lehető-

... érdekelje a fiatalokat egy-egy adat,
... Nem elég hivataloskodva közölni va-
...rácok. Most, amikor Berénybe kere-
...gy a hóban szaladnak az iskolába a
... Ha ezután hívnak bennünket tanyai
... megy az, aki látta ezeket a gyere-

...ne váljunk szhobokka. Necsak azért érdeklő...
érdeklődésünket!

Erzsi: — Az iskolán múlik, hogy ne leg...
dekesen, jól oktatnak, akkor már valóban
világ dolgait és többet is akarunk tudni azok...

Darabos: — Persze ehhez jó iskola kell. ...
tározottan látni, van értelme a négy év „pa...

Sajnos előfordul az, hogy 13 tantárgyhoz ...
hat könyvünk van. Nehéz így érdeklődni a ...

Molnár: — Az ifjúsági szövetségnél ma...
léktúrát kell csinálni. Az ilyesmibe minden ...

Irén: — Kitűnő közösséggé lettünk pár ó...
Azelőtt nem is ismertük egymást. Ezek a pr...
vetlenek, emberiek. Mindenki részt vesz ben...
három KISZ-vezető eredménye. Mindenkié.
járni...

• • •

A Petőfi-emlékút szimbólummá alakult. ...
járni." Ami közben szóbakerült, azt bizony...
nem szereti készen kapni a dolgokat. Aki ell...
A fiatalok cselekvően akarnak részt venni a...

A beszélgetés „Mikrofórumná" alakult.
...tatódna a vita...

Bartóky Melinda/Szőnyi Istvánné/

Ő készitette el a Finom fickók cimü gyermekkönyv illusztrációit,melyet Bartóky József irt unokái számára.

Pataky Dénes:Szőnyi 8.old.
Corvina 1971

Bartóky Melinda/Szőnyi Istvánné/

Első férje, kitől Szőnyi kedvéért vált el, Tóth Zoltán volt. 1924-ben ment férjhez Szőnyi Istvánhoz. Édesapja, Bartóky József a földmüvelésügyi államtitkár volt. Szőnyiné maga is festőnek készült, ő is Réti tanitvány volt. Szőnyi felesége révén került Zebegénybe. A Képzőművészeti Főiskola évkönyveiben még asszonynevén szerepelt. Maga csakhamar felhagyott a festéssel.

Pataky Dénes: Szőnyi 8. old.
Corvina 1971

Bartolagi, de Dalmacio

XVI.

l.

Patakivárép

109. l.

Pataki V. A XVI. sz.
vaséptés Magyarországi
Bécsi M. Tört. Intézet
Évk. Bp. 1931.

Bartolák Attila,

a Békéscsabai Ingatlankezelő Váll. ebédlőjében gyermekrajz kiállítás nyílt meg. A szakkör vezetője Vágréti János, szobrász-festőművész. Bartolák Attila a rengeteg, nagy vadállatot legyőzni induló ősembert rajzolta le, úgy ahogyan elgondolta. (említve)

Sass Ervin: Gyermekrajzok előtt.
Békés Megyei Népújság, 1984. jún. 13.

magirva

Bartoletti, ~~Rochus~~ Rocco

stukkátor

l

Csát-Frey Öst Kunstt.

XXIV. K.

XIX. 59. l.

✓

Kampis A: Magyar

Univerzet. 1934.

288. l.

Gyüjt

A hely neve	A tárgy megnevezése
Eger,	Szervita tplom főoltár kép. (Malkay Pál)

Bertolotti, Rocco

Magyar Művészet

1934. 288. l.

MŰEMLÉKEK
ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

577/1934.

Szives elnézését kérem, hogy mult év november hó 22.-én kelt nagybecsü levelét betegségem folytán

Bertoletti, Rocco

a Kismarton-i kastély
első átépítésének
belső dekorátora
XVIII. sz.
Magyar Művészet
1934. 288. l.

Budapest, 1934 Oct. 23.

...i Gyula urnak

...n levő 7 p 20 fillér kis számláját
...lt postai Chekkon beküldeni.
...) a b. rendeléseit kérve

kiváló tisztelettel

Szoverkiéty

Sebastiano Bartoletti

Carlo Martino Carlone 1663-ban megállapodást írt alá, mely szerint a Zismartoni Zastely építésének vezetését Sebastiano Bartoletti és Anton Carlone pallérokuak adja át, s munkájukért Zesességet vállal.

Magyarországi reneszánsz és barokk
Akadémiai Kiadó Bp.1975.

216. old.

Sebastiano Bartoletto, épitész

Bécben élt. 1663-ban Carlo Martino Carlone tervei szernt kezdték meg a kismartoni vár épitését. Carlone 1667-ben meghalt. A munkát az eddigi kivitelezők, Antonius Carlone és Sebastiano Bartoletto folytatták. 1679-re befejezték. 82.old. 25, 26. jegyz

Dümmerling Ödön: A kismartoni középkori vár 80. old

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. XIV. évf. 1960. Sopron

Sebastiano Bartoletti építőm. M.D.K.
Carlo Martino Carlone mellett dolgozik

1663-72 ben Carlo Martino Carlone
tervei után Antonio Carlone és Sebastiano
Bartoletti építik ki a kismartoni vár-
kastélyt Esterházy Pál megrendelésére.

dr Kardoss György: A magyar barokk és zopf
építészet rövid összefoglalása 1952. Mérnöki
Továbbképző Intézet előadás-sorozatából M.19
8.l.

negativa

Bartoletti Sebastiano

XVII. z. Ricostruì il castello di Kiòmarton tra il 1663 e il 1670 in cooperazione con Antonio Carlone.

crod
z

99. l.

Budinis 152. l.

CXX. tábla

Bartoletti Sebastiano

X.VII.17.

épitett

1663 – 1670. a Eismartoni Hastely épitette Antonio Carloneval

cred

Budinis

152. l.

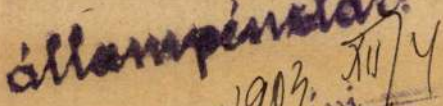
állampénztár
Budapest 1903

Szigeti

Bartoletti, Sebastian

épitéz

l.

Csat-Frey Öst. Kunstt.

XXIV. k. 56, 58, 59.

61. l XIX. l.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
VEGYES MŰVEK.
154

Hommel, Fritz. Die aethiopische Uebersetzung des Physiologus.
Leipzig, 1877.

Vász.

1 db.

Bartoletti

Kismartoni kastély
építésvezetője XVII. sz.

vod

Csatkai Endre dr.: Emlé-
kezés Esterházy Pál
nádorra. Sopron 1935
24. l.

TATÓ

ÉPÍTÉSZET

Oldal

echner Ödön: Magyar formanyelv nem volt, hanem lesz 1

ber László: A budapesti szt. István-templom . 35

mrecsányi Miklós: Történeti művészet a Halászbástyán 217

ródy Sándor: Egy építész ötletei. 303

ROVATOK

azai krónika:

A kiállításokról visszautasított képekről 65. l. — Guznics Kálmánról 65. l. — A vidéki kiállításokról 127. l. — A rajz a középiskolában 128. l. — Matuska Jenőről 129. l. — A Munkácsy-szobor pályázatról 130. l. — Egy posthumus cikk 130. l. — Kitüntetések 130. l. — Annonyi művészeti pro-

Bartoletto, Sebastiano

kivitelező épitész

kismartoni Eastély

1663 – 1672.

vrod

Delrio – Ginhart

188. l.

1880: V. 63. — 1881: V. 63. — 1883: V. 211. — 1884: VII. 272. — 1885: VII. 272. — 1886: VII. 272. — 1887: VII. 272. — 1888: VII. 272. — 1889: VII. 307. — 1890: VII. 307. — 1891: IV. 207. — 1892: IV. 207. — 1893: IV. 244. — 1894: IV. 31. — 1895: IV. 31. — 1896: IV. 31. — 1897: IV. 31. — 1898: IV. 31.

~~Erny Mihály hagyománya 1871. — Magy. Képt. 213. — Ltsza 129.~~

— 1900: IV. 31. — 1901: IV. 31. — 1903: IV. 31. — 1904: IV. 31. — 1905: IV. 31.

— Magy. Képtár 213. — Uj lelt. sz. 129. — 1905. átv. jegyz. 295. — Száma az Orsz. Képtárban a sz.nban 1940. és a leltárban 2918. — Erny Mihály hagyománya 1871-ben. Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban.

Erny M. hag. 1871

Mk. 213
Ny l. 129

278

Bartoletto, Sebastiano

l

Divald 1927

142 l

LANTOS KÖNYVESBOLTJA

BUDAPEST, IV.,
MUZEUM KÖRÚT 3.

Utánvét: P .....

Méltóságos
Nagyságos

Dr. Szentiványi Gyula

..... *úrnak*
úrnőnek

Nyug ta: P. 100.- Azaz egyszáz
pengőről.

LANTOS

1943 június 5.

Tartalom: *Könyv.*

MŰEMLÉKEK ... BIZOTTSÁGA
668/1916

Kelet

Folyó szám | hó | nap | Tárgy

helyre állítása

havi leszámolás

k és nyugták alapján

	Bevétel korona	Bevétel fill.	Kiadás korona	Kiadás fill.
1-től október 31 ig				
Maradvány:	407.91		—	
nyugtája	—		55	
kenztár jegyz.	—		25.37	
" "	—		37.98	
	500 -		—	
i nállítás	—		19.60	
	500 -		—	
lyém nyugtája	—		72 -	
Kvarosok "	—		20 -	
"			200 -	

Rigler J. E. r.-t. 1904. VII. m. sz. 02793.

Bartoletti, Seb.

l.

Gorevich Liarte

21. l.

1920. Nemes Elisa:

Női tanulmány

Mellig, jobbra fordul és kisvé el
lyes széles fekete szalag s
Inge felső karjáig le
Elisa Nemes
" 1875."

Vászon, méretei

Bartoletti, Sebastiano

a kismartoni kastély
első átépítésének pallára
XVII. sz

Magyar Művészet
1934. 288. l.

Kampis A.:

BUDAPEST
M 2 M

Bartoletti, Sebastiano

l.

Kapbarokk
Rig Täss-Eok,
II. 25-2-l.

Bartoletti, Sebastiano

d.

Melchiorkép

XV, 1.

EXPRESS
LAPTERJESZTŐ VÁLLALAT
(CÉGT.: FARAGÓ JENŐNÉ)
BUDAPEST VI. ANDRÁSSY-ÚT 49. I. 4
TELEFON 228-411

Telefon: 224-290.

T.

Európa Film, Könyv Lapterjesztő és
Könyvkiadó R.T.

Budapest
V. Rothermerer-u. 12

Bartoletto, Sebastiano

Antonio Carlettoval
terverte a kismartoni
Esterházy kastélyt.

~~Vermes Pál U~~

irod

Pesti Napló

1911. ápr. 16.

~~Folyó hó 4-én~~ n
~~nőségű zsíros óvári sajt~~
let értendő

(Régi udvarházak.)

~~Mielöbbi megren~~

U. 227

Makó, 1931. október 7.

r Rt-nak

Magyaróvár

ajánlatuk alapján kérem küldjenek ö-
nári sajtot.
vétel után póstautalvánnyal küldöm.
telve vagyok

kiváló tisztelettel.
Vermes Pál

Bartoletto, Sebastiano

epitom.

c. Peter II

22. l.

Bartoletto, Sebastiano

l.

Radoskastély II.

36. l.

ATTI
II.,
IGAZG

field, később Lady Henry, C
Lady Henry).
Fa (Holz). 73×180 cm.

Munkácsy Mihály (Michael), (1844—1

334. NŐI ARCKÉP (Damenbildnis).
Fa (Holz). 56×45 cm.

Mukácsy Mihály, (1844—1900).

335. LEÁNY KORSÓVAL (Mädchen
Aquarell. 22·5×15·5 cm.

Murillo után (nach).

337. MADONNA (Részlet a budape
stück aus dem „Brotverteilender
Murillo után J. Zipernovszky, 1
Vászon (Leinwand). 141×105 c

Nagy Ernő (Ernst), XIX—XX. sz. (J

338. A PIACON (Auf dem Markt). J
Vászon (Leinwand). 68×55 cm.

Naudin, Charles, megh. (gest.) 1786.

339. FÉRFIARCKÉP (Männl. Bildn
Miniatür. 8×6·5 cm.

31. — KISMARTON ✞: Homlokzatrész
Teil der Fasade — Partie de la façade — Part of the façade

32. — KISMARTON ✞: Udvarrészlet
Hofpartie — Partie de la cour — Part of the courtyard

Bartoletto Sebastiano

ei Carlone, Antonio

29. — KISMARTON ♆: Herceg Esterházy várkastély
Schloss des Fürsten Esterházy — Château du Prince Esterházy
Castle of Prince Esterházy
(1663.)

30. — KISMARTON ♆: 1697-ből való metszet szerint
Eisenstadt nach einem Stich aus 1697 — Kismarton d'après une gravure de 1697
Kismarton after an engraving made in 1697

Rados Jenő dr.
Magyar kastélyok

Bartoletti, Sebastiano

épitész.

L.

Szendrey-Szentiványi

128. l.

A föld búzatermésének megoszlása az egyes országok között % szerint

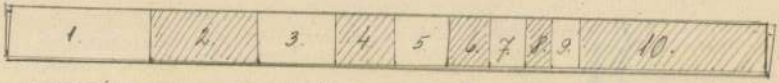

1. Unió, 2. Oroszország, 3. Kanada, 4. India, 5. Franciaország
6. Argentina, 7. Olaszország, 8. Spanyolország, 9. Ausztrália
10. más országok.

Rozs (világtermés 380 millió q)

1. Oroszország 180 m. q, 2. Németország 75 m. q, 3. Lengyelország 55 m. q. 4. Cseh-Szlovákia 12 m. q. 5 más országok.

Bartoletti, Sebastiano, építész. A XVII. század második felében valószínűleg Bécsben élt s itt ismerkedett meg Esterházy Pál herczeg nádorral, aki kismartoni kastélyának építésével bízta meg. A kivitelben B.-nek Antonio Carlone (l. o.), ugyancsak olasz származású bécsi építész segédkezett. A nagyarányú négyszögű kastély barokkstílben 1663—1670-ig épült. Eredeti állapotán a későbbi átépítések sokat változtattak.

Fővárosi Lapok. 1874. 158. l. — *Gerecze Péter dr.:* A műemlékek helyrajzi jegyzéke és irodalma. Budapest, 1906. 749. h. — *Nagy Virgil:* A kismartoni várkastély. *Magyar Építőművészet.* 1911. 3. sz. — *Osztrák-magyar monarchia írásban és képben.* Magyarország IV. kötete. Budapest, 1896. 162. l. — *Pasteiner Gyula:* Esterháza kastély. *Művészi Ipar.* 1894. 150. l. — *U. ae.:* Akad. Ért. 1896. 193. l. — *Vajda Viktor:* A kismartoni kastély. *Fővárosi Lapok.* 1879. 54. l. — *Hunfalvy J.:* Magyarország és Erdély képekben. II. 380. l. (képpel).

Bartoletti Sebastiano

Bartoletti, Sebastiano

Kismarton

l.

Voit Pál

Régi magyar otthonok.

Bp. c. n. 196. l.

Bevétel korona fill.

Kiadás korona fill.

Bevételek 19

Folyó szám	Kelet		Tárgy
	hó	nap	
			A Vajdahunyadra 1909. k
			Tarynak ztegenyei más
			Téglásnak benterczei fe
			Utidőlegre
			Orsovai koronakápolna
			Zólyomi család címerée
			Visegrádi tűzhelyre
			Gyulafehérvár
			Rigternek
			Pejtsiknek
			Apaffi-költségek
			G[illegible]

Bartoletto Sebastiano

volt a hipmartoni kastély kivitele-
zője 1663 után.

H. Takács Marianna: Magyarországi
udvarházak és kastélyok, Budapest,
1970.

2061

Bortoletto Sebastiono

1663-ban társaival együtt újjáépítette a Kismarton-i Esterházy kastélyt.

H. Tolnai Marianna: Magyarországi udvarházak és kastélyok, Budapest, 1970.

2061

Sebastiano Bartoletto

dolgozott az Eisenstadt-i Esterházy kastély építésénél.

Georg Dehio Handbuch der deutschen Denkmäler, Burgenland, Wien 1935

635-676 l

6421

Sebastiano Serlio

és Antonio Cordone épitette az Eisenstadt-i Esterházy kastélyt.

Dagobert Frey: Das Burgenland.
Wien, 1929 I-XXXI. l

VI. l

Sebastiano Bartoletto

Carlo Martino Carloue mellett dolgozott a kismartoni kastély 1635-37 közötti átépítésén. A megbízó Esterházy Miklós volt Olasz származású.

Kampis Antal: A magyar művészet a XIX. századi
Bp. 1968. 167 l., képes /Minerva zsebkönyvek/

123. l.

M.D.K.

Sebastiano Bartoletto.épitész.XVII.sz.

A kismartoni Eszterházy-kastély átépitésében részt vett.1663-1672. 437.o.

Kampis Antal: A képzőmüvészetek

A Kultúra Világa.III.köt.A képzőmüvészetek,a zene, a szinház és a film.Bpest.Minerva.1960

Sebastiano Bartoletto M.D.K.

épitész

A kismartoni Esterházy kastély átépitési munkálataiban (1663-1672) vett részt.

Kampis, Kap. mův. Bp. 1960 437.

Bartolffy János

punctatis

l.

Közlezrkiáll

1586.1

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Bartolffy Janos

antalos

a XII. csop (faipar)

juryjenek kinevezett

tagja

Közlezrkiáll

1178-l

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Bartolini

l.

LykaMagyműI300-50

15. I

16 Etelka		**Izraelita:** Khanukkah v.
Csütörtök **17** Lázár		**Protestáns:** Lázár **Görög:** Dániel **Izraelita:** Tebeth 3.
Péntek **18** Grácián		**Protestáns:** Auguszta **Görög:** Sebestyén **Izraelita:** Tebeth 4.
Szombat **19** Pelágia	Nap kelte 7 ó. 44 p. — Nyugta 16 ó. 11 p.	**Protestáns:** Viola **Görög:** Bonifác **Izraelita:** Vajigas

51. hét 1936 **DECEMBER** 31 nap

Bartolini Lorenzo

nobrán

tül. 1777 jan. 7.

Vernio

?

nobrán XIX

Thieme-Becker

hol és mikor

stül

mikor halt meg

B. Paolo, festő, rézm.

1895-ben nagy siker „Assisi

Sit Ferenc Temetése", évsz. n.

19. századból csak

ez az egy van

852

Elisme

6000 K, azaz: Hatezer koron
4-én a Hősök emléke tárgy
hivatalos utazásom (Iparm
fejében a Műemlékek Ov

Budapest, 1926. fe

Bartolini

Läb I. 20.

10006

m kucsmával és Sphynxeken nyugvó ke-
nban. Felirata a kép alatt:

Bethlen.

7 cm.

-900.
00-28.

megirva

Bartolini, Lorenzo

1838 mobrán

iród

Csat Liszt I

173. l.

Budapest székesfőv

meghivó szám

193.....

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

A Müemlékek Orsza

.....

.....

Hivatalból
Közszolgálati ügyben
DÍJ ÁTALÁNYOZVA

Központi borítékok 13.

MDK

Bartolini Lorenzo, nobrán (1777-850)

Élelmappága nobor. (Identizálva). 1838. Márczíny

Weimar.

Dr André Csatkay: Versuch einer Franz Liszt Ikonographie. Sonderabdruck aus d. „Burgenländischen Heimatblättern." Jahrg. 1936. Hft. 2. S. 58.

meglio

Bartolo di Fredi

festo

TK. 181.

II
538

181. Bartolo di Fredi után.

Sz. Sienában 1330-ban † 1410. január 26-án.

I. Mária királynő.

Térden alólig látható, kissé balra néz, ül. Gyűrűs jobbkezét támlásszékének karfáján, balját pedig térdén pihenteti. Középütt elválasztott haja és szemöldöke szőke, szeme sötétbarna. Fejékét gyöngyök díszítik, fülbevalói gyöngyből valók, nyakéke gyöngyfüzér lelógó emlékkel. Álló gallérú ingválla csipke, szögletesen kivágott brokátruhája zöld, derekát aranyöv szorítja, melyre tollegyezőt akasztott. A kép hátán a felirat ez: »*Maria I. Vng. mccclxxxvij*«.

Fa, mérete 18 : 14·5 cm. — At. Kept. 77. — A Jankovich-gyüjteményből 104.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemzeti Múzeumban. ~~1868 : I. 46.~~ — ~~1870 : I. 27.~~ — ~~1871 : I. 27.~~ — ~~1873 : I. 47.~~ — 1876 : VIII. 77. — 1878 : VIII. 39. — 1880 : VIII. 39. — 1881 : VIII. 39. — 1883 : VIII. 366.

A'. 77.

Bartolo di Fredi
(Battilori)

Trecento
sienai festője

XIV - XV. sz. Siena.

Se szül.
Se hal.
dátum
hiner

szül. hely és dátum
halálozás. hely és dátum

Thieme-Beker

freskó - ciklusairól
ír

Van Marle

Stephen Lunz

Bartoli (Bartolo)
Domenico di
Fessò
1430-as evek
Siena

ilyen név
nem szerepel.

van:

B. Francesco I.
francei fessö,
1365. oklevélben
említve

Thieme-Becker

szülesési hely és
dátum, halálozás
hely és dátum

um 2.358/1943.Om.biz. sz. rendele-
ttsága részére 2 személy számára

őterjesztettek közül dr. vitéz
egédőrt a Vallás- és Közoktatás-
iniszteri segédtitkárrá kinevezte
.

zottság amugy is kis létszámu tiszt-
artalansága érdekében Meghagyási
ttel, kérem a Nm. Minisztériumot,
ki segédőrt az 1944/45 Om évre

zló Budapesten született 1910-ben,

megirva

Bartolomeo da

Tirano

Eger 1552

l. elött

Magg Agria

267. l.

Bartolo, Domenico di

Zsigmond magyar Király
képe festette a Sienai
dómban.

Balogh Jolán: Andrea
Scolari váradi püspök
mecenási tevékenysége.
Arch. Ért. 1923-26. 184. l.

Banfi-Ricardi
262, 263. l.

...ános hagyom.
...zsony 45.

89.

~~Fugyanott 1534 márczius 5-én.~~

verchlés körben

~~...ünbáró Magdolna~~ Balrafordultan
...yujtott jobb kezében rózsafüzért
...zorit magához. Középütt elválasz-
...ze vállaira omlik. Testét ~~...~~ kék le-
...te két egymásra tett czipó ~~látható~~ van.

~~5~~ cm. — Becsérték ~~3000~~ 12000.- K
~~...ománya 1907. november 14-én (1429-908).~~
... Forrsleltárban 102 és annak

44

...nt:
...n die Wand in antikem Goldrahmen unter
Grotte, von Coreggio, gekauft v. Mietke
(Salon No 4)

3).

...g 28

3.—

Bartolo Domenico a vicenzai Domban ábrázolta
Zsigmond királyarcképét.

Arch. Ért 1923–1926. 184. l.

Thaly Kálmán II. 196.

megírva

Bartolomeo del Cibo

1479

l.

Voit Pál

Régi magyar
okmánytár. Pp. c. m.
97. l.

. kir. Minisztertől.

n. kir. miniszter úrnak hozzám intéz
vatalos és intézetek az ipari szállí
tása végett megtartott versenytárgya
vid határidővel tüzik ki, hogy a
§. 7. pontjában a hirdetésnek hetenkint
lenő a Közszállitási Értesitő cimü
tele és a versenytárgyalás napja között
is időközél is rövidebb idő marad
bár esetleg a körülmények az ajánlat
kitüzését nem mindig engedik meg,
evezett miniszter úr, hogy az állami
etek az ipari megrendeléseikre és mun
árgyalásaik határnapját akként álla

Citto, Bartolomeo
da

Said
Bartolomeo da
Citto
also

jogi irodalmat tanulmányozta, a Landesgericht tárgyalásainak hallgatása útján pedig a gyakorlati jogélettel igyekezett megismerkedni. (A Collegium Hungaricumnak nem volt tagja.)

Coburg Fülöp Józsiás herceg ösztöndíjasa:

Dr. Meznerics Ilona (1906, Szabadka, róm. kath.), bölcsészdoktor, okleveles kémia-fizika szakos középiskolai tanár, Budapestről (Papp Károly professzor). Ösztöndíjas az egész évben. Befejezte két év óta folytatott palaeontológiai kutatómunkáját a Naturhistorisches Museum geológia-palaeontológiai osztályán, Schaffer professzor és Kautsky palaeontológus vezetése mellett. Feldolgozta a stájerországi Schlierképződmények faunáját; tanulmánya a Naturhistorisches Museum Annaleseiben fog megjelenni. Meghatározta a sámsonházai (Nógrád megye) felső-mediterrán fauna Lamellibranchiatáit, illetve revideálta az eddigi meghatározásokat a szakirodalom és szisztematikai gyüjtemény segítségével. Összegyüjtötte a bécsi Kriegsarchivban, Nationalbibliothekban és a Geologische Bundesanstaltban lévő Magyarországra vonatkozó geológiai és agrogeológiai térképanyagot.

Bartolomeo del
Citto
firenzei müvész

l.

Citto, Barto-
lomeo del

90046.sz.a.kelt s az I.ker. áll

másа.-

Utasitom az állam

köly Imre sarkophagjának elhelye

fedezésére Tiz-ezer /10.000/ K-t

nökének hivatalos nyugtatványa e

ge mellett, fizesse ki s tárczán

bevételek" czimü alnaplóban kiad

A másolat h

igazgа

Citto, Bartholomaeus del

firenzei fafaragó

lásd

B. J. Firenze 196. l.

894

1604. Aggházy Gyula:

Őszi szántás.

A ~~előtér~~ d
ökörfogattal szán
kerében hosszú n
vát fogja. Kala
áll, gatyája bő é
rog. A égbolt f
„Aggházy. Gy. 18

Olajfest
Vétetett 18
Ára 600

476.

Citto del Bartholomaeus, építész és intarziátor

Mátyás király udvarában.

Arch. Ert. 1923-26. 196. l

Trencsén h. n. II. 192, 193.

Bartolomeo del
Cito
miniatore
Budinis
47, 152. c.

ogadhatónak, hogy jövőben az ajándék-
leltárba vezetendő be s a leltári
or kimutatandó. A vásárlás alkalmával
leltározásnál figyelembe nem vehető.
pi január hó 6-án.

számv. igazgató.

Barsolomeo del Citto

intagliatore fiorentino
A XV. században Clemente
Camicia segedeként
(al servizio) dolgozott
Budán

ired.

Budinis

152 l

ének fedezésére felvett kölcsön

. Felhivom ennélfogva a bizott-

rjesztésében hivatkozott 2000 kor

énztárba az egyházi müemléki alap

vi november hó 14-én.

gyásából:

sos.

i z o t t s á g á n a k .

Bartolomeo del Cito

XV. A. intagliatore fiorentino. Lavorò a Buda al servizio di Clemente Camicia-

irod
2

47. l.

Budinis. 152. l.

Bartolomeo da Citto

firenzei fazmikás

1475-ben Budára ve-
gálott

Genth Verecke

V. 157.

Lásd

Citto alatt
is.

Bartolomeo del Citto

l.

Hadtört. Kötl

1934. 298. l.

Bartolomeo da Citto

olasz ántalos

Mátyás királynak

dolgozott

Horvkézmű

II. 602. l.

lásd Citto

alatt is

5oh. szám.

19

Műemlékek Orszá

Tárgy:

A bead

Dr. Lechner Jenő, építész-
tanár kéri a második 1000 Ft
kiutalásának a Veszelovszky-
féle fényképmásolatokra.

Mellékl

Egyútta

Előirat

Utóirat

Másolt

Exp. 1

Bartolomeo da Citto

olasz asztalos

Horvátházi Eori

196-l.

Cikó, Bartolomeo † del

firenzei művész

Mátyás király szolgálatában

Maggiorotti – Banfi

Buda – Pest

51. l. –

ampénztárhoz intézett rendeletének

pénztárt, hogy a Késmárkon Thö-
zésére épülő kápolna költségeinek
a Müemlékek Orsz. Bizottsága el-
llenében, elszámolás kötelezettsé-
terhére a "rendkivüli kiadások és
láskép számoljon el.-
ítteléül:

tó.

Citto, Bartolommeo da, iparművész, ki a XV. században Firenzében élt. 1479-ben négy társával egy évre három és fél arany havi fizetés és ellátás mellett Mátyás király udvarába, Budára szegődött.

Beöthy Zsolt: A művészetek története. Újkor. Budapest, 1912. III. 404. l. — *Divald Kornél:* Budapest művészete a török hódoltság előtt. (Művészeti Könyvtár.) Budapest, é. n. 141. l. — *Ráth György:* Az iparművészet könyve. Budapest, 1905. II. 431. l.

f Teleky-ház a György piatzon 10
us am Georgsplatz No. 10); alól
Ó Budán (Der Jsraelitische Tempel in
a Promontorium faluhoz közel Buda
nachst dem Dorfe Prementor bey Ofen)
önigliche Burg), Buda fekvésének te-
Ofen im Jahre 1837), A törökjárom
n a Főutzán (Die Kaisermühle aus den
Hauptgasse), Az Auwinkel Buda mel-
Ofen) és A Tsászárferdő, Ó Budán a
tofen in der Hauptstrasse) veszi körül.

. 55.1: 70.7 cm.

Térkép.

OFEN-nek és környékének
a Vizivárosban (Ofner Pfarrkir
lért hegye és azon a Tsillagvi
ges mit der Sternwarte), A szé
lett (Ansicht zur schönen Scha
nus Mátyás alatt, rajzoltatott
fen unter Mathias Corvinus im
városa kamarai erdejében (Der
mer-Wald), Visegrád vára (Wisc
zán(Pfarrkirche am Rathauspla
naház Ó Buda mellett (Klein Ma
A Királyi Kamara a Bétsi utszá
gasse), Jul Baba török dervis
Derwisch Jul-Baba zu Alt-Ofen)
piatzon (Gräflich Schandorisch
A duna melletti Rudas ferdő (I
Helytartótanáts épülete az Úr
gebäude in der Herrngasse),
zegászszony sirja Ürömben (Gra

O Bartolomeo della Fonte

Humanista Mátyás udvarában.

Szód

Hoffmann Edith:

Mátyás király kömpe-tára. Luk Mátyás

II. 254. l.

nem művész

VÁNY

RSZ. BIZOTTSÁGA *úr*
úrnő

Budapest
X. Rákos u. 10.

– "Pátria"-nyomda R.-T., Budapest – 395042

mdk.

Bartolomeo di Guido Baldi

pénzverő mester

1376 körül működött kamaraispánként

az irodalom

Huszár Lajos: A Budai Pénzverés Története a Középkorban

1958 50. l

Bartolomeo de Ponte

1568-ban mint várépítő kendő várán dolgozott.

H. Takács Marianna: Magyarországi udvarházak és kastélyok, Budapest, 1970.

901

megirna

Bartolomeo di Pietro

ünegfestö

l.

Jajczay János

Árpádházi szent Margit hétszázéves arculata. Bp. 1943.

76. l. V. tábla.

november hó 11-én

alázatos szolgája

Rajnaldi

püspök, érseki ált. helytartó.

orster Gyula,

k, A Müemlékek Országos Bizottsá-

ke

Budapest II.

Bartholomeo di
Pietro
1411.

l.

Jaj Boldillarg

Szépmüvèszet

1942. 279. l.

Árpadházi boldog
Margit a nincs
velben.

Jajczay J.

KÖNYV ÉS PAPIRKERESKEDÉS
SZEGVÁRI JÁNOS

DOROG
1942 JÚN. 15. 18

T.

„Európa"
film, könyv lapterjesztő R.T.

Budapest
V. Rothemere u.

I. Bartolomeo di Pietro

Perugiai üveg festő

14. sz. végén, 15. elején

1366. a perugiai festőcéh könyvében elősiör szerepel

1491 körül

Mil. helyei dátum hálalozási " "

II. miniatür, mozaik is freskó festő

Thieme Becker

1410. említve elősiör Orvieto-ban

III. Perugiai fafarajó 15. sz. végén

IV. Szobrász (da Cortona) Padua, Siena 15. sz. közepén

Bartolomeo di Pietro, olasz üvegfestő domonkos rendi szerzetes. [1411. ~~[illegible]~~ fejezte be azt a perugiai chiesa di S. Domenicoban levő 21 méter magas és 8.5 m. széles hatalmas üvegfestmenyt, amelyen 24 életnagyságú alak van, kortúk magyarországi ~~boldog~~ boldog Margit ~~képe~~ ~~alakja~~ képe.

Thieme-Becker

a XIV. szegén és a XV. sz. elején
Neve 1366. szerepel a perugiai
Cor a perugiai
pestszék
könyvben

tamat Steinbeisz Károly urat
helyreállítása alkalmával a
e, czéljából annak idején is
ń tartózkodott.—
lvett jegyzőkönyvet fenti áll
atalos uton küldi be.—
ól szóló úti számlát 1/ alatt
tatni és kérem miszerint
lványoztatni méltóztassék
nber hó 20. án.—

Tisztelettel:

[illegible]

MDK

Bartolomeo de Ponto királyi épitész

A tatai vár ideglenes megerősitési munkáit irányitotta 1560-as években.

Jenei Ferenc: A tatai vár
Müemlékeink 1958 14 l.

Bartholomaeus(aurifaber), ötvös MDK

1577. nov. 26. Kéri, hogy a néhány gemmáért és aranygyürüért Pozsonyban elszámolt harmincadvám téritessék neki vissza.
322.o. 435. adat.

Kapossy János: Müvészettörténeti regeszták a királyi határozatokból és rendeletekből. III.
(Közzéteszi Bánrévi György.)
Müv. Ért. 1956. V. évf.4.sz. 318-330.o.

M.D.K.

Bartholomeus olasz kőműves

, 1558-ig dolgozik az egri várban, majd 1562-ben is itt szerepel.

Heves megye műemlékei I, írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 311 old.

Bartholomeus Aurifaber, ötvös

1571. okt. 11.

200 frtnyi kölcsön kérelme nem teljesithető, kisebb segély kaphat.

195.o. 274. adat.

1571. nov. 22.

20 frt. segély kap.

196.o. 283. adat.

Kapossy János: Művészettörténeti regeszták a királyi határozatokból és rendeletekből. II. XVI.sz. (Összeteszi Bánóvi György.)

Műv. Ért. 1956. V. évf. 2-3.sz. 190-197.o.

Bartholomeus Mensator, MDK

Az 1453.évi kolozsvári adójegyzék három magyar asztalos közt szerepel a neve.

258.o.

Entz Géza: Művészek és mesterek az erdélyi gótikában.

KelemenEml. 249-264.o.

MDK

Bartholomeus de Tirano épitész
Bécs,1555,feb.23.VI.3.

Müvészettörténeti regeszták a királyi határozatokból és rendeletekből.
Müv.Ért.1956,V.évf.1.sz. 5o l.

M.D.K.

Bartholomeus Sibenbirger ötvös 1535-ben a krakkói biróság előtt szerepel. Erdélyi származású, nagyszebeni

Művért. 1955. 1. sz.
Divéky Adorján: Magyarországi ötvösök Lengyelországban a XIV-XVIII. században 53.1.

negirva

Bartolomeus Hungarus

de Kolozsvár

Kodexmásoló

l.

Kolozsvári Bestalan.

vezhetjük. Sőt, nem is olyan szakszerü-
jük, hanem csak arra, hogy egyes ésre
figyelmünket, amit a mi laikus szemünk
nnék, ha egyszer ugy láthatnék valamit
rthetném.

családi beszámolót viszonzásnak veszem,
ebben ügyeinket, el akartam kerülni a
eleleteket,/különösen egy idegen előtt a
iskurzust /Huszegynehány esztendeje nem
vonásokban elmondom mi is történt azóta.
ndor bizony irigylésreméltó, Maga pedig
ik a szerelemmel eltöltött idő felett.
sak arról van szó, hogy hasfájásról pa-
r mindegy -miért, fő az, hogy a magunk

Bartolotti Ede

Pályatervet küldött be az Ernőnek Királyné emlékmű tervpályázatára.

Magyar Építőművészet, 1910. 10.sz. 28.l.

Bartolotti Ede, mérnök M.D.K.

terve a Károly kaszárnya telkének szabályozására hi-vit pályázaton megvételt nyert.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1898. XIX. évf.

dec. 7. sz. 6. old.

Az építő munka szervezete a középkorban, ez az idei évkönyv legérdekesebb cikke. Dr. *Gerevich* Tibor nagyszeretettel és sok tudással tárgyalja ebben a céhek keletkezését, fejlődését és hanyatlását. Külön fejezet szól a középkori építő páholyokról, azok szervezetéről. — *Kabdebó* Gyula folytatja helyreállított műemlékeink sorozatát. — A mérnöki és építészi új díjszabályzat, a vasbétonmunkák új szabályzata mind benne van az évkönyvben. Hogy mindezen kívül az ipartestületre vonatkozó hivatalos és nem hivatalos adatok, ipari dolgokra vonatkozó összes tudnivalók is benne vannak, ez külön megemlítés nélkül is természetes.

Magyar Vilmos.

Az Erzsébet-emlékmű és a Vérmező.

Az Erzsébet királyné emlékművének elhelyezésére rendezett pályázat ismét meddő maradt!

A pályázatnak csak annyiban volt positiv eredménye, amennyiben kitudódott, hogy a budai várkert-sétány és annak elipsis nevű része az emlékmű elhelyezésére alkalmatlan és csakis az a terület vehető tekintetbe, melyen ma a hadmérnökkari igazgatóság ósdi épülete áll.

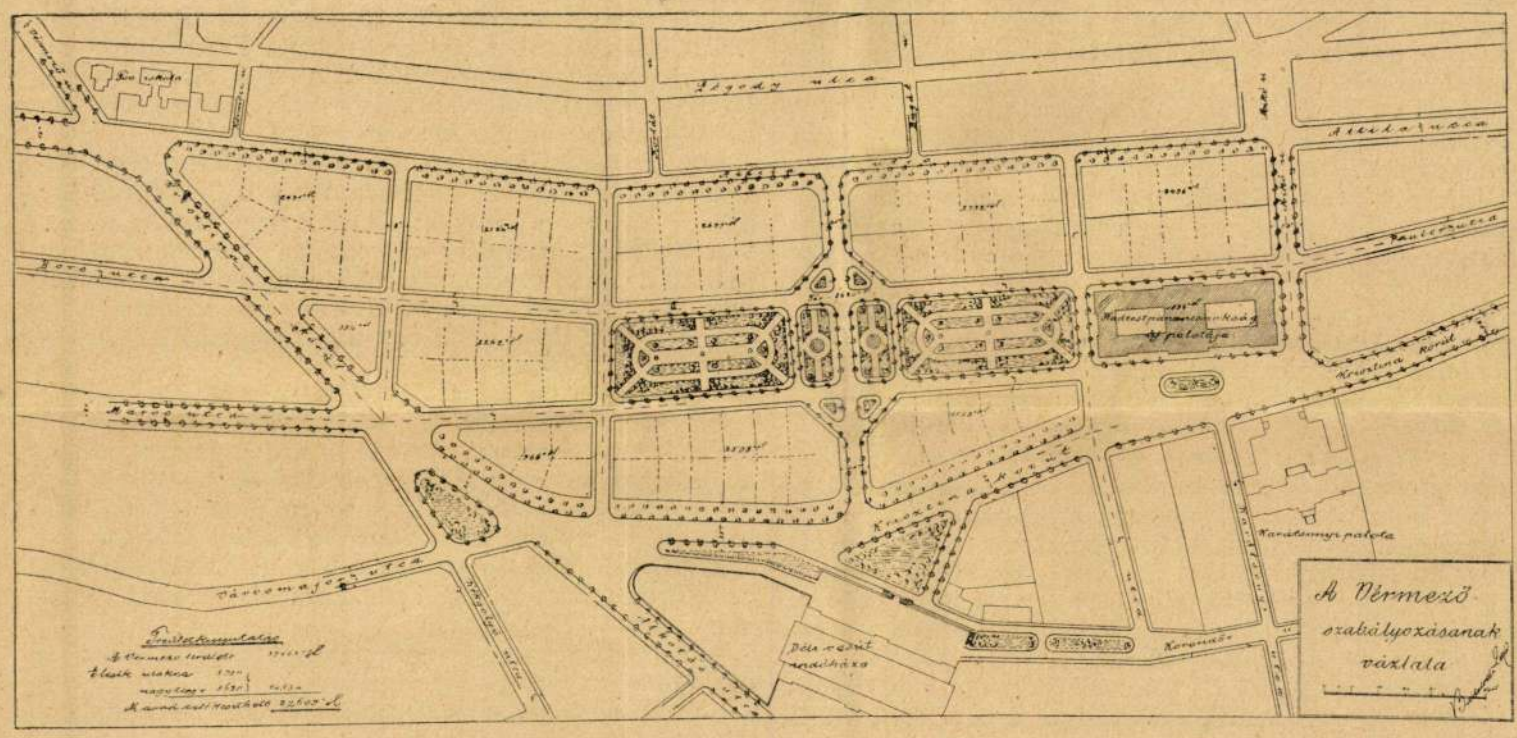

Ama tervek közül azonban, melyek az emléket e helyen helyezik el, egy sem akadt építésre alkalmas, mert a javasolt elhelyezések minden perspektivikus hatás nélkül valók.

Ennek folytán az emlékműnek a megjelölt helyen való jobb elhelyezése és a körülötte lévő térnek művészi rendezése és kiképzése érdekében új pályázatot hirdettek és pedig oly megjegyzéssel: hogy a hadtestparancsnoksági épület négyszögéből kiugró szárnyépület területe és a Lónyay-villa lebontása után rendelkezésre jutó egész telek a megoldás és szabályozás keretébe bevonandó, valamint bevonandó a várhegy bástyáinak területéből annak a résznek közlekedő sétánynyá való átalakítása is, mely a miniszterelnökségnek, a Várszínháznak és a hadtestparancsnokságnak épületei, valamint a várfal között ma mint elzárt terület fekszik. Figyelembe veendő továbbá az Albrecht-út irányának esetleges javítása is, tekintettel arra a körülményre, hogy ez az út éppen a katonai műszaki igazgatóság telke előtt torkollik egyrészt a várba, másrészt pedig a közlekedésnek megnyitandó bástyaterületre.

Az „Építő Ipar" f. évi március hó 13-án megjelent számában közölt és az Erzsébet-emlékmű elhelyezésére vonatkozó cikkely és terv már rámutatott arra a körülményre, hogy az első és második díjat nyert pályamű szerint való rendezés és az emléknek megjelölt elhelyezése szerencsésnek nem mondható.

Az említett cikkely kimutatta, hogy az emlékmű csakis a módosított Albrecht-út tengelyében helyezhető el megfelelő perspektivikus hatással és elhelyezéssel, és az út is méltó befejezést nyerne egy pointe de vue-vel.

E tengelyben való elhelyezés a Lónyay-villa lebontását vonná maga után, de ez a költség az elérendő előnnyel szemben számításba nem jöhet.

Úgy látszik, hogy az említett cikkely és a bemutatott terv célját nem tévesztette, mert ime, az új pályázat hirdetésében a Lónyay-villa lebontása már mint befejezett tény szerepel, és a hirdetésnek az a további kívánalma, mely szerint figyelembe veendő az Albrecht-út irányának esetleges javítása, tekintettel arra a körülményre, hogy ez az út a közlekedésre megnyitandó bástyaterületre torkoljon, a jelölt terven is kellő megodást nyert.

Ennek folytán az új pályázati hirdetést szívből üdvözölhetnők, ha nem volna egy bökkenője, mely az emlékmű *művészi elhelyezésére végzetessé válhatik*, és mely abban áll, hogy a miniszterelnökség, a Várszínház és a hadtestparancsnokság régi épületei továbbra is fenntartandók és hogy csakis a Dunára és a Szent-György-térre, valamint a Szinházutcába néző homlokzataiknak a *körülményekhez* képest szükséges átalakítása helyeztetik kilátásba.

Ez annyit jelent, mint egy új művészileg megfestett képnek, ócska felfrisített keretbe való elhelyezése!

A szobor-bizottság érezve az emelendő emlékmű lehetetlen hátterét, mégis annyit koncedál: „hogy a hadtestparancsnokságnak *kiugró* északi szárnyépülete *lebontható*.

Tehát ismét csak toldás-foldás! Pedig az új miniszterelnöki és az új hadtestparancsnoki paloták építése *már régebben kétszer mint befejezett dolog szerepelt;* és az építkezés csakis a beállott körülmények véletlensége, jobbanmondva: a sors szeszélye akadályozta meg; még pédig a miniszterelnöki palotára nagy szerencsénkre.

Bánffy Dezső báró mint miniszterelnök a miniszterelnökség részére új palotát akart építeni, és pedig a mostani palota helyén és olyformán, hogy az új palotát a Várszinház telkén keresztül tervezett utca a hadtestparancsnokság épületétől elválasztotta volna.

E tervezett elhelyezés ellen azonban a székesfőváros amaz okból tiltakozott, mert véleménye szerint a Szent-György-tér okszerű és helyes szabályozása okvetetlenül megkívánja az új miniszterelnöki palota déli homlokza-

tának a honvédelmi minisztérium főhomlokzatával egy vonalba való helyezését.

E helyes szabályozás ellen *Bánffy* Dezső tiltakozott, mert ez esetben a hadtestparancsnoksági és a hadmérnökkari épületeket meg kellett volna szereznie.

Az akkori belügyminiszter, Perczel Dezső, a palotának a régi helyén való elhelyezése mellett döntvén, a *Berczik* Gyula által készített tervek szerint való építkezés már majdnem megkezdődött, midőn *Bánffy* időközben bekövetkezett bukása után az új miniszterelnök, *Széll* Kálmán az építkezésről szerencsésen lemondott és ezáltal a Szent-György-térnek helyes elrendezése örök időkre el nem rontatott.

Felejthetetlen nagyasszonyunk tragikus elhunyta után emlékét az egész ország egy nagyobb szabású művel akarta megörökíteni és e célra a Szent-György-tér lőn kiszemelve. Széll Kálmán akkori miniszterelnök előterjesztésére az emlékműnek a Szent-György-térre való elhelyezéséhez és az új miniszterelnöki palotának a honvédelmi miniszterium főhomlokzatvonalával összeeső hátrább elhelyezéséhez Ő Felsége is hozzájárult, és minthogy e téren csakis *egy* szobor nyerhet kellő elhelyezést, ennek folytán az úgynevezett Hentzi-szobor is e térről közmegelégedésre elkerült.

Minthogy tehát az új miniszterelnöki palotának építése az emlékmű érdekében elfogadtatott, ennek következtében az új hadtestparancsnoksági palotának elhelyezéséről kellett gondoskodni.

E célra a Szent-György-utcában a Palota-út sarkán fekvő ingatlanok szemelték ki és ezeket ki is sajátították, és az építkezés is már majdnem megkezdődött, midőn József főherceg a régi Teleki-féle palotát — melyben lakott — megvásárolván, magának e helyen új modern palotát akart építeni és e célra a hadtestparancsnokság részére kisajátított ingatlanokat átvette.

Az ilyen módon megfelelő telek nélkül maradt hadtestparancsnokság részére újolag a Mátyás-templomtól délre, a bástya és a Tárnok-utca közt fekvő ingatlanokat szerezték meg és minthogy az új palotának létesítése sürgősnek jelentkezett, a régi épületeket rögtön le is rombolták.

Az Erzsébet-emlékműnek a Szent-György-téren való elhelyezése, két meddő pályázat után célszerűtlennek bizonyult, ennélfogva az új miniszterelnöki palotának építése ismét elhalasztatott, ennek következtében a hadtestparancsnoksági palotának építése is, és ez az utóbbi annál is inkább, mert időközben kitudódott, hogy a katonaság részére kisajátított helynek sem a területe, sem pedig a fekvése nem felel meg a kitűzött célnak.

Minthogy ez a terület a koronázó templom tőszomszédságában fekszik, kínálták a primásnak is új primási palota építésére.

Azonban biboros hercegprimásunk megelégszik a várbeli kis ósdi házával; ezért ez a terv is dugába dőlt.

A sors különös szeszélye következtében tehát nincs még Erzsébet-emlékünk, sem új miniszterelnöki palotánk, sem pedig új hadtestparancsnoksági épületünk, csakis egy — üres telkünk.

Ennyi szép nagy eszme egy üres telekké zsugorodott össze!

Most azonban az Erzsébet-emlék eszméje tíz éves letargikus álmából fölébredt.

És az új miniszterelnöki és hadtestparancsnoksági paloták eszméje továbbra is alszik.

Az előadottakból kitűnik, hogy ez a három eszme már tíz év előtt egybeforrt, most azonban a három közül csakis az egyik eszmét akarják megvalósítani.

És a különbség csak abban rejlik, hogy tíz év előtt az Erzsébet-emlékművet az új miniszterelnöki palotának Szent-György-tér felé néző homlokzata elé, ma pedig az Albrecht-út felé eső átellenes homlokzata elé akarják helyezni.

Ha tíz év előtt már elhatározott dolog volt a miniszterelnökség és a hadtestparancsnokság épületeinek újjáépítése, miért nem szükséges ez ma!?

Avagy tíz év után, boldogult nagyasszonyunk iránt táplált szeretetünk már annyira lelohadt, hogy emléke részére háttérnek elegendő a kalapos király által a pálos-rendtől elkobzott szerzet (mai hadtestparancsnoksági) épülete homlokzatfalainak a *körülményekhez* képest szükségessé vált átalakitása? Avagy méltó háttér-e a volt szerzet templomának primitív színházzá átvedlett rozoga épülete, mely színházat, ha magánkézen lenne, közveszélyes volta következtében már rég bezárták volna?

Valóban ily hátteret boldogult nagyasszonyunk emléke meg nem érdemelt; és ez ellen tiltakoznunk kell!

Ha még a kifogásolt háttér időlegesnek lenne jelezve és egy új miniszterelnöki palotának építése — mint maradandó háttér — a közeljövőben legalább kilátásba helyezve!

De nem úgy van, mert csakis a vén, ócska falaknak renoválását vették kilátásba!. . .

Ily körülmények között jobb, ha a rég várt emlékmű meg sem születik!

Amint azt már említettük, az új miniszterelnöki palotának építését a hadtestparancsnokság hova leendő elhelyezésének kérdése akadályozza meg.

Ha már a várban megszerzett terület e célra nem alkalmas, *építsék az új hadtestparancsnoksági palotát a katonai kincstár tulajdonát képező Vérmezőre, ez esetben a szükséges telek még pénzáldozatot sem igényel.*

A Vérmező mai területe 37.163 □-öl és a katonai kincstár telekkönyvezett tulajdona, noha a székesfőváros azt hangoztatja, hogy a 48-as idők után ezt a városi területet jogtalanul foglalták el és telekkönyvezték a tényleges birtoklás jogcímén a katonai kincstár nevére.

Évekkel ezelőtt a katonai kincstár e területet a székesfővárosnak megvételre kínálta, azonban a követelt ár oly nagy volt, hogy a város az ajánlatot nem fogadta el.

A Vérmezőt mostanáig mint katonai gyakorlóteret használják, de már régóta szűknek bizonyult és a katonai kincstár a tér eladási árából a főváros határán belül néhány kisebb és a határon kívül egy nagy, megfelelő gyakorlóteret akar vásárolni.

A Vérmező területe tehát előbb vagy utóbb értékesítésre kerül; ennélfogva nem időszerűtlen, ha a térnek rendezésével kapcsolatosan az új hadtestparancsnoksági épületnek e helyen való elhelyezésével foglalkozunk.

Így kerülhetne össze az Erzsébet-emlékmű elhelyezésének kérdése a Vérmező rendezésének kérdésével.

Mellékelve bemutatunk egy a Vérmező rendezésére és az új hadtestparancsnoksági palotának elhelyezésére vonatkozó vázlatot.

A Vérmezőből kihasítandó néhány telek, azonkívül a régi hadtestparancsnoksági ingatlannak eladási árából pedig az új hadtestparancsnoksági palota építkezéséhez szükséges tőke is előkerülne.

És ha végre az új miniszterelnöki palota létesítésére Bánffy és Széll kormányzásuk idején a kellő fedezetről gondoskodtak, miért ne lehetne a fedezetet ma is előteremteni?

Nagy kár, hogy *Wekerle* Sándor nem ül többé a miniszterelnöki és pénzügyminiszteri bársonyszékben. Mert ő, ki a főváros fejlesztése és szépítése érdekében elhervadhatatlan érdemeket és babérokat szerzett; ő, aki a *nagy katonai transactiót, a két dunai hídat, a Margitszigetet megvételét, a főváros segélyezését és az óbudai híd megépítését, valamint a munkásházak telepét nyélbe ütötte*: biztosan talált volna a megjelölt célra is fedezetet, különösen ebben az esetben, midőn felejthetetlen királynénk emlékének méltó hátteréről van szó. *Bartolotti Ede.*

VEGYESEK.

Kitüntetés a műegyetem épitéseért. A király megengedte, hogy a budapesti kir. József-műegyetem új épületének megnyitása alkalmából *Hauszmann* Alajos műegyetemi nyilvános rendes tanárnak teljes elismerése tudtul adassék és dr. *Wartha* Vince műegyetemi rektor, miniszteri tanácsosnak a Ferenc-József-rend középkeresztjét a csillaggal, *K. Jónás* Ödön udvari tanácsos, műegyetemi prorektornak az említett rend középkeresztjét, továbbá *Ruuscher* Lajos és *Pecz* Samu műegyetemi nyilvános rendes tanároknak a magyar királyi udvari

Bartolović Marin, képfaragó. Raguzában született, s a XVI. század első felében Sebenicoban élt. Működéséről csupán egy adatot ismerünk, de ez sem vonatkozik szorosan művészetére. 1549 máj. 7-én ugyanis Divnić Miklós sebenicoi pappal egy vízfogóberendezés tárgyában szerződést kötött, mely berendezést a város falain kívül, egy bizonyos Psare nevű helyen kellett felállítania.

Kukuljević-Sakcinski, Ivan: Slovnik umjetnikah jugoslavenskih. Zagreb, 1858—1860. 19. l.

Bartolović Marin

képfaragó

L.

Szendrey-Szentiványi

128. l.

Bartolović Marian

Bartolozzi, Francesco

MDK

18 sz-végi olasz rézmetsző, aki Angliában működött.

Az ő művészetében élte virágát, az erre divatba jött pontozó-eljárás. Nagy nemzetközi műhelye volt.

G. Rózsa. Friedrich John und die Schriftsteller der Aufklärung in Ungarn
Acta Historiae Artium 1956. IV Tom. 1-2 fs
1470.

Barton A
Bartonick

BARTONIEK ANNA

RÓMA, 1927

papír, fametszet, 45x32 cm

BARTONIEK ANNA

A Szombathelyi Képtár tisztelettel
meghívja Önt és családját

BARTONIEK ANNA

(1896 – 1978)
festőművész,

a Geszler család tulajdonában őrzött
festményeinek és grafikáinak
első bemutatójára

1996. április 18-án, 16.30 órakor

A kiállítást megnyitja:
LATOR LÁSZLÓ

A kiállítás megtekinthető: április 18. – május 19-ig

Die Kunsthalle Szombathely zeigt aus
dem Besitz der Familie Geszler Werke
der Malerin

ANNA BARTONIEK

(1896–1978)
Gemälde, Grafiken

Eröffnung am 18. April 1996 16 Uhr 30

Einführung
LÁSZLÓ LATOR

Die Ausstellung ist vom 18. April bis 19 Mai 1996 zu
besichtigen

Bartoniek Anna, festö
f.1896.

22.sz. Dantes Inferno XXXIV. Metszet

23." Dantes Inferno, La Fortuna "

24." Dantes Inferno, III-IV "

Stockholmi grafikai kiáll. 1948. Április.
Nemzeti Muzeum/Stockholm/. 12.l. Katal.

Bartoniek Anna

-i: Két kiállitás. N.Sz.nl. Pesti Napló, 1936. okt. 17. 11 l.

BARTONIEK Anna festő

Gálig Zoltán: Három váltarat az elfelejtésre: Bartoniek Anna, Rauscher György, Schönbauer Henrik. In: Felfedezett és felfedezésre váró életművek. Szombathely, 1998 79-83. M

2608 / rec.

2617 VII/5

2620 IV/master

Bartoniek Anna

— A *Vigadó* egyik másodemeleti termében most nyílt meg a *Lengyel és Magyar Képzőművésznők Egyesületének* közös kiállítása. Sok meglepetésben itt sincs részünk, bár a lengyel grafikusnők között nem egy érdekes tehetség győz meg alapos kultúrájáról és művészi hivatottságáról. Különösen szépek *Konarska* Janina, *Zawidzka* Wanda, *Telakowska* Wanda fametszetei és *Stankiewicz* Zofja pár könyomata. A magyar kiállítók népes sorából főkép *Bartoniek* Anna, *Klammer* Mária, *Porter* Paula, *Demeczkyné-Wolff* Irma, *Ehrenhaftné-Hevesi* Margit, *Benczur* Ida, *Komáromi-Katz* Endréné, *Mezei* Ilus, *Szüly* Angéla, *Zilzer* Hajnalka és *Tóbisch* Ilona hozott figyelemreméltó anyagot a kiállításra, amelynek szobrászati részéből *Somló* Sári és *Baranyai* Ilona munkái emelkednek ki. —i.

Pesti Napló 1936 X. 17

M.D.K.

Bartoniek Anna

"A fodrásznál" c. képének repr.-ját és a művész önkarikaturáját közli a lap "Az Uj Nyolcak" cimmel a Nemzeti Szalon kiállitásáról.

Szinházi Elet. Bp. 1931. nov. 8-14. XXI. évf. 46. sz. 17. lap.

MDK

Bartoniek Anna

Dicsérő elismerést nyert

N.Szal. 333. kiáll. Dijazott művészek. 1925, márc. 8 l.

MDK

Bartoniek Anna

Dante és Vergilius, fam.

Magy. művészek olasztárgyu képei. Enit-dij.
N.Szal. 1943.

3 l.

MDK

Bartoniek Anna

Dante és Vergilius, fametszet

Emit-dij. N.Szal. 1943. ápr.

Bartonick Anna

Műcsarnok Tavaszi Tárlatán képei-
vel szerepelt.

NU.930.III.15.

Bartoniek Anna

MEGHIVÓ

A

BARTONIEK ANNA, ENDRESZ ALICE, HRANITZKY ILONA, KAMPIS ANTALNÉ MUZSNAI KAMPIS MARGIT, KISS VILMA, LORÁNT ERZSÉBET, FUTÁSFALVI MÁRTON PIROSKA ÉS SZULY ANGELA FESTŐMŰVÉSZNŐK ALKOTÁSAIBÓL ÁLLÓ

LXXIII. CSOPORTKIÁLLITÁSNAK

1931. ÉVI OKTÓBER HÓ 29-ÉN, CSÜTÖRTÖKÖN D. U. 4 ÓRAKOR A NEMZETI SZALON KIÁLLITÁSI PALOTÁJÁBAN ESZKÖZLENDŐ ÜNNEPÉLYES

VERNISSAGEÁRA

DÉRY BÉLA
A NEMZETI SZALON IGAZGATÓJA

A KIÁLLITÁS A MEGNYITÁS NAPJÁN ESTE 7 ÓRÁIG VAN NYITVA.

EZ A MEGHIVÓ A MEGNYITÁS NAPJÁN EGY SZEMÉLYRE SZOLGÁL BELÉPŐJEGYÜL ÉS FEL NEM HASZNÁLÁS ESETÉBEN FELJOGOSITJA A TULAJDONOST A KIÁLLITÁS TARTAMA ALATT 50%-OS KEDVEZMÉNYES JEGYEK VÁLTÁSÁRA IS.

NEMZETI SZALON
BUDAPEST, V., ERZSÉBET-TÉR

KÉSZPÉNZZEL BÉRMENTESÍTVE
BUDAPEST 51

NYOMTATVÁNY

NAGYMÉLTÓSÁGU
MÉLTÓSÁGOS
NAGYSÁGOS

nemes dédi Király Kálmán

URNAK
URNŐNEK

BUDAPEST

VII ker., Andrássy ut/utca/tér 73 sz.

Mávnyargatosán

MEGHIVÓ

AZ ALKOTÁS MŰVÉSZHÁZ

XII. KIÁLLITÁSÁRA

BEMUTATÁSRA KERÜLNEK

BARTONIEK ANNA

FAMETSZETEI

(ILLUSZTRÁCIÓK DANTÉHOZ ÉS A ZRINYIÁSZHOZ)

CSORBA TIBOR

VIZFESTMÉNYEI

ÉS A

NAGY BALOGH JÁNOS EGYESÜLET

ALÁBBI TAGJAINAK MŰVEI

FAITH ISTVÁN, KLIMÓ ISTVÁN, K. NAGY SÁNDOR, MÁTÉ JÁNOS, RADICS EDE

MEGNYITÁS 1943 MÁJUS 30-ÁN D. E. 11 ÓRAKOR

ZÁRUL JUNIUS 9-ÉN

Ez a meghivó 2 személyre belépőjegyül szolgál

Junius 6-án 12 órakor PAÁL ÁKOS tárlatvezetést tart

ALKOTÁS
MŰVÉSZHÁZ
XII.
KIÁLLITÁSA

ERZSÉBET-
KÖRÚT
19
TELEFON 426-904

NYITVA 10—3, ÜNNEP-
ÉS VASÁRNAP 10—2.

IGAZGATÓ:
BENDE JÁNOS

BUDAPEST
1943
MÁJ
26

MÉLTÓSÁGOS
NAGYSÁGOS

MAGYAR POS
4
FILLÉR

Dr.Szentiványi Gyula
Budapest,
XI.Lágymányosi-ut 16.

WOMEN-LINE

Az Ernst Múzeum **Dorottya Galériája**
meghívja Önt és barátait

BARTONIEK ANNA (1896-1978)
fametszetei, festményei és
GESZLER MÁRIA GARZULY
porcelán művei bemutatására

A kiállítást **Szipőcs Krisztina**
művészettörténész nyitja meg
2004. febr. 3-án, kedden délután 18 órakor.
Megtekinthető: 2004. febr. 28-ig,
vasárnap kivételével 10-18 óráig.

Dorottya Galéria Budapest V. Dorottya u. 8.
tel-fax: +36 1 266 08 77
e-mail: dorottya_galéria@axelero.hu
www.ernstmuzeum.hu

N Ő I V O N A L

The Ernst Muzeum's **Dorottya Gallery**
cordially invites you and your friends
to the exhibition

ANNA BARTONIEK (1896-1978)
woodcuts and paintings
MARIA GESZLER GARZULY
porcelain works

The exhibition will be opened
by **Krisztina Szipőcs** art historian
on Thusday, 3 February, 2004 at 6 p.m.

The exhibition can be viewed until 28 February,
Monday-Saturday from 10 a.m. to 6 p.m.

TÁMOGATÓK: VAS MEGYE ÖNKORMÁNYZATA, SZOMBATHELY MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA, NEMZETKÖZI KERÁMIA STUDIO, KECSKEMÉT. JENEI GALÉRIA, SZOMBATHELY

ERNST MÚZEUM BUDAPEST

NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG MINISZTÉRIUMA

Bartoniek Anna

— **A Nemzeti Szalon uj kiállitása.** Október 29-én, csütörtökön délután 4 órakor nyilik meg ünnepélyes keretek között a *Nemzeti Szinház* uj csoportkiállitása, amelyen *Bartoniek* Anna, *Endresz* Alice, *Hranitzky* Ilona, *Kampis* Antalné, *Muzsnai Kampis* Margit, *Kiss* Vilma, *Loránt* Erzsébet, *Futásfalvy Márton* Piroska és *Szuly* Angela festőművésznők alkotásai kerülnek bemutatásra.

Est, 931.X.30.
8.O.U. 931.X.30.
N.U. 931.X.28.
E.K. 931.X.30.
P.H. 931.X.30.
P.N. 931.X.30.
N.U. 931.X.30.

Bartoniek Anna.

* **Képző és iparmüvészeti kiállitást** rendezett az Országos Nőképző Egyesület Leánygimnáziuma volt Iskolatársainak Szövetsége az intézet rajztermében (IV., Veres Pálné-utca 36.) az intézet tanulmányi ösztöndijalapja javára. A kiállitás, melynél szebbnélszebb festményekkel s iparmüvészeti alkotásaikkal *Bartoniek* Anna, *Bakonyi* Kató, *Bingertné Hans* Ibolya, *Dicsőffy* Kata, *Éber* Vilma, *Hermanné* dr.-né *Schuschny* Erna, *Mayer* Böske, özv. *Petrányi* Gézáné, *Rózsavölgyi* Ágnes, *Schöntheil* Margit, *Tobisch* Ilona, *Vadászné* dr.-né *Joós* Ágnes, *Wittenberger* Lenke és *Zilzer* Hajnalka müvésznők szerepelnek, december 12-ig lesz nyitva.

Magyarság, 1924 dec. 10.

14

Postcard Album.

Bartonick Anna

SzMPT-tól dicsérő elismerést kapott.

– bajnokhálmi V. 171.

~~Aranyosmaróti Migazzi - kastély~~

~~V. 164.~~

Bartonick Anna

Alkotás Művészház
XII. kiáll.

A török ityn. fametszet
vall. és km. vásárlása

Szépművészet
1943. 159. l.

A RÉGI

Győr művészettörténeti jelentősége fokozódott azáltal, hogy a megszállt területeken nem egy jelentékeny várost, köztük elsősorban Pozsonyt elvesztettük, Győr városa barok templomainak és házainak gazdag sorával a csonka országban átvette azt a szerepet, amelyet egykor Pozsony foglalt el hazánkban.

Győr területén a román stílus-korszak előtti időből építészeti emléket nem találunk, de régészeti leletek kerültek elő szép számban. A bencés gimnázium múzeuma számos kő-, réz- és bronzkori leletet őriz. A város legrégibb neve *Arrabona* a kelta korból származik. E név maradványa a város német Raab neve és a Rába-folyó megnevezése.

Itt a három folyó (Duna, Rába, Rábca) összefolyása letelepülésre csábított. Nem csoda, ha a rómaiak is felismerték a hely jelentőségét. Ők megtartották a kelta eredetű Arrabona nevet. Krisztus után 50-ben már a római birodalomhoz tartozott és uralmuk 380-ig terjedt. A kiemelkedő dombokat: a mai kálváriát és a káptalandombot szállták meg; ez utóbbi helyen erődöt is emeltek. Uralmuk idejét néhány síremlék is megőrizte (pl. a bencés gimnáziumban levő).

A népvándorlás kora népek váltakozását mutatja. Legjelentékenyebb volt a hún, majd az avar hatalom.

HÍREK

Százéves iskola

A Szentkirályi Általános Iskola nevelőtestülete és diáksága ma délután fél hattól emlékezik meg az intézmény fennállásának századik évfordulójáról. A programban szerepel: találkozás egykori diákokkal és tanárokkal, régi dokumentumok alapján egy emlékkiállítás megnyitása, valamint az iskola irodalmi és rajzpályázat anyagának megtekintése. A Szent István király úton lévő intézményben emlékfaültetés zárja a mai eseménysort.

Fesztivál a városi tévében

A Szombathelyi Tavaszi Fesztivál legemlékezetesebb pillanatait eleveníti fel a Szombathelyi Városi Televízió ma esti Magazin adása. A fél nyolckor kezdődő műsorban összefoglalót adnak a fesztiválról. A többi között kiállítások, zenés és táncos rendezvények, színházi produkciók, komolyzenei koncertek egy-egy jellemző epizódját láthatjuk.

Rácz Aladár hangversenye

Rácz Aladár zongoraművész Liszt-hangversenyének egy részét ma este hatkor mutatja be a szombathelyi Zeneművészeti Szakközépiskolában. A válogatásban eltérő stílusú kompozíciókat szólaltat meg. A többi között előadja a Szürke felhők, Csárdás macabre, Dante szonáta, Mefisztó keringő és az Egy forrás partján című műveket. A mai koncert egyben felkészülés a művész leendő hollandiai, nemzetközi Liszt-hangversenyére.

Bartoniek Anna a Képtárban

Bartoniek Anna festőművésznek a Geszler család tulajdonában lévő festményeiből és grafikáiból nyílik kiállítás csütörtökön délután fél 5-kor a Szombathelyi Képtárban. A nagyközönségnek még soha be nem mutatott képeket Lator László Kossuth-díjas költő, műfordító ajánlja az érdeklődők figyelmébe. A tárlat május 19-éig tart nyitva.

Francia fúvósok Szombathelyen

A Szombathelyi Ifjúsági Fúvószenekar a francia Sarrebourg fúvószenekarát látja vendégül a megyeszékhelyen. A zenekar prágai és budapesti fellépés után érkezik Szombathelyre: ma este fél nyolckor a Bartók Teremben hangversenyt, holnap délelőtt tíz órakor a Fő téren térzenét ad.

1996. ápr. 17.

BARTONIEK Anna

A médi

Egy felmérés tanul

● **Kiss Veronika**

Tisztelt Asszony, Kisasszony, esetleg süldő tinédzser olvasó! Ön minden bizonnyal jól szituált, anyagi gondoktól mentes. Gyönyörű, tágas álompalotában él. Hétköznapjai derűsek, mondhatni gondtalanok, csak úgy szállnak egymás után a napok. Férje, barátja, esetleg szeretője jóképű, kisportolt macsó, akinek — fényes karrierje pátyolgatása mellett — mindig van önhöz, meg bájosan mosolygó, angyali gyermekeikhez egy-két kedves szava. Hetente ötletesebbnél ötletesebb ajándékokkal halmozza el önt, miközben nem mulasztja el észrevenni új frizuráját sem. Ön ugyanis, kedves női olvasó, nem dolgozik, ellenben rendszeresen jár kozmetikushoz, fodrászhoz, alkalmanként plasztikára, és még sportol is. Nem csoda hát, hogy ön valóságos bombázó: melleinél már csak a legújabb divat szerinti naci feszül jobban a hátsó fertályon. A pszichológust el ne felejtsem. Mert egy mai modern nő élni sem tud nélküle. És ma Magyarországon csak modern nők élnek.

Nem kell megijedni, nem őrültem meg. Tudom, hogy ön éppen most esett haza a munkahelyéről, és a ma kézhez kapott fizetését számolgatva éppen azon morfondírozik, hogyan lehetne megállítani kamasz fia serdülését. Mert annak a büdös kölyöknek a lába megint nőtt három számot, és az isten sem győzi ezt cipővel. Ezért ön most ideges. Aztán még jobban felpörög, amikor munkából hazatérő

Mindig a gyer

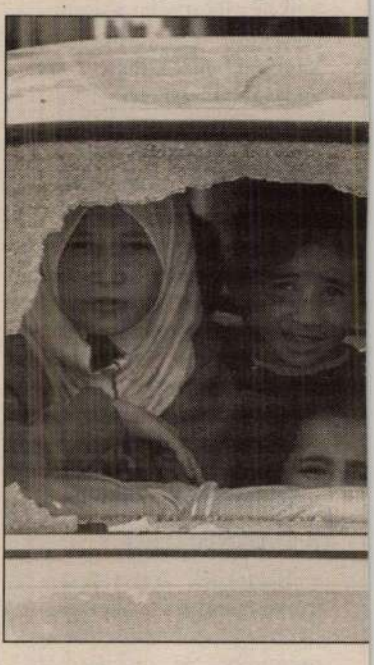

Compu Group Számítástechnika

Szombathely, Kossuth u. 19. Tel.: 06/30/567-925

AKTUÁLIS KÍNÁLATUNKBÓL

- 486 DX2/80 PCI 256c konfig. 98.290,—
- 486 DX4/100 konfiguráció: 100.290,—
- PENTIUM-100 konfiguráció: 131.190,—

A fentiek tartalmazzák: 540 MB HDD, 4 MB RAM, 1 MB SVGA, 1,44 FDD 14" SVGA, LR, NI mon., billentyűzet, Mouse háztáppal.

- DX2/80 3.700,—
- 540 MB HDD 21.800,—
- CD ROM 4x HITACHI 7.500,—
- 4 MB RAM 8.900,—
- 15" SVGA LR, NI monitor 36.900,—

Viszonteladóknak árkedvezmény!
Kívánságára tetszőleges konfigurációt összeállítunk!
Áraink az ÁFÁ-t nem, de az 1+2 év garanciát tartalmazzák.
MINDIG A LEGJOBB ÁRAKON!

MDK

Bartoniek Anna

"Angyali üdvözlet" c. műve a Képzőművésznők kiáll.-án a Nemzeti Szalonban.

(V.): Képzőművésznők a Nemzeti Szalonban.

Művész-Élet, 1933.II.5-6.sz. 10.l.

MDK

Barteniek Anna

Dr.F.L.: Két kiállitás. Református Élet 1943. jun. 5. 8.l.

Bartoniek Anna MDK

Önarckép, olf.

Műcsarnok 1929 tavaszi kiállitás

Bartoniek Anna MDK

Cirkuszban, olf.

Mücsarnok 1929 tavaszi kiállitás

Bardonick Anna

Önarcképpel szerepel a Veres Pálné utcai Leányegyesületben rendezett Kézi- és Iparművészeti kiállításon.

M. 1926. V. 23. (Magyarság)

VI/3

138

Barsoniek Anna

Műcsarnok kiállításán neve szerepelt.

8.d.u. 932. II-21.

MDK

Bartoniek Anna

Dante Inferno I., fam.

" II. "

1. Miskolci O. Grafikai Biennale. 1961.

Bartoniek Anna

MDK

Női akt

Műcsarnok 1928 tavaszi kiállítás

Bartonich Anna Jestőművesi

8 Órai Ujság 1931. X. 30. 2.

Hír a Nemzeti Szalon csoport-kiállításáról

Bartoniek Anna MDK

Kompozició, olf.

Műcsarnok 1930 tavaszi kiállitás

Bartoniek Anna MDK

L.I., olf.

Mücsarnok 1930 tavaszi kiállitás

Bartonek Anna MDK

Önarckép

Műcsarnok 1928 tavaszi kiállitás

MDK

Bartoniek Anna, festőm.
/Képzőművészmnök/

művével/ill. -ivel/ ő is részt vett ezen a kiállitáson.

Műcsarnok. 1928. tav. kiáll. Kat. 36. l.

Bartoniek Anna festő

Zalai Hírlap

Ha játszik a véletlen

Bartoniek Anna kiállítása a Szombathelyi Képtárban

● Ölbei L.

Ez a kiállítás tele van véletlenekkel, mondta Lator László a Szombathelyi Képtárban csütörtökön délután, Bartoniek Anna (1896—1978) kiállításának megnyitóján. Ugyanis soha nem hallottam Bartoniek Anna művészetéről — egy órája láttam először a képeket —, így tulajdonképpen a véletlennek köszönhető, hogy Gálig Zoltán művészettörténész éppen engem kért fel a tárlat megnyitására. Pontosabban bizonyára annak, hogy Bartoniek Anna édesapja, Bartoniek Géza — ahogy mi hívtuk: „Bégé úr" — volt akkor az Eötvös Kollégium igazgatója, amikor magam is kollégista voltam. Nagyobb csoda, hogy megmaradtak ezek a grafikák és festmények: és éppen egy ágy alatt vészeltek át hosszú időt. A költő aztán úgy elemezte Bartoniek Anna kiállított képeit, mintha versek volnának: felmutatta bennük a szépséget őrző részleteket, feltárta az avatatlan szem elől elrejtőző összefüggéseket.

Geszler Mária — aki a Képtár rendelkezésére bocsátotta a család tulajdonában lévő alkotásokat —, mindehhez annyit tett hozzá, hogy régóta szívügye volt ennek a tárlatnak a létrehozása. Művésztársaimnak pedig azt üzenem — jegyezte meg —, hogy ne csüggedjenek. Velükvelünk is történhetnek majd hasonló csodák. (A tárlat május 19-éig tart nyitva. A Lator Lászlóval készített beszélgetést később közöljük.)

Fotó: Benkő Sándor

S
C

● Erő

A
ből ne
gett C
kách J
által
nyen.
a 10—
volt, a
felkés
jobbn
nak, a
kola
minős
pott
Dánie
ja, K
lyozo
hárma
helye
koláb
fyassz
körme
ból S
A
14—1
gett. I
celldö
zium t
lyen.
Eveli

Mi lesz a rádióval? | Heti filmajá

elkedik, ozat lesz

ldiginél nagyobb vállalkozásba fogott. határozta, hogy egy speciális kenuban, zi az Atlanti-óceánt. A spanyolországi Palmasból indulva a Kis Antillák leg-ıdosra tart. Az indulás ideje, május el-loscsuk, és a konténerben szállított ha-van. Elutazása előtt beszélgettünk az ól, félelmeiről, életről, halálról.

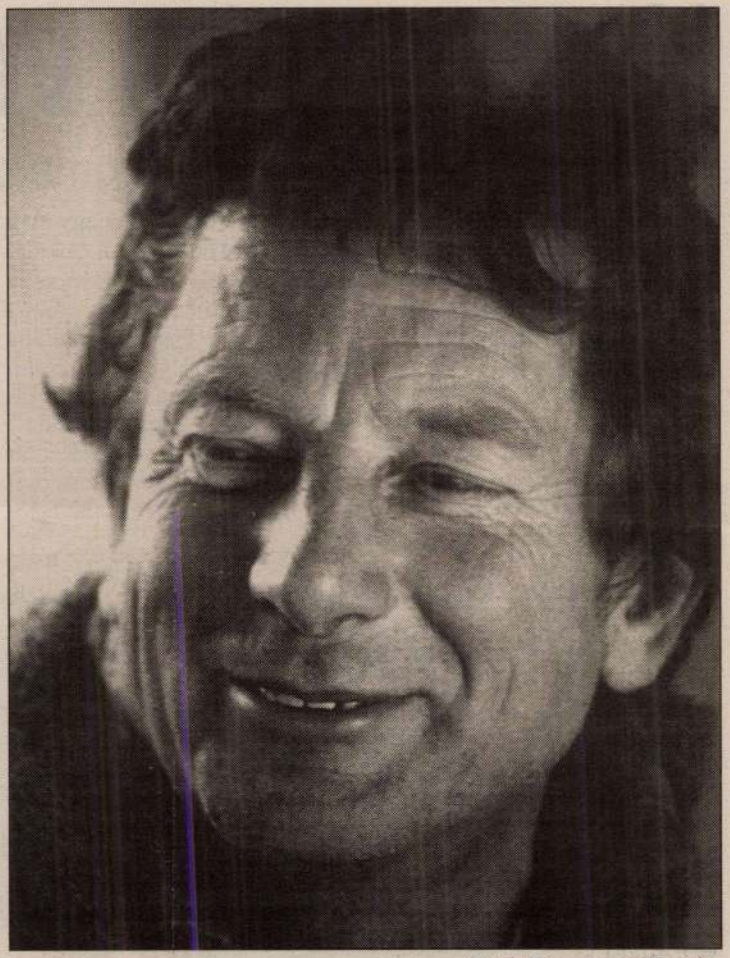

Fotó: Kaczmarski Zoltán

A tenger egy idős nő

— És vajon ön hogyan viseli majd mindezeket? Milyen kapcsolata volt eddig a tengerrel?

— Valamikor hajóztam. A hajósok — ez egy egész rendes kis népség. Érdekes, hogy csak azok neve maradt fenn, akik a pénzszerző útjaikról váltak híressé. A II. világháborúban rengeteg tengerész halt hősi halált, mind névtelenek maradtak. A tenger, a hajózás fantasztikus embereket nevel. Húsz-harminc évesen voltak különböző tengerhez kötődő elképzeléseim, tíz évig könnyűbúvárkodtam is az Adrián. Aztán egy olyan időszak következett az életemben, amikor otthonülő lettem. A beteg lányom miatt.

— És most újra a meghódítására indul. Álmodik róla?

— Éjjel és nappal. Ha becsukom a szemem, színes képet lá-

zó helyem. Érzelmileg még nem tudok hozzá közel kerülni, túl sok a probléma. De biztos vagyok abban, hogy eljön az az idő, amikor az otthonomnak érzem majd.

— Lesz lehetőség a segítségkérésre?

— A rádión kívül van egy olyan műszer a hajón, amely ha vízbe dobor

választott Las Palmas—Barbados útvonalon történő evezés sikerét erősen befolyásolhatja az időjárás.

— Úgy tűnik, nem csak nálunk, máshol is abnormális az időjárás. Ez egy téli útvonal, az angol hajók az itt fújó konstans passzátszeleket kereskedőszél-

MDK

Bartoniek Anna, festőm.

661. Önarckép. Mgt.

KMT. 1928. tav.kiáll. Kat. 33.l.

BARTONIEK ANNA /

1.) Dante Inferno I. fametrnet 58.5 x 30.5

2.) Dante Inferno I. fametoret 31 x 10.5

I. Miskolci országos grafikai biennálé Kat. bev. D. Fehé r Zsuzsa Miskolc , 1961.

Bartosiak Emma
festőművés

Tavaszi kiállítás – Műcsarnokban arcképpel
szerepel.

Budapesti Hirlap
1929 III. 3

Bartoniek Anna
Istőmüvész

Tavaszi kiállítás - Műcsarnokban - képével szerepel.

Esti Kurir

1929 III.3

Baratovich Emma
festőművész

Tavaszi kiállítás - Műcsarnokban - ötletes
Cirkusz-ával mercpel

Budapesti Hirlap
1929 III. 3

Bartosich Anna
testőrnivén

Tavaszi kiállítás mincsarnokban - képével szerepel

Az Est

1929 III. 3

Bartoniek Anna

szerepelt a chúcsarnok Tavasi tárlatán.

MH 1930. III. 15.

Bartoniek Anna

szerepelt a dűcsarnok Tavasi tárlatán.

EK 1930. III. 15.

Bartonicz Anna

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

8 órai Újság 1930. III. 15.

Bartoniek Anna.

Kiállitotta müveit a Nemzeti Szalon 1931-be

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Bartonick Anna

Szül. Budapesten 1896 máj -
10. Rk gim. erettes -
1915/16. I. másodéves mű-
vésznőv. Glatz O. -
1915/16 II. másodéves u.o.
1918/19 I. harmadéves u.o.
1918/19 II. " " -
1919/20 I-II. negyedéves u.o
1920/21. I-II. negyedéves,
Vaszary János

Bartosiek Anna
grafikus

M.D.K.

Dante: Pokla" - illusztrációja
"

Kocsogh Ákos: Első miskolci országos grafikus biennálé
Művészet, 1962. február. — 28l.

Bartonicek Anna

a Magyar Képzőművészek
Egyesülete új csoportjának
kiállításán 10 darabból
álló kollekcióját.

Életrajz, művek
felsorolása

Nemzeti Szalon
1931. okt.
73. csop. kiáll.

V

A KIÁLLITOTT MŰTÁRGYAK JEGYZÉKE

MDK

Bartoniek Anna

Autoriratto, festm.

Mostra Roma 1928. VI. 43 l.

MDK

Bartoniek Anna

Mostra Roma 1928. VI.

MDK

Bartonick Anna,

Dicsérö elismervényt nyert.

Nemz. Szal.333.kiáll.-1925 márc.15.-29. Kat.
A Szinyei M.P.Társ. által dijazott müvészek kiáll.-a.

Bartonick Anna, festő
és grafikus, n. 1896. máj.
16. Apesten. A gimn. érett-
ségi után 1914-16. és 1918-22 a képző-
művészeti főiskolán Glatz
O., Réti I. és Vaszary J.
tanítvanya vok. 1924. ~~tanul-~~
~~mányuta~~ tanulmányuton
volt Romában, Velencé-
ben és Bécsben. 1928. részt
vett a római magyar kiál-
lításokon. A Szinyei Tár-
saságtól dícsérő elismé-
résben részesült. 1934. az
olajfestészetről a fanet-
nésre tért át, s azóta
csak fanetzetekkel szere-
vett hazai és külföldi
(Párizs 1936, Varsó 1938)

Rakssányi D.,

Stockholm és oslói
Stockholm 1948)

tárlatokon. A török ifju
c. fametszetét a kultusz-
minisztérium vette meg a
Szépm. Muz. számára.
A felszabadulás után
tagja volt a M. Képzőm.
Sz. Sz.-nek.

T 1918. a bpesti Kép-
zőművészeti Szabad-
iskolát is lá-
togatta

Bartonick Anna

C.

~~Kanizsai~~

Szépmüvèszet

1943. 91. C.

Kanizsai Nagy A.

Az Emit-díj kiállítása
a Nemzeti Szalonban.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Bartonick Anna

f coto
aul. 1896.
Életrajz

Alkotás Univerzitás

1943. XII. kiall

Bartonick Anna

festő, Ménesi út 11.

Műcsarnok

1930. Tavaszi Kiáll

19.23

Mayer Konrád I. 172

1905. június 8.

Felterjesztés: az állami felügyeletnek a balassagyarmati miz., komáromi várm. könyvtár, rimaszombati miz. Szamosujvári örmény miz. és a nagyenyedi Bethlen-főiskola term. gyűjteményeire leendő kiterjesztése tárgyában (503/1905)

Bartonick Anna

festő. Képzőművésznő

Egyes. tagja.

Miskolc

1932 febr – márc. Kiáll.

252.

Bartonick Anna

wod
z

kol. kiáll.
az Alkotás
Műveiháxban

Ünnep. 1943 jun. 15.
Keppel –

Bartonick Anna

Nemzeti Szalon

1933

B a r t o m i e k A n n a.

1931. Csoport kiáll.

1933. Magy.Képzőművnők 24,kiáll.

Madonna,
Angyali üdvözlet,

Bartos Endre kiállítása

A januárban hetvenedik születésnapját ünneplő – Baján élő – festő-szobrász munkáiból a Gutenberg Galériában nyílt kiállítás. A jelentős számú érdeklődőt Csobolya József gitármuzsikája köszöntötte. A tárlat szervezéséértPálinkás Annamáriát, rendezéséért Szirmayné Burger Erzsébetet illeti dicséret. A pedagógus-művész család első gyermeke a művészi ihletet és biztatást is útravalóként kapta, de a negyvenes évek végén a társadalmi rendszer a kitaszítottak közé sorolta és a politika becsukta előtte a művészeti egyetem kapuit is.

Művészeti körökben kereste – és megtalálta – a művészi szabadság útját. Olyan kiváló mesterektől tanulhatott, mint Rudnay Gyula és Holló László. Pályája kezdetét a naturalista táj- és portréfestészet jellemzi, de aránylag rövid idő alatt eljutott az expresszionista megfogalmazáshoz. Világító, élénk, sokszor harsány színvilágával a valóságosnál szebbnek ábrázolja a környezetét.

Portréfestészetében nem a szépség vagy a csúfság, hanem az arc mögé rejtett valóság megmutatása a célja.

Plakettjei, érmei érdemelnek elismerést. Műhelyében művészek, kutatók, orvosok, történelmet alakító, formáló személyiségek egész sorának portréi készültek el. Csak azokat örökítem meg, akik életükkel, munkájukkal példaképeink lehetnek – vallja Bartos Endre.

Zárkózottnak tűnő ember. Keveset beszél, nem többet a szükségesnél. (Sajnos az effélék vannak kevesebben!) Hidegnek tűnő kék szemei nyugalmat, melegséget sugároznak. A lelkében dúló belső viharokat elrejti a világ elől. Nagy erénye: hiányzik belőle az önteltség. Dr. Vass Zoltán így ír róla: "Rendhagyó ember. Sem művészetét, sem emberi tulajdonságait nem lehet átlagos centivel mérni. Élete során fanatikus elszántsággal tett meg mindent, hogy tehetségét kibontakoztassa... Művészetét lehet szeretni vagy nem szeretni, de nem lehet közömbösnek maradni." Bartos Endrét Németországban szinte jobban ismerik, mint hazájában. Mostani kiállításával is az a célunk, hogy minél többen láthassák alkotásait, melyekkel beírta nevét a magyar képző- és iparművészet történetébe.

A Művészetbarátok Egyesületének 1978 óta tagja.

Bartos Endre: Donatelló (138 mm)

92)

Obersovszky Gyula

Ha megbolondulok, ne bántsatok
Erős karokkal fogjatok le szépen

Aki ennyire másokban él
Ne éljen.
Dögöljön
mint az elcsapott kutya
vicsorát visszahagyva
az útfélen

Aki ennyire másokban él
nem él magának s másoknak sem
Viszik a köztes terek
Ehehehe
Vigyék a köztes terek

Aki ennyire másokban él
másoknak idvezül
Keresztre vele
imádnivalóan

Nem kellesz Petőfi

felfénylő szeműek
nem kelletek
kokárdások
likas rongyokat lobogtatók
ti kelletek nekünk
gránátalmák
ti kelletek nekünk
lekvárálmúak
szoptatottak
serényen hunyorgók
ti kelletek nekünk
huszonegyedik század
gyűldei ifjak
ti kelletek
ti bizony
díszes polgárpruszlik-repítő
csupa-lélegzetben
hogy megfújjátok a
megfújjátok a
Na mit is fújnátok
szívesen Mit is
Nem kellesz Petőfi
Nem
Maradj Barguzinban
Vissza ne gyere

Mely jó Erdélyem

csak azt ne hidd
hogy nem dajkál szívem
képtelenül
mint üres bölcsejét a dajka
mint valami nem létezőn létezőt
Soha nem láttalak
nem tárhattam
fenyveseidre szemem
s a csíksomlyói Szűz Mária dalát
– kedvenc dalaim egyikét –
nem kántálhattam
a templomnak felfele menet
Lebegsz előttem
foghatatlanul
amiként Bartis barátom
– meg egy-egy Nyirő-kötet halinában –
eredeti mutatványul
hogy látatlanul is pontos
lenyomatot adjon
Rólad
édes hontalan hazám

Bartonick Anna

Mücsarnok festő
l. Menesi út 11.

1928. tav. kiáll. 657, 661.
1929. tav. kiáll. 532, 537

Képzőmi. verzunk.
Egyesülete

Kés vasból, római VII. 126.

Bartonick Anna

festō

koll. kiáll. az Alkotás Művészházban

Ujság. 1943. jun. 9.

(T. Sz. G. dr.: Két kiállítás.)

ig találunk a fentiekkel ellentétes
jellemzi Lajost és Carrara Feren-
n nem akarta pörig alázni Velen-
nely ellentétben állna kortársainak
tera" számára nem jó alany lenne
nint atyjának, vagy kedves lengyel
-ben, melyről egy német krónika
ásról, az ellenkező adatok mellett
g is történtek Lajos, alig 22 éves

len Lajos testi valóságával is meg-
olta. Küküllei János szűkszavúan,
s termetű, nyilt tekintetű, göndör
kissé félvállú ember volt". Leírása
űvészeti emlékeivel, módot nyujt
ek, pecsétek, ötvösművek, miniált
iai szempontból körülbelül ugyan-
ket, legkisebb hitelt a pénzeknek,
valósághoz legközelebb a csoport

uk a király trónon ülő alakját, de
olta, de leginkább a szándék, mely
ezíti a pénzek ikonográfiai felhasz-
n sokkal rózsásabb a helyzet, mert

Bartoniek Anna

Jestö

koll. kiäll. az
Alkotásban.

Uj Magyarság

1943. jun. 3.

([Kiallitások.)

[G. S.:

mályosította a napot. A tűz és a nap a ten
válva a levegőbe emelkedett. Ez okból a ví
megrontotta a halakat. Ahová a romlott gő

Megismerkedve az udvari élet pár
azokat az erővonalakat, amelyeknek hatósug
jelentőségüket az olasz kapcsolatoknak ke
vezetőréteg egy részének származása miatt
miatt is. A legfontosabb gócpontok, mely
Velence, illetve Padova.

A nápolyi politikai kapcsolatok szint
számos követség járt Nápolyban vagy ir
I. Károlyt, mikor Endre fiát Nápolyba vi
Telegdi Csanád esztergomi érsek, Bátori
csanádi püspök. Erzsébet királynővel a m
Nápolyba és szívják magukba az Anjou u
Aversai tragédia után a közvetlen hatás
hadjáratban résztvevő lovagok, főpapok, d
töltenek a városban. A hadjárat kulturális
foglalkoztunk, illetve bizonyos szemponto

Nápoly mellett eltörpül, de nem mel

Barthoniek Anna

festő

Elektr.

Szefeltlex

452. l.

Bartoniek ~~[illegible]~~ Anna

Koll. kiáll. az Alkotás Művészházban

cvód

Somogyi Vilmos: Tárlatvezetésekkel népszerűsítik a képzőművészetet. Esti Kurír

1943. jun. 9.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

NYOMTATVÁNY

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Bartonick Anna

koll. kiáll. az Alkotás Műcsarkában.

cód
z
Nepszava
1943. jun. 2.
(sz. s.: Hét festő.)

aki Zára ostrománál esik el és családját a ma
Lajos, Ulrich von Walse, aki a velencei hadjárat
ki életének nagy részét a magyar király szolgál
külföldi származású lovagjai közé tartozott Pauc
Domokos-templom őrizte meg és aki a sírkő fel
állott.

A nemzetközi lovagvilág képviselői mell
külföldi származású diplomatákat is. Jegendorf
volt és Erzsébet anyakirálynő révén kerülhetett
legkényesebb természetű diplomáciai munkák
politikai felszámolását hajtja végre. Diplomáci
pápa is, mert előbb magyar javadalmakat kapott,
séget. Érdekes, hogy ebben az állásában is ré
udvarban, csak úgy mint a pápa érdekében a n

Szerepét később Bredenscheyd János vette
tudós 1361—71 között, tehát egy évtizedig s
járt Avignonba, ha nem is oly nagyfontosságú
viszály lezáródása után a pápaság és a magyar
pontunkból különösen jelentős azért is mert ne
lomáciai akták, hanem egy Visegrádon másolt k
augustinusok könyvtárában őrzött kétkötetes
könyvéről írt elmélkedéseit tartalmazza, a kolofo

Bartonick Anna

festő

Kell. kiäll.

Alkotás Művészház

Hétfő. 1943. máj. 31.

(C. j.: Két kiállítás.)

A nápolyi hadjárat és a Nápolyi tartó
hagyott a fiatal király lelkében, hatását — m
érezni az egész magyar szellemi életen. Itt
mélyek a fiatal király szellemi képét formál
magával hozhatott az átöröklés rejtélyes útj
fiatal fogékony lelkét alakították. A másod
már teljesen kialakult kész férfi, de egész életér
ságának és uralkodásának első évtizede. Külső
cí nlapja szerint Lajos és udvara a hatvanas
és divatú ruhát hord, mely a század közepén,
divatos Itáliában.

A nápolyi álmok szertefoszlásával lezár
járható nagyhatalmi célok, hogy helyüket reá
erősödés, erőteljesebb külpolitika a szomszéd
a maga teljességében a mintául választott ma
hit hatása. Lajos Szent László példáját köve
mögött nemcsak mint jelszó, de mint reális
csosai fordítják figyelmét Nápoly helyett a
de ezekben a hadjáratokban is Lajos elsősorb
legszebb kötelességét, a pogányok elleni harco
ez még középkori vonás, de a király mindvégi

Bartoniek Anna

festő

Koll. kiáll. az

Alkotásban.

erő

z Esti

Magyarország

1943. jun. 2.

(Kés kiállítás.)

Márk krónikáját. A Secretum secretorum-
Sándor számára, hogy elárulja az uralkod
pogány racionalizmus pogány bölcseségét
életrend szabályait és a jó kormányzást tá
uralkodó, akit az ész, az előrelátás irány
tudományt és az irodalmat, megbecsüli
hogy az égitestek titokzatos hatását kikerül
ban sejti a kutatás, Lajos számára másolt
library őrzött meg számunkra valószínűl
került hozzánk. A pszeudo Aristoteles-i
nyugati udvarokban és hatását nem nehéz
sem. Másik hiteles darabja könyvtárának
másolt példányát az ú. n. Képes Krónikát
magyar nemzet történetének lovagi ábrázo
Főszereplője nem a kegyes király szent I
Lajos mintaképe. Bevezetését pedig Kálti
detét összekapcsolja a franciák eredetével,
hogy Sicambria a franciák mondabeli első

Csak ezt a két könyvet ismerjük Lajos
nak, hogy szép könyvtár állhatott rendelk

BARTONIEK *Anna*, festő. * Budapest 1896 máj. 10. A bpesti képz. főiskolán Glatz Oszkár, majd Vaszary János növendéke volt. A Szinyei-Társaságtól dícsérő elismerést kapott. 1931. kompozíciójából és arcképeiből gyüjt. kiállítása volt a Nemzeti Szalonban.

E. G. I. 77. l.

Die Himmelfahrt der heiligen Jungfrau, von Engeln umgeben. — 1865, 1866, 1867, 1869: XIII. 78. *Fel. Ricci:* Mária mennybemenetele.

b) Az Orsz. Képtárban. 1871: XIII. 78. *Fel. Ricci:* Mária mennybemenetele. — 1873: XIII. 78. *Seb. Ricci:* Maria Himmelfahrt. — 1876, 1878, 1879: IX. 286. *Seb. Ricci:* Mária mennybemenetele. — 1881: 700. *Seb. Ricci:* Mária mennybemenetele. — 1888: XIX. 642. *Seb. Ricci:* Mária mennybemenetele. — 1896, 1897: XIX. 642. *Seb. Ricci:* Mária mennybemenetele. — 1897: XIX. 642. *Seb. Ricci:* Himmelfahrt der Maria. — 1898: XIX. 642. *Seb. Ricci:* L'Assomption de la sainte Vierge. — 1901, 1904: XIX. 642. *S. Ricci:* Mária mennybemenetele.

Bartonick Anna

Kol. kiáll. alkotás
Művészkar

Délibáb. 1943. jún. 5.
(Lpz.: Két kiállítás
— öt művész.)
Képekkel.

Tevéren Emmának
írva.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Bartonick Anna

l.

Birómagyfestőnők

51 l.

Bartonick Anna

festő

kall. kiáll.

vód Alkotás Műcsarnok

=

Reformatus Élet.

1943. jun. 5.

(Dr. F. L.: Műcsarnok.)

ságát, mely még a barbárok előtt i
da Ravenna személyében külön felo
da Ravenna arról is tudósít, hogy
nápolyi király könyvtárát, mint
A könyvek egy részét kedvelt or
Conversino da Ravennának ajánd
— Kardos Tibor szerint — a Sec

Küküllei János a király életra
érdeklődéséről felemlítve, hogy „in
iránti érdeklődés a Secretum secret
egy adata azt mutatja, hogy Lajos r
és titokzatos befolyásának. Villani k
járatban elkísérte Lajost egy csillag
3-án egy órával napkelte előtt hagy
a csillagok állása szerint csak ez a
hogy az említett astrologus azonos
Apuliába is.

Ugyancsak Küküllei tudósít
kívül tökéletesen beszélt németül,
kellőképen, ha tudjuk, hogy a ko
legfeljebb még latinul tudtak.

Egyéniségének, de főkép sz
ságot kell tulajdonítanunk a nápo
gyilkolása súlyos törés fiatal élet

Bartonicek Anna

festő

író

Magyar Nemzet

1943. jún. 6.

(B. A.: Az Alföldi Művészház csoportkiállításai)

esküjével, — hogy törvényes házastársán
téteképen.

Talán éppen atyjának ellentétekben
gyermekek önkéntelen vonzódásától anyjul
akinek kétségtelenül döntő befolyása volt
Lokietek Erzsébet egészen haláláig ott állt
határozottan nagyravágyó egyéniségével ir
nak. Lajos uralkodótársának ismerte a
anyját, akinek vallásossága — különösen
telenül hatott fiára is. Rendelkezéseit és ok
nevében anyja adott ki, magáénak isme
háborút is vállalni anyja megsértéséért
apósával IV. Károllyal szemben. Ha tehá
kereit keressük, alaposan szemügyre kell ve
pártoló egyéniségét is.

Jól ismert az a rendkívüli szeretet, an
kolostor felé fordul. Fia uralkodásának el
helyéül és az özvegy királyné odatelepedi
Klára szűzek kolostora mellé. 1334-ben ka
mint 14 évig készült a „csodálatos mű". A
a királyné kegyét fiával együtt. Ő fejezi b

Bartonieck Anna

MAGYAR MÜVESZET
1931. 492

E D É L Y.

8.

---

magyar

állampolgár, született

1897.

városában/községben/ -----évben az

---

vi XII . törvénycikkben megállapi-
tvezetője/személyében kellképen i-

---

ndre

Bartonicek Anna

festő

Műcs. kiáll, 1928tól
Pipics 110. C

Bartonicek Anna

1914/15, 1915/16, 1918/19-
1921/22.

Fortbildungsschule

65. L.

an den indischen Fürstenhöfen in der Grossmogulen-Zeit (Jahrbuch d. Asiatischen Kunst), 1924. *Griffiths*, The Paintings of the Buddhist Cave-Temples of Ajanta, 1896. *Grünwedel*, A., Buddhistische Kunst in Indien, 1900; Tibet und der Mongolei, 1900. *Grünwedel-Burgess*, Buddhist Art in India, 1901. *Hawell*, E. B., Indian Sculpture and Painting, 1908; u. a., Essays on Indian Art, Industry and Education, 1909. *Smith*, V., History of Fine Arts in Indie et. Ceylon, 1911. *Havell*, A., Handbook of Ind. Art, 1920. *Martin* F. R., The Miniature Painting and Painters of Persia, India and Turkey, 1912. *Takács*,

INDIAI SZŐNYEG. A perzsa szefidakori udvari szőnyegszövő műhelyek mintájára India fejedelmei is már a XVI. században meghonosítják a szőnyegszövést. Eleinte a gazdag rajzú perzsa állatos szőnyegeket utánozzák (a bécsi Iparművészeti Múzeumban), később a szövetmintákhoz hasonló virágos díszt alkalmaznak. A XIX. században több helyen, megrendelés szerint, bármely típust szállítottak.

INDIAN MŰVÉSZET. Amerika indián törzseinek művészete, a közép- és délamerikai nagy kultúrákat kivéve, nem haladt túl az újabb kőkorszak művészetének nívóján. Igen sok törzs művészi tevékenysége kizárólag edények és ruhadarabok ornamentális díszítésére és ékszerek előállítására szorítkozik, de akadnak viszont oly törzsek is, mint a közép-braziliai aruakok, akiknek művészete naturalisztikus és élettől duzzadó, s agyagedényeikben lehetőleg hiven igyekeznek a körülöttük élő állatokat, főképen teknősbékákat, denevéreket és halakat megmintázni. Vannak vidékek, ahol rejtélyes eredetű, óriási mythikus kőbálványokra bukkantak, egyébként a monumentális szobrászat ritka az in-

Bartoniek Anna

Bartoniek *Anna*, festő, *1896. Arcképeket és élénken jelenetezett kompozíciókat állí- tott ki (Szt. László a kúnok előtt; Cirkusz).

X

Uj Idők Lex.

III k. 751 l.

K

LLUSTRATIONS

Bartoniek Anna

Szerepelt a Műcsarnok Tavasi tárlatán.

M. 1930. III. 15.

Bartoniek Anna

Szerepel fametszetekkel a magyar Képzőművésznők Egyesülete „lengyel-magyar" kiállítása a Vigadóban

Ujság 1936 X-17

Bartoniek Anna

nevepel a Képzőművé-
nős nemzet Zöri Ziállítá-
sán Varsóban. Kiemeli?
illusztrációit.

P. H. 934. XI. 10.

BARTONIEK ANNA

Fodrásznál.

KMT 1928.tav.kiáll.kat. 32.oldal

MDK

Bartoniek Anna

Illusztrációk Az Ember Tragédiájához

Fametszetek

Lengyel és Magyar Képzőm.nők Egyes. kiáll. katalógusa 1936 okt.

3.1.

Bartonian Stage

Illustrations as Under Typographical

Punctuation

Bartonich Anna

Szerepelt a Műcsarnok tavasi tárlatán.

NU 1930. III. 15.

Bartoniek Anna

festőművésznő

Magyar Képzőművészek Egyesülete Kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Madonna-ja és Angyali üdvözlet-e szélsőséges mozdulataiban is áhitatot kelt.

Pesti Hirlap
1933.II.19.

MDK

Bartoniek Anna

Madonna
Angyali üdvözlet

M. Képzőm.nők 24. kiáll. N.Szal. 1933.

2 l.

Bartonick Anna

Tanulmányait a Képzőművészeti Főiskolán végezte, mint Glatz, Réti és Vaszary tanítványa. Tanulmányúton volt Rómában, Velencében és Bécsben. Háromszor kiállított a Képzőművészeti Társulat tavaszi tárlatán. Részt vett az 1928-iki római magyar kiállításon, valamint a stockholmi és oslói ugyanezen évben megtartott magyar kiállításokon.

1931. okt. Koll. Csath. a Nemzeti Kaszinóban. Kompozíciók, arcképek.

III. A Délmagyarorszá

Guido R

1415. ~~Bologna~~

A mester sz. Bolognabo

Fiú kutyával.

Az előtérben egy b

a vele lévő kutyával,

körül csavarta inger

felgyűrt ing, térdig érő

dék.

Vászon,

A Pyrker

W O M E N - L I N E

Az Ernst Múzeum **Dorottya Galériája**
meghívja Önt és barátait

BARTONIEK ANNA (1896-1978)
fametszetei, festményei és
GESZLER MÁRIA GARZULY
porcelán művei bemutatására

A kiállítást **Szipőcs Krisztina**
művészettörténész nyitja meg
2004. febr. 3-án, kedden délután 18 órakor.
Megtekinthető: 2004. febr. 28-ig,
vasárnap kivételével 10-18 óráig.

Dorottya Galéria Budapest V. Dorottya u. 8.
tel-fax: +36 1 266 08 77
e-mail: dorottya_galéria@axelero.hu
www.ernstmuzeum.hu

N Ő I V O N A L

The Ernst Muzeum's **Dorottya Gallery**
cordially invites you and your friends
to the exhibition

ANNA BARTONIEK (1896-1978)
woodcuts and paintings
MARIA GESZLER GARZULY
porcelain works

The exhibition will be opened
by **Krisztina Szipőcs** art historian
on Thusday, 3 February, 2004 at 6 p.m.

The exhibition can be viewed until 28 February,
Monday-Saturday from 10 a.m. to 6 p.m.

TÁMOGATÓK: VAS MEGYE ÖNKORMÁNYZATA, SZOMBATHELY MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA, NEMZETKÖZI KERÁMIA STUDIO, KECSKEMÉT, JENEI GALÉRIA, SZOMBATHELY

ERNST MÚZEUM BUDAPEST

NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG MINISZTÉRIUMA

megirva

Bartonick Anna

festő

XI. Mészöly u. 4.

MKSz 1947

Bartoniek Anna

szerepelt a Műcsarnok tavaszi tárlatán.

Újság 1930. III. 18.

Bartonick Anna

festőművész

Magyar Képzőművészek Egyesülete kiállításán - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Trecsentós, finoman előkelő Madonnája és előkelő művészet tel megoldott Angyali üdvözlete nemcsak figyelemre méltó hanem arra is utalnak, hogy a freskó nem állhat távol a fiatal művésznő művészi egyéniségétől.

Nemzeti Újság
1933.II.19.

Bartmák Anna

festőművész

Magyar Képzőművészek Egyesületének kiállítása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Magyarország
1933.11.19.

BARTONIEK ANNA

Új Művészet
2004. Apr. XV/4.

32. old.

Bartoniek Anna

koll. kiáll. ~~a Nemzeti-~~
~~ban~~ az Alkotás Mű-
vészházban.

Uj Magyarság
1943. jun. 3
(Kiállítások)

NYOMTATVÁNY

Az Alkotás-művészházban Bartoniek Anna festőművésznő állította ki Zrinyi Miklós Szigeti veszedelmét és Dante Isteni komédiáját illusztráló fametszeteit. Különösen jól sikerült a Szigeti veszedelem fametszetei. A Divina Komedia illusztrálásánál már minden tekintetben nehezebb feladattal kellett megküzdenie s ha a kompozíció itt-ott nem olyan jó, mint a Szigeti veszedelemnél, az illusztrációk megrázóak és tökéletesen kifejezőek.

úrnak

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI
ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT
és
A MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

tisztelettel meghívja

L. VAN PUYVELDE

a belga művészeti múzeumok igazgatójának,
liègei egyetemi tanárnak

folyó hó 28-án (csütörtökön) délután 1/2 6 órakor
a Magyar Tudományos Akadémia előadótermében

Rubens et l'influence italienne

címmel tartandó előadására.

(Vetített képekkel)

GEREVICH TIBOR
az Orsz. Magy. Régészeti és
Művészettört. Társulat elnöke

FABINYI TIHAMÉR
a Magyar-Olasz Társaság
elnöke

Bartoniek Anna MDK
festő

Fametszetek az Ember tragédiájához. - Dante Isteni szinjátékához készitett metszetei a Nemzeti Szalon kiállitásán. Ugyanitt a Zrinyiász illusztrációi.

Tárgyatvezetés ekkel...(Somogyi Vilmos cikke)

Esti Kurir 1943 jun. 9. 7 l.

Bartoniek Anna

Bartoniek Anna a régies stílusú fametszetben talált a maga művészeti kifejezésére. A férfiasan markáns XVII. századi fametszet stílusában rajzolt illusztráció-sorozatot a Zrinyiászhoz. Ezek közt a költő Zrinyi arcképe mintha a közismert XVII. századi eredetinek javított tisztázása volna. A misztikum is vonzza e művészt, így természetes volt rálalálnia Dante Divina Commedia-jának vallási és babonás titokzatosságokkal teli jelképi jeleneteire (*Charon, Az acheroni Limbusban*).

A tárlat másik fele: a Nagy Balogh János Egyesület néven társult művészek pasztelljei és vízfestményei. Öten állítanak ki ezek között: *Faith* István (*Kazlak*), *Klimó* István, *K. Nagy* Sándor, *Máté* János és *Radics* Ede. Klimó lesz legtelszelősebb közöttük. *Áttörő napsugár* pasztellje a kiállítás javához tartozik. Máté János nagy, energikus rajz és színfoltokba vonja össze mondanivalóit; kiemelkedik még *Nagy* Sándor *Magyar fej* akvarellje.

B. A.

Magyar Nemzet
1943. jún. 6. (B.A.: Az Alkotás Művészház csoportkiállítása.)

Aba-Novák ist 42 Jahre alt. Sein Name ist durch zahlreiche Ausstellungen auch im Ausland (Deutschland, England, Holland, Italien, U. S. A.) bekannt geworden. Auf der internationalen Ausstellung moderner christlicher Kunst in Italien, 1932, wurde ihm der erste Preis zuerkannt. Viele Werke seiner Hand sind in den Besitz der Museen zu Budapest und bedeutender Privatsammlungen geraten.

Bartonicek Anna

Hét festő

műveinek gyüjteményes kiállitását mutatja be az *Alkotás Művészház*. Figyelemreméltó értékűek *Bartonicek Anna* fametszetillusztrációi Zrinyi nagy eposzához. A „Szigeti veszedelem" archaikus szellemét éreztetik át ezek az erőteljes vonásokban, robusztusban, másutt mozgásteljes finom lirával megoldott rajzok. Zrinyi, a költő kifejező aremása egyik legszebb darabja, a többiek pedig átgondoltan adják az eposz egy-egy drámai mozzanatát. A „Szolimán szultán" című rajza a szultán méltóságteljes alakjában megérezteti velünk a széles távlatokban Európa felé tekintő oszmán szellemet. Erővel teljes az a rajza, amelyen Mihály arkangyal felszabadítja láncaiból Alekto fúriáit. Dante: „Isteni színjáték"-ának első részéhez fűződő illusztrációi kevésbé meggyőzőek, a téma, a maga elvonultságával, úgylátszik, mint a legtöbb illusztrátor részére, művészünk számára is bőven kínálja a maga nehézségeit. „Dante és Vergilius" című darabja és egy másik: „Dante az elkárhozottak láttára sírva fakadt", kifejezi a dantei gondolatot.

Néprava 1943. jun. 2

Arábiai akácia.

versenyek az a lajtája, melynél a pályán végig vágtatást természetes v. mesterséges akadályok nehezítik.

Akadémia (gör.). Eredetileg Platon bölcseleti iskolája, ma v. főiskola, v. tudományos társaság. Tudós társaság a párizsi Académie Française 40 taggal (a halhatatlanok); nálunk a Magy. Tud. Akadémia, (l. o.), melyet 1825ben Széchenyi István gr. alapított és az újabb eredetű Szent István Akad. (1916). (l. o.) Ez utóbbi a keresztény világnézetű tudósokat gyüjti maga köré.

Akadémiának v. *muzsikális A.*-nak hívták nálunk a XIX. sz. közepe tájáig a hangversenyeket.

Akantusz.

Akantusz. Magas, kórószerű növények, többnyire öblös v, szárnyasan hasábos levelekkel (stilizálva a korrinthusi oszlopfőkön), gyönyörű füzérvirágzattal, a Földközi-tenger környékén. Az Aldunánál található a *Acanthus hungaricus.*

Akarnania. Közép-Görögország Ny.-i partvidéke az Ambrakiai-öböltől délre az Acheloosig (Aspros).

Akasztás. Nálunk a halálbüntetés végrehajtása. Ez a legrégibb és legelterjedtebb halálnem. Az A. a legkevésbbé kegyetlen halálnem, mert a halál beállta előtt a legkevesebb szenvedéssel jár. Az A. végrehajtása a legegyszerűbb, mert a kivégzéshez szükséges eszközök mindenütt könnyen beszerezhetők. Az A. végrehajtásánál a legkevesebb a hibalehetőség. Az A. végrehajtásánál a legkevesebb a hibalehetőség. Az A. végrehajtásánál a legkevesebb a hibalehetőség

Bartonieck Emma

festő Anna

Az *Alkotás Művészház* XII. kiállításán *Bartoniek* Anna a Zrinyiászhoz és Divina Komédiához készült illusztráció-sorozatait mutatja be. Mind a két sorozat a könyvillusztrációk legklaszszikusabb technikájával: fametszéssel készült, még pedig meglepő anyagszerűséggel és technikai tökéletességgel. A művésznő jól ismeri a fametszés műhelytitkait s művészi képzelete ebben a szigorúan körülhatárolt szük keretben is érvényre tud jutni. Eljárásbeli készültség, stilustisztaság s tónus- és formagazdagság által jellemzett metszetei nemcsak szövegkísérő illusztrációk, hanem művészi impressziónak a kifejezései.

Kétfő, 1943. maj. 31.

(Két kiállítás.)

olás

905 : XII. 15.

Bartha Richárd dr. *(nagyőri).* Született Lőcsén. 1871-ben. Atyja dr. Bartha János cs. és kir. vezérfőtörzsorvos, anyja Nendtwich Mária volt. A gimnázium nyolc osztályából ötöt Budán a II. kerületi kir. egyetemi katolikus főgimnáziumban, hármat pedig a kegyesrendiek pesti főgimnáziumában végzett. Az érettségit 1889-ben tette le. Ezután a budapesti kir. magyar tudományegyetemen jogot hallgatott. Közben, 1891—1892-ben, mint egyévi önkéntes katonai szolgálatot teljesitett. Doctor juris-sá 1894-ben avatták. Másfél évi ügyvédjelölti gyakorlat után 1895-ben joggyakornokká a budapesti királyi kereskedelmi és váltótörvényszékhez, ugyanezen évben aljegyzővé a székesfehérvári királyi törvényszékhez nevezték ki. 1896. év elején Budapestre az igazságügyminisztériumba rendelték, ahol megszakitás nélkül 1920. évi március hó végéig teljesitett szolgálatot mint törvényszéki jegyző (1897), miniszteri fogalmazó (1898), törvényszéki biró (1903), itélőtáblai biró (1912), miniszteri tanácsosi cimmel és jelleggel felruházott miniszteri osztálytanácsos (1916), miniszteri tanácsos (1918), helyettes államtitkár (1919). Ugyanezen év végén az államtitkári cimet és jelleget kapta. Csaknem egész igazságügyminisztériumi szolgálata alatt a törvényelőkészitő munkálatoknál müködött közre. A polgári törvénykönyv tervezetét előkészitő bizottságnak több mint két évtizeden át tagja volt. A törvényelőkészités terén kifejtett müködéséért több izben legfelsőbb kitüntetésben részesült: a Vaskoronarend III. osztálya (1914), a Ferenc József-rend tiszti keresztje (1916), a II. osztályu polgári hadi érdemkereszt és a Lipót-rend lovagkeresztje (1918). Több mint tiz évig jegyzője volt a törvényszéki orvosi vizsgálóbizottságnak és több mint egy évtizede tagja az egységes birói és ügyvédi vizsgálóbizottságnak, valamint a Budapesten szervezett földmérő vizsgálóbizottságnak. A magyar kormány egyik képviselőjeként résztvett a leánykereskedelem, valamint a pornographia leküzdése érdekében az 1910. év tavaszán Párisban tartott nemzetközi értekezleten. A budapesti községi közigazgatási tanfolyamon, annak egész fennállása alatt, mint a magánjog és a polgári peres és perenkivüli eljárás előadója müködött. Megbizott minőségben tagja volt (1919/20-ban) a béketárgyalásokra Neuilly-be kiküldött magyar békeküldöttségnek. Az 1920. év március havának végén átvette Magyarország Kormányzója kabinetirodájának vezetését és 1920. évi április havában nevezték ki annak főnökévé. Ebben az állásban kifejtett müködéséért a Kormányzó 1924. évben az I. osztályu magyar érdemkereszttel tüntette ki. 1899-ben házasságot kötött dr. Imling Konrád igazságügyi államtitkár leányával, Imling Paulával. Házasságukból két fiu származott, Imre (1903) és Dénes (1906). Meghalt 1927 február 1-én.

Bartholomaeidesz Adél, ny. polgári iskolai igazgatónő. Született a nógrádmegyei Kálón, 1859-ben. (Atyja szülőhelyén ág. ev. lelkész volt, anyja Krmann Antónia ugyancsak lelkész leánya.) Elemi népiskolai képesitését a budai Csalogány-utcai tanitónőképzőben szerezte és tanitónői müködését Losoncon kezdte meg, ahol 1879—1882-ig a „Kovarcz—Hasper Alvin"-féle leányiskola szolgálatában állott. 1884-ben a budapesti áll. polgári tanitónőképzőben folytatta tanulmányait. Már 1885 februárjában Zirzen Janka ajánlatára, mint segédtanerőt a kolozsvári állami elemi iskolai tanitónőképzőhöz kinevezték és véglegesitették. Itteni müködése alatt a polgári iskolai képesitéshez szükséges tanulmányait magánuton folytatta és megszerezte a mennyiségtan és természettudományi szakon a polgári iskolai tanitónői oklevelet. 1891-ben a bányai ág. hitv. ev. egyházkerület polgári leányiskolával kapcsolatos internátust létesitett. Pályázati kérvény alapján az egyházkerület az uj intézet igazgatónőjévé választotta. 1894-ben a tiszai ág. hitv. ev. egyházkerület meghivására a rozsnyói leányiskolához került. Ezt az iskolát Czékus István 1885-ben alapitotta, de az mint kétosztályu felsőleányiskola nem volt életképes. B. az iskolát négyosztályuvá szervezte át. Az intézet vezetése alatt rohamosan fejlődött, ugy hogy egy közel ötven bentlakó növendék befogadására alkalmas internátus felépitése vált szükségessé, amelyet 1897-ben nagy ünnepség keretében Zelenka Pál ág. hitv. ev. püspök felszentelt és átadott rendeltetésének. B. közel három évtizedes érdemdus müködés után 1920-ban, a cseh megszállás miatt kénytelen volt elhagyni Rozsnyót és ekkor Irsán az ág. hitv. ev. egyház elemi iskolájához nyert beosztást. 1925-ben nyugalomba vonult. Élénk társadalmi és kulturális tevékenységet fejtett ki; rozsnyói müködése alatt alelnöke volt a helyi nőegyletnek és az ottani Népmüvelődési Egyesületben több előadást tartott. A Mária Dorottya Egylet, a Természettudományi Társulat és a Polgári Iskolai Tanár Egyesület tagjainak sorában helyet foglalt. Külföldi tanulmányutjai során Németországot, Franciaországot és Törökországot is beutazta. 1911-ben az Éjfélinap országában is járt. „Az ág. h. ev. leánynevelés története és feladata" cimü értekezése, mint forrásmunka ma is használatos.

Barthoniek Anna, festőmüvésznő. Budapesten született. Müvészi tanulmányait a Képzőmüvészeti Főiskolán végezte, ahol Réti és

Vaszary mesterek tanitványa volt. Oklevelének elnyerése után önálló mütermet nyitott. Első kiállitása 1928-ban volt a Mücsarnokban és még ugyanezen évben a római magyar kiállitáson portréival tünt fel. 1929-ben Stockholmban, Oslóban és Göteborgban, 1930-ban Amsterdamban állitott ki nagy sikerrel.

Bartók Béla zeneszerző, az Országos Magyar Zeneművészeti Főiskola rendes tanára. Nagyszentmiklóson született, 1881-ben. Középiskolai tanulmányait befejezve, a Zeneművészeti Főiskolán képezte tovább magát és csakhamar feltünt ujszerü felfogásu kompozicióival. Megbecsülhetetlen munkát végzett régi melódiák felkutatásával és ebből a célból több izben bejárta az egész országot, nagy fáradsággal, ellesve a magyar, tót és román népdalmelódiákat és töredékeket. Különösen a Székelyföldön már-már veszendőbe menő népdalkincseit gyüjtötte össze és dolgozta fel és ezek az ő átiratában meghóditották az egész világ zenebarátait és felhivták a figyelmet a magyar népies zene szépségeire. Merész, teljesen uj ösvényeken haladó harmoniái és modulációi a modern zene egyik legragyogóbb tehetségei közé emelték. Mint interpretáló művész is egyike a legkiválóbbaknak. Müveit az egész világon, de különösen Angliában, ismerik és müsoron tartják. Kompozicioi közül jelentősebbek: A fából faragott királyfi (táncjáték), A kékszakálu herceg vára (drámai jelenet), A csodálatos Mandarin (pantomim), ezenkivül komponált több suittet, vonósnégyeseket, hegedüszonátákat és zongora versenymüveket. Nagyobb zenetanulmánya „A magyar népdal" cimen több nyelvre van leforditva.

Bartók Géza dr., ny. belügyminisztériumi miniszteri tanácsos. Született Pesten 1858-ban. Kiképeztetésének alapjait, mint magántanuló, Szőnyi Pál nevelőintézetében nyerte, ahol különösen a természettudományokat kedvelte meg, majd a kegyesrendiek gimnáziumában tanult s itt érdeklődése az ethikai tudományok felé fordult. A gyakorló iskolában irodalmi tevékenységet is fejtett ki és az itt nyert pádyadijakból egy görög tárgyu dolgozat jutalmazására Szabó István-dij cimen alapitványt tett. Jogi tanulmányait a budapesti tudományegyetemen végezte. Ezen idő alatt (1877—1881) több, részint helytörténeti és utirajza, részint lengyel politikai tárgyu dolgozata jelent meg a Magyar Korona és Pesti Napló hasábjain, azonkivül irodalomtörténeti közleménye a Figyelőben, jogi tárgyu ismertetései pedig a Magyarország és a Magyar Themis hasábjain. Jogi tanulmányainak elvégzése s időközben Sziciliában és Tuniszban tett utazása után, mely utjáról tárcalevelek jelentek meg a Fővárosi Lapokban, megkezdte közigazgatási pályáját. 1881. augusztusában, mint Pest-Pilis-Solt-Kiskunmegye solti középjárásába kinevezett tb. segédszolgabiró, majd 1882-ben, mint azon megye tb. aljegyzője. Jogtudori oklevelének megszerzése után 1884-ben „A tengerzárról" értekezése jelent meg a Magyar Igazságügyben. Miután ugyanezen évben, majd 1885-ben Középeurópában tanulmányutakat tett s Kopenhágából kétrendbeli utilevele jelent meg a Fővárosi Lapokban, ez év decemberében, mint fizetésnélküli segédfogalmazó a belügyminisztériumba került. 1888-ban fogalmazói cimet és rangot nyert. 1890-ben a Szent László Társulat megbizásából a moldvai csángókat és az oláhországi magyarokat látogatta meg és ezen utjáról a társulat elnökének, Schlauch Lőrinc nagyváradi püspöknek számolt be, mely beszámolót a társulat közgyülésén ismertették. A belügyminisztériumban fokozatosan előre haladva, 1906-ban cimzetes miniszteri tanácsos, majd a gyámügyi osztály főnökhelyettese, 1917-ben pedig valóságos miniszteri tanácsos s a II. o. polgári hadi érdemkereszt tulajdonosa lett. Időközben szolgálati idejét kitöltvén, 1918-ban nyugdijaztatását kérte, amikor is a Lipót-rend lovagkeresztjét kapta. Azonban tekintettel a világháborura, ideiglenesen még a belügyminisztérium kötelékében maradt s itt, mint a rendőri büntető tanács rendes tagja és helyettes elnöke, valamint a több minisztérium kiküldöttjéből alakult hadszolgáltatási bizottságnak a belügyminiszter részéről kiküldött tagja szerepelt. Nyugalmaztatása óta a humanioráknak, jogi és politikai tanulmányoknak él. 1929-ben és 1930-ban jelent meg „A valorizáció kérdéséhez", valamint „A valorizáció kérdéséhez a devalváció után" cimü értekezése

Bartók József, kuriai birói cimmel és jelleggel felruházott ny. itélőtáblai biró, a kolozsvári járásbiróság utolsó magyar elnöke. Középiskoláit Kolozsváron, egyetemi tanulmányait Budapesten végezte, majd jog- és államtudományi államvizsgát tett. A birói oklevelét is a fővárosban szerezte meg. Igazságügyi szolgálatát mint joggyakornok a kolozsvári törvényszéken kezdte meg, ahonnan az ottani járásbirósághoz került, amely-

AZ ALKOTÁS MŰVÉSZHÁZ XII. KIÁLLITÁSÁNAK KATALOGUSA

BARTONIEK ANNA
ÉS
CSORBA TIBOR

FESTŐMŰVÉSZEK

GYŰJTEMÉNYES KIÁLLITÁSA

A NAGY BALOGH JÁNOS EGYESÜLET

ALÁBBI TAGJAINAK MŰVEI:

FAITH ISTVÁN, KLIMÓ ISTVÁN, K. NAGY SÁNDOR, MÁTÉ JÁNOS, RADICS EDE

ÁRA: 50 FILLÉR

ALKOTÁS MŰVÉSZHÁZ
BUDAPEST, VII., ERZSÉBET-KÖRUT 19. I.
IGAZGATÓ: BENDE JÁNOS. TEL.: 426-904

1943

BARTONIEK ANNA festőművésznő

született 1896-ban Budapesten. Művészeti tanulmányait a Képzőművészeti Főiskolán végezte Raksányi Dezső, Glatz Oszkár, Réti István, végül Vaszary János vezetése mellett. 1924-ben olaszországi tanulmányúton volt. 1928-ban állított ki először a Műcsarnok tavaszi tárlatán, 1931-ben a Nemzeti Szalon egyik csoportkiállításán önálló gyüjteménnyel vett részt. 1934-ben az olajfestészetről a fametszésre tért át és azóta csak fametszetekkel vesz részt a kiállításokon. Madách Ember tragédiájához készített fametszeteit 1936-ban állította ki Budapesten és Párisban 1938-ban Varsóban, legutóbb pedig 1943-ban Budapesten az „Enit" kiállításon szerepelt fametszeteivel.

I. ZRINYI MIKLÓS: SZIGETI VESZEDELEM

1. Zrinyi, a költő	fametszet	P	80.—
2. Alektó megjelenik az alvó Szolimán szultánnak atyja képében	„	P	80.—
3. Szolimán szultán	„	P	80.—
4. Zrinyi a hős, Farkacsics halottas ágyánál	„	P	80.—
5. Zrinyi a feszület előtt.	„	P	80.—
6. Deli Vidnek álmában megjelenik halott bajtársa Radivoy	„	P	80.—
7. A hajnal	„	P	80.—
8. A török ifjú	„	P	80.—
9. Zrinyi, a hős megdicsőülése	„	P	80.—

II. DANTE: ISTEN KOMÉDIA

10. A könzönyösök a pokol kapujában	fametszet	P	80.—
11. Dante és Vergilius	„	P	80.—
12. Átkelés az Acheronon. Ó-kori költők a Limbusban	„	P	80.—
13. Cháron	„	P	80.—
14. Dante az elkárhozottak láttára sírva fakad	„	P	80.—
15. Dante az élő fák között	„	P	80.—
16. Az angyal megnyitja Dis város kapuját	„	P	80.—
17. Lucifer	„	P	80.—
18. Dante és Vergilius újból kijut a földre	„	P	80.—

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 DEC 10

PETŐFI NÉPE

Bartos Endre festő-
művész

— **Bartos Endre** festőművész kiállítását nyitotta meg tegnap Kecskeméten, a megyei kórház klubjában dr. Tétényi Katalin művészettörténész, a Magyar Nemzeti Galéria tudományos főmunkatársa.

Bartonich Mária

Szerepel a lengyel-magyar
művészmök kiállításán az
Internacionális Klubban

Pesti Hírlap 1936 I. 17

megírva

Bartos, l. Bartesch

L.

Szendrey - Szentiványi

128. l.

Bartos, kőművesmester, 1643.
Brassóból.

Történelmi Tár

1893, 314.

Mika: Rákóczy György levelezése
a brassói bíróval és
tanáccsal.

Bartos Artur MDK

Plakátterv, vizf.

Műcsarnok 1910. tavaszi kiállitás

Bartos Arthur
festő

L.
Szendrey-Szentiványi
128. l.

Cink (1200 m kg)

1. Unió 560 m. kg. 2. Belgium 180 m kg. 3. Lengyelország 120 m. kg. 4. Franciaország 75 m. kg. 5. Németország 70 m. kg. 6. Kanada 60 m. kg. 7. más országok.

Ólom (1600 m.)

1. Unió 670 m. kg. 2. Mexikó 170 m kg. 3. Ausztrália 150 m. kg. 4. Spanyolország 150 m. g. 5. Kanada 120 m. kg. 6. Német

Bartós Béla festö Rákosi Miv.

Szab.Nép.1950.221.sz.szept.22. 6.l.

Bartos Dezső

tanító

alakrajzi orzt.

Jeles

Iparrajziskola 1908

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Bartos Emő

festőművész

Pál László Társaság kiállítása - Nemzeti Szalonban
képével szerepel, [illegible] kompozíciójával.

Magyarság
1929.I.27.

MDK

Bartos-Ferda Klára, keramikus

Rosner K: A milanoi Trienniale. Magy.Iparművészet, 1933. 94 l.

megjön

Bartos Ferda Klára

keramikus Kerámiái

Rosner Károly:

A milanói Triennale

MAGYAR IPARMŰVÉSZET

1933. 94. l.

MDK

Bartos Ferda Klára, keramikus

b: A legfiatalabb müvészet...Nemzeti Ujság,1933. dec. 17. 28.l.

Bartos Ferda Klára

keramikus

Bp. V. Személynök

u. 9–11.

ivód

Szokolay ipar

proni

935.

ágos Bizottsága

ány { száma: 19
kelte: 19
beérkezése: 19

ek száma:

elintézett szám:

záma:

záma:

asta:

Ö Bartos Jenőné

Bartos Jenőné iparművésznő.
VII. Dohány-u. 10. 423-808

Bptaw 6. 1940. sept
u 1942 jan

Bartos Dániel, kardes

L: Kozák Éva

5.

- Közművelők és népművészek lihintetése

Népszabadság Bp. 1979 aug. 18.

Bartos Endre festő

Észak-bácskai panoráma

Két téma foglalkoztatta az elmúlt napokban Észak-Bácska lakosságát: megkezdődött a szavatolt fejadagok kiosztása, és megszületett a határozat a dinár átértékeléséről 6 nullát törölnek a bankjegyekről, azaz egy millió dinárból lesz egy új (legújabb) dinár.

Ezzel a denominációval a dinár minden bizonnyal csúcsot dönt: a (háború utáni) negyedik értékváltozás után egy 1965-ös dinár 1.000.000.000.000 mai dinár értékének felel meg. De a Jugoszláv Nemzeti Bank még egy világcsúcs megdöntésére készül; a pedáns statisztikusok kiszámították, hogy a világtörténelem legnagyobb arányú pénzromlása az 1923. évi németországi volt, amikor 1 USA-dollár 4 milliárd márkát ért. A szabadkai valutaüzérek múlt vasárnap már 3,6 milliárd dinárt kértek (és kaptak is) 1 USA-dollárért, és tekintettel az infláció ütemére, reális a világcsúcs megdöntésének reménye.

A pénzcserét két hónap alatt kell végrehajtani. A rossznyelvek szerint azért szabtak ilyen rövid határidőt, mert egyébként a mostani pénzcsere egybefolyna a következővel; az előrejelzés szerint az infláció Kis-Jugoszláviában az év végéig eléri az egy billió (1.000.000.000) százalékot. És ez is rekord ám a javából!

Ami mindezzel kapcsolatban lapunk olvasóit is érdekelheti: ne is kíséreljék meg kiismerni magukat az új és régi (régebbi, legrégebbi) dinárbankjegyek zűrzavarában, mert csak veszíthetnek rajta. Különben is: miért váltanák forintjukat (márkájukat, dollárjukat...) dinárra, amikor – ha hivatalosan nem is, de gyakorlatilag annál inkább – a márka, a forint általánosan elfogadott és használt fizetőeszköz a határon túl is?

Világcsúcsot sejtet a fejadag is. A rendelet szerint minden jugoszláv polgár 6,25 kg lisztre, 0,50 kg cukorra, 0,25 kg sóra, 0,75 liter étolajra és 0,50 kg mosószappanra vagy mosóporra jogosult havonta. Ez nemcsak annál kevesebb, amit Ceausescuék írtak elő a román állampolgárok számára, hanem még a háború utáni jugoszláviai fejadagot sem éri el. Pedig arról annak idején azt tartották, hogy éhenhalásra sok, de megélni nem lehet belőle. És akkor hol van még a hús, a hentesáru, a tej, a ruha, a cipő, a tüzelő?...

Apropó, tüzelő! A kormány annak lehetőségét is latolgatja, hogy szén-fejadagot is adjon. Sokak szerint ez az egyetlen esély arra, hogy az alultáplált kisnyugdíjasok és kiskeresetű dolgozók tízezrei túléljék a telet. Mert – az adat egy nyugdíjas pedagógusházaspártól származik – 24 havi átlagos nyugdíjat kell(ene) kifizetni 3 tonna jobb minőségű lignitért. Azt is márkában!

Ha igaz az, hogy egy rendszer leghitelesebb tükörképe a politikai vicc (és miért ne volna igaz?), hadd illusztráljuk a jugoszláviai helyzetet eggyel a legfrissebb belgrádi viccek közül:

Láló (a bánáti parasztot megtestesítő viccfigura) nekiül reggelizni a szerb képviselőház előtt: tarisznyájából egy marék szénát vesz elő, és sztoikus nyugalommal eddegél.

Arra megy Seselj csetnik vajda és rászól:

– Mit szégyenítesz itt bennünket! Itt van tíz márka, eredj és vegyél magadnak valami emberi ebédet!

Láló elteszi a pénzt, de ott marad és tovább rágja a szénát. A jelenet megismétlődik Vuk Draskovics ellenzéki pártvezérrel, végül megérkezik Szlobodan Milosevics, és ráförmed:

– Hát van neked eszed? Szénát eszel, amikor még friss füvet legelhetnél: Arra nem gondolsz, hogy mit fogsz zabálni a télen?!...

— Doc —

Erdélyi krónika (II. rész)

A vadállatok

Nagyon sokat gondolkoztam, milyen beharangozót írjak a következő sorokról. Végül úgy döntöttem, nem írok semmit! Ilyen vádak mellett minden kommentár hiábavaló...

„Román testvérek, ne menjetek többé Magyarországra! Se turistaként, se átutazóban, se hivatalos minőségben. Mert amikor a magyar vámosok és rendőrök a ROMÁNIA szót olvassák az útleveleken, habzik a szájuk, vérbe borulnak szemeik, és tajtékoznak a dühtől. Önkényesen elfoglalva Közép-Európa egy részét, amelyet ezer évvel ezelőtt foglaltak le maguknak, barlanglakó kétlábúak módjára viselkednek hazájukban, megalázva az oda betévedt románokat: durván bánnak velük, erőszakkal szállítják le őket a vonatokról, dobják ki az autókból, megmotozzák még a zoknijukat is – vagyis röviden! – a civilizált világnak hihetetlen módon gyalázzák meg őket. A kisebb zaklatásoktól egészen a kínzásokig, amelyek már a híres náci Mengele doktorra emlékeztetnek, paranoikus étvággyal járják meg az aljasság minden fokát.

A napokban látogatott szerkesztőségünkbe egy román származású amerikai állampolgár. Elkövette azt az oktalanságot, hogy autóval utazott át Európán, így természetesen Magyarországon is. Volt nála egy telex és egy telefax, mivel valami céget akart nyitni szülőhazájában. Az osztrák-magyar határon, belépve Magyarországra, több mint 1500 dollárt kellett fizessen, pedig elmagyarázta, hogy csak átutazóban van, tehát tranzitban, ami nagyon pontos nemzetközi szabályokban van meghatározva. A túlsó határon, az országból való kilépés előtt visszakérte pénzét, és azzal fenyegetőzött, hogy világraszóló pert indít, ha nem kapja vissza a pénzt. Végül az összeg egyik részét visszaadták, a maradék viszont – amiért ő keményen megdolgozott – a honvédek zsebében maradt. Mert ilyenek ők, potyalesők, pénzéhesek, semmirekellő csavargók, neveletlenek, orruk alatt jól bepaprikázva, hogy egész életedben ne felejtsd el őket. Szorozzák meg ezt az esetet párezer hasonló esettel, amit naponta elkövetnek az ország összes határátkelőhelyén, és megláthatják, hogyan lesz egy apró lopásból országos méretű rablás és fosztogatás. De a magyarokat ez nem érdekli, ők már beléptek Európába, és csak odarendelnek egy cigány muzsikust valamelyik nyugati diplomata füléhez, vagy „viszketőporba" mártják ördögadta szépasszonyaikat, hogy gyorsabban bújjanak valami gutaütött nyugati úriember ágyába, és máris kitűnő az ország megítélése: ők a demokrácia bajnokai és a barbár Kelet kapuinak éber őrei.

És mivel mindent az orruk alá raknak, a magyarok úgy gondolják, hogy mindent megengedhetnek maguknak, és terrorizálják a románokat, úgy Magyarországon, mint Erdélyben. Egy budapesti razzia során a helyi rendőrség eljutott a Keleti pályaudvarra, ahol egy román turistacsoport tartózkodott. Az útlevélvizsgálatnál észrevették, hogy ketten közülük libánfalviak – ahol él az a szerencsétlen Mihai Cofarin, akit 1990 márciusában Marosvásárhelyen meglincseltek a magyarok. Művelt emberek lévén, a nyolc rendőr rögtön kapcsolatot teremtett az akkori eseményekkel, visszatartották a két ember iratait, majd rögtön botokkal verték, és bakancsaikkal rúgdosták őket az előkelő és civilizált Keleti pályaudvaron. És, mintha ennyi nem lett volna elég, bevonszolták a szegény parasztokat a rendőrautókba, ott ismét megverték őket, majd a Duna-parton hagyták a szerencsétleneket. Persze, azelőtt ismét elcsépelték őket körülbelül olyan módon, ahogy a marosvásárhelyi vadállatok döngették Cofarint, és próbálták beleszúrni a zászlórudakat. A két áldozat neve: Lazal Manole Dorel és Tinca Ioan Strugurel. Nagy nehézségek árán sikerült hazahozni a két parasztot, és most gondos orvosi felügyelet alatt vannak.

Tudomást szerezve ezekről a kegyetlenkedésekről, a Vatra Romaneasca erélyes tiltakozást nyújtott be a román külügyminisztériumnak. Nekünk pedig nem marad más, mint határozottan kimondani: fenntarthatja-e Románia diplomáciai kapcsolatait egy olyan országgal, amelyik állandóan ingerel és meggyaláz bennünket, és ahol még a rendfenntartóű erők is vadállatként bánnak a románokkal? Meddig tűrjük még ezeket a gyilkosokat?"

* * *

A következő hetekben bemutatjuk keleti szomszédunk véleményeit a magyarok által végrehajtott marosvásárhelyi „románellenes" pogromról...

Lőrinczi Csaba

Bartos Endre sikeres kiállítása Németországban

Interjú Alexander Ackerral, a tárlat szervezőjével

Ha az előzményekre visszagondolok, szinte magam előtt látom: egy megnyerő arcú, magas úr elragadtatottan szemlélte Bartos Endre festményeit a Petőfi-szigeti Ifjúsági Házban, a *Károly király* és *Zita királyné* száműzetésbe indulásának 70. évfordulóján történt emlékműavatás alkalmából rendezett kiállításon. Szóba elegyedtünk, és az úr kijelentette – miközben átnyújtotta a névjegyét –, hogy addig nem nyugszik, amíg Bartos Endre művészetét hazájában is meg nem ismerteti. Megéreztem, hogy olyan emberrel beszélgetek, aki tartja a szavát.

Most – az Augsburg közeli *Bad Wörishofenben* rendezett tárlat után, Baján készítettem interjút *Alexander Ackerral*, akinek — feleségével együtt (*Helga Acker* az Augsburger Allgemeine Zeitung mutációjának a *Mindelheimer Zeitungnak* a főszerkesztője) — köszönhető, hogy Bartos Endre munkásságát külföldön is megismerték.

– A sikert érzékeltetni nem találok szavakat – kezdte Alexander Acker, amikor a tárlat fogadtatása iránt érdeklődtem. – Jómagam szinte a világ minden galériáját ismerem, így van összehasonlítási alapom: a kétezer látogató mintegy egynegyedével volt alkalmam szót váltani, alaposabban megismerni a véleményt. A legnagyobb elragadtatással nyilatkoztak. Persze, a fogadtatásnak nem ez a legfontosabb ismérve.

Nos, mind az ötven kiállított képet megvásárolták, de ha százat vittünk volna, akkor annyi is gazdára talált volna. Azonkívül egy tucatnyi kiállítás-meghívást kaptunk, hazámban például *Bonn, Köln, Braunschweig, Bad Kissingen, Kaufbeuren, Franciaországban Avignon és Aix-en Provence, az Egyesült Államokban Washington és Boston* egy-egy galériája kérte és vállalta, hogy megrendezi Bartos Endre tárlatát.

– *Mi ragadta meg leginkább a közönséget az Ön tapasztalata szerint?*

– Általában az életigenlés, öröm, világosság és optimizmus, mely a festmények mindegyikéből árad. Ezt hangsúlyozta egyébként a rendkívül elismerő újságkritika is. Bartos Endre művészete vidámmá és boldoggá tesz.bennünket – mondták a látogatók. Egy fiatal házaspár – családi problémákkal küszködött – szomorúsága leküzdésére vásárolt az elsők között egy képet. Volt egy 82 esztendős müncheni művésznő – maga is jónevű festő –, aki vagy két óra hosszat szemlélte a képeket, egyszerűen nem tudott megválni tőlük, majd vásárolt is belőlük.

– *Volt-e hivatalos vélemény?*

– Igen. A müncheni képtár hivatalos értékelő bizottsága – egy öttagú, művészettörténészekből álló grémium – a legmagasabb kvalitású művészetnek értékelte Bartos Endre festményeit, melyek mind formai, mind tartalmi tekintetben – a mesterségbeli tudást külön is hangsúlyozták – a tökéletességet jelentik.

– *Ön nagyon sokat tett, hogy Bartos Endre végre – ha nem is itthon, mondom nem kis keserűséggel – külföldön elfoglalja művészete után az őt megillető helyet. Vajon miért?*

– Köszönöm, de nem igénylem, hogy a „jóságom" kerüljön előtérbe. Minden eladott képért pénzt kapok, ez üzleti kérdés. De ebből valóban nem meggazdagodni akarok. Szeretem a magyarokat, szeretem ezt a szép országot, melynek népe olyan sokat tett az én hazámért az újraegyesítéskor. Példaként hadd említsem *Pálmai Józsefet*, aki annyit fáradozott a keleti és nyugati egykori Németország polgárainak találkozásáért. Ezt az országot, melyet – idézem az újságcímet – Bartos Endre sugárzó színekben ábrázolt, s melyet sokan a tárlat látogatói közül éppen a festmények hatására kívánnak megismerni.

Gál Zoltán

Alexander Acker és Bartos Endre a képek és plakettek társaságában.
Fotó: Helga Ader

Kertészet

A bor kezelése

A must és a bor attól a pillanattól kezdve, amikor a szőlőzúzó vagy prés alól kikerül, mindaddig, amíg a fogyasztók poharába nem jut, állandó változásoknak van kitéve. A mustban és borban a változások lehetnek előnyösek vagy hátrányosak, rendesek vagy rendellenesek.

A bor fejlődése során a változásokat borkezeléssel kell irányítani. Ezzel óvjuk a rendellenes elváltozásoktól, és segítjük a fejlődését.

A bor alapkezeléséhez tartozik a töltögetés, a fejtés és a kénezés

A töltögetés

A borral telt hordóban bizonyos idő után több-kevesebb hiányt találunk. A hiány létrejön a bor természetes apadása miatt, mert a bor a hordó dongáinak pórusain kereszül állandóan párolog. Meleg, száraz levegőjű, erősen szellőző pincében a bor gyorsabban párolog, mint a nedvesebb levegőjű pincében. Párolgás miatt a mennyiségi veszteség évente 0,5–5%, az alkoholveszteség pedig 0,2–2 Malligánd fok.

A borhiányt a hordóban töltögetéssel kell pótolni, mert a bor felületén a levegőt kívánó borvirág-gombák és az ecetbaktériumok könnyen elszaporodnak.

Az első, úgynevezett nyers töltögetést a zajos erjedés után hajtjuk végre. Miután feltöltöttük a hordót, az akonadugót ismét fordítva helyezzük az akonanyílásra, hogy az utóerjedésnél keletkezett széndioxid elillanását lehetővé tegyük.

Továbbiakban az újbort kéthetenként, az óbort viszont havonként töltögetjük fel. Az újbor sűrűbb töltögetése azért fontos, mert a benne lévő nagyobb mennyiségű mikroba tápanyag miatt (fehérjék, ki nem erjedt cukor) jobban ki van téve a betegségeknek.

Sűrűbben töltögetünk meleg pincében is, mert itt a párolgás nagyobb, és a magasabb hőmérséklet kedvez a káros mikrobáknak.

Töltögetésre csak azonos minőségű bort használjunk. Óbort óborral, újbort pedig újborral töltsünk fel.

Dr. Böngyik Árpád
szőlészprofesszor

Újszerű állapotban lévő
COMBI GYERMEKÁGY ELADÓ!
Irányár: 12.000 Ft.
Érd.: a 79/324-242-es telefonon hétfőn és pénteken

Rock-sarok

Paul Anka

A rock története (VI. rész)

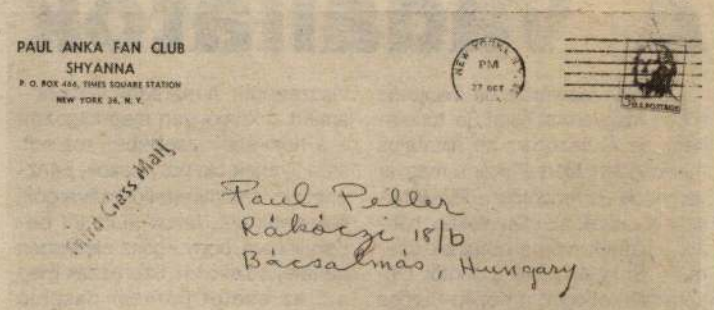

1941. július 30-án született a kanadai Ottawában. 10 éves korában remekül utánozza a kor híres énekeseit. Középiskola első osztályában önálló bandát alakít. Az együttes neve: Bobby Soxers. A suliban ismerkedett meg Diana Ayoub-bal, akihez az egyik híres dalát írta, a Dianát 1957 tavaszán. A siker óriási. Kilenc millió példányban kelt el – ezzel a világon legtöbb példányszámban eladott lemezek közül a legjobb 10-be került. 1959 – világturné: Japán, és ő volt az első „nyugati" énekes, aki még ebben az évben a volt Szovjetunióban fellépett. Közben filmek, filmzenék. Napjainkig 58 dallal szerepelt a slágerlistán.

Személyes élmény: annak idején tagja voltam néhány FAN CLUB-nak. Paul Anka az egyik. Egy levélboríték a 60-as évek elejéről:

HÍRES DALAI:

DIANA
YOU ARE MY DESTINY
LONELY BOY
CRAZY LOVE
PUPPY LOVE
MY WAY
I LOVE YOU BABY
SHE'S A LADY
PUT YOUR HEAD ON MY SHOULDER

Farkas-törvények Baján!

Beindult az őszi koncertsorozat, és a jövő hónapban az AKELA látogatja meg városunkat. Ha kedves olvasóink bármilyen kérdést szeretnének feltenni a zenekar tagjainak, kérjük, írják meg a következő címre:

Független Délvidék, 6500, Baja, Tóth Kálmán u. 26. (Lőrinczi Csaba)

Peller Pál heti slágerlistája

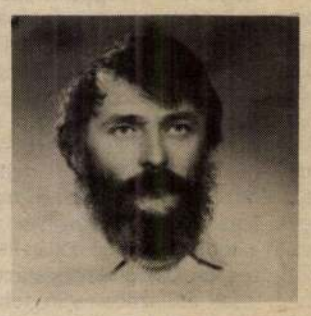

LEMEZAJÁNLAT:

1. Metal Ballads
2. UB 40: Promises and lies

TOP 10

1. Mariah Carrey: Dreamlover
2. UB 40: Falling In Love With You
3. Michael Jackson: Will You Be There
4. Culture Beat: Mr. Vain
5. Billy Joel: It Keeps Rainin'
6. D. J. Bobo: Somebody Dance
7. Haddaway: Life
8. Urban Cookie Collective: The Key, The Secret
9. Janet Jackson: If

Egy szenvedélyes gitáros

A szerelem országútján

Maróthi Zoltán a cikk szerzőjével

„Csak egy vándor voltál
a szerelem országútján,
néha-néha vettek fel
de az igazi nem jött el,
mégis mindig vártad tiéd lesz
a kincs,
és most úgy érzed gazdag vagy
pedig semmid sincs."

* * *

Maróthy Zoltán 1967. június 28-án született Budapesten. Hatéves korától klasszikus gitárt tanult, később áttért a zongorára, majd 14 éves korában a KISS „Destroyer" című albumának hatására elektromos gitárra cserélte a zongorát. A gimnáziumban a KMK zenekarban tevékenykedett, de nem sokáig, mivel a második évben egy botrányos koncert után kirúgták a gimnáziumból. Az ebédlőben tartott koncert azért fulladt botrányba, mert volt merészségük előadni egy Szovjetunió című számot, ami — ugye?! — azokban a boldog, szép időkben pimaszságnak számított.

A gimit esti tagozaton fejezte be, majd 1985-ben Paksi Endrével megalapította az Ossian-t. Endre akkoriban hagyta ott a Pokolgépet, ahol basszusgitárosként tette le a névjegyét, és miután Zolinak sikerült rábeszélnie őt az éneklésre, néhány variáció és tagcsere után megszületett az Ossian. Jelenleg hét csodálatos nagylemez után nem kell bemutatni senkinek, hiszen mindenki egyetért abban, hogy országunk egyik legnépszerűbb és legjobb gitárosa.

* * *

— Zoli mi a véleményed az új nagylemezetekről?

— Há', most dicsérem magunkat.

— Nem, Isten őrizz!

— Hát... nekem nagyon tetszik. Igazából nem is tudnék rosszat mondani, mert mostanáig ezen dolgoztunk, ezt írtuk tavaly nyár óta, felvettük a stúdióban, és én állati büszke vagyok rá. Bemondom azt, mert soha nem mondom egyik lemezemre sem, hogy elégedett vagyok vele, mert mindig szeretnék jobbat és jobban csinálni, de ez egy olyan lemez, amire azt mondtam mikor kész lettünk, hogyha nem is lesz olyan sikere — ami remélem nem így lesz —, én akkor is büszke leszek erre a munkára, mert nagyon a szívemhez nőtt.

— Elnézi az ember, ahogyan gitározol, és önkéntelenül felteszi magának, most pedig neked is a kérdést: szólólemez nem lesz?

— Nem tudom. Erre én azt szoktam mondani, különben ezt elég sokan kérdezik, hogy nekem minden Ossian lemez valahol szólólemez is. És ez egyrészt így igaz, másrészt pedig nem jutott még eszembe, hogy most ezt kellene csinálnom. Nem tudom, hogy ez jó vagy rossz lenne. Egyelőre nem lesz.

— Kedvenc gitárosaid?

— Nagyon sok gitárost szeretek. Tavaly nyáron volt Spanyolországban a Sevilla-i világkiállításon egy gitártalkozó, ahol fantasztikus stúdiózenészek tartottak előadást. Vendégként felléptek: Steve Vai, Joe Satriani, Nuno Bettencou és Brian May. Őket nagyon tisztelem, és csodálom munkájukat.

Lőrinczi Csaba

Kutyaközelben

Afgán agár

Nem szoktam más munkájába, cikkeibe belekontárkodni, megkértem a főszerkesztő urat, hogy a kutyasorozatban az afgán agarat én mutassam be. Őszintén örülök, hogy „társszerzőmnek" semmi kifogása nem volt. Baján talán én ismerem legjobban ezt a kutyafajtát.

* * *

Régészeti és történeti becslések szerint a fajta tényleges eredete kb. 6–8 ezer évvel ezelőttre tehető, eredete a Sínai-félszigeten a Mózes-hegy lábánál terül el Afganisztánban, ahonnan az eb származik, nemzeti kutyának tekintik.

A bennszülöttek azt állítják, hogy a „majomarcú" vagy „pávián-kutya" – ahogy ők nevezik az afgán agarat, az özönvíz idején bebocsájtást nyert Noé bárkájába – képviselve a kutyák faját.

Afganisztánban, a hatalmas országban évszázadok óta alkalmazkodott a kutya az éghajlati viszonyokhoz. Az északi részen, a hegyek között a kisebb termetű, tömörebb, erőteljesebb szőrzettel ellátott, zömök típus élt, míg a sztyeppevidéken a magasabb, gyengébben szőrözött, kimondottan lineáris típusú képviselte a fajtát.

Visszatérve a történelemhez. Egyiptomban, ahol pár állat, mint a brahani bika és a macska voltak nagyrabecsült lények, az afgán típusú kutya jelentős szerepet játszott az állam vallásában. Legenda szerint ez a kutya vezette Isist, az anyaság és termékenység istennőjét, amikor fivére és férje, Osiris keresésére indult. Az egyiptomi afgán agarak a királyi szerepükön kívül a király társai és őrzői voltak. Minden éjjel őrszolgálatot teljesítettek, védelmeztek a portyázó néptörzsek ellen, akik éjszakánként a sivatagból lopakodtak elő. Nappal a kutyák aludtak, éjjel pedig párban jártak őrséget az oázisok és városok körül. Gondolom, a kedves olvasó jókat mosolyog magában. Tegye meg...

Arra is megtanították az afgán agarat, hogy gazdáik javára a szomszéd lakóhelyekről, sátrakból lopjanak. Ez a jellemző vonásuk is megmaradt, és a mai afgán-tulajdonosoknak – nekem is – be kell látniuk ezt a tolvajlási hajlamot, amit minden agár a lelkében hord.

Hogyan is került ez a kutya Európába? Furán hangzik, de Anglia Közel-Keleten folytatott háborúinak, valamint a II. világháborúnak „köszönhető" európai elterjedése. Egy Barff kapitány nevű úriember Seistan tartományból „importálta" az első „európai" agarat, akit Zardinnak hívtak.

1907-ben Alexandra királynő figyelmét is felkeltette a kutya, és bekérette a Buckingham palotába. A fajta standardjét is Zardinról mintázták.

Hazánkban az 1960-as évek végén, pontosabban 1969-ben látott napvilágot az első afgán agár alom. Sajnos, az első ún. „afgán agarak" kevésbé feleltek meg a standardnek. 1983-tól élénkült meg az „afgános" élet. 1986-ban a váci agárversenyen már 15 afgán agár állt a rajtgépnél, izgatottan várva a „műnyúl" indulását.

TÍPUSAI:

1. ORANJE MANEGE TÍPUS (hegyi agár)

Figyelmes, büszke, feje markáns, pofája, állkapcsa erőteljes. Nem a gyorsaság, hanem az erő, kitartás a jellemzője.

2. AZ ANGOL TÍPUSÚ AFGÁN AGÁR

Természetükre nézve az angol afgán agarak flegmatikusak, érdektelenek. Ahová a gazdája állítja, ott is marad. Amikor nem akar a nyúl után elfutni, gazdája azzal vigasztalja – íme ilyen az angol hidegvér.

3. AZ AMERIKAI TÍPUSÚ AFGÁN AGÁR

Ahogy az országra jellemző, náluk minden a legnagyobb, a legmagasabb, és még nincs vége a legeknek. Ez a túlzási hajlam a kutyán is meglátszik. Az amerikai agárnak van a leghosszabb nyaka, a leghosszabb hátsó lába, a legnagyobb...

4. A SIVATAGI TÍPUSÚ AFGÁN AGÁR

Sajnos, az 50-es években Európában szinte teljesen eltűnt. Svájcban a Registan kennel foglalkozik ma egyedül e típus tiszta tenyésztésével. Vékony, magas, világos színű, lineáris alkatú kutya. Természetük: félénkek, idegenekkel szemben tartózkodóak.

5. VERSENYAFGÁNOK

Elsődleges cél: a versenypályán való minél nagyobb teljesítmény. Ezek a kutyák szögeléseikben meredekebbek, hátuk többnyire hosszabb, izomzatuk keményebb, erősebbek, inasabbak.

* * *

MÁS

Az afgán agár nagyon ragaszkodó, és nagyon szoros kapcsolatot tud kiépíteni tulajdonosával, de vadász és hajtó marad. Lakásban nyugodt, de ha a szabadban meglát egy vadat, macskát stb., azonnal üldözni kezdené. Erről az ösztönről nem lehet és nem is szabad leszoktatni. Egyik pillanatban bohóc, majd néhány perc múlva komor, büszke, mint egy szfinx. Családon belül inkább barát és előkelő társ – minden esetben megtartja a három lépés távolságot. Erősen kötődik a családhoz, a gyerekeket „imádja", de az az ember élvezi a legnagyobb bizalmát, szeretetét, aki rendszeresen viszi a szabadba futni, sétálni, játszani.

Nem kedveli az idegen, másfajta kutyákat. A „verekedést" általában elkerüli, ha mégis sor kerül rá, nagyon kellemetlen ellenfél.

AZ AFGÁN AGÁR STANDARDJE

ÁLTALÁNOS MEGJELENÉS:

Az afgán agár erőteljes és méltóságos megjelenésű, büszke járású, igen értelmes kifejezésű. Rugalmas, könnyed a mozgása, erőteljes, nemes és gyors. Fejtartása magas és büszke.

FEJ ÉS KOPONYA:

A koponya hosszú, de nem keskeny, a tarkó kiemelkedő, az arcorr hosszú, az állkapocs hatalmas.

SZEM:

Lehetőleg sötét színű, alakja csaknem háromszögletű.

FÜL:

Mélyen tűzött, laposan a fej mellett viselt, hosszú, selymes szőrzettel fedett.

FOGAZAT:

Nem előre és hátraharapós.

NYAK:

Mérsékelten ívelt, hosszú, erős, büszkén hordott fejjel.

MANCS:

A mellső erős és széles, hosszú és vastag szőrrel borított, az ujjak hajlottak. A láb középhosszú és rugalmas, és különösen a mellsőknél a talppárna jól helyezkedik el a talajon. A hátulsó hosszú, kevésbé széles, mint a mellső, és szintén bőven fedett szőrzettel.

SZÍN:

Minden szín megengedett.

SZŐRZET:

Hosszú, selymes, finom, elfedi az oldalakat, az elülső és a hátulsó testrészt, az egész testet – kivéve a hátat a válltól a farok tövéig, ahol a szőr rövid és igen sűrű. A fejen a homloktól hátrafelé hosszú, selymes szőrzet bokrétát formál, az orcán a szőr rövid és sűrű. A fül és a végtagok hosszú és bőséges szőrrel fedettek. A lábközép szőrmentes lehet.

* * *

AGÁRVERSENYZÉS:

A versenyagarak 480 méteres pályán futnak. (A whippet 350 m-es távon.)

A futamok során szájkosárral és versenytakaróval futnak. A takarót nemzetközi szabály írja elő. Egy futamban hat kutya indul.

* * *

Honnan is származik a Baján látható afgán agár? 1977-ben alapítottak egy afgán agár kennelt Rábapalotán, a Mohaházy kennelt. Néhány díj, érem, kitüntetés.

A Baján látható kutya „szülei": anyai ágon: UICL-bajnok 1986-ban, magyar bajnok 1985, 1986, 1987. Európa Revance győztes 1987-ben. Apai ágon: UICL-győztes 1987-ben, magyar győztes 1985, 1986, 1987 – nem sorolom tovább.

Peller Pál

Bárton A. Károly M.D.K.

Budapesten a Nemzeti Szalon Müvészeti Egyesületben állitott ki először. Hamar elkerült Amerikába, ahol egyik legkiválóbb textiltervező. Textiljeit világszerte exportálja.

Magyar album. Szerk. Incze Sándor. Elmhurst 1956, American Hungarian Studies Foundation. 78.p.

MDK

BARTON EDWARD

konstantinápolyi angol követ Egerről közöl török-kori adatokat.

Gerő László:Eger. Budapest 1954.p.31.

Képzőművészeti Alap kiadása.

MSZ SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1977 FEB 25

Rába

Barton Ernőné, fest.

1021

Tízperces riport

Hajnalban Kapuvárott

Egész éjjel esik. A kitartó eső áthatol a gúnyán s az útról nézve szinte csalogat a kapuvári gyár portájának fénye. Ahol fény van, ott meleg is akad. Csalódás. Az ajtó tárva-nyitva. A leeső esőcseppek álmosító zaja behatol a szobába, ahol *Horváth Alajos* és *Olaszi Gyula* portások várják az új napot és az eső elmúlását.

Ez a legrosszabb időszak. A hajnal. Ilyenkor rájuk jön az álmosság, nincs más hátra ki kell nyitni az ajtót. A kintről beáramló friss levegő segít.

Négy óra ötven perc Olaszi Gyula valamit matat a kulcscsomók között és elindul. Körülnéz az udvaron, kinyitja az öltözőket.

Horváth Alajos magára marad. Ez az éjjel is úgy telt, mint a többi. Este hat órától a megszokott tennivalók között most is arra gondolt, mint annyi más éjjelen. Miért alakult úgy az élete, ahogy? Tíz évig dolgozott a Vízügynél, nehézgépen. Megsérült. Akkor, egy évvel ezelőtt került ide a portára. Itt ugyan nincs fizikai terhelés, de az éjjel is inkább feküdt volna, annyira fájt a háta. A sérült idegek. Ez lett a vége. Dolgozott egy életen át s most rokkantan... ezernyolcszázat kell beosztani otthon Agyagosszergényben.

Hajnali öt óra. A főútról egy kerékpár kanyarodik be a porta felé. A kétkerekű lámpája előtt élesen kirajzolódnak a kristályvonalat húzó esőcseppek. Horváth Alajos abbahagyja a morfondírozást és felál. Köszönti *Barton Ernőnét*, festőt, aki ugyan hatkor kezd, de mindennap ilyen korán jön, az első fecskék egyike.

Ő jelzi az új nap kezdetét!

R. J.

rönkös volt, a trefás szokásból sírig tartó házasság lett...

haláláig őrzi
mekkort. A játé
dámság, a szép

beat-zenekar játszik.

A fiú:

— *Én városon születtem. Csak a menyasszonyomtól hallottam valamit a farsangról. Műszaki főiskolás vagyok. Egy népművelőt, egy magyar szakost biztosan érdekelnének a farsangi szokások. De én csak a tánc, a szórakozás miatt megyek el a bálba.*

Az a bál olyan volt, mint a többi. A zenekar régi Beatles-, meg új LGT-számokat játszott. Volt egy „népdal" is: *„Asszonykám, adj egy kis kimenőt..."*

Molnár Loránt

Barton Závory Zoltán festő, restaurator

Majk, mesterkurzus

Lásd: Zsombolyai Mária

Komárom - Esztergom

megyei Hírlap

96. 09. 10

„Nyári mesterkurzus Majkon"

ahonnan a templom felszerelési tárgyait, könyveit, s igen
birtokbiztosító okleveleit szokták elragadni.

Ezek az adatok egyúttal arra is következtetni engednek
volt, s a bírótól, esküdtektől kormányzott közösség – a kö
számára vallási funkcióin kívül ugyanazt jelentette, amit a
középkori falu közösségét nemegyszer a plébániater
bizonyíthatóan vallásos szálak is összefűzték. Emellett a
kerítése, sánca vagy a templom kerítőfala révén, a megs
védelemre. A hatalmaskodásról szóló gyakori adatok
ellenében mindez nem sokat számított. A templom és a ci
nyilvánvaló azoknak az erdélyi templomoknak és templo
értékeit és terményeit még a 20. század elején is őrizték vag
kamrákban.

A falusi templomok – amelyek rendszerint egyedüli fe
eszerint sorsukkal is jelzik a falusi közösségek szándéká
épületek képviselték a középkori faluban. Bennük a
autonómiája nyilvánult meg, s ezért is volt a középkori
kőből vagy legalább fából emelt templom. Amikor a
plébániának legalább filiaként alárendelt kápolnát épített
tudnak „keresztények módjára" élni, különösen télvíz i
keresztül alig tudnak eljutni a távol eső plébániaegyház
temethetik rendesen halottaikat. Hinnünk kell e forrásokn
vallási igényeket elégítették ki a falusi templomok és papj
éneklését várhatjuk el, de semmi esetre sem a városokbar
árnyaltabb vallási élet követelményeinek megfelelő préd

Falusi templomaink emlékanyaga a jobbágyközössége
mivel a fennmaradtak tégla- vagy kőépületek, amelyek fa
boltozataikkal olyan szakmunkát igényeltek, amely
előállításában nem volt általános. Ahol nincs szó nemesi
egytelkes nemesek jelenlétével számolhatunk, a falusi

BARTOS ANDRÁS

Multihősök a vásznon

Bartos András alkotásaiból nyílt kiállítás a Nyitott Műhely Galériában (XII., Ráth György u. 4.). A Multihősök fedőnévvel illetett tárlat a műhely kapacitásához alkalmazkodva nyolc képből és egy szoborból áll, amely két korábbi berlini kiállításon már szerepelt. A festmények a pop-art jegyében születtek, és a képregényfüzetek karakteres, mozgalmas világát tárják a bámészkodó elé.

Alkotójuk egyébként 1968-ban született Budapesten. Tanulmányait követően Németországba költözött, öt éve Berlinben él, dolgozik és kiállít, de 1996-ban már Szentendrén is bemutatkozott képeivel. Annak idején díszlettervezőként dolgozott itthon, a Merlin a Kolibri és a Katona József Színházban, valamint az Ódry Színpadon. Tehetségét később német színházakban, 2002-től pedig különböző televíziós és filmprodukciókban kamatoztatta. Festészetében a United Loneliness (Egyesült Magány) című, most is kiállított képen megismerhető Tibi-figurákkal és a Yoomee-kkal külön világot teremt, amely gyorsan feldolgozható optikai hatásokra épül, és fittyet hány a stílusbeli korlátokra. Bartost azonban nem lehet képregényfestőként beskatulyázni: művészete a reáltól a pop minimálig sok mindent felölel. Aki ellátogat a művész www.andrasbartos.com című honlapjára, az megismerkedhet azokkal a merőben más hangulatot árasztó képekkel is, amelyeket Bartos most nem hozott magával. A Nyitott Műhelyben kiállított, nappalikompatibilis festményekből álló tárlatot pedig szeptember 25-ig nézhetik meg.

PINTÉR ANNA

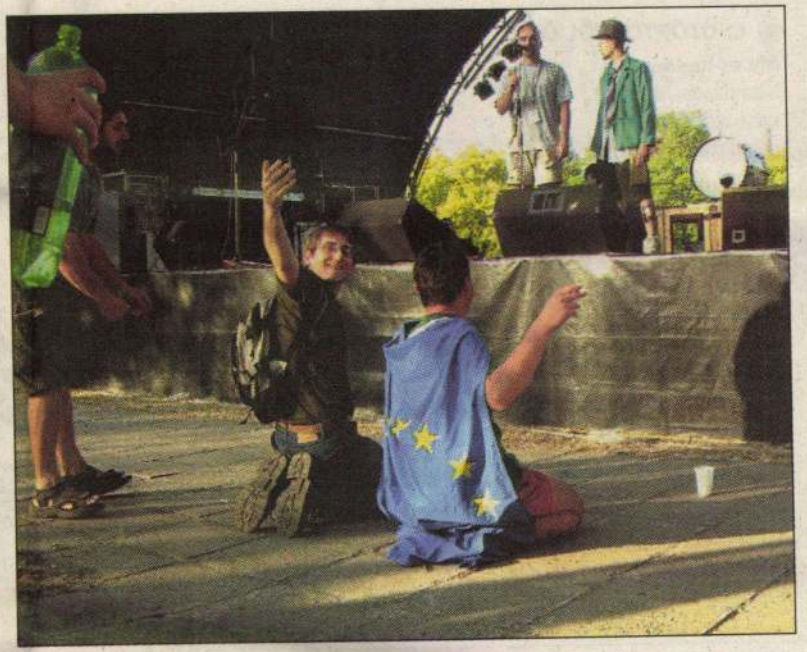

Kép a kiállításról. A Tibi-figurák „egyesült magánya"

CSÜTÖRTÖKTŐL ŐSZ

Ma és kedden jobbára napos, időnként kissé felhősebb, nyáriasan meleg idő lesz. Gyenge, változó irányú szél fúj. A hőmérséklet reggelenként 14, délutánonként 25, késő este 18 fok köré várható.

A legvalószínűbb folytatás:

szerda: meleg, de délutántól borús, este kiadós eső,

csütörtöktől a hét végéig körülbelül 10 fokos lehűlés, borongós „ősz", gyakori eső várható.

Napkelte: **6:31**
Napnyugta: **19:11**

Napkelte: **6:03**
Napnyugta: **18:44**

Készítette: ***Aigner & Pártai***

Vízhőmérsékletek	
Duna	16–19 °C
Tisza	14–19 °C
Velencei-tó	17 °C
Fertő	15 °C
Balaton	19 °C

Pollen	
fűfélék	közepes
csalánfélék	közepes
parlagfű	magas
libatop	alacsony
feketeüröm	közepes

35°–40°	melegfront
30°–35°	
25°–30°	hidegfront
20°–25°	
15°–20°	vegyesfront
10°–15°	meleg levegő
5°–10°	
0°–5°	hideg levegő

Levegőminőség: a légszennyezettség az eü. határérték kb. 9 %-a.

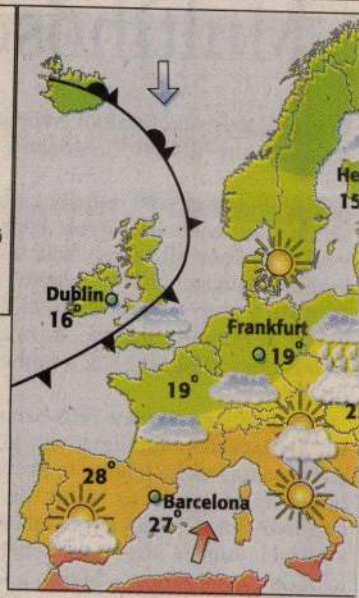

Bartos Endre szobrai

. Közúti temető

óta, hogy vétlen fiamat halálgázolták – két kisgyereket hagyott hátra –, minden héten nagy érdeklődéssel hallgatom meg a közúti baleseti statisztikát a rádióban. Hetenként változóan ötnyolc-tíz-tizenhat ember veszti életét, főként fiatalok. Ezekhez az információkhoz nem fűznek kommentárt. Néha felhívják az autósok figyelmét a biztonsági öv használatára, tompított fény bekapcsolására, ennyi.

Sajnos nem kielégítő és nem kellően eredményes a sajtó figyelmeztető propagandája, a közlekedésrendészet ellenőrző tevékenysége sem. Kevés gyorshajtót és szabálytalanul előző vezetőt büntetnek meg. Például a kamionsofőröket nem csupán a drog- és embercsempészet megelőzése miatt kellene ellenőrizni, hanem azért is, nem fogyasztottak-e alkoholt, valamint, hogy szabályosan, váltással vezetnek-e. A fiatalok halála aggasztóbb, mint a bűnözés, a robbantgatás. A közúti balesetek óbudai emlékművére egyre több ember nevét vésethetjük fel. Arra kérem az illetékeseket, hogy összehangolt intézkedésekkel állítsák meg a közúti tragédiának ezt a folyamatát.

Dr. Major Ferenc
Budapest

LEVÉLTURMIX

Túri György (Zugló): Már régóta figyelem az újságokban az írásoknak adott címeket, melyek a közölt hírből a negatívumot emelik ki még akkor is, ha az egész tartalmából nem feltétlen csak ez olvasható ki. Ismerve az emberek problémáit, nem helyeslem ezt a gyakorlatot.

Domonkos István (Budapest): Gyakorta olvasom, hallom a kifejezés helytelen használatát, talán nem árt figyelmeztetni rá: a „találkozóhely„ nem azonos a találkahellyel". Körülbelül olyan tévedés, mintha valaki borbély helyett bordélyt írna, mondana. S bár itt is, ott is „megvághatják" az embert, mégis, micsoda különbség!

Nagy Ferenc (Veszprém): A

Emlékművet emelnek az aradi vértanúknak

A Csávolyi Honismereti Baráti Kör minapi közgyülésén elevenítettük fel rég dédelgetett vágyunkat, s támogatók segítségével és közadakozásból szeretnénk felállítani az aradi vértanúk emlékművét. Az engedélyeztetés – közterület kijelölése – folyamatban van. Kivitelezőt is találtunk, a bajai Beton Építőipari Kft. kedvező árajánlatot tett. Már csak a pénz hiányzik. Bízom a csávolyiak faluszeretetében és az üggyel rokonszenvezők adományozási készségében. Sajnos nem tudjuk, melyik alapítványnak van módja támogatni az emlékmű elkészítését.

A tervrajzot Sági Károly kecskeméti építészmérnök, a plakettsorozatot Bartos Endre bajai szobrászművész díjtalanul készítette el. Ingyen kaptuk Jekl József bajai vegyészmérnöktől a márványlapokat is. Ha tervünk – amelynek fő patrónusa dr. Vass Zoltán, a bajai kórház osztályvezető főorvosa – valóra válik, még az idén felavathatjuk az emlékművet, de legkésőbb jövő tavasszal.

Tervbe vettük, hogy falumúzeumunkban az alkalomhoz illő kiállítást rendezünk, hisz a szabadságharcosok között csávolyiak is voltak. Az egyre nehezedő gazdasági helyzetben is büszkén vállalt nemzettudatunk kifejezése lesz ez az emlékmű. Hiszem, hogy nemes elhatározásunk valóra váltásával a lakosság hazafias érzéseit tápláljuk, amelyre oly nagy szükség van a legkisebb faluban is.

Dr. Mándics Mihály
Apáczai-díjas ny. tanár
Csávoly

A voks minden előtt?

Az ellenzék azt hangoztatja, hogy a kormány tönkreteszi az országot, elherdálja a nemzeti vagyont, nemzetellenes politikát folytat. Ezzel szemben nem oly régen olvastam Bossányi Katalin cikkét a *Népszabadságban*, amelyben azt fejtette ki, hogy a különböző kutatóintézetek prognózisai még soha nem voltak olyan közel a kormány véleményéhez, mint most. A gazdasági és pénzügyi szakemberek nagy része azt állítja, hogy a gazdaság kezd élénkülni, a fizetési mérleg javul. A külföldiek befektetési kedve nem csökkent, továbbra is jön a tőke az országba.

Ezeknek a gazdasági szakembereknek adok a véleményére, mert a politikusok, készülve a választásra, hajlamosak a tényektől elrugaszkodni és a pártjuk érdekeit előtérbe helyezni, hogy minél több vokshoz jussanak. Vegyünk egy példát. A napokban Kövér László fideszes alelnök a Népgálni a negatív tendenciákat, addig a jelenlegi hatalom szándékosan vagy csak hozzá nem értésből kettészakította a társadalmat".

Mit mondott a Fidesz 1994-ben választási programjában? Idézem: „Az Antall–Boross-kormány elvesztette a polgárok bizalmát, sok tekintetben vitát gerjesztett és ideológiai síkon politizált. Alkalmatlan emberek kerültek felelős pozíciókba. Túlságosan mélyre zuhant vissza a termelés és a fogyasztás. Túl nagy terhek kerültek az adófizető polgárok vállára. Az MDF-kormány újabb adósságtömeget halmozott fel. Elősegítették a jövő felélését. A gazdasági visszaesés miatt csökkentek az adóbevételek. Az MDF-kormány csak meghirdette a programot, de belevágni nem mert (lásd Csehország stb.)."

Javaslom a politikusoknak, hogy minden nyilatkozatuk előtt nézzék meg a korábbiakat, hogy ne kerüljenek saját ma[illegible]mondásba.

[illegible] László

Kerek Világ Alapítvány

A pécsi székhelyű Kerek Világ Alapítványt 1990 júniusában jegyezte be a Baranya Megyei Bíróság.

Az alapítvány célja a magukra maradt emberek gondozása ökumenikus keresztény szellemben. Különös gonddal fordulnak az értelmi fogyatékosok, az öregek, az állami gondozottak, a csonka családok, a mozgáskorlátozottak és családtagjaik felé. Szolgáltatásaik közé tartozik a lelki gondozás, az orvosi ellátás, az érdekképviselet.

Az alapítvány induló vagyona 22 ezer forint volt. Az összeget magánszemélyek adták össze. A Kerek Világ kuratóriumának első elnöke *Gyöngyi István* volt, őt 1993-ban Nádor Rudolfné követte. Az alapítvány 1993-ban megállapodást írt alá Pécs város önkormányzatával, amelynek értelmében a Kerek Világ 25 fizikailag sérült gyermek napközitthonos ellátását és alsó tagozatos oktatását vállalta. Az önkormányzat a tevékenység biztosítására Pécs, Gesztenyés út 2. szám alatt ingatlant adományozott az alapítványnak.

Ugyancsak 1993-ban vette alapítványi céljai közé a Kerek Világ a fizikailag sérült gyerekek és fiatalok önálló életre való nevelését. Az alapítvány céljai megvalósítása érdekében más alapítványoktól kapott támogatásokból és a pécsi önkormányzat segítségével gondozóházat létesített, amelyben a hat–harminckét éves korú fogyatékosok speciális gondozását és képzését végzik. A képzés szakmai képzést és átképzést is jelent, illetve azt a célt szolgálja, hogy a sérült és mozgáskorlátozott fiatalok munkába állva teljes emberi életet élhessenek.

Tevékenységük bővülésével nevüket Kerek Világ Jóléti Szolgálati Alapítványra változtatták.

B. J.

Az elátkozo

K. János és felesége először csak szájszárazságot érzett a nap bizonyos óráiban. Aztán azt, hogy elfogy körülöttük a levegő, s helyébe valamilyen alattomosan fojtó gáz tolul. Rövidesen ezután mindig erős vízzuhogás hallatszott a felettük lévő lakásból, s ezzel egy időben elárasztotta őket az elviselhetetlen bűz.

K. János szivacscsíkokat vágott és körbetömítette az ajtókat. De a bűz továbbra is csak nyomult rájuk. Bár tél volt, nem tehettek mást, kinyitották az ablakokat, szájuk, orruk elé vizes törölközőt kötöttek, és a vetett ágyban sapkában, kesztyűben, kabátban, ébren dideregték végig az éjszakákat, nehogy álmukban törjön rájuk a gyilkos gáz.

– Bennünket el akar emészteni ez a Horváthné, ránk ereszt valamilyen gázt – mondta a 77 esztendős K. János a 75 éves K. Jánosnénak.

Ugyanezt elmondta, leírta az önkormányzat műszaki irodájának, a társasház közös képviselőjének, az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat kerületi – majd országos intézetének, a kerületi rendőrkapitányságnak, majd a fővárosinak és az országosnak, a mentőknek, a tűzoltóknak, a kéményseprőknek, a belügyminiszternek, a köztársasági elnöknek.

Meg azt is, amit időközben kinyomozott. Hogy Horváthné Varga Erzsébet, a Klauzál Gábor Műszeripari Szakközép- és Szakmunkásképző Iskola matematikatanára otthon, a fürdőszobában illegálisan pólófestéssel foglalkozik, innen ered az elviselhetetlen vegyszerszag.

Azt, hogy a tanárnő szerinte illegális ipari tevékenységet végez a lakásában, K. János jelentette az APEH-nek azután, hogy ellenőrizte vélelme valódiságát. Kifigyelte a tanárnő egyik vendégét, akinél retikülnél nagyobb csomagot látott, s inkognitóban követte a titkos pólóraktárig.

– De olyan rafinált volt ez a pólóügynök, hogy megugrott előlem, mielőtt leleplezhettem volna – meséli K. János.

A főváros VII. kerületében, a Marek József utca 16. szám alatti, erzsébetvárosi társasházban 42 család lakik.

– Társasház? Ez maga a pokol! – kesereg Baranyi Gyuláné gondnok, akitől megtudom: fél esztendeje tart az áldatlan állapot, 42 család nyugalmát borította fel K. Jánosnak és feleségének kálváriája. Az idős házaspár segélykérő-bejelentő-feljelentő-panaszkodó-reklamáló akciói nyomán napirenden vannak a házban a hatósági vizsgálatok. Késő este, hajnalban, éjszaka, hét végén és hétköznapokon, a nap bármely órájában számíthatnak a rendőrök, mentők, tűzoltók és egyéb hivatalos látogatók betoppanására, akik K.-ék megmentésére érkeznek a házaspár segélykérő telefonhívásai nyomán az elátkozott házba. S ha éppen nem vizsgálódik az épületben semmilyen intézet, hivatal vagy hatóság, hogy miképp is folyik K. János és feleségének állítólagos lehetetlenné tétele a felettük lakó, köztisztelet ben álló pedagógus által, akkor az idős házaspár folyosói dühkitörései zaklatják a lakók nyugalmát.

A ház egyik lakásában 11 esztendős kislányával élő tanárnő – K. János és felesége állítása szerint – körmönfont fifikával tör a két beteg ember életére. Horváthné Varga Erzsébet – mondja K. bácsi – valamilyen mérgező sárga port ereget le a csillárzsinór mentén az alattuk lévő lakásba, és a falba, padlóba beépített csöveken keresztül engedi rájuk az életveszélyes gázt.

Horváthné Varga Erzsébet azt mondja: a válogatott jelzőket, a szemközt köpést, az ajtó-

BARTOS ENDRE
szobrász

Baja
Látnivalók
TMK 528

10. old.

Vajda: *Flora Photographica Carpato-Pannonica*, 1984; Lugosi-Temesváry: *Kardok*, 1988; Száraz-Szabóky: *A Budai Vár*, 1990; *Springer Hungarica Herba-tár sorozat*, MKM különdíja, 1991; Nemeskürti: *Magyarország Sevillában* könyvborító (MKM különdíja), 1992; Ernyey: *Made in Hungary*, 1993; *Hungary - Essential Facts, Figures and Pictures* (Magyar Köztársaság miniszterelnökének különdíja), 1994; *A másik Budapest - képeskönyv az elő/d/városokról* (Magyar Köztársaság miniszterelnökének különdíja), 1997, *Helikon Kiadó világkönyvtár sorozat* borítója (KMK különdíja). *(B. K.)*

FARAGÓ Miklós festő, grafikus
(Mátészalka, 1947. márc. 17.)
1968-71: Varsói Képzőművészeti Akad. 1970: Norvég Királyi Külügymin. Művészeti Ösztöndíj; 1971: Accademia Santa Nicola, Róma; 1998: BNV Porcelán Nagydíj.
Ek: 1968-99: Európa; USA; Kanada; Japán.
Mk: Művészetek M., Oslo; New Brunswick M., Kanada; Liberace M., Las Vegas.
Km: Képzőművészeti Akad., Varsó; Chiesa Madre Katedrális, Augusta (OL); Püspöki Palota Fogadóterme, Siracusa; Brofman Gyűjt., Montreal; Magyar Állami Operaház-Nemzeti Balett. *(T. Á.)*

FARAGÓ Pál festő
(Br., 1812. [illegible])

Kisplasztikai B. III. díja, Pécs; Fa és környezete kiállítás I. díja, Cegléd; 1983: Munkácsy-díj; VIII. Orsz. Kisplasztika B. I. díja, Pécs; 1984: Szobrászat szabad térben kiállítás II. díja, Salgótarján; 1987: VI. Orsz. Éremművészeti B. II. díja, Sopron; 1989: érdemes művész; XI. Orsz. Éremművészeti Kisplasztikai B. I. díja, Pécs; 1993: XIII. Orsz. Kisplasztikai B., Pécs, a MKISZ díja. 1990 óta az MKF tanára, 1992-től a szobrász-tanszék vezetője, egyetemi docens. A szentendrei Grafikai Műhely alapító tagja és első elnöke, a szentendrei →*Art'éria G.* alapító tagja. A Szimpozionok és Alkotótelepek Társaságának egyik vezetője, az AIAP (UNESCO) magyar nemzeti bizottságának vezetője. 1985-90 között országgyűlési pótképviselő volt. 1948 óta Szentendrén él. Szobrászatának anyaga a kő, a bronz és a fa. Az első, 1968-as bemutatkozó kiállításának műegyüttesében még tradicionális portrék és stilizált figuraidézetek is szerepeltek, de már pályája e korai szakaszában a nonfigurativ térplasztikák, domborművek és érmek komponálása felé fordult. A Brâncuşi és Hans Arp művészetével párhuzamba állítható, a kortárs magyar szobrászatban társtalan törekvésének központi problematikája az elvont plasztikus formák, testek térbe helyezése. Az 1975 és 1980 között készült nagyméretű domborművei a hullámvonalra, illetve a hullámvonalak plasztikai-optikai hatására épültek. A 80-as évek kezdetétől a

Bartos Endre tárlatáról

Harsogó színek

Huszonhárom portré, négy tájkép és négy allegorikus jellegű festmény — ez az az anyag, amellyel *Bartos Endre* festőművész bemutatkozott a dunaújvárosi közönségnek, az MMK-ban hétfőn megnyílt kamarakiállításán. Számra kevés, a képek karakterét tekintve azonban mindenképpen elég ahhoz, hogy még az avatatlan szemű látogató is elhelyezze valahol ezt a karakterű művészetet a század magyar piktúrájában. S ha még megtudja azt is, hogy Bartos két neves „alföldi" festőt — Rudnay Gyulát és Holló Lászlót — tart mesterének, akkor felfigyelhet a Holló Lászlóra jellemző széles ecsetkezelésre, s a kolorit tüzes voltára, amely utóbbi Rudnay-örökség.

Semmiképpen ne gondoljunk azonban epigonizmusra, inkább arról van itt szó, hogy e két technikai „fogást" Bartos a maga indíttatásának eszközeiként használja. Ami a ragyogó, sőt: harsogó színeket illeti, nála nagyobb szerepet kapnak ezek, mint Rudnaynál: itt nincs semmiféle fény-árnyék, nyers, és nem fény-, hanem színkontrasztot adó durva ecsetvonások sorakoznak egymás mellé. Úgy látszik, hogy Bartos nemcsak szerelmese a színeknek, hanem tudatos kísérletező is. Ami például a portrékat illeti, sokkal érdekesebbek így, nagy tömegben, egymás mellett, mint hogyha egy-egy darabot látnánk belőlük: így ugyanis szemmel követhetjük, hogy a képszerkezet, illetve az „arcszerekezet" megváltoztatása nélkül, pusztán a színeknek néha szürrealisztikusan vad váltásával, hogyan válik egészen mást kifejezővé egyazon arcmás.

Ugyanezt az érdekes jelenséget figyelhetjük meg a dunai ártér hangulatát idéző tájképein: ugyanazt a részletet látjuk egymás mellett, csak a színek egészen mások; egyikük hívogat, másikuk félelmet kelt, a harmadik nyugalmat, a negyedik izgatottságot sugall. Nem beszélve allegóriáiról — amelyek véleményem szerint igen keveset mondanak — úgy gondolom, hogy Bartos festményeinek legfőbb értéke a színhatásokkal való játék, ami persze nem is annyira játék, mint inkább tudatos művészet.

— kd —

Fehér fatörzsek

Kihűl a Nap

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
DUNAÚJVÁROSI HÍRLAP
1981 SEP 1 61

Sakk-matt. 22.25: Reklám.

romárbocsok párviadala (Sz). 9.50: Pályán maradni. Kispályás

lentés és mű
Tv-híradó. 20
Francia film.
21.55: A csehs
lettkarának
történetek a
karnevál álo
film. 0.15: H

SZLOVÁK T

16.20: Hírek.
17.25: Harcok
tv-sorozat 2.
zás szovjet n
Műsorismerte
művész-portr
ti vers. 20.00:
ra. Dráma
Hallo itt a
21.25: Bystrica
21.45: M
Svájci tv-játé
Magazin.

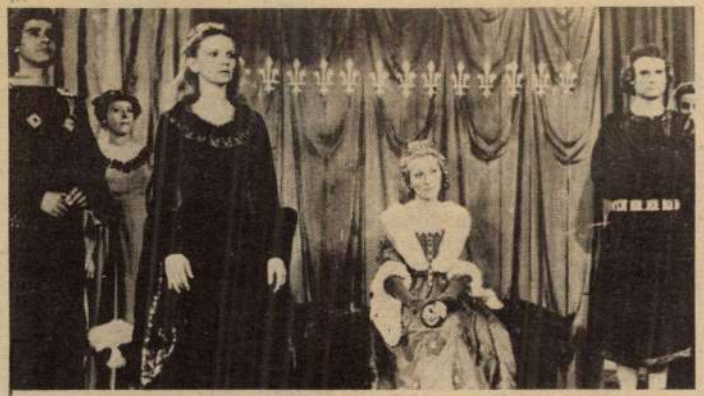

Gaston Phébus. II. rész — A Pireneusok oroszlánja. Tévéfilmsorozat. VI/2. rész — Színes. Október 16. — péntek — 21.20 h. 2. műsor

Vas

JUGOSZLÁV TV I

17.10: Magyar nyelvű tv-napló. 17.40: Búzavirág — gyermekműsor. 18.15: Tv-naptár. 18.45: Zene hangjegyek nélkül. 19.15: Ma este. 20.00: Szórakoztató zene. 21.00: A hét Blake — filmsorozat. 21.45: Napló. 22.00: Partitúrák szórakoztató zenekarra. 22.30: Hét tv-nap.

JUGOSZLÁV TV II

18.15: Tudományos témák. 18.45: Ismert — ismeretlen Jugoszlávia. 19.15: Kis koncert. 19.27: Ma este. 19.30: Napló. 20.00: Család és társadalom — dokumentumműsor. 20.45: Divat '81 — riport. 20.50: Huszonnégy óra. 21.20: Népi muzsika. 21.50: Bmutatjuk önöknek . . .

SZLOVÁK TV I

10.35: B. Slancikova—Timravao: Előestje. Tv-játék. 11.40: Tv-magazin. (Ism.). 16.00: Hírek. 16.05: Rövidfilm-összeállítás. 16.55: Ifocivetélkedő gyerekeknek. (Ism.) 10.30: Magyar népmesék. Rajzfilmsorozat: Az egig érő fa. (Ism.) (Sz.) 10.40: Reklám. 10.45: Az Onedin család. Angol filmsorozat XIII/2. rész: Az idegen. (Ism.) (Sz). 11.35: Az ember zenéje. Kanadai filmsorozat VIII/2. rész: A harmónia születése. (Ism.) (Sz). 12.30: Keresztkérdés. Fejtörőjáték. (Ism.) (Sz). 13.00: Nyugalmunk érdekében. (Ism.) (Sz). 14.05: Bélyegvilág (Sz). 14.15: Keresd a párját! 4. elődöntő. 14.25: Kuckó (Sz). 14.55: Vezetés ősszel. (Sz). 15.05: Reklám. 15.10: Terek és emberek. Portré Schaár Erzsébetről. (Ism.) (Sz). 15.30: Hírek. 15.35: Szókimondó II. rész. 16.15: Reklám. 16.25: Slágerhírlap. VIII/7. rész: 1930. év dallamai (Sz). 17.10: Tanácskozik az MSZBT VII. Országos értekezlete. 17.40: Az 1981. évi pozsonyi Prix Danube Fesztivál fődíjas filmjei. 1. Mondok neked valamit. Rajzfilm a kommunikációról. (Sz). 2. Márton Klári:

KOSSUTH RÁDIÓ

7.23: Kopogtató. 8.10: Öt kontinens hét napja. 8.25: Rapcsányi László műsora. 9.17: Magyar Múzsa. 10.08: Ló az Operaházban. Mezei András rádiójátéka. 11.14: Vasárnapi koktél. 12.10: Édes anyanyelvünk. 12.15: A Vasárnapi koktél című műsor folytatása. 13.00: Bajor Nagy Ernő írása. 13.10: Starker János gordonkázik, Sebők György zongorázik. 13.30: Rádiólexikon. 14.00: Miért szeretem Bartókot? A mikrofon előtt: Jevgenyij Nyeszterenko. 14.22: Thomas Beecham vezényel. 14.40: A falusi élet változásairól. 15.14: A hegedű virtuózai. 15.56: A félkegyelmű. Rádiódráma Dosztojevszkij regényéből. III/1. rész. 17.10: Pirityi Ottó jegyzete. 17.20: Művészlemezek. 18.50: Diákkönyvtár hangszalagon. 19.50: Színes népi muzsika. 20.47: Suppé: A szép Galathea. 22.20: Lemezmúzeum. 22.48: Szimfonikus zene. 0.10: Magyar művek rézfúvókra.

JUGOSZLÁV TV II

14.25: Hírek. 14.30: Ökölvívás: A Belgrád felszabadulása nemzetközi torna. 16.40: Kézilabda: Jugoszlávia—Német Szövetségi Köztársaság. 17.15: Kosárlabda: Radnicki LMK—Rabotnicki. 18.45: Emlékezések. 19.55: Ma este. 20.00: Egy este Milivoj Bacanovic bariton énekessel. 21.00: Huszonnégy óra. 21.25: Szórakoztató zene (ism.).

SZLOVÁK TV I

10.45: Emberek a metróból. Cseh film. 12.10: A hét tükre. 12.45: Vasárnapi hangverseny. 13.30: A komikus és világa. 14.05: A Slema megmászása. Rövidfilm. 14.30: Sportfórum. 15.00: NHKG Ostrava—VS Praha férfi kosárlabda ligamérkőzés. 16.15: Szórakoztató műsor. 16.55: Démonok szava. Szlovák, bűnügyi film. 18.30: Muzsikaszó. 19.10: Esti mese. 19.20: Időjárásjelentés és műsorismertetés. 19.30: Tv-híradó. 20.00: Vasárnapi vers. 20.05: Fehér hó.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1977 JUL 2
PETŐFI NÉPE
Bartos Endre, Baján
1021

KÉPEK, TERMÉSZET ÉS MODELL UTÁN

Egy amatőrfestő Bajáról

Bartos Endrével Baján, egy alacsony, lomboktól árnyékolt egyszerű parasztház előtt kezdtünk el beszélgetni az amatőrfestészet kérdéseiről. Az autodidakta alkotó a házikóban rendezte be műtermét, amely nem áll másból, mint egy lakószobából és két másik, gyengén világított kisebb helyiségből, ahol festőállványát helyezte el, s a falak mellett sok-sok bekeretezett vászon, farostlemez, félig kész vagy befejezett alkotása található.

Több mint húsz éve foglalkozik a festészettel. Eddig három kiállítása volt. Az elsőt Baján, a Fegyveres Erők Klubjában rendezte meg, ezt követte Kecskemét majd Kiskunhalas, ahol a kórházak klubjaiban állította ki műveit. Portrékat, tájképeket és csendéleteket.

— Egyedül élek, magányosan dolgozom, nincs kapcsolatom a város festőivel — mondja. — Hogy miért, erre nehéz lenne válaszolnom. Valahogy nem igénylem a közösséget. Számomra az egyedüllét nem teher, hanem életforma. Az viszont érdekes, hogy amikor modelleket festek, a munkában nemcsak az ábrázolás kérdései izgatnak, hanem az a beszélgetés is, amelyet az illető alanyokkal folytatok az idő eltöltésére. A társalgás legtöbbször sajátos hangulatot szül, gondolom, ez jellemzi az elkészült képeket is. Az emberek mindig nagyon izgattak, még akkor is, ha nem mindenkivel tudok jó kapcsolatot teremteni. Lényegében két fő csoportra oszthatók műveim; természet után festett tájképekre és portrékra. A harmadik csoportot én kompozícióknak nevezem, de az ebbe tartozók, — mint például a Nőiség című sorozat, amelyben a meddőség, a szülés és az anyaság lényegét szerettem volna ecsettel kifejezni, — visszavezethetők az előbbi törekvésekre; a lélekbúvárkodás hajlamára. Még azt szeretném hozzátenni, hogy nem célom minden áron valamiféle mondanivalót megfogalmazni, ez csupán a festőiség mellett bontakozik ki az alkotásokban.

● **Bartos Endre: Portré.**

Bartos Endre tájképei expresszszionista stílusban fogantak, szuggesztívek, a hangsúlyos kék, vörös színek sajátos belső feszültségről tanúskodnak. Portréin is ez a visszafojtott belső energia lüktetése érződik...

— Nehéz, de egyben előnyös is így a „szakmai" területen kívül dolgozni — magyarázza. — Nehéz, mert mégis csak hiányoznak a városi vagy megyei kollektív kiállítások, amelyekre nem kapok meghívást. Az előny pedig abból származik, hogy magam járom a magam útját, nem befolyásolnak külső tényezők, elmarasztaló vélemények, vagy dicséretek. Az amatőrnek nevezett festők — gondolom — ezért választják ezt a sokszor rossz ízzel csengő jelzőt...

P. M.

téséről
lásáról

ipari részlege megközelíti egy-egy kisebb építőipari vállalat létszámát. Ezek elszívó hatásának ellensúlyozására szükséges, hogy az A-kategóriába sorolt ipari vállalatok is csak kötelező munkaközvetítés útján vehessenek fel építőipari szakmunkásokat.

— Nem túl merev ez a szabályozás?

— Nem, mert a munkaközvetítő szervek feladata az, hogy kellő rugalmassággal kezeljék ezt a kérdést.

— Mi a helyzet a B-kategóriában?

— A B-kategória most már megyénkben is a létszámukat szinten tartó vállalatokat, szövetkezeteket, foglalja magában. Visszatérve azonban még az A-kategóriára, az oda sorolt gazdasági egységek a számukra meghatározott mértékben szabadabban — közvetítés nélkül — elégíthetik ki munkaerő-igényeiket. Csak az első ízben munkát vállalók közvetítése kötelező. A vállalat saját nevelésű ipari tanulóira, szakmunkásaira természetesen ez nem vonatkozik.

— Mi vonatkozik a C-kategóriára?

— Az ide sorolt gazdasági egységek visszafejlesztése az V. ötéves terv során nagyon körültekintően, fokozatosan történik majd. Részükre létszámfelvételi tilalom van érvényben.

— Miért nincs az építőipar területén C-kategória?

— Ez csak átmeneti állapot. Októberig a C-kategóriába kerülnek a mezőgazdasági termelőszövetkezetek egy részének építőipari részlegei is. Ezt az intézkedést gondos vizsgálat előzi majd meg, hiszen nem mindegy, hogy melyek a visszafejlesztésre, vagy a szinten tartásra kijelölt

Kalocsáról a meszesi Duna partra kifutó út mentén a szé ben gyönyörű fasor jegenyéi zúg nak. Aki már tudja, hogy öre törzsükbe majd felbőgő motoro fűrész hasít, egy pillanatra l hunyja a szemét és búcsúzi Kissé keserűen nyugtázhatja, m göttük nem nyújtóznak az ég utódokként a suhanc fák. Az i is ott is korhadó törzsek egy kevésbé bírják a 20—25 mét magasságba nyúló koronákat.

De amire gondolatban odái jutnánk, hogy „ki kellene talá ni mégis valami megoldást", ac digra a meszesi kikötőhöz érn Megcsapja az embert a sajáto vízközeli friss levegő.

És lentebb fodrozik a Duna: szeretett, az átkozott, a hatalma a nyugalmas, az ártatlan és veszélyes — hányszor mondtál ínták róla. Manapság, inkább úg emlegetett: olajos, fenolos, ilye vagy olyan mértékben szennye zett...

De mégis, így is a miénk! Me az ember olyan, akinek kell természeti környezet, ahol újr töltekezhet munkájához, a hét köznapok újabb erőfeszítéseihe

Az üdülőkörzetek, mint ismer 15—20 év alatt soha nem tapasz talt ütemben fejlődtek és a 7 es évek végére sorra „telítőd nek". Ez a folyamat egyben a is jelzi, hogy bűntelenül, magá nak a célnak a torzulása nélkü tovább nem fejleszthető. Ezért szükség van újabb és újabb re tett értékek felfedezésére, körül tekintő, megóvó hasznosítására

Sok igazság van abban, hog a Tisza menti üdülőkörzetek a alpári rész kivételével megtelte vagy néhány éven belül megte nek. Ha a konjunktúra még tovább tart, a tartalmi értéke — természeti és emberi szem pontból — jócskán felhígulna vagy nem maradnak. Hasonl

BARTÓK 32 Galeria

BOJÁR
IVÁN
ANDRÁS
RENDEZÉSÉBEN

A KÉMÉNY
A KORTÁRS MAGYAR MŰVÉSZETBEN

Megnyitó: 1992. április 30. 18 óra
Bartók 32 Galéria
1111 Budapest, Bartók Béla út 32.
Tel.: 1869-038 Nyitva: 1992. május 21-ig,
14 - 18 óra között (hétfő kivételével).

Bartos Gabriella

A sepsiszentgyörgyi műveszer 1971. jún-ban a szabad-kai Múzeumban rendezett kiállításban részt vett műveivel.

A Hét, 1971. jún. 11. 2 évf. 24 sz. 9 p.

Bartos Gyula MDK

Pionirjaim fedezéke az Isonzón, temp.
Tüzértiszti fedezék az Isonzón, temp.
Tiszti fedezék azolasz fronton, vizf.
Önarckép, vizf.

Magyar Aquarellfestők és Pasztellfestők
Egyesületének V. Kiáll.
Nemzeti Szalon 1916. nov.

Bartos Gyula
festő művész
62 éves
(vészesvérszegénység)
+1948 VIII. 30
Farkasréti temető

Halotti főkönyv
1075 folyoszám

megirva

Bartos Gyula

kiáll. Nemzeti Szalonban

1920. - Jan. Feb.

Velencei udvar, rezk.
400.—

Aponal temploma
Velenceben, rezk
400.—

Palazzo bejarata
Velenceben, rezk
200.—

Ponte di Rialto, rezk
200 k

Lelet, murgai VI. 87.

Bartoss Gyula

XXVII. aukció
A Gyüjtő 1916. 43. l.
Cigányrió 100.–

Gyömrő, ref.

75, 276

Bartos Gyula

1913. sept. Kiáll. Nemzeti Szalon

Dunaparti részlet, olaj. 200.—

Bartoss Gyula

1918. máj. Kiáll. u. o.

Legényem a federérben, olaj. 200.—

Temesvár 1596-iki ostromának képe

III. 119

Bartoss Gyula

7 Legényem a fedezékben olajf. 200.—

Nemzeti Szalon

1918 maj

kat. kiáll.

628.

...ható város felől folyó patak bal part-
...tetején van a vár sarkain köröndökkel
...ralkodó kerek toronynyal. A háttérben
...egyek kötik le figyelmünket és az égbolt

...nonra, méretei 55 : 68 cm.
...ki erekly emuzemuból. 107/95. No 176.

107/95 : 176.

Bartoss Gyula

10 Szakaszom fedezéke Görznél olajf. 140.—

Nemzeti Szalon
1917. máj.
tav. tárl.

Bartoss Gyula

szül. Ujvidéken 1886 máj.
6 Rk. Gimn. érettv. 3 évi jog.
1913/14. I. másodontág beli
művésznőv. Templenyi T-

M. N. Múzeum VI. 38 – 41.

(mint az Ingó emléker
felügyelősége

Bartos Gyula

1912/13 I., 1913/14 I.

Ferkápzőmfőiskévk

65. l.

Bartoss Gyula

szül. Ujvidéken 1886 máj 6.
Rk, Érettségi, 3 év jeg -
1912/13, I. első ont. Templeyi T.
- művésznövendék

Cosmevius I. A. II. 36

1912
1886
26

6
4
8
3
2

Érkezett 1904 június 11

383/904 (Budapest 1904 június 11.)

Krechnyay Béla hírlapíró a könyvkereskedői tan folyamon való részvételre engedélyt kér (Válasz 386/904 IX.a. 1904 június 16.)

BARTOS *Gyula*, festő és grafikus, Újvidék 1886 máj. 6. Jogi tanulmányai közben a budapesti képzőművészeti főiskolán Zemplényi Tivadarnál képezte magát a festészetben. Leginkább tájképekkel szerepelt a tárlatokon.

K. Gy. I 77. l.

642

I
295.

642. Sebastiano Ricci.

Sz. Cividal di Bellunoban 1659/60-ban. † Velenczében 1734-ben.

Mária mennybemenetele.

Az előtérben, a Tamás kívánatára kinyitott kősír körül, tizenegy apostolt látunk, kiknek egy része csodálkozik azon, hogy a sírban csak tiszta gyolcsot és a kegyelet által a szent tetemre hintett virágokat találtak; másik része pedig, köztük a térdére ereszkedett Péter is, föltekint, hol a megnyilt felhőkön ülő Madonnát angyalok és Cherubok veszik körül. Az angyalok egyike rózsákat szór és a négy Cherub egy csoportban Mária feje fölött lebeg. A Madonna ég felé fordul, kezeit szétterjeszti, magas ruhája rózsaszinű és palástja kék. Az előtérben a síron innen gyertya ég.

Vászon, méretei 95 : 52 cm. — Mündler: XIII. 78.
Kifüggesztésére vonatkozó adatok:

Bartos Gyula

festőművész

lakik Verpeléti ut 10.

Bpest

megvádolta Wilcsek

Jenő gyárigazgatót, hogy

az abbáziai gyorsvona

ton kilopta felesége

ridikülje ből 20 pengő

értékű puderdobozát.

Az igazgatót lefogták

a dobozt nem került elő.

A botrány hozzásan

megírva -

Az Est. 1933. okt. 4.

Csak a festő nyil-

vántartása miatt

kijegyezve -

vegyes

i. 6.

Zimmermann

Lajos dr.

Pótlék a Corpus Nummorum
Hungaricae I. füzetéhez

l. Réthy, Corpus Nummorum

Frobenius Leó, a híres Afrika-utazó nyilatkozik Az Est-nek életéről, vágyairól, a feketék lelkéről és az emberiség jövőjéről

A nagy tudós ma délben Budapestre érkezik

Bécs, március 9
(Az Est bécsi szerkesztőségétől)

Mialatt a budapesti Iparművészeti Múzeumban az Afrika-kutató *Frobenius* Leónak, az egész világot bejárt és csodálatos érdekességű képeit és kincseit mutatják be: azalatt ő maga, a nagy tudós, itt ül velem szemben, egy másodrendű bécsi szálloda szerény szobájában. *Élénk tekintetű, ragyogóan értelmes két kis szemével érdeklődéssel néz rám és várja kérdéseimet.*

Semmi kétség, ez a híres tudós egész lényében és külsejében is olyan, aminőnek a háború előtt szokták leírni a németeket: *egyszerű, szürke térdnadrágos sportruhát visel, nem sokat fordít magára, de van benne sok közvetlenség és derekasság.* Folyton szivarozik. Bár szállodában vagyunk, csak az íróasztali lámpát gyujtja meg, mert *még a szállónak is takarékoskodik.* Ahogy azután beszélni kezd: az értelem és a derűs optimista bölcsesség sugárzik belőle.

— *Boldog vagyok, hogy ismét elláthatok Budapestre* — mondja. — Nagyon sokszor jártam már ott, utoljára többízben a háború alatt. *Elragadó város, tényleg a világ egyik legszebb városa.* Csak azt sajnálom, hogy még nincs itt a nyár, mert

én olyan szépet, mint aminő Budapest a nyári hónapokban, egyhamar nem láttam.

Azután meg azért is örülök a budapesti útnak, mert nagyon sok jó barátom van ott. Nem is beszélve arról, hogy hosszú és bonyodalmas Afrika-utazásaim során egyik legértékesebb munkatársamat is a magyaroknak köszönhetem:

Almásy László ez, a kiváló automobilista és repülő,

aki expedicióim technikai vezetésében rendkívüli érdemeket szerzett magának.

Ha az ember boldog akar lenni, Afrikába kell menni

A »Herr Geheimrat« most újabb szivarra gyujt és vastag füstöt pöfékelve beszél önmagáról és tapasztalatairól:

— Önt persze az érdekli, *hogy lesz az emberből egyszerre Afrika-kutató.* Nos, megmagyarázom. A dolog nagyon egyszerű. Én ősrégi protestáns papi családból származom, apai ágon nem kevesebb mint

14 generációban protestáns lelkészek voltak az őseim.

Anyai ágon *Bodinus*, a híres zoológus volt a nagyapám, aki egész Európában, az összes nagyvárosokban az első állatkerteket megalakította és berendezte. Ő alapította meg a berlini állatkertet is. Tőle kaptam az első buzdításokat és *mindenekelőtt talán tőle örököltem a hajlandóságot a Természet megfigyelésére, megbecsülésére, a Természet szépségeinek megcsodálására.* Legrégibb emlékem az, hogy ötéves koromban nagyapám társaságában a berlini állatkertbe mentem, ahol éppen *egy odahozatott núbiai törzs sűrű sövénykerítésen belül mindenféle vad lovaglásokat mutatott be.*

Rám ez mély hatást tett.

Nem sokkal utóbb barátaimmal, vagy egyedül is, titokban gyakran kirándultam az állatkertbe és *megcsodáltam a fekete nubiaiakat.* Ezekhez a látogatásokhoz két nagy benyomásom füződik: *az egyik az, hogy ott kaptam először tetveket, a másik pedig az, hogy*

ott győződtem meg, hogy az embernek, ha boldog akar lenni, akkor nem a nubiaiak közé kell mennie.

A »Herr Geheimrat« hangosan, kedvesen felnevet, azután így folytatja:

— Nagyapám házában sok Afrika-kutató fordult meg: *Brehm*, a »Tierleben« híres szerzője, *Nachtigall* és még sokan mások. Mindezek a tudósok rettenetes színben ecsetelték az Afrika-kutatás viszontagságait. *Én azonban titokban már régen feltettem magamban*, hogy

életemet ennek a tudománynak fogom szentelni.

— Tényleg: minden nehézség és minden baj ellenére is keresztülvittem akaratomat. Apám, aki mérnök volt, megbízást kapott, hogy *az afrikai német erődítményeket építse át és modernizálja.* Én tehát ifjú korom nagyrészét vele töltöttem Afrikában, még pedig úgy, hogy az év egyrészében Afrikában időztünk, *a másik részét pedig Berlinben töltöttük.* Igy tehát azt mondhatom, hogy

életem nagyrésze vándorlásban telt el és most is mondhatom, hogy ez a vándorlás az élet legszebb formája.

Mármost ha ön azt kérdi tőlem, hogy milyen tapasztalatokat tettem Afrikában, akkor meg kell állapítanom, hogy *az afrikai benszülöttek távolról sem alacsonyabb rendű emberek, mint aminők mi vagyunk*, csak másfélék;

lelkileg éppen olyan gazdagok, mint mi.

csak nincsenek annyira iskolázva, mint az európaiak. Nem gondolkoznak annyit, mint mi, de *sokkal mélyebben és gazdagabban éreznek*, aminek az az egyszerű oka, hogy sokkal intenzívebben élnek együtt a Természettel, mint mi. A városi embernek, aki a technika ragyogó vívmányaival él, fogalma sincs arról, hogy *mikor van telihold, mikor van félhold, mert nincs semmi összeköttetése a Természettel; míg az afrikai benszülöttnek a Természet sokkal könnyebben nyilatkozik ki, mert állandóan a Természettel él és a Természetből meríti erejét.* Az európai ember a Természet helyére az iskolát illesztette, már pedig

az iskola nevelő hatással van a gondolkodásra, a Természet pedig a lelket alakítja és formálja.

— És miután a kultúra a lélekből nő ki, azért a kultúra értelmi mélysége ezeknél az embereknél még felmérhető, *míg minálunk a gondolkodás a nevelés és a fegyelem által teljesen el van leplezve.* Ezért sikerült nekem az afrikai kultúrát megismerni és a kultúra tanát felépíteni, vagyis én Afrika népeivel való belső együttélésemnek köszönhetem azt, hogy

a Természet lényegét általában felismerhettem és megtanulhattam.

Az én számomra Afrika az volt, ami a fehér egér vagy a kísérleti nyúl a bakteriológus számára: *én Afrikán tanulmányoztam a kultúra lényegét.*

A népek „harmonikus zenekara" fogja megmenteni a világot

— És mit remél »Herr Geheimrat« a kultúra jövőjétől? — kérdeztük a híres Afrika-kutatót.

A tudós hevesen és élénken felelte:

— Semmit sem akarok tudni azokról a filozófusokról, akik a kultúra pusztulását hirdetik.

Nem akarok velük semmi közösséget, — tagadom azt, amit tanítanak.

A kultúra egy óriási fa, talán a legrégibb fa a világon, amelynek *az ágai az egész földkerekségre kiterjednek.* Ez a hatalmas fa: *a világ kultúrájának a fája.* És míg azelőtt egyes kultúrák népi, vagy nemzeti kultúrák voltak, addig most a nemzetek a jövőben úgy fogják fejleszteni kultúrájukat, mint ahogy a zenekar játszik:

teljes összhangba hozzák kultúrájukat,

tökéletes tiszta stílusegységben és míg az egyes nemzeti kultúra azelőtt olyan volt, mint a szóló-zene, addig most *a nemzetek kultúrája egyetlen harmónikus nagy zenekart fog alkotni.* Ez az egész világon feltámadó nacionalista érzés óriási eredménye.

— És ha »Herr Geheimrat« összehasonlítja afrikai tapasztalatait európai ismereteivel: *nagy különbséget lát a két világrész kultúrája között?*

— *Nem*, — feleli a tudós — egészen kicsit és ez a kis különbség is csak a kultúra fokára, *nem pedig a lényegére vonatkozik.* Vannak régi, hatalmas, érdekes kultúrák, amelyek kialusznak, elsatnyulnak, viszont

más kultúrák hirtelen felemelkednek

és rövid ideig virágzanak is, mint például most a japán, — azután vannak más kultúrák, amelyek *nem alkalmasak arra, hogy a népek kultúrájának nagy hangversenyében részt vegyenek.* Mert rendíthetetlen, meggyőződéses híve vagyok annak, hogy

a népek kultúrájának harmonikus zenekara fogja megmenteni a világot.

...Ezzel a derűs, optimista akkorddal be is fejezzük a tanulságos beszélgetést. A »*Herr Geheimrat*« a hotellal szomszédos híres kiskocsmába megy, ahol Bécs legjobb sörét mérik, hogy mint ő maga mondja, »elfogyassza jól megérdemelt vacsoráját«. Pénteken délelőtt pedig felül a gyorsvonatra és *Jacobi* Jolán, a bécsi *Kultur-Bund* magyarszármazású kitünő ügyvezető elnökének a társaságában elutazik Budapestre, ahova *pénteken délután egy órakor* érkezik meg.

Megölte a felesége csábítóját, felmentették

Temesvár, március 9
(Az Est tudósítójától)

Az itteni tábla tegnap tárgyalta *Brestian* János Hittyás községbeli gazda perét, aki két évvel ezelőtt szomszédját agyonverte. *Brestian* vallomásában elmondta, hogy 13 évig

boldog családi életet élt feleségével,

akiben feltétlenül megbízott. Egyik este énekpróbára ment, de a próba elmaradt, *Brestian* váratlanul hazaérkezett és amikor lámpát gyujtott,

feleségét a szomszéd gazda társaságában találta.

Hirtelen haragjában fejszét ragadott és a csábító koponyáját kettéhasította. A megrémült asszony elmenekült, de *Brestian* nem indult üldözésére, hanem a csendőrségre sietett és feladta magát.

A törvényszék annak idején az enyhítő körülmények figyelembevételével *Brestiant* kéthónapi fogházra ítélte. Az ítélőtábla a vádlottat felmentette. *A felmentő ítélet általános feltűnést keltett.* A főügyész semmiségi panaszt jelentett be a felmentő ítélet ellen.

Egy pillanatra...

Hogy a revízió a háborút jelentené, mint *Sándor* szerb király egy ujságnyilatkozatban mondja? Nem. Ellenkezőleg. A revízió a békét jelenti. A békének van szüksége a revízióra. A revíziós mozgalom: Európa békemozgalma. A revízió visszaadja a békét Európának és visszaadja Európát a békének.

Drága egyetlen leányunk
ÉVA
e hó 8-án élete virágában, anyja karjaiban kilehelte nemes lelkét. Temetése e hó 10-én délután 12 órakor lesz a farkasréti temetőben a református egyház szertartása szerint.
Pór Jenő és neje **Kollár Magda** szülei,
Endre fivére

• LOUIS GRAVEURE •
newyorki Metropolitan Opera világhírű tenoristájának az egész világon óriási sikert aratott filmje:
ÉJFÉLI VALLOMÁS
JENNY JUGO-RALPH A. ROBERTS-HEINZ RÜHMANN-nal
Premier ma!
• UFA * CORSO * CORVIN •

Wilcsek Jenő r. t. igazgató a bíróság elé állította Bartos Gyula festőt, aki őt vasúti tolvajlással vádolta meg

— *Az Est tudósítójától* —

Mult év októberében különös incidens játszódott le a trieszt—budapesti gyorsvonat egyik fülkéjében. Az incidens középpontjában dr. *Wilcsek* Jenő részvénytársasági igazgató állott, akit, amikor a vonat Budapestre érkezett, a pályaudvar detektívjei *igazoltattak.*

Az igazgató magából kikelve tiltakozott néhány utitársának gyanusítása ellen, amely szerint ő *ékszereket akart volna lopni a gyorsvonat egyik magára hagyott fülkéjében.* Ez a gyanusítás nagy feltünést keltett, tekintettel arra a társadalmi pozicióra, amelyet az igazgató betölt. A pályaudvari igazoltatással azonban nem intéződött el a különös incidens, hanem két ágra osztva a bíróságok elé jutott.

Az egyik tárgyalást a járásbíróság tartotta meg és ennek során *Wilcseket*

lopás kísérletének vétségével

vádolták. Az igazgató a járásbíró előtt is *felháborodva tiltakozott a vád ellen.* Azt mondotta, hogy az egész kitalálás egy cselédlány fantáziáján és egy festő rosszakaratán alapul.

A járásbíróság kihallgatta *Bartos* Gyula festőt, aki a következőket mondotta:

— Feleségemmel utaztam el Trieszt-ből. A Ventimiglia—Budapest kocsi egyik III. osztályú fülkéjében foglaltunk helyet. Még Trieszthen felszállt egy *Beke* nevü magyar mérnök felesége, aki II. osztályú fülkében helyezkedett el, míg a szobalánya abban a III. osztályú kocsiban ült, amelyben mi voltunk.

A lány jó modort tanusított az utazás alatt és többször átment úrnője fülkéjébe. Vacsora idején feleségemmel az étkezőkocsiba mentünk és ez alkalommal üresen maradt a fülke, miután a velünk utazó szerb orvos és felesége szintén az étkezőkocsiban tartózkodott. Amikor vacsora után visszamentünk a fülkénkbe, megszólított bennünket a mérnök felesége és tudtunkra adta, hogy

távollétünk ideje alatt egy jól öltözött úriember feleségemnek az ülésen hagyott kézitáskájában kotorászott.

Lopni azonban úgy látszik nem tudott, mert közben a szobalány, akit *Timár* Annának hívnak, a fülkébe lépett és megzavarta munkájában. Erre *a jólöltözött úr gyorsan becsukta a táskát.*

A hölgy ezért felhívta a figyelmünket, nézzünk utána, nem tünt-e el valami a táskából. Feleségem megállapította, hogy *valaki minden dobozt felnyitott és egy ezüst szelence is eltűnt.* Megkérdeztem a szobalányt, megismerné-e az utasok között a tettest, mire azt válaszolta, hogy az illető velünk egy kocsiban utazik. Meg is mutatta azt a fülkét, amelyben három utas volt, köztük azt az urat, aki a szobalány szerint feleségem táskájában kotorászott.

Szembesítés

Már ekkor feltünt, hogy *amikor a lány ujjal mutatott Wilcsekre, az igazgató nem reagált erre és konzekvensen kitegintgetett az ablakon.* Százszor mondtam a lánynak, vigyázzon, jól nézze meg az urat, nehogy tévedjen, de a lány azt mondotta, egész biztos a dologban, ez az úr volt az, aki a táskában kotorászott. Erre szóltam a leánynak, hogy

Kelenföldön hozzon detektívet és igazoltassa ezt az urat.

— Kelenföldön azonban nem volt detektív, mire a délipályaudvarra telefonáltunk, hogy amikor a gyorsvonat befut, legyen kint detektív. Ez meg is történt,

a leányt szembesítették Wilcsekkel,

akinek a szobalány a szemébe mondotta, hogy ő volt az, aki a táskában kotorászott. Erre Wilcseket bekisérték a főkapitányságra, én pedig *ismeretlen tettes ellen lopás miatt feljelentést tettem.* Ennyit tudok az ügyről.

Felmentés

A járásbíróságon ki akarták hallgatni a szobalányt is, de nem lehetett, mert Fiúmében tartózkodik. Felolvasták vallomását, amely szerint este nyolc és kilenc között a trieszti gyorson be akart lépni a fülkébe; egy másik fülkéből való urat talált ott, aki *Bartos* Gyula feleségének táskájában kotorászott. A rendőrségen és a detektívek előtt tett vallomásában határozottan fentartotta, hogy *Wilcsek Jenő részvénytársasági igazgatóban felismeri a tettest.*

A járásbíróság

felmentette a részvénytársasági igazgatót

azzal az indokolással: egyetlen tanu állította azt, hogy ő volt a tettes, már pedig a szobalány könnyen tévedhet, *egyedüli vallomása nem fogadható el bizonyítéknak, a büntetlen előéletü részvénytársasági igazgató határozott tagadásával szemben. Ez az ítélet jogerőssé vált.*

Mit mondott a festő?

Ma került a büntetőtörvényszék *Méhes*-tanácsa elé ennek a kínos incidensnek egy másik ága. Most *Bartos* Gyula festőművész ült a vádlottak padján.

Wilcsek Jenő jelentette fel rágalmazás címén.

A vád szerint *Bartos* Gyula egy őt ebben az ügyben meginterjúoló ujságírónak a következőket mondotta volna:

— Meg vagyok győződve, mert szentül hiszek a lány vallomásában, aki velünk utazott. *Elvégre, ha valaki részvénytársasági igazgató, az még nem zárja ki, hogy lop, mert lehet valaki kleptomániás is.*

Meg voltam győződve, hogy nemzetközi tolvajról van szó.

— Amikor hallottam, hogy igazgató, egyáltalán nem inogtam meg hitemben. *Kreuger* világhírű volt, mégis lopott. Ma pedig mindenki igazgató. *Lehetetlennek tartom, hogy más lopta volna el feleségem ezüstszelencéjét.*

Wilcsek Jenő a festő ellen tett feljelentésében arra hivatkozott, hogy már *az egész ügy tisztázódott, a járásbíróság őt jogerősen felmentette, nyilvánvaló tehát, hogy Bartos Gyula alaptalanul, oktalanul rágalmazta meg.*

Méhes elnök ma először is azt kutatta, hogy

ki a cikk szerzője:

a meginterjuvoló ujságíró, vagy a meginterjuvolt festő. *Bartos* Gyula azzal védekezett, hogy ő nem azt mondta az ujságírónak, ami a cikkben megjelent, így nem vállalja egyedül a felelősséget a cikkért.

Lévai Tibor, a festő ügyvédje, első sorban azt kérte,

hallgassa ki a bíróság az ujságírót és azokat, akik a nyilatkozatadásnál jelen voltak,

akik igazolni fogják, hogy a festő nem azt mondta, ami a cikkben megjelent. De szükség esetén a *valódiság bizonyítását* is kívánta, mondván, hogy a cikkben foglaltak nagyrésze megfelel a valóságnak.

A törvényszék először a cikk szerzőségét akarja megállapítani, így csupán arra rendelte el a bizonyítást, hogy *mit mondott a festő az ujságírónak és ebből mi jelent meg.* Ennek a tisztázása után dönt a valódiság bizonyításának kérdésében.

A polgármester februári jelentése Budapest 150.000 inségeséről

— *Az Est tudósítójától* —

Sipőcz polgármester pár nappal ezelőtt tette közzé az elmult év második feléről szóló beszámolójelentését, most pedig

február hónapi jelentése

készült el. Jelenti a polgármester, hogy mindaddig, amíg az autobuszok létszáma nem szaporodik, *vonalvagy bérletjegy bevezetésére gondolni sem lehet.* A februári idegenforgalom alakulását *károsan befolyásolták a bécsi és ausztriai véres események.*

Az operabál és egyéb farsangi események, továbbá a sportesemények az idegenforgalom szempontjából *kedvezőek voltak.* A bécsi idegenforgalmi iroda februárban *nehéz napokat élt át, de se az irodának, se a tisztviselőknek nem történt komolyabb káruk.*

A Beszkár bevétele februárban *1.57 százalékkal volt több, mint a mult év februárjában. Az autobuszüzem bevétele 5.9 százalékkal nőtt.* A forgalmat a Beszkár a mult év februárjához képest közel

7%-kal, az autobuszüzem pedig mintegy 14%-kal sűritette.

Beküldték a kormányhoz *a tüzifamonopólium elen tiltakozó, valamint a telefontarifamérsékléséről szóló feliratot.*

A szociálpolitikai helyzetről való jelentésében a polgármester elmondja, hogy a fővárosban uralkodó munkanélküliség és nyomor következtében

egyre nő a teljesen lerongyolódott felnőttek és gyermekek száma.

Sajnos, az inség enyhítésére előirányzott költségösszegből a főváros *képtelen másfélszázezernyi inségesének a legelemibb életszükségletét is kielégíteni.*

A téli idő beálltával, mint a mult években is, ismét nagyszámban özönlötték el a főváros területét *a vidéki munkanélküliek,* akiket a kereskedelmi minisztériummal történt megállapodás alapján *kedvezményes jeggyel visszautaztattak illetőségi helyükre.*

Naponta 64.000 ingyenebédet szolgáltattak ki.

Végül arról számol be a polgármester, hogy februárban *3,707.149 pengő értékű közmunkát és közszállítást adtak vállalatba.*

Ballada Kiss Novák Istvánnéról és kisfiáról

— *Az Est tudósítójától* —

Megtört, zokogó asszony állott ma a büntetőtörvényszék *Krayzell*-tanácsa előtt. Mellette egy szepegő kisgyerek álldogált. A vádlott asszony *Kiss Novák* Istvánné ápolónő, aki ellen *szándékos emberölés kísérletének büntette* miatt emelt vádat az ügyészség. A mult év szeptember 15-én

az asszony hipermangánnal megmérgezte magát és mérget adott be nyolcéves kisfiának is.

Az asszonyt gyermekével a *Szent István*-kórházba szállították, ahol néhánynapos kezelés után *mindkettén felgyógyultak.*

— Nagy tragédia az életem, — zokogott az asszony a bíróság előtt. — Szüleim ellenezték a házasságomat, mivel én mégis hozzámentem ahoz az emberhez, akit szerettem, eltiltottak hazulról.

A nagy szerelemből azonban nem lett boldog házasság, férjem elhagyott, elvesztettem az állásomat és

kisfiammal együtt a legnagyobb nyomorba jutottam.

A mult év szeptemberében már olyan nagy volt a nyomorúságunk, hogy *három napig betevő falatunk sem volt.* Végső elkeseredésemben határoztam el magamat, hogy *öngyilkos leszek.* Nem akartam, hogy kisgyermekem árván maradjon, idegen emberek kezére jusson, ezért elhatároztam, hogy *elviszem magammal a halálba...*

Elmondta a szerencsétlen asszony, hogy *luminállal és hipermangánnal mérgezte meg magát és kisfiát.*

— *Nagyon megbántam, amit tettem,* azóta már jobbra fordult a sorsom. — fejezte be megrázó előadását az asszony — ismét férjhezmentem és *második férjemmel és kisgyermekemmel boldogan élünk.*

A bíróság *Kiss Novák* Istvánnét *vétséggé minősített szándékos emberölés kísérletében* mondotta ki bűnösnek, ezért

háromhónapi fogházra

ítélte, az ítélet végrehajtását azonban *háromévi próbaidőre felfüggesztette.* Az indokolásban megállapította a bíróság, hogy *az asszony végső elkeseredésében, az éhhalál küszöbén követte el tettét. Kiss Novákné* zokogva nyugodott meg az ítéletben, az ügyész megfellebbezte az ítéletet.

Csontvázat találtak ma délben a József téren

— *Az Est tudósítójától* —

Ma délelőtt a József téren a *Royal Exchange* épülete előtt szerelőmunkások dolgoztak az úttesten. Munkájuk közben *emberi csontvázat* találtak. A rendőri nyomozás azonnal megindult.

Egy pillanatra...

Több közbeszólás keresi a gazdáját, de a szerencsés megtalálók — csak a sajtót találják meg. Csak a sajtót, a közbeszólás gazdái helyett. Ez csak egyszerű... igazán a legegyszerűbb megoldás. A közbeszólásnak nem az a lényege, hogy mondták-e, hanem az, hogy — közölték. Ki közölte? A sajtó. Kit tesznek felelőssé a képviselő urak? Hát kit? A sajtót. Milyen egyszerű. Milyen egyszerű.

RÁDIÓ

A János-passió Amszterdamban

Péntek, március 9.

Budapest I.: 3.30 Diákfélóra. — 4.00 Lányok pályaválasztása. — 5.00 Hanglemezek. — 6.00 Gyorsirás. — 6.45 Gergely László zongorázik. — 7.20 Szaczelláry Pál: A régi Pest pletykája. — 7.50 Schack Manka és Schemmelné szerzeményei. — 9.20 Operaházi zenekar. — 10.45 Cigányzene.

Külföld. Hangversenyek. Beethoven-est (Heilsberg 8.15). Mozart-est (Sottens 8.20). Lortzing-est (Bécs 8.35). Bach: János-passió (Huizen 10.20). Táncest (Német állomások 11.00). Opera. Nicolai: A windsori víg nők (Lipcse 8.10). Operett. Sullivan: A mikádó (Frankfurt 8.10).

Jöjjön velünk
ABBAZIÁBA
a Quisisanába társasutazással
10 napra P 176.—
Március 15-én indulunk.
Olcsó egyéni utazások
Felvilágosítás: VI., Teréz körút 15., II. 3. Tel.: 194-93

Ma 50-edszer a „3 légionisták"
Rott-Salamon-Steinhardt-Komédia

Bartos Gyula

Nemzeti Szalon

B a r t o s G y u l a.

1913. Őszi kiállitás.

Dunaparti részlet, olajf,

1916 Magy. aquar és paszt. festők V. kiáll.

Piomirjaim fedezéke az Isonzón, temp.
Tüzértiszti fedezék, temp.
Tüzti fedezék az olasz fronton, vizf.
Önarckép, vizf.

1916. Téli kiáll.

Szabadságon, olajf,

1917. III. Jurymentes kiáll.

Antik óra, temp.
Duinó vára lövetése után, temp.

1918 Tavaszi kiáll.

Legényem a fedezékben, olajf,

megjova // Bartos Hugó

Szül. Budapesten 1875 máj.
14. Kr. Reál. érett.
1913/14 I. másodosztbeli
nüvesznör. Balló Ede
1913/14. II. másodosz. n.o.

Mur. Kr. Orn Fpeje VI. 41

Bartos Hugó

1900/1 – 1903/4 I., 1913/14

Ferkópzőmfőiskévk

65. l.

M.D.K.

Bartos Imre (bpesti) építén

terve a komáromi kórház terveire kürt pályázaton második díjat nyert. Az elsőt nem adtár ki, viszont a kivitelre Hübner Jenő (bpesti) építén tervét kortár javaslatba.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1897. XVIII. évf.

jun. 2 sz. 4. old.

Ismerje meg a pénzét!

Tájékoztató az új 1, 2, 5, 10, 20, 50, 100 és 200 forintos érmékről

A forint valuta 1946. autusztus 1. óta érvényes fizetési eszközünk. A forint érmesor egyes címletei azóta nemcsak anyagukban és méretükben változtak, ábrájuk többször módosult, miközben új címletek is megjelentek. A pénzforgalom ma már az 50 és 100 forintos címletet igényli. Mindez szükségessé tette az új érmesor kibocsátását. Az új érmesor anyagában korszerű, külső megjelenésében egységes, címletein „Magyar Köztársaság" körirat olvasható. A címletek leírását a Magyar Közlöny 10/92. (XI. 30.) MNB sz. hirdetmény tartalmazza.

Átmenetileg továbbra is forgalomban maradnak a korábbi 1, 2, 5, 10, 20 forintosok és a 10, 20, 50 filléresek. A régi érmesor visszavonásig marad forgalomban.

Az 1991. évi LX. törvény 37. § (2) bekezdése értelmében az új érmeket a magyar törvényes pénznemben teljesítendő fizetéseknél mindenki köteles névértékben elfogadni.

1 forintos érme

Réz-nikkel-cink ötvözetből készült aranysárga színű érme, súlya 2,05 g, átmérője 16,3 mm, pereme sima. Éremkép: magyar címer. Forgalomba hozatal: 1993. március 29.

2 forintos érme

Réz-nikkel ötvözetből készült ezüstfehér színű érme, súlya 3,10 g, átmérője 19,2 mm, pereme recés, receszám 118. Éremkép: magyar kikerics. Forgalomba hozatal: 1993. március 29.

5 forintos érme

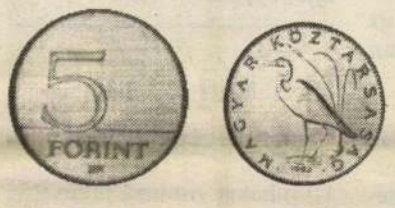

Réz-nikkel-cink ötvözetből készült aranysárga színű érme, súlya 4,20 g, átmérője 21,2 mm, pereme sima. Éremkép: fehér nagykócsag. Forgalomba hozatal: 1993. június 21.

10 forintos érme

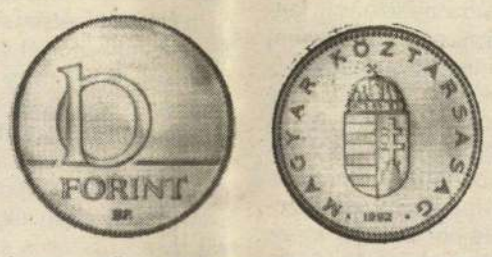

Réz-nikkel ötvözetből készült ezüstfehér színű érme, súlya 6,10 g, átmérője 24,8 mm, pereme szaggatottan recés, receszám: 70. Éremkép: magyar címer. Forgalomba hozatal: 1993. június 21.

20 forintos érme

Réz-nikkel-cink ötvözetből készült aranysárga színű érme, súlya 6,90 g, átmérője 26,3 mm, pereme recés, receszám 130. Éremkép: magyar nőszirom. Forgalomba hozatal: 1993. március 29.

50 forintos érme

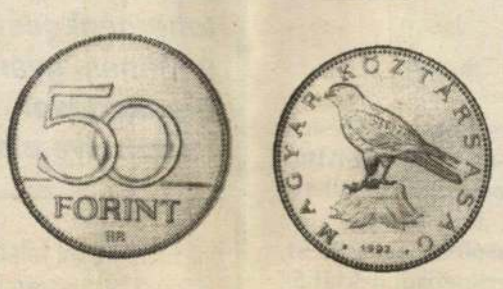

Réz-nikkel ötvözetből készült ezüstfehér színű érme, súlya 7,70 g, átmérője 27,4 mm, pereme sima. Éremkép: kerecsensólyom. Forgalomba hozatal: 1993. június 21.

100 forintos érme

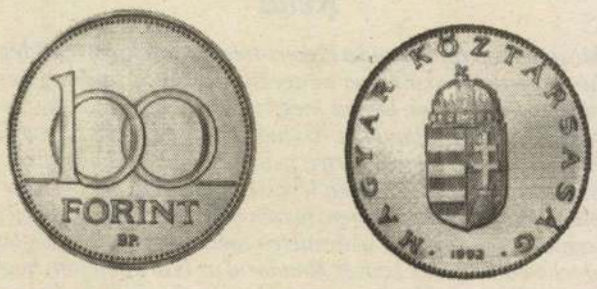

Réz-nikkel-cink ötvözetből készült aranysárga színű érme, súlya 9,40 g, átmérője 29,2 mm, pereme lándzsahegyekkel motívumos. Éremkép: magyar címer. Forgalomba hozatal: 1993. június 21.

Az 1, 2, 5, 10, 20, 50 és 100 forintos érmék tervezői: előlap Kósa István, hátlap Bartos István.

Ezüst alapanyagú forgalmi pénz

200 forintos érme

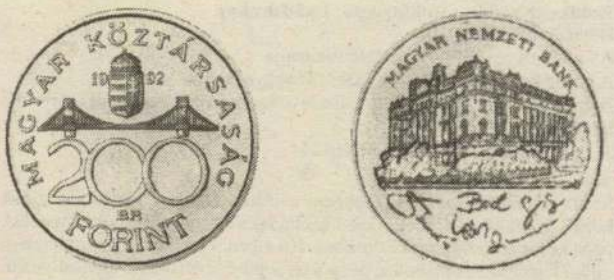

Ezüst-réz ötvözetből 500 ezrelék ezüsttartalommal készült, színe ezüstfehér, súlya 12 g, átmérője 32 mm, pereme recés, receszám: 126. Éremkép az előlapon: Lánchíd a magyar címer és a verési évszámmal, alatta értékjelzés: 200 forint; a hátlapon: a Magyar Nemzeti Bank főépülete, alatta a Bank elnökének és négy alelnökének aláírásával: Bod/Tarafás, Bódy, Hárshegyi, Czirják. Forgalomba hoztal: 1992. december 1. Tervezője: Bognár György.

Váltópénzek

10 filléres érme

Súlya 0,6 g, átmérője 18,5 mm, pereme sima.

20 filléres érme

Súlya 0,9 g, átmérője 20,4 mm, pereme recés, receszám 118.

50 filléres érme

Súlya 1,2 g, átmérője 21,5 mm, pereme sima.

A váltópénzek alumínium-magnézium ötvözetből készültek, színük ezüstfehér. Tervezőjük: Reményi József.

Néhány bank lakosság részére nyújtott betét- és hitellehetőségei

(Érvényes: 1993. július 1-jétől)

OTP Bank Rt.

Könyves betétek:	Éves kamat (%) bruttó	nettó
Kamatozó betétek:		
látra szóló	5,00	5,00
1 évre lekötött	15,625	12,50
1 éven belüli felvétel esetén	0,5	
Takaréklevél-betétek:		
1 éven túl	16,25	13,00
2 éven túl	16,875	13,50
3 éven túl	17,50	14,00
1 éven belüli felvétel esetén	0,5	
Nyereménybetétek:		
gépkocsinyeremény	10,00	8,00
lakásnyeremény	10,00	8,00
pénznyeremény	6,00	5,00
Számlabetétek		
Lakás célú betétek		
(nem lakás célú felhasználás esetén):		
1—5 év	16,00	12,80
5 éven túl	19,00	15,20
(lakás célú felhasználás esetén):		
1—5 év	16,00	16,00
5 éven túl	19,00	19,00
Nyugdíj-előtakarékossági betétek:		
1—2 év	16,25	13,00
2—3 év	16,875	13,50
3—10 év	17,50	14,00
10 év után + 1% prémium		
Egyéb betétek:		
gyámhatósági betét	19,00	19,00
KST-betét	7,00	7,00
gépkocsiletét 1 éven túl	15,625	12,50

Lakossági folyószámlabetét:	Éves kamat (%) bruttó	nettó
lekötés nélkül	5,00	5,00
1 hónapos lekötés	10,00	8,00
3 hónapos lekötés	12,50	10,00
6 hónapos lekötés	13,75	11,00
12 hónapos lekötés	16,25	13,00

Hitelek	Éves kamat (%)
Fogyasztási hitel:	
személyi hitel	25,00
áruvásárlási hitel	25,00
Opel, Suzuki szgk. vásárlási hitel (+ 3% kezelési költség)	24,00
folyószámla-hitel	22,00
a számla fedezetlensége esetén	30,00
Lakáshitelek:	
támogatott lakáshitel (+ 1% kezelési költség)	28,00
piaci kamatozású lakáshitel (+ 3% kezelési költség)	29,00
régi lakáshitel	28,00

IBUSZ Bank Rt.

Lakossági betétek:

Betétszámla (fix kamatozású)

Futamidő	Éves bruttó kamat (%)
látra szóló	9,00
1 hónap	12,00
3 hónap	13,50
6 hónap	14,50
9 hónap	15,00
12 hónap	17,00

A lekötési idő lejárta előtt felvett összegre a bank annyiszor évi bruttó 1% kamatot fizet, ahány teljes hónapot a felvett összeg a betétben eltöltött.

Határidős betétek (változó kamatozású)

Futamidő	Éves bruttó kamat (%)
1 hónap	12,50
3 hónap	13,50
6 hónap	15,00
9 hónap	15,50
12 hónap	17,50
24 hónap	18,00

A 30 napon belül felvett betétekre a bank nem fizet kamatot. A lejárat előtt, de 30 napon túl felvett összegekre a bank évi 4% kamatot fizet.

Mezőbank Rt.

Betétek:

Lekötési idő	Éves bruttó kamat (%)
30—90 nap	13,50
91—150 nap	14,00
151—270 nap	16,00
271—365 nap	16,50
365 napon túl	18,00

Hitelek:

rövid lejáratú hitelek	Éves kamat (%)
folyószámla-hitel	24—33
eseti hitel	25—33

Postabank és Takarékpénztár Rt.

Betétek:

Betétszámlakönyv:

Éves kamata nettó 5%. A kamatszámítás napra történik.

Lakossági folyószámla (bemutatóra szóló):

lekötési idő	éves kamat (%)
lekötés nélkül	nettó 5,00
1 hónap	bruttó 10,00
2 hónap	bruttó 11,00
3 hónap	bruttó 13,00
7 hónap	bruttó 14,00

FERENCZY EUROPRESS

Kedd

Mostanában rájár a rúd a kiskert-tulajdonosokra. Nem elég, hogy a termelés költségei az egekig szöktek, a vetőmag és a növényvédő szerek lassan megfizethetetlenek lesznek, szárazság gyötri a palántákat. Aki tud, öntözéssel segít senyvedő növényein, ám kertről kertre szálló szóbeszéd, hogy jövőre megadóztatják a kertekben lévő kis kutakat is. Biztos információ nincs, ijedelem igen, hiszen már most is alig éri meg termelni valamit, egy akármilyen mérvű újabb sarc végleg elveheti a termelők kedvét. Ráadásul az is divatba jött, hogy nem kell a gazdának a termés betakarításával bajlódnia, megteszik hívatlan látogatók. Lába kél a paprikának, paradicsomnak, de felszedik az újkrumplit is. Összefogtak hát a kiskertek gazdái is, figyelőszolgálatot szerveztek a termés védelmére, hogy legalább ők arathassanak. GILA KÁROLY

Kalendárium

Napkelte: 5.00 — Napnyugta: 20.39 órakor
Holdkelte: 0.35 — Holdnyugta: 14.58 órakor
Névnap: **JENŐ.**
A katolikus naptárban Szent Henrik napja.
A görög katolikus naptárban Gábor főangyal napja.
Az ortodox naptárban Szent Gábriel arkangyal és Szentéletű Szavvaita István napja.
A zsidó naptárban Tammuz hónap 24.

*

Szent Henrik császár, akit egyedül avattak szentté a német császárok közül, Szent István feleségének, Gizellának volt a testvére. VIII. Benedek pápa koronázta császárrá Rómában, 1014-ben. Pártfogolta az egyházat, a világi fejedelmek hatalmát a püspökök segítségével akarta ellensúlyozni. Ő alapította a bambergi püspökséget, melynek székesegyházában van eltemetve. Luxemburgi Kunigundával kötött házassága gyermektelen maradt, a hagyomány szerint szándékosan és tudatosan vállalt „Józsefházasságban" éltek, s ezért igen nagy tisztelettel magasztalták őket.

IRODAGÉPCENTRUM
Békéscsaba, Bartók B. u. 46–50.
Telefon: 442-614

Horoszkóp

RÁK (VI. 22—VII. 22.). Ma sokkal nagyobb lesz az életkedve, energiája. S hogy mit ígérnek a csillagok? Anyagi biztonságot, ami ugye nem megvetendő dolog még a Rákok számára sem.

Ezen a napon született 1936-ban Gallov Rezső az OTSH elnöke

OROSZLÁN (VII. 23—VIII. 23.). Bőven lesz tennivalója a nap folyamán, ezért okosan tenné, ha a feladatokat megosztaná társaival. Erre azonban kevés Oroszlán képes, mert nem szívesen osztozik a sikerekben másokkal.

SZŰZ (VIII. 24—IX. 23.). Izgalmas kalandot remélhet az új kapcsolatokból. A szerelemben tehát győzhet, pénzügyekben azonban nem árt az óvatosság, a józan mértéktartás.

MÉRLEG (IX. 24—X. 23.). Ha nem rontja el, ismét kedvező nap vár Önre! Amibe belekezdett, ne adja fel. Bátran kössön ismeretséget. Az életben is fontos helyet betöltő barátságot köthet ma.

SKORPIÓ (X. 24—XI. 22.). Az öröm érzése apró-cseprő kellemes történések, érdekes részletek, vidám pillanatok észrevételeiből ered. Nehéz helyzete ellenére keresse a vidámságot, egy kis jókedv többet ér minden gyógyszernél.

NYILAS (XI. 23—XII. 21.). Szereti a pénzt, a sikert, a kalandot. A mai napon azonban jobban teszi, ha otthon kedveskedik a hitvesének, ellenkező esetben pórul járhat.

BAK (XII. 22—I. 20.). Bolygójának, a Szaturnusznak köszönheti, hogy energikusabbnak érzi magát, mint máskor. Plusz energiáját igyekezzen kihasználni. Érzelmi problémáin egy komoly beszélgetés segít.

VÍZÖNTŐ (I. 21—II. 20.). Nagy önbizalommal rendelkezik, s felelősségteljesen dönt. Terveit okosan készíti elő. Most jut ideje magánéletére is, egy kis szórakozásra is.

HALAK (II. 21—III. 20.). Tanácsos elkerülnie, hogy túlságosan belemerüljön az apró részletekbe. Új módszereket fogadjon el, mely által más megvilágításban látja a dolgokat.

KOS (III. 21—IV. 20.). Bolygója plusz energiát nyújt, s ez használ közérzetének. Az úszás, a sport kifejezetten örömet okoznak, s ettől fittnek érzi magát. Járjon társaságba, élvezze az életet.

BIKA (IV. 21—V. 20.). Magabiztosságába egy kis kétkedés vegyül. Ne hagyja, hogy a kétségek megrohanják, és az elégedetlenség megkeserítse ezt a szép nyári napot.

IKREK (V. 21—VI. 21.). Több pénzt szeretne magának ahhoz, hogy jusson egy kis luxusra is. Dolgozik érte keményen. Úgy érzi, a világ felgyorsult és rohanásra készteti Önt is. Próbáljon lehiggadni, s megfontoltan cselekedni.

Jó hangulatú horgászverseny

A közelmúltban benépesült a Békéscsabai Sporthorgász Egyesület tanyája. A házi halfogó versenyen résztvevőket alig győzte jegyezni *Ancsin István*, a versenybizottság tagja. A Hármas-Körös félholmi részén mintegy három kilométeres szakaszt foglaltak el a jelentkezők és családjaik. A nagy érdeklődést a halak ezúttal nem viszonozták. A felnőtteknél *Gyulafalvi János* bizonyult a legjobbnak, 5,7 kg-os nyurga ponttyal, míg az ifjúságiaknál *Domokos Róbert* győzött, 1,6 kg-os ponttyal. Mindkettőjük jutalma egy-egy értékes orsó volt.

Most olcsóbb!
Ez itt az ingyenreklám helye!

Békéscsabán, az **Élésker Kft. 104-es ABC**-jében (Kazinczy-lakótelep) a **sertéscomb 323 Ft** helyett **225 Ft,** a **lapocka 340 Ft** helyett **220 Ft,** a **hosszúkaraj 275 Ft** helyett **210 Ft**, a többi húsrész is akciós áron, folyamatosan kapható.

***

Békéscsabán, az **Élésker Kft. 100-as és 101-es ABC**-jében (Andrássy út 5., illetve Andrássy út 65.) az 1 l-es **meggyital 60 Ft** helyett **40 Ft**, az 1 l-es **grapefruit nektár 54 Ft** helyett **37 Ft**, az 1 l-es **ananász nektár 66 Ft** helyett **47 Ft**, az **Annie olajos és paradicsomos hal 33,50 Ft-os** akciós áron kapható, amíg a készlet tart!

***

Békéscsabán, a **9-es Minimarketben** (Szent István tér 18.) **Maggi levesek 50 Ft-os, Lamba szörpök: 0,5 l-es 62 Ft-os, 1 l-es 115 Ft-os, Tix mosópor: 600 g-os 118 Ft-os, 2,4 kg-os 432 Ft**-os áron kapható, amíg a készlet tart!

A Fidesz és az SZDSZ orosházi szervezetei

Elítélik a feudális módszereket

A Fiatal Demokraták Szövetsége és a Szabad Demokraták Szövetsége orosházi szervezetei megdöbbenéssel vették tudomásul, hogy négy évvel a Magyar Köztársaság kikiáltása után dr. Gulyás Mihály polgármester korlátozta a demokrácia első számú vívmányát, a szabad véleményalkotás jogát, ezzel országos szinten is nevetségessé tette városunkat.

Miután felmérte átgondolatlan tettének következményeit, megriadva a felelősség súlyától az önkormányzati testület mögé kívánt bújni. Szerencsére a testület tagjai — pártállástól függetlenül — nem voltak hajlandók szentesíteni a cenzúrát. Ettől függetlenül a polgármester úgy nyilatkozott meg, hogy a képviselő-testület engedélyezte az interjú megjelenését, ami nem igaz, hiszen a július 2-ai testületi ülésen erről nem esett szó. Igaz, hogy ezt követően — magánbeszélgetés keretében — szóba került a cenzúraügy, de itt a képviselők zöme határozottan elítélte dr. Gulyás magatartását.

Az orosházi szabadelvű pártok tiltakoznak e feudális módszerek ellen. Felháborító, hogy a „közszolgálati" önkormányzati lapot — melyet közpénzekből tartanak el — egyesek a hatalom szócsöveként kívánják felhasználni, semmibe véve az újság munkatársainak autonómiáját. Elfogadhatatlannak tartjuk, hogy a Varga Zoltán—MDF—polgármester konfliktusba belekeveri az önkormányzatot is. Tarthatatlan, hogy a város intézményei működésképtelenné válnak, mivel megmagyarázhatatlan politikai szándékok vezérlik egyes képviselők döntéseit. Képviselőink javasolni fogják a szervezeti és működési szabályzat módosítását, különös tekintettel a titkos szavazások jövőbeni elkerülésére.

Volvo tehergépkocsi, 9 tonnás, gyári önrakodóval felszerelve eladó.

Érdeklődni telefonon (52) 312-966-on lehet, 18—20 óra között.

A Lokomotív Rádió a 103,1 MHz-en a XVII. Békés-Tarhosi Zenei Napokon.

Reggel 6-tól 24 óráig: Lokomotív Rádió!

Tejhűtő épül Okányban

„Tejhűtő épül" címmel lapunk szombati, július 10-i számában kurtán-furcsán félbeszakítva jelent meg ez a kis okányi hír. A technikai hibáért elnézést kérünk, az írást pedig az alábbiakban hiánytalanul közreadjuk:

Az okányi tehenesgazdák gondján segített a helyi önkormányzat. Ha a megtermelt tejet helyben le lehet hűteni, kedvezőbb lehetőségeik lesznek a gazdáknak, ám erre nekik nincs pénzük. Az önkormányzat a Népjóléti Minisztérium válságkezelő irodájához nyújtott be pályázatot, melynek eredményeként nyolcszázezer forintos támogatást kaptak hűtőtároló megvalósítására. A négyezer literes kapacitású hűtő megvalósítása már meg is kezdődött, a tervek szerint augusztus közepére készen is lesz. Ez a hűtőtároló nemcsak a jelenlegi igényeket képes kielégíteni, hanem a tejtermelés felfutása esetén is elegendő lehet.

Anyakönyvi hírek

BÉKÉS

Házasságkötések:

Kustár Ágnes (Debrecen) és Beszterczey András (Debrecen), Molnár Márta (Tarhos) és Bíró Zoltán Miklós (Bélmegyer).

Születések:

Szabó László és Bíró Zsófia leánya Mariann, Czirják István és Nagy Erzsébet leánya Julianna (Kamut), Benke Tibor és Madary Erika leánya Dóra (Mezőberény).

Haláleset:

Sipos István (1938).

SARKAD

Házasságkötés:

Szabó Irma (Sarkadkeresztúr) és Barna Sándor (Sarkadkeresztúr).

Haláleset:

Szőke Ferenc (1904, Kötegyán).

Várható időjárás

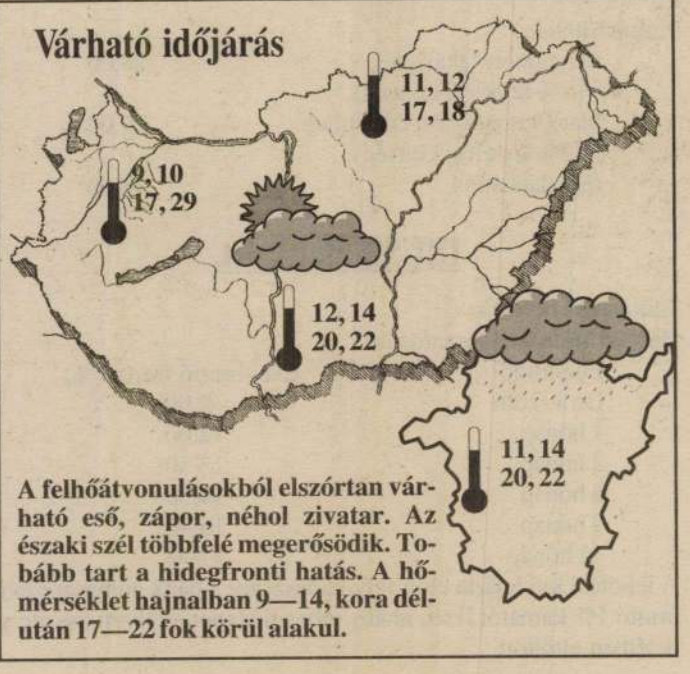

A felhőátvonulásokból elszórtan várható eső, zápor, néhol zivatar. Az északi szél többfelé megerősödik. Tovább tart a hidegfronti hatás. A hőmérséklet hajnalban 9—14, kora délután 17—22 fok körül alakul.

AUSTRIA LOTTO

A Lotto Unio Kft. tájékoztatása szerint a 27/93. játékhéten az Ausztria Lottó eredményei a következők: 4 darab 6-os, egyenként 2 718 578 chilling, 9 darab 5-ös, pótszámmal egyenként 402 752 schilling, 320 darab 5-ös, egyenként 16 530 schilling, 15 961 darab 4-es egyenként 454 schilling, 272 212 darab 3-as egyenként 33 schilling.

Balesetek

Az Országos Rendőr-főkapitányságtól tegnap reggel kapott tájékoztatás szerint az elmúlt 24 órában a közutakon 51 baleset járt személyi sérüléssel, négyen meghaltak, 18-an súlyos és 29-en könnyű sérülést szenvedtek.

Lelkisegély-szolgálat

Az ingyenes telefonos lelkisegély-szolgálat hívható minden este 19 órától reggel 7 óráig a 441-300-as telefonon.

Telefondoktor

„Előzzük meg az ételmérgezéseket" címmel kaphatnak hasznos tanácsokat a telefondoktortól július 25-éig a 441-308-as telefonszámon, amely éjjel-nappal hívható.

Új ruha a postásoknak

Új ruhákat viselnek július 15-étől a postások közül mintegy harmincezren. A korszerűsítés főként az ügyfelekkel napi kapcsolatban álló levél-, távirat- és csomagkézbesítőket, valamint a postahivatali felvevőket érinti. Az új egyenruhák teljes egészében hazai alapanyagokból és itthon készültek, illetve készülnek. A zöld alapszínnek sötétszürke és fehér a kiegészítője, piros díszítőelemekkel. Az új formaruhák bevezetése összhangban áll a Magyar Posta arculat megújítási programjával, annak szerves része. Ezt követi majd többek között a postahivatalok külső-belső átalakítása, a gépkocsipark teljes cseréje.

Meghalt a debreceni taxisofőr

Hétfőre virradó éjszaka a debreceni Kenézy Gyula kórház baleseti sebészetének intenzív osztályán meghalt Keresztes Ferenc 26 éves taxisofőr, akit szombaton délután hasba lőtt Feledi Viktor rendőr törzsőrmester. Feledi korábban több lövéssel megölte élettársát, László Erika debreceni lakost. A gyilkosságot követően hívott taxit, s a 4-es számú főút városból kivezető szakaszánál lévő BP üzemanyagtöltő állomásnál lőtt rá a taxisra. A sérült sofőrt ezután kilökte az Opel Astrából, majd a kocsival Hajdúszoboszló irányába tovább hajtott. A fürdőváros kempingjénél Feledi tűzharcba keveredett az őt üldöző rendőrökkel, akik közül súlyosan megsebesítette Török József századost és Kónya Béla főtörzsőrmestert. Feledi Viktort ezután egy másik rendőrkocsiból fejen lőtték, s kórházba szállítása után belehalt sérülésébe.

Erdőtűz 11 milliós kárrral

Vasárnap Ásotthalmon mintegy 80 hektár erdős területet pusztított el a tűz. Egy tűzoltóautó fecskendő elakadt és a lángok martaléka lett. Tíz tanyába, illetve hétvégi házba is belekaptak a lángok, a kár tanyánként eltérő mértékű. Komolyabb személyi sérülés nem történt, az egyik tanyából viszont füstmérgezés gyanújával kórházba szállítottak egy fiatalembert. Elhullott állatokat nem találtak, a jószágnak valószínűleg sikerült időben elmenekülnie.

A leégett erdőből 60 hektár a Délalföldi Erdőgazdaságé, a többi pedig a helyi termelőszövetkezeté. A kár az elsődleges becslések szerint legalább 11 millió forint, de még tart a felmérés.

házat, mi sem természetesebb, mint hogy megrendezte Osztrovszkij darabját. (Makai Imre fordította a korábban A művésznő és rajongói címen is kevéssé ismert művet.) Az egriek előadása azonban sem a szerző korának színházáról, sem a mairól nem szól elég határozottan. Inkább általános kérdésekről próbál beszélni: tehetség és tisztesség esélyeiről és esélytelenségéről. S teszi ezt kissé eltúlzott, differenciálatlan harsánysággal. Szőke magasan indít, s elejétől fogva nagy lángon égeti színészeit. Ez néhol hatásos és erőteljes, de gyakrabban vezet rosszul hangzó, fals monotóniához.

Mindazonáltal vannak az előadásnak szép pillanatai. Kerényi József díszletei közül az eredeti mű második felvonásáé rendkívüli atmoszférájú. Az utolsó részé is emlékezetes, bár aligha éri meg az egy pillanatig ható látvány a hosszadalmas átdíszletezést, a második szünet fáradalmát. Ami a színészeket illeti, jó néhányukból sok egy kicsit. Nehezen viselhetően túloz Agárdy Ilona, Kátay Endre és M. Horváth József. Oláh Zsuzsa megfelel a főszerepben, Epres Attila mindent tudóan ügyes, Szatmári György finoman játszik. Bregyán Péter lenyűgöző.

Tartalmaz a díszlet egy fából ácsolt lépcsőt-dobogót, mely felvonásról felvonásra ott éktelenkedik a színpadon. Talán a világot jelentő deszkák. Szürke, piszkos, rossz látvány. Éppúgy hiányzik belőle a kellem, mint az előadás túlnyomó részéből.

Stuber Andrea

AMERIKA ÍGÉRET VOLT...
Rockszínház

Több észrevételt érdemelne a Rockszínház sajátos előadása, amelyet a Goldmark teremben láthatott, hallhatott a közönség. A zenés játék és összeállítás (M. Legrand zenéje) szövegét I. Bashevis Singer (a *Jente* című Barbra Streisand-film írója) novelláinak felhasználásával Miklós Tibor írta. Balogh Bodor Attila rendezte. A színház kamarazenekarát és az est zenéjét egészében Németh Zoltán irányította. A szünet után különböző ismert és nálunk kevésbé ismert musicalek részletei hangzottak el Sasvári Sándor és a sajátos adottságú, kitűnő hanggal megáldott Malek Andrea közreműködésével.

Az est lényege: Nagy Anikó kivételes tehetsége. Sok vonatkozásban hibás normák szerint alakult színházi köztudatunk, magatartásunk következménye, hogy ez a sokoldalú művész nem ismertebb név, nem sztár nálunk, a szó helyeselhető, reklámömlengéseitől megfosztott értelmében. Magas színvonalon rendelkezik az emberábrázolás, a muzikalitás, a zenei hallás, az énekhang és használata, a gesztusművészet minden kellékével, amely a műfaj valamennyi ismert valódi nagyságát mindig jellemezte. És még valamivel, amit soha senki pontosabban meg nem határozhat: a lény, a karakter vonzásával, sugárzásával, önmagával kezdődött és majdan vele eltűnő egyediségével. **Rajk András**

Nagy Anikó

A BOLOND LÁNY
Székesfehérvári Vörösmarty Színház

Marcel Achard komédiájának székesfehérvári előadása erősen emlékeztet a színház előző évadbeli vígjáték-bemutatójára, A kaktusz virágának színpadi változatára. A jól menő párizsi fogorvosnak és háborgatos asszisztensének mulattató szerelmi története után most egy ugyancsak párizsi vizsgálóbírónak és bűbájosan bolondos vádlottjának „összemelegedését" láthatjuk, amely természetesen az igazság győzelmével végződik.

A közeg, amelyben a szereplők mozognak, a polgári jómód s a „finom úri" modor világa — már ahogyan ezt a józan robotban élők kikapcsolódásul oly szívesen elképzelik, s akiknek ezt az igényét a bulvárdarabok készséggel ki is elégítik. E kipróbált, hagyományos miliőt a műfaj jelesebbjei hatásos trükkel teszik eredetibbé: valami oda nem illőt, az alaptónussal ellentéteset állítanak a középpontba, rendszerint szegény virágáruslány, utcalány, vénlány avagy „bolond" lány személyében.

Josepha Lantenay, az édesen ordenáré, butácska és jószívű, amellett férfifaló szobalány, akibe nemcsak a gazdag Beaurevers-ék sofőrje, hanem magától értetődően a ház ura is szerelmes, nem kevés bonyodalmat okoz gazdáinak később pedig a sofőr gyilkosa után nyomozó vizsgálóbírónak. Zavarba ejtő egyenessége, romlatlan alapösztönökből eredő, átütő naivitása egy idő után már nem belebonyolítja, hanem fokozatosan kihámozza, kimenti őt a mind veszélyesebb helyzetekből. A címszereplő Tóth Enikőnek e „bolondos" jellem összetevőiből egyedül a kedves, ártatlan báj sajátja, minden mást „tanulnia" kell — játékán érezni a lelkiismeretesen követett, de lélekből jövő alakítássá még össze nem álló rendezői instrukciók nyomát. Ezt az egy — nem jelentéktelen — momentumot kivéve semmi kivetnivalót nem találhatunk Koncz Gábor telt házakat vonzó rendezői vállalkozásában.

Radics Péter

Tóth Enikő

Kiállítás

VASI FOTOGRÁFUSOK EMLÉKEI
Savaria Múzeum, Szombathely

A város régibb lakói még emlékezetükben őrzik egy műtermes ház hangulatos képét. A Belsikátor 1. szám alatt álló emeletes épületben működött 1963-ig a Knebel Fényírda. Művészi hajlamú gyógyszerész, Knebel Ferenc alapította a neves fényképész-dinasztiát, amely évszázadon át szolgálta Szombathelyen a fotográfia mesterségét, tágabb értelemben a kultúrát is.

A historikus berendezésű, ipari műemlék rangjára érdemes műhely nem vészelhette át a városrendezők letaroló hevületét. Szerencsére felszereléseinek nagy részét megmentették a muzeológusok. Gyűjteménybe kerültek a város régi arcát, polgárainak vonásait őrző, alig felbecsülhető értékű sárguló-fakuló fotográfiák, üveglemezen nyugvó negatívok, a kort és életformát jelképező tárgyak, emlékek, oklevelek, dokumentumok.

Impozáns anyagot vonultat fel a kiállítás e gyűjteményből, emléket állítva a Knebel családnak és a száz esztendőn át tevékeny vasi fényképészipar-nak. Aligha esünk a túlzás bűnébe, ha szenzációsnak, felfedezés értékűnek ítéljük e bemutatót. Megismerkedhetünk az elhivatott család három nemzedékével, életformájukkal, bútoraikkal, környezetük tárgyaival, kitüntetéseikkel, oklevéleikkel. Tablók és méretes nagyítások sora a régi Szombathely „kiváló pontjait", a Fő teret, a jeles épületeket, a mind mozgalmasabb, változó, átformálódó életet tárja elénk. Magával ragadó hangulatot idéznek meg a látképek, a vasi tájakat megörökítő villanások, a nép hajdanvolt életéről hűséggel tudósító fotográfiák. Jelen voltak a mesterek lassan (gyorsan?) fejlődő masináikkal a jeles történelmi pillanatokban, a város ünnepeinek forgatagában. Műemlékek „rekonstrukciót" megelőző állapotát őrzik a fénylemezek, meg a pusztulás, építés, gyarapodás, a munka eseményeit. Egy kor, egy század sajátos helyi visszfényét sugározzák a falak, tárlók. Itt-ott stílustörténeti tanulmányokat folytathatunk, történeti kutatásokhoz kaphatunk adalékokat. Feltárulnak a „tisztes ipar" rejtélyei, mesterfogásai és egy magángyűjtő áldozatkészsége biztosítja, hogy megismerkedhessünk a fényképezőgép fejlődésével, a favázas műtermi masináktól napjaink csodakameráiig követve az utat.

Salamon Nándor

Bartos Endre plakettje

BARTOS ENDRE PLAKETTJEI
Szakszervezeti Művelődési Ház, Baja

„A dal szüli énekesét", e babitsi gondolat alighanem igaz *Bartos Endre* művészi hitvallására is. Őt magát is megteremtik művei, mert ő maga is megjelenik a plakettekben megmintázott arcmások mögött. Különösképpen jellemző rá, hogy kiket formál meg, kiknek az arcélét „kerekíti", vagyis kiket komponál a tondóformába s tesz elénk lélektükreiként.

Mert nem véletlen, hogy kiket választ (nem évfordulós-mániákus lévén!) példaként, s mely nagyok emberi tartását tartja követendőnek. A „nagy ember" póz, ha nem hitelesíti a történelem, a tartásból valóban pózzá merevül.

A bajai születésű művész már gimnazistaként kezdett mintázással foglalkozni, ifj. Éber Sándor tanítványaként, majd festőként szerepelt sikerrel, de nem hagyta abba a szobrászatot és a plakettek készítését sem. Most húsz év plakettanyagából ad válogatást szűkebb pátriájában.

A líraian drámai sűrítésű arc*más*-ok felidézik az ábrázolt személyek személyiségjeleit is: légyen az Hippokratész vagy Van Gogh, Mozart vagy Sosztakovics, Pasteur vagy Ódry Árpád, Apafi Mihály. Beleférr Pázmány és IV. Mohamed éppúgy ebbe a látókörbe, világképét is mutatva a művésznek.

Az októberi kiállításhoz egy gesztus is kapcsolódik, Aradi vértanúk című plakettsorozatát a művész Baja városának adományozza. E sorozatban helyet kap a 15. vértanú is, Kazinczy Lajos, a költő fia, akiről hajlamosak vagyunk elfeledkezni.

A művész tudja a horatiusi gondolat igazát: „jól kell ismerned minden kor egyéni vonását, / s azt, hogy az évekkel mint változik egyre a jellem". Ugyanakkor azt is megmutatja példaadó hőseinek érem-jellemképeibe sűrített világnézetével, hogy mi a maradandó emberi érték, és mi a mérték.

Kelényi István

BAKONYI HÁZ
Bakony Múzeum, Veszprém

A múzeumnak otthont adó ligetben kissé hátrébb, nem igazán feltűnő helyen, fák koronái között búvik meg legszebb tájházaink egyike, a Bakony-vidék falusi építészetét és paraszti lakásberendezését megmutató hangulatos épület. Ez egyébként az egyik legelső magyarországi skanzen: 1935-ben építették föl közadakozásból, egy múlt századi őcsfalui ház mintájára. A háromosztatú épület hosszanti homlokzata előtt törpeoszlopos, kosárívgörbés boltozott tornác vonul végig, amelynek külső oldalát fehérre festett vakolatkeret díszíti. Ez a típus egyébként a környék korabeli lakóházai közül a legfejlettebbet, legkifinomultabbat képviseli. A tornácról egyetlen bejárat vezet a lakótérbe, a ház központi helyiségénél, a konyhánál. Ide több, más-más célra használatos kemencét építettek az egykori gazdák: középen a nagy kenyérsütő kemence áll, amelynek alacsonyan levő szájába a háziasszony egy külön erre a célra kiásott négyzet alakú mélyedésben állva tudta kényelmesen behelyezni a kenyeret. Jobb oldalán a kalács, a hús és a sütemény készítésére való kisebb kemence, bal felől pedig a szobai szemeskályha fűtéséhez szükséges nyílás található. A szoba berendezési tárgyai a teret

BARTOS ENDRE Uj Tükör, XXV.évf.46.sz.1988

az egyik átló mentén két részre osztó, úgynevezett sarkos módszer szerint kapták helyüket: a tér legtöbbre értékelt pontján, az ablak közelében helyezkedik el a kenyérfiókos asztal sarokpaddal és két igen szép, 1704-ből származó faragott székkel kiegészítve. Csupán a ruhásláda festett, tulipános, s polgári ízlésminták beszűrődését tükrözi a tornyos, esztergályozott díszítésű barna kétajtós szekrény és a mellette álló, a fából faragott hosszú karospaddal, és a mai falba épített bárszekrények avagy trezorok (kinek-kinek szükséglete szerint) elődjével: az intarziás ajtóval lezáró „vaklikkal" — azaz falitékával együtt. **Acsay Judit**

Film

MÁSNAP HÁBORÚ VOLT
Fekete-fehér szovjet film

1940 ősze a 9/b osztálynak ugyanazt jelentette, mint minden év szeptembere: a tanév kezdetét. Tizenéves lányok és fiúk komszomolista öntudattal és jó adag demogógiával vitáztak az igazságról, mondtak megfellebezhetetlen és lesújtó véleményt a polgári dekadenciáról, vagy Jeszenyin kiátkozott költeményeiről. Az iskolai tananyag szerves részeként pátosszal teli indulókat is harsogtak közösen a boldog jövőről, a Sztálin vezetésével megvalósuló új társadalomról. Tanárok és diákok egyek voltak a hitben: egy győzni hivatott csodálatos eszme irigylésre méltó zászlóvivői lehetnek.

Jurij Kara *Másnap háború volt* című alkotása egy osztályközösség tragédiáján keresztül egy egész korszak atmoszféráját érzékelteti. A 9/b Váljáinak, Szerjózsáinak és Kátyáinak — a feltétlen hűségre és hegyeket mozgató hitre nevelt generáció tagjainak — azt a megrendítő és letaglózó felismerését ábrázolja, hogy az igazságról és igazságtalanságról tanultak, az ezerszer ismételgetett felemelő eszmék és a valóság nem fedik egymást. Az egész életre szóló keserű tapasztalatot egy osztálytársnőjük megrázó tragédiája jelenti. A baráti és szerelmi szálakkal át- meg átszőtt kis közösség döbbenten és megrettenve értesül a kislány példaképnek tartott édesapjának váratlan letartóztatásáról. Hogyan lett, hogyan lehetett a város tegnapi büszkesége mára a nép gyűlöletes ellensége? — kérdezik egymástól. Ezek a kamaszok komolyan veszik, amire a tekintetét büszkén a jövőbe vető idősebb nemzedék mindig is biztatta őket: az igazságot keresik. Az apját — hithű komszomolistához méltatlanul — nyilvánosan meg nem tagadó osztálytársnőjük öngyilkossága, majd az apa hirtelen kiszabadulása végképp összezavarja ezeket az egyik pillanatról a másikra felnőtté érő, dühödt tehetetlenséget érző gyerekembereket. Kétségtelen, hogy Jurij Kara filmje sok mindent képes összesűríteni ebben a tragédiában a negyvenes évek szovjet valóságáról. Mégis úgy érezzük, hogy a rendező túlságosan is bízott a korszakról más forrásokból szerzett ismereteinkben. Bár a társadalmat modellező kis közösség, a gyerekek őszinte hitének megrendülése vitathatatlanul életszerű, ugyanakkor ennyire vegytiszta, dramaturgiailag „kitervelt" módon megjelenítve már a történet hitelét veszélyezteti. Mert egyrészt jó látni ezeket a hazugságok és jogtalanságok között magukat kiismerő, szókimondó ifjakat, akik emelt fővel kiállnak az igazság mellett, mert tudják, mi az; másrészt megkerülhetetlen az a fájdalmas kérdés is: vajon honnan is tudhatták volna?

Gáti Péter

ÁLLAM BÁCSI MUNKA KÖZBEN

Hanglemez

NEM ÉR A NEVEM, KÁPOSZTA A FEJEM
Peremartoni Krisztina és Dolák-Saly Róbert

Újabb összeállítással gyarapodott az utóbbi időben örvendetesen nagy — és főként színvonalas — gyermeklemez-kínálat. E műfaj kiváló művelője Halász Judit mellett ezúttal egy újabb színésznő jelentkezik a legifjabb korosztályhoz szóló műsorával. A zenei „körítést" Dolák-Saly Róbert vállalta magára.

Fülbemászó, könnyen dúdolható, kellemes dallamokat komponált többek mellett Zelk Zoltán, Nemes Nagy Ágnes, Weöres Sándor, Tamkó Sirató Károly ... és saját verseire. Mindez egy gyermeknek szóló lemeznél egyáltalán nem mellékes tényező.

Húsz dal fért fel a napokban üzletekbe került korongra. Kedves-humoros A oldal nyitó dala — zene és szöveg tőle —, a *Leveli Béla, a béka*. Ez meg is adja az egész lemez alaphangulatát. S jönnek sorra; a *Tollasbál, a Tavaszi dal, Nyári rajz*, a *Dongó*, a *Balambér*, a *Miért örül a hörcsög*, a *Mondjam még?* ...

Az összeállítás: a gyerekek körében biztos sikerre számíthat. *(Hungaroton)*

Látó János

Folyóirat

MI A KÍSÉRLETI?
Magyar Építőművészet

Van egy kísérleti napházunk Pécsett. Ezt történetesen nem a Magyar Építőművészetből tudjuk, hisz ismertették korábban más lapok is. Az építészek folyóirata azonban autentikusabb, különösen hogy a tervező, Szász János beszámolóján túlmenően hozzászól a házhoz, illetve a kísérlethez két erősen különböző vonzódású, ám egyaránt kiváló építész: Callmeyer Ferenc és Csete György.

Magáról a napházról itt elég annyi, hogy a Pollack Mihály Műszaki Főiskola magasépítészeti intézetében készült terv messzemenően figyelembe vett mindent, ami a napenergia építészeti hasznosítása és a magyar éghajlati, ipari, építési stb. realitások összefüggésében fontos. Tehát nem valamiféle vágyálmot valósítottak meg Szász és társai, hanem a hazai földbe ültettek egy nagy reményekre jogosító magocskát. Kelettől Nyugatig számos tekintélyes újság, rádió és tévé, szakmai társaság, bemutató szólt elismeréssel a vállalkozásról. Nem alaptalanul, mert az első mérési eredmények határozottan biztatók.

Csupán egyetlen hibája van — többféle kivitelezési hibából eredően — a napháznak, hogy noha 1984—85-ben fölépítették, lakóház létére mindmáig nem lakják. Folyik az ilyenkor szokásos huzavona. Ami, ugyebár, szintén a magyar sajátosságokhoz tartozik.

Azt hiszem, nem is a napház kísérleti itt, hanem az építés, mint annyi esetben e hazában.

Balog János

ÚJ TUKOR / Képes kulturális hetilap

Szerkesztőség: Budapest VII., Lenin körút 9–11. 1073
Telefon: 221-285, 222-408
Főszerkesztő: **FEKETE SÁNDOR**
Főszerkesztő-helyettes:
GYURKÓ LÁSZLÓ,
KOROSPATAKI KISS SÁNDOR

Kiadja: **PALLAS LAP- ÉS KÖNYVKIADÓ VÁLLALAT**
Budapest VII., Lenin krt. 9–11. 1906
Felelős kiadó: **SIKLÓSI NORBERT,** a Pallas Lap- és Könyvkiadó Vállalat vezérigazgatója
HU ISSN 0133–1361

88.2007 Athenaeum Nyomda, Budapest, rotációs mélynyomás. Felelős vezető: **SZLÁVIK ANDRÁS** vezérigazgató. Meg nem rendelt fényképekért és kéziratokért a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

Olvasószerkesztők:
BÉRES ATTILA
GERA MIHÁLY
Képszerkesztő:
KELETI ÉVA

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a hírlapkézbesítőknél, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (Helir) Budapest XIII., Lehel u. 10/A. — 1900 —, közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a Helir 215-96162 pénzforgalmi jelzőszámra. Előfizetési díj: negyedévre 120,— Ft, fél évre 240,— Ft, 1 évre 480,— Ft.

A Menedékkérők hatékony jogvédelme nevű program több mint harminc résztvevője *Pintér Sándor* kijelölt belügyminiszterhez címzett levelében tiltakozik az ellen, hogy – megfogalmazásuk szerint – a „rendőrség egy főtisztje tettleg bántalmazta *Ill Mártont,* ismert emberi jogi aktivistát, a Magyar Emberi Jogvédő Központ vezetőjét".

Mint arról korábban Ill Márton elmondása alapján beszámoltunk, az incidens egy közúti ellenőrzés során történt. Szerettük volna megismerni a rendőrség álláspontját is, de nem kaptunk részletes tájékoztatást. A jogvédő központ igazgatója feljelentést tett, ügyét az ügyészségi nyomozóhivatal vizsgálja.

A levélírók hangsúlyozzák, hogy a bántalmazás tényét orvosi látlelet és külföldi tanúk is igazolják. Emlékeztetnek arra, hogy tizenöt évvel ezelőtt *Demszky Gábort* ugyancsak egy közúti igazoltatás kapcsán bántalmazta néhány rendőr. Akkor azonban – folytatódik a levél – „még nem jogállamban éltünk, a valós tények feltárására, a jogorvoslatra nem volt lehetőség, a polgárnak az államhatalommal szemben nem lehetett igaza".

Az aláíró ügyvédek, joghallgatók és jogi aktivisták kérik és elvárják a „történtek elfogultság nélküli kivizsgálását és a jogsértő felelősségre vonását – tekintet nélkül a rangjára és beosztására".

Cz. G.

Hamisítják a horvát kunát

Hosszabb ideje forgalomban vannak a bankjegyek

ZÁGRÁBI TUDÓSÍTÓNKTÓL

A horvát belügyminisztérium közölte, hogy a forgalomban hamis 200 kunás (körülbelül 55 márka értékű) bankjegyek bukkantak fel. A hamisítványokat ez ideig több üzletben, benzinkutaknál és postahivatalokban fedezték fel.

A hamis 200 kunásokat aránylag könnyű azonosítani annak ellenére, hogy néhány biztonsági elemet is rátettek a hamisítványra a hamisítók. A pénz két összeragasztott papírlapból áll, melyek között a speciális biztonsági szálat egy közönséges alumíniumfóliából kivágott csík helyettesíti. A hamisítványon nem látható a mikronyomat, mely az eredetin szabad szemmel is észrevehető. A hamisítványon csak nagyon homályosan látszik a vízjel, Stjepan Radic képe. A hamisított bankjegy feliratai elmosódottak. Ez különösen azon a részen vehető észre, ahol a horvát himnusz van kinyomtatva, a szövege teljesen olvashatatlan. Mindezek a jelek különösebb vizsgálat nélkül is megállapíthatók. UV-fénnyel átvilágítva a hamisítványt nagyon egyszerű leleplezni, ugyanis nincs egy biztonsági eleme sem, pedig az eredetiben több UV-re reagáló elem is van.

A rendőrség ez ideig még nem jutott a hamisítók vagy a terjesztők nyomára, annak ellenére, hogy a bankjegyek már hosszabb ideje forgalomban vannak. A részletes leírás közzétételének elsősorban az a célja, hogy a horvát polgárok mellett az idegenforgalmi szezon alatt az országba érkező külföldi turisták figyelmét is felhívja a hamis bankjegyekre, hiszen a külföldiek könnyebben áldozatául eshetnek egy ilyen csalásnak.

D. Z.

Phoenix a kétezresen

Kétezerforintos emlékpénzt bocsátott ki tegnap a Magyar Nemzeti Bank. Az érme az 1797-ben vízre bocsátott balatoni vitorlást, a Phoenixet ábrázolja, s 925 ezrelék finomságú ezüstből verték. A Bartos István Péter által tervezett pénz másik oldalán balatoni tájrészlet van. Az emlékpénzből legfeljebb 15 ezer darab készülhet

juttassa el, a megjelenéstől számított 2 héten belül az alábbi címre:

H-1537 Budapest, Pf. 453/383

II., Széher úti lakópark

Kiemelt zöldövezeti környezetben – a Hárs-hegyet és a Ferenc-halmot magába foglaló természetvédelmi terület közvetlen közelében – megvásárolható:

- 46 db, változatos nagyságú lakás,
- 3 db üzlet,
- 3 db orvosi rendelő,
- beköltözés: 1998 decemberétől,
- közös uszoda, szauna,
- teremgarázsban kialakított gépkocsibeállók,
- tárolók,
- lakásár: átlagosan 280 ezer Ft/m²

OTP Ingatlan Rt.
Bp. VI., Mozsár u. 8. Tel.: 269-1380, 269-1388

Ingatlan Rt.
Az OTP csoport tagja

KOSSUTH KH HOLDING
VAGYONKEZELŐ RT. TRUSTEE CO. LTD.
BUDAPEST • HUNGARY

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

A Kossuth Holding Vagyonkezelő Részvénytársaság
mint felszámoló
(1065 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 37.)
a FAVÁLL Kereskedelmi Korlátolt Felelősségű Társaság f.a.
(2400 Dunaújváros, Papírgyári út 51.)
vagyonát képező ingatlant kínál
– nyilvános pályázat útján – megvásárlásra.

A Dunaújvárosi Körzeti Földhivatal által 3651/3-as hrsz. alatt nyilvántartott telephely művelési ágú ingatlan a természetben Dunaújváros belterületén található. A telekingatlan 2 ha és 2302 m² területű, az ingatlanon található raktáráruház 3145 m², a portaépület 40 m² területű. A megvásárlásra felkínált ingatlanért kellékszavatosságot nem vállalunk.

Az ingatlan irányára: 125 000 000 Ft + ÁFA. A vételárat a szerződéskötéstől számított 8 napon belül, átutalással kell megfizetni. Beszámítással élni nem lehet.

A pályázati eljárás és ajánlat érvényességének feltételeit feltételfüzet állapítja meg, amely a felszámoló székhelyén, munkanapokon 9–12, pénteken 11 óráig megtekinthető, illetve átvehető. Érvényességi feltétel továbbá 15 000 000 Ft bánatpénz előzetes megfizetése. A bánatpénz 20 % ÁFÁ-t tartalmaz. A pályázati ajánlatban 75 napos ajánlati kötöttséget kell vállalni.

Kérjük a tisztelt pályázókat, hogy pályázati ajánlatukat egy magyar nyelvű példányban, zárt, a pályázóra való utalás nélküli "FAVÁLL Kft. f.a." jeligével feliratozott borítékban – személyesen vagy kézbesítő útján – 1998. július 24-én 11 és 12 óra között a felszámoló székhelyén nyújtsák be. A pályázati ajánlatokat a benyújtás napján a helyszínén, 12 óra 15 perckor, közjegyző jelenlétében bontjuk fel. A pályázatbontáson azok az érdeklődők, akik a bánatpénzt megfizették és ajánlatot nyújtottak be, résztvehetnek.

A pályázati ajánlatokat a felszámoló az árajánlatok nagysága alapján bírálja el. Amennyiben a legjobb ajánlati árat követő ajánlati ár (ajánlati árak) a legmagasabb ajánlati ár 90 %-át eléri (elérik), a felszámoló a pályázók között közjegyző jelenlétében nyilvános ártárgyalást tart. Az ártárgyalásra a felszámoló azokat az ajánlattevőket hívja meg, akiknek az ajánlati ára a legmagasabb ajánlati ár 90 %-át elérte. A felszámoló a pályázatot megfelelő ajánlat hiányában eredménytelennek nyilváníthatja, és új pályázatot írhat ki.

A felszámolás az 1997. augusztus 5-e utáni kezdő időpontú felszámolásokra vonatkozó, többször módosított 1991. évi IL. törvény szerint folyik.

További felvilágosítással *Váradi Zoltán* felszámolóbiztos (telefon: 312-0650; fax: 311-3443) készséggel áll rendelkezésre. Az ingatlannal kapcsolatban felvilágosítást ad, és a megtekintést biztosítja *Garai István* (telefon: 75/343-237).

BARTOS ISTVÁN Péter
Kiszonab. 1998 juli 7.

18 93

BUDAPESTI ELEKTROMOS MŰVE

Művészszoba

Varga Károly játékai

Negyvenhat éves, ma is folyamatos rádiózás, huszonkét év televíziózás, tízezer kisebb és ezer nagy riport, az országot megmozgató zenei játékok sora: ez Varga Károly messzire ható életműve.

– Ma is fiatalos energiádat látva nem gondolnám, hogy negyvenhat éve kezdődött.

– Nem is akkor, sokkal korábban. Szüleim elmesélése szerint négyéves koromban, amikor magam köré gyűjtöttem a nagyjából velem egyidős gyerekeket, énekeltem, vezényeltem nekik, s meséltem a zenéről hétről hétre. *Friss* Gáborral harminchét éven át szerveztük a Rádió *zelmúltban a rádió nyilvánossága előtt zárult országos operavetélkedő lelkes zenekedvelő tábort és erős hátországot mutatott föl.*

– Hogyne. A Játsszunk operát! két sorozatban zajlott. Az első három éven át. A másodikban 1302 általános és középiskolás vett részt, az előkészületek mintegy ötezer fiatalt érintettek közvetlenül, s szakkörökben, ének-zene órákon mintegy huszonötezer diák dolgozta föl a versenyzéshez szükséges anyagot. Onnan jöttek, ahol pedagógusi lelkesedés forrósította át őket. Remélem, megmozdulnak majd A magyar zene évezrede

nagy zenei játékait, ismeretgyarapító vetélkedőit. Célunk az volt, hogy a mindenkori fiatalok kisiskolástól egyetemista korukig örömmel tárhassák fel, amit a zenéről tudnak. Ugyanez vezérelt a tévébeli Zenekedvelő gyerekek klubja létrehozásában, amelyben énekelhettek és hangszeren játszhattak a résztvevők, köztük ma már világnagyságok: *Kocsis* Zoltán, *Eötvös* Péter, *Szenthelyi* Miklós, *Berkes* Kálmán vagy a kiváló zenetörténész, *Batta* András.

– Miben változtak a gyerekek az évtizedek során? Mások ma, mint húsz-harminc éve?

– Épp annyira gyerekek, éppoly érdeklődők, csak érdeklődésük lett sokrétűbb. Nem sokoldalúbb: nem mindig tudnak választani, ám korántsem ítélőképesség hiányában, hanem a médiának a nemestől a könnyedebb felé elterelő áramlatai hatására. De máig is élnek a gyermekklubok: Óbudán négyet is vezetek. Mozart-klubunkat a salzburgi Mozarteumban is jegyzik. Ennek tagja volt egykor Kocsis, *Ránki* Dezső és a mostani karmesterverseny győztese, *Héja* Domonkos is. Ez a mindenkori tehetségek találkozóhelye volt; nyomában hamar létrejöttek a nem zenei pályára készülő gyerekek klubjai is, amelyekből a Síppal, dobbal, énekszóval tévéműsor nőtt ki. S az Óbudai Társaskörben már a kicsinyek is ott sorakoznak, miként az Operaklub szakosodó gyerekei, akik művészekkel és művekkel köthetnek közelebbi ismeretséget.

*– Csökkenő komolyzenei érdeklődésről beszéltél. De a kö-*most kezdődő, a millenniumra kiteljesedő vetélkedőjében is. Amikor negyvenhat éve kitaláltam a zenei klubot, fölmérésünk szerint a világon még nem volt hasonló: olyan, amelyben az iskolai ének-zene órák anyaga, a hangszeres zeneóráké, a filharmóniai ifjúsági koncerteké úgy találkozott, hogy az egyszerre volt hangversenyterem, zenére aktivizáló foglalkozás, művészekkel való ismerkedés. Ez elterjedt: kerületenként és országosan alakultak ilyen klubok egy időben, ma pedig megint csak ott van, ahol én irányítom, Óbudán.

– Másként foglalkozol a „profijelöltekkel" és az átlagos gyerekekkel?

– Lélekben nem, a zene megszólaltatásának módját és megközelítését illetően igen. Másképpen kell elbeszélgetni zenéről azokkal a gyerekekkel, akiknek „csak" szebbé kell tenni az életét általa, s másként azokkal, akik szinte már ekkor „hivatásos" művelői a muzsikának.

– Hivatásosként neveled azokat a gyerekeket is, akiket rádióműsoraidban fogadsz társul, például a Kíváncsiskodó ifjú riportereiként?

– Nem. Ha hivatásosnak kezelném őket, éppen az veszne el, ami ezeknek a műsoroknak lényege. Ebben az immár húsz éve zajló sorozatban és más hasonlókban is az a fontos, hogy gyerekek maradjanak a gyerekek, a maguk kérdéseit fogalmazzák meg, önmagukat adják. Ha szükségét érzem, én hozzáteszem saját felnőtt kérdéseimet.

Hollós Máté

A **Cél Gazdasági Rt.**,
mint a **MARDIMPEX Kereskedelmi Kft.** Fa.
(9021 Győr, Kazinczy u. 16.) felszámolója
értékesítésre meghirdeti
a felszámolás alatt lévő cég tulajdonát képező

MENYASSZONYI RUHÁKAT (19 db)
FÁTYLAKAT, FEJDÍSZEKET ÉS EGYÉB KELLÉKEKET.

A felszámoló a készletet egyben történő értékesítésre hirdeti meg. **Irányár: 600 000 Ft+áfa.**

Érdeklődni lehet: dr. Farkas Péter felszámolónál
Telefon: 347-6140

BARTOS ISTVÁN Péter

Boltokban a ha

Részvé

Huszonhat esztendei késéssel, de végre eredeti formájában jelenhetett meg az Omega együttes *200 évvel az utolsó háború után* című albuma. A nagylemez kiadásától a Magyar Hanglemezgyártó Vállalat könnyűzenei szerkesztősége '72-ben a „hazai rockélet átrendeződését követő bizonytalanságra" hivatkozva zárkózott el (az Omega '71-ben vált ketté), de e döntésben sokak szerint szerepet játszott a Szex apó című dal is, melyről az akkori könnyűzenei igazgató állítólag úgy vélte, a nóta őt gúnyolja ki… Az Omega IV. helyett egy esztendővel később *Élő Omega* címmel a csapat hazai és külföldi turnéján riportermagnóval felvett anyagból készült válogatás látott napvilágot – a 200 évvel az utolsó háború után és a Szex apó természetesen e korongról is hiányzott.

Az említett dalok mellett többek között az immár örökzöldnek számító Rég várt kedvesem, Hűtlen barátok és Omegautó című

Képernyős

Konyh

Koóssal j

Három esztendővel ezelőtt indult a Szív tévén egy szórakoztató gasztronómiai műsor Konyhashow címmel. Mostanra 150. adásához közelít. Eddig jó egyvelegnek tűnt, hiszen miközben jó ételek receptjeit ismerheti meg a néző, jóízű beszélgetéseket hallgathat.

A műsorvezető mindig közkedvelt művészeket invitál

A sokoldalú nevettető Balázs P

G

Nyugat-

A *Garabonciás Történelm Gyermekegyüttes* a közelmúltban Nyugat-európai körútor vett részt. A tíznapos utazást a Gyermek és Ifjúsági Alapprogram, a Művelődési és Közoktatási Minisztérium valamint a Ferencváros Önkormányzata támogatta. A turné alatt a 28 táncosból és pantomimesből álló csoport Németországban és Franciaországban közel 3ooo kilométert utazott és 11 alkalommal szerepelt, többnyire egy órás műsorral.

Módszertani bemutatót tar

Valóban

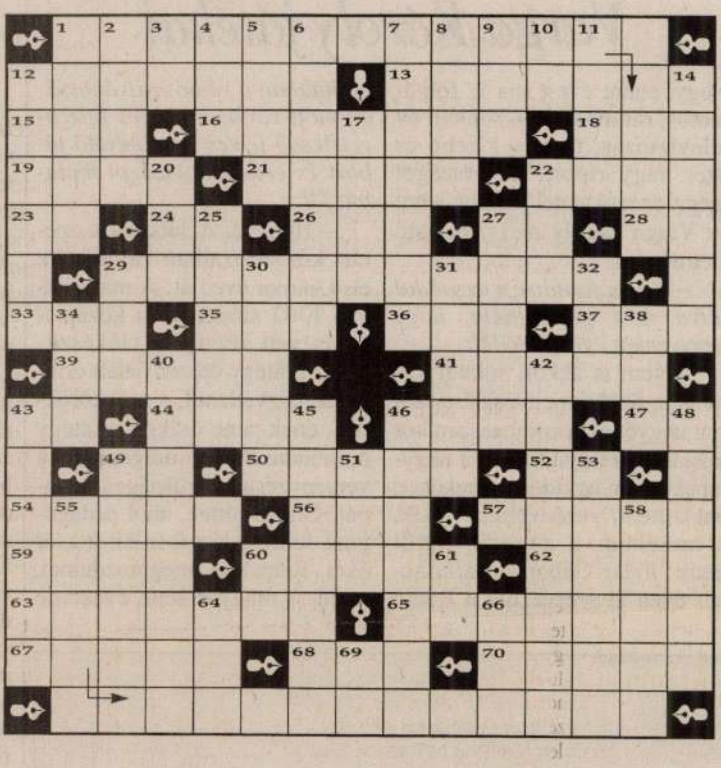

Vízszintesek: 1. Megállapítás önbizalomhiányról. (Zárt betűk: B, R.) 12. USA-tagállam. . Szibériai tenger névadó vása. 15. Betegség. 16. A magasba emelkedik. 18. Közterület. C. Forma. 21. Otthon. 22. Csovis történet. 23. Arrafele (!). 24. azok az emberek. 26. Területi v. 27. Római 51. 28. Hosszú orzejel. 29. Nálad kiöntögető. 3. Elvisel. 35. Akad belőle. 36. ermán nép volt. 37. Összetélben: új. 39. Jó páran. 41. lektrotechnikai alkatrész. 43. sztácium. 44. Papírra vetette. 5. Szóban közöl. 47. A széleken eres (!). 49. Katekizmus röv. D. Tréfásan ingerel. 52. Költői óhaj. 54. Megelégeltető. 56. smert német elektromos cég. 57. apán számítógép márka. 59. levesi község. 60. Imába foglaltat. 62. Értékesít. 63. Azért égiesen. 65. Hasadó. 67. Az vanhoe írója (Walter). 68. Ej ... kő tyúkanyó (Petőfi). 70. Én sem, ... ő sem.

Függőlegesek: 1. Lejjebbről. 2. Fekete törökül (KARA). 3. Intézőbizottság. 4. Sapienti ... (bölcsnek elég). 5. Magasba tart. 6. Közép-Európa legnagyobb tava. 7. Epedezik. 8. Enne. 9. Hálóban a labda. 10. Igeképző. 11. Ő ... (ti). 12. Elszánás. 14. Létesítő. 17. Teljesen egyforma. 20. Pára. 22. Ki ... tud. 25. Körbe forgat. 27. Róma nyelve volt. 29. Ca d'... (velencei műemlék). 30. Afrikai néger nép. 31. Beckett darabjában rá várnak. 32. Tas vezértársa. 34. Nagy főzőedény. 38. Egyiptom jele volt. 40. Zakatolást utánzó szavak. 42. Távolabbra csévél. 43. Az egyik szekérhúzó ló jelzője, névelővel. 45. Yradier slágerének magyar címe. 46. Kiemelkedően. 48. Ócsárolom. 49. Anion párja. 51. Vörös angolul. 53. Itthoni csipke jelzője. 55. **A vízsz. 1. sz. sor folytatása.** (Zárt betűk: E, K, M.). 58. Lenin munkatársa volt (Karl). 60. Keresztül. 61. Tartalmatlan tűz (!). 64. Társadalomtudományi Intézet. 66. A bosszú görög istennője. 69. Régi évszámok elé kerül. **LéL**

A megfejtéseket a következő címre kérjük. **Magyar Nemzet Szerkesztősége. Szombati Magazin. Játék. 1554 Budapest, Pf.: 59.**

Határidő: július 25.

A július 4-i keresztrejtvény helyes megfejtése: Csak halálod után válhatsz – halhatatlanná.

Féléves előfizetést nyertek a Magyar Nemzetre: Budapestről: Kabók Imre 1112, Tamás Miklósné 1041. **Vidékről:** Horváth L. Károly, Göd., Kántor Lászlóné, Szombathely.

A Régi balatoni hajók sorozat második érméje

Ezüst kétezerforintoson a Phoenix

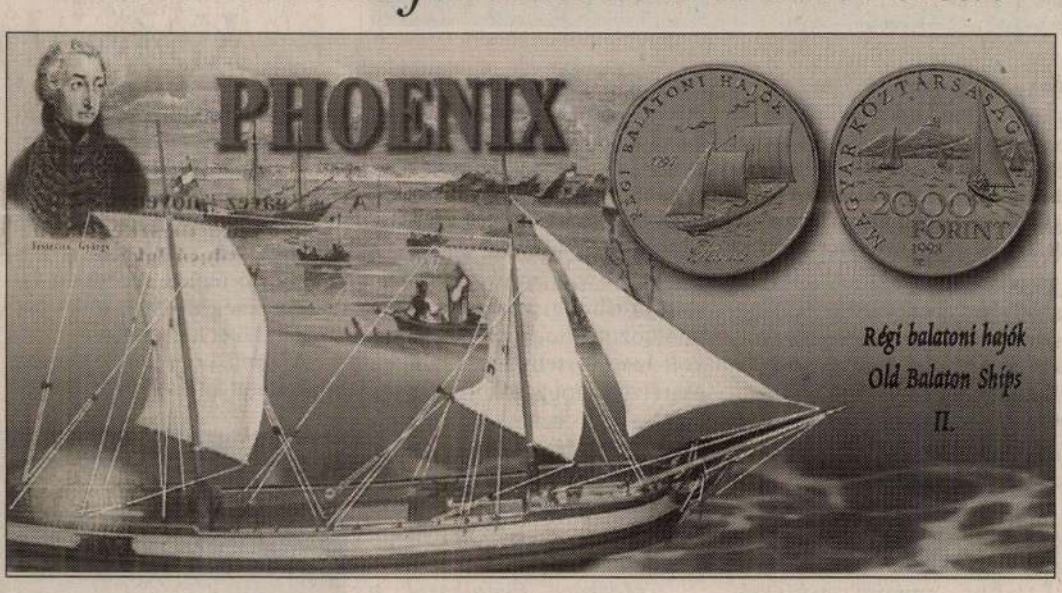

A Magyar Nemzeti Bank Érmekereskedelmi Rt. július 6-án adta ki a *Régi balatoni hajók* sorozat második érméjét, amely az 1797-ben vízre bocsátott *Phoenix* vitorlást ábrázolja.

Az érme 925 ezrelék finomságú ezüstből készült, súlya 31,46 gramm, átmérője 38,61 milliméter, széle recés. Az érme előlapján a bal szélen és fent félkörívben a „Magyar Köztársaság" felirat olvasható. A középmezőben balatoni tájrészlet, az előtérben a vízen vitorlások, a háttérben a Tihanyi-félsziget látképének részlete látható. Az érme alsó harmadában ízlésszintesen „2000" értékelzés, alatta három sorban „Forint" felirat, „1998", a kibocsátás évszáma és a „BP." verdejel olvasható. Az érme jobb szélén van a tervezőművész, *Bartos* István Péter mesterjegye. Az érme hátlapján a bal szélen és fent félkörívben a „Régi balatoni hajók" felirat olvasható, alatta a vízben úszó korabeli Phoenix vitorlás hajó, balra pedig az 1797-es évszám áll.

Az emlékpénzből tizenötezer darab készíthető, ebből tízezer darab különleges proof technológiával verhető.

A Phoenix a balatoni hajótörténelem egyik legérdekesebb vízi járműve. A balatoni nagyhajózás elterjedése a Festetics családnak köszönhető. A Festeticsek a XVIII. század első felében vásároltak jókora birtokot a Balaton-mellék délnyugati térségében. A fenékpusztai rév mellett hajóácstelepet létesítettek, ahol kompokat, csónakokat építtettek, javíttattak. Ebből az ácstelepből alakult ki a fenékpusztai „arzenál", amely egész kis flottát bocsátott ki. *Festetics* György gróf idejében épült a legtöbb hajó az Itáliából hozatott mester, Antonio *Borri* keze nyomán. A Phoenix gályát – amelyet a hajózástörténet a Balaton első és egyik legszebb nagyvitorlásaként tart nyilván – 1797-ben bocsátották vízre. Rendeltetése elsősorban a teherszállítás volt – „sóhajóként" vagy „nagy hajóként" emlegették –, de kirándulásokra is használták. A nevezetes hajónak sok csodálója akadt, hamarosan a Balaton büszkesége lett. Festetics György fregattjának nevezte, a hajó ábráját még névjegyére is rányomatta. A Phoenix gálya *csaknem negyed századon át* szelte a Balaton hullámait.

Az MNB Érmekereskedelmi Rt. 1998-as forgalmi szettje 1848–49 pénztörténeti emlékeit idézi

A 31 méter hosszú, 27 méter árbocmagasságú történelmi hajó újjáépítésére lelkes keszthelyi polgárok alapítványt hoztak létre. Az alapítvány célja, hogy a Balaton legnagyobb és leghíresebb vitorlás hajója, miként a modabeli főnix madár, újra feltámadjon, és igazi látványosságként szolgálja a balatoni idegenforgalmat. **(r.)**

Bartos Istvánné

1970-ben Pro Urbe aranyérmet kapott.

Budapest, 1970. aug. 12.

Bartos István

Alkotásával szerepelt a Szentendrei Festők Társasága kiáll.-án a Nemzeti Szalónban.

8 O.U.930.III.2.

Bartos István

"Utcarészlet" c. művével

szerepelt a szentendrei festők első kiáll.-án a Nemzeti Szalónban.

P.H.930.III.2.

Bartos István

Tájképpel szerepelt a szentendrei festők kiáll.-án a Nemzeti Szalonban.

M.H.930.III.2.

megirva

Bartos János

ács

1660. Kolozsvár

Bal Hel 126. l.

T.

"Europa" Hírlap- és Könyvterjesztő
vállalat

Budapest. V.

Rothermere u. 12. III. 2.

Bartos József

[illegible] — BARTOS (Kellermann) JÓZSEF polgári iskolai rajztanár, az oraviczai tüzoltótestület főparancsnoka. — ~~TAHY LAJOS Pest vármegye közgazdasági előadója, 66 éves, Gomba községben.~~

Vas. Ujs.

1905. 221. l.

Talán azonos

Kellermann Ferenccel

Bartos József

díszítő festő

1933. végéig jó

Iparm. Isk. Évk.

1930-34. 47. l.

— Lepold—Lippay 38. l. — Lepold Katalógus 59. sz.

261. kép. *Pázmány Péter (?) gyűrűje, 1620 körül.*

PÁLFFY KATALIN TALPAS KERESZTJE, részben aranyozott ezüst. Aranyozott Krisztus-testtel. Peremén későbbi felirat: PAUL CO FORGACH DE GYMES EP. R. E. A. C. ME. S. C. 1728. RENO. CURAVIT. A lábon Pálffy-címer, a talp peremén a cimborum-kehelyével (l. fentebb) egyező felirat. Ugyanitt nagyszombati hitelesítő bélyeg és mesterjegy.
Mag. 29·5 cm.
Nagyszombati ötvösmunka, 1620 körül.
Ghimesi Forgách Pál gr. c. püspök, esztergomi kanonok (1723—1746) hagyatékából.
Lepold Katalógus 77. sz.

Bartos József festő

Iparművészeti Iskola

1929 – 1933.

1930 – 34. évi

évkönyvek

sz ter 1908.évi december hó 28-án
X.ker. állampénztárhoz intézett
etének másа.-

mpénztárt, hogy az zolyomi várkápol-
és az uj sekrestye épitési költsé-
/hétszáznegyvenegy/ K 91 fillért
nökének hivatalos nyugtatványára
tt fizessen ki s a m.vallás alap
p számoljon el.-
lat hiteléül:

Bartos József

festő 1929

Színház 1930. 81. l.

LÓR

GYÜJ

M

Felelős kiadó: Fränkel József. Európa nyomda rt

Bartos József iskola

1929 - 1933.

Iparm. Isk. Évk.

1930 - 34. 45. l.

Bartos Katalin
Szines selyemminta, textilterv
Kartonminta, "

[illegible] Múzeum. I. iparművészeti kiállítás. 1952.
13 l.

Ð Bartos László

grafikus

Szeged

Kisgrafika

1937. 1. sz. 5. l.

SCHULEK JÁNOS
ÉPITÉSZ-TANÁR

TELEFON 88–53.

Tekintetes

Országos Müc

Tisztelettel j
Szent János káp
kálatai annyira
a jelen hét végé
köve Keresztvirág
sorra.–

Minthogy
fejezést nyer a
nak nagyobb–

Bartos László

exlibris-művész

Lakik 1937

Szeged, Klauzál-tér

Bartos László festő

a fiatal képzőművészek januári tárlatán képei szerepelni fognak.

Fókus, 1973. XII. 23.

Bartoss László

a MOM Művelődési Központ Képzőművé szeti kör tagja a művész, szerepelnek művei a kör tagjainak kiállításán.

Fókusz, 1977. jan. 3.

Bartos L. grafikus

Kévai S. és Bartos L. a nepeli képzőművészeti szakad iskola növendékeinek tanulmányai.

Szakad Nyp 1948 okt. 1.-

Grafika Bartos L.: (férfi fej:)

Révai S. és Bartos L. a csepeli képpőmüvészeti Szabad-iskola növendékeinek tanulmányai.

Szabad Kép 1948. okt. 1.

O Bartos Melitta

nobrán 1928

Éimisk 1930. 81. l.

BET

TÁSA

g

Bartos Mihály, a Budapesti Városszépítő Egyesület Promontor-Tétény munkacsoportjának vezetője.

Árnyak, bajok Budafokon

„Mindig nagy érdeklődéssel olvastam lapjukat, és nagy tisztelettel figyeltem az önök buzgalmát, amivel igyekeznek Budapestért és a budapestiekért mind többet tenni a sajtó két fegyverével: tollal és a fényképezőgéppel. Meg is maradtam volna passzív olvasójuknak, ha az 1988/4. számban a *Kallódó emlékek* című cikket *Polgár Zoltán* tollából nem olvasom."

Így kezdi levelét — inkább lektori jelentését — *Bartos Mihály*, a Budapesti Városszépítő Egyesület Promontor-Tétény munkacsoportjának a vezetője és írásában a fent említett cikk tévedéseit igazítja helyre, hiányosságait egészíti ki. A terjedelmes hozzászólás, szinte már tanulmány minden sorát — bár megérdemelné — nem tudjuk közölni, de reméljük, így lerövidítve sem csonkul meg alapvető mondanivalója. Ugyanakkor köszönjük a visszajelzést, örülünk, hogy vannak — és egyre többen vannak — lelkes, hozzáértő lokálpatrióták, akik hangot adnak véleményüknek, jobbító szándékuknak, mely — reméljük — előbb-utóbb meg is hozza eredményét.

„Budafok történelmi magja a mai Budafoki tér környéke és a Péter Pál utca eleje. A rómaiak Budafoktól északra, Albertfalva déli részén létesítették az albertfalvai castrumot, és e köré települt később a polgárváros. Ettől délebbre a legközelebbi római település Nagytétényben (Campona) volt. Néhány római kori épületmaradvány találtak a Háros-sziget magasságában is, melyek a későbbi Csőt falu alapját képezték, de ezek... már inkább Budatétény területéhez tartoznak. Ezért nem mondhatjuk azt, hogy Budafok a római korban lakott hely volt. A honfoglalás korában sem lakott hely, a legközelebbi lakott települések: Csepel, Csőt, Tétény, Diósd, Kánya, ezért, bármennyire is szeretnénk Budafok nem honfoglaláskori település.

Budafok (Promontor) település történelme csak jóval Buda 1686-os felszabadulása után kezdődik, így tehát a török korban a lakosság nem menekülhetett el innen. Savoyai Jenő herceg tulajdonába kerül 1698-ban a Csepel-sziget és vele együtt a Promontórium is, ahova 1714-ben — Ráckeve után — kastélyt építtet és tiszttartóságot szervez. A promontori birtok lakóival történő betelepítésének pontos kezdete nem ismert, de 1700 körüli időpontra tehető. Ezt látszik igazolni az a tény is, hogy erről a területről már 1703-tól ismerünk szőlőbirtokosokat, 1716-ban már serfőzde is üzemel a település északi részén... ezért, a cikkben említett 1737-ben induló újrabetelepülés sajnálatos tévedés.

A Péter Pál utca 1. alatt található... kápolnát, mely a település első temploma is egyben, 1748. május 16-án szentelték fel.

A kálvária késő barokk, 1800 körül épült... A három kőkeresztből csak kettő áll, a cikkben említett két szobrot — Mária és Szent János — én is csak fényképről ismerem... ugyanis immár tizenegy éve... nem láthatók. A kálvária állapota, sajnos, megfelel a cikkben leírtaknak. ...felújítása már hosszú ideje húzódik. Tudomásom van róla, hogy 1985-s árakon számítva mintegy ötmillió forintba került volna a felújítás, újrafaragás. Erre a pénzt az illetékesek nem tudták biztosítani (azóta sem), pedig a Budafok belvárosi és a felsővárosi plébánia is hozzájárult volna anyagilag a munkálatokhoz. Azt nem állítom, hogy a „budafoki családok filléreiből" ismét felépülne, de azt igen, hogy a budafoki polgárok hozzájárulnának a felújítás költségeihez.

A Stáció utca érdekessége, hogy a stációfülkékben ma már nem látható képeket Czigler Ádám neves bélyegtervező művészünk is újrafestette még főiskolás korában. A képeket utoljára az ötvenes évek végén Feszty Masa festette újra. Jelenleg a képek már nem láthatók, az idő pontosan elvégezte dolgát.

A Péter Pál utcában copf kővázák találhatók még az 5., 10., 12., 13. számú házaknál, de ilyenek voltak még láthatók az elmúlt években is a Tóth József, a Kossuth Lajos és a Magdolna utcákban is. A Péter Pál utca renoválását a kerület önerőből nem képes megoldani, bár nem is érzem, hogy az elmúlt években törekedtek volna erre. ...nagyszabású rekonstrukcióval... Tabánnál, Óbudánál, Szentendrénél is különb hangulatot lehetne adni ennek a helynek. Páratlan idegenforgalmi, vigalmi negyed lehetne a fővároson belül.

A Törley-mauzóleum a budapesti műemlékjegyzék szerint — és épp ez benne a szomorú — műemlék, melyet Damkó József szobordíszei tesznek még értékesebbé... felújítva és hasznosítva Budapest egyik görögkeleti stílusú építészeti remeke lehetne. Belül — még talán restaurálható — értékes falfreskók díszítik. A cikk írójának az elképzelése is jogos, de, sajnos, az utód, a pezsgőgyár vezetője már 1987-ben kinyilatkozta, hogy nem tud mit kezdeni (?) a mauzóleummal, ezért az átvételére nem is vállalkoznak, holott ingyen juthattak volna az ingatlanhoz.

Úgy érzem... Budatétény és Nagytétény egy-egy önálló cikket is megérdemelne történelme és műemlékei alapján... Megemlíthető lett volna a bontások és épület-átalakítások sorozata, a Péter Pál utca 24. sz. alatti műemlék jellegű épület állapota, az út menti, 18-19. századi kőkeresztek állapota, a szentháromság-szobor sorsa, a Budafok téri Szent Lipót-templom előtti kőkorlátnak és a hősi emlékműnek az állapota, a Magdolna meg a Kölcsey utca hangulatának az eltűnése, a felsővárosi temetőnek... az izraelita temetőrésznek a mostoha állapota... Igaz, vannak pozitív „fehér hollók" is, így a Nepomuki Szent János-szobor restaurálása vagy a Savoyai-féle kőoroszlánok jelenleg is folyó felújítása.

...Sajnos a régi Budafok megőrzése — néhány lelkes lokálpatrióta kivételével — úgy érezzük, az itt élőknek sem igazán szívügye. Mit várhatunk akkor másoktól..., ha önmagunk sem becsüljük meg, és nem óvjuk azt, ami a múltat a jelennel összekapcsolja?"

Budapesti Városszépítő Egyesület 1988. 10. 48. old.

sak a társadalmi
sére azzal, hogy
nem a lakáshoz
helyzetűek segítés
LEMEN JÁNOS
lakáshelyzetek zsá
28. l.) bemutatja
ságait, a főváros
javítására az 198
lemzés és javasla
lakáspolitika és a
összefüggéseivel,
újítani vagy újat é
kásépítés és a várc
galmak, egyik sen
A készülő hosszú
kor lesz eredmény
másmellettiségét
szabályozás kimu
be kell venni, ho
megyének, hanem
tételekkel, évszáz
problémákkal bir
sajátosságaival ös
kával lenne képes
jait. OLÁH TIB
társasházi lakáse
kalmazkodva a
hez című írása *(2*
pénztár lakásépít
Az OTP az 1950-
zett magánlakás-
kásépítést a társa
majd a paneles,
lakásszámú lak
utóbbi években f
az egyedi építési
lyek megvalósítá
gazdálkoádsi,
ellátási stb. aka
suk elengedhetet
minőség javítása
VI GYÖRGY: *I*
kásfejlesztés kö
nyában *(32-36.*
lakásfejlesztés-infrastruktúrafejlesztés kapcsolata, kölcsönhatása kettős vonatkozásban érvényesül. A lakásfejlesztés a lakásállomány gyarapodása, szerkezetének átalakulása egyrészt szélesebb értelemben fejezi ki a települések fejlődését, infrastruktúrájuk gyarapodását, gazdagodását. Másrészt a lakásállomány számbeli gyarapodása, a népesség lakásellátottsági viszonyai színvonalának emelése, a lakásállomány területi elhelyezkedése a településtestben különbözőképpen érinti, befolyásolja nemcsak a települési infrastruktúra többi szektorait (közművek, közösségi intézmények stb.), hanem alapvető átalakulások előidézője, kiváltója a települések szerkezetében, a területfelhasználás rendszerében. A tömeges lakásépítés az infrastrukturális ellátási viszonyok fejlesztésének ösztönzője, mely következményeiben szintén befolyásolja a települések történelmileg kialakult szerkezetét. Mindezen változások kumuláltan érvényesülő hatása döntően megszabja a települések fejlődésének pályá-

gat OLE SVENNSON írása: *A közösségi és a magánélet lakásfeltételei,* mely a dániai tapasztalatokat, helyzetet ismerteti meg. *(47-53. l.).* KISS JÓZSEF: *Lakásépítési törekvések Kőbányán* című írsa *(54-59. l.)* a főváros X. kerületében alkalmazott lakásépítési formákat, a hagyományos lakásépítést, a sorházépítést, emeletráépítést és tetőtér-beépítést mutatja be, foglalkozik a szanálásokkal, az építkezések szervezésével, finanszírozásával, a magánerő bevonásával, a kerület lakáspolitikai törekvéseivel. KÁROLYI ZOLTÁN: *Lesz városközpont Rákospalotán?* című írása, *(60-62. l.)* a főváros ugyancsak eltérő településszerkezetű XV. kerületében a további lakásépítés lehetőségeit, felhasználható területeit vizsgálja, értékeli. Értékes tapasztalatokkal, tanulságokkal szolgálnak a témakör néhány vidéki vonatkozását elemző írások: KONDOR JÁNOS: *A lakásépítés és a településfejlesztés összehangolásának tapasztalatai Szombathely példáján (63-71.l.),* FARKAS ISTVÁN: *A lakás- és településfejlesztés összehangolásának új elemei Kaposvár példáján (72-75. l.),* KOVÁCS BÉLA: *A lakásépítés és -gazdálkodás tapasztalatai Jászberényben (76-79. l.),* CSÉPES SÁNDOR: *Új utakon a lakásépítés a Hajdú Megyei Állami Építőipari VÁllalatnál (80-85. l.).*

CSOMOR TIBOR

MDK

Bartos Mór

Szegedi épitkezés.

Épitészet és Iparmüvészet, 1912. 11.sz. 13-14. l.

Megírva

Bartos Osskár

műlakatos

lásd

142. l.

Jesch 146. l.

BARTOS ILDIKÓ

A jászapáti múzeumban képzőművészeti kiállítás nyílt a hét végén az ART6-ok művészeti csoport néhány tagjának munkáiból. A tárlat november 20-ig várja az érdeklődőket. Képünkön Bartos Ildikó – az egyik kiállító művész – grafikája látható.

NÉPLAP 1990. X. 11

CIÓ SERVICE
YOTÁNÁL!
téli hónapok
járására!
LESZ AZ UTAKON!

járműkiválasztásában
ELFELTÉTELLEL
észellátás
k érdemes!
eg!
en ..."
s:
t - vasárnap 8 - 12 óráig
E KFT.
DÉS ÉS SZERVIZ
ós u. 10.
: 59/312-588 *62796/1H*

nült időszakban folytatott

tette ki a mezőgazdasági bizottság elnöke. - ez -

Világgazdaság sorokban

Belgrád. Egyre több jel utal arra, hogy rövidesen semmivé foszlik a „jugoszláv gazdasági csoda", s ismét elszabadul az infláció, amely a múlt év végén már elérte a napi több száz százalékot is. A hiperinflációt a január 24-én bevezetett válságkezelési programmal fékezték meg, s miután leállt a fedezetlen készpénz kibocsátása, a pénzromlás szinte teljesen megszűnt. A márka árfolyamához kötött új dinár szeptember végéig tartotta az 1:1-es márkaárfolyamot, de az ismét megjelent feketézők már 1,4 dinárt is adnak a márkáért.

Peking. A kínai Külkereskedelmi és Gazdasági Együttműködési Minisztérium egy vezető tisztviselője bírálta az amerikai kormányt, mert – mint a China Daily című lapban kifejtette – Washington újabb akadályokat állított a kínai áruk amerikai exportjának útjába. A névtelenül idézett tisztségviselő a nemrégiben bevezetett dömpingellenes intézkedésekre és kvótaszigorításokra utalt nyilatkozatában. Felrótta továbbá az Egyesült Államoknak, hogy rosszhiszeműen akadályozza Kína GATT-tagságát, nem is törekszik azon kereskedelmi viták közös megoldására, amelyek miatt ellenzi a kelet-ázsiai ország felvételét.

MDK

Bartos Ödön

Bárkák Velencében, vf.

Baromfiudvar, "

Cölöpverőbárka, "

MAPE 13. kiáll. N.Szal. 1927. máj.

4. l.

megirva

Bartos Rezső

főv. tanító

jó eredm.

Alakrajzi osztály

Tanár Prenoszil Sándor

jó eredm.

Iparrajziskola 1904.

Gulyás Pál

Magyar Irók

II. k. 657. l.

szil. 1875 jan. 2 Bpest

Propriétaire :

Adresse pour le renvoi :

Les oeuvres ci-dessus ont-elles paru dans quelque Exp

Autorisez-vous la reproduction de vos œuvres dans le *Catalogu illustré* de l'Exposition ?

Répondre par **oui** ou **non**

Date..... Signature de l'artiste

Bartos Rezső

főv. tanító

alakrajzi oktató

10 hónap, jó eredm.

Tanár Prenoszil Sándor

Ipartanoda 1905

VÁSÁROSNAMÉNY

Ref. templom

K. A.: Városok – Naményi. VI
1866, 290 l.

Bartos Rezső
főv. tanító
alakrajzi oszt.
jeles
Iparrajziskola 1906

SZENTGYÖRGY

Várrom

Mezriczky Péter: Négy régi vár a Balaton vidékén. VV 1869, 590.l

Bartos Rezső

református tanító

alakrajzi oort.

10 hónap. jeles

Iparrajziskola 1907

Magyarország legnagyobb paplangyára
Nagy aranyéremmel kitüntetve

TEHEL ÉS TUSCHÁK

PAPLANGYÁR

VIII., GYULAI PÁL UCCA 16

A Rókus kórház mellett Kőfaragó ucca sarok.

TELEFÓN: 1—325—77.

RÉGI DUNNÁBÓL 24 ÓRA ALATT
GYÖNYÖRŰ PEHELY PAPLANT
KÉSZITÜNK.
PAPLAN TISZTITÁS
TOLL TISZTITÁS ÉS ELADÁS.

KÜLÖNLEGES VATTA, GYAPJU ÉS PEHELYPAPLANOK MÜVÉSZI KIVITELBEN.

Barlos Rezső

főv. tanító

alakrajzi oszt.

Iparrajziskola 1909

mentumának kiemelésénél. Lux
1200 körül épült előcsarnokot, n
publikált.[3]) Lux már akkor a
okmányilag is ismeretes Szent I
amit azonban hivatkozással a c
arányokra, több oldalról kétségb
többek között még két különl
apsist, keresztfolyosó maradvány
ban igazolni látszanak feltevésé

Ami e kolostor és templom
nyilvánvalóan régi hagyományo
hogy építészei — s ezzel leg
területén — »lapidicae graeci«

Ezt a híradást már Ipolyi
pretálta, hogy a kérdéses meste
Itáliából (Magna Graecia) jöttek
nemcsak a műformákra szorítko
nyokban mutatható ki. Kiterje
szerint a nyelvi derivátumokra,
is.[5]) A kérdés megoldásának
művészettörténeti jelentősége v
faragók mindkét esetben csak a
stílus közvetítői lehettek. Görö
10. és 11. században, amikor a
élte, máshol is, így a jóval tá
felbukkannak. Tudjuk, hogy Me

Bartos Sándor ~~építésmérnök~~ építőművész

Csatornaellátás vizsgálata.
(terv - rendet

Benámoló a Balaton fejlentésé-
nek egyéves munkájáról, : Bér-
czes István, Farkas Tibor stb. Bp. 1958.
137-166 l. [Klny. a Magy. Építőművé T42.
hetből]

Bartos Tibor

Illusztráció

Bartos Tibor fordítása: Passzát, antipasszát.
Új Tükör, 1979. január 14 – 8 lap.

Bartos Valéria M.D.K.

Közreműködött a felsőörsi volt prépostsági templom berendezésének restaurálásában .

Müemlékvédelem 1966/4. 249.1.

M.D.K.

Bartos Valéria

Az egri ráctemplom berendezéséenk , az ikonosztázion állagmegovó munkáiban résztvett.

Müemlékvédelem 1967/2. 125.1.

MDK

Bartosch,fémolvasztó/
1482-1492

1482-ben a szt.györgynapi "losung"on adót fizet.
1492-ben egy forint adót fizet Bartosch Smelczer.
1492-ben a legnagyobb adótáxa 1 frt.volt. /A legkisebb 12 dénár./

Mihalik Sándor: Besztercebányai ötvösök a XV-XIX.sz.-ban
Hun.és Kvt.Ért. 1918. 41-53.l.

megjiva

Bartosch

feindvaszto

Besztercebánya

1482, 1492

Mihalik Sándor

Mur és kat. Est

1918. 41. l.

Műemlékek Ors

Tárgy:

Schulek János pótlólag 15 P kiutalását kéri.

A

Me

Eg

Elő

Utó

Má

Ex

megvan

Bartosch Gáspár

ötvös

L.

~~Szendrey-Szentiv-pájó~~

128.1.

l. Backos G.

Gabonamarha (450 millió db.)

1. India 140 m. Oroszország 65 m. 3. Unió 60 m. Brazília 35 m.
5. Németország 17 m. 6. Franciaország 14 m. 7. Nagy-Britannia 10 m.
8. Kanada 10 m. 9 más országok.

Gyapot (500 millió db.)

1. Ausztrália 85 m db. 2. Oroszország 70 m. 3. Unió 42 m.
4. Argentina 40 m. 5. Dél Afrika 35 m. 6. India 35 m.
7. Nagy-Britannia 25 m. 8. Új-Zéland 21 m. 9. Spanyolország 16 m.

Bartosch, l. Bartesch

L.

Szendrey-Szentiváni

128.1.

[illegible]

Kőszén (világtermelés 1400 millió tonna)

1. Unió 540 m.q. Nagy Britannia 260 m.q. 3. Németország 260 m.q.
4 Franciaország 50 m.q. Lengyelország 35 m.q. 6. Csh. Szlovákia
32 m.q. 7 Japán 30 m.q. 8 Ausztria 30 m.q. 9. Kína 25 m.q.
10 Belgium 25 m.q. 11 más országok.

Petroleum (világtermelés 2000 millió hl.)

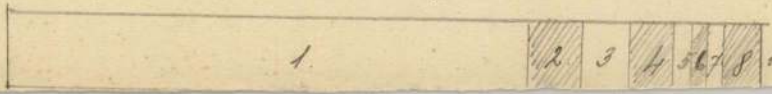

Ötvösség

fedeles kupa, 1634. – Bartosch Igel

Magyar Iparmüvészet, 1900

6. sz. 327 - 333. o.

Mihalik József: A magyar történelmi parvillon.

Bartosch Igel ötvös

(Brassó)

Magyar Iparművészet, 1900

6.sz. 327-333.o.

Mihalik József. A magyar történeti pavillon.

Bartosi László MDK

sz. 1906

Résztvett az 1950.évi Első Magyar Képzőművészeti Kiállitáson/ a "nép sürüjéből" jelentkezők között emlitve/

Pogány Ö.Gábor:Magyar festészet a XX.században. Bp.1959.67.l.

MDK

Bartosi László, Csepel, cimfestő

Ifj.élmunkás, of.

Ifjuságí Képzőm. és Iparm. kiáll. N.Szal. 1950.

un.

. 10 l.

Bartosi Lánló festő

MDK

„Gyorsvasúton" című festménye.

Repr.

– : Új ifjúságunk képzőművészetünk tükrében

8–9. l

Család és Iskola, Bp. 1953. március

IV/1

Bartosi László

Gyorsvasuton, olaj

II. Magyar képzőmiv. kiáll. Műcs. 1951. nov.

5 l.

MDK

Bartosi László

Kenyér és szalonna

Magy.müvészet 1800-tól. Szépmüv.Muz. 1949.

14. l.

Bartosi László

a Rákosi Művek dolgozója.

A vasasszakszervezet Képzőművészeti kiállításon „Épül a Sztálin Vasmű" c. képe szerepelt.

(emlétve.)

Népszava, 1952. Márc. 29.

Bartosi László.

A csepeli Rákosi Művek képzőmű-
vészeti iskolának művészszövetség tagja.

Fogarkerék, Csepel, 1952. Jul. 12.

Bartosi László.

MAGYAR RÁDIÓ - BP 1951 NOV - 5

276

A II. Magyar Képzőművészeti Kiállítás anyagából
Bartosi László: „Gyorsvasút"

Pintor

Título

Bartosi László MDK

Gyorsvasuton, olf.

Mücsarnok 1951.II. Magy. Képzőm. Kiáll.

Bartosi László.

a Rákosi Mátyás Műrek dolgozója.

A Nemzeti Szalonban rendezett képzőmű-vészeti körök országos kiállításán „Munka közben" c. olajfestményét láttuk. (említve.)

Népszava, 1952. Nov. 19.

MDK

Bartosi László, festö

Gyorvasuton. Olf.

Bp.Mücs.-II.Magy.Képz.Kiál.1951 nov.4.-dec.2.
Kat.5.1.

MDK

Bartosi László

Pártnap

Magy.művészet 1800-tól. Szépm.Muz. 1949.

15. 1.

MDK

Bartosi László, festö

Önarckép. Olf.

Mücsarnok. I./ M.Képzm.kiáll. 1950. Kat. 3.1.

mdk.

Bartosi László

Munkajelenetei a VI. magy. Képzőm. Kiállitáson.

Pogány Ö. Gábor: Képzőművészeti Kulturánk Helyzetéről.

Népművelés, 1956, 1. sz. - 34. l.

mák

Barbosi László

„Munkásőr" és „Kolász" c. művei
a Kiállításon.

V. é. Kiállítási Csepelen

Népművelés 1958, 9. sz. 25. l.

MDK

Bartosi László festő építőmunkás

Nagy T: Az I. M. Képzőm. kiáll. ... Kis Ujság
1950. aug.25. 4.l.

MDK MDK

Bartosi László

Munkás-képzőművészeti kiáll. Csepelen. Szabad Nép, 1949. okt. 14.

~~Egri festők a XVIII. században. Művészet 1904. 344 l.~~

Bartosi Lánlé munkásfestő.

Magyar Nemzet.

1949. VII. 23., 2. old.

(: Beszámoló :)

MDK

Bartosi László

Gyorsvasuton, festm.

Üzemi szabadiskolák kiáll.
Szabad Művészet, 1951. 7.sz. 318. l. képek

Bartosi László

Előzetes beszámoló az I. Magyar Képzőművészeti Kiállitásról

Magyar Nemzet
1950.VI.192.

Széch. kvtár

Végvári Lajos

Felvétel

Magyar Folo: GK 1025/2 Hegedűsné

Bartosi László: Gyorsvasúton

6 lap

Felv. j.o.: „Bartosi L."

1957. X. 25.

Meg. van

M.D.K.

BARTOSI László festő.

Önarckép

1952)

Művért. Pogány Ö. Gábor: Az Első Magyar Képzőművészeti Kiállitás 128-129. l. 128-129.

megírva

Bartosi László

festő

l.

Szabad Művészet

1950. 9. sz. 367. l.

Az életrajz egész

anyaga tovább

mont.

L. az én kéziratom-

ban

Dr. FODOR JÓZSEF
ÜGYVÉD
BUDAPEST, VII., KLAUZÁR-TÉR 13.

T.

Dr. [illegible]

Weiss Gyula R. T. cég [illegible]
hogy a nevezett céggel szembe[illegible]
valamint ezen felszólitó leve[illegible]
tehát

P.....

f. hó nov. 10 -ig a nevezett cé[illegible]
inkább fizesse le, mert ellen[illegible]
teszem.

Peres ügy[illegible] kiszörölag d. [illegible]
4-6ig W[illegible] Gyula [illegible] Lajos-
utca 18. helyszegében 1-25 emeletén.

MI A PULMOGEN?

A **Pulmogen belégző-készülék** és a **Pulmogen-gyógyitómód** egy orvos találmánya, a ki hosszu ideig asthmában és idült légzőszervi hurutban szenvedett. Betegségének megszüntetése érdekében az összes létező gyógyitómódszerekhez folyamodott, — eredmény nélkül. Végre sok évi gondos, beható és fáradságos tanulmányozás után feltalálta a **Pulmogen-készüléket** és **Pulmogen-gyógyitómódot,** melynek segitségével nemcsak önmagát gyógyitotta ki kinzó betegségéből, de egyszersmind a szenvedő emberiségnek is nagy szolgálatot tett feltétlenül segitő gyógykezelési módszerével.

Az orvosok jól tudják, hogy abból a sokféle teából, szalmiák- és egyéb czukorkából, kanalas orvosságból, porból vagy pilulából, melyeket asthma és idült légzőszervi hurutok ellen használ a beteg, lényegtelenül kevés jut a gyomorból a betegség tényleges helyére és így az orvosság nem fejthet ki kellő gyógyitó hatást. Pedig az idült (chronikus) orr-, gége- és légcsőhurut, valamint a bronchialis asthma és az ideges (száraz) asthma csakis úgy kezelhetők eredményesen, ha az orvosság a megbetegedett részekkel direkt érintkezésbe jut. De bármily kóros elváltozás legyen is a légutakban, kielégitő eredmény csakis olyképen érhető el, ha a gyógyszereket a légutakba juttathatjuk, tehát oda, ahol a betegség fészkel.

Ez azonban nem oly egyszerü dolog, a mint azt első tekintetre hinni véljük.

A felső légutak:
1. Az orr.
2. Szájüreg.
3. Felső orrkagyló.
4-5. Középső orrkagyló.
6. Alsó orrkagyló.
7. Ikcsont.
8. Az Eustach-kürt nyilása.
9. Kem. szájpad
10. Nyelvcsap.
11. Lágy szájpad
12. Mellső szájpadív.
13. Mandola.
14. Nyelv.
15. Gége.
16. Gégefedő.
17. Csigolyák.
18. Bárzsing.
19. Garat.

Számtalan akadály állja utját annak, hogy a gyógyszer a mélyebb légutakba juthasson. Ennek elérése szempontjából két módszer volt használatos. Vagy hideg oldatban levő gyógyszereket, vagy pedig forró vizgőz közé kevert orvosságokat lélegeztettek be a beteggel. *E két különböző eljárás egyike sem vezetett a kivánt eredményre, mert ugy a hideg vizcseppek (bármily finomul legyenek is elporlasztva), mint a vizgőzrészecskék — a bennük levő orvosságokkal együtt — legfeljebb a garatig juthatnak el; tehát már a felsőbb légutakban lecsapódnak és köhögés által ujra eltávolittatnak onnan, vagyis: a beteg kiköpi azokat.* Ezt igen sok tekintélyes orvos, többek között *Stoerk* és *Fournié*, minden kétséget kizáró alapossággal már régen bebizonyitotta.

Pedig az asthma és légzőszervi idült hurutok gyógykezelésénél az a legelemibb, de egyben legfontosabb következtelmény, hogy az orvosság nemcsak a felsőbb légutakba, hanem a gégébe, légcsőbe, hörgőkbe, sőt még a tüdőhólyagocskákba, vagyis a mélyebb légutakba is eljusson. És éppen ez az amit a Pulmogen-belégzéssel határozottan el lehet érni, azon egyszerü okból, mert a Pulmogen-készülék segitségével szemmel látható, füstszerü, száraz és hideg gázok alakjában — tehát légnemü állapotban — jut el az orvosság a légutak legrejtettebb és legfinomabb részecskéibe is és ennélfogva közvetlenül fejtheti ki gyógyito hatását.

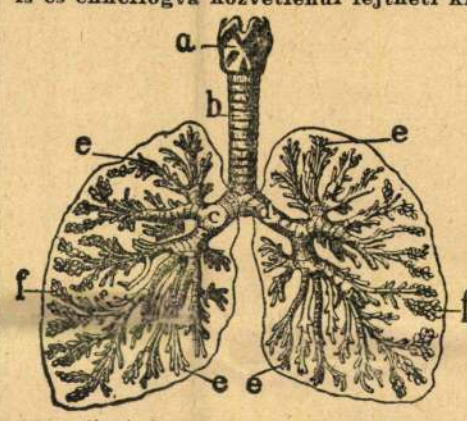

A mélyebb légutak. *a)* gége, *b)* légcső, *c—d)* jobb és bal bronchus (hörg), *e)* a bronchusok vékony elágazásai (hörgőcskék), *f)* tüdőhólyagocskák.

Ezt számos tekintélyes orvos klinikákon végzett kisérletei által, megczáfolhatatlanul bebizonyitotta. De e mellett bizonyit sok száz **Pulmogen-kezeléssel** meggyógyult beteg is.

A **Pulmogen**-nek tökéletes használhatósága mellett az az előnye is megvan, hogy a kezelése a lehető legegyszerübb. *Nem kell hozzá sem porlasztó-készülék (spray), sem fáradságos és veszélyes vizforralás, mert a készülék 2—3 percz alatt megtölthető és megtöltve 24—36 órán át zavartalanul működik.* Sőt olyan előnye is van, mely egyaránt kedveltté teszi azt minden beteg ember előtt, t. i. a **Pulmogen-belégzésnél** betegségének kezelése nincsen helyhez kötve, miután a *megtöltött és használatra kész* **Pulmogen**-*t egy erre a czélra szolgáló kis dobozban zsebre téve, minden utjára magával viheti.*

Valóban nem csoda, ha az asthma és idült (chronikus) hurutoktól agyonkinzott beteg, a ki kétségbeejtő helyzetében mindenféle létező gyógyitási módot, — még pedig a legtöbb esetben eredmény nélkül megpróbált, — elveszti bizalmát; ha azonban a **Pulmogen-belégzést** *csak egyetlenegyszer is alkalmazza, akkor egész életében örömmel fog visszaemlékezni arra a napra, a mikor azt megismerte, éppen ugy, mint azon orvos, a ki a* **Pulmogen** *gyógykezelést feltalálta és éppen ugy, mint az a sok száz beteg, a kit már a* **Pulmogen-kezelés** *meggyógyitott.*

Főraktárak Budapesten: Török József, Király-utcza 12 és Andrássy-út 26. Dr. Egger Leo és Egger J. Váczi-körút 17 Thallmayer és Seitz Zrinyi-utcza 3. Kochmeister Frigyes utódai, Hold-utcza 8. Bräuer és Bauer, Nagymező-utcza 4. Azon kivül beszerezhető a következő czégeknél: Lux Mihály, Muzeum-körút 7. Megváltó-gyógyszertár, Rákóczi-ut 12. Detsiny Frigyes, Marokkói-utcza 2, Szikla D., Károly-körút 3. **Főraktárak: Aradon:** Vojtek és Weisz. **Szegeden:** Vajda Imre **Kolozsváron:** Burger Frigyes. — **Kapható gyógyszertárakban, drogériákban és szaküzletekben. Ahol esetleg nem volna, tessék a következő czimhez fordulni:**

Pulmogen-vállalat Budapest, VII., Dohány-utcza 7. Prospektust dijtalanul küldenek

Természetes forró-meleg kénes forrástó
a Thermál-szálloda földszintjén.
iszapborogatások, kő- és kádfürdők
a Nagyszálloda földszintjén. Gondos pensió. A téli fürdőévadra vonatkozó felvilágositás végett forduljon a budai *Szent-Lukácsfürdő igazgatóságához.*

Vegyi tisztitás, ruhafestés, gőzmosás
czimü ismertető füzetet bárkinek bérmentve küld **Haltenberger Béla, Kassa.**

Legtökéletesebb
arctisztitó- és szépitő-szerek
minden arczot üdit, frissit és szépit
a KRIEGNER-féle
AKÁCZIA -créme 2 korona
-puder 1 korona
-szappan 1 korona
Törvényesen védve. **Hatásuk csodás.**
Szeplőt, májfoltot, ránczot, pattanást biztosan eltávolit.
Nemcsak hazánkban, hanem az egész világon közkedveltségnek örvendenek. — Főraktár:
Korona-gyógytár Bpest Kálvin-tér
Postai szétk. naponta.

Gyermekek elismert legkiválóbb tápszere
a Phosphatine Faliéres.

Kapható minden gyógyszer á
Egy nagy doboz ára **3** kor. **80** fillér.
Főraktár: **ZOLTÁN BÉLA** gyógyszer ára
Budapest, V., Szabadság-tér (N. Korona-u. sarok)
Érdeklődőknek **«Ismertetőfüzet»** dijtalanul

MEGHIVÁS
a Magyar leszámitoló- és pénzváltóbanknak
1909 márczius 11-én d. e. 11½ órakor saját helyiségeiben (V., Dorottya-utcza 6. sz. a.) tartandó
XXXIX. rendes közgyülésére.

NAPIREND:

1. Az igazgatóság jelentése az 1908-iki üzletévről.
2. Az 1908-iki számadás és mérleg előterjesztése és az igazgatóságnak a nyereség felosztására vonatkozó inditványa.
3. A felügyelő-bizottság jelentése az igazgatóság által előterjesztett évi számadás és mérlegről, valamint a nyereség felosztását illetőleg tett inditványok megvizsgálásáról.
4. Ezen tárgyak, nemkülönben az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére adandó felmentvény feletti határozat.
5. Az alapszabályok 52. §-ának módositása.
6. A felügyelő-bizottság kiegészitése.

☞ Azon részvényesek, kik a közgyülésen résztvenni kivánnak, felhivatnak, hogy az alapszabályok 17. §-a értelmében részvényeiket, a még le nem járt szelvényekkel együtt, **legkésőbb folyó évi márczius 8-ig** a következő helyek valamelyikén letéteményezzék: **Budapesten:** a bank központi pénztáránál (V., Dorottya-utcza 6.), **Fiumében:** a bank fiókosztályánál (Via de Lido 7.), **Kassán:** a bank fiókosztályánál (Fő-utcza 53.), **Kolozsvárott:** a bank fiókosztályánál (Mátyás király-tér), **Pozsonyban:** a bank fiókosztályánál (Fő-tér), **Wienben:** az Union-Banknál (I., Renngasse 1.).

A megvizsgált mérleg és az erre vonatkozó felügyelő-bizottsági jelentés nyolcz nappal a közgyülés előtt a társaság helyiségeiben a t. cz. részvényes urak rendelkezésére áll.

Budapest, 1909. évi február hó 24. **Az igazgatóság.**

(Utánnyomás nem dijaztatik.)

Ki a Yes-Oui-Si
czimü lapot megrendeli, játszva minden megerőltetés nélkül és önállóan az **angol és franczia** nyelveket alaposan megtanulhatja. Előfizetési ár negyedévenként minden kiadásra 3 kor. — Megrendeléseket elfogad és mutatványszámokat küld a kiadóhivatal, Budapest, **Andrássy-ut 97.** szám.

David Károly és Fia
doboz-, papiráru- és szabad. fémkapocsgyára

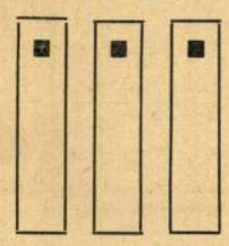

Budapesten, I., Mészáros-utcza 58.
Telefon sz.: 41-48. Sürgönyczim: Cartonage.
Gőzerőre berendezve.
A magyar kir. dohányjövedék szállitója.
Napi gyártás 150,000 doboz.

37 éves korában Budapesten. — Szerdahelyi Sándor szegedi itélőtáblai biró 54 éves korában Szegeden. — Bartosievicz Domokos uradalmi főkertész, az arany érdemkereszt és a bolgár érdemkereszt tulajdonosa, 80 éves korában Galgóczon. — Kelen Lajos pénzügyi számvizsgáló, 41 éves korában Budapesten. — Finkey Gyula, nyug. uradalmi számtartó, 66 éves korában Nagyatádon. — Anlauf János 57 éves korában Óbecsén. — Árky Fülöp, az Ungvári Népbank megalapítója és volt igazgatója, Ung vármegye törvényhatósági bizottsági tagja, 79 éves korában Ungváron. — Donáth Imre kormányzósági tanügyi előadó, miniszteri osztálytanácsos, Fiumében. — Rotter Mór magánzó 72 éves korában Budapesten. — Hipp Dezső, a palánkai járás főszolgabirája, 48 éves korában.

Pallavicini-Nugent Mária grófnő, csillagkeresztes hölgy 52 éves korában Bozenben. — Özv. primóczi Szentmiklóssy Aladárné, szül. bicskei Komoróczy Mária 73 éves korában Miskolczon. — Jagicza Veronika 81 éves korában Győrszentmártonban. — Özv. Makk Albertné (azelőtt nagyilosvai Ilosvay Károlyné), szül. Németh Rozália 68 éves korában Beregszászon. — Belle Sándorné szül. Láger Ludmilla 43 éves korában Szegeden. — Özv. Hamar Györgyné, szül. Németh Klára 91 éves korában Bőny községben. — Özv. Juzbasich Istvánné, szül. gidófalvi Czetz Polixéna, Juzbasich István százados özvegye, néhai Czetz János 48-as tábornok testvére 79 éves korában Budapesten. — Ozv. Davidovics Józsefné, szül. Engel Amália 75 éves korában Nagyváradon. — Özv. Kokas Mihályné 81 éves korában Csornán. — Özv. Bodnár Istvánné, szül. Nyiry Teréz 75 éves korában Nyiregyházán.

EGYVELEG.

* **A levélbélyegek.** Egy elsőrendű levélbélyegkereskedő czég, melynek évi forgalma 150—200 ezer koronára rúg, állítása szerint egy teljes bélyeggyűjtemény körülbelül 20,000 példányból állhatna. A legtöbb levélbélyeg San Salvador délamerikai köztársaságban van. Európában 4089, Afrikában 4005, Amerikában 6095, és Ázsiában 3628 különféle levélbélyeget használnak.

«Dal és zene századunkban.» E czimmel már a negyedik kötet hagyta el a sajtót. Századunk zenedarabjainak kitünően összeválogatott anthológiája, klasszikus és szalonmüvészet, opera, operett, tánczene és müvészi dal, összesen mintegy 100 darab van mindegyik a diszes kötetben. Korunk zenei termelőseit izléssel állitotta egybe a gyüjtemény szerkesztője: Strauss Oszkár, a «Varázskeringő» zeneszerzője. Ára diszkötésben 15 korona. Bizományosa Schenk Ferencz, Budapest, IV., Semmelweiss-utcza 15.

Nagy Imre lakberendezési vállalatának (Váczi-körut 9) jelen számunkban megjelent hirdetésére felhivjuk az olvasó figyelmét.

SAKKJÁTÉK.

A 2631. számú feladvány Gamage F.-től.

(II. díjat nyert feladvány.)

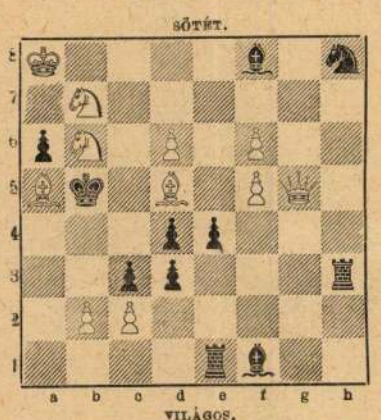

Világos indúl és a harmadik lépésre mattot ad.

A 2606. sz. feladvány megfejtése Schuster Zsigmondtól.

(f4-en világos gyalog áll.)

	a.	
1. Fb1—c2	g6×h5 (a,b,c)	1. — —	g6×f5
2. Fd4—e5	d6×e5	2. Fd4—f2	Fe8×h5
3. Bd3—d4 †	matt.	3. Bd3—d4 †	matt.

	b.	
1. — —	b4—b3	1. — —	b4×a3
2. Bd3—e3	Ke4×d5	2. Fd4—b6	Fc7×b6
3. Hh5—f6 †	matt.	3. Bd3—d4 †	matt.

2607. számu feladvány megfejtése Kintzig Róberttől.

	a.	
1. Ff3—h1	Fa8×b7 (a)	1. — —	c4—c3
2. f1—f4 †	g4×f3 (en passant)	2. f2—f4 †	stb.
3. Vd2—h2 †	matt.		

2608. számú feladvány megfejtése Gavrilov C. G.-től.

1. Ve8—b5!	Fa6×b5 (a)	1. — —	Ve5×d5
2. Bd5—d1 †	matt.	2. Bg2—e2 †	matt.

Szerkesztői üzenetek.

Mikor én szeretlek. Új német költők. Az eredetiben alig látunk többet erőlködésnél; a fordítások közt akadnak jó sorok, egyiket vagy másikat tán közölni is lehetne, de ha már közlünk ezektől az új németektől valamit, jellemzőbb dolgokat kellene közölni.

Rózsatarlás. Szomjas volt a lelkem. Nyomor. Naiv dolgok; szerzőjüknek még sokat kell érni, hogy a nyilvánosságra léphessen.

Halvány az én arczom. Mese. Kigondolt és nem megérzett versek, a nyelvük kissé száraz, nincs zenéje s a technikájuk is fogyatékos.

Szeretlek. Felhő, stb. Csapongva jár összevissza, többnyire kavicsot hord magával, néha véletlenül drágakőre is bukkan, de az ilyen zavaros áradatban senkinek sem telhetik sok gyönyörűsége.

Balti tenger mellől. Csinos dolog, talán talentumos is, — de minek közölnők ezt, mikor idővel alighanem sokkal tökéletesebbeket is lesz majd alkalmunk közölni ugyane kézből?

Dal a tavaszról. A jókedvű hangot elég jól eltalálja, — mindössze ennyi jót lehet mondani verséről.

Oh, mily rémes. A villi-király. Az eredeti s a fordítás egyaránt gyarló.

Hangulat. Megértek mindent. Csinált virágok, de elég ügyesen vannak csinálva.

Ki gyógyít meg? Resurges. Élet. Nagy szavak, eltanult modorosságok még nem tesznek egy verset verssé.

KÉPTALÁNY.

A 6-ik számban megjelent képtalány megfejtése: *Nem lehet a tengert kanállal kimerni.*

Felelős szerkesztő: **Hoitsy Pál.**
Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Reáltanoda-u. 5.
Kiadóhivatal: Budapest, IV., Egyetem-utcza 4.

A zsenge gyermekkorban
számtalan betegség és az emésztés zavarai fenyegetik
az apró teremtéseket. Nincs ezek ellen jobb védekezés, mint a **«Kufeke»**-vel való táplálkozás. A **«Kufeke»** egyesit magában minden jó tulajdonságot, ami a gyermek czélszerü táplálkozásához szükséges, könnyen emészthető, rendkivül tápláló, előmozditja a csont és az izom képződését s elháritja vagy megszünteti a hasmenést, hányszékelést és bélhurutot.

PETROL NERUDA kitünő hajvíz

1 üveg ára 1 korona 50 fillér.

Hirdetések felvétetnek Blockner I. hirdetőirodájában, Bpest, IV., Sütő-u. 6.

Vesszőparipa-liliomtejszappan

Bergmann és Társa czégtől Dresden és Tetschen E/m. a naponta beérkező elismerő levelek bizonysága szerint most és a jövőben is a leghatásosabb szappan marad az összes gyógyszappanok között, szeplő ellen, valamint gyönge, puha bőr és rózsás arczszin elnyerésére és megtartására. Darabja 80 fillérért kapható minden gyógyszertárban és drogueriában, illatszer- és fodrászüzletben.

Serravallo

CHINA-BOR VASSAL

Hygienikus kiállitás 1906. Legmagasabb kit ünt. Erősitőszer gyengélkedők, vérszegények és lábbadozók számára. Étvágygyerjesztő, ideg-
12666 **erősitő és vérjavitó szer.**
Kitünő iz. 5000-nél több orvosi vélemény.
J. SERRAVALLO, Trieste-Barcola.
Vásárolható a gyógyszertárakban félliteres üvegekben á K 2.60, egész literes üvegekben á K 4.80.

HERZ EMMA

Ő. cs. és kir. Fensége József főherczeg kamarai szállitója. Román királyi jubileumi érem tulajdonosa. Grand Prix nagy aranyérme és keresztje. Kitüntetve orsz. iparegyesület diszérmével, továbbá London, Bécs, Budapest, Pécs, Milánó, Bukarest stb. stb.
Első magyar aranyhimző telepe
Bpest, Deák Ferencz-u. 17.
Ajánlkozik legmüvésziesebb kivitelü, mindennemü **arany, ezüst, és selyemhimzések**, különösen
ZÁSZLÓK,
zászlószalagok és templomi berendezések készitésére stb. Rajzokkal díjmentesen szolgál.

Dús kebel
ket hónap alatt
Pilules Orientales
által (keleti piluláik) az egyedüliek, melyek a mellet fejlesztik, szilárditják és ujjáalkotják az asszonyi kebelnek kecses teltséget köl csönöznek, a nélkül, hogy az egészségnek ártana. Kezeskedve arsenikmentes. Az orvosi tekintélyektől elismerve. Absolut discretio. Doboza haszn. utasitással K 6.45 bérmentve. J. Ratié gyógyszertára, Paris. Raktárak: Budapest, Török J. Király-u. 12. Wien, Pserhofer R., Singerstrasse 15.

JOBB SELYEM a svájczinál nem létezik!
Kérjen **mintákat tavaszi** és **nyári ujdonságainkból ruhák** és **bluzok**-számára: **Ottoman, Liberty, Cotolé, Crêpe de Chine, Louisine, Taffettas, Mousseline** 120 cm széles, méterenként 1 kor. 20 fill.-től kezdve feketében, fehérben, egy- és többszinüben, valamint **himzett bluzok** és **ruhák** batistból, szövetből, vászon- és selyemből. Csakis garantált szolid selyemkelmét árusitunk **közvetlen magánfeleknek bérmentve és elvámolva** a házhoz.
SCHWEIZER & Co., LUZERN U. 24. (Svájcz.)
Selyemszövet kivitel. — Királyi udv. szállitó.

3 Első szépségek **három titka!!**

Paradisia Az előkelő hölgyvilág **arckréme** 4 korona. :: ::

Anonyme Az arcon láthatatlan **rizsvirág** puder, fehér vagy testszin (naturelle) régi készitmény — — — — — — — — — — 6 korona.

Marmora mandulaliszt, kedvelt mosdópor szappan helyett, 3 korona 50 fillér.

Egy kis érlet meggyőzheti. **Kapható:**
M. & Mme. Czartoryski
kozmetikai intézet, cs. és kir. főherczegi udv. szállitó
IV., Váczi-utcza 12. szám.
BUDAPEST

J Bartosik Ignác

1827

l.

Mihalik Miklósbort

50. l.

A. STORCK

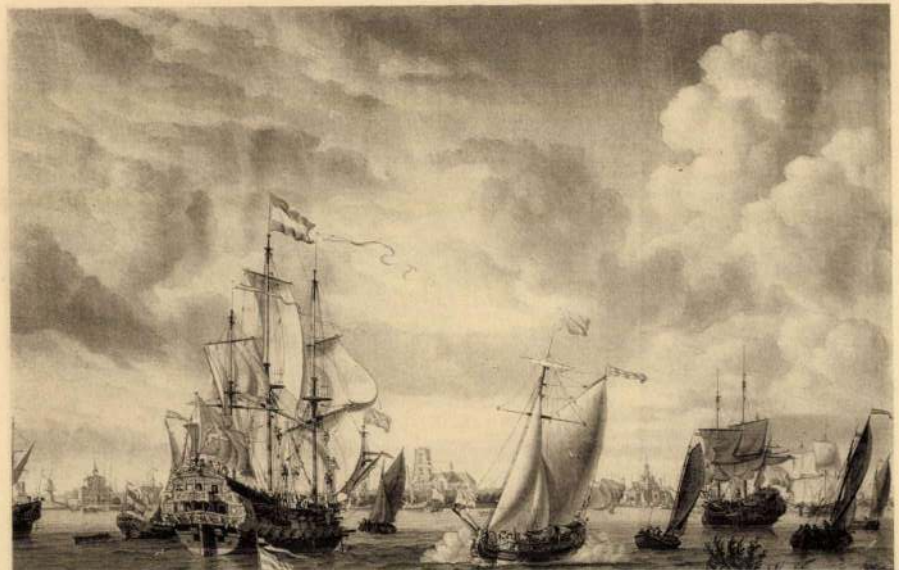

Bartoss Gyula

Pionirjaim fedezéke az Isonzón, temp.
Tüzértiszti fedezék az Isonzón, "
Tiszti fedezék az olasz fronton, vizf.
Önarckép, vizf.

MAPE V. kiáll. N.Szal. 1916. nov. 9 **1.**

MDK

Bartoss Gyula

Pionirjaim fedezéke az Isonzón, temp.

Tüzértiszti fedezék az Isonzón, "

Tiszti fedezék az olasz fronton, vf.

Önarckép, vf.

MAFB 5. Kiáll. H.Szal. 1916. nov. 9.1.

BARTOVICS ISTVÁN, csutorásmester

A veszprémi csutorás céhbe beolvadt filiális csutorás mesterek

1.-Bartovics István: Első adat 1798
Bakonybélből

260.old

BARTÓK JÓZSEF: A veszprémi csutorások 241.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

BARTOVICS József
Nagyvárad, 1935. február 22.
Magániskola, festő és grafikus

Banner Erdély

3. A szemléletess
a/ A Zsigmond-
b/ Kolozsvári
4. A példák történ
III. A művészettörté
1. Stilusfogalmak
2. Műfaji kategór
3. A középkori mű
4. Historizmus és

Jegyzetek----------

Bartovits József MDK

szerepelt a tárlaton.

Dinu L. patti emlékére készitett kis táblája.

Banner Zoltán: Tartományi tárlatok. Nagyvárad. Igaz szó 1963. febr. 2. 278-279. lap.

Bartolics József festőművész
(1938 Nagyvarsád –)

1956-ban végzett a nagyváradi
képzőművészeti iskolát

Igaz Szó 1972 november
778. old.

Barts, metszö. Bécs.

/a cs. kir. könyvtárnokszék tagja/

XVIII. száz.

Magy. Hirmondó. Bécs. 1792. II. szak. nov. 27.
780. l.

-"- 1795. VIII. szak. szept.
18. 384. l.

Greguss Imre festő (1856-1910)

Pesti Hirlap. 1885. III. é. nov. 9. 9.

Both Memphis: A Múcsarnokból

BARTSAY Miklós építész

1862-ben terv a debreceni Listemplomra
1866-ban épité (Lívitelei) Debrecen, Orsz. Gazd.
Tanintézet

Komárik 1984 145.
170.

Bartsch
Bartuschek

Barts Balázs építén

Bp. V. Akadémia u. 17.
dinterem felújítása

NSzb. 1996. aug. 30. 32. ll

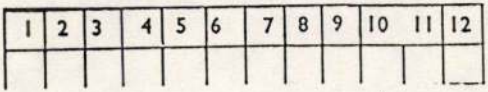
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12

BARTSCH, Franz, pozsonyi asztalosmester

F.B. bürgerl. Tischlermeister

6 kiskorú gyerm. megh.	1816,	1161	1
	1823, I.köt.	438	1
	1824 II. "	11	"
	1824 II. "	587	"
	1825	59	"
	1825	1074	"
28 éves fia megh.	1844,	515	"

Pr.Z.

BARTSCH, Franz, pozsonyi asztalossegéd

F.B. Tischlergesell

21 éves fia megh. 1840, 411 l.

Pr.Z.

P.S.

BARTSCH / Bats / MIHÁLY, asztalosmester

József

Pesti asztalos kontár volt 1828-ban.-~~Terézvárosi~~ lakos.-Helyrajzi szám: 1194.-Összeirási szám: 2457.- ~~46~~ 47.old.

BATÁRI FERENC: Pest-budai asztalosok 1828-ban 39.old.

Az Iparműv.Múz.Hopp Ferenc Múz.Évkönyve. XIII. 1970. Bp. 1971.

1966 APR

1021

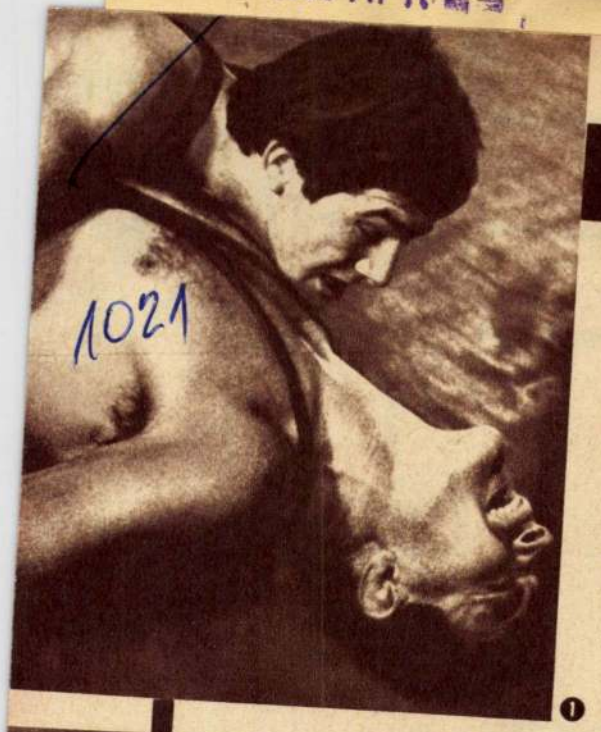

1

Megyei kiállítások képeiből

1. Barts Oszkár, Dunaújváros: Birkózók
2. Rezsek György, Nagykanizsa: Millió
3. Borbély Mihályné, Budapest: Élniakarás
4. Zóka Gyula, Zalaegerszeg: Steril
5. Dr. Csapó Imre, Kiskunhalas: A bőllér
6. Falusy Imre, Dunaújváros: Pince előtt

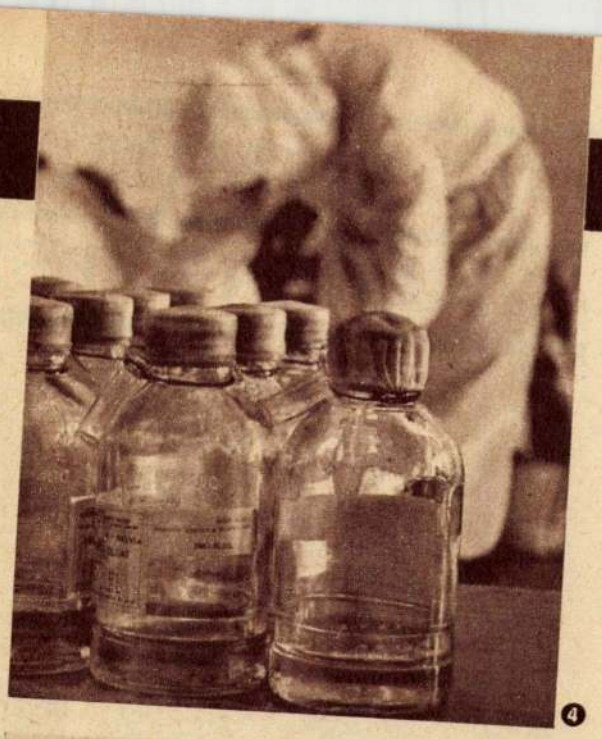

4

2

5

3

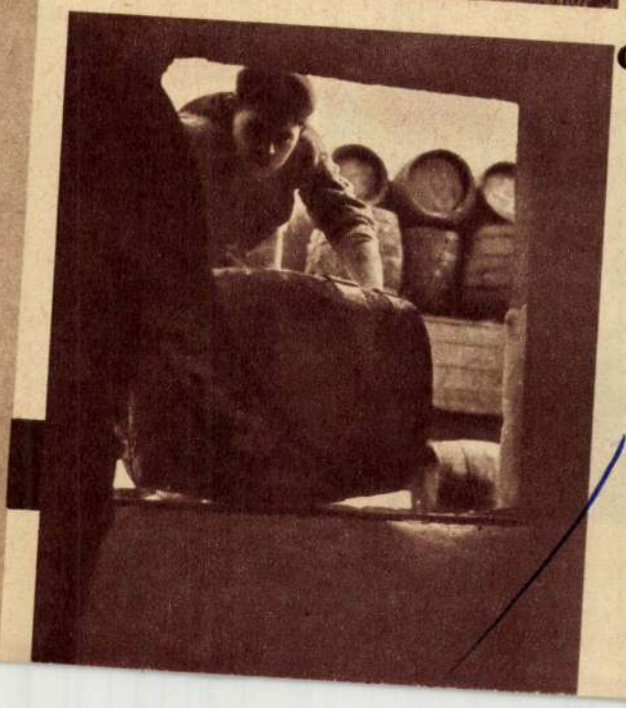

6

AZ AMATŐRFILMEZÉS MAGYARORSZÁGON

II.

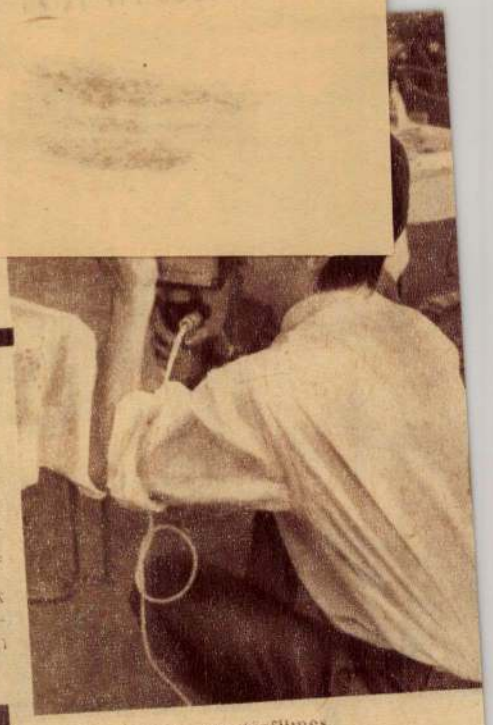

Dolgozik egy amatőrfilmes

felvevőgépek beszolgáltatásáról (utóbbi méret egyébként soha nem létezett!). Később egyesek visszakapták, mások be sem adták a gépeket, de amatőrfilmezésről — szórványos kísérletektől eltekintve — nem igen lehetett beszélni. A METESZ keretében működő *Kinotechnikai Egyesület* próbálkozott azzal, hogy amatőrfilmezéssel foglalkozzék, de nem ért el eredményt. 1953-tól kezdve Budapesten az *V. kerületi Tanács Művelődési Házában* működött néhány éven át foto és keskenyfilm szakosztály, ahol *Vásárhelyi István, Dulovits Jenő, Pozsonyi Gábor* foglalkoztak a keskenyfilm technikával.

Az ötvenes évek második felében a kereskedelem megélénkülő tevékenysége ismét igen széles körben kibontakoztatta a keskenyfilmezést, egyelőre jelentős mértékben egyéni alapon. Ebben az időben már több ezer felvevőgép volt magánkézben. Érdekes mű-

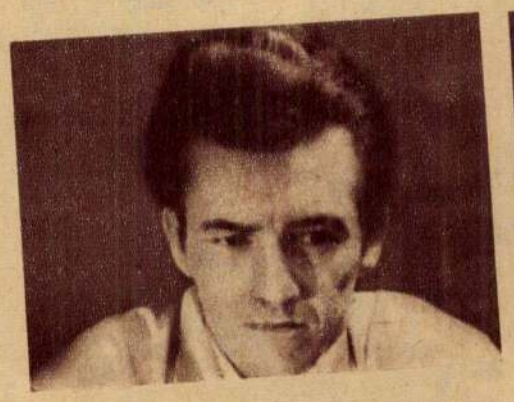

Búza Gyula: Felnőttek játéka

kedvelő társulások is alakultak ezekben az években, mint pl. 1957-ben a *Chaplin Filmstúdió*, Búza Gyula, Boglár Lajos, Bolgár Kálman stb. részvételével. „Forgatókönyv tanács" megbeszéléseken indították el filmjeiket és egészen a laborálásig mindent maguk készítettek. Ilyen volt többek között a később díjnyertes „Felnőttek játéka". A stúdió havi tagdíját nyersanyagbeszerzésre fordították. Saját kis lapjuk volt, *Montázs* címen, alighanem ez volt a világ legkisebb példányszámban megjelenő filmújsága, mindössze 10—15 darab készült belőle. De egyes vállalatoknál is működtek forgatócsoportok, elsősorban szakfilmek (balesetelhárítás stb.) készítésére, mint pl. az *ÉM 26. Állami Építőipari Vállalat* forgatócsoportja Sztálinvárosban. A Hajdú-Bihar megyei *Hosszúpályi* községben 1958-tól komoly amatőrfilmes élet folyt, pontos munkaterv alapján, továbbképzéssel egybekötve. Központja az iskola volt, vezetőjük *Szabó Tibor*, pedagógus. Útifilmeket, híradókat, riportokat készítettek. 1959-ben a Filmvilág „A közönség felelőssége" c. vezércikkében már a „nálunk még gyermekcipőben topogó" keskenyfilmezésről, az amatőrfilmezésről ír.

1961-ben értek meg azok a feltételek, melyek a magyar amatőrfilm mozgalom

Herskó János, a fesztiválok zsürielnöke, a Népművelési Intézet vándorserlegével

le megrendezése számított. Ez volt a felszabadulás utáni első országos fesztivál és egyben a meglevő erők számbavétele. Az eredmény nem volt rossz, 69 film érkezett be a legkülönfélébb műfajokból és filmekkel jelentkeztek azok az amatőrök, akik később a magyar amatőrfilmezés elismert alkotói és a mozgalom élgárdájának lelkes tagjai lettek (Dr. *Bánhidi* Zoltán, *Búza* Gyula, *Boglár* Lajos, Dr. *Boross* Endre, H. *Kiss* Áron, Dr. *Németh* András, *Lorencz* József, id. *Szabó* Lajos, Dr. *Szabó* Lajos, *Szilágyi* Attila és dr. *Vas* Pál stb.). Ekkor nyertek díjat többek között a „Szabó néni", a „Felnőttek játéka" c. játékfilmek, a „Karcsi póruljár" c. bábfilm, melyeket később sok vetítésen láthattak az amatőrfilm barátai.

1961. őszétől kezdve a mozgalom segítését, irányítását és a *Pergő Képek* szerkesztését a Népművelési Intézet vette át.

(Folytatjuk

Karcsai Kulcsár István

Forgatják a „Szabó néni"-t egy józsefvárosi ház udvarán

MDK.

Barts Oszkár

Fotókiállitási kritika

Fotó 1966 okt.p.444.

MDK

Barts Oszkár

Foto kiáll. Bp.-München

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DUNAÚJVÁROS

1968 MÁJ 21

Idényzárás előtt a fotoklubban

Tartalmas évad zárása előtt áll a Dunaújvárosi Fotoklub. A két hónapos nyári szünet előtt még néhány érdekesnek ígérkező programot rendeznek. A legfrissebb hírek:

A múlt héten a Magyar Fotoművészek Szövetsége *Laczy Zoltánt*, a Dunaújvárosi Fotoklub főtitkárát tagjai sorába választotta. Ezzel már két dunaújvárosi tagja van a szövetségnek. Az „év színes diája" című klubpályázat első negyedévi értékelése megtörtént. Az éves döntőbe került hat diapozitív közül *Bereczky István:* Sport és *Nyilas Elek:* Virág című diáját a negyedév díjával tüntették ki.

A dunaújvárosi fotosok egész sor rangos kiállításon szerepelnek. A Magyar Fotoművészek Szövetsége idei országos kiállításán *Barts Oszkár* két, Bereczky István egy képe képviseli a klubot, míg a nyugatnémet fotoművész szövetség által rendezett „Europafoto 68" című kiállításra fent nevezettek egy-egy képét fogadta el a zsüri. Az „Europafoto 68"-at tizenhét ország számos városában bemutatják. Bereczky István ezen kívül Tokióban is szerepel egy képével. A hazai vidéki tárlatok közül a fotoklub a IV. Szegedi Fotoszalonra 10, illetve a Győri Fotoklub 10 éves jubileumi kiállítására 8 képből álló kollekcióval kapott meghívást.

A fotoklub a 26-os Építőipari Vállalat dolgozóinak 12 előadásból álló foto-tanfolyamot indított. Az első előadásra május 15-én került sor, a további előadások minden szerdán 17 órakor kezdődnek. A nyári szünet előtt az utolsó kamarakiállítás nem mindennapi eseménynek ígérkezik. *Dr. Raimo Gareis*, a Leverkuseni Fotoklub elnökének (NSZK) harminc színes alkotását mutatják be május 27-től a Bartók Művelődésházban. A fotoklub a világhírű színes-fotos alkotásairól a június 3-i klubnapon vitát rendez.

felen lőtt a j...
újvárosi ellentámadás Simon lesállásán akadt el, majd Csörgő távoli lövése jutott kapu fölé.

A 20. percben Losonczi csípett el egy pontatlan dunaújvárosi átadást. 22 méterre járt a kaputól, a védők nem zavarták, s a balösszekötő ívelt lövése a bal felső sarokban kötött ki. 1:0.

Egy perc múlva Losonczi szabadrúgásába Gondár robbant be, de közeli lövését Mohács szögletre ütötte. Valamit enyhült a Csepel támadókedve. A 35. percben azonban Rottenbiller tört ki veszélyesen, de a kifutó Mohácsba vágta a labdát. A dunaújvárosi próbálkozásokat, ebben a játékvészben, biztosan hárította a csepeli védelem.

A második félidőben

...peng — a gólon kívül — minden lövést hárított. Kis szerencsével talán a gólt is védhette volna. A védelem tehát megtette a magáét, de csatársorunk idegenbeli gólképtelensége, a szélsőjáték hiánya miatt vereséggel kellett hazajönnie a csapatnak Csepelről.

A vereség ellenére bíztatóan játszott a D. Kohász a mezőnyben. Erőben, állóképességben felülmúlták a Csepelt, s a játék képe alapján a ...ntetlen igazságosabb lett volna.

NB I állása

	Otthon:					Idegenben:				
P.	J.	Gy.	D.	V.	P.	J.	Gy.	D.	V.	P.
15	5	5	—	—	10	5	2	1	2	5
14	5	4	1	—	9	5	1	3	1	5
13	5	7	5	1	11	3	—	2	1	2
12	4	2	—	2	4	6	3	2	1	8
13	5	3	2	—	8	5	2	1	2	5
12	6	3	3	—	9	4	1	1	2	3
10	5	3	1	1	7	5	—	3	2	3
0	5	2	2	1	6	5	—	4	1	4
0	6	3	3	—	9	4	—	1	3	1
0	5	3	2	—	8	5	—	2	3	2
9	4	2	2	—	6	6	1	1	4	3
8	5	3	2	—	8	5	—	—	5	—
8	4	3	1	—	7	6	—	1	5	1
6	5	1	2	2	4	5	—	2	3	2

MDK.

Barts Oszkár

fotókiállitási kritika

Fotó 1966 okt.p.446.

MDK

Bartsa Gyula, V.o.tan.

Szolnok. Abonyi-uti ált. iskola.

113. Mozdonykészités.

Magy. Ifj.Képzömüv. Kiáll. /VIT/ Gyermekrajzok.
Föv. Képtár. 1949 aug.16. -szept. lo. Kat.

Bartsa István

Munkácsy-dijas szobrászmüvész készitette Bölöni György iró mellszobrát, melyet a szigligeti alkotóházban lepleztek le.
Fodor József megemlékezésének illusztrációjaként a lap bemutatja a portrét.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. nov. 4.
XVI. évf. 45. sz. 2. lap.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1972. NOV 4.

Bartsa István Munkácsy-
díjas szobrászművész.
1021

BÖLÖNI

Halálakor, 1959. szeptember 11-én ezt írtam:

„Fáj! Úgy vagyunk, mint ki szörnyen elesett,
Erezzük hiányod, a keserveset,
Hogyha ezt vártad. Hisz bántottunk sokat —
Bölönink, bocsáss meg, és mutasd magad.

Oh jönnél te, jönnél, e dúlt tájakon
Küzdeni tovább és lobogni, tudom,
De a kar béna, jaj, s az út megrekedt,
Nekünk árvaság jött, nyugalom Neked.

Közted s e világ közt már űr, némaság,
Míg sajgunk, s lábunk az útnak nekivág,
Ismét — s mint álom ül a vad döbbenet,
Bús magunkban hordván őrző, jó szemed."

Az érdemes emberek — legyenek bármilyen pótolhatatlanok is a minden halandók törvénye szerint — elhullanak mellőlünk: és mi igyekszünk képmásukat felállítani kertjeinkben, tereinken, hogy tovább is magunk előtt láthassuk őket, a példaadókat, feledhetetlenül.

Munkácsy-díjas művészünk, Bartsa István kezéből itt áll előttünk, jól sikerült mellszobor formájában, Bölöni György: akinek ma születése kilencvenedik évfordulóját ünnepeljük.

Itt áll előttünk, íme, Bölöni, a kiváló író, *Az igazi Ady*, a *Hallja kend, Táncsics!* című el nem múló művek szerzője, az írók feledhetetlen segítője, barátja, az oly nagy fontosságú Irodalmi Alap megteremtője, az *Élet és Irodalom* megalapítója, a Magyar Pen Club, az Irodalmi Tanács volt elnöke, s mi minden volt még, istenem! —, a fáradhatatlan közéleti ember, az önzetlen és tiszta harcos itt áll szoborban előttünk.

Egy *Ember* áll itt, egy *példakép!* Egy igaz *ember* képmása. Itt áll, szoborban, ahol az utolsó évek történelmi megpróbáltatásait kipihenni próbálva sétálgatott, a nehéz időkben vele együtt küzdött bátor élettársával, a tavasz első virágaiban gyönyörködve, és a pompás őszi fák lehulló levelein merengve, oly sok költői szépséget befogott szemével.

Mi, kik néhányan itt, vele együtt sétálgató, pihenő társai voltunk, e nagy históriai hagyományokat őrző faluban, és e gyönyörű kertben, amelyet ő szerzett és tartott meg nekünk, államunknak áldozatkész támogatásával: meghatódva gondolunk vissza a napokra, amikor e bölcs és szelíd, de ha a jó ügyért kellett, harcos és meg nem alkuvó emberrel együtt lehettünk.

A sors váratlanul ragadta el tőlünk ama 1959. szeptember 11-én, de művei itt maradnak, máig is oly érvényes publicisztikájával együtt, és mindennél jobban megőrzik emlékét.

E szobra pedig legyen közvetlen emlékeztető őrá, az itt pihenők számára akkor is, amikor mi — valamikor vele együtt üdülők itt — már nem leszünk. Emlékeztessen e szobor mindenkit arra, hogy ez a valaki, akit ábrázol, a legkülönb, legderekabb emberek egyike volt.

De hagyjuk a nagy szavakat, mert már úgy érzem, hogy ő, az életében a legszerényebb, e szoborról is szemrehányóan néz rám. Mondjuk csak így: ifjak és aggok, akik itt jártok az úton, e szép kertben, köszöntsétek, intsetek neki, mintha még itt járna köztünk; köszöntsétek e jótevőt, barátot, a mi mindig megértő, segítő Gyuri bácsinkat!

Fodor József

Elhangzott a szigligeti alkotóház szoboravató ünnepségén.

ÉS
ALOM
ITIKAI HETILAP

1972. NOVEMBER 4.

heti jegyzet

TALÁN

Aláírják? Nem írják? Mikor írják alá? Két hete főcímek kérdik ezt, azt hiszem, a világ minden lapjában. S a válasz egyre változó. Talán a tervezett időpontban. Talán három-négy nappal később. Talán az amerikai elnökválasztás után.

Talán. Szürke szó. Utálatossá akkor válik, ha olyasmit tesz feltételes módba, amit kijelentő módban szeretnénk hallani. S borzalmassá, ha történelmi szükségszerűséget.

A vietnami béke elérhető közelségbe került. Talán. Holnaptól ott sem kell rettegve nézni az eget; ezután csak eső hull, meg a napfény árad a magasból. Talán. Egy tehetséges, rengeteget szenvedett hősi nép napokon belül megszerzi a lehetőséget arra, hogy éljen, építsen, örüljön. Talán. Meg-

Híradásról híradásra jobban gyűlölöm ezt a „talán"-t. Gyanítom: piszkos játék eszköze. A világ egyik vezető nagyhatalma csúnyán játszik a szavával. Egy kis csoport választási elképzelései miatt? Zsarolási szándékból? A partnerek türelmét próbára teendő? Ezért és azért és amazért is? Mindegy: a játék vérre megy. Minden nap késedelem: sok ember halála, értékek pusztulása. Minden nap késedelem: növekvő nyugtalanság, nyomasztó, keserű kérdés: hát ezt is lehet? hát így is lehet?

Nem, azt hiszem, már régóta nem lehet. Volt egyszer egy kormány, melynek, hatalomra kerülvén, az volt az első hivatalos cselekedete, hogy dekrétumot hozott nyilvánosságra a békéről. Mértéktartót, reálisat, okosat. Az elnyomottak érdekeit védőt, minden nép

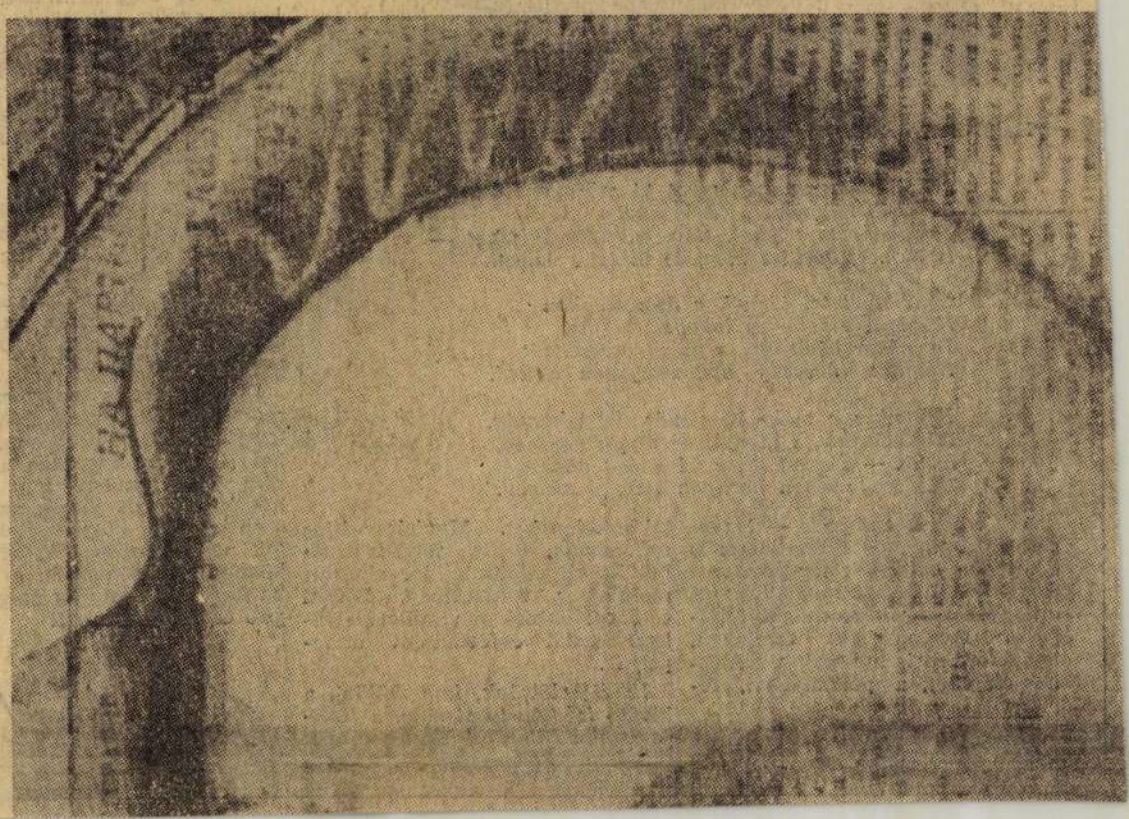

. old.)

O Bartsay Miklós

Könnyvelegény

1846

l.

Mihalik Miklósbort

50. l.

LXII.

Ø Bartsch

Lőcsei ötvös

Kanál ezüstből

1840 körül

XV. aukc. Postatakarékpi

1922. okt

A hivatkozott 1881. XXXIX. tc. a
szerint a műemléken semmiféle változtatást a I
délye nélkül végrehajtani nem szabad. Az r
megóvásáról intézkedik.

A fenti törvények és rendelet alapján
a műemléki jellegű kastély fenntartásáról gond
ingatlanon tervezett helyreállítási és esetleges átá
céljából a Műemlékek Országos Bizottságának

Felkérem továbbá, hogy a mellékelt
állapotáról postafordultával a Műemlékek Or
Amennyiben a kastélyról fényképpel rendelkez

Budapest, ...

47.783. — Egyetemi

MDK

Bartsch

Sándor Leopold palatinus, metszet
Füger rajzolta, Bartsch metszette.
XVIII.sz.

Magy. Hirmondó. Bécs, 1795. VIII.szak. IX. 18.
384. l.

BARTSCH, Franz, pozsonyi asztalosmester

F.B. bürgerl. Tischlermeister, 1 éves fia meghalt. (1816, 776 l.)

—

U. az, 2 éves fia meghalt. (1823, 1. kötet, 438 l.)

—

U. az. 6 hónapos fia meghalt (1824, II. kötet, 711)

—

U. az. 3 éves fia meghalt (1824, II. kötet, 587 l.)

U. az. 2 hónapos fia meghalt (1825, 59/I)

—

U. az. 9 hónapos fia meghalt. (1825, 107/II)

—

U. az. 28 éves fia meghalt (1844, 515/I)

Preßburger Zeitung
(Pozsonyi)

megírva

Batzinger Oswald

harangöntő

L.

Szudrey - Szentiványi

128. 1.

Árpa (világtermés 320 millió q)

1. Unió 45 m.q, 2. Oroszország 35 m.q, 3. India 26 m.q.
4. Németország 25 m.q, 5. Kanada 23 m.q. 6. Spanyolország 20 m.q, 7. Japán 20 m.q. 8. Romania 12 m.q.
9. Franciaország 12 m.q, 10. Cseh-Szlovákia 12 m.q.
11. N.-Britannia 10 m.q, 12 Algir 9 m.q. 13. A többi ország

Zab (világtermés 610 millió q.)

BARTSCH, Franz, pozsonyi avitalomegéd

F. B. Tischlergesell, 21 éves fia meghalt (1840, 411 l)

Preßburger Zeitung
(Gentleman)

O Bartsch G

Kőrajzoló

l.

Dreschergyermek

76:l –

nem magyar

Számord Ignácz VIII. 60

megirva

Bartsch Gusztáv

ötvös Pest

1834-ben Lőcsén szü-
letett. 1868 tól mű-
ködött Pesten.

érod

Horváth Szentjeteró

252. l.

KARDOS TESTVÉREK
BUTORÁRUHÁZA
Budapest, VII. Wesselényi u. 18
(Kazinczy u. sarok)
Telefon: 1-313-59

Ngs

Dr. Szentiványi Gyula urnak

szépművészeti muzeumi titkár

Budapest

Bartsch Gustav

l.

Evang. Kempl.

373. l.

RÁKOSCSABA
Kossuth Lajos-u. 72.

T.

EUROPA

film-, könyv-,. lapterjesztő és könyvkiadó rt.

FEJEM SÁNDOR JÓZSEF
RÁKOSCSABA

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Bartsch Gusztáv

ötvös

L.

Szendrey - Szentiványi

128. l.

~~Bartsch Gaspár~~

ERMŐ-TERÜLETEK

Bartsch Henrik

butortervezés

1926 – 1929

Éminsk 1930. 81. l.

BET

ITÁSA

g

Bartsch Henrik

IV. é. belső épitett

l.

Éinusk. 1930

41. l.

Tanára Szablya Fürschauf Ferenc

Bartsch Henrik

IV. évf. novendék

Utazási iroda belső kiképzésének terve

Györgyi Dénes:

Az O.M.K. Iparművészeti Iskola építészeti szakoktatása

Tér és Forma

1931. 1. sz.

szerpet

menyei birodalom Pesten élő fiai
képekkel) *Várkonyi* Titusz 591
szemmel Svédországon 616
Franczia hadseregről..... 650
rdeaux (képekkel). *Szőllősi* Zsig-
mond 709
lüttichi erődítmények (képekkel.. 730
angol hadsereg..... 910
Az új albán csendőrség (képpel).... 145
Pákh Albert síremléke (képekkel)... 369
Lasker a sak világmestere (képekkel) 436
Mátyás király Gömörben (képekkel) 452
Pósa Lajos ünneplése (képekkel).... 477
A háború napjai ..... 653—977
Hósapkák a katonáknak 701
Szerbiai csataképeinkhez. *Paál* Jób.. 826

Horst Bartsch
grafikus

„Illusztráció"

Élet és Irodalom, 1968. június 22 - 12 lap.

Peter Bartsch MDK.

Brassó város épitőmestere volt,
tervei nerint kénült a Fekete templom
vj oltára. (Szobrászati munkákat
kivitelezte Franz Schönthaler Bécsben
1866-ban. (Luther, Melanchton és a 4
evangelista alakja. Az oltárszekrény predelláján
dombormű: A Brassói városatyák feles[illegible]
küszvek Honterus reformációs tanaira.
Az oltár közepét F. Martensteig által festett
kép diniti.

Das Burzenland. III. köt. Brassó. 1. rén. E. Jekelius
kiad. Brassó 1928.

eml. K. 135. old.

megjiv

Bartua, Petrus de

könyvnyomtató

1478

l.

M. Bibl. Hemle

1925. 90. l.

Ez Bártfai

Péter

Temesvár - Erzsébetvárosi népiskola.

X. 173

Bartuccio Bruno

Olasz nobrány

l.

Ferkèpzomfoiskòvk

1939-1941. 105 l.

32

[illegible]

[illegible]ára kintalt hitelből, ob

[illegible]ny miatt fel nem használ

[illegible]esen 28681 P. 74 fillér felh

[illegible]molásomat 35 ob nyugta

[illegible]lem ~~s kérem~~, hogy elszám

[illegible] felülvizsgáltatni és részen

[illegible]dni méltóztassék.

[illegible].10.

[illegible]

megjön

Bartsch Sándor

(Alexander)

ötv.

l. Kőmagyötvi.

1217. 27.

Bartsch Sándor

ötvös Löcse

Kőmagyötvj. 215. l.

1217		**AB** Alexan
	Nr. 1153	*a)* Sótartók. –
		(Mus. Nat. B
	Nr. 1153	*b)* Teaszűrő. –

Bartsch ~~Károly~~ Sándor

Lőcsei ötvös

1850 k.

l.

Közlemények a Nemzeti Múzeum Érem- és Régiségtárából. 1916. I. évf. 1. sz. 66. l.

Bartucsek István.

A kisújszállási képzőművészeti szakkör tagja. Kirakatrendezői pályára kérzül.

Legyi Mária: A kisújszállási képzőművészeti szakkör életéről.
Szolnok Megyei Néplap, 1969. febr. 13.

BARTUNEK BÉLA, nyomdász

1909-ben Szombathelyen sztrájk a Vasvármegyei Nyomdánál Ezzel kapcsolatban 23 nyomdász a heti bér és a hivatalos közegek szerinti bérveszteséggel ismert. A kéziratos feljegyzésből kitünik, ki meddig sztrájkolt. - Bartunek Béla bére: 28.00 kor. Bérvesztesége: 28.00 kor. 103. old

KUNTAR LAJOS: Nyomdásszmozgalmak Szombathelyen /1892-1914/ 89. old

VASI SZEMLE. XXII. évf. 1969. 1. szám. Szombathely

BARTUNEK Ferenc emlékére

Bp. V. Kossuth L. u. 12.
(1897 - Vágó László)

Déry 1995 136

BA~~ŁCZA Elek~~ épitén

Déry ~~1995 55, 93, 144~~

Ø Bartůnek György

Szobrász 1925

Éminisk 1930. 81. l.

BET

TÁSA

g

BARTUNEK KATALIN

Új Tükör, XXII. évf. 25. sz. 1985

Herman Ottó

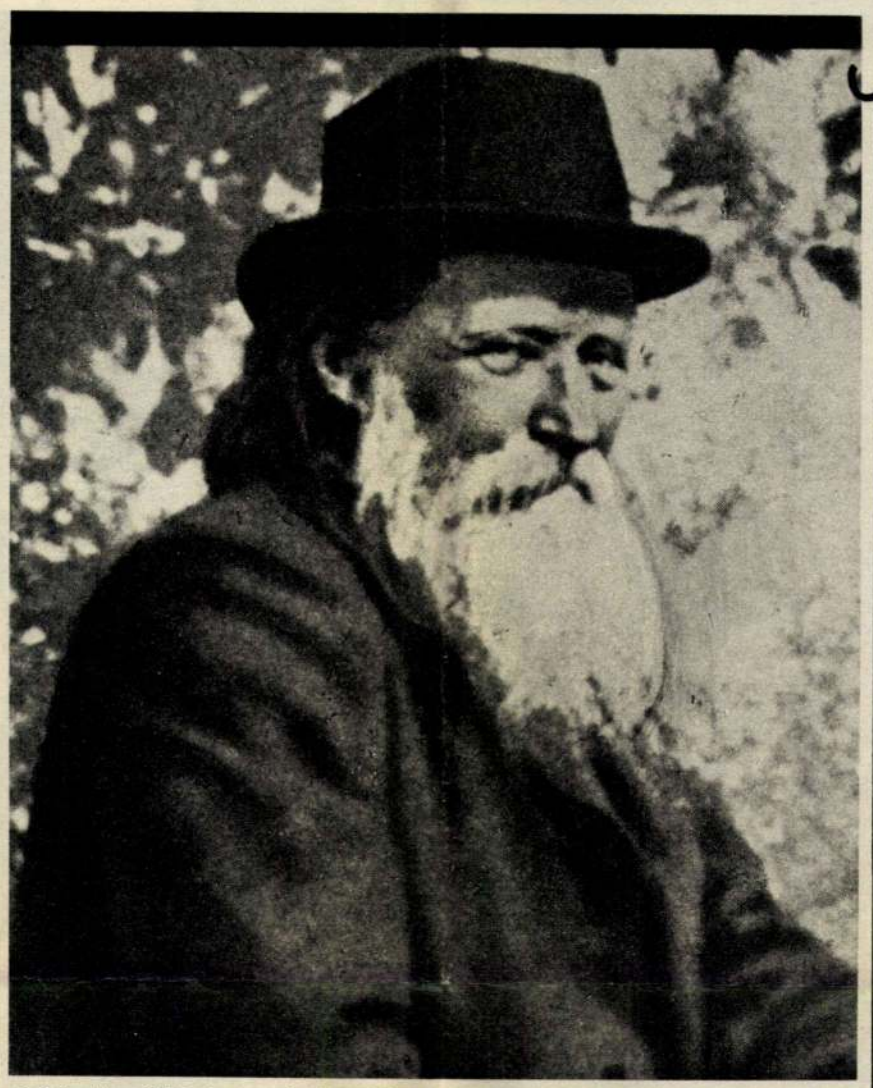

A százötven esztendeje született nagy magyar természetbúvár és függetlenségi politikus élete valóságos regény. Fordulatai oly váratlanok és hihetetlenek, hogy az írói képzelet sem találhatna ki különbeket. Életkörülményei mindennek szánhatták, csak éppen magyar tudósnak nem. Hogy mégis az lett — iskolázatlanul, magányosan, hosszú hányódás és kallódás után — páratlan akaraterejének, tiszta, minden igaz ügyért lelkesedni tudó eleven emberségének köszönhető.

Herman Ottó egy szepességi kisvárosban, Breznóbányán született 1835. június 28-án, német ajkú családból. Édesapja orvos volt, sokoldalú, művelt ember, aki szabad idejét a természet kutatásának szentelte, s kapcsolatban állt kora legjelentősebb tudósaival, a német Brehmmel a magyar Petényi János Salamonnal. Különösen a madarak és a rovarok iránt érdeklődött. Ő volt fiának első mestere. Bizonyos, hogy Herman Ottóból sohasem lett volna jeles kutató, ha nem lesi el édesapjától még kisgyermekként a természet eleven szeretetét, a rácsodálkozás örömét, a tudományos feldolgozás módszerének ezer csínját-bínját.

Nem sokkal fiának születése után a felvidéki orvost Breznóbányáról Alsóhámorra helyezték át, a borsodi Bükk vidékére, ahol már a kis Ottóval együtt bújta ráérő idejében a rengeteg erdőt.

Herman Ottó csak az iskolában kezdett el magyarul tanulni, de feledhetetlen tanítója, Máday Károly, rövid időn belül lelkes magyar hazafit nevelt belőle. A szabadságharc idején honvédnek jelentkezett, de az alig 13 éves fiút a derék honvédek hazaküldték.

A szabadságharc bukását megsiratta. Úrrá lett rajta nyugtalan természete, és Bécsbe ment tanulni. De édesapja hirtelen halála a kamaszfiút váratlanul „családfővé", testvérei egyetlen gondviselőjévé tette. Ilyen körülmények közt szó sem lehetett tanulásról. Géplakatosnak állt, görnyedt a zajos műhelyben, de ritka szabad idejét a természettudományi múzeumban töltötte. Olvasott, tanult.

Közbejött azonban — mint annyiszor életében — egy váratlan esemény, mely pályájának új irányt szabott: besorozták az osztrák seregbe. Herman Ottó nem jelent meg a sorozóbizottság előtt, ezért katonaszökevénynek minősítették, és büntetőszázadba rendelték.

Fiumébe került, a tengerparti városba, ahol keserű magányban, céltalanul teltek napjai. Volt módja megismerni az élet árnyékos oldalát s csak egy jóakarója — egy derék alezredes — közbenjárására szabadulhatott idő előtt a testet-lelket őrlő katonai szolgálatból.

Ne higgyük azonban, hogy élete most nyugvópontra jut. Hogy pontosan mi történt vele, nem tudni. Élete elkövetkező három esztendejéről a legszorgosabb kutatók sem tudtak semmit kideríteni. Részt vett a lengyel felkelésben, nemegyszer csak szerencsével menekült meg a halál torkából, de ha később életének erre a szakaszára terelődött a beszélgetés, még legjobb barátai előtt is bezárkózott, fájdalmas hallgatásba merült.

Huszonkilenc évesen, 1863-ban fényképészettel próbálkozik, műhelyt nyit Kőszeg városában, de hamarosan csődbe jut és úgy meggyűlöli ezt a mesterséget, hogy későbbi könyveit a saját rajzaival illusztrálja, fotográfiát csak ritkán és vonakodva használ fel.

Van azonban minden balszerencsében valami szerencse; Kőszegen megismerkedik a Chernel családdal s Chernel Kálmán, a gazdag földbirtokos és lelkes természetbúvár megkedveli az indulatos, de jószemű és önálló kutatómunkára nagyon is alkalmas fiatalembert, és segít pályáját egyengetni. Herman Ottó sokat köszönhet a derék Chernel Kálmánnak, de nem maradt adósa; jótevője fiából, Chernel Istvánból később a magyar madártan legnagyobb tudósát nevelte, s tanítványára mindig büszke volt. Mikor István már meghaladta őt a madártan tudományában, nem szégyellt tanulni tőle.

Ez az idő azonban még messze van. Herman Ottónak egyelőre se mestersége, se állása. Ismét váratlan fordulat juttatja révbe; az Erdélyi Múzeum Egylet pályázatot ír ki egy konzervátori állásra, és Chernel Kálmán ajánlására a fiatal Herman Ottó el is nyeri a pályázatot. A fizetése nem sok, a feladata annál több, de mit számít az neki! Mint konzervátornak az a dolga, hogy minél alaposabban összegyűjtse és feldolgozza Erdély állat- és növényvilágát.

Ennél szebb és testhezállóbb feladatot Herman Ottó számára elképzelni sem tudnánk. Hihetetlenül gyorsan halad a munkával. Főnöke a kedves „Brassai bácsi" (Brassai Sámuel, az utolsó magyar polihisztor) nagyra becsüli és mindenben segíti. Ő ugyan inkább az elméleti tudomány embere, s mint a tűz és víz, úgy élnek egymás mellett Herman Ottóval, de a közös munka egyensúlyát ez sem zavarja.

Annál több baja támadt a hatalommal, mivel jócskán belekóstolt az erdélyi politikai küzdelmekbe, és mint a függetlenség lelkes híve, számos cikket írt, véleményét sosem rejtette véka alá. Addig-addig, míg egyszer betelik a pohár, és újabb kallódás, újabb bizonytalanság következik életében. Ekkor már közel negyvenesztendős, és oly elkeseredett, hogy az ország elhagyásának gondolata is fölmerül benne; jó alkalom is kínálkozik erre, csatlakozhatna egy Kamerunba tartó osztrák Afrika-kutató expedícióhoz. El is indul Bécsbe, hogy a szerveződő expedícióhoz csatlakozzék, és el is jut egészen — Budapestig.

Itt újabb, nem várt fordulat következik életében. Szily Kálmán, a Természettudományi Társulat titkára, aki hírből már ismeri Herman Ottót, lebeszéli az afrikai útról, és megbecsülése jeléül állást és munkát szerez neki.

Ekkor, hosszas gyűjtő és rendszerező munka után, végre Herman Ottó megírja és három kötetben közzéteszi élete első nagy művét, Magyarország pókfaunáját. A könyv hírnevet szerez neki, és nagy feltűnést kelt még az ország határain túl is.

A pókokról írott könyve jól szemlélteti Herman Ottó tudományos módszerének minden vonását. Kiindulási alapja a megfigyelés, a rendszerezés és végül, de nem utolsósorban: a személyes élmény. Beutazza az országot, lankadatlan szorgalommal gyűjti a könyv anyagát, s ezt olyan eleven stílusban, olyan derűs kedéllyel dolgozza fel, ami a maga korában — és sajnos azóta is — párját ritkítja a tudományos irodalomban.

Ezután jórészt Budapesten él, csak különböző gyűjtő- és kutatóútjai szólítják el hosszabb- rövidebb időre a fővárosból. Tekintélye tudósként és közéleti emberként egyre nő. Függetlenségi politikusként kapcsolatot tart a száműzött Kossuth Lajossal, s mint országgyűlési képviselő a kisemberek felemelkedéséért, a születési előjogok eltörléséért és az anyanyelvű műveltség mind szélesebb körű elterjesztéséért küzd. Sorra jelennek meg munkái, melyek közül itt csak néhányat említünk meg: 1837-ben adja ki A magyar halászat könyvének két kötetét, 1891-ben példaképe: Petényi János Salamon életéről írott könyvét, 1888-ban Útirajzok és természeti képek címen színes, hangulatos visszaemlékezéseit és megfigyeléseit kedvencéről, a természetről. 1893-ban tette közé Az északi madárhegyek tájáról címmel norvégiai élménybeszámolóját; ebben a nagy könyvben tulajdonképpen a sarkköri tájak madáréletéről való megfigyeléseit foglalja össze, de nem kerüli el figyelmét az északi tájak zord szépsége s e tájak emberének kemény, küzdelmes élete sem. 1901-ben adja közre mindmáig legnépszerűbb könyvét A madarak hasznáról és káráról; ez a mű azóta számtalan kiadást ért meg, de még sem eleget. Boldog ember, akinek a polcán van belőle egy öreg példány.

Herman Ottó érdeklődése ezután egyre jobban szerteágazik. Figyelme egy időre a magyar pásztorok élete felé fordul, ír is egy könyvet és néhány hosszabb tanulmányt e tárgykörben, de munkáján valamiképpen érződik a sietség. Mintha ő maga is érezné, hogy ideje fogytán van, a tennivalók viszont egyre sokasodnak. Belekóstol még — sokszor biztos érzékkel — a néprajzba, az őslénytanba és az embertan tudományába is. Szinte versenyt fut az idővel.

Néhány hónap híján nyolcvanesztendős, amikor közlekedési baleset éri. A Múzeum körúton elgázolja egy lovaskocsi. Nem ez az első hasonló balesete, hisz még ifjúkorában csaknem teljesen megsüketült és ezért a nagyvárosi közlekedés fokozottan veszélyes számára, de ez a baleset végzetesnek bizonyult.

1914 decemberében hunyt el. Vele a magyar tudomány egyik legnagyobb alakja szállt a sírba. Számtalan tudományág vallja őt megalapítójának és első nagy sikerű művelőjének; a madár- és rovartan, a néprajz, az őslény- és embertan, és nem utolsósorban a természettudományos ismeretterjesztés, melynek mind a mai napig legnagyobb és másoktól meg sem közelített mestere volt.

SZEPESI ATTILA

A Fiatal Művészek Klubjában
rendezte meg szokatlan divatterv-kiállítását
az erdélyi származású, nemrégiben
Magyarországra költözött Bartunek Katalin.
Ruháit, melyek a fiús formák helyett a nőiesség elemét igyekeznek
visszaállítani jogaikba, nemcsak nézhették,
hanem kézbe vehették, felpróbálhatták a kiállítás nézői.

RENDHAGYÓ TÁRLAT

RÉVÉSZ TAMÁS FELVÉTELEI

Bartuneh Katalin, iparművész

L: Tar Bea

Vadas József: Ruhák, akarat nélkül 12.

Élet és Irodalom, Bp. 1985. márc. 22. XXIX/12

magiv.

Bartus
építőmester
1627. Tasnádon
L.
Szendrey-Szentiványi
128. l.

Bartus Iván
l. Barthus I.

Tea (világtermés 1700 m. kg.)

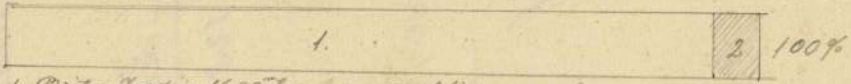

1. Brit - India 1600 kg., 2. Kínai 100 m. kg.

Olívaolaj (960 millió kg.)

1. Spanyolország 550 m. kg. 2. Olaszország 135 m. kg. 3. Portugália 135 m. kg. 4. Görögország 70 m. kg. 5. Ottoman birodalom 40 m. kg. 6 más országok.

MDK

Bartus

Alkotásaival Miskolc városát képviselte az 193(
febr.-ban Békéscsabán rend. városközi tárlaton.

Cikk: Városközi kiáll. Békéscsabán.

Képzőművészet, 1930.IV.évf. 29.sz. 103.1.

BARTUS Ágnes

Cím/Adress:
1026 Budapest, Endrődi S. u. 28.

Szül. év, hely/Date and place of born:
1962. Salgótarján

Tanulmányok/Studies:
Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola – üveg szak
Iparművészeti Főiskola – üveg szak 1981–1986

Kiállított művei:
Váza I./Vase I.
fúvott opalin üveg m: 12 cm
Váza II./Vase II.
fúvott opalin üveg m: 11 cm
Váza III./Vase III.
fúvott opalin üveg m: 9,3 cm

I.Tihanyi Üvegtriennálé,1990.juni.2-okt.31.

rény (1874 körül, Pest)
- *2 db úrasztali kendő*, magyar, 1740 körül (mindkét úrihímzés az erdélyi Magyarsáros református templomból származik)
- *1 db osztrák (vagy magyar) damasztabrosz*, 1850 körül
- *neoreneszánsz stílusú függöny két szárnya*, XIX. század utolsó negyede, francia vagy angol munka
- *kb. 30 db különböző fehérneműi és gyermekruha* a historizmus korából

*

A Hopp Ferenc Kelet–Ázsiai Művészeti Múzeum vásárlásai:

- *1 db színes, montírozott papír tekercskép* (XIX. század közepe, Kína)
- *9 db színes japán fametszet* (XVIII–XIX. század; többségük jelzett)
- *1 db „szent szerzetes" című lamaista tekercskép* (Mongólia, XIX–XX. század)
- *1 db mongol fogadalmi kép: ú.n. „cakli"* (XX. század, mongol

*

Sipkay Barna kéziratai, drámavázlatai, levelei és néhány dedikált könyve került a Jósa András múzeum tulajdonába.

*

MDK

Bartus, kömivesmester

1627-ben Pitula György és Simon kömivesmesterekkel Tasnádon "ő felsége számára munkálkodtanak".

Kemény Lajos: Kassai épitömesterek. Renaissance korszak. MMKE Közl. 19o4.évf. 8o.l. 2B kötet, 3-fűz.

MDK

Bartus

a meghivott müvészek müvei közt örömmel látjuk itt.

Baranski E.László ?
Képzömüvészet. 1929. 24. sz. 214.l.

M.D.K.

Bartus. kőmives

1627-ben, Pitula György építő mesterrel és Simon kőmivessel, „Tasnádon ő felsége számára" munkálkodott.

Kemény Lajos: Kassai építőmesterek.
A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bp. 1904. 38.köt. 80.old.

Bartus Béla

fazekas

49 éves

(olvashatatlan kór)

+1955 VII. 22

T. Új Köztemető

Halotti főkönyv

5383 folyósz.

Bartus György

cikke: Alumínium pilásszáró szerkezetek fejlesztési irányai és eredményei.

Magy.Ép.ip. 1972. ~~4-5~~ 9-10.sz. 509-519.

MDK

Bartus Irén szakoktató, M.Ip.müv.O.Egy.
szakezüstérem

Iparmüv. Isk. Évk. 1880-1941. Bp. 1942.
1935-37, 1940-41. tanévek tört.
1.

MDK

Bartus Irén textil-szakoktató 1938-39-től

Iparműv. Isk. Évk. 1880-1941. Bp. 1942.
1936-37, 1940-41. tanévek tört.
1.

Bartus Irén, iparművész

Az Orsz.M.Kir.Iparművészeti Iskola tanárai, tanársegédek, /segédtanárok/.-Textil szaktanitónő: Bartus Irén, 1935-től, 1938-1943 szakoktató 53.old

Mezei Ottó: Az Orsz.M.Kir.Iparmüv.Iskola/1880-1944/ oktatasi rendszere és forrásai 37.old

Müv.Tört.Ert. 1975. XXIV. 1.sz. Bp

Bartusz György

- Kéménden született és Kassán él
- apja kőfaragó volt
- Prága képzőművészeti iskoláiban tanult
- a Korompai lázadás emlékére készített művében emléket állít és vizsgálja a múltat

Németh István: Bartusz György

Irodalmi Szemle 1978/7

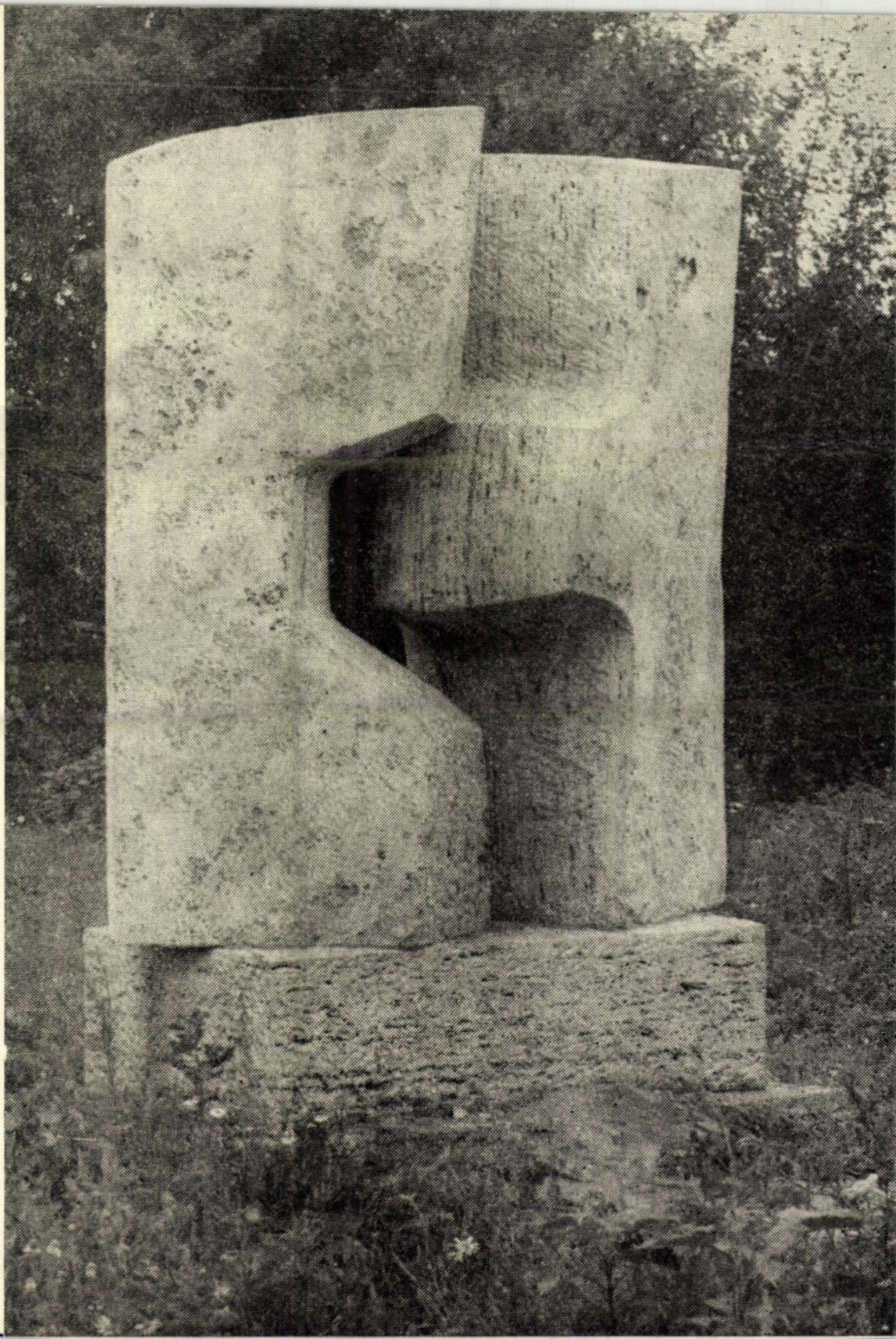

IRODALMI SZEMLE
KISGALÉRIA

BARTUSZ GYÖRGY

Tudatos, kísérletező szobrász, aki nemcsak a mai embert akarja tetten érni, de aki a jövő nemzedéke számára is teret és formát akar teremteni.

Kéménden született és Kassán él. Vagyis: mentes mindenféle lokálpatriotizmustól, provinciális érzelgősségtől, mégha sokkal mélyebben is kötődik saját múltjához, mint ahogy azt hinnénk.

Apja ugyanis kőfaragó volt és ezért nemcsak azt tudja az anyagról, amit mestereitől, Prága képzőművészeti iskoláinak a tanáraitól megtanulhatott, de azt is, amit csak a géneken keresztül „tanulhat" meg valaki.

És mindez meg is látszik az alkotásain. Tökéletes tiszta formákban vall koráról; az űrkutatás adta formákkal kísérletezik, de ugyanakkor a körülötte zajló mindennapi életet is figyeli és nem kis indulattal gyúrja, dagasztja elítélhető emberi alakokká azokat, akik így vagy úgy visszasüppedtek állati énjükhöz, kivetkeztek a normális, még elfogadható formákból.

Ahol pedig a múltat vizsgálja és emléket állít annak, mint a Korompai lázadás emlékére készült művében, erőtől duzzadóvá, elesettségében, megkínzott voltában is óriássá emeli az embert; helyére teszi a tegnap elesettjeit, megmutatja a ma hőseit és ugyanakkor megpróbálja kitapogatni a holnap emberének az alakját is, hiszen tudja, hogy múlt, jelen és jövő kötődik bennünk.

Mindezt természetesen nem egyedül csinálja. Ha szükséges, matematikustmáskor meg fényképészt hív segítségül, egy-egy terve pedig még messzebb mutat a nagy kollektív alkotások felé, mert nemcsak a mai közvetlen emberi környezet, de az egész Föld átalakítását is vizsgálja és el tudja képzelni, azt is, hogy egyszer valóban átalakítjuk ezt a vén golyóbist.

Németh István

Bartusz György: Gagarin — tanulmány

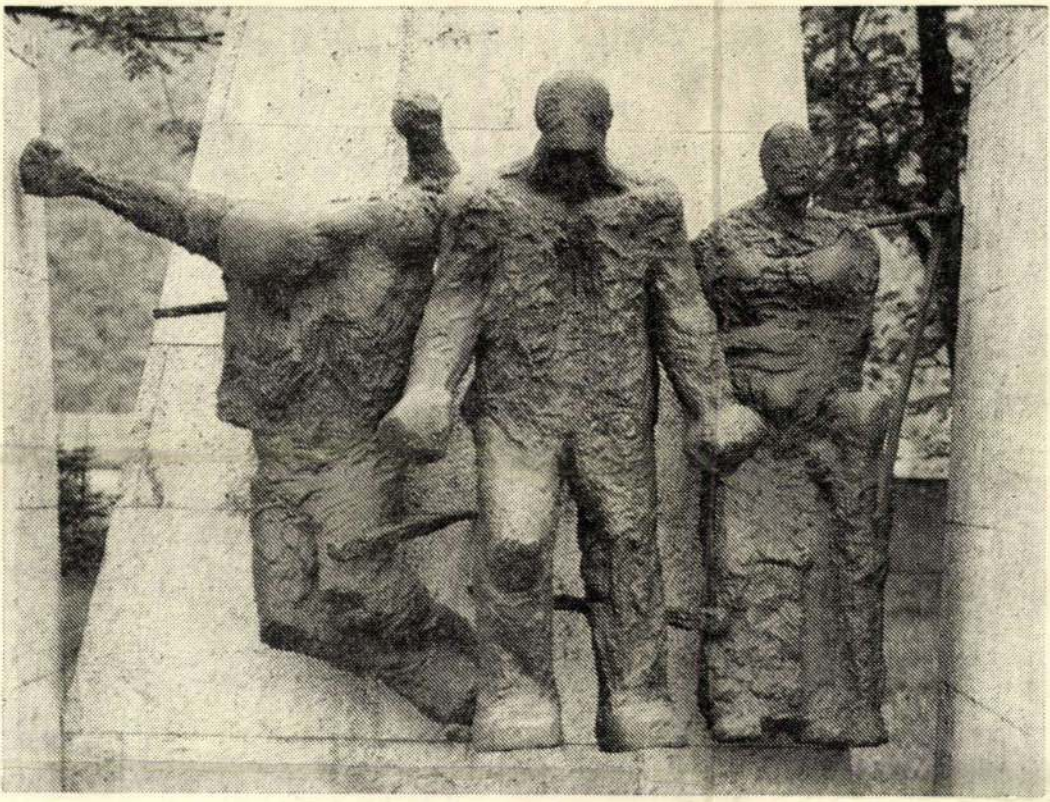

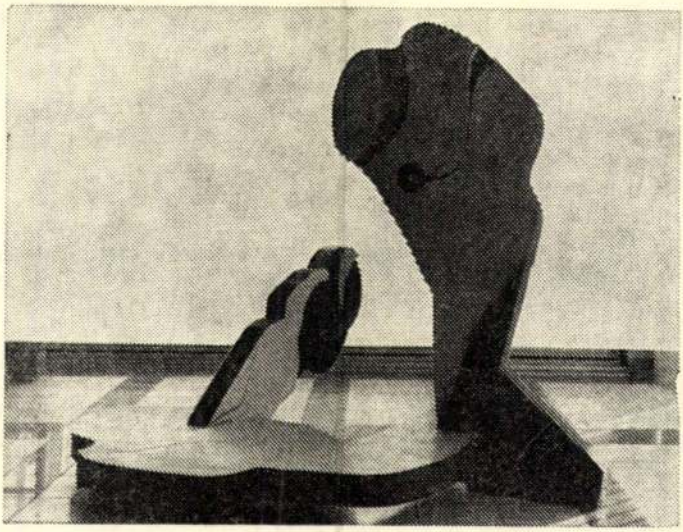

Bartusz György: Korompai lázadás emlékműve, 1971

Bartusz György: Együttműködés az űrben, fa

Bartusz György: Páros ▶

A MADÁCH KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ ÚJ KÖNYVEI

Milan Ferko: HA NEKEM PUSKÁM VOLNA

12

Egy tizenhárom éves szlovák falusi fiú és barátja Viktor, a regény főhősei különféle veszélyes kalandokon esnek át a második világháború idején. A regényt humoros stílusa és hiteles valóságrajza teszi élvezetes olvasmánnyá.

Klára Jarunková: A CSAVARGÓ

A kiváló szlovák ifjúsági írónő legújabb, magyar nyelvű fordításban megjelenő regénye.

Mária Ďuričková: SPURI A KERÉKPÁROS

Egy érettségi előtt álló, tizenhét éves diák a regény főhőse, aki „önálló" akar lenni és csak élettapasztalatai bírják rá, hogy visszatérjen a tanuláshoz és elvégezze az iskolát.

František Jílek: A TIZENÖTMILLIÁRD DOLLÁROS FÉRFI

A cseh író életrajzi regényében gondos tanulmányok adatai alapján elevenedik meg előttünk a nagy amerikai feltalálónak, Edison Alva Tamásnak küzdelmes élete, melyhez háttérül a századforduló Amerikájának színes és drámai panorámája szolgáltat keretet.

Ján Kalinčiak: TISZTÚJÍTÁS

A szlovák irodalom klasszikusának regénye mikszáthi hangvétellel és eredetiséggel mondja el két nemesi család — a besenyovszkyak és potockyak versenygését az alispáni tisztségért, és egyben a múlt század második felében élő magyar úri társadalom szatírikus rajzát adja.

Elena Maróthy-Šoltésová: GYERMEKEIM

A klasszikus szlovák írónő közvetlen szavakkal és őszintén meséli el könyvében, hogyan nevelte gyermekeit. Tapasztalatai fiataloknak és idősebbeknek egyaránt okulásul szolgálhatnak.

Margita Figuli: IFJÚKOR

Az árvai táj lírai rajzának kereteiben egy magára maradt, négygyermekes családanya nehéz élete elevenedik meg előttünk a klasszikus szlovák írónő életrajzi fogantatású regényében.

Kalinčiak, Šoltésová és Figuli könyve az *Iskolások Könyvtára* sorozatban jelent meg.

BARTUSZ GYÖRGY

Hushegyi Gábor: Hagyományteremtés szemléletváltással? Gondolatok a kassai magyar képzőművészek csoportos tárlata kapcsán

Kalligram 1995, 3, 101-106

BARTUSZ György

kiáll. Kassa, 1993

ism. SZASZÁK György: A minimal arttól a gesztusképekig. = Holnap, 4,1993,2. 26-27. ill.

Bartusz György /Kéménd,1933.okt.23./: szobrász.

1952-1955 Művészi tanulmányait Prágában, az Iparművészeti Felépítményi Iskolában kezdi.

1955-1958 Felvételt nyer Prágában az Iparművészeti Főiskolára a szobrász szakra, tanárai Jozef Wagner és Ján Kovan.

1958-1961 A prágai Képzőművészeti Akadémián folytatja tanulmányait Karol Pokorny nemzeti művész vezetésével.

1962- ben letelepedett Kassán, ahol ma is dolgozik.
18 hónapot dolgozott Kassán a Kelet-szlovákiai Vasgyárban a képzőművészeti propagációs osztályon.

1963- tól Kassán mint önálló képzőművész dolgozik.

Kiállításai: 1962-től művei szerepelnek a Szlovákiai Képzőművészek Kelet-szlovákiai Szervezetének éves tárlatain, valamint a fiatal művészek reprezentatív kiállításain Csehszlovákiában és külföldön: 1966 Brünn, 1966 Olomouc, 1967 Prága,Miskolc,Pozsony, 1968 Csehszlovákiai szobrászat Myslbektől Napjainkig, Musee Rodin, Párizs. Fiatal képzőművészek nemzetközi bienáléja "Danuvius" Pozsony. 1968 Nemzetközi Kamara-szobrászat szimpóziumának tárlata Kassa, 1969 "Konkrétisták klubja" kiállítás:Karlove Vary, NSZK,Pozsony,Miláno,Firenze, Róma, 1970 Brünn. 1969 "Danuvius" kiállítás: Nyugat-Berlin. 1960-70 Pöstyéni Parktárlatok. Szlovák művészet 1965-70 Prága. Alkalmazott grafika tárlata Kassa 1971. A Kelet-szlovákiai művészek közös tárlata, 1976 Varsó.

Önálló kiállításai: 1973.dec.-1974.jan. Kassa, 1974 Pozsony, 1977 Varsó, Toruń.

Monumentális művei: 1958-1959 Párkány V.I.Lenin emlékszobra,homokkő;
1963-70 a Korompai felkelés emlékműve,bronz, Krompachy;
1974 Felszabadulási Emlékmű,travertin, Szkáros, a műért 1975-ben Cyprián Majerník-díjat kapott;
1977-78 Gagarin Emlékmű, bronz Kassa-Saca.

Figurális kompozíciói mellett - amelyek portrévázlatok és realizált monumentális figurakompozíciók, mint a Korompai Felkelés Emlékműve - az utóbbi néhány évben érdeklődése e század legjellemzőbb vívmánya, az űrkutatás felé fordult. A tudomány legújabb eredményeit izgatják, amelyek támpontot adnak szobrászi megvalósításaihoz. Témája az ember mozgáslehetősége az űrben, az égitesteken. A forma és a tér viszonyának művészi megjelenítéséhez felhasználja a számítógép-technika lehetőségeit. A különböző variációjú képletek betáplálása a komputerbe algoritmikus mozgást ad, amelyek görbéje egy fiktív tömeg burokívét határozza meg, amit a szobrász egy lehetőségként felhasznál figurális kompozícióinál. Mint pl. a tömeget körülhatároló külső palást kialakításánál a Gagarin Emlékművön.

Irodalom: Váross M. a kol.: Slovník súčasného slovenského umenia. SFVU. Bratislava,1967.

Ludovit Hlaváč: Vesmírne motívy J.Bartusza. Vytvarny život, 1974/4 .-37.old.

Menyegző

Fiam edd meg a levest hallod zörgetnek
Köpenyes motorkerékpárosok arcukba az éj ki-be vándorol
Fiam zörgetnek éjablak fiam éjdeszka sürgetnek
Ébred a kakasunk nyerít az asztalunk
Csütörtökre elvisznek

Piros pokróc a hátukon piros a házunk
Feketéllik bőrnadrágjuk fekete házunk

Kenyeret egyél fiam neráncost
Piros zsír az ablakon zörgetnek
Ébred a kakasunk nyerít az asztalunk
Vérzik a deszka alattunk

1965

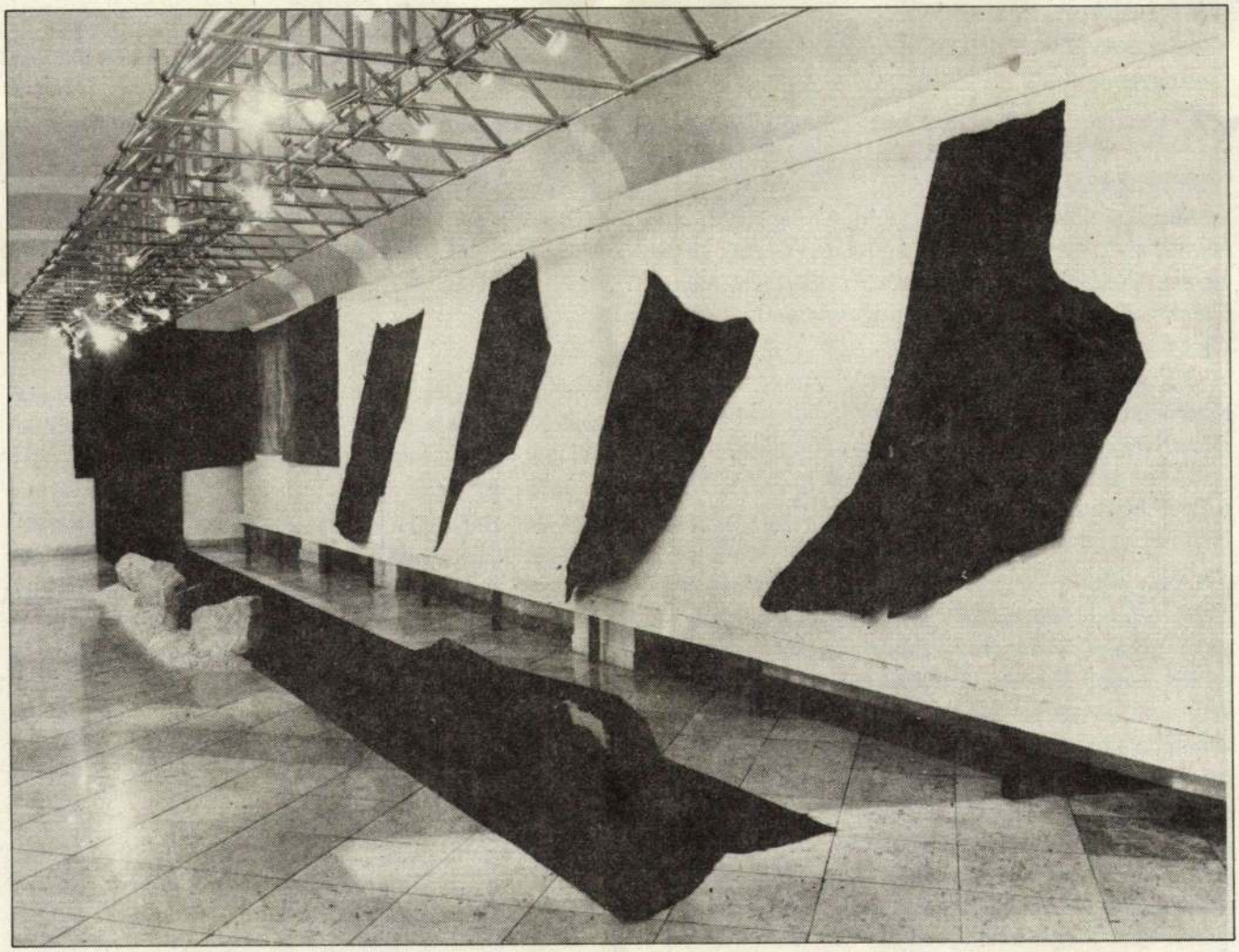

Bartus György: Installáció. Csehszlovák Kultúra Kiállítóterem. Fotó: Mester Tibor

Sarusi Mihály

Szabadkai átvor álma

... újvidéki vagabundház.

(barátság)

Palicsig kerül früstök: kávé, csebabcse, sör, cigi, azt mondják, rongy ember mindenütt kerül. A rácok — ők, ők a rácok. Az egyik húszast ad.

Ha tudnám a címedet, apukám.

Horgosi cimborám Pannóniáján Horgosig, túl a falun, a vámig szállít.

(áldás, békesség)

A határban dal száll, már régen magyarul. Dicsértessék, öregapám.

Isten neki fakereszt.

Hogyisne.

Ne akarjon minket átrázni.

(zsaruk közt)

Magyarkanizsa. Az egyik jugó janicsár azt mondja: két nap alatt elintéződik ez az egész ügy és mehetek haza, már ha igazat szóltam. Enni ád: csirkeleves, szárma, lekváros derelye. Erre a másik, úgyszintén magyar. Pedig az is magyar, a kurva anyját.

Azt mondja, biztos szökni szándékozom, ezzel a rablómesével akarok visszamenni, meggondoltam magam, pláne, hogy őtet megláttam, a magyar anyját, dehát őtet nem lehet csak úgy átverni. Érzi jól a hatalmát, ember, itt csak én kérdezhetek!

(szökevény)

Hány osztálya van?! Főiskola, még csak ez hiányzott, az hány osztály?! Számolom, összevissza: egy, kettő, tizenhét, eddig. Na még csak ez kelletett. Neki csak hat van, nem hatvan, mégse tesz ekkora ostobaságot! Mért nem tette a feje alá, vagy a kacsójába azt a kibaszott kiléti igazolványt?! Mert én marha fejjel azt is kihoztam. Én nem hiszem, hogy Ön tényleg így járt, úgy, ahogy meséli, maga szökevény, Magyarországról szökött, nyugatra akart szökni!? Vagy tán csak nem kém? Jó, hogy eszembe jut. Na, majd kivizsgáljuk, de ha nem mondott igazat, nem fogok ilyen kesztyűs kézzel bánni Önnel, fiatalember.

Igaz, nem vert meg. Kár, hogy még mindig nem fogtam föl, miről van szó. Annyira nyilvánvaló: haza kéne menni.

Hát nem?

(bűnhődés)

A járási kihágás bírája, úgyszintén, tíz napra ítélt. Hogy mért? Mert hagytam, hogy Szarajevóban kiraboljanak, mert nem siettem azonnal a követségre, ha én azt tudtam volna, mert igazolvány nélkül utazgattam az országban, országos gazember lehetek.

(bűn nélkül)

Azt mondja bíró uram, írjam alá. Ha én azt tudnám, mit. Na jó, bíró uram behívja a gépírónőjét, fordítsa. Hogyne, bunyevácról magyarra azt az ítéletet. Ő fordította eredetileg magában magyarról államnyelvre a kitételeit, dehát nem dolgozhatja magát agyon. Írja vagy nem írja? Alá, oda. Persze, janicsár, vigyázzon, ez a legenyhébb, ha okoskodik, úgy lecsukatom, hogy belegebed.

(na ja)

Hű, mennyien foglalkoznak velem! Ha ennyien keresnék a rablót, azt a híres szarajevói merénylőt, rég lefülelték volna, s nem kerülnék áristomba.

Áristom?

A végső indok, a hivatalos, amitől majd úgy beijednek a csabjanszkiak: határsértés, mivelhogy nincsen okmányom, csakis az lehet. Passzus nincs? Akkor maga nem is létezik. Annyi évre csukjuk le, amennyire akarjuk. De látja, mi elnézőek vagyunk Magával, pedig meg se érdemli.

Bekapod?

Ítélet anélkül, hogy kiderülne.

(törvény)

Törvény anélkül, hogy.

Ennyit érek, ennyit érsz, fiú.

Szocialista álladalom.

Meseautó mesevilág emberiszabadság

Bartusz György

" Gagarin " - tanulmány
" Korompai lázadás emlékműve "
" Együttműködés az űrben " (1971)
" Páros "

Irodalmi Szemle 1978/7

BARTUSZ György

1968 táján induló nemzedék tagja (Szlovákia)
Oszcilláció c. Ziáll. Bp. 1991.

1. sz. 11. p.

Új Művészet 1992

Szemerei

festő

BARTUSZ GYÖRGY

ÚJ MŰVÉSZET
1998/máj.
P-9396
27.o.

231/1932. Megj.: Ráday-Évkönyv VI. 26o. p.

:örténész, egyetemi tanár, az MTA lev.

-1943 között a pécsi egyetemen a magyar

jünk és mitől ne? címmel tartott elő-

ıságban, amelyet a rádió is közvetített.

epleyén A világválság és az ifjúság címmel

~ USZ György

91 8.59

Új Müvészet

Gyulának írt a *Kháron ladikján*-ról, s amelyben az illyési próza természetének tündöklő elemzését vetette papírra. Kezdve azon, hogy mivel gazdagították a magyar prózát — a költők, folytatva az illyési mondat drámaiságának a vizsgálatával, s megkoronázva azzal, ami a *Kháron ladikján* költőjének szórendi forradalmára vonatkozik: „Te kihasználtad a mi szórendi kötetlenségünket. Ez persze csak legenda. Nincs ugyan szabály a szórendre, de szabadság sincs. Ez valahogy a hallásunkra van bízva... Egy Worringer nevű okos esztétánál olvastam múltkor, hogy 'művészet az, ami előre nem látható'. Igaz, nem igaz, ez most mindegy, de arról jutott eszembe, hogy az Illyés-mondat soha előre nem látható. És ez az a plusz, amit Kosztolányi után Te vittél a prózába. Mert ő (és ez is nagyszerű) úgy pendíti el a mondatot, hogy az értelmet tudva, mindenki be tudná fejezni. Próbálja ezt meg tenálad valaki."

S ezen: a nyelven, mestersége eszközén keresztül kötődött a legmélyebben és legvégzetesebben mindahhoz, aminek teljes jelentését, titkos többletét szavakba foglalni ugyan nem tudjuk, de szívünkkel mindnyájan érezzük; ahhoz az állapothoz, mely létünk burka is, sorsa is, hétköznapjaink terepe, akkor is, ha nem gondolunk rá, s amely végső soron jellemez bennünket a mások szemében — a *magyarsághoz*. E kis könyvben egyetlen úgynevezett „irodalmi levél" olvasható, amit 1954-ben írt újszülött fiához, „anyanyelvünk egynémely sajátosságáról": „Egy igazság minden nyelven egyformán igaz. De abból, hogy magyarul mondjuk el, valamilyen különös varázs származik, egy kis ráadás, az utánozhatatlanság bűbája, egy csipetnyi sajátos, csak a mi fülünkhöz szóló, meggyőző erő. Magyarul mindent el lehet mondani, bár ez nem különös érdem, mert más nyelveken is el lehet mondani mindent. Magyarul viszont sokkal vesződségesebb elmondani a dolgokat, s alkalmasint innen ered a varázs... Mindig mondd ki bátran, amit magadban gondolsz. — Folytatódik az „atyai levél", amely tulajdonképpen elragadtatott vallomás és himnusz a magyar nyelvhez. — A világ — olykor — nem tiszteli a bátrakat, de mindig megveti a gyávát. Bátornak tehát érdemes lenni. A mondás szerint is övék a szerencse — s ha a szerencse nem is mindig, az esély mindig az övék. A bátrak hordják tarsolyukban a marsallbotot: a gyáváknak nincs esélyük, nincs botjuk, nincs tarsolyuk. Övék csak annak a rókának az irhája, melyet megnyúznának, ha meg tudnák fogni. De sosem fogják meg... Németül, franciául s latinul lehet szabályosan beszélni, ha betartod a nyelv törvényeit. Magyarul csak bátran lehet beszélni. Ha egy mondatodon nem érződik a kifejezés merészsége, az a mondat már nincs magyarul."

Örkény levelei férfias tartózkodással, jellegzetesen angolos „alulfogalmazással" arról is beszámolnak, milyen akadályokon és gáncsvetéseken kellett írójuknak átvergődnie, amíg elérte és megvalósította a maga számára „a kifejezés merészségét". A *Pisti a vérzivatarban* című darabját kilenc évig tartotta betiltva a nemlétező cenzúra, a koholt perek abszurd mechanizmusát ábrázoló *Forgatókönyv* viszontagságai úgyszintén évekig tartottak, bemutatóját pedig már nem érte meg, noha a puha diktatúra főrendőr-menedzsere többször is átdolgoztatta szövegét (természetesen a mű és szerzője érdekében!). S ha azt is hosszávesszük, ami mindezt megelőzte — hitlerizmus, munkaszolgálat, sztálinizmus-rákosiszmus, s ami rákövetkezett: a lidércnyomásos kádári évtizedek idegbénító mérge —, akkor nem túlzás talán azt állítani, hogy Örkény a kötet egyik első levelében, amelynek Füst Milán a címzettje, prófétikus előrelátással nevezte meg azt a történelmi körfüggönyt, amely előtt élete zajlott, miközben életművét létrehozta: „... a magányosság úgy szaporodik és gyarapodik körülöttem, mint Arktikumban a jég. Talán sohasem tudtam volna barátkozni ennyire az Ön eredendő magányával, sem ilyen otthonosan csavarogni az Ön füstös, kormos, de mégis örök világában, mint éppen most, amikor az aktuális világ egyre jobban bezárul. 'Amerre jártunk, visszahúzódtak a vizek is. A nép bezárta ajtaját előttünk...' — így szól a *Levél a rémületről*, de az én rémületem is hangjára lel vele, a rémületem a haláltól és a számkivetettségtől, ami végre is egy és ugyanaz." — Örkény leveleinek kis gyűjteménye sem más, mint egyetlen, folytatásos levél — levélregény — a rémületről — groteszkben elbeszélve, a minden irányú létbizonytalanság akasztófahumorába csomagolva. Gyaníthatólag ez a garanciája annak is, amiben írói végakaratát foglalta össze, hogy műve legjavának az üzenetét soha „ne lehessen úgy csoportosítani vagy más módon manipulálni, hogy az életem folyamán vallott nézeteim hamis értelmezést kapjanak."

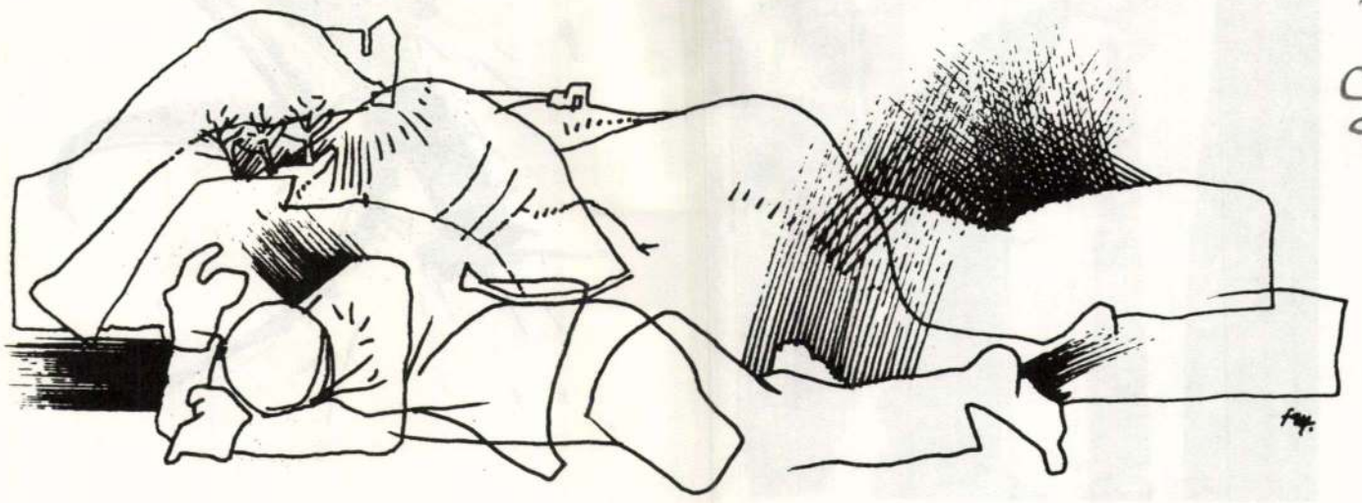

Feledy Gyula rajza

A MINIMAL ARTTÓL A GESZTUSKÉPEKIG

Bartusz György kiállítása Kassán

Kassán az épületeknek is meglehetősen különös, sőt azt is mondhatom, hogy abszurd történelmük van. A vármegyeházát például az utóbbi négy évitzed alatt a Kassai Kormányprogram Házának nevezték, merthogy a II. világháború után az ideiglenes csehszlovák kormány itt hirdette ki azt a bizonyos hírhedt programját, melynek egyik pontja az itteni magyarok jogfosztottságát mondta ki, és előkészítette a kitelepítést, amiért a mai napig sem kértek bocsánatot a szlovákiai magyarságtól. A '89-es államfordulat után a kassai Fő-utca e jellegzetes épülete ugyan visszakapta a Vármegyeháza elnevezést, de minekután döntés született arról, hogy az ország alkotmánybíróságát a kelet-szlovákiai Galéria épületében, az egykori Dessewffy-palotában, Kassán helyezik el, a képtárat áthelyezték a vármegyeházába, és a város nemrégen elhunyt nagy festőjéről Jakoby galériának nevezték el. Arról a Jakoby Gyuláról, akinek a *nemzeti művész* díjat nem adták meg, noha tudták róla, hogy nemzetközileg elismert művészi teljesítménye révén leginkább ő érdemelné meg.

Újabb fintora a sorsnak, hogy amikor a szlovákiai marxista-szocialista ideológia őrangyalai úgy látták jónak, hogy a felszabadulás 40. évfordulója alkalmából most már a nemzetiségi művészeknek is kellene adni állami kitüntetést, 1985-ben Bartusz György szobrászművésznek éppen a Jakobyról készített életnagyságú szobráért ítélték oda az *érdemes művész* díjat. Bartusz Györgynek, akinek 1969 után — felsőbb utasításra — több alkotását megsemmisítették! (Bartusz különben a díjat csak képzőművész barátainak unszolására vette át, akik meggyőzték arról, hogy a hatalom lehetetlenné teszi az életét, ha ezt a gesztusukat visszautasítja. „Mintha moslékkal öntöttek volna nyakon, nekem ez a kitüntetés olyan volt" — árulta el egy bizalmas beszélgetésünk alkalmával már évekkel ezelőtt, és ezért nem is csokálkoztam, amikor az első megfelelő pillanatban, 1989 decemberében a kitüntetést vissza is küldte az államfőnek.)

Nem tudom, hogy az abszurd történelem folytatódik-e. Nem tudom, hogy a kassai Jakoby Képtár meddig marad Jakoby Képtár, de az a tény, hogy ez őszön — a művészet eme új hajlékában — elsőként Bartusz György három évtizedet átölelő alkotásaiból rendeztek végre egy reprezentatív kiállítást. És Bartusz most is rendhagyóan viselkedett. Mikor segíteni jött a kiállítás rendezéséhez, észrevette, hogy tetőcserét végeznek az épületen. A történelmi épületről leszedett, az utcára kirakott, száz évnél biztosan öregebb hatalmas gerendák közül hármat vissza vitt a galéria udvarára, és azok közül kettőt a Jakoby-szobor előtt — hogy ő is lássa — a közepén kettétört. Az egyik gerenda — a törésben a szikladarabbal — ott maradt a szobor előtt, és az épségben maradt a tető, illetve az ég felé mutatott. a másik kettéroppantott gerenda a kiállító terembe került, ahol szimbolikus jelentésével *Az utolsó vacsora* című kompozíció mondanivalóját erősítette.

*

A kéméndi születésű Bartusz György tíz évig tartó prágai tanulmányi időszaka után, 1962-ben jött Kassára és a művészetét itt bontakoztatta ki. Indulásakor — mint a konkretis-

Bartusz György

Bartusz György: Egy másodperces rajz (1984)

IV. ÉVFOLYAM

1993/2. FEBRUÁR

HOLNAP

IRODALMI ÉS TÁRSADALMI FOLYÓIRAT

Határ Győző, Tandori Dezső, Zalán Tibor versei

Bohumil Hrabal regényrészlete, Monoszlóy Dezső novellája

Domokos Mátyás és Kabdebó Lóránt tanulmányai

HOLNAP

IRODALMI ÉS TÁRSADALMI FOLYÓIRAT

Főszerkesztő
SERFŐZŐ SIMON

Főszerkesztő-helyettes
GÁL SÁNDOR
(Kassa)

Főmunkatárs
FARKAS ÁRPÁD
(Sepsiszentgyörgy)

Belső munkatárs
HORPÁCSI SÁNDOR
KALÁSZ LÁSZLÓ

Rovatvezető
MILE LAJOS
(Szépirodalom)

DOBRIK ISTVÁN
FELEDY GYULA
(Képzőművészet)

GYÖNGYÖSI GÁBOR
(Színház)

TÓTH IMRE LÁSZLÓ
(Művelődés)

Munkatárs
BERTHA ZOLTÁN
BERECZ JÓZSEF
CSORBA PIROSKA
FINTA ÉVA
KOVÁTS DÁNIEL
NEMCSIK PÁL

Szerkesztőség:
3530 Miskolc, Corvin u. 1.
Telefon: (46) 326-701
Felsőmagyarország Irodalmi
Alapítvány lapja
Felelős kiadó: Serfőző Simon
Szedte és tördelte a
Holnap szerkesztősége
Készült a B.A.Z. Megyei
Kórház nyomdájában
Felelős vezető: Lovászik János

Megjelenik havonta

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a hírlapkézbesítőknél, a posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) 1990 Budapest, XVIII., Lehel u. 10/A közvetlenül, vagy postautalványon, az RT. 219-98636021-9863 021-2809 számlaszámon.

ISSN: 0866-1952

A nem kért kéziratokra csak felbélyegzett válaszboríték mellékelése esetén tudunk válaszolni.

Tartalom

MILE LAJOS: Megtartó bizonyosság 3

SZÉPIRODALOM

ZALÁN TIBOR: Áttűnések — áttüntetések 4
BOHUMIL HRABAL: Vita Nuova 5
TANDORI DEZSŐ: III. Élvezd az arany szabadságot * III. Szpéróéknak szólt * Háromféle Egy —: A Pálya Iránya 8
MONOSZLÓY DEZSŐ: Autóiskola 10
PETŐ TÓTH KÁROLY: Hiányszüret 12
BÍRÓ JÓZSEF: Salto mortale * ...Ki azt reméltem... 13
FINTA ÉVA: Betlehemi csipkekendő * Nem kérdezem 14
GÉCZI JÁNOS: A négy tölgyfa 15
HATÁR GYŐZŐ: Azonosulások * Vámpír 17
KABDEBÓ LÓRÁNT: Határ Győző 18
DOMOKOS MÁTYÁS: „A kifejezés merészsége", levelekben — Örkény-módra 23

KÉPZŐMŰVÉSZET

Szaszák György: A minimal arttól a gesztusképekig 26

SZÍNHÁZ

PÁLL ÁRPÁD: Kolozsvári színházi napló 28
KARÁDI ZSOLT: „Hogyan kellene élnünk?" 30
HORPÁCSI SÁNDOR: Georg Büchner: Woyzeck 30
BIHARI SÁNDOR: Ismét versek 31

ZENE

NEMCSIK PÁL: „Megy a gőzös, ripeg-ropog a kereke..." 32

DIENES OTTÓ: Az emberi lét értelme vagy értelmetlensége 33
KAMARÁS ISTVÁN: Miért kell Wolfné nevét megjegyezni? 37

MŰVELŐDÉS

HEVÉR ZOLTÁN: Értesítő — avagy irodalomtanításból „közepes"? . . . 39
MARÓTI ANDOR: A műveltségkép alakulása 41
B. LÁZÁR ISTVÁN: Beszélgetés Ujfalussy József akadémikussal 43

TÓTH LÁSZLÓ: „...olyan jó volna együtt maradni ebben az éjszakában" . 47

MINDENES

TAMÁS MENYHÉRT: Napló helyett (3) 51

Címlapon BARTUSZ GYÖRGY: Folytonosság című műve

lasztani, nem gondolkozni, kuplung, gáz, kuplung, gáz. Legjobb lenne semmit se csinálni, csak feküdni, nézni az eget, és elhinni, hogy semmi se történik, a cselekedetek a gondolatok játékai, tréfásan testet öltenek, kilépnek láthatatlan hüvelyükből. Erzsikévé, anatómia tanárrá, kugligolyó úrrá változnak, feleselnek és parancsolnak. De csak játék az egész, inteni kell, le kell állítani a forgalmat, akkor visszaugranak oda, ahonnan jöttek.

Süt a nap. Érzi, hogy kiszáradt a torka. Jó lenne egy pohár sör. Persze a sör megdrágult. Csak azért drágult meg, mert szomjas. Megdrágult a sör. Lehet, ez is csak az ő gondolata, tetszés szerint visszaparancsolható gondolat, ha nem vesz róla tudomást, megszűnik létezni. Ebben az örökös forgalomban, ahol minden megy és minden megáll és minden kezdődik elölről, teljesen mindegy, hogy drága vagy olcsó a sör. Csak el kell képzelni egy közeli kávéházat. Itt van. Bemenni, megrendelni, máris habzik a pohárban és elhinni, valóban sör, oltja a szomjat. Egyszóval nem franciakulcs, nem csavaranya. Csak a szomszédos asztaltól ne bámulnának minduntalan a sörére. Vagy őt bámulják? Mit bámulnak rajta? Igaz, az autóvezetésben kissé összegyűrődött a kabátja. Folyton ide figyelnek, s közben duruzsolnak valamit. Akaratlanul is hallja, amit mondanak. Én azt javaslom, hogy égessék el... Ha elégetik, a ruháját is visszakapjuk, és koszorút se kell venni... Ennél olcsóbban nem lehet megúszni.

Négy gyászba öltözött öregasszony ül a szomszédos asztalnál, azok beszélgetnek. Benedek úgy érzi, mintha az ő gyűrött ruháját akarnák leráncigálni róla. Azt mondod, akkor a ruháját is visszakapjuk?... Ez a banya még karvalyképűbb, mint a másik. Benedek kabátját tapogatja. Nem, akkor inkább induljon meg a forgalom. A szőnyeg kockái az útkereszteződés, jobbról jön a papucs, balról a kávéscsésze. És a söröspoharat is oda kell tenni, menjen minél több jármű, mozgás, gáz, kuplung, holnap hétig még rengeteget lehet gyakorolni. A sörösüveg jelt ad, elindul a gyufaskatulya, gyorsan rá kell ülni, nehogy utólérjék ezek a vénasszonyok. A gyufaskatulyának a papucs is előnyt ad. De miért ad előnyt, hiszen a gyufaskatulya balra fordul? Ezen most nincs idő fönnakadni, ezt még otthon átveszi, fontos, hogy minél előbb bejussanak a forgalomba.

PETŐ TÓTH KÁROLY

Hiányszüret

„Sem nem azé, aki fut,
sem nem azé, aki akarja."
(BIBLIA)

„Őszinte legyek?
Vagyok, ki soha leszek?
szinte Ő legyek?"
(C. C.)

Dúdoljuk el az életünket
mint egy sehova-vivő csasztuskát
itt van a most ami soha nem szűnhet
lépj túl tedd túl magad szaladj fuss hát...
eddigelé a kettős hiány
mi tőled kéri sohavolt jussát
hovatovább már az is hiány-
zik-zik zakatolja húsodba húsát
miért vagy miért ne nem ez a kérdés
mindig lehet (vagy sem) ez meg az a válasz
ami kér vagy tagad de egyként megalázhat
micsoda mettől-meddig ez a mérkőzés
formán innen formán túl mindenüvé és sehova
akárhonnan akármikor de hova
holott halott a lét vagy ami annak látszik
a gyermek a semmiből építi várát
*ahonnan csak a hiány hiányzik**

*

tévedtek ha ezt elhiszitek
s ha nem még nagyobb a gondja
ki helyettetek elhallgatja
vagy kimondja
hidaljuk át ezt az éjszakát
a többinek is meglesz a vagabondja
dicséret káromlás áldás vagy szitok
már rég nem őt fogja
de bűnhődik és örül
ki mindeneken kívül bévül és körül
és szabad és bárkinek a foglya

integet, nyilván szerencsés utat kíván. Benedek, miért megy az út közepén, nem tanultuk, jobbra hajts!? Vigyázzon, nem balra, jobbra! Vagy mindenáron fel akarja öklelni azt a pótkocsis autóbuszt? Nem, ilyesmit igazán nem akar, bár egész érdekes lenne. A törpe rinocerosz nekirohan az elefántnak, szarvával fölhasítja a hasát, s tovasziguld a kerekei alatt.

Az elefánt csak akkor rogy össze, mikor ők már kimásztak a pótkocsi lába között. Ne fogja olyan görcsösen a kormányt, ez nem póznamászó verseny! Kész szerencse, hogy nem az. Tornából mindig kettese volt és a póznára se tudott felmászni, túl nagy erővel hatott rá a föld visszahúzó ereje. Itt azonban könnyedén és elegánsan kell tartani a volánt. Semmi erőlködés. Csak ne fájna úgy a válla, a lába is görcsöt kapott. Legjobb lenne, ha most azonnal vége lenne az órának. Talán megállt az oktató krumplija, s most itt fognak száguldani... Sebességet! Gázt!... Több gázt! Úgy látszik, mindenből csak baj származik. Belép az ember a forgalomba és elkezdődik a tortúra, abba se lehet hagyni. Hány óra lehet tulajdonképpen? Miért engedi el a kormányt? Csak nem fáradt? Ah, dehogy... Hiszen még csak... Még egy teljes félóránk van. Még egy teljes fél óra. Mennyi az? Azt nem lehet kibírni! Kiszakad a válla, a lábát nem érzi, a fotellábakat is teljesen összekeverte, jobbra-balra kapálódzik, összecseréli a féket a gázzal és pont most... Vigyázzon! Igen, még vigyázni is kell, nemcsak magára, másokra is. Mintha nem lenne elég gond az embernek önmagára figyelni. Ez az anyó is éppen akkor lép le a járdáról, úgy látszik, egyenesen vele akar kiszúrni. Milyen jó lenne megpihenni végre, kinyújtózkodni, elfelejtkezni erről az egész disznóságról, anatómiatanárról, Erzsikéről, szegfűcsokrokról, utcáról, útjelzésről, ahol folyton választani kell, most mit, most merre, kinek van előnye, mikor kell megállni. És közben minden zúg, tülköl és vinnyog. Jönnek az elefántcsordák. És egy biciklista. Valamit mutat, de nem ér rá odanézni, mert a másik oldalról is

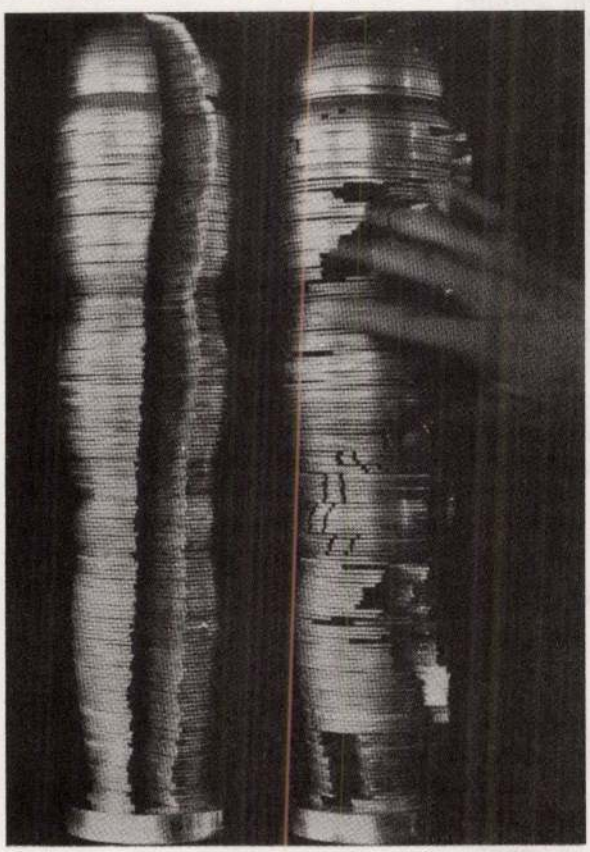

Bartusz György plasztikája

mutogatnak. Benedek, figyel? Mi az ott? Sorompó. Még szép, hogy észrevette. Mit kell a sorompó előtt csinálni? Ejnye, mit is kell csinálni? Ott van a tizenhetedik oldalon felül, a bekezdést is tudja. De ebbe a forgalomba a könyvek is belehülyülnek. Legjobb lenne, ha leengednék a sorompót, az oktató majdcsak megállítaná valahogy a kocsit. Elvégre ő is élni akar... Vagy mégse? Komisz és előre megfontolt öngyilkossági kísérletről van szó? Mert egyenesen a sorompónak rontanak. De úgy látszik, nincs leengedve. Már a síneken zökken a kerék. A majomszigeten unatkozó járókelők várakoznak. Pimaszul nézik, hogyan erőlködik. Semmitől sem veszélyeztetve, ráérősen sétálnak fel és le, oda nem rohannak fel az elefántcsordák, a majomszigetet a villamosok is kikerülik. Tegnap, érdekes, ő is ott állt, és akkor egészen másképp nézett az autókra. Akárcsak az az anyóka. Tegnap ő is ugyanígy lépett le, nem tudta, hogy egy gázpedálon és egy féken múlik az egész. Ha tudta volna, át sem mer menni az úttesten.

Persze tegnap még észre se vette, mennyi háromszög, mennyi kör és mennyi téglalap van egy ilyen utcában. Az úttest is össze van pingálva, még az ember feje felett is különböző jelek lógnak, lehet, rosszul vannak felakasztva, és az egyik nyíl éppen a nyakába zuhan. S merre irányít egy ilyen nyíl? Hiszen arrafelé nincs is út... Ott valami alagút kezdődik, amelyben belül éles fogaskerekek vannak, megőrlik a rajtuk keresztülfutó kocsikat, s mire az ember átjut, már csak szalámi... Benedek! Jó reggelt! Mi történt? Biztosan nekimentek valaminek. Úgy látszik, eltörött a lába, mert nem tudja megmozdítani. Vagy talán vége van az órának? De ez túl szép lenne! Bár az oktató kuglikolyó feje most úgy sugárzik, mint egy villanylámpa. Na, Benedek, ezt megúsztuk. Milyen érzés volt? Nagyszerű! Jó lenne most elegánsan és könnyedén kikászálódni a kocsiból, de a kabátja úgy össze van gyűrve, mint egy krumpliszsák. Alig tudja megmozdítani a vállát. Valamit mondani is kellene, mert kezét szorongatja a kugligolyó. Holnap hétkor. Igen, hétkor. Megpróbál cinkosan hunyorítani hozzá, káprázik és ég a szeme, s minduntalan összerándul a pupillája. Várja, hogy valamit mondjon az oktató, de az még a kocsival babrál, ügyet sem vet rá.

Benedek elindul a galambszaros járdán. Süt a nap. Sárga körök táncolnak az aszfalton. Kardántengely, karburátor, gyertyák, sebességszekrény, fejében dugattyúként járnak a szavak. Úgy érzi magát, mint aki fémtárgyakat nyelt le egymás után. Lehet, hogy ebből a zűrzavarból összeáll valami motor. Talán a tudat alatt. Csak slusszkulcs kellene hozzá és be lehet gyújtani. Ha gondolatban hasához illesztené a kulcsot, bal lábával lábujjhegyre állna, jobb lábbal kis gázt, a balt leveszi a kuplungról... Egyszerre csak kiszalad a járda a lába alól. Szerencse, hogy közvetlenül az út belső szélén halad, s meg tud támaszkodni egy bérház falában. Tenyere csupa malter. Szégyenlősen nézegeti, nem tud mit csinálni vele. Zsebkendőjét otthon hagyta, legföljebb nadrágjába törölhetné. Mellette az úttesten autók suhannak, nem árad belőlük semmi izzadtságszag, az előbbi erőlködés mintha elpárolgott volna róluk. Az egyik nyelvet is ölt rá: Minden olyan egyszerű, mint a... mint a...

Valóban minden olyan egyszerű és magától értetődő. Mozognak a motorok és a járókelők. Piros, zöld, balra, jobbra, jön Erzsike, az anatómia tanár, aztán egy intésre eltűnnek. Minden olyan egyszerű, és ebben az egyszerűségben valahogy elveszik az ember. El kellene bújni valahová, ahol jutna annyi idő, hogy végigtapogathatná saját magát. Vagy tovább kell nyelni az autóalkatrészeket, amíg végre begyúl a motor és beállni a sorba, menni, amerre mutatják, nem vá-

Csóka Béla testvérével — Jánossal — együtt, sokadmagával a földbe vájt krumpliveremben volt azon a délelőttön, oda mentették őket, nehogy elmenjenek a leventékkel. Vele bujdosott 24 éves bátyja. Ő délben felment megetetni az állatokat — mindig nagy gazdaságot tartottak, gonddal őrködték a vagyont. Béla a veremben hallotta a puskalövéseket. Nővérével megkísérelt kimenni az udvarra, de egy ruszki durván visszalökte őket, s rájuk zárta a vasalt csapóajtót. Sokan voltak a veremben, már fogytán volt a levegő is, elviselhetetlen az emberi test és a csírázó krumpli gerjesztette hőség. Jajveszékelésükre egy idős orosz tiszt eresztette ki őket.

Csóka Béla bátyja akkorra halott volt. A tetemeket éppen rönkhordó hegyiszekérre gyűjtötték. Bátyja fejét a vendégoldalnak támasztották.

Hogy meghalt a legidősebb fiú, Csóka Béla apja csak évekkel később tudta meg. Ő, aki katona volt, s a füredi kórház anyagbeszerzője, előző nap látogatta meg a családját, füstölt húst, kását és gyümölcsöt hozott nekik. A fegyverek már a közeli hegyekben dörögtek. A fiúk kérték apjukat, ne menjenek vissza Füredre, de nem állt kötélnek. Vonult vissza a fronttal. Amerikai fogságba került — ő, aki egyébként is New Yorkban született, mert a szülei kinn gyűjtötték össze a hársfalusi birtok és ház árát — és sok évig nem lehetett felőle semmit hallani (ötvenhatban végzett vele egy eltévedt golyó a veszprémi vár kapuja előtt).

Csóka Béla levente volt az egyetlen, aki tudott a falu melletti erdőségben működő rádióleadóról, arrafelé voltak a nyúlhurkai. De azt mindenki tapasztalhatta, hogy a hegyélen sokáig tartották magukat a német gépágyúsok, villámgéppuskások. Ha másért nem, azért, mert volt köztük egy berlauti fiú, aki gyakran látogatta hársfalui rokonait. Huszonkét német tartotta az állást, szinte a legutolsó pillanatokig. A ponyvás autójuk motorja állandóan ketyegett, készen arra, hogy gyorsan meglépjenek. Egyet kilőttek a németek közül (éppen a berlauti rokont) — huszonegyen még időben elzúgtak a fennsík felé. Magukkal vitték a Malatin József összekerítette tizennyolc sápadt leventét.

Gyanítható, hogy ez a nehezen bevehető tűzfészek bőszítette fel az oroszokat, s tettek rettenetes fogadalmat a férfiak legyilkolására. Szörnyű nap volt. A Malatin-családból maradtak meg legtöbben. Sorsukat a hársfalui nők sem kerülhették el. Mindannyiukat megerőszakolták.

A menekülő németek gépkocsiját — a leventékkel együtt — az apátság előtt találta el egy láncos bomba. Senki nem maradt életben. Azon a napon szakadt át az apátság könyvtárának boltozata egy fel nem robbant aknalövedéktől.

A hársfalui temető végén négy tölgyfa áll. Ott nyugszanak azok, akik ezen a napon pusztultak el. A sor végén a három Malatin-gyerek. Arra következik az öreg Malatin sírja — akit ötvenkettő majálisán ölt meg a bükkösben egy belorusz katona. Majd sok gyereksír, mind öt-hat éves korában emésztődött el. Metszett szeműek és sárga bőrűek voltak.

A Malatin-gyerekek sírjához anyjuk másfél éve nem jár ki, nem bírja a lába, de együtt kel, együtt fekszik emlékükkel.

Bartusz György: Installáció (1969)

GÉCZI JÁNOS

A négy tölgyfa

Hársfaluba — a törökdúlás után — Szilézsiából telepítették be a németeket. Akik aztán nem tűrtek maguk között más nyelvet beszélőket. Bár ezerkilencszáznegyven környékén mégiscsak maguk közé engedték — igaz, a faluvégre — az olyan magyar családokat, akik katolikus vallásuk miatt kényszerültek otthagyni Nádast, Csatényt. Így aztán ők is együtt pusztultak a sváb faluléppel, a második világháború vége előtt másfél hónappal.

A Zirc határában fekvő Hársfaluba késéssel érkezik a tavasz. És korán hagyja el a nyár. A Bakonyhát falvacskájában néhány fokkal mindig hidegebb van, mint a környező községekben. Az évezred leghidegebb napja 1945. március 23. Ekkor úgy fújt át a falun a halál szele, hogy magával sodort szinte minden családot. Innen négy családtagot, onnan egyet: a háború egyetlen napján kétszázhetvenkét lelket kapott vissza az ég.

Egy hársfalusi ember kimenekült a tűzből, ő vitte a szörnyű hírt Zircre, ahol az apátság pincéjében sok száz menekültnek adtak búvóhelyet pénzért, élelemért, kegyszerért, munkáért vagy csak könyörületből. Amit mondott, a kétségbe taszította az embereket: jobbára fiatalokat, leventekorúakat gyilkolnak tucatszámra az oroszok. A férfiakat is az uradalmi magtárhoz terelik, sortűz elé. Másokat a bíró pajtájába hajtják, lovak, tehenek közé. A lemészárolt embereket az állatok megtaposták. És a faluból a vákáncsosba menekülőket aknavetőkkel lövik, a sebesülteket nyúzótőrrel trancsírozzák.

Malatinné Csóka Anna három fiát és a vejét vesztette el egy órában. Máig abban a cselédházban él — Major utca 9. —, ahonnan szeretteit kiterelték. Malatinné Csóka Anna tizenkét gyereket szült, a tizenkettőből hét kiskorában meghalt. Ötöt nevelt felnőtté, három fiút, két leányt. Férje, a cséplőmester, az első világháború után hatvannyolc teljes hónapra (nem beszélve a két hónap utazásról) orosz fogságba került és ötvenkettőben halt meg. István fia — ama nap előtti estén tért haza a Dontól, egyik szemét elveszítve. Ő huszonöt éves múlt néhány nappal (falun a gyerek rendre tavasszal születik), nős, két gyermek édesapja. Antal tizenkilenc, Péter tizennyolc évet töltött a földön, s a veje húszat.

Kevés anya él meg ekkora tragédiát: egyszerre négy életet veszít el. Mennyit képes elviselni az anyai szív? Mennyi féltés, álmatlan éjszaka, munkás nappal, míg embernyi emberré nevelte őket! Sokszor van, hogy már-már az eszét veszti, hogy agyonroppantja a fájdalom. Nem sokon múlott, hogy a férje is áldozat legyen. Hisz négy gyermekét vitéz Malatin Istvánnal együtt terelték a papudvarva.

A fegyveres orosz katona odafordult egy tiszthez, mi legyen? Kísérd el őket, s végezz velük! — adta lakonikusan a parancsot. Malatin István értette a fáradt beszédet, hisz legszebb életéveiben Oroszországban volt hadifogoly. Az őr előre parancsolta őket. Útban voltak ahhoz a pajtához, ahol már többeket kivégeztek, igaz, őket nem sajnálta a falu, mert harmadszedőknek, senki embereknek ismerték, akik egyik napról a másikra éltek: és mert a háborút lopásra alkalomnak, becstelenségeket lehetővé tévő időre vélték. Éppen szembejött egy orosz tiszt. Malatin magyarázni kezdett neki, hogy itt már nincsenek németek, elmenekültek Zircnek. Kerítsen nekem kantárt, meg nyerget — így a tiszt, németül. De honnan tudnék én most lószerszámot szerezni — így Malatin,

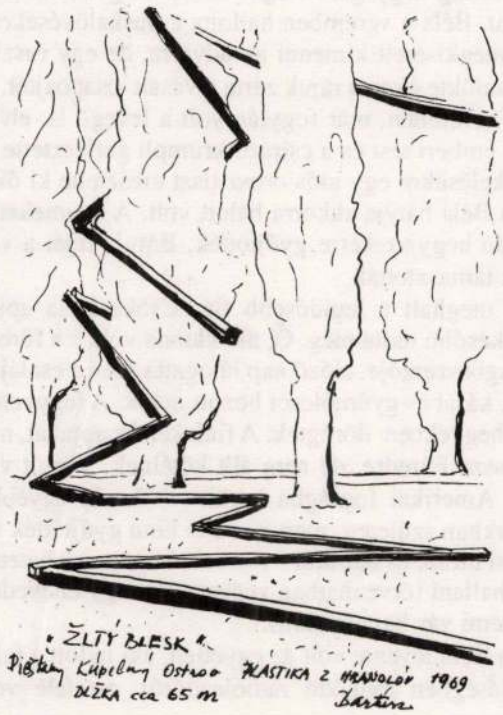

Bartusz György

oroszul. Ne akadékoskodjék, tűnjön el! — csattant a válasz magyarul. A gyerekeim — fogta könyörgőre Malatin, áttérve ő is a magyar szóra. Ők maradnak, de te is maradhatsz ... Malatin kétszer próbált öngyilkos lenni, sose bocsátotta meg magának gyávaságát.

A tiszt megelégelhette a vérfürdőt. Malatin csak később ébredt arra, hogy megmentette az életét. Dehogy kellett a tisztnek kantár és nyereg.

A cséplőmester a kertek alatt futott haza a családjához, onnan együtt menekültek az uradalom pincéjébe. De a nyomában haladva rájuk törtek a fegyveresek: német katonákat kerestek. Malatin itt is azt dadogta, hogy aki tehette, az elmenekült. E kétértelmű fogalmazás eredményeként kiráncigálták az udvarra, és odataszigálták a halomra lőtt emberekhez. Nézze, itt vannak a németek. Malatinnak majd megszakadt a szíve; ott találta három gyermekét és vejét. Ott láthatta vérbe fagyva szinte az egész falut. Nincs szó a fájdalmára. Jajgatott, átkozódott, hiába. Tudta, nem volt semmi nagy bűne a gyerekeinek. Még csak az sem, hogy szóba álltak volna azokkal a társaikkal, akik beléptek valamelyik ilyen-olyan pártba. Hiszen magyarok voltak.

Akkor már összeszedték és elvitték a leventéket. A hársfalui bíró — Malatin József, Csóka Anna első férjének bátyja (az egyetlen, aki benősült a németek közé), majd annak halála után férje — minten elkövetett, hogy a falubeli leventéket megmenthesse. Sikerült — gondolhatta akkor, pedig a szép fiatal életeket nemes szándékkal éppen a halálba küldte. Csak egyikük, Csóka Béla menekült meg. Ő Csóka Anna húgának balkézről szerzett fia, későbbi szakszervezeti titkár, kombájnos, haláláig nőtlen (mert egy szanitécasszony megcsúfolta a heréit).

amely egyúttal a bűn melegágya is. A hit viszont — s ezt közhely elismételni — nem áll meg magánál a halál tényénél, hanem átlendít az öröklét felé, a földinél mindenesetre magasabbrendű szféra felé. Ez a — nevezzük — nem szokványos valóságba való átlendítés a megszelídítés, pontosabban az illúzióteremtés, ha Földényi gondolatmenetét követjük.

Földényinek sok mindenben igaza van. Például abban — persze egy bizonyos felfogás prizmáján keresztül szemlélve a dolgokat —, hogy „Attól lenyűgöző egy mű, hogy az őt gúzsbakötő kimondhatatlant és ábrázolhatatlant árasztja magából", vagy hogy „A béke hiányától elevenedik meg a mű", s az ember számára nem számolja fel a lehetetlent, hanem kihívja, hogy az ember küzdelembe bocsátkozzék vele még akkor is, ha a győzelemre a leghalványabb lehetősége sincsen." S még egy metaforikus hasonlatot: „A lehetetlen úgy teperi a földre az embert, mint Saulust Isten látványa."

Álljunk meg ismét egy pillanatra: Saulus porbasújtásának viszont az a következménye, hogy Saulusból Paulus válik, a földi világ égi világgá transzcendálódik, az alvóból felébredt lett, a halottból élő. Saulus „megtért".

Mit is mond még Földényi? „A kockázatteli pillanat iránti elkötelezettség, a halálnak mint folytonos fenyegetettségnek a számontartása és az ebből fakadó *szenvedély (amelynek nem kell feltétlenül látványosnak lennie)*: ez teszi ragadozóvá a művet — a lehetetlen lázadójává" (kiemelésemmel, D. O.).

Az emberi élet „nincs tovább"-ja, ha a fentieket *nem* csak egyedül a műalkotásra vonatkoztatjuk, elmondhatjuk, hogy valóban *szenvedélyt* fakaszt. Nos, ha esszében gondolkodunk, megengedhetünk magunknak egy kis kitérést. Földényi is valamiféleképpen óvatossá válik, amikor leírja a szenvedély szót. A szenvedély, amellyel rosszul sáfárkodnak az életben, a legnagyobb bajokba, katasztrófákba sodorhat; a helytelenül értelmezett szenvedély szétzülleszti a morált, elvezet a helytelenül értelmezett szabadsághoz. Földényi persze nem ebben az értelemben vetette papírra a szenvedély szót. Azonban a levezethetetlen haláltudatosság nemcsak mély bölcsességet szülhet — ez a Földényi-féle ember jellemzője —, a végső reménytelenségből megszülető melankolikusan nárcisztikus „reményt", hanem világméretű káoszt, mindent átható pánikot, a rend felbomlását, amely végcélja az emberellenes hatalmi érdekeknek. Ahol megszűnik az Isten — degradálódik, romlik a hagyomány minősége, mint ahogy az egész létezés minősége is romolhat, hogy egy Földényi-gondolatra hivatkozzunk —, azaz a *Mérték*, a mértéktelenség válik uralkodóvá, s ez talán Hamvas legnagyobb rettenete sok másféle szorongás mellett. A szenvedélyt, a visszafogottat Földényi a művészetre vonatkoztatja, alkalmazza. A haláltudatosság, a perverzitásig eltúlozott, mint már eddig is láttuk, kétélű fegyver: lehet a legmagasabb bölcsesség foka, de egyúttal a legrombolóbb szenvedély az emberi társadalmakban, azokban, amelyek ezt tudatosan is szítják.

Hamvas megérzi ezt a tragikus veszélyt — nem nehéz neki! — amikor a transzcendens — legyen ez a kifejezés bármilyen gyanús vagy közhelyszerű is — áthatolást nélkülöző társadalmakat az elbarbárosodás melegágyainak tekinti, vagy ugyanez a végeredménye a hamis társadalmi vagy egyéb hatalmi ideológiáknak is, amelyek áltranszcendenciát hoznak létre. Erre volt és van bőven példa a huszadik században is.

Marad tehát Séth, a fejlődni képes, de még mindig Janus-arcú humánum?

Vagy soha, semmilyen módszerrel vagy politikával nem lehet megoldani az embernek mint létezőnek a problémáját?

„A béke hiányától elevenedik meg a mű" — mondja Földényi. Ezek szerint soha nem lehet béke, békesség sem a lelki deminzióban, sem a testiben? Ezt még akkor is nehéz lenne elfogadni, ha ez lenne a tovább nem bontható igazság. Az örökmozgó, nyüzsgő paranoia csak egyik mozgatórugója az emberi létnek, mivel ennek a létnek békességre, békére is szüksége van. Nyugvó állapotra, a beteljesedettségre, a pihenésre. A halátudatban is benne kell legyen a mérték.

Nos hát amennyiben utópiának (utópia = seholsincs ország) fogható fel Hamvas igyekezete az emberi lét értelmének megadására, legalább annyiban utópia Földényi azon elgondolása, hogy az Ananké-tudatú (értelmiségi?) ember megválthatja a világot, illetve önmagát egy egyre inkább atomizálódó világban, hogy felnőhet emberi önmagához. Van tehát az elmélet és a gyakorlat. Van tehát az utópia és van az azt kicsorbító valóság, amelyet az örökké fékezhetetlen biológiai vadsági állapot és az ezt féken tartó domináns és profitra éhes hatalom sohasem fog engedni oly mértékben spiritualizálódni, hogy a mindenkori elit lába alól véglegesen kicsússzék a talaj. Hamvas szavával élve ez az emberiség „története".

A vallás, a művészet, egyszóval a kultúra végnélküli küzdelmet folytat egy utópikus cél érdekében az emberért, de ez az összesűrített fogalom legalább annyira utópikus, mintha arról ábrándoznánk, hogy egy szép napon hétvégi kirándulás keretében bejárhatunk majd egy egész galaxist. Gyalagosan, esetleg kerékpáron.

III.

A létértelmezés e két bemutatott alternatívája ezek szerint patt-helyzetbe került? Talán igen, talán nem. Utópia nélkül valóban nem érdemes létezni. Az utópiát viszont sohasem lehet megvalósítani. Marad tehát számunkra a madáchi végszó. Egy filozófiai-művészi közhely, amelyet csak illúziókkal lehet továbblendíteni?

(1992.)

Bartusz György: Pieta (1987)

sonlítható-e valamiféleképpen a hamvasi Séth-utódokhoz, az úgynevezett logosz-fajhoz, a természetfölötti emberekhez, jövendő lényekhez, „akik" — Hamvas utópiájában — „az időből vertikálisan kitörnek és a természetfölötti világ egységében élnek" (a vertikális irány a relígió keresztjének vertikális szára). Ábel és Káin mellett (két jelkép) Séth a középlény, a kevert emberi jelleg, a humánum. Séthben, habár az anyag az uralkodó, él a szellemvilágból hozott nagy misztériumok emléke.

Abban, hogy az úgynevezett modern emberiséget Hamvas valóban a jó útról letértnek tartja, van némi abszolutizálás is. Földényivel egyet kell értenünk abban, hogy minden korban létezett hagyomány, és minden korban léteztek olyan egyének, akiket Ananké tartott az uralma alatt. Hamvas maga is jól tudja, hogy maguk a vallások sem a végső megoldás, mivel ezek már mind történelmi képződmények, mint a különféle ideológiák, világnézetek. Ugyanakkor Hamvassal egyetértésben be kell látnunk, hogy a vallások az utolsó állomások a metafizikai létfelfogás felé vezető göröngyös úton, elsősorban az emberi tömegek számára, s a vallás egyúttal morál is.

Földényinek kétségkívül igaza van abban, mivel relativitásban gondolkodik, hogy „Az Egység belátása, mivel intenzív, az időt is felülmúló élményről van szó, nem köthető egyetlen kivételes („paradicsomi") korszakhoz sem, de a krízis sem szűkíthető le egy másik („történeti") korszakra [...] És ha a hagyományokban ott lappang (tombol) a krízis, akkor ma, amikor látványos krízisben élünk, valamilyen módon a hagyományokban is osztozunk. Sorsunk semmiben sem különbözik azokétól, akik évezredekkel ezelőtt éltek; ugyanazt szenvedjük el, mint ők, a „létfelejtésnek" ugyanabban a soha végleg meg nem szüntethető állapotában leledzünk."

Különös módon tör pálcát Földényi Hamvas fölött, mivel a pálca kettétörése után a részeket egybeojtva dugja bele a termékeny talajba, hogy szép cserjévé, fává növekedhessen; Hamvas saját szavaival ítél a hamvasi módszerről, létértelmezésről; „a halál közelségétől átitatott enthuziazmus".

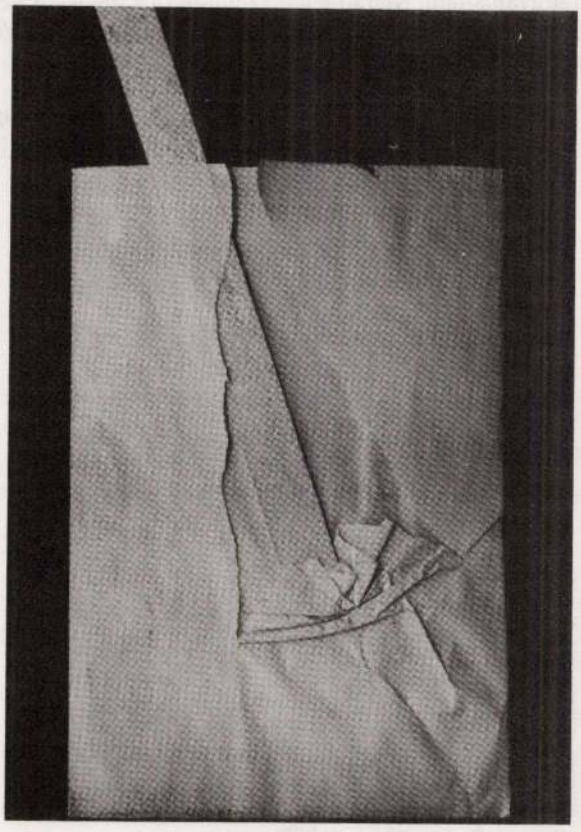

Bartusz György műve (1983)

A különféle ellentmondások dacára is tulajdonképpen mi bizonyosodik be Földényi előtt a relativizmus alapján? A következő: „hogy a hagyomány nem felhalmozott tudás, nem korszak, nem beváltásra váró ígéret, hanem a lélek sajátos állapota, amelyben a mámor, a derű, a látomás, a csoda, a lelkesültség, s mindezek mélyén a haláltól való megérintettség igazgat minden rezdülést". Ezen gondolat második része majdnemhogy azonos Hamvas módszertani hozzáállásával, habár Hamvas kevésbé él — s minden szörnyű történelmi és emberi tapasztalata ellenére sem — az egzisztencialista morbiditás limbusában. Mindenesetre nehéz lenne e kétféle, léttel szembenéző módszerről eldönteni, hogy melyik a járhatóbb út. Melyik a dogmatikusabb, és melyik a kevésbé az. Földényi is tesz fellebbezhetetlen kijelentéseket, amelyek semmivel sem kevésbé apodiptikusak, mint a Hamvaséi. Egy bizonyos: módszer mindkettő, módszer az emberi élet, emberi lét megélésére. Séthben benne foglaltatik Földényi is és Hamvas is, és még számtalan más intellektuális lény. A húsbavágó kérdés éppen ezért az, hogy vajon Séth, a kevert ember előre fog-e haladni, s nem süllyed-e vissza egy elsorvadt szellemiségű világba?

II.

Befejezésképpen — a sok remekbeszabott esszé közül — szeretnék még hivatkozni egy másikra az eddig bemutatott mellett, s ez pedig *A kockázat művészete*. Az alap- és kiindulási hang a következő húron pendül meg: „A kockázatnak számos válfaja van. A legnagyobb mégis maga az életünk, ez az egyszeri lehetőség, amelyet sem halogatni, sem megismételni nem adatott meg". Maga a megállapítás sztereotípnek nevezhető, habár pozitív értékét kétségbe nem vonva, mivel Földényi célja nem valamiféle romantikus-szentimentalista-impresszionista nosztalgiázás, hanem inkább e szokványos, szinte toposz-számba menő kitétel racionalizálása, mondanám módszertani céllá tevése. Már ahogy, tegyük hozzá, Hamvas teleologizálja a transzcendálás aktusát egy eléggé metafizikus utópia felé.

Földényi itt is, önmaga szempontjából, berzenkedik az ellen az egyetemes „becsapás" ellen, amely azt tűzi ki célul maga elé, hogy kiszorítsa az emberi tudatból „a halálnak mint végérvényes megsemmisülésnek a gondolatát". Az újkori kultúra tehát a megszelídítéshez, az eufemizáláshoz fordul, mivel „a művészetet jelölte ki olyan rezervátumnak, amelyben az ember állítólag büntetlenül adhatja át magát a pillanat és a kockázat szédítő élvezetének". Ezzel szemben az igazi, valós művészet célja nem az ilyesfajta élvezet nyújtása, hanem az, hogy „rábírja az embert arra, hogy saját maga létezésében kételkedjék", — veszi át Unanumo egzisztencialista gondolatát Földényi. A valódi és hiteles műalkotás éppen ezért nem megszelidíthető: energiája feltárja a dolgok esetlegességét, sőt még a vallásos hitet is megingathatja, azaz megnyitja a halálról való gondolkodás felé vezető utat.

A mondat legutolsó szakaszában foglaltakhoz azt fűzném azonban hozzá, hogy például a keresztény vallás a leghalálközelibb hit: a halál ténye tudatosításának a magasiskolája. És azt tanítja, hogy éppen az elkerülhetetlen halál szinte pillanatonkénti tudatosításával *kell* az emberi életnek és létnek értelmet adni, mégpedig egy felsőbbrendű erkölcsi-spirituális megélés értelmét. Nem az életutazás, életvendégség korlátokat nem ismerő és mérték nélküli kiélését, kitombolását,

foghatatlanságból eredő rácsodálkozásnak, valamint e fogékonyság elfojtásából következő dogmatizmusnak a kibékíthetetlensége, az önmagát lecsupaszító és kiszolgáltató gyónást tevőnek, valamint a magabiztos, rendíthetetlen, a párbeszédet elutasító teológusnak az ellentéte. E kétfajta magatartás nem egyeztethető össze; a kialakuló feszültség ezért éppen attól idegenít el, aminek pedig Hamvas meg kívánt nyerni."

Hamvas tehát ha bele is pillant az eredendően válságos emberi egzisztencia tükrébe egy-egy töredéknyi időre, olvasója szemét egy hirtelen mozdulattal befogja, mielőtt az belezuhanna mindenestül és egyenesen *Ananké* csontkarjaiba. Ahogy maga Földényi mondja: „ám ahelyett, hogy a mélységekben alámerülne, és a feloldhatatlan paradoxitásban jelölné ki azt az otthont, amelynél az ember mint a keletkezés és az elmúlás kiszolgáltatottja tovább nem léphet, egy utópiát teremt, amelynek alapja a végső „nem" helyett a tovább nem bontható igen."

Földényi továbbmegy, s még azt is kifogásolja, hogy bíráltja azért is kerül sokszor ellentmondásba, mivel a „lét", „létezés", „világ" fogalmak jelentésmezőit nem tisztázza (ez a téma persze külön tanulmányt érdemelne szerzőink esetében).

Hamvas tehát úgy tesz, „Mintha bizony Ananké a földöntúli messzeségekben lakozna, nem pedig a szív dobogásában, az erek lüktetésében, az idegek áramában". Azaz : Hamvas az ember szakrális metafizikai irányultságának aranytartalékát kivonja Ananké uralma alól, s az amúgy valóban, ő általa is elismert tragikus sorsú embernek — leválasztva őt az önmagában hordozott halálról — utópikus irányulságot, valamiféle heroikus *célt* ad. Földényi természetesen továbbra sem mond le a neheztelés jogáról: „A krízist felülmúló hagyomány elérése ezért beteljesíthetetlen vágyódás tárgya lesz, amelyet észrevétlenül az utópiákból áradó melankólia borít el". Az ember, az emberiség tehát a megragadhatatlan és ideális felhőbe vont ősmúlt (amikor is az ember még harmonizált a természettel és az isteni világgal), illetve az utópikus jövő (az embernek az istenülés felé kelle haladnia) között lebeg, sőt, mi több: az úgynevezett hagyomány e két pólusba tolódik el a jelenlegi bűnös és korrumpálódott emberi korszakban.

Habár ezt a résztémát nincs módunkban tovább feszegetni, fűzzük azért hozzá, hogy Hamvas nem ennyire mereven gondolkodott, hiszen a *Scientia Sacra* című nagyesszéje hatodik s egyben utolsó könyvében kimondja, hogy az archaikus és a mai emberiség összevetése nem értékítélet alapján történik, mivel az összehasonlítás csupán *módszertani* fogás.

Abban azonban Földényinek mégiscsak igaza van, amikor azt észrevételezi, hogy Hamvasnál úgy bukkan fel az egész kérdésegyüttes, hogy a jelenlegi apokaliptikus emberiségkorszakot egy úgynevezett paradicsomi állapot előzi meg és a megváltás örökkévalósága követi majd; természetesen a köztes állapot kizárólag degradált és korrumpálódott lehet (Hamvas gyakran használt szavával élve). Földényi hozzáteszi: „Érthető, hogy Hamvas tolla nyomán kirajzolódó „hagyománykép" legfőbb feladata az, hogy az embert kiemelje Ananké szorításából", tehát abból a totálvégállapotból, amelynek átélését Földényi követelné, „azaz a létezésből — és egy vágyott múltba (és jövőbe) helyezze."

Vajon Földényi nem azt rója-e fel Hamvas hibájául, ami a legfőbb erénye?

Miben látja az újabb hibát Földényi? Ő így teszi fel a kérdést: „Vajon nem a válság elkendőzése, megtagadása a valódi romlás?"

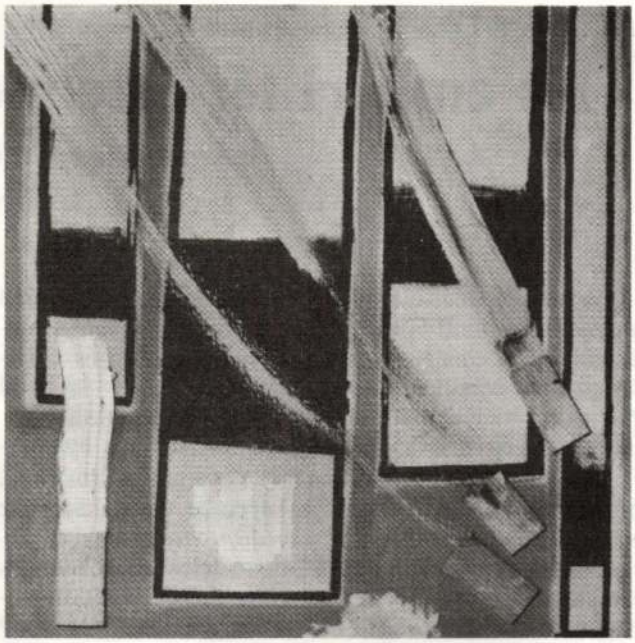

Bartusz György: Festmény (1967)

Mit lehet még Hamvas szemére vetni? A következőt: „A krízisnek és az emberi lét megoldhatatlanságának a belátása helyett a mindenáron való tisztázás vágya kerekedik felül; s miközben Anankét Hamvas letaszítja a trónjáról, a *morál* szellemét ereszti be" — és operál a „transzcendens világ" Földényi számára kissé közhelygyanús kifejezésével... A morál bevezetődése itt annyit jelent, hogy Hamvas a morált tartja védőpajzsul maga elé, hogy ne kelljen abba a bizonyos tükörbe belenéznie, más szóval: az ember, mint olyan, a morált építi maga köré, mint illúziót, hogy igazolja létét, és hogy annak célt találjon.

Egy újabb kérdés merülhetne föl: a transzcendencia végleges kitörlése az emberek elméjéből hova vezetne? Egy totálmerkantilista, vulgárnaturalista világ felé? Vajon nem a transzcendens gondolkodásra való képesség az egyetlen életvize az értelemmel bíró emberi lénynek?

Földényi különbséget tesz istenhit (vallásosság) és istenélmény (a legvégső katartikus döbbenet) között. Ezen utóbbi az istenhiány sikoltó rettenete is, a totális magárahagyatottság, amikor beléomlunk Anankéba, mint egy homokvár, s Ananké ugyanígy mibelénk. Ez a villámmegvilágította kisértetvilág a legmagasabbrendű és tovább nem fokozható emberi létazonosságtudat, a semmivel való egyenlőségjel létrejöttének borzadással teli pillanata szerinte kontra minden olyan intézménnyel, ideológiával, hiedelemmel, amely illúziót teremt, azaz az ember szeme elől el akarja takarni az egzisztenciális végvalóságot. *A medúza pillantásá*ban így szól erről: „A mindenben feltoluló kaotikus mélységet az egyház éppúgy megpróbálta „megszelídíteni", mint a rómaiak a káoszt, midőn térbelinek és anyagszerűnek nevezték", vagy, hogy továbbra is folytassuk a gondolatot: „A misztika vitathatatlanul keresztényi előítélete mutatkozik meg abban, hogy ezt az „isteni alapot" (istenhitet, nem istenélményt, D. O.) minden megfoghatatlansága ellenére mégiscsak beteljesülésnek tartja. Az életnek, ennek a halállal végződő zuhanássorozatnak *próbál* ezért *célt és értelmet tulajdonítani*" (kiemelésemmel, D. O.)

Hamvasnak eszerint ugyanez a „téveszme" tulajdonítható.

Vajon azonban az Ananké-győzedelme-éleslátással és a leplezetlen lét tudatával átitatott Földényi-ember nem ha-

DIENES OTTÓ

Az emberi lét értelme vagy értelmetlensége

Hamvas Béla egy Földényi-esszé tükrében

I.

Bevezetésképpen előre kell bocsátanom, hogy mind Hamvas Béla, mind Földényi F. László általam ismert műveit mindig is elmélyült érdeklődéssel olvastam és tanulmányoztam. Mindkét szerző érinti azokat a szellemi területeket, amelyek iránt mindig is figyelmet tanúsítottam. A két szerző egymásra való vonatkoztathatóságát, egymáshoz való kapcsolatát, kapcsolódását eladdig nem ismertem, amíg Földényi Hamvas-esszéje kezembe nem akadt. Az esszét Földényi 1988-ban írta, s *A túlsó parton* című esszékötetben jelent meg Pécsett 1990-ben a Jelenkor Irodalmi és Művészeti Kiadónál. A hamvasi művekből fakadó érdeklődéssel vettem kézbe a sajátosan egyéni zamatú esszét, amely elsősorban a szerző szubjektív érzéskomplexumát van hivatva sugallni, kihámozván a Hamvastól olvasott művekből mindazokat a gondolati vonulatokat, amelyek egyrészt eltérnek Földényi eszmei irányultságától, másrészt pedig kifejezik az esszéíró értékelő mozzanatait. Az értékelő mozzanatok inkább lírai jellegűek, az elutasító gesztusok racionális fölényét a Földényi-féle létmagyarázat szubjektív dominancia-tudata nyújtja. Földényi tehát olyan „sebezhető" pontokat keres a saját magával egyenrangúnak érzett féllel szemben, amelyekbe úgy tud bírálóan beleakaszkodni, hogy ugyanakkor nem fogja ki a szelet a nagyra becsült „ellenfél" vitorláiból. Lovagias eljárás.

Ahhoz, hogy Földényi szellemi irányultságát meg tudjuk ítélni, ismernünk kell legalább a fent említett esszégyűjteményt, illetve a Lánchíd Kiadónál 1990-ben megjelent kötetét, *A medúza pillantását*. Ezen utóbbit valóban kapitális műnek nevezhetjük a nagyesszé műfajában. Tartalmazza a szerző fentebb említett irányultságának leglényegét, s amelynek aztán megint csak a lényege a leplezetlen szembesülés a léttel, amikor is az ember mindenféle életillúziótól megszabadulva, „önmagától elpártolva a lét oldalára áll, a határtalanságból néz vissza önnön határok közé kényszerített énjére". Ezt a legvégső és már tovább nem bontható pillanatot („a semmi ágán ül szívem") nevezhetjük el a szerzővel együtt „a megsemmisítő beteljesedés misztériumá"-nak.

Ezzel a néhány kiragadott, de számunkra igencsak lényeges gondolattal természetesen éppen hogy csak sejtetni voltunk képesek azt az egzisztenicális mélységet, amelyet a szerző feltár előttünk. Földényivel természetesen lehetne vitatkozni — bizonyos szempontokat figyelembe véve ezt meg is tesszük a következőkben —, de végső értékelésképpen szeretnék néhány régebben e témáról papírra vetett soromra hivatkozni: „Földényi könyve a néhány szálra besűrűsödő gondolati vonulat mellett részletgazdagságában is igen jelentős mű. Mint esszé, gondolatokat vet föl, súlyosakat, mint az ólom, de megoldást nem kínál, nem is adhat. A lemeztelenedett léttel való szembenézés kétségkívül illúzióromboló, de a kegyetlen szembesítés figyelmeztet arra, hogy az ember, amíg nem érkezik el helyzete magaslatára, önismeretének tragikusan felemelő ormára, csak önmagával kísérletezik: még a legszentebb dolgokkal is csak port hinthet saját szemébe."

Most pedig vizsgáljuk meg közelebbről egy kissé, hogy miből ered/erednek Földényi értékelő vagy bíráló érzése/érzései Hamvas műveit olvasva-tanulmányozva.

Értékeli például — minden mozzanatra persze nincs módunk kitérni —, hogy Hamvas a *Karneválban* végeredményben arról tesz tanúbizonyságot, hogy magának az emberi életnek az égvilágon semmilyen célja sincs — viszont az ösztönök és a sejtek azt sugallják, hogy van. Ezen sugallat nélkül ugyanis az emberi élet csak kényszervegetálási szinten lenne elképzelhető: „Az életnek ezért az a hallgatólagos célja, hogy egyáltalán létezik, azaz célját önmagában hordozza. Ez egyszerre nyomasztó és mégis szórakoztató felismerés hatja át a Karnevált...". Földényi értékeli azt is, hogy végül az egyes ember, ezen felfogás keretén belül, a *káosz*ba fullad bele, hiába menekül előle, mivel „a káosznak csak a meg nem születettek fölött nincs hatalma". Az is Hamvas értékelésének malmára hajtja itt a vizet, hogy már pályája legelején „az egzisztenicális krízisben lévő ember helyzetének lényegéig" jut el.

Igen ám — s itt jön, itt következik be Földényi első ellenérzése Hamvassal szemben —, csakhogy Hamvas nem megy végig a Földényi szerinti helyes eszmei irányultság főcsapásán, amelyet érintőlegesen már dióhéjban bemutattunk. Rossz érzése bizonygatására olyan Hamvas-szövegrészekre hivatkozik amelyekben a számára leggyengébb pontot találja meg: „Azokon a pontokon, amelyekben Hamvas szövegeiben mintha megszakadna valami, a *kimondhatatlanság megszűnik, a krízist feltáró szakadék váratlanul betömődik* (kiemelésemmel, D. O.).

Ezeken a pontokon Hamvas a totális semmivel való szembesülést *apodiptikus*, azaz ellentmondást nem tűrő kijelentésekkel — Földényi szerint méghozzá erőszakoltakkal — „igyekszik leplezni". Az ellentetszés kiváltó oka tehát az, hogy Hamvas elegáns kijelentésekkel *illúziókat* kelt az olvasóban a szabadságról és a leigázhatatlanságról. Ezzel szemben nagyvonalúbbnak tartaná, ha Hamvas nem nyújtana szalmaszálat az olvasónak abból a célból, hogy az megmeneküljön tudati szinten a káosz ásító torkától, tehát olyan kisszerű körülmények miatt van a leplezés vagy leleplezési szándék, amelyek eleve tiltják az ilyesfajta naturalisztikus szembesülést. Földényi „a megoldhatatlan valóság belátása" előli menekülést megfutamodásnak véli saját bátorsága tornyából kitekintve.

A lényeg itt tehát az, hogy Hamvas megkerül, illetve kikerül egy olyan eszmei végkövetkeztetés, amely Földényi eszmei-módszertani végállomása: „A krízist [...] nem katarzis, hanem elszürkülés követi", a mindenáron való tisztázása valaminek, aminek Földényi szerint kimondottan csak illúzióértéke lehet.

Ezen a ponton elhangozhat egy kérdés: vajon az emberi lét/élet meglehet-e illúziók nélkül?

Földényi helyesen veszi tehát észre, hogy „A létezés megragadhatatlanságának elemi tapasztalatát azonban Hamvas csak elvétve engedi érvényre jutni [...] érthetelen makacssággal igyekszik e tapasztalatot újra meg újra elfojtani."

Földényi a sajátosan egyöntetű magatartásából kiindulva nem képes tolerálni a kétarcú magatartást: „a krízis, a meg-

BOHUMIL HRABAL

Vita Nuova*

Valahogy rákaptunk az urammal arra hogy el-elmentünk Jirka Smejkal műtermébe Az apró termetű festőművész egy pincében lakott a Na Zertvách utcában és akkora volt a műterme hogy teniszezni vagy hokizni is lehetett benne és az ablakok mellett emberek járkáltak és lentről csak a lábuk látszott és Jirka Smejkal kis konyhájában felfűtött kályha állt és a szenet a sarokban álló kupacból lapátolta Jirka a vödörbe és mindig fehér köpenyben volt és rejtélyesen mosolygott titka volt Jirkának és ez a titok az ő gigantikus festménye volt az Álom az apámról amibe már tavaly belefogott és a vásznon Jirka alvó apukája feküdt és fölötte egy pillangó szállt és Jirka föllapozta nekem a lepkeatlaszt és halkan beavatott a tervébe hogy ezt az összes lepkét átmásolja és lefesti az Álom az apámról vásznára és ha majd húsz évig ezt csinálja végül meglepi a közönséget gigantikus alkotásával... De eközben a másik hatalmas pincehelyiségben volt Jirkának egy óriási prése akkora volt mint egy villamoskocsi és semmi más nem volt abban a hodályban de Jirka már előre tudta hogy a helyiségből nemcsak műterem lesz hanem kiállítóterem is egy magángaléria amelyen Vladimírral dolgoznak és már meszelik a falakat meg a mennyezetet és úgy dolgoznak hogy Jirkának létrával kell lépkednie míg Vladimír kissé hajlított karral meszeli a plafont És Jirka valahogy rajtam felejtette a szemét de nem azért mert részvéttel voltam iránta hanem mert Vladimír meg az uram lóhátról néztek Jirkára és valahogy fitymálták azt amit Jirka csinál De Vladimír biztosan szerette Jirkát mert együtt jártak a rajziskolába meg azután ha Vladimír néha nagyobb méretű rézmatricát vagy duralmatricát csinált utána itt préselhette a grafikáit — a Jirka présén... És akkoriban Jirka a Természet és Világegyetem című folyóiratnak dolgozott és lelkes volt és egyszer maga mutatta be nekem hogy csinálja azokat a lepke-grafikákat és én ki nem fogytam az ámulatból amikor Jirka azt az apró rézlemezt a hatalmas présbe csúsztatta és a prés csörömpölt és akkora lármát csapott miközben azt a kis lemezt a túloldalára forgatta amilyet csak minálunk az Örökkévalóság gátján csináltak azok a masinák amikor a kutatóintézet gigantikus gépjei lassan szaggatták a tengelyeket és a szakítóképességüket vizsgálták... éppolyan robajjal dolgozott a pincében Jirka gigantikus préselő masinája és Jirka csak állt és mosolygott és nekem valamiképp Chaplin jutott eszembe a Modern időkből ahogy ott áll a gépek óriás kerékrendszere mellett picikén mint egy pöttöm mozdonyvezető a legeslegnagyobb mozdony mellett... És Jirka mosolygott rám és boldog volt mint egy kisgyerek miközben az uram meg Vladimír csúfolódott rajta... csakhogy Jirka tudta a magáét tudta hogy övé a jövő tudta hogy ász lesz ha majd egyszer befejezi az Álom az apámról című képét amelyen az alvó apukáját a világ összes lepkéje és pillangója veszi majd körül.. Így aztán

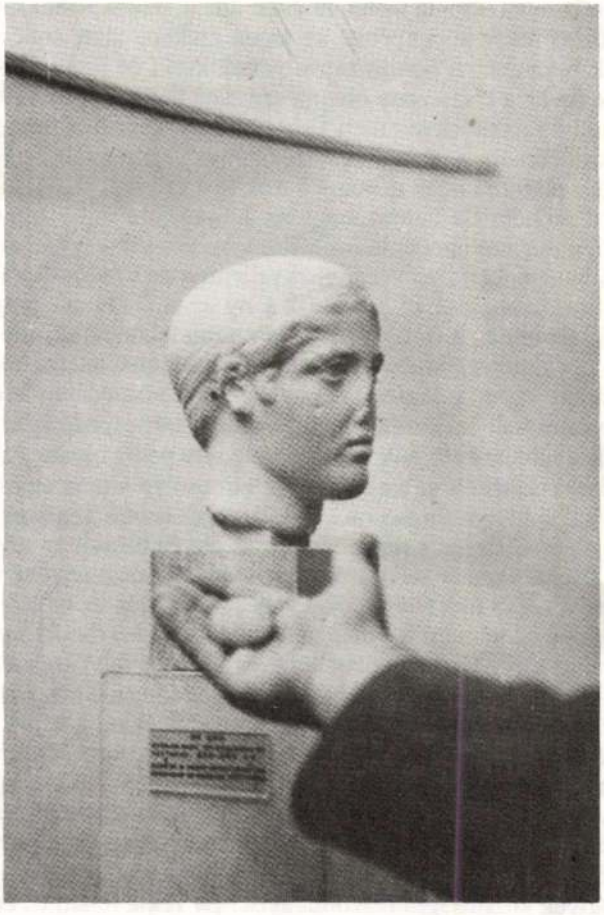

Bartusz György akció fotója (1972)

Jirka most csak az én kedvemért dolgozott hogy megmutassa nekem hogyan szüli az a gigantikus masinája az apró lepkéket a Természet és Világegyetem folyóirat számára... és most megnyomott egy gombot és elült a lárma és Jirka a hatalmas hengerről levett egy kis lemezt amely nem volt nagyobb a családi gyufánál és letépte a bársony négyszöget és aztán csipesszel elválasztotta a matricától a kis grafikai lapot és elém tette és az a grafika tényleg nem volt nagyobb egy postabélyegnél és egy csudaszép lepke volt rajta... Nem rossz igaz? kérdezte Jirka és az uram azt mondta... Én nem akarok elébe vágni a dolgoknak Jirka de te egy leendő nemzeti művész vagy... És Vladimír megjegyezte Nézd Jirka mi lenne ha elküldenél egy lepke-sorozatot Varsóba a Görbe Körnek? Mi lenne ha elküldenéd Miamiba Davis igazgatónak? Hadd adják az amerikaiak kicsit lejjebb hogy itt ez a szegény fiú Európából Csehországból és lepipálja Mark Tobeyt és Rothkot és Willem de Kooningot... Én magam is Jirka ahogy most elnézem ezt a te artefaktodat azt hiszem én is felhagyok az aktív grafikámmal... És én ültem a széken és a szemem villámokat szórt arra a két világbajnokra arra a két ászra arra a két emberre aki világbajnoknak kiáltotta ki magát mert nekem tetszettek Jirka lepkéi és felálltam és odamentem a falhoz és elmerültem Jirka olajképében amelyen érzéssel festette meg az anyukáját és hátat fordítottam annak a két embernek És Vladimír kiment a konyhába és behozta aktatáskáját és aztán az urammal becipeltek a műterembe egy asztalt és Jirka nevetett és kedélyesen szidta őket és azt mondta nekik Ti gazemberek... de engem nem tántorítottok el! Megálljatok csak ha majd befejezem az Álmot az apámról... csakhogy! Doktor! Addig is csinálni kell valamit! Megfordultam és láttam hogy Jirka Smejkal ágaskodva mered az uram szemébe és ökölbe szorítja a kezét és a levegőbe bokszolva bátorítja magát... És Vladimír halkan odasúgta ne-

*Részlet a szerző regényéből, amely az Európa Könyvkiadónál jelenik meg.

kem... Most pedig fiatalasszony bemutatok magának valamit amit akkoriban mutattunk be az urával meg Egon Bondyval amikor ott laktam ahol most maga lakik sőt ugyanabban az ágyban aludtam amelyben most maga alszik a férjecskéjével... Ez kérem a Vladimír féle epidiaszkóp... És odakint sötétedett és Vladimír becsukta az ablaktáblákat és bedugta a konnektorba a vasalózsinórt és az eljövendő műterem fehér falán megjelent egy ciklámenvirág amelyen néhány összetekert színes cérnaszál feküdt... az uram a vállamra tette a kezét de én kipenderültem alóla és néztem a falon azt a nagy virágot és az asztalon álló kicsi gépet amelyből egy körte árasztotta a fényt néztem azt a színes tündöklő virágot és az uram megszorította a kezem és bólintott és aztán mindnyájan megkövültünk és mosolyogni kezdtünk mert azon a virágon egyszerre csak ott volt egy nagy buborék amely nőtt és egyre nagyobbra fúvódott mint mikor fut a tej ilyesféle nyála van az árokban növő nagy virágnak amelynek levelénél hirtelen kiütközik a hab mint az epilepsziások szája sarkában a felvert tojásfehérje és Jirka műtermének a falán most ez a hab akkorára burjánzott hogy végül megpattant és átváltozott lecsurgó és finoman párolgó nyállá és a virág most újabb buborékot gyártott és alig észrevehetően változni kezdett és a cérnák megduzzadtak a párától és a folyadéktól amely széltében terjedt és én csak néztem és fel nem foghattam hogy tudta ezt Vladimír kiagyalni és Vladimír mellém térdelt és kezét a térdemre tette és halkan magyarázta.. Ez olyan egyszerű dolog fiatalasszony amit bármelyik kisgyerek megcsinálhat magának ilyesmit maga is beszerezhet és szórakozhat vele otthon a Gáton persze ha az ura megengedi Két üveglap közé betesz egy bármilyen virágot és amikor az epidiaszkóp melegétől az egész felforrósodik akkor minden duzzadni kezd és csodálatos váratlan ábrákat alkot amelyek proteuszi módon változnak... Mondta Vladimír és keze még mindig a térdemen volt és én fellestem és Vladimír is fellesett hogy nem látja-e a kezét az uram de az én uram a virágot nézte a falon amely most hogy a hőmérséklet magas hőfokot ért el mintha minden erejét összeszedve ki akart volna szabadulni az üveglapok páncéljából és a cérnákkal együtt felfúvódott és az egész kép azzal fenyegetett hogy szétrobban De az üveglapok nem engedtek és így most az egész virág lassan foszladozott és változtatta a színét mint mikor szétfolyik a befőtt mint mikor szétfolyik a szilváslepény és az összesült szilvák a szélén el-elcsöppennek a tepsi pereméről a forró sütőbe És Vladimír ott térdelt előttem és kondor haja már-már az arcomhoz ért és én láttam az éles és nemes arcélét és láttam a kissé duzzadt ajkát és felsóhajtottam és megint felsandítottam hogy nem látja-e az uram Vladimír kondor fejét a szemem közvetlen közelében és nem látja-e a kezét amely még mindig a térdemen pihent De most mindnyájan azt figyeltük ami a virággal történik és mindenkit meghatott és megbabonázott az a kép a ciklámenvirágnak és a belesült tekergő cérnáknak a pörkölődése... És aztán valaki kinyitotta a Na Zertvách utca járdájára nyíló ajtót és valaki lejött a lépcsőn a pincébe és valaki fel-alá járkált és hallatszott ahogy benyit a konyhába de Jirka meg mi is döbbenten néztük a falon játszódó drámát a boldogtalan ciklámenvirág és a vonagló cérnák tragikus sorsát És aztán kitárult a folyosóra nyíló ajtó és két alak lépett a műterembe és Jirka intett nekik és ujját az ajkára tette és tovább nézte a falat így aztán a két pár emberszem velünk együtt nézte ahogy a végsőkig elgyötört virág most feladta és elernyedt és szétkenődött a falon és csak egy mozdulatlan folt maradt belőle egy darabka salak egy darabka megpörkölődött anyag amelyben lassan oszladoztak a cérnák. És Jirka intett így aztán Vladimír levette kezét a térdemről és Jirka villanyt gyújtott és mindannyian úgy meredtünk egymásra mintha a világ legszebb filmjét láttuk volna Maga Vladimír is meg volt illetődve attól amit látott de azt hiszem ennél is jobban szíven ütötte hogy mindenkit meghatott az epidiaszkópja és a kép amit a falra vetített És csak ezután fordultunk a két emberhez aki az imént jött És egyikük egy jóképű fiatal férfi volt farmeröltönyben és mellette egy fiatal nő állt aki úgy volt öltözve mint egy légikisasszony és fiús frizurája volt és olyan kis koffer volt a kezében amilyenben a kislányok hordják a babájukat és Vladimír ismerte azt a farmeröltönyös férfit és kezet fogtak és a férfi valami Burda volt a Képzőművészet szerkesztője és bemutatta nekünk a lányt akit Teklának hívtak és Jirka felkért minket hogy menjünk vissza a konyhába és Vladimír elcsomagolta az epidiaszkópját és utána visszavitték a konyhába az asztalt is És az a szerkesztő rögtön a tárgyra tért és elmondta hogy ez a fiatal szlovák lány akit Tekla Holényiovának hívnak most érkezett Prágába és valamelyik festőiskolában akar tanulni a legjobb volna bevinni az akadémiára és hogy most elhozta megítélésre néhány munkáját melyeket aztán a tanári bizottság elé szeretne terjeszteni... És Tekla kinyitotta azt a kis kofferjét és mint holmi reklámcédulákat osztogatta a jelenlévőknek a telefestett negyedíveket és megint letérdelt az elé a fiatal férfi elé és térdére tette összekulcsolt kezét és ránézett és a szeme tele volt csodálattal és a fiatalember tovább beszélt ennek a lánynak a roppant tehetségéről aki ha nem most hát néhány év múlva biztosan gazdagabbá teszi kiállítótermeinket... És aztán elsőként Jirka Smejkalnak kellett elmondania véleményét a cirka tizenöt akvarellről és Jirka bűntudatosan mosolygott és aztán Teklára emelte kutyaszemét és azt mondta Én úgy gondolom hogy egy tehetségnek azt hiszem azt hiszem rajzolni kell tanulni csak rajzolni Dadogta Jirka és csak állt a színes foltokkal pöttyözött fehér köpenyében az anyja arcképe alatt amit a lepkék bekeretezett pontos rajzai vettek körül és aztán hozzátette Én ha a kisasszony óhajtja szívesen korrepetálok vele már ami a rajzkísérleteit illeti És a fiatal szerkesztő bólintott és összedörzsölte a tenyerét és felsóhajtva valahogy úgy pillantott a plafonra mint akinek kő esik le a szívéről és nyájasan azt mondta Én tudom maga az a Jirka Smejkal a híres rajzoló mindannyian csodáljuk a Természet és Világegyetemben látható lepkéit... és Vladimírra pillantott de Vladimírt teljesen megbabonázta az a szlovák lány az a Tekla aki még mindig térdelt és a fiatal férfi térdére támaszkodott aki idehozta és én menten kitaláltam hogy Vladimír első látásra beleszeretett ebbe a légikisasszonyba vagy micsodába kék kiskosztüm volt Teklán és telt volt a teste amely repedésig kitöltötte a ruháját és tömött volt a lába az arca pedig olyan vézna mintha diétázott volna és amikor elmosolyodott az egyik szemét kék hártya futotta be... És Vladimír letette Tekla akvarelljeit és nézte ezt a fiatal nőt és csak állt és bámult és nem tudta levenni szemét az arcáról és az uram aki most felvette a festményeket és újra átnézte őket vállat vont és azt mondta... Kezdetnek ez nem rossz vitathatatlanul tehetséges munka azt hiszem ha megnéznénk a tizenhét éves Vincent van Gogh első rajzait és festményeit szintén arra gondolnánk hogy az akadémia professzorai kivágnák Vincentet ezekkel a képekkel de vigyázat! Vincent végül összekaszabolta magát és rajzait meg festményeit Borinage-ban meg Párizsban meg Arles-ban ma már bizonyára senki sem vonja kétségbe de mit szól ehhez ön hölgyem? Kérdezte tőlem az uram és én azt mondtam... Itt mindenki megbolondult! Szerintem ezek mázolmányok közönséges mázolmányok! És Tekla felállt és én csak most állapítottam meg hogy sajna vonzó nő aki magába

tudja bolondítani a férfiakat és főleg olyan nő akibe Jirka Smejkal és Vladimír rögtön beleszeretett És ezt Tekla azonnal észrevette és a fiatal férfi akit Burdának hívtak kihúzott a zsebéből egy lapos üveget amiben francia konyak volt és kitöltötte a kikészített kávéscsészékbe és mindnyájan koccintottunk ennek a fiatal nőnek Tekla Holényiovának a sikerére aki a messzi Szlovákiából jött ide hogy festeni tanuljon Prágában... És aztán a férfiak egymás szavába vágva fitogtatták műveltségüket és a Na Zertvách utcai pincében Gogh és Munch és Salvador Dali röpködött csak Vladimír hallgatott és merőn bámulta a piszkos padlót és révült szemmel követte a fiatal szlovák nő minden mozdulatát és elnézve mellette egész fiús lelkével érzékelte jelenlétét és én tudtam hogy be kell érnem azzal a pillanattal amikor Vladimír keze a térdemet érintette és bondor feje ott volt a szememnél mert Vladimír és én ezt rögtön láttam és minden ketyegő perccel biztosabban tudtam hogy Vladimír első látásra beleszeretett ebbe a nőbe és hogy ez a nő lesz Vladimír végzete És Tekla mintha hirtelen megszabadult volna a szorongástól és gondtól egyszerre csak szlovákul kijelentette hogy Jirkának ugyan gyönyörű a haja de az ilyen frizura ma már nem divatos és hogy ha Jirka akarja ő levágja a haját sünire És Jirka felkacagott és felvetette a fejét és beletrombitált a plafonba és könnyezett és kóválygott a szeme a boldogságtól és menten elővette az ollót és Tekla menten törülközőt kanyarított a vállára és a széken ülő Jirka felemelte a fejét de Tekla mindig visszanyomta és úgy vágta határozott nyisszantásokkal Jirka hosszú haját és Vladimír most feloldódott és elmosolyodott óvatosan nevetett mint akinek szája sarkában csorbák a fogai és úgy nézte Teklát ahogy szemtől szembe nem merte nézni úgy követte most háttal álló alakját mely Jirka feje fölött hajladozott... És aztán Tekla levette a törülközőt és Jirka felállt és mint a tükörbe úgy nézett felváltva a szemünkbe és én rögtön láttam hogy Jirkából egyszer csak daliás fiatalember lett úgy nézett ki mint egy profi kanadai jégkorongozó és ahogy megfigyeltem a többieknek is ez volt a benyomása és Tekla leakasztotta az előtérben a tükröt és behozta és odatartotta Jirkának és Jirka most megpillantotta magát olyannak amilyennek mi láttuk és főleg amilyennek én láttam... És Jirka felkiáltott Tegyük rá a paszpartut! És kiszaladt a kamrába és hozott egy üveg Stockot és újratöltötte a kávés csészéket és most mindannyian a Jirka frizurájára ittunk és valóban ettől a pillanattól Jirkából teljesen más férfi lett percenként kiszaladt hogy megnézze magát a tükörben amit Tekla visszaakasztott az előtér falára és aztán a szerkesztő megijedt és feltolta a kabátujját... De hát nekem azonnal el kell mennem taxival egy értekezletre és ide figyelj Jirka Teklának nem csak hogy nincs hol aludnia de lakása sincs nézd Jirka én elhelyezem neked a Képzőművészeti folyóiratban azokat a lepkéidet és írok is róluk valamit nézd fogadd be Teklát egy hétre csak néhány napra amíg felhajtok egy albérletet... És Jirka felnevezett és ellágyult az égből pottyant szerencsétől és mint helyében mindnen más férfi ő is megtiszteltetésnek érezte hogy egy fiatal nő fog nála aludni és főleg hogy ő fogja tanítani rajzolni és mindent elmondhat neki boldogtalan sorsáról hogy ő egyetlen rendes nőnek sem kell... És Jirka rögtön rávágta Neked mindent barátom hiszen van itt egy nyugágyam ami a Szpartakiádból maradt aludjon csak itt és én befűtök neki és én alhatok odaát a nyugágyon ő meg szépen elalszik az ágyban... És Jirka Smejkal ujjongott és mi egyszerre szólaltunk meg Ideje hazamenni... És búcsúzkodtunk és amikor Vladimír kezet fogott azzal a fiatal nővel elsápadt és nem nézett a szemébe olyan szerelmes volt és ha a szemébe nézett volna biztosan elvágódik biztosan elájul ahogy az uram mesélte hogy Vladimír amikor a szabó mértéket vett a nadrágjához és a lába közé csúsztatta a centimétert hát Vladimír összerogyott és elájult mint egy fadarab...

Fordította: KÖRTVÉLYESSY KLÁRA

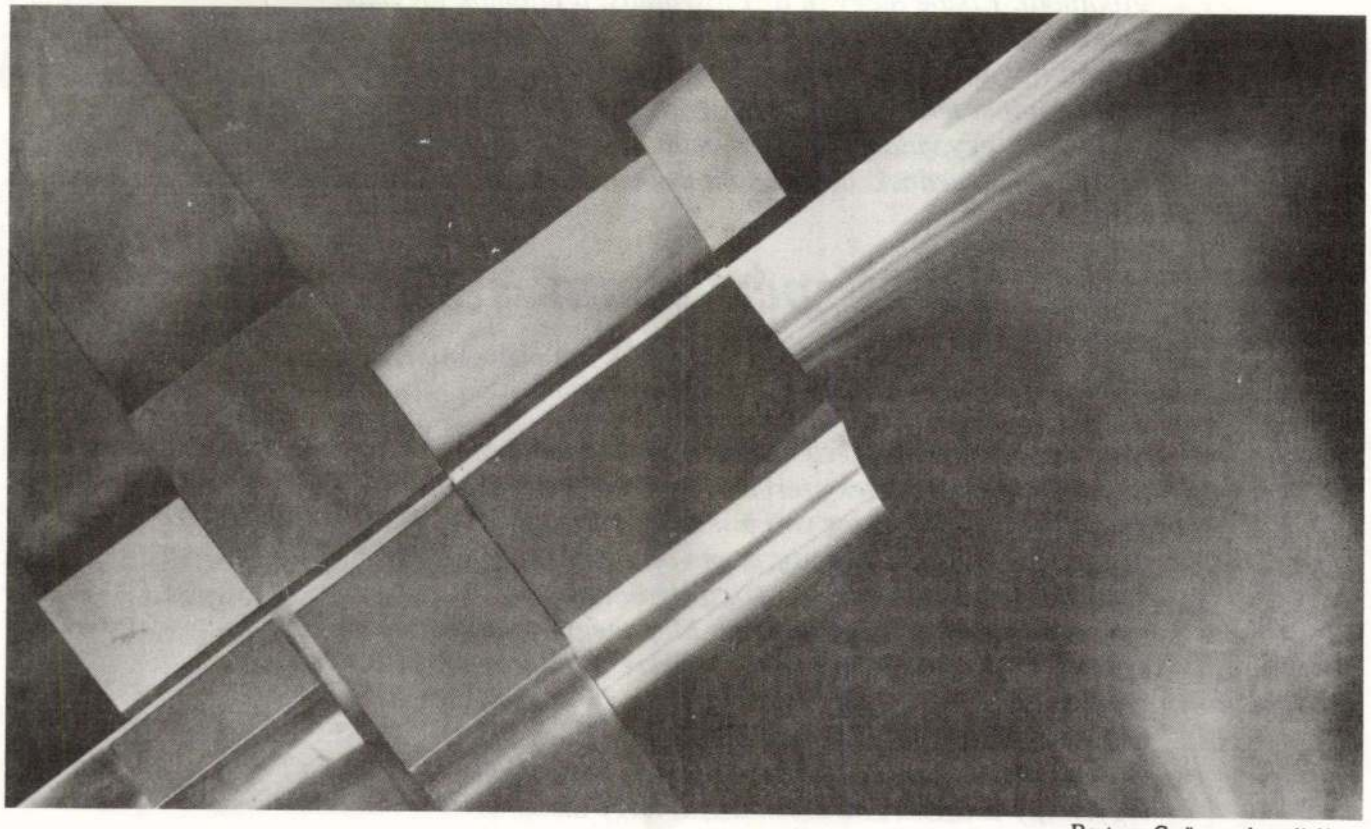

Bartusz György plasztikája

TANDORI DEZSŐ

III. Élvezd az arany szabadságot

[Anyám emlékének(is)]

Hazagondoltam „Pestre", ahogy nem is tudok már; majd, semmi se, lesz.
De forróságot képzeltem azokra a nyarakra itt!
Élvezd az arany szabadságot, kisfiam,
írta anyám a Balatonhoz (nekem) 1946 nyarán, mikor
(nekem) az volt a furcsa inkább, hogy miért hagytak ott, hogy
tudtak ott hagyni, aztán meglett ez, jól meglett már 1947-ben,
más minden veszett el sok minden, de
körbeér, ezt mondhatom. Ez példázódik. Zsebrevágott
kézzel/így, egybe, megyek a Ruhr-vidéken Neuss teherkikötőjében
az Ipar utcán, álmosak rexeznek, játszanak a pénznyelőkkel,
csempés a pult, kék holland hajók úsznak a lapokon, Altona,
jav., Altot kérek, Altona az most egy regény, amit fordítok, és
egy holland hajó elhagyja épp az Antillák felé. Egy ló neve
aznap délután Antilla, és ilyen ritkás eső szitál, november
van, véget ér legalább az évad, hullanak a levelek a kis amfi-
teátrum-szerű felvezetőkör beton lépcsőire; mögöttem iparvágány,
tolatnak... Kirakják a...? Körülöttem öreg szakik, nyugdíjasok
(3500 DEM az egyik legalacsonyabb nyugdíj a Ruhr-vidéken,
és jó a levegő; megvannak az ismerőseim, akikkel az ügetőn,
a galoppon évente egyszer-kétszer találkoznunk), diákgyerekek,
lányok kutyákkal, családok, egész családok, nénik, zord férfiak,
röhögősebbek. Kolbászozunk, nézzük az eredménytábla
gijjotinját. Ködbe megy át az esőszitálás, a futamok fogynak,
fontoskodásom/önmagam-előtt-ahogy-vagyok átmegy a való elmúlás
valami titkosan szivárgó örömébe. Anyám jut az eszembe: a neuss-i
nagytemplom terén ültem, még az Ipar utca előtt, egy nyomorékkocsin
tolt valakit egy vidám pár, néni, mint anyám, volt, odaintegetett
nekem, az idegennek, meghúztam üvegen, elindultam a pálya irányába.

III. Szpéróéknak szólt

[Szpéróék emlékének(is)]

Szpéróéknak szólt a szerb rádió/jugoszláv adó,
nem értettem/nem értek szerbül, horvátul, bosnyákul,
jól szólhatott, változatos volt a műsor, sok zenével,
nem értettem belőle semmig, nem volt olyan, mint a
kereskedelmi adások vagy a közszolgálatiak
magyarul, németül vagy angolul. Meg mégse román,
szlovák adó, gondoltam így/vagy ezekre a dolgokra nem is
gondoltam. Szpéróéknak, délelőtt, hogy ők énekeljenek
a zenére, szólt a zene/szóltak a szövegek, hogy ők
énekeljenek a szövegekre, vagyis társas együttlétük
legyen így is/azzal, ami szólt, azzal, hogy ők
— egymáshoz/is — szóltak/szólnak. Sokan meghaltak

ták általában — ő is rendkívül erősen hitt a technikában és a tudományban, mert ezekben látott pozitív lehetőséget a művészet és az emberiség számára. Ekkoriban leginkább geometrikus, absztrakt — többnyire fém szobrokat készített. Ebből a korszakából a legkiemelkedőbb alkotások között a *Nagygöncöl csillagképe, Az űrhajósok kapuja* című munkáit említhetjük, de legalább ennyire újszerűen hatottak az esztergályozott lemezekből készített, kozmikus hűvösséget árasztó, saját tengelyük körül forgatható figurái. Bartusz itt az alkotás folyamatába úgy vonta be a nézőt, hogy esélyt adott neki a megszabott formalehetőségek közötti választásokra. Már ekkor nyilvánvalóvá vált, hogy Bartuszt leginkább az olyan nehezen rögzíthető fogalmak izgatják, mint a mozgás, a sebesség, az idő, s ez mindmáig jellemző maradt művészi törekvéseire, noha nem minden korszakára vonatkoztatható teljes intenzitással.

A hetvenes években Szlovákiában leginkább ő érzett késztetést a happeningek szervezésére. Már 1971-ben, mikor az ország a husáki konszolidáció legerősebb időszakát élte, Bartusz a vlkovái földműveszsszövetkezetben Kondíciós napokra hívta meg a művészeket. Tudni kell, hogy ekkor az értelmiség minden megmozdulását árgus szemekkel figyelték a hatalom kopói. Bartusz művésztársaival egy héten át keményen dolgozott ebben a szövetkezetben. Búzát zsákoltak — és, hogy a művészet is legyen az akcióban, piramis formába rakták a zsákokat. Az egész lényegében egy jó hecc volt és a számításuk be is jött, mert a rendőrség lázas nyomozásba kezdett, hogy mit terveznek, mi akar ez a kezdeményezés lenni. Ugyanígy megcsinálta a *Hivatal művészete* című akcióját, továbbá a „fényplakát" akcióját Kassa éjszakai égboltján — és másokat. Ezekben természetesen — egyebek mellett — az aktuálpolitikáról vallott nézeteit is kifejezésre juttatta.

A hetvenes évek vége felé a technikába vetett hite lankadni kezdett, mert látta a civilizáció veszélyeztetettségét. Önmagába fordulása a konceptuális művészethez vezette le, ahol a happeninggel szemben már nem volt szüksége a közönségre. Ebből az időszakból mindenekelőtt a Mexikóban bemutatott elméleti elképzeléseit, a Világítótorony-várost, A Föld tengelyét, a Műtengereket, az Új kontinenseket tartják számon a legérdekesebb futurológikus urbanisztikai alkotások között.

Bartusz a hetvenes évek végén és a nyolcvanas évek elején teljesen meg akar szabadulni a mesterségbeli tudástól. „Nem akarok a művészetben esztetizálni. Azzal semmit nem lehet megoldani. A célom az, hogy minél mélyebbre hatoljak az énembe, saját magamba, azokba a tartományokba, ahol száz, meg ezer évek hordaléka van kódolva, mert ott van valahol bennünk a kőkorszak is" — mondta egyik vallomásában. Nos, a lénye pillanatnyi lelki-fizikai állapotának rezdüléseit ezért kezdte el időlimitált (legggyakrabban 1-10 másodperc alatt készülő) gesztusrajzokon papírra vetni. Ekkoriban kezdett el fekete és színes festékekbe mártott lécekkel „festeni" is. A szót azért kell idézőjelbe tenni, mert valójában léccel csapkodta, verte a papírt, a vásznat. Ezekkel egyidejűleg a külső-belső erők anyagokra tett hatásaival is kísérletezett, ezek hatását dokumentálja például úgy, hogy téglákat dob száradó gipszbe, impulzív mozdulatokkal deszkákat tör el kődarabokon, papírt döf át léccel, stb.

Nincs mód arra, hogy e rövid írás keretében Bartusz György művészi igazságkeresésének, próbálkozásainak teljes skáláját bemutassam. Hiszen munkássága igen sokrétű, szerteágazó. Tevékenységére annál inkább érdemes odafigyelni.

SZASZÁK GYÖRGY

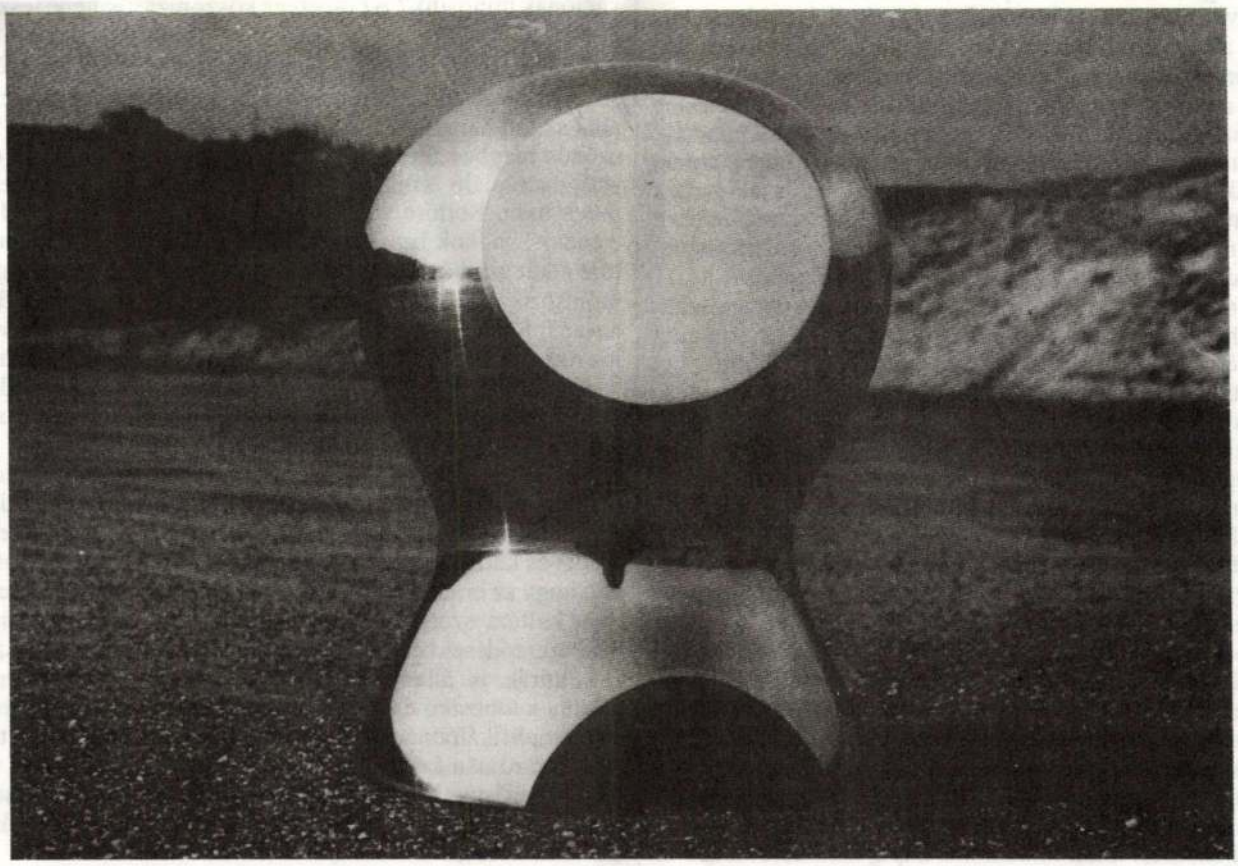

Bartusz György: Kozmikus fej (1973)

PÁLL ÁRPÁD

Kolozsvári színházi napló

December 8. kedd

Háromnegyed éve készül a társulat apraja-nagyja az erdélyi magyar színjátszás kétszázadik évfordulójának megünneplésére, a tegnap esti meghnyitó mégsem úgy sikerült, ahogyan szervezői eltervezték, s ahogyan mi, mindannyian, résztvevők, ünneplők szerettük volna. Nem mintha az esemény nem részeült volna kellő, sőt a kelleténél is nagyobb figyelemben: volt Bukarestből érkezett államelnöki üzenet, (amelyet egyik tanácsadója, bizonyára a szöveg megfogalmazója olvasott fel); a valódi értékek megbecsülését, a kölcsönösség fontosságát hangsúlyozó szép és tartalmas eszmefuttatás, a Magyar Művelődési Minisztérium részéről, (amelyhez lírai hangvételű köszöntő társult); képviselővé választott bukaresti színésznő tolmácsolta a Parlament üzenetét; a Művelődésügyi Minisztérium nevében a színházi főosztály vezetője beszélt. Nem akart kimaradni az üdvözlők sorából a prefektus sem, és felszólalt természetesen a közös fedél alatt lévő két intézmény, a színház és az opera igazgatója is.

Sok, túlságosan is sok volt az üdvözlet, felszólalás, intés és útmutatás. Az ünnepség terjengőssége, hierarchikus tagoltsága és neobarokk cirkalmassága, a hatalom különböző régióiban és különböző lépcsőfokain elhelyezkedők együttes megszólalása a pártállam korszakának hivatalos ünnepségeit, demokráciát mímelő és helyettesítő kórusait és ceremóniáit idézte emlékezetünkbe. Furcsa és különös nyitásként a sorrendek felforgatása jelentette ezúttal a sajátosságot, az egyedi vonást. Az államelnök képviselőjének szavait ugyanis nem a budapesti politikai államtitkár üdvözlete követte, amint azt nemcsak a porotkoll és a hierarchia, hanem az egyszerű udvariasság is diktálta volna. Nem, hanem sorban elhangzottak a román beszédek és azután megkapták a szót a magyarországi küldöttek is. Akik mellesleg a történelmi múlt és a közös kultúra okán joggal tekinthették az évfordulót az erdélyi magyarsággal közös ünnepüknek, ápolandó hagyományuknak. mint ahogy annak is tekintették és tekintik. Hogy a sorrend így alakult, az természetesen nem a műsort bejelentő csinos és talpraesett, fiatal operaénekesnő számlájára írandó, talán a két igazgatóéra sem.

Aki megfordult Kolozsváron ezekben a napokban, lehetetlen, hogy ne fedezett volna fel összefüggést, közvelenül vagy közvetetten kapcsolódó láncszemeket, nyíltabb vagy rejtettebb szálakat a város feszült, provokációktól sem mentes légköre, általános hangulata és a megnyitón tapasztalt jelenségek között. Nem mélyülök bele bogozgatásokba, mert naplójegyzetet írok, nem elemzést. Jelzésként és emlékeztetőül mindössze annyit jegyzek ide: a szélsőségesen nacionalista Funar polgármester különös ügybuzgalmának köszönhetően egy héttel azelőtt becsmérlő felirat került Mátyás király szobrára, a város szimbólumaként tisztelt emlékművére; a Mesagerul Transilvan című helyi lap mai számában ugyancsak „ő", a polgármester köszönetet mond a „román hazafiaknak" (többezer főt emleget, holott alig lehettek százan-százötvenen), akik vasárnap „megvédték az ősi román város becsületét" a szoborgyalázás ellen ökumenikus istentisztelettel és a főtér körüli néma menettel tiltakozó mintegy tízezernyi magyar nővel és férfival szemben: a polgármester tiltó rendelete és a hirdető vállalatot megfenyegető üzenetei miatt mind a mai napig nem kerülhettek ki a hirdetőoszlopokra a kétszázadik évfordulóra készült plakátok, noha az államelnök állítólag érvénytelenítette a polgármester rendeletét; ma délelőtt nem kerülhetett fel az emléktábla az 1821-ben épült első magyar kőszínház helyén álló épületre, a Farkas utcai Diákházra, amelyben jelenleg a Filharmónia székel, mert a polgármesteri hivatal nem hagyta jóvá a hónapokkal ezelőtt benyújtott kérelmet. (A Bauhaus-stílust idéző mai épület a hajdan lerakott alapokra támaszkodik s egy földig érő köpeny alsó részeként fedi be az egykori épület megmaradt falait, múlandósággal dacoló köveit). A szürke gránittábla jelenleg a színház előcsarnokában áll egy bársonnyal bevont posztamensen. „Ezen a helyen a kőszínház állt — olvasható három nyelven (magyarul, románul, németül) a feliraton — a magyar színjátszás első önálló otthona. E tábla állíttatott 1992-ben, a "Színész Köztársaság" megalapításának 200. évfordulóján." Mellette szintén háromnyelvű magyarázat világosítja fel az előcsarnokban fel- s alá sétálgatókat: „Ennek az emléktáblának a Farkas — románul Kogalniceanu — utcában kellene állnia. Elhelyezését nem tette lehetővé "a hivatalnok packázása"!" Így hát a tervbe vett programtól eltérően ma délelőtt csak a főtéri Rhédey-ház emléktáblájának s néhány színháztörténeti nagyság (E. Kovács Gyula, Szentgyörgyi István, Janovics Jenő, Poór Lili, Kovács György) síremlékének megkoszorúzására került sor.

(Tragikomikus epizód: egyik helyi RMDSZ vezető a főtéri Rhédey-ház első emeletének magasában lévő emléktábla megkoszorúzása után pár perccel mindjárt le is vétette a koszorút. Ennyire idegeinkbe ette magát a félsz, a rettegés, hogy minden moccanásunkat — hivatalos részről — provokációnak minősítik? Az ötperces koszorúzások népe leszünk lassan?)

Hanem, hogy visszatérjek a beszédekre: azoknak szövege, mondanivalója, szerencsére nem tükrözte a polgármester által szított hangulatot. A barátság, a tolerancia, egymás kölcsönös megbeszülése, a kultúra öntudatát, emberséget erősítő és tápláló szelleme, társadalomépítő hatása mellett tettek hitet. Kettőre volt érdemes különösképpen figyelni a román szónokok beszédei közül: a színházi főosztály vezetője a két színházi kultúra kölcsönös megismerésének, gyümölcsöző kölcsönhatásának lehetőségét és előrelátható hasznát húzta alá (ami gondolatnak nem egészen új, hivatalos román személyiség részéről történő hangsúlyozása azonban a ritkább megnyilatkozások közé tartozik... S hej, de jó volna, ha nem maradna meg a kijelentések szintjén, hanem átplántálódna a tettek sorába...!!!); a prefektus viszont íróember létére annak a sokszor hallott, nemrégiben zsolozsmaként ismételgetett, mindegyre elmormogott egyoldalú, egyoldalúságában nem is csak vitatható, hanem egyenesen hamis és káros tételnek a kinyilatkoztatásával kezdte beszédet, hogy az erdélyi magyar kultúra és színházművészet a román kultúra szerves és elidegeníthetetlen része. Mintha a békeszerződésekkel az országhatárok ide-oda tologatásával a kultúrák is állampolgárságot, sőt jelleget cserélnének, mintha a többsíkú és többirányú kapcsolódások egyirányúvá szimplifikálódnának. Az utóbbi fél évszázadban ez a tétel nem is a román kultúrához fűződő tényleges szálainkat volt hivatott erősíteni, hanem más irányú természetes kapcsolódásainkat próbálta lazítani, ha lehet: szétzilálni, még inkább. elmetszeni.

A színháznak természetesen nem feladata a napi politik eseményekre reagálni. Nemcsak hogy nem feladata, de

Bartus Irén textil szakoszt. 1938-39.

O.M.Kir.Iparműv. Isk. 1936-37 - 1940-41. tanévei-
nek tört. Iparműv.Isk. Évk. 1880-1941. Bp.1942.
12 l.

M.D.K.

Bartus Irén

Sárközi himzéssel diszitett estélyi ruha-tervét hozza a lap, amely a Magyar Iparmüvészek Országos Egyesülete pályázatára készült és a Magyar-Otthon-kiállitáson kerül bemutatásra.

"Interju B.Czeke Vilmával a magyaros "vándorkollekcióról" c.
Film Szinház Irodalom, Bp. 1939. nov. 8-15.
II. évf. 45. sz. Lapszám nincs.

M.D.K.

Barthus Irén

A MIOE magyaros ruhatervezési pályázatán vett részt s a pályázatot nyert rajzait saját szalonjában készíti el.
Két sárközi himzéssel tervezett ruhájának fényképét bemutatja a lap.

Cs. Lázár Nelly: "Négyszemközt Barthus Irénnel" Film Szinház Irodalom, Bp. 1939. nov. 22-29. II. évf. 47. sz.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

IRODALMI SZEMLE

Bartusz Júlia

1978 — 4

Bartusz Júlia: Falusi lakodalom (olaj), 1976

Bartusz Júlia: Páva (olaj), 1974

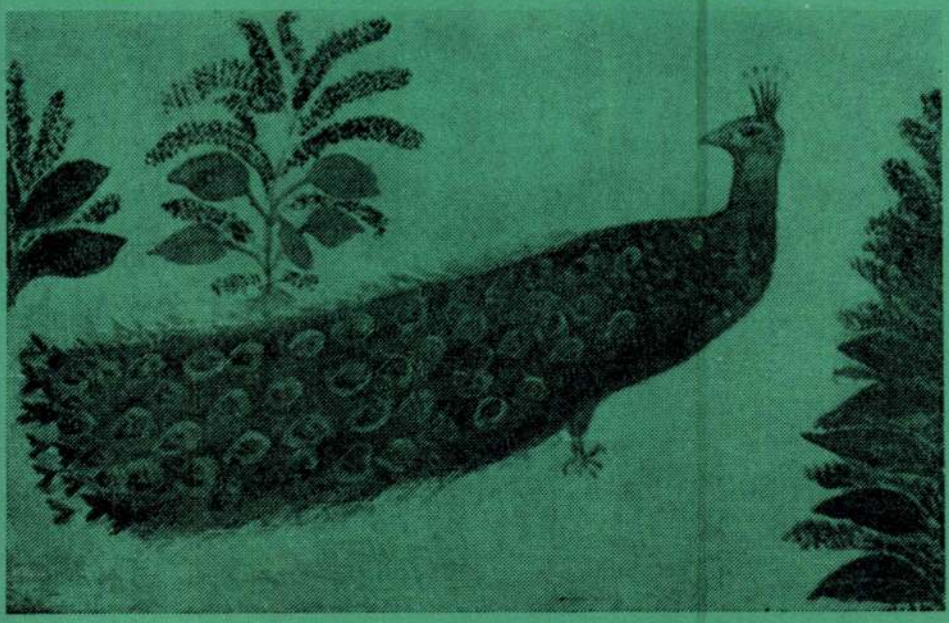

Legendák, mesék, c

A megtartó tisztaság, a megőrzött szabad lelkület, a lélek emberi jelenései máig érőn tanítják, hogyan születtek és születnek egyre legendák, mesék és csodák. Mert valljuk: ha száz év múlva élni fognak — a mesék, akkor egy múltat regélő száj ekképp mondja majd szavait: — Hol volt, hol nem volt, élt egyszer ezen a vidéken, a Csallóköz és az Ipoly mente tájain egy asszony, aki fölnevelve gyerekeit s átadva őket az életnek, írni kezdte ecsettel-színekkel korát és önnön életét, élete képeit vászonra festette, megjelenítette és megörökítette az ősmegélhetés szép dolgait, ránk hagyta a tiszta források eredendő képeit. Méheket tett a vászonra meg virágokat, vőlegényt és menyasszonyt, vásári gomolygást és otthoni csöndet, ünneplőket és munkálkodókat, állatokat és gyümölcsöt, tűzvészt és hidat. Meg az örök pávát. Mert hosszú életét ezek a dolgok kísérték, amiként, lám, ma is, a miénket.

És élt egyszer vidékeinken, mondja majd a regélő, élt Gömör tájain egy férfi, egy gyökér-ember és lomb-ember, aki törzsét folyton a munkának hajtotta, hogy a földön erősen állva legendák, mesék, csodák gyümölcsét teremje. És lett lőn e munkából teremtés — élet meg történelem: töpreng a fa-szobor, legel szelíden, párban az ember báránya, törékenyek csodát hisznek és ítélettől félnek erősek; kilépnek a lélegző, múlt időket látott fából háborús uszítók is, figyelmeztetőül eljövendőknek, megelevenednek vádlón Don-kanyar-emberek, de fejkendős, szelíd nénik is, meg elődök, század jelenései.

Az asszony neve Bartusz Júlia, Igo Aladár a férfié.

Kulcsár Ferenc

Barbusz Júlia

„Fejés" - (olaj), 1976

„Mélkkas" - (olaj), 1977

„Páva" - (olaj), 1974

„Faluti lakodalom" (olaj) 1976

Irodalmi Kemle. 1978/4

BARTUSZ Mária

Archleb - Gály Tamara: Törékeny törvények. Bartusz Mária szobrai. = 1rod. Szemle, 88, 10. 1213-1214. ill.

45 L / M

›n kívül alaprajzot és metsze-

›i a telket a szükséges okirat-
›izottmány"-nak (ez volt a tel-
ak, hol egyszerűen építési bi-
›kat kijelölték. Az erről szóló
ekkori szándék szerint Nagy-
arschag Jakab már korábban
í akarták hozni, valószínűbb,
lenesetre 1855 szeptemberé-
állnak".[9] Hogy a torony – mi-
ég ebben az évben, azt nem
esen 1855-ben tető alatt volt.
és volt. Erre utal, hogy 1857.
hoz, hogy a templom belső
év november 17-i döntésével
rintot folyósítsanak.[11] Az ese-
meg nem nevezett szereplé-

MDK

Bartus Ödön, festö

Hejö-Csaba. Vizf.

A Magy. Akv.- és Pasztellf. Egy. X.kiáll. 1943.nov.
[illegible]. Szal. N[illegible].

MDK

Bartus Ödön

Pipacsvölgy

Danivölgy

MAPE 12.kiáll. N.Szal. 1926. máj.

MDK

Bartus Ödön

1924. máj. a Lévay Közmüv. Egy. képzőm. oszt. bemutatkozó kiáll. a miskolci városháza nagytermében

Halm Leszih, 268 l.

MDK

Bartus Ödön ~~xxxxx~~ Miskolc

1926. máj. résztvett a Lévay Egyesület miskolci kiállitásán.

Halmay Leszih: Miskolc és ... vm.beli községek. MVM. V.k. Bp. 1929.

MDK

Bartus Ödön

1925. febr. a Lévay Egyesület Képzőm. oszt. rendezésében kiáll. a miskolci vármegyeháza nagytermében.

Halmi Leszih, 268 l.

MDK

Bartus Ödön f. Miskolci Müvésztelep

KMTárs 1929/3o. téli kiáll. 26 l.

MDK

Bartus Ödön
Patak télen

KMTárs 1929/3o. téli kiáll. 24 l.

MDK

Bartus Ödön

Dukujka, vf.

B.S.B. tb. arcképe, rajz

M. Akv. és Pasat.festők Egyes. 6. kiáll. N.Szal.
1921. ápr. 5 l.

MDK

Bartus Ödön

A miskolci avasi ref. templom, vizf.

N.Szal. és Bicskei Müv.telep kiáll. N.Szal. 1922.

jan. 4 l.

MDK

Bartus Ödön festőmüv.

Bartus Ö: Vidéki centrumok. Miskolv.
Képzőművészet, 1927. 4.sz. 28-29 l.

Bartus Ödön MDK

Patak télen. repr.

Képzőművészet 1930. 27.sz. 54.o.

Bartus Ödön

Régi kapu Miskolcon, vf.

Nagy.Akvarell és paszt.festők 14.kiáll.N.Szal.1928.okt.

5. 1.

MDK

Bartus Ödön

Duna, vf.

Ujlaki Dunapart, vf.

N.Szal. őszi tárlat 1920. szept. 4.1.

Bartus Ödön, festö MDK

Természetrajongó kiváló müvész, olaj -és vizfestményekkel évröl-évre bemutatja évi termését.

Vidéki Centrumok. Miskolc. Bartus Ödön kiállitása. Képzömüvészet. 1929. 16.sz. 32.o. /Kis kiállitások./

MDK

Bartus Ödön

A Deáktér Miskolcon, vf.

Cséplés nyersolaj motorral, vf.

N. Szal. 1927. jun. kiáll. 7. l.

MDK

Bartus Ödön

Képzőművészet, 1930. 29.sz. 100 l.

MDK

Bartus Ödön

miskolci festő

Halm Leszik, 258, 266, 267, 268, 269, 311. l.

MDK

Bartus Ödön

A Ruzsin ősszel, vf.

M. rajztanárok o. egyesülete kiáll. N.Szel. 1922.
máj. 7. 1.

Bartus Ödön MDK

Delelő tinók

Mücsarnok 1924. tavaszi kiállitás

MDK

Bartus Ö,

az anyagban grafikával szerepelt

Nemzetk.velencei kiáll. Képzőművészet, 1930.
31. sz. 145 l.

MDK

Bartus Odön, graf.

mint aki megjárta olaszországot, grafikai művei olasz vonatkozásuak.

/gy./: A velencei nemzetközi kiállitás.
Képzömüvészet. 1930. 3 2. sz. 165.l.

MDK

Bartus Ödön

Képzőművészet 1927. 5. sz. 31.1.

BARTUS ÖDÖN

1927-ben a miskolci telep ösztöndiját kapta

MURAKÖZI ÁGOTA: Barzó Endre és a régi Miskolci Müvésztelep. = Herman Ottó Muzeum Évkönyve, XXVII. 1989 105.p.

a Wiener Werkstätte egykori tag-
*Hertha Buchern*él folytatta ta-
ányait. Tanulóéveinek első állo-
München volt, ahol a kerámia
t szobrászati stúdiumokat is foly-
Munkáival 1928-ban a *Tamás*
ában mutatkozott be. Már első
ása kiváltotta a sajtó elismerését.
32-ben Koppenhágában járt,
Willumsen kerámia műhelyében
zott, majd Franciaországban
l évig a sèvres-i porcelángyárban
énykedett.

unkamódszere, technikája ez
n már kialakult – írja Bres-
:ky. – Hertha Bucherhoz állott
a kompozíciók, témavázlatok
nokedlik«-ből való rögzítése,
ek eleven frissesége a foganta-
presszív lázát őrzi, megjelenése-
Wiener Werkstätte stilizált, geo-
áló vonalvezetését ötvözi egy-
keletiességgel, perzsa-szasz-
a hurkos fonatokra emlékeztet-
z a geometrizáló vonalvezetés
magyar iparművészetében gyak-
egjelenik figurális ábrázolásokon
t pl. Gádor István ez időben ké-
műveiben, ornamentikában pe-
Kozma Lajos körül szervezkedő
Ivészeinek munkáin."

1930-as évek gazdasági válsá-
sem csökkent a művész alkotó-
lendülete. Kitűnő alkotásainak
sorát készítette ezekben az
en. Művein ekkor még az útke-
bizonytalansága érezhető. Egyes
iáin még a fényesen csillogó,
szív hatásokra utaló mázakat
azza, ugyanakkor másokon már
tett agyag, a terrakotta szín is
k.

sem kerülte el a húszas évek
ek és a harmincas évek elejének
vészetében. Edényein a népművészet, az ősi fazekas-technika hatása a bekarcolás is. Ez a díszítés a tojások hímestechnikájához hasonlít.

Kovács Margit művészete a felszabadulás után teljesedik ki igazán a maga gazdagságában. A felszabadulás után első kiállítását 1948-ban rendezte a Fényes Adolf teremben, majd 1953-ban a Nemzeti Szalonban, gyűjteményes kiállításán láthattuk műveit. Ekkorra művészi formanyelve már teljesen kialakult. Eddigi tanultsága, művészi eredményei gazdagon szintetizálódnak a népművészet ösztönzésével. Míg korábbi alkotásai között alig fordul elő drámai jellegű, a felszabadulás után készült *Sirató asszonyok* c. munkájában éppen a fájdalom, a drámai erő dominál. A magyar falu iránti érdeklődésének eredményeiről tanúskodnak humoros korongolt figurái, melyekben a falusi élet apró mozzanatait, intimitásait meséli el vidám elbeszélő kedvvel. Nemcsak művészete teljesedik ki és tematikája határolódik körül, hanem művészi kifejezőeszközei is jellegzetesekké válnak. Művészetében a kritikai hangvétel is megnyilatkozik. A századvég falusi életének kispolgárait figurázza ki ötletes, szellemes alkotásokban.

Faliképein különböző technikák és művészi megoldások váltakoznak. Nemcsak a dekorativitásra törekszik, hanem a stilizálás, a mintázás szabadabb vagy kötöttebb megoldásai foglalkoztatják. Figuráinak logikai, tematikai kötődése a művészi kifejezés változatos formáinak alkalmazásával jön létre. A hagyományos kerámia-máztechnika felhasználásától is nem egyszer azért kellett elktekintenie, hogy megoldásainak változatosságot köl-

MDK

Bartus Ödön

Az avasi templom Miskolcon vizf.

A Nemzeti Szalon tavaszi tárlatának katalogusa. 1920. Május. 5.1.

MDK

Bartus Ödön

Vidéki centrumok. Miskolc.
Képzőművészet 1929. 16. sz.

MDK

Bartus Ödön

szerepe volt a Miskolcon 1919 nov. 1-én megindult "Kéző és Iparmüvészeti Iskola" és müvésztelep megalapitásában.

Hajdu Béla: Boldus idők - napsütések.
Északmagyarország . 1963. ~~nov~~.okt. 12.

MDK

Bartus Ödön, festőm.

uj ember, de minden művészetszerető ember ambiciója lehet, az ő felfedezése.

Egy artisztikus kis képét meg is vette a Műemlékek Orsz.B.-a.

Tárlatok.-Aquarellisták és Pasztellfestők kiáll. - Képzőművészet.1928. 14.sz.228.1.

MDK

Bartus Ödön festőművész

Miskolcon a "Lévay József" közművelődési egyesület művésztagja. A képzőművészeti oszt. titkára.

Bartus Ödön festőművész: Miskolc.

Képzőművészet, 1927. 4.sz. 28-29.lap

MDK

Bartus Ödön festőművész

A művészetek propagálása céljából előadásokat tart.

Bartus Ödön festőművész: Miskolc.

Képzőművészet, 1927. 4.sz. 28-29.lap

Bartus Gábor festőművész

A művészetek propagálása céljából elindított

tárl.

Bartus Gábor festőművész: Miskolc.

Képzőművészet, 1927. 4.sz. 28-29.lap

MDK

Bartus Ödön

Bartus Ödön, Meilinger Dezső és Nyitray Dániel szivós munkája alapján 1921.-ben Miskolcon alakul meg az országban az első művésztelep. Miskolc és Borsod szép vidékeit dolgozzák fel: a Sajó-t, a Tiszá-t, a Bükk-hegység tájait mutatják be évenként rendezett több tárlatukon.

Bartus Ödön festőművész: Miskolc.

Képzőművészet, 1927. 4.sz. 28-29.lap

MDK

Bartus Ödön

Bartus Ödön, Mellinger Dezső és Nyitray Dániel szivós munkája alapján 1921.-ben Miskolcon alakul meg az országban az első művésztelep. Miskolc és Borsod szép vidékeit dolgozzák fel: a Sajó-t, a Tiszá-t, a Bükk-hegység tájait mutatják be évenként rendezett több tárlatukon.

Bartus Ödön festőművész: Miskolc.

Képzőművészet, 1927. 4.sz. 28-29.lap

MDK

Bartus Ödön

Téli táj, c. festménye repr.

Képzőművészet, 1927. 4.sz. 28-[illegible].lap

Bartus Ödön MDK

Delelő tinók, olf.

Műcsarnok 1924 tavaszi kiállitás

Bartus Ödön festő

Szabad Művészet. 1950 IV. 12. 503-504

P. A. E. Miskolczi Képzőművészek Riállítása

Bartus Ödön MDK

Kazlak télen, pasztell

Mücsarnok 193o tavaszi kiállitás

Bertha Dähn

Kapiak tälen, peastelj

Bartus Ödön MDK

Patak télen, olf.

Műcsarnok 1929/30 téli kiállitás

MDK

Bartus Ödön

Régi kapu Miskolcon, repr.

Képzőművészet 1928. máj. II. évf. 1o. sz.
137.l.

MDK

Bartus Ödön,

A lent jelzett folyóiratban megjelent reprodukció/ill -ök./ :

Kazlak télen. 120.l.

Képzőművészet.1930.május. 30.sz. IV .évf.

MDK

Bartus Ödön

A Lévay József Kör képkiállitása Miskolcon.
Képzőművészet 1927. 3. sz. 16.1.

MTA

Bertha Odön

A lévay József KÚT képkiállítása Miskolcon.
Képcsarnokvásznat 1927. 3. sz. 16.l.

Bartus Ödön

Római Vesta templomot ábrázoló és Dinnyés csendélete a Műegyetemi Napok 1947 V. 11-én nyílt tárlatán.

H.B.:Mütörténeti adalék görbe tükörben
Északmagyarország 1966. szept. 18. 6.1

Bartus Odön

I. világháború után Miskolcon szabad-
iskolát nyitott.

1905. a miskolci művészek önálló kiállitásán
részt vett.

Északmagyarország 1964. dec. 2. 4.l.
Párkány László: Miskolc képzőművészeti élete
két évtized tükrében.

M.D.K.

Bartus
Bartus Odön, festömüvész

A század elején miskolc képzőmüvészetéről irt Bartus Odön: Miskolc képzőmüvészete./Magyar városok monográfiája/

Zsadányi Guidó: A felvidéki vándorkiállitások története. 184. old.

A Herman Ottó Múz. Evkönyve. IV. Miskolc, 1964

Bartus Ödön

*** Egy miskolci festő a Műcsarnokban.** A műcsarnok mostani impozáns téli tárlatán részt vesz *Bartus* Ödön is, a miskolci művésztelep festőművész-tanára, akitől már több kiállításon láttunk figyelemreméltó értékes festményt. A most kiállított téli képe hangulatos, mély lirizmussal és kitünő tehnikával megoldott munka.

M. 930. I. 11.

M.930.I.11.

Bartus Ödön

Képzőművészek Szabad Szervezete miskolci csoportjának elnöke.

Északmagyarország 1948 ápr. 16. 2. l.

Bartus Ödön

Utcarészleteket ábrázoló festményei a miskolci képzőművészek 1946. évi tárlatán kiállításra kerültek.

Képzőművészek kiállitása a Koronán
Szabad Magyarország 1946. dec. 17. 4.l.

Bartus Ödön

Magyar Vízfestők és Pasztellfestők Egyesületének kiállításain a Művarmok-ban régi miskolci kapuja szerepelt.

PH. 929. X. 6.

Bartus Ödön

Országos Magyar Képzőművészek Társulat téli kiállításáról képe szerepelt.

EK 929. XII. 22.

Bacchus ódon

Akvarelekkel nevével a miskolci
Lévay József Egyesület kiállításán

Magyarország 1927 VI. 15

Bartus Ödön
tanár, festőművész.

* **Városközi kiállitások.** Igen életrevaló, hasznos és kulturális szempontból is jelentős eszmét pendített meg a miskolci *Lévay József közművelődési egyesület* képzőművészeti osztályának titkára: *Bartus* Ödön tanár, festőművész. Az egyesület mozgalmat indit, hogy a csonka ország vidéken dolgozó művészei a közös nehéz viszonyok között egymás kölcsönös támogatásával *városközi kiállitásokat* rendezzenek. Eképpen egy-egy gócpont művészei hat—nyolc városban is találnának otthont kiállitásaik céljára; könnyebb lenne ezeket a kiállitásokat megszervezni és az anyagát összehozni. A városok közönsége is változatos és művészi kiállitásokat láthatna és megismerné az egész ország képzőművészetét. Kitünő idea ez. Annál örvendetesebb, hogy a megvalósulás stádiumába lépett. Az első ilyen kiállitást Debrecenben akarják megrendezni.

Magyarság, 1924. dec. 12.

Bartus Ödön.

A miskolci „Lévay József Közművelődési Egyesület" képzőművészeti szakosztálya Debrecenben kiállítást rendez, melyen részt vez munkájával.

Magyarság, 1927. ápr. 6.

MDK

Bartus Ödön

A miskolci avasi templom, vf.

Az 1921.évi őszi kiáll.tárgym. Műcsarnok.1921. nov. 20.l.

BARTUS ÖDÖN, festő

A Miskolci Herman Ottó Múzeum Képzőművészeti Gyüjteményében van Bartus miskolci festőnek: "Az avasi templom" c. műve. Ltsz.: 53.149. 41. old

ZADANYI GUIDO: A megye képzőművészetének helyzete, képtárai és képzőművészeti irodalma 37. old.

A MISKOLCI HERMAN OTTÓ MUZEUM KÖZLEMÉNYEI, 5. 1963. szept. Miskolc, 1963

Bartus Ödön festőművész

* **Bartus Ödön kiállítása Miskolcon.** *Bartus* Ödön festőművész ezt az évet Rómában töltötte, ahol a *veduta*-festészetet tanulmányozta és munkáiból most szülővárosában, Miskolcon, rendezett kiállítást, ahol a régi római emlékektől a barokk-korig minden nevezetesebb műemlék ujszerü beállitásban van megörökitve.

Magyarság 1931.XII.18

Magyar királyi államvasutak. Ügyira

Utalvány-szám...../B1.....ügyosztály.

Fizetési

.....

a magyar királyi államvasutak főpénztára

.....

Pengő [redacted]

azaz [redacted]

[redacted]

A.....Pengő.....fillérről kiállítandó.....

.....

.....

Budapesten, 192.....

Utalványozza «.....» főosztály:

.....

A könyv

Bartus Ödön

Az 1919-es miskolci Szabad Iskola egyik szervezője.

Műgyűjtő, 1970. 1. sz. 6. l. (A miskolci Szőnyi István Terem)

MDK

Bartus Ödön

Régi kapu Miskolcon, repr.

Képzőművészet 1928. 1o. sz. 137.1.

MD K

Bartus Ödön, festöm.

mély természetérzésü téli képe nivósan szerepel.

Chroniqueur:
Mücsarnok - Téli tárlat]
Képzömüvészet. IV.évf. 26.sz. 28.1.

MDK

Bartus Ödön

Patak télen, repr.

Képzőművészet 1930. 27. sz. 53.l.

Bartus Ödön
festő

A miskolci képzőművészeti szak-
iskola egyik tanára Bartus Ödön
volt.

Csabai Kálmán: A művésztelep története
Művészet, 1973. december – 6 oldal.

BARTUS ÖDÖN, festő

A miskolci Fáy-ház udvarára bevezető kapuzat rajza. Az 1930-as évek elején lebontották, képét Bartus Ödön festménye és egy korabeli fénykép őrzi a miskolci múzeumban. 24.old. fekete repr.

KOMÁROMY JÓZSEF: A lebontott Fáy-ház barokk kori tervrajzai 20.old.

A Miskolci Herman Ottó Múzeum Közleményei, 1966. jún. 7.szám. Miskolc, 1966.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
ÉSZAK-MAGYAR-
ORSZÁG
1966 SZEP 18
1021

Műtörténeti adalék görbe tükörben

Kifogyóban van már az a képzőművész gárda, amelyik a felszabadulást követő években a Borsod-miskolci Képzőművészek Szakszervezetébe tömörülve az első kollektív kiállításokon a helyi művészek élniakarását bizonygatta és nehéz körülmények között a képzőművészeti élet fellendítését szorgalmazta. Ennek a kezdeti időszaknak egyik jelentős reprezentációja volt az 1947 májusában rendezett „Műegyetemi Napok tárlata". A Műegyetemi Napokat a budapesti Műegyetem újjáépítése javára rendezték akkor Miskolcon, ahol több mint 100 000 forint készpénzt és 300 000 forint értékű anyag felajánlást eredményezett a dolgozók áldozatkészsége. Az ez alkalommal tartott rendezvények közé tartozott az a kiállítás, amelynek résztvevői túlnyomóan még a két háború között itt dolgozó művészek közül kerültek ki. A felszabadulás óta közülük már többen távoztak az élők sorából, így Bartus Ödön, Meilinger Dezső, nemrégen Imreh Zsigmond, s legutóbb Palcsó Dezső, akikhez e sorok írója sok személyes vonatkozás, közös akciók emléke és baráti szálak fűzték. Hogy egyebet ne említsek, Bartust, Meilingert a Művésztelep születésének és bölcsőkorának emlékei. A tárlatról, mint érdekelt fél, nem írhattam kritikai beszámolót, írtam hát egy szokatlan, másfajta megemlékezést, amelyet ma már mint műtörténelmi adalékot idézek vissza.

A tárlat éjjel (1947. V. 11. N.)

Tárlatzárás után, amikor a képek és szobrok magukra maradnak, megelevenednek és ki-ki a maga módján hallatja szavát. Kicserélik mondanivalóikat. Igy történt ez minap is a „Műegyetemi Napok" tárlatán, a megnyitási nap zárórája után.

Bod Laci „Hanna" nevű olvasó nője kezdte a szót:

— Na végre! Csakhogy egy kis csend van már és félredobhatom ezt az unalmas könyvet. Képzeljétek el, mit jelent naponta tíz órát tartani egy könyvet, ugyanazzal a kézzel, ugyanabban a helyzetben.

— A kisasszonyka panaszkodik? — szólalt meg a szobrász Nyilas Samu tele talicskának feszülő Kubikosa, miközben csendesen leeresztette a talicskát és megtörölte izzadt homlokát. — Próbálná csak ezt a tele talicskát tolni itt tíz óráig egyfolytában!

— Maga még csak-csak, Kubikos elvtárs, mert legalább szabad levegőn dolgozik. De mit szóljunk mi ebben a verejtékcsurgató forróságban és gőzben a tízórás munkaidőhöz! — szóltak át Klaudinyi László Diósgyőri acélsajtójából a pirosra fűtött munkások aléltan lépve ki a képből, hogy egy kis friss levegőt szíjanak.

— Ami azt illeti — sercintett egyet a pipája mellől Meilinger Dezső Guba bácsija, jobbfelé sandítva — azt a három rohanó hölgyikét sem irigylem.

— Ne irigyeljen Guba bácsi — fújtak nagyot a Verseny sportleányzói, miközben összesúgva valami csúnya dolgot mondogattak festőjükről, Hajdú Béláról.

Most vízcsobbanások hallatszottak a harmadik teremből. Döbröczöni Kálmán Halásza csak ilyenkor eresztheti be hálóját a vízbe és Meilinger Tiszai kompjának utasai is csak ilyenkor szállhatnak partra. A nagy zsivajgásból beszédfoszlányok hallatszanak:

— Ezért kell nekünk egész nap a víz közepén rostokolnunk, hogy bámuljanak, mint a komédiásokat! . . A nemjóját annak a tárlatnak!

R. Nyiry Lili Szégyenkező gipsznője már éppen leengedi pihenőre feje köré font karját és szégyenkezve fordul be a római Vesta templomba, amelyet Bartus Ödön éppen ilyen ritka esetekre örökített meg.

— Na, most egyelőre elég volt, csillagom — gombolja be ruháját Farkas Ibolya Szoptató anyája — anyád sem tejszövetkezet.

— Csak nem gondolja művész úr, hogy éjszaka is itt fogok lubickolni a Sajóban — szól alkotója Önarcképéhez és lép ki dideregve a partra Csabai Kálmán Fürdő leány-a s magára kapkodja piros ruháját.

Az első teremben elsírja magát Reinecker János szomorkás, csámpás kis pesztonkája:

— Tessék mondani műtársak — szepegi — meddig kell nekem még így ülni? Merthogy nem birom tovább... Meg éhes is vagyok...

— Abbahagyhatod már — szól jóakaróan Keller Lívia Öregembere — s ha éhes vagy, leemelhetsz valami gyümölcsöt Imreh Zsiga úr csendéletéről. Valamelyik üveget is megnézheted, mi van benne.

Kötzián József hetyke, világra fütyülő Önarcképe is bólint egyet rá.

— Hej csak itt volna Bartus Ödön bácsi dinnyés-szőlős-barackos csendélete. Ugy megszomjaztam itt a tavaszi napon — mondja Hajdu Tavaszi napozója. — Imreh almáiból megízleltem egyet, de élvezhetetlen. Csak képnek olyan jó.

Rövid csend. Csak a pesztonka motoszkál. Palcsó Dezső Füzeséből előbukkan egy fiatal szerelmespár, akik valamelyik vastag fűztörzs mögött rejtőztek eddig. Odaoldalognak Menner László egyik tapolcai villájához, belépnek és becsukódik mögöttük az ajtó. Ugyanakkor Szabó Ferenc Napos falurészletére ráborul az alkony. Ruttkay György Ablakból című halk pasztelljén egy távolba néző művész sziluettje jelenik meg. Papp László tollrajzba vázolt szomorú katonája egy pillanatra felemeli fejét és ráveti tekintetét Gellén Aladárné szende Kékruhás leányának arcképére, aztán visszakókad. És lassan elcsitul minden a kiállítási teremben.

Csak a fal mögül nyög fel egy árva kizsűrizett kép:

— Hej csak én is, én is köztetek lehetnék...

H. B.

pótolják a szórványgyümölcsösök kiöregedett fáit. Ennek segítésére a földművesszövetkezetek az elmúlt év őszén 23 községben létesítettek ideiglenes gyümölcsfa elárusító helyet, ahol a táj adottságainak megfelelő gyümölcsfa fajtákat árultak, és 1965 őszén, valamint 1966 tavaszán már 12 647 darabot értékesítettek.

A gyümölcsfák termésének fokozása, megvédése céljából biztosították a szükséges növényvédő szereket. A földművesszövetkezetek vásároltak permetező gépeket (61 darab magasnyomású, 13 darab hátit), és azok kölcsönzésével segítik a növényvédelmet. Több gyümölcstermelő községben növényvédő brigádokat szerveztek, amelyek már

lendült a
rán az é
egy 100 0
3100 dar
darab n
tak a sz
földműve
tik a ba
rélését i
tott fajt
különösé
rásszerű növekedésében mérhető le.

A baromfitenyésztés segítése az árutermelésben is érezteti kedvező hatását: 1965-ben egész évben 375 mázsa, 1966 első felében már 420 mázsa baromfi értékesítésére kötöttek szerződést a háztáji gazdaságokkal. Szervezik a baromfi hízlalást és a hízott áru átvételét is, ebben jelentős előrehaladás ígérkezik év végére. A baromfinevelést segítik a földművesszövetkezetek úgy is, hogy a szerződéses neveléshez, hizlaláshoz szükséges abraktakarmányt átveszik a Terményforgalmi Vállalattól, és azt egy tételben a helyszínre szállítják.

A földművesszövetkezetek sokrétűen segítik a háztáji termelést. Az elmúlt egy év alatt többek között 40 előadást tartottak az érdeklődők részére. Előadónak hozzáértő szakembereket kértek fel. Például meghívták a gödöllői Kisállattenyésztési Kutató Intézet igazgatóját is. Takarékszövetkezeteinken keresztül hitellel is segítik a termelőket. Az emődi és az ároktői takarékszövetkezetek 1965-ben 35 000 forintot, 1966 első felében pedig már 150 000 forint hitelt adtak a háztáji termelés segítésére.

A földművesszövetkezetek nyereségéből termelési alapot is létesítenek a háztáji termelés segítésére. Az elmúlt évben mintegy 25 000 forintot használtak fel ilyen célra és ez évben a járásban már csaknem 100 000 forint áll a földművesszövetkezetek rendelkezésére. Ebből 2 libatömő gépet akarnak vásárolni a mezőcsáti libatömő társulás segítésére. Segítséget nyújtanak több társulásnak a tenyészanyag, a vetőmag, az alapanyag, a felszerelés stb. megvásárlásához is. A naposcsibe iránti igény nagyfokú megnövekedése miatt keltetőgép vásárlását is tervezik, és a lehetőség szerint már a jövő tavasszal üzemeltetni szeretnék. Kár, hogy néhány földművesszövetkezet vezetősége nem igyekszik eléggé az ilyen anyagi eszközök célszerű felhasználására.

A háztáji gazdaságok termelésének segítésére kifejtett sokrétű munka eredménye nem maradt el. Mindez jelentős a népgazdaság számára is. A háztáji gazdaságokból felvásárolt áruk értéke 1963-ban 4,4 millió forint volt, 1965-ben viszont már több mint a duplája: 10,3 millió forint lett.

A járási párt-végrehajtóbizottság összefoglalóként megállapította, hogy a háztáji gazdaság termelésének segítése jó úton halad, de ez nemcsak a földművesszövetkezetek feladata, és az eredmények is nagyobbak lennének, ha a járás állami és tömegszervei is többet foglalkoznának vele. Ezért a párt-végrehajtóbizottság a fogyatékosságok megszüntetésére a koordináló munka javítását szabta meg feladatul.

SZABÓ JÓZSEF

a gyermekei

üzdenek ett fiatalok

telét, s amikor az állam, ezeknek az igényeknek eleget téve, biztosítja a szakembert, huzakodás, vonakodás tapasztalható, s mondjuk ki nyíltan, bizonyos fokú idegenkedés is a fiataloktól.

Ennek a problémának mielőbbi tisztázása azért is égető, mert fiatalok sorsáról van szó. Az iskola lelkes, munkára kész embereket készít elő, s amikor kilépnek az életbe, szembe kerülnek az első nagy, fájó csalódással, ami talán a legbántóbb — nincs szükség rájuk.

Kell-e a megyének három technikum?

Fogadjuk most el tényként, hogy megyénk termelőszövetkezetei nem igénylik a technikusokat, nem tudnak számukra munkalehetőséget biztosítani. A Sátoraljaújhelyen, Putnokon és Abaújszántón végző fiataloknak csak egy töredéke tud elhelyezkedni. Néhánynak időnként állami támogatással lehet gyakornoki helyet szerezni, a többi más munkaterületeken, iparban, kereskedelemben, s ki tudja még, hol helyezkedik el.

Akkor miért képezzük őket?

Szükség van-e három szakközépiskolára?

Hangsúlyozzuk, nem csak arról van szó — ámbár ez sem utolsó szempont —, hogy államunk fölöslegesen adja ki a pénzt, hanem arról is, hogy embereket indítunk el egy életpályán, ahol nincs mód az érvényesülésre.

Mindezek gondok, felvetések, megoldásra váró kérdések. Hogyan tovább, arról vitatkozni lehet, sőt kell is! Egy biztos: a mezőgazdasági középiskolában végző tanulókat nem tarthatjuk tovább ilyen bizonytalanságban. Fel kell mérni a szükségletet a beiskolázás előtt, mert ahhoz, hogy valaki bérelszámoló legyen az iparban, vagy eladó egy zöldséges boltban, nem föltétlenül szükséges a szakközépiskolai végzettség. Ha pedig a mezőgazdaság igényli a technikusokat, akkor találják meg a módját a tsz-ek, az állami gazdaságok, hogy bizalommal fogadják ezeket a fiatalokat.

Adamovics Ilona

VIDÉKI CENTRUMOK

Miskolc

Városunk képzőművészeti élete úgyszólván miniatür képe az egész magyar képzőművészeti életnek, vagyis képzőművészetről csak a XIX. századtól kezdve lehet szó. Ugyan már a XVIII. század második felében itt él és dolgozik Szathmáry *Király* Pál, ki 1726. máj. 6-án Boldván (Borsodm.) született és Hangácson (Borsodm.) 1807. máj. 1-én halt meg: főleg gyümölcs és állatképeket festett. Különben földbirtokos volt. Nemcsak festett, de tanított is festeni. Egy szőlőt ábrázoló csendélete a Szépművészeti Múzeumba került, azonban működése nem nagy kisugárzó erővel birt. Kevés adat maradt fenn képzőművészeti életünkről egész *Wántza* Mihályig, ki 1781 okt. 12-én Perecsen-ben (Erdély) született s 1854 körül Miskolcon halt meg. Főleg arcképeket és történelmi képeket festett, de oly terjedelmes méretben, hogy nem egy épen emiatt padláson stb. hányódott, úgy hogy pl. Ferencz császár koronázását ábrázoló képét (fia szerint) feldarabolták s az udvaron, tyúkolban, padláson: viaszos vászon helyett használták(!), vagy pl. Zrinyi Miklós szigetvári kirohanását ábrázoló vásznát szőnyegnek használtak a padlon. Attila, Lehel és Szabolcs vezérről készült képei a Miskolci Múzeumba kerültek.

Vele egyidőben élt itt *Kraudy* József (1810—1876), ki főleg arcképeket festett, s közülök a Lévay József ifjúkori képe a Misk. Múz.-ban van. — Érdekes, hogy *Munkácsy* életének kedves napjai fűződnek Miskolchoz, amennyiben gyerekkorában sokat tartózkodott itt nénjénél, Villám ezredes özvegyénél. Különben szülei itt nyugszanak a „mindszenti" temetőben, hol Munkácsy szép síremléket állíttatott *Lieb* Mihály és neje *Röck* Cecilia emlékére. A honfoglaláshoz számos tanulmányt készített Munkácsy Miskolc környékén.

Legismertebb nevű és legtöbb képpel szereplő művésze volt városunknak a XIX. században latkóczi *Latkóczy* Lajos, ki a 60—70-es években dolgozott. Született 1820-ban, 1875-ben Miskolcon hunyt el és a „mindszenti" temetőben nyugszik. Az első *igazi* művész, ki portrait-kat fest — hisz ereiben a Le Brun vér csörgedez! — s műveiből a Történelmi Képcsarnokban több, egy a miskolci múzeumban és magánosoknál számos kitűnő és finom munkája van; természetesen az akkori tárlatokon kiállított és szép sikereket ért el. — Latkóczyról hosszasabban kellene szólnom, azonban készülőben van életrajzáról bőven foglalkozó több mű, ahol kellőképpen méltatják nemes művészetét. Csak mint érdekességet említem meg, hogy Latkóczy-val festette meg a híres *Bató* elhunyt leánya arcképét és halálát ama 60 éve lezárt szobába, hol leánya élt.

BARTUS ÖDÖN: *Téli táj*

Miskolcon született 1835-ben *Gross* Béla festőművész, ki Pesten, Bécsben, Münchenben tanult, több éven át Bécsben lakott, majd Pestre költözött; a hazai és külföldi tárlatokon szerepelt műveivel. Főleg portrait-kat festett. A Szépműv. Múz., Tört. Képcsarnok, s a Misk. Múzeum őrzik munkáit.

A város fejlődésével lépést tart a művészek letelepedése. Igy akadnak hölgyfestői is városunknak, mint özvegy *Bizony* Ákosné, ki arcképeket és virágcsendéleteket fest, Dr. *Petheő* Jánosné és *Kollár* Nándorné. A régebbi folyóiratok szorgalmas és tehetséges illusztrátora *Kiss* Lajos 1894-ben kerül Miskolcra s színes, eleven aquarelljeivel ma is szívesen látott szereplője tárlatainknak. — Itt működött, bár rövid ideig *Baumgartl* Boldizsár, ki azonban Sarajevóban telepedett le s így kikapcsolódott művészi életünkből.

Említésre méltó, hogy Miskolc az első város, ahol boldogemlékű uralkodónőnknek 1899. év jun. 17-én állítják fel az első „*Erszébet*" szobrot, Stróbl Alajos művét.

Bár elszármazott Miskolcról, de itt született és több évig itt dolgozott: *Halász-Hradil* Elemér is, jeles portrait-festő, ki Hollósy-nál, Münchenben, Párisban tanult, több ösztöndíjat kapott s az 1908. évi londoni kiállításon két képpel szerepelt. *Kemenszky* Árpádot, *Sassy* Atillát kell még említenünk, kik szívós harcosai voltak az ecsetnek, de itthagyták városunkat. Sassy Atilla (*Aiglon* néven) grafikával foglalkozott szép sikerrel, melyek közül „Opiumálmok" című ért el nagy hatást; ma Budapesten fest. — *Balogh* Jó-

lyen nagy mennyiségű egyházi ruhát sorol fel, mondván: „ez néhai Frangepán Ferenc egri püspöké volt: ő hagyta ezeket, tudomásom szerint, erre az egyházra; mikor magam egri püspök voltam, nagy munkával kellett mindezt visszaszerezznem azoktól a világiaktól, akik birtokukban tartották; ezeket tehát adják vissza az egri egyháznak, de csak akkor, ha az nincs a világiak kezén és avval a föltétellel, hogy nem szabad ezeket eltékozolni."

Oláhnak Varkocstól vagy Perényitől kellett visszaszerezni Frangepán Ferenc műkincseit, maga sem tudja melyiktől. Nyilván Varkocstól, hiszen Perényi Jánostól, a Meluzina-szőnyegek örökösétől, nem kellett volna oly mértékben félteni a Tékozló Fiú-sorozatot, mint Varkocs Tamástól, ettől a marcona katonától, kinek barbár volta oly kiáltó módon derült ki később Nagyvárad elpusztulásánál.

Valószínű, hogy ez az értékes holmi kiállotta a török ellen az 1552. évi dicsőséges egri ostromot, mikor azonban Oláht nemsokára esztergomi érseknek nevezték ki, jónak látta magával vinni őket. Ugy látszik, sejtette a fejleményeket, mert Eger nemsokáig maradhatott Ferdinándé, amennyiben 1555-ben Dobó kénytelen volt a visszatért Izabella seregeinek átadni a várat.

Hogy Oláht a legtisztább szándékok vezették, azt végrendelete mutatja, amely szerint az egri egyházhoz kellett a Frangepán kincseknek visszakerülniök. Életében azonban az ő termeinek díszéül szolgáltak.

Ismerkedjünk meg most közelebbről Oláh Miklóssal.

(Befejező közlemény következik.)

KOTÁSZ KÁROLY: *Tanulmány*

EX LIBRIS MEIS

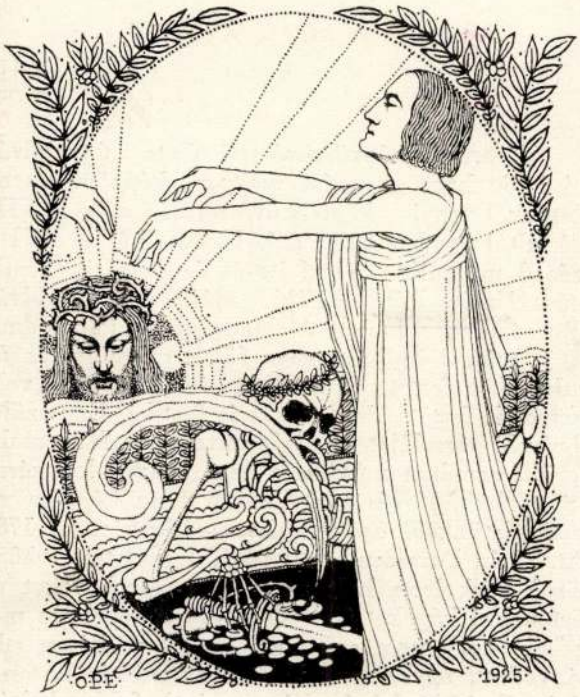

O. PETROVITS EMIL

Ex libris csereajánlatok

Helene *Brabaender*, Bonn, Königstr. 11 Hans Best rajzát, Marie *Brossement*, Wien, VI., Theobaldy 4 saját fametszetét, Dr. Georg *Barchard*, Heidelberg, Klosestr. 10, 9 drb ex-librisét, köztük kézzel szinezettet és eredeti fametszeteket, Eduard *Dillmann*, Langenzersdorf bei Wien, An den Mühlen No. 14, 34 drb modern és antik lapjait, Franz *Gaydoul* Ludwigshafen a. Rh. Wrede str. 55, W. Lenz műépitész ex-librisét, Hermann *Gelden*, Berlin, W. 50, Augsburgerstr. 12, Hildebrandt, Rheude és Schimpke rajzait, Dr. *Gerth-Noritzsch*, Leipzig, Karolinenstr. 12, Erich Gruner rajzát, Paul *Graupe*, Berlin, Antiquar, S. W. 63, Kochstr. 3, 100 drb különböző modern exlibrist, Erich *Gruner*, Kunstmaler, Leipzig, Gottschedstr. 24, 2 drb saját készitésű rajzát, Richard ..*Haeger*, ..Schöneberg-Berlin, Hauptstr. 54, saját exlibrisét, Marie Floss Leipzig, Florsplatz 25, egy háromszinű .kőrajzot, .Else .*Krauss*, Lichtenfels (Bayern), Fritz Rehm exlibrisét, Willy *Lampe*, Frankfurt a. M. Friedrichstr. 45, Jakob Happ rajzát és Dr. Robert Lang, Schaffhausen (Schweiz) 2 drb heliogravürt és 2 drb klisényomatot ajánl cserére. Októberi számunkban közölt hazai címeken kívül adjuk még: *Gál* László, Szeged, Kárász u. 10, Winkler és Lőrinczy készitette rajzát és *Palócz* Sándor, Szeged, Klauzál tér 3, 2 drb klisényomatát ajánlja fel cserére.

Ismételten hangsúlyozzuk, hogy az exlibrisek csereajánlatait díjtalanul közöljük.

Minden új előfizető jobb reprodukciót, finomabb papirt és nagyobb oldalszámot jelent!

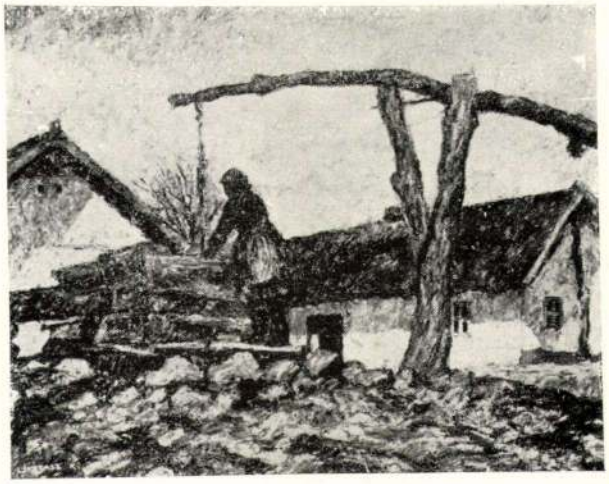

KOTÁSZ KÁROLY: *Gémeskút*

zsef városunk szülötte, a nagybányai iskola jellegzetes képviselője, ma is szorgalmasan dolgozik és egy magán festőiskolát tart fenn.

Szobrászoknak nem igen kedvez a vidéki élet. Egy szobrászunk van: *Kun* József, ki 1879-ben Miskolcon született, tanulmányait Pesten az iparművészeti iskolán és Párisban végezte, majd itt telepedett le s főleg dekorativ dolgokat készít. A legújabb művészgeneráció tagja: *Gimes* Lajos, aki München, Berlin, Bruxelles és Páris után Miskolcon telepedett le, remélve, hogy egyik elindítója lesz Miskolc művészi életének. Rendezett tárlatokat, (így 1909-ben több helyi festővel közösen) elért szép sikereket úgy itt, mint Pesten. Szerepelt a milanói kiállításon. A háború előtt Pestre költözött s azóta mint vendégkiállító keresi fel szülővárosát szépen fejlődő művészetével.

A háború szülte nehéz helyzet a magyar művészeket a képzőművészetek decentralizálásának gondolatára ébresztette. Igy alakult meg Miskolcon *elsőnek* az országban a háború után a Miskolci művésztelep három művész kitartó, szívós munkája alapján az állam támogatásával, a város hozzájárulásával. *Bartus* Ödön, *Meilinger* Dezső és *Nyitray* Dániel még a forradalmak idején szabad iskolát alapítanak s az ott elért szép eredmények, Miskolc gyönyörű környéke arra birta a kormányt, hogy létrehozza 1921-ben e művésztelepet. Bár a kitűzött programmot teljesen nem lehetett keresztülvinni, de a művésztelep elindítója lett Miskolc művészi életének. E három művész szorgalmasan dolgozta fel Miskolc és Borsod szebbnél szebb vidékeit: a Sajó-t, a Tiszá-t, a Bükk-hegység szép tájait mutatják be évenkét rendezett több tárlatukon, a fővárosi kiállításokon szépen szerepelnek. *Bartus* a művészetek propagálása céljából előadásokat tart, festményeikkel felkeresik csonka országunk városait, bevezetik a „*városközi*" kiállítások rendszerét, meghívnak vendégkiállítókat, cikkeket írnak az ujságokban, szóval minden eszközt megragadnak a művészetek propagálására. *Szontágh* Tibor eleven színű friss aquerelljeivel a fővárosi stb. tárlatoknak kedvelt szereplője, *Petrányi* Miklós dekorativ rajzai a Szalonban kerülnek évente a „Vita" egyesületben bemutatásra. Hozzájuk csatlakoznak még *Vári-Vojtovits* Zoltán és Jelenfy Lajos. Lelkes támogatóra találtak *Hodobay* Sándor polgármesterben, aki hármas célt tűzött maga elé: 1. A mult emlékeinek összegyűjtése a restaurált Miskolci Múzeumban, hol két terem a képtáré, 2.a helyi működő művészeknek műterem biztosítása a Művésztelepen, a Művésztelep anyagi támogatása, 3. kiállítási terem építése modern követelményeknek megfelelően, hogy nem csak a helybeli, de vidéki, fővárosi sőt külföldi művészek is állíthassanak ki. Hogy pedig mindez széles mederben haladjon, létrehozta *Hodobay* Sándor polgármester a „Lévay József" közművelődési egyesületet, melynek három osztálya van: 1. a zenei, 2. irodalmi és 3. a képzőművészeti. Az egyesület elnöke: ifj. *Mikszáth* Kálmán főispán, alelnökök: *Zsóry* György alispán és *Hodobay* Sándor polgármester. A képzőművészeti osztály elnöke: Dr. *Tarnay* Gyula főrend, nyug. főispán, titkára: *Bartus* Ödön. Művésztagjai: *Bizony* Ákosné, *Bartus* Ödön, *Meilinger* Dezső, *Nyitrai* Dániel, *Kiss* Lajos, *Petrányi* Miklós, *Szontágh* Tibor festőművészek, *Stimm* Lajos, *Árva* Pál és *Papp* Sándor műépítészek. Ez az a törzsgárda, akik ma a miskolci művészetért harcolnak.

De nemcsak a művészek, a műpártolók is kezdik szépen fejleszteni gyűjteményüket. Közülök Dr. *Tarnay* Gyula, *Szeremlei-Császár* Lajosné, *Klein* Sándor kormányfőtanácsos vásárlásai bár főleg a mult művészetéből kerülnek ki, de az ízlés nemesítésére igen jótékonyan hatnak.

Miskolc, 1927. november

Bartus Ödön
festőművész.

VIGNALI MESTER öntőműhelyéből most került ki az a 24 turulmadár, melyek a Hősiemlékeket Gondozó Országos Bizottság állít fel a temetőkben. Munkában van Istók János Csányi-szobra is, mely még a háború előtti években került a Hungária műöntőben, de az időközben bekövetkezett devalváció miatt, csak most kerülhetett sor kiöntésére. Zala György milleniumi lovas szobrai is kikerülnek még ebben az évben Vignali mester nagyszerűen berendezett műhelyéből.

A DEUTSCHE KUNST UND DEKORATION új száma a nagy német folyóirat igen sikerült füzete. Kitünő reprodukciói, melyek közül nem egy többszínű, hű képét adják a szezon elején máris nagy lendülettel induló német képzőművészeti tárlatoknak. A müncheni *Neue Secession* és a drezdai *Akadémia* kiállításáról közöl számos, érdekes reprodukciót, bemutatja a lipcsei nemzetközi könyvművészeti kiállítás német csoportját és szemlét tart a bécsi művészeti termelésen, melyből különösen kiemelkedik néhány ízléssel és eredetiséggel megkomponált interieur. A Dr. Alexander *Koch* szerkesztésében megjelenő, gazdagon illusztrált folyóirat negyedévi előfizetése 6 márka.

FOTÓMŰVÉSZET

Az üvegkarc készítése

Irta: *Gellény-Gerhárd József.*

Midőn Franciaország nemes gesztusával az egész világnak adományozta a fényképezés titkát, még a legoptimistább agyak sem mertek arra a csodálatosan magas ívelésű perspektívára gondolni, amelyet a fotografálás egy rövid század alatt leírt. A fényképek kémiai és technikai tökéletesítésével egyidejűleg már a kezdet stádiumaiban is élénk törekvés mutatkozott az esztétika alapelvének figyelembe vételével készítendő fotografiák előállítására, amit legjobban az a sok *művészi eljárás* bizonyít, amelyeknek ma már könyvtárakra menő irodalma van s amelyek a fotografálást a sokszorosító művészetek közé segítették.

A komoly fényképezők egy csoportja képzőművészek buzdítására művészi kép készítésére törekedett s így hosszú évek tanulmányai után megszületett és megerősödött a *művészi fénykép.* A fényérzékeny papírral készítendő kép készítésével pedig maguk a művészek kezdtek kísérletezni és létrejött a sokszorosító művészeti eljárásoknak egy új változatául az *üvegkarc,* amelyeket olyan nevek fémjeleztek, kik az internacionális művészi égbolt firmamentumának legragyogobbjai: *Corot,* Jean Baptiste *Camille* (1796—1875), *Millet,* Jean *Francois* (1814—1875), aztán *Delacroix, Pissaro* stb. ők voltak az elsők, akik a réz, acél és kő mellett üvegre is karcoltak s akiknek üvegkarcaik ma épen olyan féltve őrzött kincsei a múzeumoknak, akár *Rembrandt* vagy *Dürer* első rézmetszetei.

A magyar fotokultúrának a nemzetközi viszonylatban való élen haladása épen alkotóik magasan fejlett esztétikai érzékét, rendkívüli kézügyességét és technikai biztonságát bizonyítják, mégis az üvegkarc Franciaországban vagy Angliában jobban el van terjedve, mint nálunk, aminek bizonyára a fejlettebb és elterjedtebb grafikai élet az oka. Pedig annak, aki a fotografálásban a művészi másoló eljárásokig eljutott, érdemes vele megpróbálkozni, mert egészen újszerű eredményeket s lehetőségeket kínál a vele foglalkozóknak.

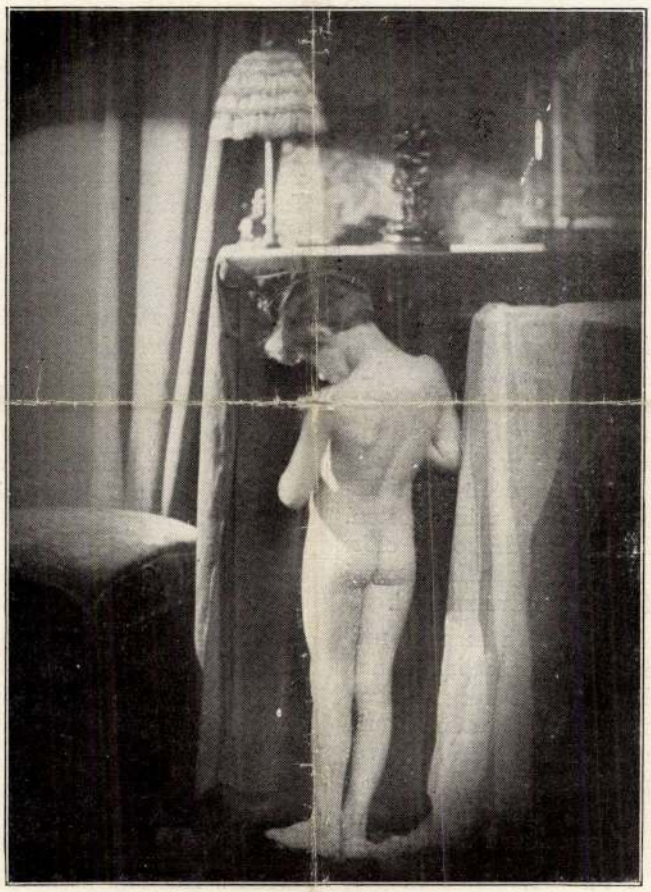

ROZGONYI DEZSŐ *fényképfelvétele*

Mivel úgy a művészek, mint a komoly fényképezők köréből számosan érdeklődnek ezen művészi sokszorosító eljárás iránt, az *üvegkarc készítését* a következőkben ismertetjük:

Akár egy elő nem hívott, de réteges, akár egy vörös aszfaltlakkal átöntött üveglemezre valamely kevés részlet-

megiwa

Bartus Gidon

festő vizf

Téli napsütés 1923

Diósgyőri vár, vizf

Avasi templom, vizf.

a Borsod-Miskolci

Muzeumban

Láttam 1947. X. 29.

ifj Kemény Lajos: A Kassai n. Erzsébet egyház törthez. Arch. Ért XIII. Ujf. 1893. 68. l.

Bartus Ödön

Régi kapu Miskolcon. (Palóczy-utca)

BARTUS ÖDÖN vizfestménye (1927)

D. Kentiványi Gyula úrnak

tisztelettel: Bartus

Eredetije a Műemlékek Orsz. Bizottságának tulajdonában.

LEVELEZŐ-LAP.

.....

.....

.....

.....

MAGYAR JÖVŐ RT. MISKOLC

A Képzőmuvesek Egyesületének muvesztagja

Titkára volt a Lévay József Közm. Egy. képzőm. osztályának

Magyar Vallás-és Közoktatá

60.579/1945.VII.szám.

Értesitem az Elnökség
Orsz.Bizottsága elnökének tisz
julius hó végéig az addigi 400
augusztus, szeptember hónapokr
hó 1-től 15-ig 6.000 P-ben és
havi előzetes 24.000 P-ben áll

Felhivom, hogy a fent m
nőleg egy összegben, október h
érdekelt nyugtájára fizesse ki

Budapest, 1945.évi okt

A Müemlékek Orsz.Bizottsága El

Bartus Ödön

festő

a miskolci képző
művészeti szak-
szervezetének elnöke

Miskolci
Hírlap
1947. febr. 9.

Ø

nem Ell
citálni

Római erődökről Kuzsinszky Bálint
dr. előadása VIII. 194.

Bayer József, f. sz. 1750.
Bayer Lina, f. l. Benkert Antalné.
Bayrot Fary Marquis, f.
Barala Pál, ő. 1728-1732.
Bácskai Imre, f.
Bácsmegyei Ádám, áő. XVIII.
Bácsszentiváni Dömötör l. Demeter.
Bálint, ő. XV. Körmöcz.
Bálint, áö. 1467-68. Nagyszeben.
Bálint, f. 1478-1490. " "
Bálint, ő. 1478-1490 " "
Bálint, é. 1485. " "
Bálint, é. 1485. " "
Bálint, ő. 1495. Pécs.
Bálint, f. 1496. Erdély.
Bálint, f. 1494-1497. Nagyszeben.
Bálint, ő. 1574. Krakó.

Bartus Ödön

miskolci festő

koll. kiállítása Miskolcon 1932. márc.

Emlitve:

Képzőművészet

1932. 84. l.

Életrajzanak megírásához

1929 Bartus Ödön

Évenkeint kollektív kiállítást rendez a miskolci várrsháza disztermében. 1929-ben szintén. Tájképeket fest.

Bartus Ödön kiállítása. Képzőművészet 1929. 16. sz. 32. l.

Tűzérek.

Két sorban, gya
tatva három képben vann
nak fölül

balra: Oesterr
és jobbra: Arr

Szines kőnyomat, mé

Sz.n
189
Át. l

1928. ápr. Kolt. kiáll. Miskolcon, képrestaurálások bemutatásával.

Halm Lesch

269. l. 270. l.

Bartus Ödön

1926. koll. kiáll. a miskolci vármegyeháza nagytermében. Itt volt kiállítva a diósgyőri várromról festett, a község megrendelésére készült nagymeretű kép.

1926. nov. koll. kiáll. a miskolci városháza nagytermében Velenceben festett tanulmányaiból.

"	9	Vallas és Közokt Miniszterium
"	10	" " " és Szalay u sz
"	12	" " " 282
"	13	" " " 287-2
"	14	" " " 287-2
"	16	Gottermayer Körgy költöhoz Kiralyi
"	17	Vallás és Közokt Miniszterium
"	19	" " " 292-9
"	20	" " " 298-2
"	21	" " " 300-3
"	22	" " és Fökapitan
"	23	Vallás és Közokt Miniszterium 305 sz.
"	24	" " " Vigrehajto

234.

1925. marc. Koll. Kiall.
Diósgyőrön.

Hahn Lerich

265, 267. l. 268. l.
269. l.

157. szám.

Műemlékek Or

Tárgy:

Vallás- és közokt. minisz-
ter válasza a gödöllői
elszámolás tb.

A

M

E

El

U

M

Ex

1923. dec. koll. kiáll. Miskolcon, Avasi templom és Diósgyőri várrom c. vízfa város vette meg a muzeum számára

MOB. Könyvtár, gyűjtemény.

31.

gos Bizottsága.

ny	száma: —	19
	kelte: XII/20.	1931.
	beérkezése: XII/28.	1931.

k száma:

elintézett szám:

záma: 483/1931.

záma:

Kandeszkyné.

32. I/4.

1

Bartus Ödön

festő

1918. kol. kiáll. Miskolcon

1920. máj. részt vett a budapesti Artes miskolci kiállításán.

MOB Hivatal.

31.

...gos Bizottsága.

...ány	száma: 300 – 123.	1931.
	kelte: XI/14.	1931.
	beérkezése: XI/19	1931.

...ek száma:

... elintézett szám:

...száma:

...száma:

...: Kautezkyné.

XI/31 | Miniszterimnka exp. XII/17.

Bartus Ödön, festő; szül.
1888. majd. Miskolcon, megh.
1950. nov. 1. n. o. 1908–12.
a bpesti képzőm. főiskolán
végezte tanulmyait s rajz-
tanári oklevelet szerzett. Eper-
jesen kapott rajztanári ál-
lást. 1914–18. katona volt.
majd 1918. nov.
volt első grupt. kiáll. Mis-
kolcon. 1919. Bartfán dol-
gozott. Mintán az eperjesi
tanítóképzőt Miskolcon
ujra megnyitottak, ~~az~~
korábbi állását ujra elfoglal-
ta s 1920-tól az ~~at~~ víz-
festést tanította a Meilin-
ger – Nyitray-féle festő-
iskolaban a Művésztelep
megalapitásáig. 1921. a
Művésztelep megalapitása
után ~~tanárat~~ a tanító-
képzőben viselt tanári
állásáról lemondott,

† Tanárai Réveiz Jurcsi
Edvi Illés Aladár volt

31

k

Háromszaz ötvenezer Koronáról

ronas bélyeg és 600 azaz ötszáz

vásárlására a M.O.B. pénztárból

apest 1925 Október hó 31én

Saláth Ferenc

K. altiszt

Kizárólag a művészet-
nek élt. 1922. a hódoscsé-
pányi rk. templom szá-
mára oltárképet festett
(Szt. János fejvétele) 1926.
Diósgyőr Kőrieg tanácster-
me ~~számára~~ részére festette
A diósgyőri vár romot abrá-
zoló nagynáretű képet

1930-31. tanulmányi
évben a római Collegi-
um Hungaricum tagja
volt. Sokszor volt
Külföldi tanulmány-
uton München, Bécs,
Firenze, Velence.

Több akvarellje
a miskolci muzeum
ban

[illegible]

Segyzi

350.000 K. ról azaz szóval T
meljet a 250 drb egy ezer ko
drb 200-száz Koronas beljeg be
mai napon felvettem

Buda

1918–19. Meilinger Dezső
vel és Nyitrag Dániellel
szabad iskolat alapitott
Miskolcon, az ott elért
eredmények birták va a
kormányt, hogy 1921
létre hozza a miskolci
minvésztelepet. B. a
minvészeter propagálása
céljából előadásokat
tart, I beveretik a vár-
közi kiállításokat,
vendégkiállitokat hiv-
nak meg

I 1927

Élénk nem
vett muskolc
keprvin. eletben

...litási költségeire ... részletként
...vanháromezer pengőt dr. Gerevich Ti-
...ágos Bizottsága elnökének kezéhez
...lőgyes Endre-u.10 sz.:/.
1945.évi szeptember hó 25.-én.

A miniszter rendeletéből:

Dr.Jeszenszky Sándor sk.

miniszteri osztályfőnök.

...iteléül:

Barlus Ödön

miskolci festő

l. Szabad Művész

1950.12.7 - 504.l.

Hivatalosan értesite

az I. II. III. IV. negyedévi t

vel hatralékban van. Kérem eze

való mielőbbi befizetését.

Budapest, 193.....

Bartus Ödön

festő, rajztanár

Hul Miskolc 1888 máj. 1.

lásd

Gulyás: Magyar írók

II. 663, 664. h.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS POLGÁRMESTERE

32.682 szám
1934 2. —II.

Tekintetes

Müemlékek Országos Bizottsága úrnak / úrnőnek

Budapest

IX. ker., Högyes Endre u 10.

Felkérem, hogy 1934 2. évi május hó 20. napján
előtt 10 órakor a Bástyafal melletti növényzet
itkitása ügyében tartandó
ráson megjelenni / magát képviseltetni legyen szíves.
Találkozó: Bécsikapu téren.

Budapest, 1934 2. május hó 13.

A polgármesteri II. ügyosztály:

). nyomt. II. cs. 46. sz. Budapest székesfőváros házinyomdája 1938 — 5478

Bartus Ödön
53 Pipacsvölgy
54 Danivölgy

Nemzeti Szalon

V 1926. május
MAPE 12. kiáll. –

VILT TIBOR: Portrait.

Bartus Ödön

festő

1.

Nemzeti Szalon 1920 marc.

MAPE 7. kiáll

V

Bartus Ödön

Hejőcsaba, virt.
250.000.–

V Nemzeti Szalon

MAPE 10. kiáll. 1923
nov.

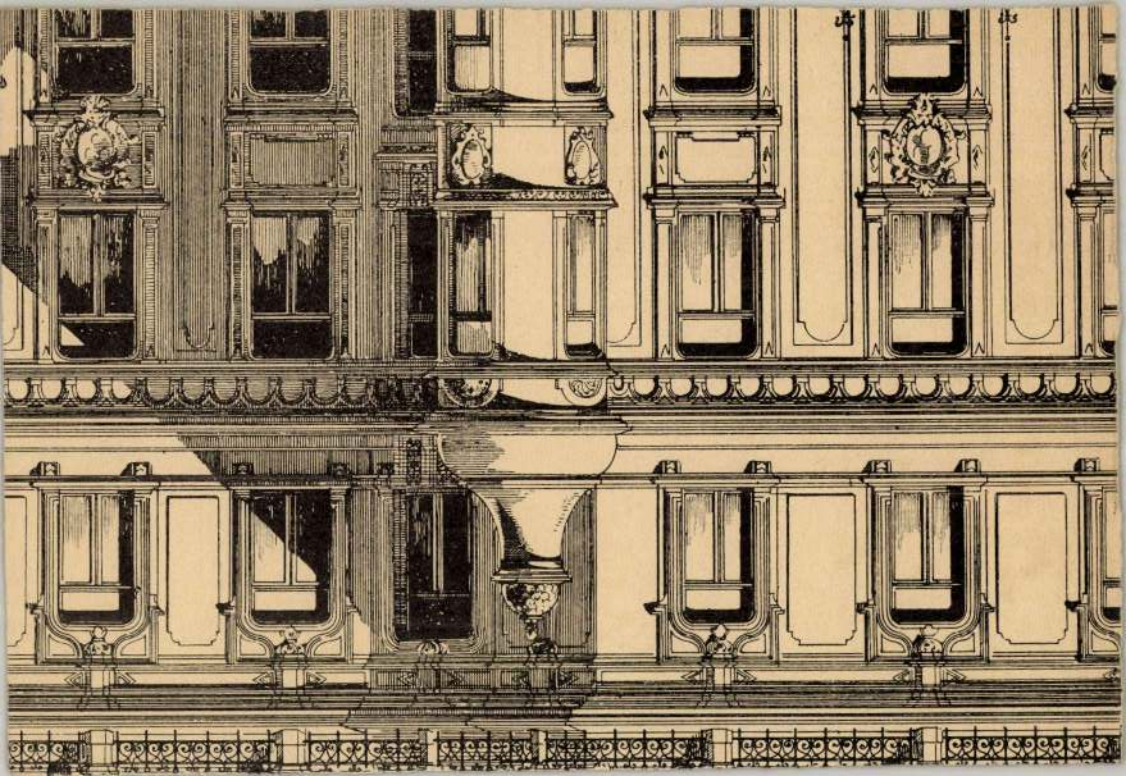

Bartus Ödön

1926-tól műterem
ösztöndíjat kapott a
Képzőmi főiskola műskol-
ci művésztelepen

Bartus Ödön

festő

Miskolc

Papszer u. 3.

MKSz 1947

Bartus Ödön

a miskolci Lévay József
Közművelődési Egyesület
képzőművészeti ostályának
képviseletében vett részt
az alábbi kongresszuson

Ezt 1928

~~Mihalik József~~ VIII. 234.

Bartus Ödön

Régi kapu. Miskolcon
virf -

V

Nemzeti Szalon

MAPE 14. kiáll. 1928
okt

Bartus Ödön

1922. évi.

ki'll. Nemzeti Szalonban

A miskolci avasi ref.
templom, vízf. 7000.—

Zabla bronzból, római X. 148.

Bartus Ödön

4 A miskolci avasi ref. templom. Vizfest. 7000.—

Nemzeti Szalon

téli tárl.

1922. jan.

1908.

ber 21-én.

l.

előterét elfoglaló folyóval tul-
hozzá tartozó emeletes és föld-
lett? tornyok uralnak és a me-
A fehér épületcsoport előtt ha-
érben középütt torony bontakozik
Nándor-.

l-iki 43506 sz. leirat alapján

8-án 1001 sz. alatt.

Bartus Ödön

1922. máj. MROE

V kiáll. Nemzeti Szalonban

A Ruzsin önzel, vrif. 5500.–

1923. nov. – M[illegible]ky Pf Egy

kiáll. Nemzeti Szalonban

V egy tájkép.

~~Cajus II. 91.~~

1903 V. 7.

~~Szombathely~~

A vasvármegyei kultur egyesület elnökségéhez. ~~Átirat~~ Kiszámítás az épitendő muzeum tervrajzának és költségvetésének felülbiráláso tárgyában. (506/903) rét mérgedésről

Bartus Ödön

1920. M Akv Pf Egy
kiáll. Nemzeti Szalonban
Déli napsütés Bátfán, vízf. 950.–
A kolostor bástya Bátfán, vízf.
A bátfai nagy bástya és vörös torony, vízf. 950.–
Lanka patak Bátfán, vízf. 250.–

1920. máj. [redacted]
kiáll. Nemzeti Szalonban
Az avasi templom Miskolcon, vízf. 3500.–

1920. sept.
kiáll. Nemzeti Szalonban
Duna, vízf. 2500.–
Lejtaki Dunapart, vízf. 2500.–

Vörös-kenger V. 263.

Bartus Ödön

festő

Nemzeti Szalon

Bartus Ödön.

1920 Aquar éspaszt.festők kiáll.

Déli napsütés Bártfán, vizf.
Kolostor bástya Bártfán, vizf.
Nagybástya és Vörös torony Bártfán, vizf.
Lanka patak Bártfán, vizf.
1920 Tavaszi tárlat.
Arcsitemplom Miskolcon, vizf.
1920 Őszi tárlat.

Duna, vizf.
Ujlaki Dunapart, vizf.

1921 Aquar és paszt.festők kiáll.

Dukujka, vizf.
B.S.B. arck.rajz.
1922 Tavaszi tárlat.

A miskolci avasi ref.templ.vizf.

1922 Rajztanárok Egy.kiáll.

A Ruszin ősszel, vizf.

1923 Aquar és paszt.festők kiáll.

Hejő Csaba, vizf.

1926 Aquar és paszt.festők kiáll.

Pipacsvölgy,
Dunavölgy,

1927 Tavaszi nagy kiáll.

Deáktér Miskolcon, vizf.
Cséplés nyersolajmotorral, vizf.

1927. Aquar és paszt.festők.kiáll.

Bárkák Velencében, vizf.
Baromfiudvar, vizf.
Cölöpverő bárka/Velence/vizf.

1928 Aquar és past festők kiáll.

Régi kapu Miskolcon, vizf.

Bartus Ödön

festő

Műcs. kiáll. 1921 tól

Pipics 110. l.

TELEFON: 25-19.

Csekkszámla: 11.454.

ANTIQ

Bartus Ödön

Miskolc, Müvesztelep

Mücsarnok

1929. őszi kiáll. 330. A. K. [illegible]

1929/30 Téli kiáll. 551

1930. tavaszi K. XI. # 14.

n die

ibliothek der Landeskommission

ir Denkmalpflege

rena ut. 41.

Budapest 6 / Ungarn

lerung zurück an den Absender.

Bartus Ödön

Műcsarnok festő Miskolc

1921. öszi kiáll. 415

v 1924. tav. kiáll. 407

Filleck (Fülck) h.n. IV. 95.

Bartus Ödön

MAPFE 1928 okt. Eiall.
Régi kapu Miskolczon,
vörf.

573.

Erhard Johann Christoph

a Mária-kép. Rk.

Tk 2.

160 m. 20½.

Bartus Ödön

festő

erőd

v

Szabó Borsodárpk templ

45. l

Szabó I: Borsod m.
Árpád-kori Szeplomai.
Miskolc, 1936. 45. l.

Ekscelsz 1905 okt. 10.

894/1905 sz. (Kassa, 1905 okt. 8. 263 sz. a)

Mihalik József kési a Myskovszky-féle képek megkülönöst.

(Elintéve 873 sz. a. X. 13.)

Bartus Ödön

Lichtenstein László
főispán arcképe
fentitől
Repr.
Művészet
1937. 6. n. 44 l.
kép

BARTUS ÖDÖN

tanár, szül. Miskolcon, 1888. Bpesten, Olasz- és Németországban végezte tanulmányait. Külföldről visszatérve, résztvett a miskolci művésztelep megalapításában. Akvarelljeivel rendszeresen szerepel a hazai kiállításokon. Több képét megvásárolta a Műemlékek Bizottsága, a szegedi és a miskolci múzeum. Az 1930/31. tanulmányi évben a római Collegium Hungaricum tagja volt.

BARTUS ODDONE

professore, nato a Miskolc, nel 1888. Ha svolto i suoi studi in Italia ed in Germania. Ritornato in patria dall'estero, partecipò all'opera per la fondazione di una Casa degli Artisti a Miskolcz. Con i suoi acquerelli partecipa a tutte le esposizioni nazionali. Molti suoi quadri sono stati acquistati dal Comitato per i Monumenti, e dai Musei di Szeged e di Miskolcz. Nel 1930/31 è stato alunno dell'Accademia d'Ungheria in Roma.

63.

Bartus Ödön

Cs. Kassay

Bartus Ödön

festő

rvád

Csikv. Miskolc

33. P.

Csikvári A:

Miskolc. Várm. Szocio-
gr. VI. Ap. 1939.

Bartus Ödön

festő

l.

Breznay Egri Kaszinó

122. l.

Breznay J.:

Az Egri kaszinó

100 éves Tört.

1833–1933

Eger, 1934

IV. előadás.

URÁNIA

Napi tudományos-előadás-

Budapest, 1928. II. 7.

Előadatott:

Kiadott jegyek megnevezése	Egységár vigalmi adóval együtt P	f	Jegy volt	Szabad-jegy
Földszinti páholyülés		—	80	20
Erkélypáholyülések		—	80	
Casino páholy I. sor		—	28	10
» » II. »		—	24	
» » III. »		—	24	
» » IV. »		—	24	

Bartus Gábor

életrajz

irod

Csókássy 63. l.

1930-31. a római Coll. Hungaricum tagja volt.

Csókássy G.:
A mű és alkotója
Bp 1933

I. Ferencz József fogad

Az előtérben, a
felállitott diadalkaput l
zsef császár, kit kiséret
tok üdvrivalgásait tiszte
zászlók alatt vonult fel.

Czeruzarajz, mé

Szn.
1824
Át. J

BARTUS *Ödön*, festő. * Miskolc 1888

máj. 1. A bpesti képz. főiskolán rajztanári oklevelet szerzett, azután Eperjesen működött. A világháború után 1918. Miskolcon telepedett le s ugyanitt évenként gyüjt. kiállítást rendez a Városháza dísztermében. 1921. tagja lett az akkor létesült miskolci művésztelepnek. B. napsütéses Miskolc környékbeli részleteket és állatokat fest. Néhány vízfestménye és temperája a miskolci múzeumba került.

E. G. I. 77 l

643.

I
296.

643. Pietro Rotari.

Sz. Veronában 1707-ben. † Szt.-Pétervárott 1762-ben.

Leány guzsalylyal.

A mellig látható leány kissé balra fordul, de szembe néz és ablakpárkánynál áll. Jobb kezében guzsalyt tart, melyen a csepűt részben piros süveg fedi; könyöklő baljával pedig fejét támasztotta meg, a melyet fehér kendővel olykép kötött be, hogy végei az áll alatt egyszer vannak átvetve. Sötét ruhája, melynek ujjai rövidek, kivágott.

Vászon, méretei 48 : 39 cm. — Mündler: XIV. 37.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok:

a) Az Esterházy-Képtárban. 1835: VIII. 11. *B. Murillo:* Eine Bauerndirne, die einen Spinnrocken hält. — 1844: VIII. 5. *B. Murillo:* Eine Bauerndirne, die einen Spinnrocken hält. — 1865, 1866, 1867, 1869: XIV. 37. *B. Murillo:* Paraszt-leány guzsalylyal.

Bartus Ödön

festő

Életrajza

lásd

Halm Lexikon

258, 259. l. 261. l.

MOB kat. 3708.

1750

100

Bartus Ödön

1908/9 - 1911/12 és 1921/22 - 1926/27 Miskolci telep

Ferkéjszőmfőiskérk

65. l.

Bartus Ödön festő

meghalt 1950. nov. 1-én 63 éves korában Miskolcon

Szabad Művészet
1950. 11. sz. 464. l.

(Bartus Ödön)

cikke.

( ) Miskolc képző-
művészete.

Halmi Leszih

254 – 270. l.

Halmay - Leszih : Miskolc
és Borsod - Gömör - Kishont
vmegyei képtárak. M. V. M.
V. k. Bp. 1929

r Anordnung beſorgt.

denen die erſte deutſche Kriegsleute von 1520 bis
ger Formſchneidern Nicolaus *Meldemann* und Hans
n bezeichnet ſind. Die Ausführung dieſer Blätter,
eten, des Nürnbergers Hans *Sachs*, verſehen ſind,

Bartus Ödön

Patak télen c. Képe
refr.

Képrönnüvészet
1930. IV. évf. - 53. l.

haladéktalanul sürgösse tették egy nagyszabású katonai beruházás megvalósítását. Az öt évre előirányzott másfél milliárd fontsterlinggel — amelyre ez év tavaszán már 400 millió font kölcsönt szavaztak meg — a birodalom olyan hatalmas fegyverkezésbe fogott, amely példátlanul áll a brit haderő történetében, de arányaiban a többi államok napjainkban folyó hadikészülődéseit is felülmúlja. Ez alkalommal időszerűnek látszik szemügyre vennünk a brit birodalom erőhatalmi tényezőit, a birodalom fegyveres erejének — a többi államokétól annyira elütő — összetett és többirányú katonai feladatait, a feladatok megoldására rendelkezésre álló erőket és végül az új fegyverkezéssel előálló helyzetet.

A BRIT ÁLLAMSZÖVETSÉG katonai feladatai és fegyveres erejének a feladatoknak megfelelő szervezése, mind az öt világrészre kiterjedő, nagy távolságokon szétszórt földrajzi fekvéséből és sajátságos államjogi szerkezetéből adódnak. A birodalom katonaföldrajzi és katonapolitikai tényezőit világrészek viszonylatából kell megítélni és csak

[1] Nemes Erdős László, A motorizálás és mechanizálás szerepe a korszerű hadviselésben. Magyar Szemle, XIII. kötet, 24. l.

Bartus Ödön

Kazlak tělen c. képe

repr.

Képzőművészet

1930. 30. 4.

Bartus Ödön

l.

A Mű

1927. I. 24. 44. l.

KÖZPONTI VAL
* DOHÁNYÁRUDÁJA *
OKÁNY

BUDAPEST
42 VI. 7-21
62

Nitral

1927 jun.

A Deáktér hiskolcon
Cséplés versolajmotoral } verf

Budapest

gyi Minisztériumnak

elnök

N. tral.

1920 máj.

Az avasi tepl. miskolcon, virf

1920 szept.

Dúna
Nyilari Dunapart virf

1922 tav:

A misk-i avasi ref. teplom virf

1922 (MROE) m. Rajztan. Cers. Kl.

A Russin öttel, virf.

miniszteri iroda s.tiszt.

atalos másolat hiteléül:

döm.

Budapest, 1931. október hó 6-án.

Dr. Ernszt Sándor s.k.

A kiadvány hiteléül:

miniszteri iroda s.tiszt.

Mage

1927 máj (h.o.)

Bárkák Velencében
Baromfindoc Parkonyán
Cölöpverőbárkc Velencében
} vízf

1928 okt (h.o.

Régi hagu kiskoleon, vízf

1929 okt (mücs.)

Régi hagu kiskoleon, vízf

III. kötetét a
kaptuk.

Marosvásárh

MAROS
KÖZLÖNY

Mape

Bartus bálon

1920 márc. (N. trali)

Déli napsütés Bártfán
le holostor-bástya Bártfán
a bártfai Nagbástya és Vörösto-
lanka-patak Bártfán
} virf

1921 ápr (h.o.)

Dukujka, virf
B.S.B. tb. archége, r.

1923 nov (h.o.)

Hejócsaba, virf

~~1924 [illegible]~~

1926 máj. (h.o.)

Pijaosvölk
Danévölk

GMKT

1921 ősz:

A miskolci avasi
teplom, of

1924 tav:

Delelő tinók, of

1929 ősz

Régi hagu miskolcon

1929-30 téli

Patak télen

1930 tav.

Nagylak télen, pasz

Franklin társulattól meg-

[illegible], 1914. február 6-án.

főispán helyett:

[illegible]

alispán

TARNAY GYULA EMLÉKEZETÉRE. Harmincnál több éven át volt lelkes barátja a képzőművészetnek Miskolcon. Sikerekben gazdag pályafutása alatt, mint közigazgatási ember mindig talált időt arra, hogy a miskolci művészek ügyeivel foglalkozzék. Hatalmas eszével pillanatok alatt átlátta a legkényesebb helyzeteket is és adott tanácsai mindenkor közmegnyugvásra oldották meg a kérdéseket. Mosolygós, derűs arcával nem fogja többé kiállításaink megnyitását vezetni, s tekintélyével nem tudja többé a piktorság ügyét előbbre segíteni. Halála igazi és komoly veszteség. Különben minden szónál ékesebben jellemzik őt tettei, melyek közül csak egy párat idézek vissza emlékezetünkbe. Ezelőtt 30 évvel mozgalmat indított, hogy a külföldi világvárosok mintájára Miskolc is rendezzen képkiállítást. Ujságokban, falragaszokon tudatta a nagy esemény egyes fázisait a közönséggel, s az akkori idők dédelgetett szónokát Hock Jánost is elhozta Miskolcra, hogy minél szélesebb körben nyerje meg a közönséget az ügy számára, a kormánynál is közbenjárt és jelentős támogatást ért el. De mindennél sokkal magasabbra kell becsülnünk azon alábbi tettet, amit a többi lelkes rendezőkkel

legelső festékcsoport árainál a mi áraink lényegesen olcsóbbak. Csak egy példát. Oly elnevezések, mint kobaltkék, nápolyi sárga stb. ha nem közlik a festék %-os összetételét, teljesen homályban hagyják a festék mineműségét. Például a kobaltkéket úgyis készíthetjük, hogy ezen igen drága anyagot egy alapanyagra bocsátva használjuk. Az alapanyag úgyszólván fillérekbe se kerül, míg a cobaltaluminat kilója 60—70 pengőbe! A mi kobaltunk alapanyag nélküli tiszta cobaltaluminat! Természetesen lényegesen drágább, mint az alapanyaggal felhígított kobaltkékek! Nemcsak ezért: más okból is, mi megadtuk vignettáinkon a festékek pontos % összetételét. Hogy pedig a tiszta festékanyag %-os nagysága milyen kihatással van a festék színező és fedőképességére és legelsősorban is színtartóságára ezt már a kezdő festőművész is el tudja képzelni. A Norma festékek tehát csak a közepes gyártmányoknál drágábbak, az elsőrangú gyárak gyártmányainál jóval olcsóbbak.

A szerkesztésért felelős: Dr. Gyöngyösi Nándor
A kiadásért felelős: földvári Dr. Nagy Jenő
Tevan Nyomda és Könyvkiadóvállalat Békéscsaba

létesített, nevezetesen, az akkor Közművelődési Egyesület címen működő mai egyesületünk *„elősegíteni óhajtván a vásárlás lehetőségét: azok helyett, akik vásárolni akarnak és nincsenek azon helyzetben, hogy az illető műtárgy árát egy összegben lefizetnék, a vételárát kifizeti s a vevő az egyesület adósa marad s adósságát kisebb részletekben törlesztheti le"*. Ez a kiállítás volt Miskolcon az első s azóta is állandóan hasonló lelkesedéssel működött a képzőművészetek fejlesztésén, sőt 1927-ben, 72 éves korában, a miskolci Lévay József Egyesület debreceni kiállítására kalauzolt s a megnyitás ünnepélyén vezető szerepet játszott. Hogy ezt az önfeláldozó és fáradhatatlan munkásságát megérthessük, tudnunk kell, hogy roppant munkaszeretet párosult benne a művészet szeretetével. Ma már Miskolcon — e 30 év után — 10—15 kiállítást is rendeznek évenként s ez Tarnay Gyula nagy érdeme. Rövid életrajza is mutatja kiválóságát: Mezőkövesdi dr. Tarnay Gyula 1855 július 30-án született Egerben. Jogi tanulmányait Budapesten és Bécsben végezte. Budapesten állam-, majd jogtud. doktorátust, valamint ügyvédi diplomát szerzett, később bírói vizsgát tett. 1895-ben lett alispánja Borsodmegyének, 1913-ban főispán. A kommün alatt börtönbe került. 1927-ben Borsodmegye felsőházi delegátusává választották. A Lévay Egyesület Képzőművészeti osztályának 1924 óta elnöke. 1929 aug. 29-én halt meg Miskolcon. Nyugodjon békében!

Bartus Ödön

TARNAY GYULA

Bartus Ödön rajza

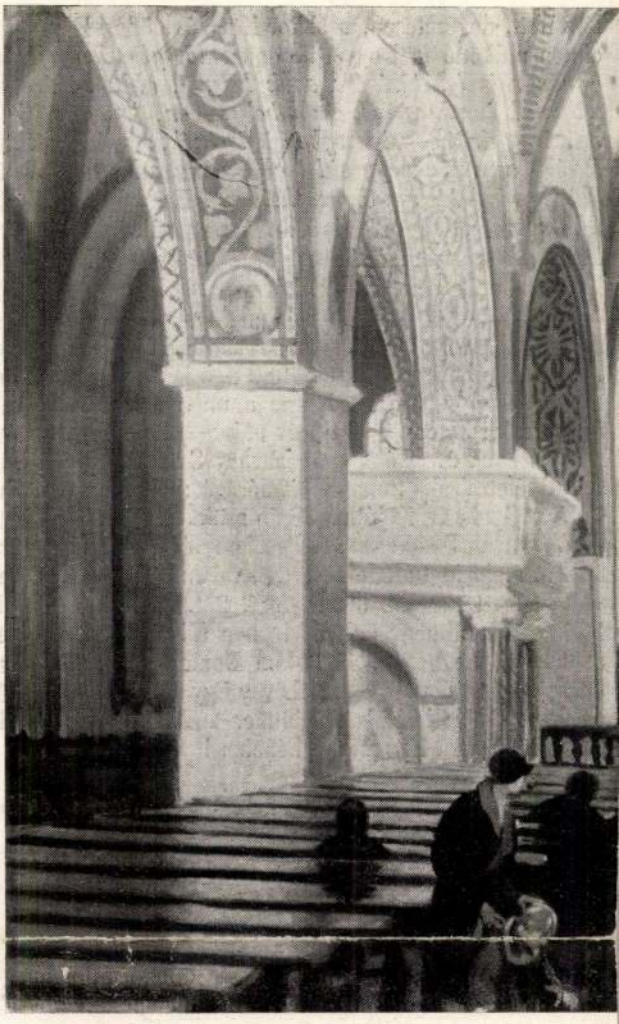

BIRÓ JÓZSEF: A LUGANÓ

A luganói mű

A GRÓF TISZA ISTVÁN EMLÉKSZOBORRAL kapcsolatosan szeptemberi számunkban hírt adtunk róla, hogy a monumentális emlékmű öntése valószínüleg a *Vignali*-műöntőben történik, mint erre a célra legalkalmasabb öntőműhelyben. Félreértések elkerülése végett, megállapítjuk, hogy ez a hiradásunk csupán kombináció volt, aminthogy nem is lehetett más, mert az errevonatkozó tárgyalások még meg sem indúltak.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

TÖBB FESTŐMŰVÉSZNEK. Érdeklődésükre, hogy a Norma gyártmányok egynémelyike miért drágább az átlagos középfinomságú külföldi festékeknél, megkerestük a Norma művészfestéküzemet, ahonnan a következő felvilágositást kaptuk: Mig a kobalt, a cadminumok, a nápolyi sárga aránylag drágák, addig chromoxydok, a krapplakk, a normazöld olcsóbb a külföldi színekhez képest. Ennek oka az, hogy készítményeink nem közepes, de abszolut legtökéletesebb minőségűek, melyek a világ bármely, legjobb készítményeivel felveszik a versenyt. Már pedig ezen

Képzőm. Főiskola Evk
1910–11.

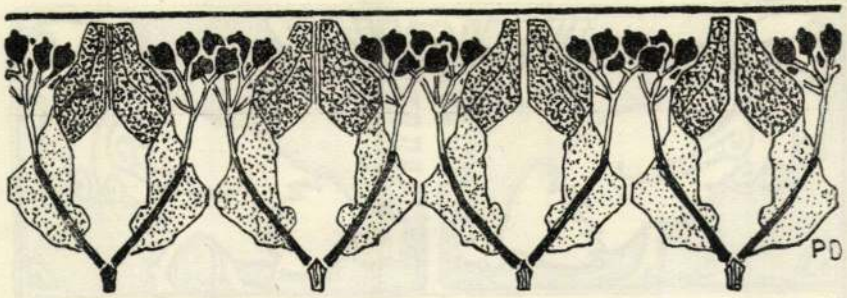

VIII.

A KÉPESITŐ VIZSGÁLATOK EREDMÉNYE.

Az 1910/11 tanév folyamán tartott képesítő vizsgálatok eredménye a következő:

1. Középiskolai rajztanári oklevelet nyertek:

Arnhold Béla
Biczó András
Bundschuh Ottó
Dienes János
Edvi Illés Jenő
Egyed Erna
Fáyl Frigyes
Gaál Imre
Gabos László
Gál Ferencz
Gyökér Gyula
Járossi Gyula
Koronthály Jenő
Kovács Ágoston
Köves Boldizsár
Leidenfrost Sándor
Lenárd Imre
Schudich Lajos
Spolarich László
Szabó Lajos
Thain János
Tichy Kálmán.

2. Polgári iskolai rajztanitói oklevelet kaptak:

Antal Sándor
Czencz János.

3. Polgári iskolai rajztanitónői oklevelet nyertek:

Csemez Jolán
Helcz Edit
Lázár Ilona Georgina
Matskássy Paula
Pammer Emilia
Prenoszil Emilia
Ribár Edit
Szécsi Ilona
Zala Mária

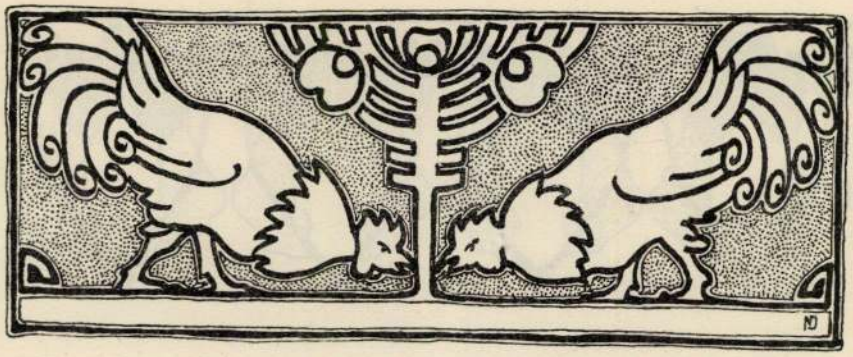

IX.

AZ ORSZ. M. KIR. KÉPZŐMŰVÉSZETI FŐISKOLA

ÉS A VELE ÜGYKEZELÉS TEKINTETÉBEN EGYBEKAPCSOLT FESTÉSZETI ÉS SZOBRÁSZATI MESTERISKOLÁK ÉS A NŐI FESTŐISKOLA

NÖVENDÉKEINEK NÉVSORA

AZ 1910/11 TANÉVBEN.

A)

Szépművészeti akadémiai növendékek.

1. *Általános* tanfolyambeli *rendes férfi* művésznövendékek:

	Első félévben:		Második félévben:	
	Budai Sándor	II. éves	Budai Sándor	II. éves
	Czövek István	I. „	Cseh J. Lajos	III. „
	Cseh J. Lajos	III. „	Csont Ferencz tov. képző	V. „
	Csuk Jenő	V. „	Czövek István	I. „
5	Dobrovits Péter	II. „	Dobrovits Péter	II. „
	Döményi László	I. „	Döményi László	I. „
	Fekete Zoltán	II. „	Fekete Zoltán	II. „
	Frank Frigyes	III. „	Frank Frigyes	III. „
	Gaál Ferencz	I. „	Gaál Ferencz	I. „
10	Imrey Ferencz	V. „	Imrey Ferencz	V. „
	Kallós Ármin	I. „	Kallós Ármin	I. „
	Kimm Frigyes	II. „	Kimm Frigyes	II. „
	Konkoly Thege Miklós	II. „	Konkoly Thege Miklós	II. „
	Kremzir Ernő	I. „	Kremzir Ernő	I. „
15	Leidenfrost Sándor	V. „	Kurtay Ernő	I. „

	Mambriny Antal . . .	II. éves		Leidenfrost Sándor . .	V. éves
	Mazaliča György . . .	I. „		Mambriny Antal . . .	II. „
	Müller Ferencz	V. „		Mazaliča György . . .	I. „
	Novák Sándor	IV. „		Pintér Gyula	II. „
20	Pintér Gyula	II. „	20	Rozgonyi Ödön	I. „
	Soós Vilmos	III. „		Soós Vilmos	III. „
	Szabó Dezső	V. „		Szabó Dezső	V. „
	Szalay Gyula	V. „		Szende Dezső	V. „
	Szücs György Lajos . .	I. „		Szücs György Lajos . .	I „
25	Szüle Péter	V. „	25	Szüle Péter	V. „
	Tatz László	IV. „		Tatz László	IV. „
	Telek Antal	IV. „		Telek Antal	IV. „
	Vigh Bertalan	I. „		Vigh Bertalan	I. „
29	Zádor István	I. „	29	Zalán Jenő	I. „

2. *Általános* tanfolyambeli *rendkivüli férfi* művésznövendékek.

Első félévben :			Második félévben :		
	Bencsó Károly	I. éves		Bicsérdy Lajos	I. éves
	Bicsérdy Lajos	I. „		Csapó Márton	V. „
	Bokros Ferencz	I. „		Csáky László	III. „
	Csapó Márton	V. „		Cser Károly	V. „
5	Csáky László	III. „	5	Daubner Pál	I. „
	Cser Károly	V. „		Erbstein Andor	III. „
	Daubner Pál	I. „		Friedlinger Jenő	IV. „
	Erbstein Andor	III. „		Gábor Lajos	II. „
	Friedlinger Jenő . . .	IV. „		Gachal József	II. „
10	Gábor Lajos	II. „	10	Garam Sándor	II. „
	Gachal József	II. „		Hermély Viktor	I. „
	Garam Sándor	II. „		Iritz Sándor	I. „
	Hermély Viktor	I. „		Kampis János	II. „
	Iritz Sándor	I. „		Kotász József	II. „
15	Kampis János	II. „	15	Kron Béla	I. „
	Kotász József	II. „		Kron Jenő	III. „
	Kovács Gyula	VI. „		Kovács Gyula	VI. „
	Kron Jenő	II. „		Markovits István . . .	I. „
	Markovits István . . .	I. „		Nógrádi Sándor	VI. „
20	Nógrádi Sándor . . .	VI. „	20	Pammer János	II. „
	Pammer János	II. „		Petik Ferencz	I. „
	Siprikó János	I. „		Szacsvay Lajos	III. „
	Szacsvay Lajos	III. „		Szinay József	IV. „
	Szinay József	IV. „		Szöllősi János	III. „
25	Szöllősi János	III. „	25	Tenkács János	IV. „
	Tenkács János	IV. „		Trifunovits Vojiszláv .	IV. „
	Trifunovits Vojiszláv .	IV. „		Uitz Béla	III. „
	Uitz Béla	III. „	28	Viski János	I. „
	Viski János	I. „			
30	Zalán Jenő	I. „			

3. *Általános* tanfolyambeli *rendes nő* művésznövendékek.

Első félévben:		Második félévben:	
Benczúr Ida	IV. éves	Benczúr Ida	IV. éves
Horváth Ilona	III. „	Horváth Ilona	III. „
Hraniczky Ilona	III. „	Hraniczky Ilona	III. „
Rauscher Julianna	II. „	Rauscher Julianna	II. „
5 Reitter Hermina	V „	5 Reitter Hermina	V. „
Schöntheil Irén	V. „	Schöntheil Irén	V. „
Schulhof Aranka	V. „	Schulhof Aranka	V. „
Schultz Ilona	IV. „	Schultz Ilona	IV. „
Vertán Endréné	II. „	Vertán Endréné	II. „
10 Zucker Frida	VI. „	10 Zucker Frida	VI. „

4. *Általános* tanfolyambeli *rendkivüli nő* művésznövendékek.

Első félévben:		Második félévben:	
Balázs Vera	II. éves	Balázs Vera	II. éves
Bükkerti Mariska	IV. „	Bükkerti Mariska	IV. „
Daffinger Ilona	VII. „	Daffinger Ilona	VII. „
Dörre Ida	VI. „	Dörre Ida	VI. „
5 Elischer Hilda	IV. „	5 Elischer Hilda	IV. „
Farkas Rózsi	I. „	Farkas Rózsi	I. „
Glatter Etel	I. „	Glatter Etel	I. „
Horváth Klára	I. „	Horváth Klára	I. „
Jéhring Aranka	II. „	Jéhring Aranka	II. „
10 Kazacsay Gerőné	III. „	10 Kazacsay Gerőné	III. „
Kramberger Valéria	III. „	Kramberger Valéria	III. „
Lóser Mária	VI. „	Kurbel Terézia	I. „
Mihály Lili	I. „	Lóser Mária	VI. „
Nagy Ilonka	I. „	Olejnik Janka	II. „
15 Olejnik Janka	II. „	15 Poturičič Antalné	IV. „
Podvinecz Erzsébet	III „	Rácz Kovács Margit	I. „
Porter Paura	III. „	Richter Valéria	I. „
Poturičič Antalné	IV. „	Schulek Ilona	II. „
Richter Valéria	I. „	Szilvitzky Krisztina	III. „
20 Schulek Ilona	II. „	20 Thomka Mária	I. „
Szilvitzky Krisztina	III. „	21 Vámossy Zoltánné	V. „
22 Vámossy Zoltánné	V. „		

5 I. számú *festészeti mesteriskolai* továbbképző növendékek.

Első félévben:		Második félévben:	
Glatter Gyula	IV. éves	Mányai József	II. éves
Mányai József	II. „	Papp Bertalan	I. „
Papp Bertalan	I. „	Raksányi Dezső	II. „
Raksányi Dezső	II. „	Rottmann Mozárt	II. „
Rottmann Mozárt	II. „	5 Sándor Antal	I. „
6 Sándor Antal	I. „		

6. *Szobrászati mesteriskolai* továbbképző növendékek.

Első félévben:		Második félévben:	
Bory Jenő	III. éves	Bory Jenő	III. éves
Gindert Péter	IV. „	Rápolti Lajos	VI. „
Rápolti Lajos	VI. „	3 ifj. Székely Károly . . .	V. „
4 ifj. Székely Károly . . .	V. „		

Az összes művésznövendékek száma:

Az első félévben	volt	69	férfi	és	32	nő,	együtt 101
A második „	„	65	„	„	31	„	„ 96

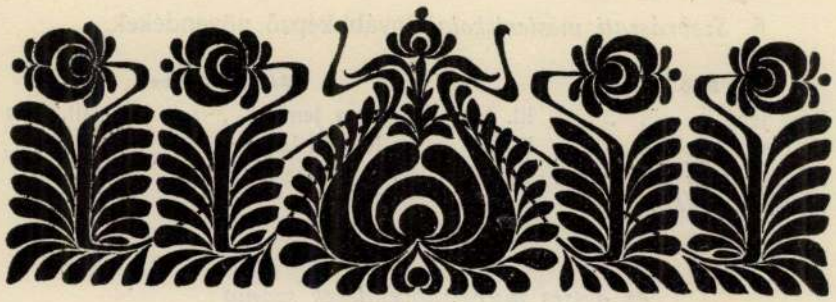

B)

Rajztanárképző főiskolai növendékek.

1. Polgári iskolai rajztanítójelöltek.

Első félévben:

	Abkarovich Béla	I.	éves
	Antal Sándor	IV.	„
	Bánó József	II.	„
	Benedek Márton	I.	„
5	Bocskay József	II.	„
	Burgolits István	III.	„
	Czira Károly	III.	„
	Czencz Károly	IV.	„
	Csucsai János	II.	„
10	Draskovits Ágoston	I.	„
	Dukay Lajos	I.	„
	Eördög Lajos	I.	„
	Fejér Lajos	I.	„
	György Antal	I.	„
15	Hollósi Kornél	II.	„
	Horváth Géza	III.	„
	Izay Károly	III.	„
	József Dezső	III.	„
	Klaudy Gyula	II.	„
20	Kovács Erzsébet	II.	„
	Lestyán Béla	II.	„
	Lovass Piroska	I.	„
	Makó Bertalan	II.	„
	Oroszváry Gyula	II.	„
25	Péczely Antal	II.	„

Második félévben:

	Antal Sándor	IV.	éves
	Bánó József	II.	„
	Bocskai József	II.	„
	Burgolits István	III.	„
5	Czira Károly	III.	„
	Csencz János	IV.	„
	Csucsai János	II.	„
	Draskovits Ágoston	I.	„
	Dukay Lajos	I.	„
10	Fejér Lajos	I.	„
	György Antal	I.	„
	Hollósi Kornél	II.	„
	Horváth Géza	III.	„
	Izay Károly	III.	„
15	József Dezső	III.	„
	Klaudy Gyula	II.	„
	Kovács Erzsébet	II.	„
	Lestyán Béla	II.	„
	Lovass Piroska	I.	„
20	Makó Bertalan	II.	„
	Oroszváry Gyula	II.	„
	Péczely Antal	II.	„
	Péter Gyula	I.	„
	Pfalcz György	I.	„
25	Réh Elemér	II.	„

Péter Gyula . . . . . I. éves
Pfalcz György . . . . I. „
Réh Elemér . . . . . II. „
Sain Márton . . . . . II. „
Skultéty Andor . . . . I. „
Szabó Alajos . . . . . I. „
Szölgyémi Endre . . . III. „
Teván István . . . . . I. „
Wéber Albin . . . . . III. „
Zustovich Kornél . . . II. „

2. *Középiskolai rajztanárjelöltek.*

Első félévben:

Axaméthy Gyula . . . . II. éves
Ágoston Ernő . . . . . I. „
Ágotha Géza . . . . . II. „
Arnhold Béla . . . . . IV. „
Baló Ákos . . . . . III. „
Balogh Sándor . . . . I. „
Bartus Ödön . . . . . III. „
Báthory Gábor . . . . II. „
ifj. Bedecs Antal . . . . I. „
Bellaágh Aladár . . . . I. „
Békési Leó . . . . . I. „
Biczó András . . . . . IV. „
Boksay József . . . . . I. „
Bundschuh Ottó . . . . IV. „
Darvasi István . . . . III. „
Decsy Etelka . . . . . I. „
Dienes László . . . . . II. „
ifj. Donghó Gyárfás Géza III. „
Dorogi Imre . . . . . II. „
Dümmerth Dezső . . . II. „
Edvi Illés Jenő . . . . IV. „
Egyed Erna . . . . . IV. „
Fankovich Tibor . . . . III. „
Fata Ferencz . . . . . II. „
Fayl Frigyes . . . . . IV. „
Fekete Béla . . . . . I. „
Fülep Sándor . . . . . II. „
Fürtös Béla . . . . . I. „
Gaál Imre . . . . . IV. „
Gabos László . . . . . IV. „
Gál Ferencz . . . . . IV. „
Gáspár Dezső . . . . II. „
Germány Elemér . . . I. „

Második félévben:

Axaméthy Gyula . . . . II. éves
Ágoston Ernő . . . . . I. „
Ágotha Géza . . . . . II. „
Arnhold Béla . . . . . IV. „
Baló Ákos . . . . . III. „
Balogh Sándor . . . . I. „
Bartus Ödön . . . . . III. „
Báthory Gábor . . . . II. „
ifj. Bedecs Antal . . . I. „
Bellaágh Aladár . . . . I. „
Békési Leó . . . . . I. „
Biczó András . . . . . IV. „
Boksay József . . . . I. „
Bundschuh Ottó . . . IV. „
Darvasi István . . . . III. „
Decsy Etelka . . . . . I. „
Dienes László . . . . II. „
ifj. Donghó Gyárfás Géza III. „
Dorogi Imre . . . . . II. „
Dümmerth Dezső . . . II. „
Edvi Illés Jenő . . . . IV. „
Egyed Erna . . . . . IV. „
Fankovich Tibor . . . III. „
Fata Ferencz . . . . . II. „
Fayl Frigyes . . . . . IV. „
Fekete Béla . . . . . I. „
Fülep Sándor . . . . . II. „
Fürtös Béla . . . . . I. „
Gaál Imre . . . . . IV. „
Gabos László . . . . IV. „
Gál Ferencz . . . . . IV. „
Gáspár Dezső . . . . II. „
Germány Elemér . . . I. „
Sain Márton . . . . . II. éves
Skultéty Andor . . . . I. „
Szabó Alajos . . . . . I. „
Szölgyémi Endre . . . III. „
Téván István . . . . . I. „
Wéber Albin . . . . . III. „
Zustovich Kornél . . . II. „

	Glykáis György	I.	éves
35	Gödri Ferencz	I.	„
	Greisinger Ilona	III.	„
	Gulyás Sándor	II.	„
	Gyenes Lajos	II.	„
	Gyökér Gyula	IV.	„
40	Hajós Károly	III.	„
	Hessky Iván	II.	„
	Horváth József	I.	„
	Irányi István	II.	„
	Janesitz Henrik	II.	„
45	Járosi Gyula	IV.	„
	Jánoska Tivadar	I.	„
	Jorga Sándor István	I.	„
	Juhász Imre	I.	„
	Kakujay Károly	I.	„
50	Kompolthy Béla	III.	„
	Koronthály Jenő	IV.	„
	Kovács Ágoston	IV.	„
	Kovács Klára	II.	„
	Kögler Árpád	III.	„
55	Köves Boldizsár	IV.	„
	Kubinyi Bertalan	II.	„
	Kurtay Ernő	II.	„
	Laurencsik Béla	III.	„
	Lenhardt János Vilmos	I.	„
60	Lénárd Imre	IV.	„
	Longino Rafael	II.	„
	Martos Ignácz	II.	„
	Mayer Emil	I.	„
	Mayer Péter	I.	„
65	Meinlinger Dezső	I.	„
	Mihalik Ernő	I.	„
	Nemes Imre	I.	„
	Oláh István	I.	„
	Pauer Mariska	III.	„
70	Paulovits Pál	I.	„
	Plossek Aladár	III.	„
	Pokorny József László	III.	„
	Prihoda István	II.	„
	Rácz Tibor	II.	„
75	Rehák Elemér	I.	„
	Reischl Károly	III.	„
	Rombauer Mária	I.	„
	Rónay Kazimir	III.	„
	Sántha Imre	I.	„
80	Schwarcz Oszkár	III.	„

	Glykáis György	I.	éves
35	Gödri Ferencz	I.	„
	Greisinger Ilona	III.	„
	Gulyás Sándor	II.	„
	Gyenes Lajos	II.	„
	Gyökér Gyula	IV.	„
40	Hajós Károly	III.	„
	Hessky Iván	II.	„
	Horváth József	I.	„
	Irányi István	II.	„
	Janesitz Henrik	II.	„
45	Jánoska Tivadar	I.	„
	Járosi Gyula	IV.	„
	Juhász Imre	I.	„
	Kakujay Károly	I.	„
	Kompolthy Béla	III.	„
50	Koronthály Jenő	IV.	„
	Kovács Ágoston	IV.	„
	Kovács Klára	II.	„
	Kögler Árpád	III.	„
	Köves Boldizsár	IV.	„
55	Kubinyi Bertalan	II.	„
	Laurencsik Béla	III.	„
	Lenhardt János Vilmos	I.	„
	Lénárd Imre	IV.	„
	Longino Rafael	II.	„
60	Martos Ignácz	II.	„
	Mayer Emil	I.	„
	Mayer Péter	I.	„
	Meinlinger Dezső	I.	„
	Mihalik Ernő	I.	„
65	Nemes Imre	I.	„
	Oláh István	I.	„
	Pauer Mariska	III.	„
	Paulovits Pál	I.	„
	Plossek Aladár	III.	„
70	Pokorny József László	III.	„
	Prihoda István	II.	„
	Rácz Tibor	II.	„
	Rehák Elemér	I.	„
	Reischl Károly	III.	„
75	Rombauer Mária	I.	„
	Rónay Kazimir	III.	„
	Sántha Imre	I.	„
	Scholtz Gyula	I.	„
	Schudich Lajos	IV.	„
80	Schwarcz Oszkár	III.	„

	Seidl Emma	II. éves
	Schudich Lajos	IV. „
	Spolarich László	IV. „
	Szabó Lajos	IV. „
85	Szántó Lajos	III. „
	Thain János	IV. „
	Tichy Kálmán	IV. „
	Thomae J. Norbert . .	III. „
	ifj. Tóth István	I. „
90	Truppel Béla	I. „
	Turkovič Rudolf	II. „
	Vad Péter	III. „
	Vadon Benjámin	III. „
	Vagács Géza	III. „
95	Wawrek Mátyás	I. „
	Welten Armand	I. „
	Widmann Walter . . .	II. „
98	Zolnay Géza	III. „

	Seidl Emma	II. éves
	Spolarich László	IV. „
	Szabó Lajos	IV. „
	Szántó Lajos	III. „
85	Thain János	IV. „
	Tichy Kálmán	IV. „
	Thomae J. Norbert . . .	III. „
	ifj. Tóth István	I. „
	Truppel Béla	I. „
90	Turkovič Rudolf	II. „
	Vad Péter	III. „
	Vadon Benjámin	III. „
	Vagács Géza	III. „
	Wawrek Mátyás	I. „
95	Welten Armand	I. „
	Widmann Walter . . .	II. „
97	Zolnay Géza	III. „

3. Továbbképző okl. rajztanárok.

Első félévben:

	Angyal Géza	V. éves
	Beron Gyula	VI. „
	Biczó Ilona	V. „
	Novák András	V. „
5	Pilch Dezső	V. „
	Szende Dezső	V. „
7	Stankóczy Géza	I. „

Második félévben:

	Angyal Géza	V. éves
	Beron Gyula	VI. „
	Biczó Ilona	V. „
	Pilch Dezső	V. „
5	Stankóczy Géza	I. „

4. Polgári iskolai rajztanitónő-jelöltek.

Első félévben:

	Ábrahám Alice	II. éves
	Alexander Ágnes . . .	Elők.
	Balla Margit	II. éves
	Báthory Mária	I. „
5	Bilecz Ilona	Elők.
	Bodor Margit	I. éves
	Borhy Mária	III. „
	Boross Bella	I. „
	Collas Krisztina báró . .	I. „
10	Csemez Jolán	IV. „
	Csics Jolán	I. „
	Dalmát Margit	II. „

Második félévben:

	Ábrahám Alice	II. éves
	Alexander Ágnes . . .	Elők.
	Balla Margit	II. éves
	Báthory Mária	I. „
5	Bilecz Ilona	Elők.
	Bodor Margit	I. éves
	Borhy Mária	III. „
	Boross Bella	I. „
	Collas Krisztina báró . .	I. „
10	Csemez Jolán	IV. „
	Csics Jolán	I. „
	Dalmát Margit	II. „

	Dánér Erzsébet	I. éves
	Dapsy Klementina . . .	III. „
15	Dóbiás Irén	II. „
	Dömök Teréz	I. „
	Dörre Klotild	I. „
	Ferencz Kornélia . . .	I. „
	Flössel Margit	II. „
20	Graboviecky Antónia . .	I. „
	Grimm Matild	I. „
	Gyárfás Ilona	III. „
	Helcz Edit	IV. „
	Holzmann Frida . . .	II. „
25	Holzmann Valéria . . .	I. „
	Horváth Margit	III. „
	Igmándi Katalin	Elők.
	Janthó Gizella	I. éves
	Kiss Ilona	II. „
30	Kis Terézia	I. „
	Knapp Eugénia	Elők.
	Kovacsev Friderika . . .	I. éves
	Kubányi Olga	I. „
	Lázár J. Georgina . . .	IV. „
35	Lauer Gizella	II. „
	Mannó Margit	I. „
	Márkus Erzsébet . . .	III. „
	Matskássy Paula . . .	IV. „
	Müller Ágosta	III. „
40	Pammer Emilia	IV. „
	Pataky Róza	I. „
	Prenoszil Ilona	IV. éves
	Rohonczy Ilona	I. „
	Rucsinszky Anna . . .	II. „
45	Rybár Edith	IV. „
	Sándor Klára	III. „
	Schréder Etelka	Elők.
	Stassik Zaida	I. éves
	Sterk Margit	II. „
50	Szécsi Ilona	IV. „
	Széll Aranka	II. „
	Szentmiklósy Gizella . .	I. „
	Szíj Ilona	II. „
	Szilágyi Erzsébet . . .	I. „
55	Thalmayer Ida	III. „
	Togán Szilvia	III. „
	Toldy Erna	II. „
	Veres Ilma	Elők.
59	Zala Mária	IV. éves

	Dánér Erzsébet	I. éves
	Dapsy Klementina . . .	III. „
15	Dóbiás Irén	II. „
	Dömök Teréz	I. „
	Dörre Klotild	I. „
	Ferencz Kornélia . . .	I. „
	Flössel Margit	II. „
20	Graboviecky Antónia . .	I. „
	Grimm Matild	I. „
	Gyárfás Ilona	III. „
	Helcz Edit	IV. „
	Holzmann Frida . . .	II. „
25	Holzmann Valéria . . .	I. „
	Horváth Margit	III. „
	Igmándi Katalin	Elők.
	Janthó Gizella	I. éves
	Kiss Ilona	II. „
30	Kis Terézia	I. „
	Knapp Eugénia	Elők.
	Kovacsev Friderika . . .	I. éves
	Kubányi Olga	I. „
	Lázár J. Georgina . . .	IV. „
35	Lauer Gizella	II. „
	Mannó Margit	I. „
	Márkus Erzsébet . . .	III. „
	Matskássy Paula . . .	IV. „
	Müller Ágosta	III. „
40	Pammer Emilia	IV. „
	Pataky Róza	I. „
	Prenoszil Ilona	IV. éves
	Rohonczy Ilona	I. „
	Rucsinszky Anna . . .	II. „
45	Rybár Edith	IV. „
	Sándor Klára	III. „
	Stassik Zaida	I. „
	Sterk Margit	II. „
	Schréder Etelka	Elők.
50	Szécsi Ilona	IV. éves
	Széll Aranka	II. „
	Szentmiklósy Gizella . .	I. „
	Szíj Ilona	II. „
	Szilágyi Erzsébet . . .	I. „
55	Thalmayer Ida	III. „
	Togán Szilvia	III. „
	Toldy Erna	II. „
	Veres Ilma	Elők.
59	Zala Mária	IV. éves

5. Továbbképző okl. rajztanitónők.

	Első félévben:		Második félévben:	
	Augusztiny Cornélia . .	IX. éves	Augusztiny Cornélia . .	IX. éves
	Borosnyai Jolán	V. „	Borosnyai Jolán	V. „
	Brózik Felicitás	V. „	Gruber Hedvig	V. „
	Gruber Hedvig	V. „	Killer Jolán	VII. „
5	Killer Jolán	VII. „	5 Örtelné Szilágyi Ilona . .	V. „
	Páris Erzsébet	VII. „	Páris Erzsébet	VII. „
	Pesthy Margit	V. „	Pesthy Margit	V. „
	Scheller Margit	VIII. „	Scheller Margit	VIII. „
	Töttössy Edit	V. „	Töttössy Edit	V. „
10	Warga Irén	V. „	10 Warga Irén	V. „

Az összes rajtanár-, tanító- és tanítónő-jelöltek, valamint továbbképző okl. rajztanár és tanítónők száma:

Az első félévben volt:

140 férfi és 69 nő, együtt 209

A második félévben volt:

134 férfi és 69 nő, együtt 203

X.

STATISZTIKAI ADATOK.

Az egyesített művészeti iskolák növendékei közül volt:

	I. félévben	II. félévben
1. Művésznövendék, férfi	69	65
2. „ nő	32	31
3. Rajztanár- és tanítójelölt	133	129
4. Rajztanítónőjelölt.	59	59
5. Továbbképző okl. rajztanár . . .	7	5
6. „ „ rajztanítónő . . .	10	10
Összesen	310	299

Az I. félévben volt 209 férfi és 101 nő.
A II. „ „ 199 „ „ 100 „

A gyakorló iskolába járt 39 fiú és 37 leány; együtt 76.

A szabályszerűen beiratkozott növendékek közül vallásra nézve volt:

	I. félévben	II. félévben
Róm. katholikus	170	166
Ág. evangelikus	39	39
Református	53	53
Izraelita	31	25
Görög katholikus	6	6
„ keleti	6	5
Unitárius	5	5
Összesen	310	299

Bartus Ödön

Képzőművészet 1930. 30. 2.

A Lévay József Egyesület Miskolcon ez évben is sikerült kiállítást rendezett *Bartus* Ödön képeiből. Az egyesület két vendégművészt is meghívott a kiállításra, akik közül az egyik *Czenez* János országoshírű, Budapesten élő festőművész 12 képpel jött le a tárlatra, *Szabó* József miskolci szobrászművész pedig néhány szépen sikerült gipsz-szobrával élénkíti az anyagot.

A kiállító művészek közül *Bartus* Ödönt ma már országos viszonylatban is mindenki ismeri, hiszen állandó kiállítója a fővárosi tárlatoknak is és legutóbb a Műcsarnok téli és tavaszi tárlatán szerepelt sikerrel.

Bartus Ödön 38 képpel szerepel a kiállításon s a gazdag anyaggal méltóan reprezentálja művészetét. Szokásához híven, évről-évre más témakörben csillogtatja meg tehetségét. Mostani tárlatára a magyar Alföld halódó emlékeit: a szélmalmokat mutatja be a miskolci közönségnek. Jólesett látni, hogy művészi fejlődésében új állomáshoz érkezett. Színei elevenek, színdúsak, hangulattal teltek. Tökéletes rajztechnikája könnyen átsegíti a legnehezebb problémákon is. Alföldi képei mellett nem hanyagolta el a Hejő szépségeinek a megörökítését sem. A Hejő gátja című képe egyik legszebb képe a tárlatnak. Szélmalmos képei kivétel nélkül sikerültek, mégis a 14-es számu képe átvilágított felhőivel külön megemlítést érdemel. Néhány virágcsendélete meglepően szép. A 42-es számu képén a pompás színekkel megfestett mezőkövesdi terítője pazar hatást kelt.

Czenez János aktfestészetét nem kell bemutatnunk. Képei a legelőkelőbb tárlatokon mindig megtalálhatók.

Szabó József szobrászművész csak néhány darabbal szerepel a tárlaton, a kiállított anyag azonban egy sokatígérő, fejlődésben levő tehetséget mutat be.

BUTOR F

Írta: FRÄNKEL G

A hűbérkorszakot felváltotta a kapitalizmus, mely magával hozta az osztályoknak erős nivellálódását is. A felsőbb osztályok tényleges hatalmukból rengeteget veszitettek, a szabad kereskedelem, a szabad verseny, az egyéni érvényesülésnek tág teret nyujtott, s a polgárság erejét ilymódon hatalmasan megnövelve, egy uj, most már számánál fogva döntő súlyú polgári osztályt hozott létre. Diktatórikus hatalma, gazdagsága, egyénenként lényegesen kisebb ugyan, mint az előző korok nagyuraié volt, viszont össze-

Bartus Ödön

Képzőművészet

1927. 3. 27.

Levél a Szerkesztőhöz. A „Képzőművészet" minden száma egész garmadáját váltja ki a lelkes, buzdító és tanácskozó leveleknek bizonyságául annak, hogy a művészi fórumon való megjelenésünk nagy hiányokat pótolt. E levelek közül választottuk ki Bartus Ödön, miskolci ismert festőművész levelét, melynek közérdekű részleteit alább citáljuk „... A tavasszal indítottuk útnak az ú. n. „városközi kiállítás" intézményét, ami a vidéki gócpontok kölcsönös kiállítása egymás városában, ezzel kapcsolatban agitációt kezdtünk különösen a *házaló* műkereskedők letörésére stb. szóval ha a különféle gócpontok az Ön nagybecsű és szép lapjában pertraktálthatják bajaikat, úgy mi mindannyian pontos képet fogunk kapni az országos helyzetről s azt a statisztikai térképet, amit ma csak nehányan ismerünk, kik vándortárlatokat rendezünk az országban, általánosan ismerni fogják s remélem javulni fog a helyzet s talán megszületik egy pár kiállítási terem és lassanként talán egymásra találunk: fővárosiak és vidékiek!

Csekély erőnkhöz képest mi támogatni, szeretni, terjeszteni akarjuk az Ön szép lapját, hogy ezzel kifejezést adjunk ama bátor és férfias tettéért, hogy *ma* (!) egy ilyen irányú nívós lapot elindított. Fellélegzés volt számunkra a füzet meglátása, mert már nem kell restelkednünk, hogy nem vagyunk „progressivek", „modernek". Mi „színes fotográfusok", levelező-lappiktorok", „tájképlemásolók" már-már kétkedtünk, hogy van-e jogunk egyáltalán ecsethez nyúlni, mert nem tudunk progressiv „*izmus*"-sal festeni s azt a naturánk bevenni nem képes!

Főszerkesztő Urnak tisztelő híve: *Bartus Ödön* festőművész, az állami Művész-telep tagja.

DEAK-EBNER LAJOS: *Baromfivásár*

Bihari elhunyta, majd később Pongrácz Károly távozása és a finomlelkű, izzig-vérig szolnoki festő, a nagytehetségű *Mihalik* Dániel halála után méltóan egészítette ki magát a törzstag gárda az azóta — sajnos szintén korán elhúnyt két fiatalabb kiváló művésszel, *Jávor* Pállal és *Kléh* Jánossal, kiknek helyét *Vidovszky* Belával és *Szülő* Péterrel töltöttek be, majd pedig közvetlenül a mostani jubiláris kiállítás előtt új törzstagokul

Zádor [illegible]

Bartus Ödön

Képzőművészet

VIDÉKI CE

1928. 10. szám

Miskolc

Bartus Ödön gyüjteményes kiállítása. A Lévay József Közművelődési Egyesület rendezésében az idén is Miskolc város közönsége elé került *Bartus* Ödön számban és értékben gazdag művészi termése. Ez a kiállítás erős

BARTUS ÖDÖN: RÉGI KAPU MISKOLCON

emelkedést jelent Bartus Ödön művészi pályáján. Formában, színben, technikában és átélésben meggazdagodott meleggé és lendületessé vált. A nézőnek az az érzése, hogy végleg kiérett művészettel áll szemben, amelynek további fejlődését egyenes úton viszi tovább a saját eleven ereje. A kiállított anyag igen változatos. Az egyik falon téli tájképek, néhány olaj és pasztell. Igen finom hangulatú a *Hejő télen* című pasztellje. A másik falon akvarelljei sorakoznak. Az akvarell legerősebb oldala. *Egy régi kapu Miskolcon* című képe jelzi csúcspontját Bartus akvarell művészetének. Néhány jelmezes álarcos portré, interieur és csendélet egészíti ki a kiállítás anyagát. Ezek artisztikus olajfestmények.

Bartus Ödön kiállításának megérdemelt nagy sikere volt és Miskolc műgyüjtői is nem egy képet váltottak magukhoz.

Kaposvár

A Berzsenyi Társaság kiállítása. *Petry* Pál államtitkár nyitotta meg a Berzsenyi Társaság dunántúli tárlatát, melyen a Dunántúllal kapcsolatot tartó művészek sora vonult fel. *Rippl-Rónai* József utolsó munkáinak egy kis kollekciója, *Iványi-Grünwald* Béla és *Kunffy* Lajos festményei képviselték a fővárosi művészeket. A Dunántúl művészei közül *Bacskay* Béla, *Gebauer* Ernő,

HÍREK

EGY ÉVE

hogy a KÉPZŐMŰVÉSZET elindult bátor útján.

Mi biztunk annak a tételnek igazságában, hogy nem veszhetünk el, mikor egyedül mi képviseljük az egész magyar művészet érdekeit. A KÉPZŐMŰVÉSZET, amely nem egy művészcsoport lapja, nem egy elfogult töredék szócsöve, hanem független orgánum, a magyar tehetség tribünje, tekintet nélkül arra, hogy a művész hova tartozik, — a KÉPZŐMŰVÉSZET ebben a koncepcióban már magával hozta a siker lehetőségeit.

És a siker hozzánk szegődött.

Egy év kemény munkája után elmondhatjuk: vagyunk és leszünk. Elmondhatjuk, beváltottuk ígéreteinket és a magyar közönség beváltotta reményeinket.

Ígértük, hogy elhordjuk az avart, amit már magas rétegekben rakott nem egy igen jelentékeny művészünk fölé a kicsinyes gyűlölet, vagy pártérdek. Megcselekedtük és a jövőben is így fogunk cselekedni. Ígértük, hogy nívós, szép lapot adunk az olvasónak, íme, látni kell mindenkinek, hogy a KÉPZŐMŰVÉSZET minden száma szép fejlődést mutat és ma már nívóban vetekszik a nagy külföldi lapokkal.

Tudjuk, nem egyedül a mi érdemünk, hogy becsülettel végezhettük a munkát, amire vállalkoztunk. Érdemük a magyar művészeknek és műszerető közönségnek, mely rögtön felismerte a KÉPZŐMŰVÉSZET megjelenésének nagy fontosságát és tömött sorokban állott mögénk. Fogadják ezért meghatott köszönetünket és mi azzal háláljuk majd meg pártfogásukat, hogy a jövőben is változatlanul a magyar mű-

RÉSZLET SZINI ZOLTÁN KIÁLLITÁSÁRÓL

Bartus Ödön, festőmüvész, tanár. A Római R. Accademia d'Ungheria v. tagja. Született 1888 május 1-én Miskolcon. 1908-ban Budapesten, a Képzőmüvészeti Főiskolának

Rátsti 385 . l

lett ösztöndijas növendéke, ahol Révész Imrének és Edvi-Illésnek volt tanitványa. Ugyanott 1912-ben rajztanári oklevelet szerzett. Diplomájának megszerzése után Eperjesen tanári állást vállalt s onnan vonult be a világháboru kitörésekor a katonasághoz, ahol az autósoknál, majd a repülőknél szolgált, az összes frontokon. Mint t. főhadnagy szerelt le. Érdemei elismeréséül megkapta a koronás arany érdemkeresztet, a Signum Laudist és a háborus emlékérmet. Leszerelése után résztvett a miskolci Müvésztelep megalapitásában s azóta mint önálló müvész ott müködik. Jelenleg kifejezetten Veduttafestő és ezen irányban müködött Rómában, 1930—1931. tanulmányi évben az Akadémián. Sokszor volt külföldi tanulmányuton. München, Bécs, Florenz, Velence, Róma stb. Sok helyen kiállitást is rendezett. Számos közéleti nagyság portréját festette meg. Mint akvarellista elsőrangu. Több izben vett részt itthon is, a Mücsarnokban és a Nemzeti Szalon kiállitásain. Müvei olasz és magyar mügyüjtők tulajdonában vannak, kettő a Szépmüvészeti Muzeumban. A Képzőmüvészek Egyesületének müvésztagja és a miskolci „Lévay" Egyesület titkára volt éveken át.

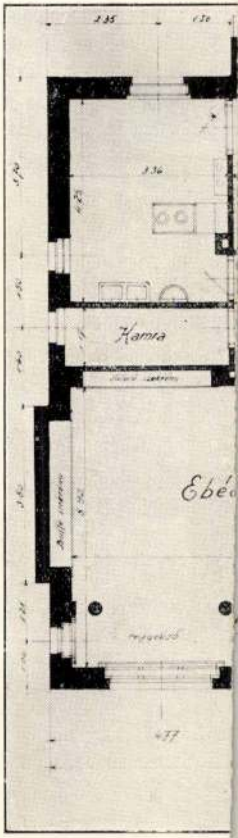

ÁLDÁS-UTCAI VILLA

MDK

Bary Gyula

Illusztráció Vas.Ujs.

Vasárnapi Ujság, 1897.

M.D.K.

Barozellini József
festő és rajzoló

Vedres István mellett dolgozott a mult század elején.

Bálint Sándor: Szeged városa, Bp. 1959.

96l.

megírva

Bartusch

festő

l. Bertalan

L.

Szendrey-Szentiványi

128.1.

Dohány (világtermés 1300 millió kg)

1. Unió 500 m. kg, 2. k. Orszország 160 m. kg, Japán 60 m. kg, 4. Holland-India 60 m. kg, 5. Brazilia 60 m. kg, 6. Görögország 50 m. kg, 7. Fülöp-szigetek 40 m. kg, 8. Olaszország 40 m. kg, 9. Törökország 40 m. kg, 10 Bulgária 40 m. kg 11. Franciaország 30 m. kg, 12. Magyarország 25 m. kg, 13. más országok.

Gyapot (világtermés kb. 5000 m. kg.

Bartuschek Ilona

A I. Miskolci Országos Ötvösmüvészeti és Fémmüves Kvadriennálét a Kossuth Müvelődési Házban rendezték. Vadas József: "Képtőlgépig" c. kritikájában a tárlatot három részre osztja, mint irja, három kiállitásból áll. Az első az ötvösmüvészek munkáit mutatja be: Bartuschek Ilona, Máté János, Muharos Lajos, Péri József.
A második rész kiállitói: Ásztai Csaba, Papp Zoltán, Schlosser Béla, Zétényi János, Zidarics Ilona müvei inkább a zománcmüvészeti, vagy a kisplasztikai biennálére kivánkoznának,-mondja a kritika.
Folytatását lásd a 2.-sz. cédulán.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. okt. 3o. XX.évf 44. sz. 12. lap.

Bartuschek Ilona

A tárlat harmadik részében az ujitók mutatják be müveiket: Bohus Zoltán, Borsfai László, Demcsik Attila, Kalmár Zsolt, Kardos Botond, Kiss Éva, Lugossy Mária, Papp László, Soltész György.
Az utolsó csoportba az eklektikus darabokat helyezi. Itt szerepelnek Laczák Géza, Magyrcsek Mária és Rozgonyi Béla müvészek. Mindegyik név mellett részletes leirás a kiállitott müről. Van, amelyiket dicséret, elismerés, másikat szigoru birálat illet.

A "Képtől - gépig" c. Vadas-cikket lásd: Péri József nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. okt. 3o.
XX. évf. 44. sz. 12. lap.

Bartucz László.

A Műcsarnokban, a Képzőművészeti Főiskola kiállításán képei szerepelnek.

Magyarság, 1924. Máj. 23.

Bartusz Lajos

Négertej (repr.)

Irodalmi Szemle 1959/2. 279. l.

Ø Baruch fiai
üveggestő cég

l. Szmida Lajos
A temesvár-gyár-
városi millenniumi
r-k. templom tör-
ténete. Temesvár
1901 97. l.

Temesvár h. n. VII. 162

megírva

Barucha József

építész.

Szül. Nyíregyházán 1903.

Oklevelet nyert 1927.

Műegyetem 3. l.

meistens aus den Kolonien bringt.
Reis

diesem welcher die zur
so zum Beispiel: die Halbinden
aturprodukte die Kunstwerke.
wälde, Antiquitäten.

L. Gr.

Barucha József

nyíregyházi építészmérnök

lásd

MOB irattár

nyírbátori akta-

csomó

144/1943

Kevés műemléki

képzettséggel restaurál-

ta a nyírbátori mi-

nórita templomot

Barucha József

okl. építészmérnök Nyíregyháza

Szül. 1903.

Sagja lett a bpesti mér-
ński kamarának

M M ÉE Közl

1931. 178 l.

BARUCHA JÓZSEF, építész

Nagyon benne lévén a klasszicista stilusban a mai pos
ta helyén akkor tervezte az un.vasalóhazat.Szerencsére
egy közeli tatarozas ezt az "absztrahalás"-t eltörölte
igy ma ujra normális az épület. 57.old

DIENES Cs.ISTVÁN: Koroknay Gyula könyvéről 54.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1972.VII. 3.sz.

BARUCHA JÓZSEF, épitész

A Lenin tér 9.sz.jellegzetes nyiregyházi polgar-barokk haz nem klasszicista azz ablak fölötti félkörives tükrök miatt.Mert a beadott tervre Baruch javitasként adta oda ezt az oda nem való stilust piros tintaval. 57.old

DIENES Ö.ISTVÁN: Koroknay Gyula könyvéről 54.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1972.VII. 3.sz.

BARUCHA PÁL, épitész

Nyiregyházan a Benczur-téri óvoda, eredetileg Jarmy-ház tervezője Pisszer János volt. Csak épitője volt Barucha Pal. 57. old

DIENES Ö. ISTVÁN: Koroknay Gyula könyvéről 54. old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1972. VII. 3. sz.

BARUCHA PAL, építész

Barzó a Kálvin-térbethlen utcai tömb négy épületéből csak kettőt tervezett,a posta mellettit és a gör.templ lommal szemközti t.A másó két épület közül a Bortanya Ba Barucha Pál müve,a tidőszirővel atelleni Szuchy József 57.old

DIENES Ó.ISTVÁN: Koroknay Gyula könyvéről 54.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1972. VII. 3.sz.

megírva

Baruszkov Miklós

ötvös

1828 Ujvidék

Kapmagyarorszötvösök 33 l.

en.

ülve van ábrázolva.

ürkén ~~ábrázolt hasán~~ Jobb kezében ki-
kantár szárat fogja. Csákójának forgó-
vetett mentéje prémes, atillája és nad-
hüvely, pálcza és tarsoly lóg. A
Az égbolt könnyen felhőzött. Jelzése
bra a kövön: A. OKÁL.

12 koronán 1902: XII. 22-én. (894/902)

én (157-903).

1903: VII. 4-iki 13903 (449-903) és az
vsz. leirat.

894

MDK.

Barut Andor

Lágymányosi kapcsolatairól

Kábel 1965 június 3.

Dániel Endre

Támogatta a Szolnoki Művésztelep létrehozásának gondolatát.

Zádor István emlékezése a Szolnoki Művésztelepről.

Jászkunság 73/1 32. o.

Baruzzi

l.

LykaMagymü1800-50

15.l

9 Péter		**Izraelita:** Khanukkah k.
Csütörtök **10** Melkiades	8½ Vidnár	**Protestáns:** Judit **Görög:** Menna **Izraelita:** Kislev 26.
Péntek **11** Damáz		**Protestáns:** Árpád **Görög:** Dániel **Izraelita:** Kiszlev 27.
Szombat **12** Otilia	Nap kelte 7 ó. 38 p. — Nyugta 16 ó. 9 p. 50. hét 1936 **DECEMBER** 31 nap	**Protestáns:** Gabriella **Görög:** Szpiridion **Izraelita:** Mikez

Bawa Julius

2

Leb in Temesvár

1850-51

Bècsi akadèmia
Ujhàzy

Kés. bronzkori II. 206.

megjova

Bárvárth Ferenc

műasztalos

Készítette a szigetvári plebánia templom szent. Anna kápolnájának oltárát készítette 1857-ben

Hauptmann Pál

és Hal Pál:

Szigetvári kalauz.

Szigetvár, 1925

35. l

Viktor Barvenkó

Hajdúböszörményben megnyitották a nemzetközi művésztelep X. jubileumi kiállítását. – A telep indításában, szervezésében jelentős szerepet vállaló művész emléklapot kapott.

Hajdúvidéki Napló, 1943. aug. 9.

Bary Ferdinánd

ötvös

1773. Iglón.

Kép magyarorsz. ötvösök. 171

Csutak Vilmos IX. 99

megvíva

Barzellini József

festő és rajzoló

L.

Kendrey-Kentiványi

128. l.

Kakaó (világtermés 500 millió kg)

1. Szudán (Krampart, Nigeria, San Tomé) 280 m kg, 2. Brazília 65 m. kg. 3. Trinidad (Antillák) 30 m. kg, 4. Ecuador 30 m. kg, 5. San Domingo 25 m. kg, 6. Venezuela 20 m kg, 7. más országok.

Kávé (világtermés 1300 millió kg)

Barzellini József

Lásd

Perállsört Képes

4.45-l

Barzellini

l.

LykaMagyműI300-50

317.1

2 Bibiána		**Izraelita:** Kiszlev 18.
Csütörtök **3** Xav. Ferenc	Pest k. Lőrinc. 42. vgyú Kiss István u. 6 tl. 70	**Protestáns:** Olivia **Görög:** Szofoniasz **Izraelita:** Kiszlev 19.
Péntek **4** Borbála		**Protestáns:** Borbála **Görög:** Borbála **Izraelita:** Kiszlev 20.
Szombat **5** Szabbasz	☾ Utolsó negyed 19 ó. 20 p. Nap kelte 7 ó. 32 p. — Nyugta 16 ó. 9 p. 49. hét. 1936 **DECEMBER** 31 nap	**Protestáns:** Vilma **Görög:** Szabbasz **Izraelita:** Vajesev

megírta

Barzien János György

festő

L.

Szendrey-Szentiványi

128.1.

Rizs (világtermés 1000 millió q.)

1. Indiai 480 m.q, 2. Kina 300 m.q, 3 Japán 100 m.q,
4. Indokina 50 m.q, 5. más országok.

Burgonya (világtermés 1600 millió q.)

1. Németország 360 m.q, 2 Oroszország 320 m.q, 3. Lengyelország
260 m.q, 4 Franciaország 130 m.q, 5 Unió 100 m.q, 6. Cseh-Szlovákia
60 m.q, 7. Nagy-Britannia 50 m.q, 8. Belgium 30 m.q, 9. Magyar-
ország 20 m.q, 10 más országok.

Barzien János

budai festő

1735-ben festi a Mária
mennybemenetelét ábrá-
zoló főoltárképet,
amely azóta tönkrement.

Pálinkásbeltempl.

404. l.

Az az N. J. 1855
szignaturás festő
aki az oltárképet
restaurálja, Novotny
János lehet, ne-
rintem

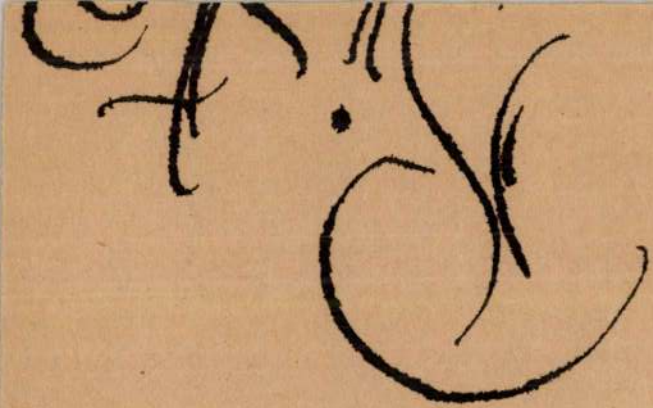

Barzellini József

A Nemes Magyar Nemzeti MUZEUMNAK
ajánlya Szeged Várossa Földm: Vedress István

alót balra:
Rajzolta: Barzellini József Fer. Vedresházán 1816.

s a czimer alatt:
MD. CCC. XVI.
11ik Sept.

Végre a kétsoros magyarázat kezdete „a) Szenta Hellysége" s befejezése „O. A Leáldozó nap."

Tusrajz, méretek a vonalkeretnek 45: 73·6 cm.

4941.

Zenta:

Az 1697-diki ütközet.

A leáldozó naptól megvilágitott Tisza vidékén középütt van a besánczolt török tábor (i) ~~van~~, melyet ~~minden oldalról~~ az ostromló csász. Kir. hadseregek (d) vesznek körül ~~s ostromolnak~~. A hidat a balról, közvetlenül Zenta (a) mellett és a jobbról felállitott ágyú ütegek (g) felgyujtották. A török lovasságot pedig a huszárok futásra kényszeritvén, a hid körül a törökök a Tiszába szorittatnak (m). A folyó innenső partján Jenő herczeg vezérkara élén feszülettel a kezében osztogatja a parancsot a szuronyszegezve előrehaladó gyalogságnak. A Tisza tulsó partján, a folyón átkelt török lovasság menekül (i), mit a sátrak előtt, Mustafa gróf Tököli társaságában, meggátolni nem tud. A háttérben hegyek tünnek fel. Az előtérben balról a bécsi kurir (n) vágtat levéllel jobb kezében. A kép alatt Magyarország czimere látható körülvéve kalászköteggel, gölül ragyogó csillaggal s oldalt „F." és „J" betűs lobogókkal. Felirata a kép alatt czimertől elvalaszt két sorban balról:

Szabaudiai Hertzeg EUGENIUS vezérlése alatt...

11ik Septemb: 1697. esztend: történt ZENTAI ÜTKÖZET...

Barzellini J.

Tom Kopie.

Peregr.

548.

Zenta. T. 4941. III.

A lenyugvó naptól megvilágitott Tisza vidékén a középütt besánczolt török tábort minden oldalról a császári seregek ostromolják; a háttérben a hid ég, a melynek közelében a törökök egy részét a vizbe szoritották; a tulsó parton a lovasság menekül, melyet Mustafa és gróf Tökölyi megállitani nem tudnak; a város közelében Jenő herczeg áll kereszttel kezében vezérkarának élén; az előtérben pedig balról bécsi furir közeledik jobbjában pecsétes levéllel. Felirata Magyarország czimerétől balra:

Szabaudiai Hertzeg EUGENIUS vezérlése alatt
11ik Septemb: 1697 esztend: történt ZENTAI ÜTKÖZET
jobbra: A Nemes Magyar Nemzeti MUZEUMNAK
ajánlya Szeged Várossa Földm. Vedres Istvány.
alól balra: Rajzolta Barzellini Josef. Fer: Vedresházán 1816.
magyarázó szövegének kezdete: A.) Szénta Hellysége és befejezése:
O) A leáldozó nap.

Tusrajz, mér. a vk. 45.2 : 73.5 cm.

Zenta melletti csata 1697-ben:

A Tisza folyó immenso" partján balra van „Szenta Hellysége" (a), melynek épületei közül, az (itt-ott lévő fáktól eltekintve) két templom ~~valnak~~ válik ki. Az előtérben, hol a „Ts. Kir. Hadi Seregek" (d) magyar és osztrák gyalog csapatai vannak lobogóik alatt csatarendben felállítva, középütt „A Bésánczolt Török Tábor" (f) látható, mely ellen „A Két ágyúzó Battéria" (g) fedezete alatt az „Eugenius Hertzeg s a General Stábja" (b) vezérlete alatt a magyar gyalogság és a „Gyalog ostromló Huszárok" (e) intéznek heves ~~ta~~ madást. Az „ellövetett Hid" közelében a „Tiszába hulott Török Katonaság" (m) küzd a halállal. A folyó túl ~~tulsó partjan~~ balra „A Tisza tulsó partyán lévő Török Tábor" (l) ~~=~~ „A Török Tsászár: Mustafa gróf Tökölivel" (k) parancsnokol a „Tisza" által költözött Török Lovasság" (i) felett. Az előtérben balra „A Détsi Kurit" (n) nyargal kezében levéllel s jobbra a hattérben „A Leáldozó nap" (o) szórja sugarait. Feliratai a vonalkeretbe fog lalt kép alatt (két-) két sorban, melyet czimer szakít meg: „Szabaudiai Hertzeg Eugenius vezérlése alatt

11ik Septemb: 1697 esztend: történt Zentai Ütközet" és

A Nemes Magyar Nemzeti Múzeumnak

ajánlya Szeged Városa Földm: Vedres István"

alól balra: „Rajzolta Barzellini József. Fer: Vedresházán 1816." s

a felirat utáni magyarázó szöveg kezdete: „a) Szenta Hellysége" s befejezése: „o) A Le-

áldozó nap"; végre a magyar czimer alatt, mely mellett két ~~logobo~~ bbogó leng „F" és „J" betűkkel: „MDCCCXVI 11ik Sept:"

Kézrajz, méretei,

A n. Muz. régiségtárából átvétetett 1893. oktober 7.

(L. a vallás és kiokt. ügyi minister 35880/93 sz. rend. (N° 3. 128/93))

T. 4402.